

# Holy Bible

## *Aionian Edition*®

Արեւմտահայերեն Աստվածաշունչ  
Western Armenian New Testament

[AionianBible.org](http://AionianBible.org)  
աշխարհի առաջին հետթարգմանուած  
Աստուածաշունչը  
100% անվճար կրկնօրինակել կամ տպել  
նաեւ հայտնի է որպես  
“ Մանուշակագոյն Աստուածաշունչ ”

*Holy Bible Aionian Edition ®*

Արեւմտահայերեն Աստվածաշունչ  
Western Armenian New Testament

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2024

Source text: Crosswire.org

Source version: 7/18/2013

Source copyright: Public Domain

Translator unknown, 1853

Formatted by Speedata Publisher 4.19.32 (Pro) on 11/23/2024

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language

Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

*Celebrate Jesus Christ's victory of grace!*



# Աաիարան

Արեւմտահայերեն at [AionianBible.org/Preface](http://AionianBible.org/Preface)

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at [eBible.org](http://eBible.org), [Crosswire.org](http://Crosswire.org), [unbound.Biola.edu](http://unbound.Biola.edu), [Bible4u.net](http://Bible4u.net), and [NHEB.net](http://NHEB.net). The Aionian Bible is copyrighted with [creativecommons.org/licenses/by/4.0](http://creativecommons.org/licenses/by/4.0), allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at [AionianBible.org](http://AionianBible.org), with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

# History

Արևմտահայերեն at [AionianBible.org/History](http://AionianBible.org/History)

- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 376 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout print format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.

# բովանդակութիւն

## Նոր Կտակարան

ՄԱՏԹԵՈՍ	11
ՄԱՐԿՈՍ	43
ՂՈՒԿԱՍ	63
ՅՈՎԱՆՆՈՒ	97
ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՋԵԼՈՑ	123
ՀՈՌՎԱՅԵՑԻՒ	157
ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ	172
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ	186
ԳՎՂԱՏԱՑԻՒ	196
ԵՓԵՍԱՑԻՒ	201
ՓԻԼԻՊՊԵՑԻՒ	206
ԿՈՂՈՍԱՑԻՒ	210
ԱՌԱՋԻՆ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՒ	214
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՒ	217
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՍ	219
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԵՈՍ	223
ՏԻԹՈՍ	226
ՓԻԼԻՄՈՆ	228
ԵԲՐԱՅԵՑԻՒ	229
ՅԱԿՈԲՈՒ	240
ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՍԻ	244
ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՍԻ	248
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎԱՆՆՈՒ	251
ԵՐԿՐՈՐԴ ՅՈՎԱՆՆՈՒ	255
ԵՐՐՈՐԴ ՅՈՎԱՆՆՈՒ	256
ՅՈՒԴԱՑԻ	257
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎԱՆՆՈՒ	259

## հավելուած

ընթերցողի ուղեցոյց

բառգիրք

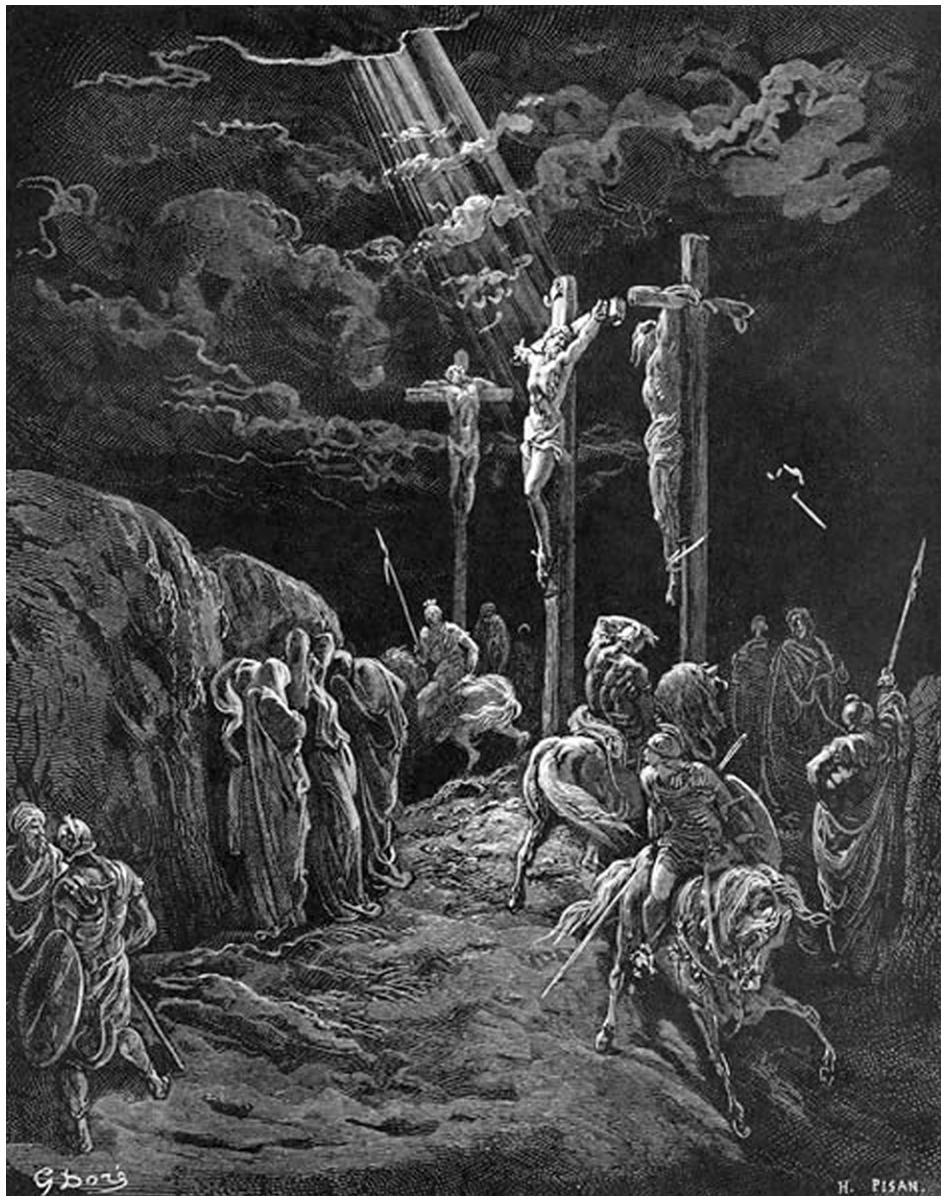
քարտեզներ

ճակատագիր

նկարազարդումներ, Doré



# Նոր Կտակարան



Յիսոս բարձ. «Յայր, ներէ անոնց, որովհետեւ չեն զիստը թէ ինչ կ'ընեն»:

Յեսոս անոր հանդերձները բաժնելու ատեն՝ վիճակ ձգեցին:

ՂՈՒԿԱՍ 23:34

# ՄԱՏԹԵՈՍ

**1** Յիսուս Քրիստոսի՝ Դաւիթի որդիին,  
Աքրահամի որդիին ծնունդի գիրքը: **2** Աքրահամ ծնաւ Իսահակը. Իսահակ ծնաւ Յակոբը. Յակոբ ծնաւ Յուդան ու անոր Եղայրները. **3** Յուդա ծնաւ Փարեսն ու Զարան՝ Թամարին. Փարես ծնաւ Եսրոն. Եսրոն ծնաւ Աքրամը. **4** Աքրամ ծնաւ Ամինադաբը. Ամինադաբ ծնաւ Նաասոնը. Նաասոն ծնաւ Սաղմոնը. **5** Սաղմոն ծնաւ Բոոսը՝ Ռախարեն. Բոոս ծնաւ Ովերոյ՝ Չոռլեթն. Ովերէ ծնաւ Յեսաեն. **6** Յեսաեն ծնաւ Դաւիթ թագաւորը. Դաւիթ թագաւորը ծնաւ Սողոմոնը՝ Ռւրիայի կոնջմեն. **7** Սողոմոն ծնաւ Ռոբրովամը. **8** Ռոբրովամ ծնաւ Աբիան. Աբիան ծնաւ Ասան. Ասա ծնաւ Յովսափատը. Յովսափատ ծնաւ Յովքամը. Յովքամ ծնաւ Ոզիան. **9** Ոզիա ծնաւ Յովկաթամը. Յովկաթամ ծնաւ Աքազը, Աքազ ծնաւ Եզեկիան. **10** Եզեկիան ծնաւ Մանասէն. Մանասէ ծնաւ Ամոնը. **11** Ամոն ծնաւ Յովսիան. Յովսիա ծնաւ Յեբոնիան ու անոր Եղայրները՝ Բարելինի տարագրութեան ատենները. **12** Բարելինի տարագրութենեն Ետք՝ Յեբոնիա ծնաւ Սաղաթիէլը. **13** Սաղաթիէլ ծնաւ Զօրաբարէլը. Զօրաբարէլ ծնաւ Աբիուդը. Աբիուդ ծնաւ Եղիուդը. **14** Եղիակիմ ծնաւ Ազովը. Ազով ծնաւ Սադովկը. Սադովկ ծնաւ Աբինը. Աբին ծնաւ Եղիուդը. **15** Եղիուդ ծնաւ Եղիազարը. Եղիազար ծնաւ Մատթանը. **16** Մատթան ծնաւ Յակոբը. Յակոբ ծնաւ Յովսէփը՝ ամուսինը Մարիամի, որմէ ծնաւ Յիսուս, որ կոչուեցաւ Քրիստոս: **17** Ուրեմն բոլոր սերունդները Աքրահամէն մինչեւ Դաւիթ՝ տասնչորս սերունդ են, եւ Դաւիթէն մինչեւ Բարելինի տարագրութիւնը՝ տասնչորս սերունդ, ու Բարելինի տարագրութենեն մինչեւ Քրիստոս՝ տասնչորս սերունդ: **18** Յիսուս Քրիստոսի ծնունդը Եղաւ սա կերպով: Անոր մայրը՝ Մարիամ, Յովսէփի նշանուած, Սուլը Յոզիէն յդացած գտնուեցաւ՝ դեռ իրարու քով չեկած: **19** Յովսէփ՝ անոր ամուսինը, արդար մարդ ըլլալով, ու չուզերով որ խայտառակէ զայն, կը ծրագրէր ծածկաբար արձակել զայն: **20** Մինչ ան այդպէս կը մտածէր, ահա Տէրոջ հրեշտակը երեւցաւ անոր՝ Երազի մէջ, եւ ըսաւ. «Յովսէփ, Դաւիթի որդի, մի վախնար

քովդ առնել կինդ՝ Մարիամը, որովհետեւ անոր մէջ յդացուածը Սուլը Յոզիէն է: **21** Ան պիտի ծնանի որդի մը, եւ անոր անունը Յիսուս պիտի կոչես, քանի որ ան պիտի փրկէ իր ժողովուրդը իրենց մեղքերէն»: **22** Այս ամէնը կատարուեցաւ, որպէսզի իրագործուի մարգարէին միջոցով ըսուած Տէրոջ խօսքը. **23** «Ահա կոյսը պիտի յդանայ ու որդի պիտի ծնանի, եւ անոր անունը Էմմանուել պիտի կոչէն», որ կը թարգմանուի՝ Կստուած մեզի հետ: **24** Յովսէփ քունէն արթնալով՝ քրաւ ինչ որ Տէրոջ հրեշտակը իրամայեց իրեն, եւ քովը առաւ իր կինը: **25** Ու չգիտցաւ զայն՝ մինչեւ որ ան ծնաւ իր անդրանիկ որդին. եւ անոր անունը Յիսուս կոչեց:

**2** Երբ Յիսուս ծնաւ Յրեաստանի Բեթղեհէմին մէջ՝ Յերովդէս թագաւորին օրերը, ահա արեւելքին մոգեր եկան Երուսաղէմ, **2** եւ ըսին. «Ո՞ւր է ան՝ որ ծնաւ իրը Յրեաներուն թագաւորը. որովհետեւ մենք տեսանք անոր աստղը՝ արեւելքի մէջ, ու եկանք երկրպագելու անոր»: **3** Երբ Յերովդէս թագաւորը լսեց՝ Վրոյովեցաւ, եւ իրեն հետ՝ ամբողջ Երուսաղէմը: **4** Ապա, հաւաքելով բոլոր քահանայապետներն ու ժողովուրդին դպիրները, հարցափորձեց զանոնք թէ ուր պիտի ծնէր Քրիստոսը: **5** Անոնք ալ ըսին իրեն. «Յրեաստանի Բեթղեհէմին մէջ: Որովհետեւ սա գրուած է մարգարէին միջոցով. **6** «Դուն, Բեթղեհէմ, Յուդայի երկիր, Յուդայի կառավարիչներուն մէջ բնան ամենափոքրը չես. որովհետեւ Կառավարիչ մը պիտի ելլէ քեզմէ, որ պիտի հովուէ իմ ժողովուրդս՝ Խրայէլը»: **7** Այն ատեն Յերովդէս ծածկաբար կանչեց մոգերը, ստուգեց անոնցմէ աստղին երեւցած ժամանակը, **8** եւ դրկեց զանոնք Բեթղեհէմ՝ քսելով. «Գացէք, ճգլտութեանմը տեղեկացէք մանուկին մասին, ու երբ գտնէք զայն լուր բերէք ինծի, որպէսզի ես ալ երթամ՝ երկրպագեմ անոր»: **9** Երբ անոնք թագաւորէն լսեցին այս խօսքը, մեկնեցան. եւ ահա այն աստղը՝ որ տեսեր էին արեւելքի մէջ, կ'երթար անոնց առջեւէն՝ մինչեւ որ եկաւ ու կեցաւ մանուկին եղած տեղին վրայ: **10** Երբ տեսան աստղը, չափազանց ուրախացան: **11** Եւ տուն մտնելով՝ տեսան մանուկը, իր մօր՝ Մարիամի հետ. իյնալով երկրպագեցին անոր,

ու բանալով իրենց գանձերը՝ մատուցանեցին անոր ընծաներ.- ոսկի, կնդրովկ եւ զմուռու: 12 Ու երազի մեջ պատգամ ստանալով՝ որ չվերադառնան Յերովդիսի, ուրիշ ճամբայով մեկնեցան իրենց երկիրը: 13 Երբ անոնք մեկնեցան, ահա Տերոց իրեշտակը երազի մեջ երեւցաւ Յովսէփի եւ ըսաւ. «Ոտքի ելիք, ան մանուկն ու անոր մայրը, եւ փախիր Եգիպտոս. հոն կեցիր՝ մինչեւ որ քեզի ըսեմ, քանի որ Յերովդիս պիտի փնտռէ մանուկը՝ կորսնցնելու համար զայն»: 14 Ան ալ ոտքի ելաւ, գիշերուան մեջ առաւ մանուկն ու անոր մայրը, մեկնեցաւ Եգիպտոս, եւ հոն էր մինչեւ Յերովդիսի փախճանիլը, 15 որպէսզի իրագործուի մարգարէին միջոցով ըսուած Տերոց խօսքը. «Եգիպտոսն կանչեցի իմ որդիս»: 16 Այն ատեն Յերովդիս, տեսնելով թէ խարուեցաւ մոգերէն, սաստիկ զայրացաւ, ու դրկեց՝ շարդեց Բեթլեհիմի եւ անոր ամբողջ հողանասին մեջ եղող բոլոր մանուկները՝ երկու տարեկան ու անկէ վար, այն ժամանակին համեմատ՝ որ ստուգած էր մոգերէն: 17 Այն ատեն իրագործուեցաւ Երեմիա մարգարէին միջոցով ըսուած խօսքը. «Ռամայի մեջ լսուեցաւ ճայն մը, ողը, լաց ու մեծ սուգ. 18 Ռաքէ կու լար իր զաւակներուն վրայ ու չէր ուզեր միխթարուիլ, որովհետեւ չկային»: 19 Երբ Յերովդիս փախճանեցաւ, Տերոց իրեշտակը Եգիպտոսի մեջ երեւցաւ Յովսէփի՝ երազի մեջ, եւ ըսաւ. 20 «Ոտքի ելիք, ան մանուկն ու անոր մայրը, եւ գնաւ Խսրայէի երկիրը, որովհետեւ մեռան անսկը՝ որ կը փնտռէին մանուկին անձը»: 21 Ան ալ ոտքի ելաւ, առաւ մանուկն ու անոր մայրը, եւ եկաւ Խսրայէի երկիրը: 22 Խսկ երբ լսեց թէ Արքեղայոս կը թագաւորէր Յրեաստանի վրայ, իր հօր՝ Յերովդիսի տեղ, փախցաւ հոն երթալու. եւ երազի մեջ պատգամ ստանալով՝ մեկնեցաւ Գայլիեայի կողմերը, 23 ու եկաւ բնակեցաւ Նազարէե կոչուած քաղաքը, որպէսզի իրագործուի մարգարէներուն խօսքը. «Նազովրեցի պիտի կոչուի»:

**3** Այդ օրերը Յովհաննես Սկրտիչը եկաւ, Յրեաստանի անապատին մեջ քարոզելով 2 եւ ըսելով. «Ապաշխարեցէք, որովհետեւ երկինքի թագաւորութիւնը մօտեցած է»: 3 Այս

է ան, որուն մասին Եսայի մարգարէն խօսեցաւ՝ ըսելով. «Անապատին մեջ գոչողին ձայնը. «Պատրաստեցէք Տերոց ճամբան, շտկեցէք անոր շալիղները»: 4 Յովհաննեսի հագուստը ուղտի մազէ էր, իր մեջքին շուրջ՝ կաշիէ գոտի ունէր, եւ իր կերակուրը՝ մարախ ու վայրի մեղր էր: 5 Այն ատեն Երուսաղէմեն, ամբողջ Յրեաստանն եւ Յորդանանի ամբողջ շրջակայքն կ'երային իրեն, 6 կը մկրտութին իրմէ՝ Յորդանանի մեջ, ու կը խոստովանէին իրենց մեղքերը: 7 Երբ տեսաւ Փարիսեցիներէն եւ Սարուկեցիներէն շատեր՝ որ եկած էին իր մկրտութեան, ըսաւ. «Իմերոն ծնունդներ, ով իմացուց ձեզի՝ խուսափիլ զալիք քարկութենն: 8 Ուրեմն ապաշխարութեան արժանավայել պտոնդ բերէք. 9 ու մի մտածէք ձեր մեջ ըսել. «Մենք Արքահամմը ունինք իրի հայր». որովհետեւ կը յայտարարեմ ձեզի թէ Աստուած կարող է այս քարերէն հանել Արքահամի զաւակներ: 10 Կացինը արդէն իսկ դրուած է ծառերու արմատին բռվ. ուրեմն ամեն ծառ որ լաւ պտուց չի բերէր, կը կտրուի ու կրակը կը նետուի: 11 Արդարեւ ես կը մկրտեմ ձեզ ջուրով՝ ապաշխարութեան համար, բայց ան որ կու զայ իմ ետեւես՝ ինձմէ հզօր է, ու ես արժանի չեմ անոր կօշիկները կրելու. անիկա պիտի մկրտէ ձեզ Սուլր Յոգիով ու կրակով: 12 Անոր հեծանոցը իր ձեռքն է. իր կալը պիտի մաքրէ եւ իր ցորենը պիտի ժողվէ ամբարը, իսկ յարդը պիտի այրէ անշէց կրակով»: 13 Այն ատեն Յիսուս եկաւ Գայլիեային Յորդանան՝ Յովհաննեսի, որպէսզի մկրտուի մանկէ: 14 Յովհաննես կ'արգիլէր զայն ու կ'ըսէր. «Ես այտք է որ մկրտուիմ թեզմէ, ու դժուն կու զա ինծի»: 15 Յիսուս պատասխանեց անոր «Թոյլ տուր իհմա, որովհետեւ այսայն կը պատշաճի մեզի, որ գործադրենք արդարութիւնը իր ամբողջութեամբ»: Այն ատեն թոյլ տուր անոր: 16 Երբ Յիսուս մկրտուեցաւ, իսկոյն դուրս եկաւ ջուրէն, եւ ահա երկինքը քացուեցաւ ու տեսաւ Աստուծոյ Յոգին, որ աղաւնիի պէս կ'իշնէր ու կու զար իր վրայ: 17 Եւ ահա ճայն մը եկաւ երկինքն՝ որ կ'ըսէր. «Այս է իմ սիրելի Որդիս՝ որուն հաճեցայ»:

**4** Այն ատեն Յիսուս անապատը տարուեցաւ Սուլր Յոգին՝ Զարախիսուն փորձուելու

համար: 2 Քառասուն ցերեկ ու քառասուն գիշեր ծոմ պահել ետք՝ անօթեցաւ: 3 Եւ Փորձիք մօտենալով անոր՝ ըսաւ. «Եթե դուն Աստուծոյ Որդին ես, ըստ որ այս քարերը հաց ըլլան»: 4 Ան ալ պատասխանեց. «Գրուած ե. «Միայն հացով չե որ մարդո պիտի ապրի, հապա ամեն խօսքով՝ որ կ'ելլէ Աստուծոյ բերանեն»: 5 Այն ատեն Չարախօսը առաւ տա-րաւ զայն սուրբ քաղաքը, կայնեցուց զայն տաճարին աշտարակին վրայ, 6 եւ ըսաւ անոր. «Եթե դուն Աստուծոյ Որդին ես, վայր նետու քեզ ասկէ. որովհետեւ գրուած ե. «Իր հրեշտակներուն պիտի հրահանգէ քեզի համար, որ իրենց ծեռքերուն վրայ կրեն քեզ, որպէսզի քարի մը չզարնես ոտքդ»: 7 Յիսուս ըսաւ անոր. «Դարձեալ գրուած ե. «Մի փորձեր Տէրը՝ քու Աստուծոյ»: 8 Չարախօսը դարձեալ առաւ հանեց զայն չափազանց բարձր լեռ մը, ցոյց տուաւ անոր աշխարհի բոլոր թագաւորութիւններն ու անոնց փառքը, 9 եւ ըսաւ անոր. «Ասոնք բոլորը պիտի տամ քեզի, եթէ իյնաւ՝ երկրպագես ինծի»: 10 Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոր. «Ետենս» գնա, Սատանայ, որովհետեւ գրուած ե. «Տէրո՞ քու Աստուծոյդ երկրպագէ, ու միայն զինք պաշտէ»: 11 Այն ատեն Չարախօսը թողուց զայն, եւ հրեշտակները մօտեցան ու սպասարկեցին անոր: 12 Երբ Յիսուս լսեց թէ Յովիաննես մատնուեցաւ, մեկնեցաւ Գալիեն: 13 Ու ձգելով Նազարեթը՝ եկաւ բնակեցաւ Կափառնայում, ծովեզերեայ քաղաքը, Չարուղոնի ու Նեփառայիմի հողամասերուն մէջ, 14 որպէսզի իրագործուի Եսայի մարգարեին միջոցով ըսուած խօսքը. 15 «Չարուղոնի երկիրն ու Նեփառայիմի երկիրը, ծովու ճամբայով Յորդանանի միւս կողմը, հեթանոսներու Գալիեն. 16 խաւարի մէջ բնակող ժողովուրդը մեծ լոյս տեսաւ, եւ լոյս ծագեցաւ անոնց՝ որ կը բնակէին մահուան երկրին ու շուբին մէջ»: 17 Այդ ատենէն ետք Յիսուս սկսաւ քարոզել եւ ըսել «Ապաշխարեցէք, որովհետեւ երկինքի թագաւորութիւնը մօտեցած է»: 18 Երբ Յիսուս կը քալէր Գալիենայի ծովուն եզերքը, տեսաւ երկու եղբայրներ՝ Պետրոս կոչուած Սիմոնը, եւ անոր եղբայր՝ Անդրեասը, որոնք ուրկան

կը նետէին ծովը, որովիհետեւ ձկնորս էին: 19 Ըսաւ անոնց. «Եկէք իմ ետեւէս, ու մարդոնց որսորդ ընեմ ծեզք»: 20 Անոնք ալ խսկոյն թողուցին ուրկանները եւ հետեւեցան անոր: 21 Անկէ յառաջ երթալով՝ տեսաւ ուրիշ երկու եղբայրներ, 2երեղեան Յակոբոսն ու անոր եղբայր՝ Յովիաննեսը, որոնք նաւուն մէջ կը կարկտնէին իրենց ուրկանները, իրենց հօր՝ 2երեղեոսի հետ: Կանչեց զանոնք. 22 անոնք ալ խսկոյն թողուցին նաւն ու իրենց հայրը, եւ հետեւեցան անոր: 23 Յիսուս ամբողջ Գալիենան շրջելով՝ կը սորվեցնէր անոնց ժողովարաններուն մէջ, կը քարոզէր արքայութեան աւետարանը, եւ ժողովուրդին մէջ կը բուժէր ամեն տեսակ ախտ ու ամեն տեսակ վատառողջութիւն: 24 Անոր համբաւը տարածուեցաւ ամբողջ Սուրիայի մէջ, եւ բերին անոր բոլոր հիւանդները՝ որ զանազան ախտերով ու տանջանքներով կը տուայտէին, նաեւ դիւահարներ, լուսնոտներ, եւ անդամալոյծներ, ու բուժեց զանոնք: 25 Մեծ բազմութիւններ կը հետեւէին անոր՝ Գալիենային, Դեկապոլիսնեն, Երուսաղէմին, Յրեաստաննեն եւ Յորդանանի միւս կողմէն:

**5** Տեսներով բազմութիւնները՝ լեռը ելաւ: Երբ նստաւ, իր աշակերտները քովը գացին, 2 եւ իր բերանը բանալով՝ կը սորվեցնէր անոնց ու կ'ըսէր. 3 «Երանի հոգիով աղքատներուն, որովհետեւ երկինքի թագաւորութիւնը անոնցն է: 4 Երանի սգաւորներուն, որովհետեւ անոնք պիտի միշտարուին: 5 Երանի հետերուն, որովհետեւ անոնք պիտի ժառանգեն երկիրը: 6 Երանի անոնց՝ որ անօթութիւն ու ծարաւ ունին արդարութեան, որովհետեւ անոնք պիտի կշտանան: 7 Երանի ողորմածներուն, որովհետեւ անոնք ողորմութիւն պիտի գտնեն: 8 Երանի անոնց՝ որ սիրտով մաքուր են, որովհետեւ անոնք պիտի տեսնեն Աստուծած: 9 Երանի խաղաղարարներուն, որովհետեւ անոնք Աստուծոյ որդիներ պիտի կոչուին: 10 Երանի անոնց՝ որ հայածուած են արդարութեան համար, որովհետեւ երկինքի թագաւորութիւնը անոնցն է: 11 Երանի ծեզի, երբ կը նախատեն ծեզ ու կը հալածեն, եւ ստութեամբ ծեզի դէմ ամեն տեսակ չար խօսքեր կ'ըսեն՝ իմ պատճառովս: 12

Ուրախացեք եւ ցնծացեք, որովհետեւ ձեր վարձատրութիւնը շատ է երկինքը. քանի որ այս կերպով հալածեցին ծեզմէ առաջ եղած մարգարեները»: 13 «Դնլք եք երկրի աղը. եթէ աղը կորսնցնէ իր համը, ինք ինչով պիտի աղուի: Անկէ ետք ոչ մէկ ազդեցութիւն կ'ունենայ, հապա դուրս կը նետուի եւ կը կոխկոտուի մարդոց ոտքին տակ: 14 Դնլք եք աշխարհի լոյսը. քաղաք մը՝ որ լերան վրայ կը գտնուի», չի կրնար պահուիլ: 15 Ու ճրագը չեն վառեր եւ դներ գրուանի տակ, հապա՝ աշտանակի վրայ, որ լուսաւորէ բոլոր տան մէջ եղողները: 16 Ձեր լոյսը այնպէս թող փայլի մարդոց առջեւ, որ տեսնեն ձեր բարի գործերը եւ փառաքանեն ձեր Յայր՝ որ երկինքն է»: 17 «Մի կարծէք թէ եկայ՝ աւրելու Օրենքը կամ Մարգարեները: Եկայ ոչ թէ աւրելու, հապա՝ գործադրելու: 18 Որովհետեւ ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի. «Մինչեւ որ երկինքն ու երկիրը անցնին, Օրենքին յովս մը կամ նշանագիր մը պիտի չանցնի՝ մինչեւ որ բոլորն ալ կատարուին»: 19 Ուրեմն ով որ այս ամենափոքր պատուիրաններէն մէկը լուծէ եւ մարդոց այնպէս սորվեցնէ, անիկա ամենափոքր պիտի կոչուի երկինքի թագաւորութեան մէջ. քայ ով որ գործադրէ ու սորվեցնէ, անիկա մեծ պիտի կոչուի երկինքի թագաւորութեան մէջ: 20 Որովհետեւ կը յայտարարեմ ծեզի. «Եթէ ձեր արդարութիւնը չգերազանցէ դպիրներու եւ Փարիսեցիներու արդարութիւնը, բնաւ պիտի չմտնէք երկինքի թագաւորութիւնը»: 21 «Լսեր եք թէ ըսուեցաւ նախնիքներուն. «Մի սպաններ»: Ով որ սպաննէ, արժանի պիտի ըլլայ դատաստանի: 22 Բայց ես կը յայտարարեմ ծեզի. «Ով որ զուր տեղը բարկանայ իր եղրօր դէմ արժանի պիտի ըլլայ դատաստանի: Ով որ "ապուշ" ըսէ իր եղրօր՝ արժանի պիտի ըլլայ ատեանի դատապարտութեան: Ով որ "յիմար" ըսէ իր եղրօր՝ արժանի պիտի ըլլայ գեհենի կրակին»: (Geenna g1067) 23 Ուրեմն եթէ քու ընծաղ գոհասեղանին վրայ բերես, ու հոն յիշես թէ եղբայրդ բան մը ունի քեզի դէմ, 24 հոն ձգէ ընծաղ՝ գոհասեղանին առջեւ. նախ գնա՞ հաշտուէ եղրօրդ հետ, եւ այն ատեն եկուր՝ որ մատուցանես ընծաղ: 25 Շուտուկ

համաձայնէ քու ոսոխիդ հետ, մինչ ճամբան ես անոր հետ, որպէսզի հակառակորդ չյանձնէ քեզ դատաւորին, ու դատաւորը՝ ոստիկանին, եւ բանտը չնետուիս: 26 Ծշմարտապէս կը յայտարարեմ քեզի. «Բնաւ դուրս պիտի չելես անկէ, մինչեւ որ վճարես վերջին նաքարակիտը»: 27 «Լսեր եք թէ ըսուեցաւ. «Շնութիւն միք ըներ»: 28 Բայց ես կը յայտարարեմ ձեզի. «Ով որ կը նայի կնոջ մը՝ անոր ցանկալու համար, արդին անիկա իր սիրտին մէջ շնութիւն ըրած է անոր հետ»: 29 Ուստի եթէ աջ աչքը կը գայթակեցնէ քեզ, համնէ զայն ու նետու քեզմէ. որովհետեւ աւելի օգտակար է քեզի՝ որ անդամներէն մէկը կորսուի, բայց ամբողջ մարմինդ չնետուի գեհենը»: (Geenna g1067) 30 Եթէ աջ ձեռքի կը գայթակեցնէ քեզ, կտրէ զայն ու նետու քեզմէ. որովհետեւ աւելի օգտակար է քեզի՝ որ անդամներէն մէկը կորսուի, ու ամբողջ մարմինդ չնետուի գեհենը»: (Geenna g1067) 31 «Նաեւ ըսուեցաւ. «Ով որ արձակէ իր կինը, թող տայ անոր ամուսնալուծումի վկայագիր մը»: 32 Բայց ես կը յայտարարեմ ծեզի. «Ով որ կ'արձակէ իր կինը՝ առանց պորնկութեան պատճառի, ինք շնութիւն ընել կու տայ անոր, եւ ով որ կ'ամուսնանայ արձակուածին հետ՝ շնութիւն կ'ընէ»: 33 «Լսեր եք դարձեալ թէ ըսուեցաւ նախնիքներուն. «Սուտ երդում միք ըներ, հապա հասուցանն Տերոց ըրած երդումներդ»: 34 Բայց ես կը յայտարարեմ ծեզի. «Երբէք երդում միք ընէք, ոչ երկինքի վրայ՝ որ Աստուծոյ գահն է, 35 ոչ երկրի վրայ՝ որ անոր ոտքերուն պատուանդամն է, ոչ երուսաղեմի վրայ՝ որ Մեծ Թագաւորին քաղաքն է, 36 ոչ ալ գլուխիդ վրայ երդում ըրէ, որովհետեւ չես կրնար մէկ մազ ներմկցնել կամ սեւցնել: 37 Յապա ձեր խօսքը ըլլայ՝ այն՝ այն, եւ ոչը՝ ոչ. ասկէ աւելին յառաջ կու զայ Չարէն»: 38 «Լսեր եք թէ ըսուեցաւ. «Աչքի տեղ՝ աչք, եւ ակրայի տեղ՝ ակրայ»: 39 Բայց ես կը յայտարարեմ ծեզի. «Չարին միք դիմադրեր. հապա ով որ ապտակէ աջ այտիդ, դարձուր անոր միւսն ալ: 40 Եթէ մէկը ուզէ դատ վարել քեզի հետ ու բաճկոնդ առնել, յոնդ տուր անոր հանդերձն ալ: 41 Եւ ով որ ստիպէ քեզ մղոն մը երթաւ, գնաւ անոր հետ երկու մղոն: 42 Տնը քեզմէ ուզողին, ու երես միք դարձներ անկէ՝ որ կ'ուզէ փոխ առնել քեզմէ»:

43 «Լւեր Եք թէ ըսուեցաւ. “Սիրէ ընկերդ եւ ատէ թշնամիդ”»: 44 Բայց ես կը յայտարարեմ ձեզի. “Սիրեցէք ձեր թշնամիները, օրինեցէք ձեզ անհօղները, բարիք ըրէք անոնց՝ որ կ’ատեն ձեզ, եւ աղօթեցէք անոնց համար՝ որ կը պահարակեն ու կը հալածեն ձեզ, 45 որպեսզի ըլլաք ձեր երկնաւոր Յօր որդիները որովհետեւ իր արեւը կը ծագեցնէ թէ չարերուն եւ թէ բարիներուն վրայ, եւ անձեւ կը դրկէ թէ արդարներուն եւ թէ անարդարներուն վրայ: 46 Որովհետեւ եթէ դուք սիրէք ձեզ սիրողները, ինչ վարձատրութիւն կ’ունենաք. մաքսաւորներն ալ նոյնը չեն ըներ: 47 Ու եթէ բարեւէք միայն ձեր եղբայրները, ինչ աւելի կ’ընէք ուրիշներէն. մաքսաւորներն ալ նոյնը չեն ըներ: 48 Ուրեմն դուք կատարեալ եղէք, ինչպէս ձեր երկնաւոր Յայրը կատարեալ Ե”»:

6 «Զգուշացէք որ ձեր ողորմութիւնը չընէք մարդոց առջեւ՝ տեսնուելու համար անոնցմէ. այլապէս՝ վարձատրութիւն չէք ունենար ձեր Յօրմէն, որ երկինքն է: 2 Ուրեմն երբ ողորմութիւն ընս, փող մի հնչեցներ առջեւդ, ինչպէս կեղծաւորները կ’ընեն ժողովարաններուն ու փողոցներուն մէջ, որպէսզի փառաւորուին մարդոցմ: Եղանակած կը յայտարարեմ ձեզի. “Անոնք ունեցած կ’ըլլան իրենց վարձատրութիւնը”: 3 Իսկ դրւն՝ երբ ողորմութիւն ընես՝ ձախ ձեռքը թռո չգիտնայ աջ ձեռքիդ ինչ տապ, 4 որպէսզի քու ողորմութիւնդ գաղտնի ըլլայ. եւ քու Յայր՝ որ կը տեսնէ գաղտնիքը, բացայայտօրէն պիտի հատուցանէ քեզի»: 5 «Երբ աղօթեն՝ նման մի ըլլար կեղծաւորներուն, որոնք կը սիրեն աղօթել՝ կայնելով ժողովարաններուն մէջ ու հրապարակներուն անկիւնները, որպէսզի երեւնան մարդոց: Եղանակած կ’ըլլան իրենց վարձատրութիւնը”: 6 Իսկ դրւն՝ երբ աղօթեն՝ մտիր ներքին սենեկդ, գոյք դուռու, եւ աղօթէ Յօրդ՝ որ գաղտնի տեղ կը գտնուի. ու Յայր՝ որ կը տեսնէ գաղտնիքը, բացայայտօրէն պիտի հատուցանէ քեզի»: 7 Երբ աղօթէք, շատախօս մի ըլլաք հեթանոսներուն պէս, որովհետեւ կը կարծեն թէ պիտի ընդունուին՝ իրենց շատ խօսելուն համար: 8

Ուրեմն մի նմանիք անոնց, որովհետեւ ձեր Յայրը գիտէ ձեր պէտքերը՝ դեռ դուք չխնդրած իրմէ: 9 Ուստի դուք սապէս աղօթեցէք. “Յայր մեր՝ որ երկինքն ես, քու անունդ սուրբ ըլլայ. 10 քու թագաւորութիւնդ գայ. քու կամքդ ըլլայ, ինչպէս երկինքը՝ նոյնպէս երկրի վրայ: 11 Մեր ամենօրեայ հացը՝ մեզի տոնը այսօր. 12 մեզի ներէ մեր պարտքերը, ինչպէս մենք ալ կը ներենք մեր պարտապաններուն. 13 ու մեզ մի տանիր փորձութեան, հապա մեզ ազատէ Չարէն. որովհետեւ քուկդ են թագաւորութիւնը, գօրութիւնը եւ փառքը յախտեան. ամէն”: 14 Արդարեւ եթէ դուք ներէք մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր երկնաւոր Յայրն ալ պիտի ներէ ձեզի. 15 իսկ եթէ դուք չներէք մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր Յայրն ալ ձեզի պիտի չներէ ձեր յանցանքները»: 16 «Երբ ծոմ պահէք, տրտումերես մի ըլլաք՝ կեղծաւորներուն պէս. որովհետեւ իրենց երեսները կը խաթարեն, որպէսզի երեւնան մարդոց՝ թէ ծոմ կը պահեն: Եղանակած կ’ըլլան իրենց վարձատրութիւնը”: 17 Բայց դուն՝ երբ ծոմ պահեն՝ օծէ գլուխդ ու լուա երեսդ, 18 որպէսզի չերեւնաս մարդոց՝ ծոմ պահողի պէս, հապա քու Յօրդ՝ որ գաղտնի տեղ կը գտնուի: Եւ քու Յայր՝ որ կը տեսնէ գաղտնիքը, պիտի հատուցանէ քեզի»: 19 «Երկրի վրայ գանձեր մի դիզէք ձեզի, ուր ցեցը եւ ժանգը կ’ապականեն, ուր գողերը պատ կը ծակեն ու կը գողնան: 20 Յապա երկինքը գանձեր դիզեցէք ձեզի, ուր ոչ ցեցը եւ ոչ ժանգը կ’ապականեն, ու ոչ գողերը պատ կը ծակեն եւ կը գողնան: 21 Որովհետեւ ձեր գանձը ուր ոք է, ձեր սիրտն ալ հին պիտի ըլլայ»: 22 «Մարմինին ճրագը աշքն է. ուրեմն եթէ աչքդ պարզ է, ամբողջ մարմինդ լուսաւոր կ’ըլլայ: 23 Բայց եթէ աշք չար է, ամբողջ մարմինդ խաւարամած կ’ըլլայ. ուրեմն եթէ քու մէջդ եղած լոյսը խաւար է, ալ որդքան է այդ խաւարը»: 24 «Ո՛չ մէկը կրնայ ծառայել երկու տիրոջ. որովհետեւ կան պիտի ատէ մէկը եւ սիրէ միւսը, կան պիտի յարի մէկուն” ու արհամարիէ միւսը: Չեք կրնար ծառայել Աստուծոյ եւ մամնային: 25 Ուստի կը յայտարարեմ ձեզի. “Մի մտահոգութիք ձեր անձին մասին՝ թէ ինչ

պիտի ուստեք կամ ինչ պիտի խմեք, ոչ ալ ձեր մարմիններուն մասին՝ թէ ինչ պիտի հազնիք. միթէ անձը աւելի չել կերակուրեն, ու մարմինը՝ հագուստեն: **26** Նայեցէք երկինքի թռչուններուն, որոնք ոչ կը սերմանեն եւ ոչ կը հնձեն, ոչ ալ կը ժողվեն ամբարի մեջ, բայց ձեր երկնաւոր Յայրը կը կերակրէ զանոնք: Դուք աւելի չեք արժեր անոնցմ: **27** Յիմա ձեզմէ ովկ կրնայ մտահոգուելով՝ կանգին մը աւելցնել իր հասակին վրայ: **28** Եւ ինչո՞ւ կը մտահոգուիք հագուստի մասին. նկատեցէք դաշտի շուշանները, թէ ինչպէս կ'ածին. ոչ կ'աշխատին ու ոչ կը մանեն: **29** Բայց կը յայտարարեմ ձեզի թէ Սողոմոն ալ՝ իր ամբողջ փառաւորութեան մեջ՝ չհագուեցաւ անոնցմ մէկուն պէս: **30** Ուստի եթէ դաշտի խոտը, որ այսօր կայ եւ վաղը փուռը կը նետուի, Աստուած այնպէս կը հագուեցնէ, հապա որչափ աւելի ծեզ, թերահաւատներ: **31** Ուրեմն մի մտահոգուիք՝ ըսելով. “Ինչ պիտի ուտենք”, կամ “ինչ պիտի խմենք”, կամ “ինչ պիտի հազնիք” **32** (քանի որ հեթանոսները կը փնտռն այդ բոլոր բաները). որովհետեւ ձեր երկնաւոր Յայրը գիտ թէ այդ բոլոր բաները պէտք են ձեզի: **33** Բայց նախ խնդրեցէք Աստուծոյ թագաւորութիւնն ու անոր արդարութիւնը, եւ այդ բոլոր բաներն ալ պիտի տրուին ձեզի: **34** Ուստի մի մտահոգուիք վաղուան համար, որովհետեւ վաղուան օրը պիտի հրզայ իրեն համար. բաւական է օրուան իր անձկութիւնը”»:

**7** «Մի դատեք, որպէսզի չդատուիք: **2** Որովհետեւ ինչ դատաստանով որ դատեք՝ անրվ պիտի դատուիք, եւ ինչ չափով որ չափեք՝ անրվ պիտի չափուի ձեզի: Յ Եւ ինչո՞ւ կը տեսնեն եղրօրդ աչքին մէջի շիւղը, ու չես նշանարեր քու աչքին մէջի գերանը: **4** Կամ ինչպէս կրնաս ըսել եղրօրդ. “Թոյլ տուր որ հանեմ աչքեն շիւղը”, երբ ահա գերան կայ քու աչքին մէջ: **5** Կեղծաւոր, նախ հանէ քու աչքեն գերանը, եւ այն ատեն յստակ պիտի տեսնես՝ հանելու համար շիւղը եղրօրդ աչքեն: **6** Սուլր բանը մի տաք շուներուն, ու ձեր մարգարիտները մի նետեք խոզերուն առջեւ, որպէսզի չկոխիկոտեն զանոնք իրենց ոտքերուն տակ, եւ դառնալով չքգրտեն ձեզ»: **7** «Խնդրեցէք՝ ու պիտի տրուի

ձեզի. փնտռեցէք՝ ու պիտի գտնէք. դուռը բախեցէք՝ ու պիտի բացուի ձեզի: **8** Որովհետեւ ովկ որ խնդրէ՝ կը ստանայ, ովկ որ փնտռէ՝ կը գտնէ, եւ ովկ որ դուռը բախէ՝ պիտի բացուի անոր: **9** Զեզմէ ովկ է այն մարդը, որմէ եթէ իր որդին հաց ուզգէ՝ բար կու տայ անոր. **10** Կամ եթէ ծուկ ուզգէ՝ միթէ ծծ կու տայ անոր: **11** Ուրեմն եթէ դուկ՝ որ չար էք, գիտէք բարի նուերներ տալ ձեր զաւակներուն, որչափ աւելի ձեր Յայրը՝ որ երկինքն է, բարի բաներ պիտի տայ անոնց՝ որ կը խնդրեն իրմէ: **12** Ուրեմն ամեն ինչ որ կ'ուզգէք՝ որ մարդիկ ըսեն ձեզի, դուք ալ այնպէս ըրէք անոնց, որովհետեւ ասիկա է Օրէնքն ու Մարգարէները»: **13** «Նեղ դռնեն ներս մտէք. որովհետեւ լայն է այն դուռը, եւ ըսդարձակ՝ այն ճամբան, որ դեպի կորուստ կը տանի, ու շատ են անոնք՝ որ կը մտնեն անվկէ. **14** Որովհետեւ նեղ է այն դուռը, եւ անծովկ՝ այն ճամբան, որ դեպի կեանք կը տանի, ու քիչ են անոնք՝ որ կը գտնեն զայն»: **15** «Զգուշացէք սուլտ մարգարէներէն, որոնք կու գան ձեզի ոչչարի հանդերձներով, բայց ներսէն՝ յափշտակող գայլեր են: **16** Իրենց պտուղէն պիտի ճանչնաք զանոնք: Միթէ փուշերէն կը բաղին խաղող, կամ տատասկն՝ թուզ: **17** Այսպէս ամեն բարի ծառ՝ լաւ պտուղ կը բերէ, եւ վատ ծառ՝ չար պտուղ կը բերէ: **18** Բարի ծառը չի կրնար չար պտուղ բերել, ոչ ալ վատ ծառը՝ լաւ պտուղ բերել: **19** Ամեն ծառ որ լաւ պտուղ չի բերեր, կը կտրուի ու կը նետուի կրակը: **20** Ուրեմն՝ իրենց պտուղէն պիտի ճանչնաք զանոնք»: **21** «Ոչ թէ ովկ որ խնծի՝ “Տէր, Տէր” կ'ըսէ, պիտի մտնէ երկինքի թագաւորութիւնը, հապա ան՝ որ կը գործադրէ իմ երկնաւոր Յօրս կամքը: **22** Շատեր այն օրը պիտի ըսեն խնծի. “Տէր, Տէր, միթէ չմարգարէացանք քու անունովի, դեւեր չիանցինք քու անունովի, եւ շատ հրաշքներ չգործեցինք քու անունովի”»: **23** Այն ատեն պիտի յայտարարեմ անոնց. “Ես բնաւ չի ճանչնաք ձեզ. հետացէք քովէս դուք՝ որ անօրէնութիւն կը գործէիք”»: **24** «Ուրեմն ովկ որ կը լսէ այս խօսքերս եւ կը գործադրէ զանոնք, պիտի նմանցնեմ զայն ուշիմ մարդու մը՝ որ իր տուլն կառուցանեց վեմի վրայ: **25** Տեղատարափ անձրեւ իշաւ, հեղեղները եկան, հովերը փշեցին ու զարկին այդ տան՝ բայց չփլաւ, որովհետեւ

իիմնուած էր վեմի վրայ: **26** Իսկ ով որ կը լսէ այս խօսքերս ու չի գործադրեր, կը նմանի յիմար մարդու մը՝ որ իր տունը կառուցանեց աւազի վրայ: **27** Տեղատարափ անձրեւ իշաւ, հեղեղները եկան, հովերը փշեցին եւ զարկին այդ տան, ու փլաւ. եւ անոր անկումը մեծ եղաւ: **28** Երբ Յիսուս լմնցուց այս խօսքերը, բազմութիւնը ապշած մնաց անոր ուսուցումին վրայ. **29** Որովհետեւ իշխանութիւն ունեցողի մը պէս կը սորվեցնէր անոնց, ոչ թէ դպիրներուն պէս:

**8** Երբ այդ լեռնէն վար իշաւ, մեծ բազմութիւններ հետեւեցան անոր: **2** Եւ ահա բորոտ մը եկաւ ու երկրպագեց անոր՝ ըսելով. «Տէր, եթէ ուզե՞ւ կրնան մաքրե՞լ զիս»: **3** Յիսուս՝ երկարելով իր ձեռքը՝ դպաւ անոր եւ ըսաւ. «Կ'ուզե՞մ, մաքրու՞մ»: Իսկոյն անոր բորոտութիւնը մաքրուեցաւ: **4** Յիսուս ըսաւ անոր. «Չգուշացիր, ոչ մէկուն ըսէ. հապա գնա, ցոյց տուր բեզ քահանային, ու մատուցանէ Մովսէսի պատուիրած ընծամ՝ վկայութիւն ըլլալու համար անոնց»: **5** Երբ մտաւ Կափառնայում, հարիւրապետ մը քովը եկաւ, կ'աղաչէր անոր ու կ'ըսէր. «Տէր, ծառա՝ տունը անդամալոյծ պառկած՝ չարաշար կը տանջուի»: **7** Յիսուս ըսաւ անոր. «Ես կու գամ եւ կը բուժեմ զինք»: **8** Յարիւրապետը պատասխանեց. «Տէր, ես արժանի չեմ՝ որ դրւն մտնես իմ յարկիս տակ. միայն ըսէ խօսք մը, ու ծառաս պիտի բժշկուի: **9** Որովհետեւ ես ալ իշխանութեան տակ մարդ եմ, եւ զինուորներ ունիմ իմ հրամանիս տակ: Ասոր կ'ըսեմ. «Գնա՞», ու կ'երթայ. եւ միւսին. «Եկնո՞ւ», ու կու գայ. եւ ծառայիս. «Ըրէ այս բանը», ու կ'ընե»: **10** Երբ Յիսուս լսեց՝ զարմացաւ, եւ ըսաւ իր հետեւորդներուն. «Եղմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի, Իսրայէլի մէջ անգամ ես զգուայ այսափ մեծ հաւատք: **11** Ձեզի կը յայտարարեմ թէ արեւելքեն եւ արեւութքեն շատեր պիտի գան ու պիտի բազմին երկինքի թագաւորութեան մէջ՝ Աքրահամի, Իսահակի եւ Յակոբի հետ, **12** իսկ թագաւորութեան որդիները պիտի հանուին դուրսի խաւարը. հոն պիտի ըլլայ լաց ու ակռաներու կրծտում»: **13** Յիսուս ըսաւ հարիւրապետին. «Գնա՞ եւ

ինչպէս դուն հաւատացիր՝ այնպէս թող ըլլայ քեզի»: Նիյն ժամուն անոր ծառան թվակուեցաւ: **14** Երբ Յիսուս եկաւ Պետրոսի տունը, տեսաւ թէ անոր զոքանչը պառկած էր՝ տենդով հիւանդացած: **15** Բռնեց անոր ձեռքեն, ու տենդը թողուց զայս: Ան ալ ոտքի ելաւ եւ կը սպասարկէր անոնց: **16** Երբ իրիկուն եղաւ, շատ դիւահարներ բերին անոր. խօսքով դուրս հանեց չար ոգիները, ու բուժեց բոյլոր ախտաւորները, **17** որպէսզի իրագործուի Եսայի մարգարէին միջոցով ըսուած խօսքը. «Ան ստանձնեց մեր հիւանդութիւնները եւ կրեց մեր ախտերը»: **18** Յիսուս՝ տեսնելով իր շուրջը մեծ բազմութիւններ՝ հրամայեց որ երթան միւս եզերքը: **19** Դպիր մը մօտենալով՝ ըսաւ անոր. «Վարդապէտ, պիտի հետեւիմ քեզի՝ ուր որ երթաս»: **20** Յիսուս ըսաւ անոր. «Աղուէսները՝ որչեր ունին, ու երկինքի թշունները՝ բոյներ, բայց մարդու Որդին տեղ մը չունի, ուր հանգչեցնէ իր գլուխը»: **21** Ուրիշ մը, որ անոր աշակերտներէն էր, ըսաւ անոր. «Տէր, արտօնէ ինձի, որ նախ երթամ՝ թաղեմ հայրս»: **22** Յիսուս ըսաւ անոր. «Յետեւէ ինձի, եւ թոյն մեռեկմերուն՝ թաղել իրենց մեռենները»: **23** Երբ նաև մտաւ, իր աշակերտները հետեւեցան իրեն: **24** Եւ ահա մեծ ալեկոծութիւն մը եղաւ ծովուն մէջ, այնքան՝ որ նաւը կը ծածկուէր ալիքներէն. իսկ ինք կը քնանար: **25** Աշակերտները զացին իր մօտ, արթնցուցին զինք եւ ըսին. «Տէր, փրկէ մեզ, ահա կը կորսուինք»: **26** Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Թերահաւատներ, ինչո՞ւ այդպէս երկշու էք»: Այն ատեն ուտքի եկաւ, սաստեց հովերն ու ծովը, եւ մեծ խաղաղութիւն եղաւ: **27** Մարդիկ զարմացան, ու կ'ըսէին իրարու. «Ինչպիսի մարդ է ասիկա, որ նոյնիսկ հովերը եւ ծովը կը հնազանդին իրեն»: **28** Երբ անցաւ միւս եզերքը՝ Գերգետացիներուն երկիրը, երկու դիւահարներ հանդիպեցան իրեն՝ գերեզմաններէն ելած, չափազանց դաժան, այնպէս որ ոչ մէկը կարող էր անցնիլ այդ ճամբայէն: **29** Եւ ահա աղաղակեցին. «Դուն ինչ գործ ունիս մեզի հետ, Յիսուս, Աստուծոյ Որդի. ատենէն առաջ մեզ տանջելի՞ն համար եկար հոս»: **30** Անոնցմէ հեռու՝ խոզերու մեծ երամակ մը կար, որ կ'արածէր: **31** Դեւերը

կ'աղաջԵին իրեն ու կ'ըսԵին. «Եթէ հանես մեզ, արտօնու՛ մեզի՝ որ երթանք մտնենք խողերու երամակին մԵց»: 32 Ըսաւ անոնց. «ԳացԵք»: Երբ անոնք դուրս ելան, գացին խողերու երամակին մԵց, եւ ահա ամբողջ երամակը գահավԵծ տեղեն ծովը վազեց ու ջուրերուն մԵց մեռաւ: 33 Խողարածներն ալ փախան, եւ քաղաքք երթալով՝ պատմեցին ամեն ինչ, նաեւ դիւահարներուն պատահած բաները: 34 Ուստի ամբողջ քաղաքք դուրս ելաւ՝ դիմաւորելու Յիսուսը, ու երբ տեսան զինք՝ աղաչեցին որ մեկնի իրենց հոդամասեն:

**9** Ուստի նաև մտնելով՝ անցաւ միւս կողմը ու զնաց իր քաղաքը: 2 Եւ բերին իրեն անդամալոյց մը, որ պառկած էր մահիճի մԵց: Յիսուս՝ տեսնելով անոնց հաւատքը՝ ըսաւ անդամալոյցին. «Քաջալերու՛, որդենակ, մեղքերդ ներուած են բեզի»: 3 Դայիններեն ոմանք ըսին՝ իրենք իրենց մԵց. «Ասիկա կը հայիոյԵ»: 4 Յիսուս՝ գիտնալով անոնց մտածումները՝ ըսաւ. «Ինչո՞ւ չար բան կը մտածեք ձեր սիրտերուն մԵց: 5 Ո՞ր աւելի դիւրին է, «մեղքերդ ներուած են» ըսնել, թէ՝ «ոտքի ելիր ու քալ»» ըսելը: 6 Բայց որպեսզի գիտնաք թէ մարդու Որդին իշխանութիւն ունի մեղքերդ ներելու երկրի վրայ, (այն ատեն ըսաւ անդամալոյցին). «Ոտքի ելիր, ան մահիճդ ու զսաւ տունդ»: 7 Ան ալ ոտքի ելաւ եւ զսաց իր տունը: 8 Երբ բազմութիւնները տեսան՝ զարմացան, ու փառարանեցին Աստուած, որ այդպիսի իշխանութիւն տուած էր մարդոց: 9 Յիսուս անկէ յառաջ երթալով՝ տեսաւ մարդ մը, Մատթեոս կոչուած, որ նստած էր մաքս ընդունելու տեղը, եւ ըսաւ անոր. «Յետեւ՛ ինծի»: Ան ալ կանգնեցաւ ու հետեւեցաւ անոր: 10 Տունը սեղան նստած «ատեն՛ ահա ուրիշ շատ մաքսաւորներ եւ մեղաւորներ եկած ու սեղան նստած էին Յիսուսի եւ անոր աշակերտներուն հետ: 11 Երբ Փարիսեցինները տեսան՝ ըսին անոր աշակերտներուն. «Ինչո՞ւ ձեր վարդապետը կ'ուտէ մաքսաւորներու եւ մեղաւորներու հետ»: 12 Բայց երբ Յիսուս լսեց՝ ըսաւ անոնց. «Ո՞ւ թէ առողջներուն թժիշկ պէտք է, հապա՝ իիւանդներուն: 13 ԳացԵք, սորվեցէք թէ ինչ ըսել է. «Կարեկցութիւն կ'ուզենմ, ու ոչ թէ զոհ»: որովհետեւ ես եկայ կանչելու

ոչ թէ արդարները, հապա մեղաւորները՝ ապաշխարութեան»: 14 Այն ատեն Յովիաննեսի աշակերտները եկան անոր եւ ըսին. «Ինչո՞ւ մենք ու Փարիսեցինները յաճախ ծոմ կը պահենք, իսկ քու աշակերտներդ չեն պահեր»: 15 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Միթէ Կարենի՛ Ե՛ որ հարսնեարները սպան, քանի փեսան իրենց հետ Ե: Բայց օրերը պիտի գան՝ երբ փեսան պիտի վերցուի իրենցմէ. այն ատեն ծոմ պիտի պահեն: 16 Ո՞ւ մեկը կը ճգէ նոր լաթի կտոր մը իին հանդերձի մը վրայ, որովհետեւ անիկա որ անոր լրումին համար դրուած է, կը քաշէ հանդերձը, ու պատուածքը աւելի գէշ կ'ըլլայ: 17 Ո՞ւ ալ նոր գինին կը դնեն իին տիկերու մԵց. այլապէս՝ տիկերը կը պատոին, եւ գինին կը թափի, եւ տիկերը կը կորուուին: Յապա նոր գինին կը դնեն նոր տիկերու մԵց, ու երկրուքն ալ կը պահուին»: 18 Երբ ան այս բաները կը խօսէր անոնց հետ, ահա պետ մը եկալ ու երկրպագեց անոր՝ ըսելով. «Աղջիկս թերեւս վախճանած է մինչեւ իիմա. բայց եկնր, դիր ձեռքդ անոր վրայ, եւ պիտի ապրի»: 19 Յիսուս ալ ուրիշ ելաւ ու հետեւեցաւ անոր՝ իր աշակերտներուն հետ: 20 Եւ ահա կին մը, որ արիւնահօսութենէ կը տառապէր տաներկու տարիէ ի վեր, մօտեցաւ ետեւեն ու դպաւ անոր հանդերձին բղանցքին. 21 Քանի որ կ'ըսէր ինքնիրեն. «Եթէ միայն դպչիմ անոր հանդերձին՝ պիտի բժշկուիմ»: 22 Յիսուս, երբ ետեւ դարձաւ ու տեսաւ զայն, ըսաւ. «Քաջալերու՛, աղջիկ, հաւատքը բժշկեց քեզ»: Եւ կինը բժշկուեցաւ նոյն ժամուն: 23 Երբ Յիսուս հասաւ պետին տունը, ու տեսաւ սրնզահարները եւ աղմկարար բազմութիւնը, 24 ըսաւ անոնց. «Մեկնեցէք, որովհետեւ աղջիկը մեռած չէ, հապա կը քնանայ»: 25 Ամոնք ալ ծաղրեցին զինք: Բայց երբ բազմութիւնը դուրս հանուեցաւ, ինք ներս մտաւ, բռնեց անոր ձեռքեն, եւ աղջիկը ուրիշ ելաւ: 26 Այս լրուք տարածուեցաւ ամբողջ երկիրը: 27 Երբ Յիսուս յառաջ անցաւ անկէ, երկու կոյրեր հետեւեցան անոր՝ աղաղակերով. «Ողորմ՛ մեզի, Դաւիթի Որդի»: 28 Երբ տուն հասաւ, կոյրերը եկան իրեն: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Կը հաւատքա՞թ թէ կրնամ ընել այս բանը»: Ըսին անոր. «Այն, ՏՇը»: 29 Այն ատեն դպաւ անոնց աշքերուն եւ ըսաւ. «Թող ըլլայ ճեզի՝ ձեր հաւատքին համեմատ»:

30 Անոնց աչքերը բացուեցան, ու Յիսուս ազդարարեց անոնց՝ բաելով. «Զգուշացէք որ ոչ մեւը գիտնայ»: 31 Բայց անոնք մեկնելով տարածեցին անոր համբաւը այդ ամբողջ երկրին մէջ: 32 Երբ անոնք դուրս ելան, ահա համր դիւլահար մարդ մը բերին իրեն: 33 Երբ դեւր ելաւ, համրը խօսեցաւ: Ուստի բազմութիւնները զարմացան, ու կ'ըսէին թէ բնան այսպիսի բան երեւած չէր հսրայէլի մէջ: 34 Բայց Փարիսեցինները կ'ըսէին. «Ան դեւերուն իշխանով դուրս կը հանէ դեւերը»: 35 Յիսուս կը շրջէր բոլոր քաղաքներն ու գիլերը, կը սորվեցնէր անոնց ժողովարաններուն մէջ, կը քարոզէր արքայութեան աւետարանը, եւ կը բուժէր բոլոր ախտերն ու բոլոր վատառողջութիւնները ժողովուրդին մէջ: 36 Եւ տեսնելով բազմութիւնները՝ գթաց անոնց վրայ, որովհետեւ պարտասած ու ցրուած էին՝ հովիլ չունեցող ոչխարներու պէս: 37 Այն ատեն ըսաւ իր աշակերտներուն. «Չունձք իրապէս շատ է, բայց գործաւորները՝ թի. 38 Ուրեմն աղերսեցէք հունձքին Տէրոց, որ գործաւորներ ուղարկէ իր հունձքին»:

**10** Յետոյ, քովը կանչելով իր տասներկու աշակերտները, իշխանութիւն տուալ անոնց՝ անմաքուր ոգիններուն վրայ, որպէսզի դուրս հանեն զանոնք, ու բուժեն ամեն տեսակ ախտ եւ ամեն տեսակ վատառողջութիւն: 2 Ահանասիկ տասներկու առաքեալներուն անունները.- առաջինը՝ Սիմոն, որ Պետրոս կը կոչուի, եւ անոր Եղբայրը՝ Անդրեաս, 3 Յակոբոս Դերեկեան եւ անոր Եղբայրը՝ Յովիաննես, Փիլիպպոս ու Բարթողոմէոս, Թուվմաս եւ Մատթեոս՝ մաքսաւորը, Յակոբոս Ալքեան ու Ղերեոս՝ որ Թադէոս մականուանուեցաւ, 4 Սիմոն Կանանացի եւ Յուդա Իսկարիոնուացի, որ մատնեց զայն: 5 Յիսուս դրկեց այս տասներկուքը եւ պատուիրեց անոնց. «Մի երթաք հեթանոսներու ճամբայէն, ու մի մտնէք Սամարացիններու որեւէ քաղաք, 6 այլ մանաւանդ զացէք հսրայէլի տան կորսուած ոչխարներուն: 7 Երբ երթաք, քարոզեցէք եւ ըսէք. «Երկինքի թագաւորութիւնը մօտեցած է»: 8 Բուժեցէք հիւանդները, մաքրեցէք բորոտները», հանեցէք դեւերը. ձրի ստացած

էք, ձրի տուէք: 9 Մի ունենաք ոչ ոսկի, ոչ արծաթ ու ոչ պղինձ՝ ձեր գօտիներուն մէջ. 10 ոչ ճամբորդութեան համար պարկ, ոչ կրկին բաճկոն, ոչ կօշիկ, ոչ գաւազան. որովհետեւ գործաւոր արժանի է իր կերակուրին: 11 Երբ քաղաք մը կամ գիլ մը մտնէք, տեղեկացէք թէ ովք է արժանաւորը անոր մէջ, եւ մնացէք անոր քով՝ մինչեւ որ մեկնիք անկէ: 12 Երբ տուն մտնէք, բարեկ տուէք անոր: 13 Եթէ այդ տունը արժանի է, ձեր բարեւը թող գայ անոր վրայ. իսկ եթէ արժանի չէ, ձեր բարեւը թող վերադաշնայ ձեզի: 14 Եթէ մեւը չընդունի ծեզ ու մտիկ չընէ ձեր խօսքերը, երբ մեկնիք այդ տունէն կամ քաղաքէն, թօթուեցէք ձեր ոտքերուն փոշին: 15 ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Սորոմացիններու եւ Գոմորացիններու երկրին աւելյ դիմու պիտի ըլլայ դատաստանին օրը, քան այդ քաղաքին»: 16 «Ահա կը դրկեմ ծեզ իիր ոչխարներ՝ գայլերու մէջ ուրեմն խորագէտ եղէք օծերու պէս, եւ աննենգ՝ աղաւնիներու պէս: 17 Իսկ գգուշացէք մարդոցմէ. որովհետեւ աստեաններու պիտի մատնեն ծեզ, ու պիտի խարազանեն ծեզ իրենց ժողովարաններուն մէջ: 18 Կառավարիչներու եւ թագաւորներու առջեւ պիտի տարուիք՝ իմ պատճառովս, իիր վկայութիւն անոնց ու հեթանոսներուն: 19 Բայց երբ մատնեն ծեզ, մի մտահոգուիք թէ ինչպէս կամ ինչ պիտի խօսիք, որովհետեւ ինչ որ պիտի խօսիք՝ պիտի տրուի ձեզի այդ ժամուն: 20 Որովհետեւ ոչ թէ դուք եք որ պիտի խօսիք, հապա ձեր Յօր Յոզին՝ որ պիտի խօսի ձեր մէջ: 21 Եղբայրը մահիւան պիտի մատնէ իր Եղբայրը, եւ հայր՝ զաւակը. ու զաւակներ պիտի ելլեն իրենց ծնողներուն դէմ եւ մեռցնեն զանոնք: 22 Բոլորին ասելի պիտի ըլլաք իմ անունիս համար. բայց ովք որ տոկայ մինչեւ վախճանը, անիկայ պիտի փրկուի: 23 Երբ այս քաղաքին մէջ հալածեն ծեզ, փախէք ուրիշ քաղաք մը. որովհետեւ ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Պիտի չաւարտէք հսրայէլի քաղաքները, մինչեւ որ մարդու Որդին զայ»: 24 Աշակերտը գերիվեր չէ իր փարզապետին, ոչ ալ ծառան՝ իր տիրոջմէն: 25 Բաւական է աշակերտին՝ որ իր վարդապետին պէս ըլլայ, ու ծառային՝ իր տիրոջ պէս: Եթէ տանուտէրը կոչեցին ԲԵԿՈՂԵԲՈՒ, որչափ

աւելի՝ անոր տնեցիները»: 26 « Ուրեմն մի վախնաք աննոցմէ, որովհետեւ ոչինչ կայ ծածկուած՝ որ պիտի չայտնուի, ու գաղտնի՝ որ պիտի չփափուի: 27 Ինչ որ կ'ըսեմ ձեզի խաւարի մեջ՝ խօսեցէք զայն լոյսի մեջ, եւ ինչ որ կը լսէք ականջի մեջ՝ քարոզեցէք տանիքներուն վրայ: 28 Մի վախնաք աննոցմէ՝ որ մարմինը կը սպաննեն ու չեն կրնար անձը սպաննել այլ մանաւանդ վախցէք անվէ՝ որ կրնայ անձը եւ մարմինը կորսնցնել գեհենին մեջ: (Geenna g1067) 29 Երկու ճնճղուկ չեն ծախուիր մեկ դանգի. սակայն անոնցմէ ոչ մեկը գետին կ'իխնայ առանց ձեր Յօր կամքին: 30 Բայց ձեր գլուխին բոլոր մազերն ալ համրուած են: 31 Ուրեմն մի վախնաք, որովհետեւ դուր շատ ճնճղուկներէ աւելի կ'արժէք»: 32 «Ուստի ով որ դաւանի զիս մարդոց առջեւ, ես ալ պիտի դաւանիմ զինք Յօրս առջեւ՝ որ երկինքն է: 33 Իսկ ով որ ուրանայ զիս մարդոց առջեւ, ես ալ պիտի ուրանամ զինք Յօրս առջեւ՝ որ երկինքն է»: 34 «Մի կարծէք թէ ես եկայ խաղաղութիւն ձգելու երկրի վրայ: Ես եկայ ոչ թէ խաղաղութիւն ձգելու, հապա՞սուր: 35 Որովհետեւ եկայ զատելու մարդը իր հօրմեն, ես առջիկը՝ իր մօրմեն, ու հարսը՝ իր կեսուրեն: 36 Մարդուն թշնամիները՝ իր տնեցիները պիտի ըլլան: 37 Ան որ ինձմէ աւելի կը սիրէ իր հայրը կամ մայրը՝ ինծի արժանի չէ, եւ ան որ ինձմէ աւելի կը սիրէ իր որդին կամ աղջիկը՝ ինծի արժանի չէ: 38 Ան որ իր խաչը շ'առներ ու իմ ետեւես չի գար, ինծի արժանի չէ: 39 Ան որ կը գտնէ իր անձը՝ պիտի կորսնցն զայն, եւ ան որ կը կորսնցն իր անձը ինծի համար՝ պիտի գտնէ զայն»: 40 «Ան որ ձեզ կ'ընդունի՝ զիս կ'ընդունի. եւ ան որ զիս կ'ընդունի՝ զիս դրկողը կ'ընդունի: 41 Ան որ մարգարէ մը կ'ընդունի՝ մարգարէի անունով, մարգարէի վարձատրութիւն պիտի ստանայ. ու ան որ արդար մը կ'ընդունի՝ արդարի անունով, արդարի վարձատրութիւն պիտի ստանայ: 42 Եւ ով որ այս պատիկներէն մեկուն միայն զաւար մը պատ ջուր խմցն՝ աշակերտի անունով, ճշմարտապես կը յայտարարէմ ձեզի, բնաւ իր վարձատրութիւնը պիտի չկորսնցնէ»:

**11** Երբ Յիսուս աւարտեց պատուեր տալը իր տասներկու աշակերտներուն, մեկնեցաւ անկէ՝ սորվեցնելու եւ քարոզելու անոնց

քաղաքներուն մէջ: 2 Երբ Յովիաննէս բանտին մէջ լսեց Քրիստոսի գործերուն մասին, իր աշակերտներէն երկութք դրկելրվ՝ ըսաւ անոր. 3 «Դնն ես ան՝ որ պիտի գար, թէ ուրիշի մը սպասենք»: 4 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Գացէք եւ պատմեցէք Յովիաննէսի՝ ինչ որ կը լսէք ու կը տեսնեք. 5 Կոյրերը կը տեսնեն, կաղերը կը քայեն, բորստները կը մաքրուին, խուլերը կը լսեն, մեռելները յարութիւն կ'առնեն, եւ աղքատներուն կ'աւետարանուի: 6 Երանի անոր՝ որ չի գայթակղիր իմ պատճառովս»: 7 Երբ անոնք մեկնեցան, Յիսուս սկսաւ բազմութիւններուն ըսել Յովիաննէսի մասին. «Ինչ տեսնելու գացիք անապատը. հովէն տատանող եղի՞ց մը: 8 Յապա ինչ տեսնելու գացիք. փափուկ հանդերձներ հագած մարդ մը. ահա փափուկ հանդերձներ կրողները՝ թագաւորներուն տուներն են: 9 Յապա ինչ տեսնելու գացիք. մարգարէ մը: Այն, կը յայտարարէմ ձեզի, մարգարէ մըն ալ աւելի: 10 Որովհետեւ ասիկայ է ան՝ որուն մասին գրուած է. «Ահա ես կը դրկեմ իմ պատգամաւորս քու առջեւեդ. ան պիտի պատրաստէ ճամբար՝ քու առջեւի»: 11 Ծշմարտապես կը յայտարարէմ ձեզի. «Կիներէ ծնածներուն մեջ՝ Յովիաննէս Մկրտիչն աւելի մեծը ելած չէ». սակայն երկինքի թագաւորութեան մեջ՝ ամենեն պատիկը անկէ աւելի մեծ է: 12 Ու Յովիաննէս Մկրտիչն օրերէն մինչեւ հիմա՝ երկինքի թագաւորութիւնը ոյժով կ'առնուի, եւ ուժեղները կը յափշտակեն զայն. 13 Որովհետեւ բոլոր Մարգարէներն ու Օրէնքը մարգարէացան մինչեւ Յովիաննէս: 14 Եթէ կ'ուզէք ընդունի, անիկայ է Եղիան՝ որ պիտի գար: 15 Ան որ ականջ ունի լսելու՝ թող լսէ: 16 Բայց որո՞ն նմանցնեմ այս սերունդը: Կը նմանի մանուկներու, որոնք հրապարակները նստելրվ՝ կը գոչեն իրենց ընկերներուն 17 եւ կ'ըսեն. «Սրինգ նուազեցինք ձեզի՝ ու չպարեցիք, ողբացինք ձեզի՝ ու չհեծեծեցիք»: 18 Որովհետեւ Յովիաննէս եկաւ, ոչ կ'ուտէ եւ կը խմէ, ու կ'ըսեն. «Ահա շատակեր ու գինեսէր մարդ մը, մաքսաւորներու եւ մեղաւորներու բարեկամ»: Բայց իմաստութիւնը արդարացաւ

իր գաւակներով»: 20 Այն ատեն սկսաւ կշտամբել այն քաղաքները՝ որոնց մեջ կատարուեր էին իր հրաշքներէն շատերը, քանի որ չապաշխարեցին. 21 «Վայ թեզի՝ Թորազին, վայ թեզի՝ Բեթսայիդա, որովհետեւ եթե՛ Տիլրոսի եւ Սիլրոնի մեջ կատարուած ըլլային այն հրաշքները՝ որոնք ձեր մեջ կատարուեցան, շատոնց ապաշխարած պիտի ըլլային քուրծով ու մոխիրով: 22 Բայց ձեզի կը յայտարարեմ, Տիլրոսի եւ Սիլրոնի աւելի դիլրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան ձեզի: 23 Իսկ դուն, Կափառնայում, որ բարձրացած ես մինչեւ երկինք, պիտի իշնես մինչեւ դժոխք, որովհետեւ եթե՛ Սոդոմի մեջ կատարուած ըլլային այն հրաշքները՝ որոնք քու մեջո կատարուեցան, տակալին մնացած պիտի ըլլար մինչեւ այսօր: (Hadēs 9:86) 24 Բայց կը յայտարարեմ ձեզի թէ Սոդոմացիներու երկրին աւելի դիլրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան թեզի»: 25 Այդ ատեն Յիսուս ըսաւ. «Կը ներքողմն թեզ, ով Յայր, Տեր երկինքի ու երկրի, որ այս բաները ծածկեցիր իմաստուններէն եւ խելացիներէն, ու յայտնեցիր երախաններն: 26 Այն, Յայր, որովհետեւ այսպէս հաճելի եղաւ քու առցեւի: 27 Ամեն բան յանձնուեցաւ ինծի իմ Յօրմէս, եւ ոչ մեկը կը ճանչնայ Որդին՝ բայց միայն Յայրը, ու ոչ մեկը կը ճանչնայ Յայրը՝ բայց միայն Որդին, եւ ան՝ որուն Որդին փափաքի յայտնել: 28 Եկէք ինծի, դուք բոլորդ որ կը յոզինք ու բեռնաւորուած էք, եւ ես պիտի հանգստացնեմ ձեզ: 29 Առէք իմ լուծու ձեր վրայ ու սորվեցէք ինձմե՛ որ հեզ եմ եւ սիրոտով խոնարի, ու հանգստութիւն պիտի գտնէք ձեր անձերուն. 30 որովհետեւ իմ լուծու հեշտ է, եւ իմ բեռս՝ թեթեւ»:

**12** Այդ ատեն Յիսուս՝ Շաբաթ օր մը՝ գնաց արտերու մեջն: Իր աշակերտները՝ անօթենալով՝ սկսան ցորենի հասկեր փրցնել եւ ուտել: 2 Երբ Փարիսեցիները տեսան՝ ըսին անոր. «Ահա քու աշակերտներդ կը գրծեն, մինչդեռ արտօնուած չէ գրծել Շաբաթ օրը»: 3 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Չեք կարդացեր Դաւիթի ըրածը, երբ ինք եւ իրեն հետ եղողները անօթեցան. 4 մտաւ Աստուծոյ տունը, ու կերաւ առաջադրութեան հացերը, որ ոչ իրեն

արտօնուած էր ուտել, ոչ ալ իրեն հետ եղողներուն, բայց միայն քահանաներուն: 5 Կամ թէ Օրենքին մեջ չէք կարդացեր թէ քահանաները կը սրբապղծեն Շաբաթը տաճարին մեջ՝ Շաբաթ օրերը, եւ անպարտ են: 6 Բայց կը յայտարարեմ ձեզի թէ այստեղ տաճարին աւելի մեծ մէկը կայ: 7 Եթե՛ գիտնայիք թէ ինչ ըսել է. «Կարեկցութիւն կ'ուզեմ, ու ոչ թէ զոհ», այն ատեն չէիր դատապարտեր անպարտները. 8 որովհետեւ մարդու Որդին տէրն է Շաբաթին»: 9 Մեկներով անկէ՛ եկաւ անոնց ժողովարանը: 10 Յոն մարդ մը կար, որուն ձեռքը չորցած էր: Ամբաստանելու համար գինք՝ հարցուցին անոր. «Արտօնուամծ է բուժել Շաբաթ օրը»: 11 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Զեզմէ ովկ է այն մարդը, որ եթե՛ ոչխար մը ունենայ եւ ան փոսի մեջ ինայ Շաբաթ օրը, չի բռներ ու վեր չի հաներ զայն: 12 Յետեւաբար մարդը որչափ աւելի կ'արժէ ոչխարէն: Ուրեմն արտօնուած է բարիք գործել Շաբաթ օրը»: 13 Այն ատեն ըսաւ այդ մարդուն. «Երկարէ ձեռքր»: Ան ալ երկարեց, եւ առողջացաւ միւսին պէս: 14 Իսկ Փարիսեցիները դուրս ելլելով՝ խորհրդակցեցան անոր դէմ թէ հնչպէս կորսնցնեն զայն: 15 Երբ Յիսուս գիտցաւ՝ մեկնեցաւ անկէ: Մեծ բազմութիւններ հետեւեցան անոր, եւ բուժեց բոլորը. 16 Բայց սաստիկ հրահանգեց անոնց՝ որ ոչ մեկուն յայտնեն զինք, 17 որպէսզի իրազործուի Եսայի մարգարէին միջոցով ըսուած խօսքը. 18 «Ահա իմ ծառաս՝ որ ընտրեցի, եւ իմ սիրելին՝ որուն հաճեցաւ իմ անձս. իմ Յօփի պիտի զնեմ անոր վրայ, ու իրաւունքը պիտի հոչակէ հեթանոսներուն: 19 Ո՛չ պիտի հակառակի, ոչ պիտի պոռայ, եւ ոչ մեկը պիտի լսէ անոր ձայնը հրապարակներուն մեջ: 20 Դիմի չփշրէ ջախչախուած եղէզը ու պիտի չմարէ պլայլացող պատրոյզը, մինչեւ որ իրաւունքը հասցնէ յաղթութեան: 21 Եւ հեթանոսները պիտի յուսան անոր անունին»: 22 Այն ատեն բերին իրեն կոյր ու համր դիւահար մը, եւ բուժեց զայն, այսպէս որ համրն ու կոյրը խօսեցաւ եւ տեսաւ: 23 Ամբողջ բազմութիւնը զմայլեցաւ, ու կ'ըսէր. «Արտեօք ասիկա՞ է Դաւիթի որոին»: 24 Բայց երբ Փարիսեցիները լսեցին՝ ըսին. «Ասիկա

ուրիշ բանով դուրս չի հաներ դեւերը, բայց միայն դեւերուն ԲԵԼՂԵՐՈՒԼ իշխանով»: 25 Յիսուս գիտնալով անոնց մտածումները՝ ըստ անոնց. «Ինքնիր դեմ բաժնուած որեւէ թագաւորութիւն՝ կ'աւերի, եւ ինքնիր դեմ բաժնուած որեւէ բաղաք կամ տուն՝ չի կրնար կենավ: 26 Եթէ Սատանան դուրս հանէ Սատանան, բաժնուած է ինքնիր դեմ. ուրեմն անոր թագաւորութիւնը ինչպէս պիտի կենայ: 27 Ու եթէ ես ԲԵԼՂԵՐՈՒԼՈՒՆՎ կը հանեմ դեւերը, ձեր որդիները ինչնվ կը հանեն. ուստի անոնք պիտի ըլլան ձեր դատաւորները: 28 Բայց եթէ ես Աստուծոյ Յոզիփով կը հանեմ դեւերը, ուրեմն Աստուծոյ թագաւորութիւնը հասած է ձեր վրայ: 29 Կամ մԵկը ինչպէս կրնայ մտնել ուժեղ մարդու մը տունը եւ յափշտակել անոր կարասիները, եթէ նախ չկապէ այդ ուժեղ մարդը, եւ այն ատեն կողոպստ անոր տունը: 30 Ա՛ն որ ինծի հետ չէ՝ ինծի հակառակ է, եւ ան որ ինծի հետ չի ժողովե՞ր՝ կը ցրուէ: 31 Ուստի կը յայտարարեմ ձեզի. «Ամէն տեսակ մեղք ու հայիոյութիւն պիտի ներուի մարդոց, բայց Սուլը Յոզիփին դեմ երած հայիոյութիւնը պիտի չներուի մարդոց»: 32 Ո՞վ որ խօսք մը ըստ մարդու Որդիին դեմ պիտի ներուի անոր, բայց ո՞վ որ խօսի Սուլը Յոզիփին դեմ պիտի չներուի անոր, ոչ այս աշխարհին մԵջ եւ ոչ զայիթին մԵջ»: (ան ց165) 33 «Կամ յան սեպեցէք ծառը, ու անոր պտուղը լաւ կ'ըլլայ, կամ վասն սեպեցէք ծառը, եւ անոր պտուղը վաստ կ'ըլլայ. որովհետեւ ծառը կը ճանչցուի իր պտուղԵն: 34 Իմերուն ծնունդներ, ինչպէս կրնաք՝ չար ըլլալով՝ բարի բաներ խօսիլ. որովհետեւ բերանը կը խօսի սիրտին լիութենԵն: 35 Բարի մարդը իր սիրտին բարի զանձԵն կը հանէ բարի բաներ, իսկ չար մարդը իր սիրտին չար զանձԵն կը հանէ չար բաներ: 36 Բայց կը յայտարարեմ ձեզի. «Ամէն դատարկ խօսիր համար՝ որ մարդիկ կը խօսին, հաշիւ պիտի տան դատաստանին օրը»: 37 Որովհետեւ քու խօսքերէդ պիտի արդարանաս, եւ քու խօսքերէդ պիտի դատապարտուիս»: 38 Այն ատեն դափիներէն ու Փարիսեցիներէն ոմանք ըստին իրեն. «Վարդապէտ, նշան մը կ'ուղենք տեսնել քեզմԵ»: 39 Իսկ ինք պատասխանեց անոնց. «Չար եւ շնացող սերունդը նշան կը խնդրէ: Ուրիշ նշան պիտի չտրուի անոր,

բայց միայն Յովնան մարգարԵին նշանը: 40 Որովհետեւ ինչպէս Յովնան մնաց կետ ձուկին փորին մԵջ՝ երեք օր ու երեք գիշեր, այնպէս մարդու Որդին պիտի մնա երկրի սիրտին մԵջ՝ երեք օր եւ երեք գիշեր: 41 Նինուի մարդիկը դատաստանին օրը պիտի կանգնին այս սերունդին դեմ ու պիտի դատապարտեն զայն, որովհետեւ զղացին Յովնանի քարոզութեամբ. եւ ահա Յովնանէ մեծ մԵկը կայ հոս: 42 Յարաւի թագուհին դատաստանին օրը ոտքի պիտի ելլէ այս սերունդին դեմ ու զայն պիտի դատապարտէ, որովհետեւ ինք եկաւ երկրի ծայրերէն՝ Սողոմոնի իմաստութիւնը լսելու. եւ ահա Սողոմոննէ մեծ մԵկը կայ հոս: 43 «Երբ անմարուր ոգին դուրս կ'ելլէ մարդէ մը՝ կը շրջի անջուր տեղեր, հանգստութիւնը կը փնտու, ու չի գտներ: 44 Այն ատեն կ'ըսէ. «Վերադառնամ իմ տուն՝ ուրկէ ելլայ»: Կու զայ եւ կը գտնէ զայն՝ պարապ, ալլուած ու զարդարուած: 45 Այն ատեն կ'երայա, եւ կ'առնէ իրեն հետ եօթը ուրիշ ոգիներ՝ իրմէ աւելի չար, ու մտներվ հոն կը բնակին. եւ այդ մարդուն վերջին վիճակը կ'ըլլայ առաջիննէն աւելի գԵզ: Այսպէս պիտի ըլլայ այս չար սերունդին այ»: 46 Մինչ ինք կը խօսէր բազմութեան, իր մայրն ու եղբայրները կայնած էին դուրսը, եւ կը շանային խօսիլ իրեն հետ: 47 ՄԵկը ըսաւ իրեն. «Ահա քու մայր ու եղբայրներդ կայնած են դուրսը, եւ կը շանան խօսիլ քեզի հետ»: 48 Ինք ալ պատասխաննեց իրեն ըսողին. «Ո՞վ է իմ մայրս, ու որո՞նք են իմ եղբայրներս: 49 Եւ երկարելով իր ձեռքը դԵպի իր աշակերտները՝ ըսաւ. «Ահա մայրս ու եղբայրներս. 50 որովհետեւ ո՞վ որ կը գործադրէ իմ երկնաւոր Յօրս կամքը, անիկա՞ է իմ եղբայրս, քոյրս եւ մայրս»:

**13** Նոյն օրը Յիսուս՝ տունն ելլելով՝ նստաւ ծովուն եզերքը: 2 ՄԵծ բազմութիւններ քովը հաւաքուեցան. ուստի ինք նաև մտաւ ու նստաւ, իսկ ամբողջ բազմութիւնը կայնած էր ծովեզերքը: 3 Ծատ բաներ խօսեցաւ անոնց՝ առակներով, եւ ըսաւ. 4 «Ահա սերմնացան մը գնաց՝ որ սերմ ցանէ: Երբ կը ցանէր, բանի մը սերմեր ինկան ճամբարին եզերքը, եւ թռչունները եկան ու լափեցին զանոնք: 5 Ուրիշներ ինկան ժայռոտ տեղերու վրայ,

ուր շատ հոդ չկար, եւ իսկոյն բուսան՝ հոդին խորունկութիւն չունենալուն համար. 6 սակայն տօթակեզ եղան երբ արեւը ելաւ, ու չորցան՝ քանի որ արմատ չունեին: 7 Ուրիշներ ալ ինկան փուշերու մեջ. եւ փուշերը բարձրացան ու խեղդեցին զանոնք: 8 Իսկ ուրիշներ ինկան լաւ հոդի մեջ, եւ պտուղ տուին՝ մեկը հարիւր, միւսը՝ վաթուն, միւսը՝ երեսուն: 9 Ան որ ականց ունի լսելու՝ թող լսէ»: 10 Աշակերտները մօտենալով՝ ըսին իրեն. «Ինչո՞ւ առակներով կը խօսիս անոնց»: 11 Ինք ալ պատասխանեց անոնց. «Քանի որ ծեզի տրուած է գիտնայ երկինքի թագաւորութեան խորհուրդները, բայց անոնց տրուած չէ: 12 Որովհետեւ ով որ ունի, անոր պիտի տրուի ու առատութեան մեջ պիտի ըլլայ. իսկ ով որ չունի, ունեցածն ալ անկէ պիտի առնոլի: 13 Ուստի առակներով կը խօսիմ անոնց, քանի որ տեսնելով՝ չեն տեսներ, ու լսելով՝ չեն լսեր, ոչ ալ կը հասկնան: 14 Անոնց վրայ պիտի իրագործուի Եսայիի մարգարեւութիւնը՝ որ կ'ըսէ. «Շատ պիտի լսէք՝ բայց պիտի չհասկնաք. շատ պիտի տեսնեք՝ բայց պիտի չըմբռնէք: 15 Որովհետեւ այս ժողովուրդին սիրտը թանձրացաւ, եւ իրենց ականջներով ծանր լսեցին ու զոցեցին իրենց աչքերը, որպէսզի աչքերով չտեսնեն, ականջներով չլսեն, սիրտով չհասկնան, եւ դարձի չզան, ու ես չքժշկեմ զանոնք»: 16 Բայց երանի ձեր աչքերուն՝ որ կը տեսնեն, եւ ձեր ականջներուն՝ որ կը լսեն: 17 Որովհետեւ ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի թէ շատ մարգարեներ եւ արդարներ ցանկացին տեսնել ձեր տեսածները՝ ու չտեսան, եւ լսել ձեր լսածները՝ ու չլսեցին»: 18 «Լսեցէք ուրեմն սերմնացանին առակը: 19 Ո՞վ որ կը լսէ թագաւորութեան խօսքը եւ չի հասկնար, չարը կու գայ ու կը յափշտակէ անոր սիրտին մեջ ցանուածը: Ասիկա ան Ե՝ որ սերմ ստացաւ ճամբային եզերքը: 20 Ժայռոտ տեղերու վրայ սերմ ստացողը ան Ե, որ կը լսէ խօսքը եւ իսկոյն կ'ընդունի զայն ուրախութեամբ: 21 Բայց իր մեջ արմատ չունենալով՝ թիզ ժամանակ կը տեւէ, ու երբ տառապանք կամ հայածանք ըլլայ խօսքին պատճառով՝ իսկոյն կը գայթակղի: 22 Փուշերու մեջ սերմ ստացողը ան Ե, որ կը լսէ խօսքը, սակայն այս աշխարհի հոգերն

ու հարստութեան խարեւութիւնը կը խեղդեն խօսքը, եւ անպտուղ կ'ըլլայ: (այօն 9:165) 23 Իսկ լաւ հոդի մեջ սերմ ստացողը ան Ե, որ խօսքը կը լսէ ու կը հասկնայ. նաեւ պտուղ կու տայ, եւ կը բերէ՝ մեկը հարիւր, միւսը՝ վաթուն, միւսը՝ երեսուն: 24 Ուրիշ առակ մըն ալ առաջարկեց անոնց ու ըսաւ. «Երկինքի թագաւորութիւնը նմանեցաւ մարդու մը, որ իր արտին մեջ լաւ սերմ ցանեց: 25 Մինչ մարդիկ կը բնանային՝ իր թշնամին եկաւ, որոմ ցանեց ցորենին մեջ եւ զնաց: 26 Երբ խոտը ծաղկեցաւ ու պտուղ բերաւ, այս ատեն որոմն ալ երեւցաւ: 27 Ուստի հողատիրոց ծառաները մօտեցան եւ ըսին անոր. «Տէր, դուն լաւ սերմ ցանեցիր արտիդ մեջ ուրեմն որոմը ուրկէ Ե»: 28 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Թշնամի մը ըրած է ասիկա»: Ծառաները ըսին իրեն. «Ուստի կ'ուզենս որ երթանք ու քաղենք զանոնք»: 29 Իսկ ան ըսաւ. «Ո՛չ, որպէսզի երբ որոմը քաղէք՝ ցորենն ալ չփրոնեթք անոր հետո: 30 Թոյն տուլէք որ երկութն ալ միասին աճին՝ մինչեւ հունձքի ատենը»: Եւ հունձքի ատենը պիտի ըսեմ հնձողներուն. «Նախ որինմը քաղեցէք ու խուրձ-խուրձ կապեցէք՝ այրելու համար, իսկ ցորենը ժողվեցէք իմ ամբարս»»: 31 Ուրիշ առակ մըն ալ առաջարկեց անոնց եւ ըսաւ. «Երկինքի թագաւորութիւնը նման է մանանեխի հատիկի մը, որ մարդ մը առաւ ու ցանեց իր արտին մեջ: 32 Արդարեւ ան բոլոր սերմերուն ամեննեն պատիկն Ե, բայց երբ ածի՝ տունկերուն մեծագոյնը կ'ըլլայ ու ծառ կը դառնայ, այնպէս որ երկինքի թօչունները կու գան եւ կը բնակին անոր ճիշդերուն վրայ»: 33 Ուրիշ առակ մըն ալ ըսաւ անոնց. «Երկինքի թագաւորութիւնը նման է խմորին, որ կին մը առաւ ու պահեց երեք գրիւ ալիւրի մեջ՝ մինչեւ որ ամբողջը խմորուեցաւ»: 34 Յիսուս առակներով խօսեցաւ քազմութեան այս բոլոր բաները: Առանց առակի չըր խօսեր անոնց, 35 որպէսզի իրագործուի մարգարեխին միջոցով ըսուած խօսքը. «Առակներով պիտի բանամ բերանս, եւ պիտի արտայայտեմ աշխարհի հիմնադրութենէն ի վեր ծածկուած բաները»: 36 Այն ատեն Յիսուս արծակեց քազմութիւնը, ու տուն գնաց: Իր աշակերտները մօտեցան իրեն եւ ըսին. «Բացատրէ մեզի արտին որոմներուն

առակը»: 37 Ինք ալ պատասխանեց անոնց. «Լաւ սերմը ցանողը՝ մարդու Որդին է, 38 արտը՝ աշխարհն է: Լաւ սերմը թագաւորութեան որդիներն են, բայց որոնք չարին որդիներն են: 39 Թշնամին որ ցանեց զայն՝ Չարախօսն է, հունձքը՝ աշխարհի վախճանն է, եւ հնձողները՝ հրեշտակներն են: (այս ց165) 40 Ուրեմն ինչպէս որ որոնք կը քաղուի ու կ'այրուի կրակի մէջ, այնպէս պիտի ըլլայ այս աշխարհի վախճանին: (այս ց165) 41 Մարդու Որդին պիտի դրկէ իր հրեշտակները, եւ պիտի հաւաքեն իր թագաւորութենեն բոլոր գայթակրութիւններն ու անօրէնութիւն գործողները, 42 եւ պիտի նետեն զանոնք կրակի հնոցին մէջ. հոն պիտի ըլլայ լաց ու ակրաներու կրծտում: 43 Այն ատեն արդարները պիտի փայյին արեւի պէւ՝ իրենց Յօր թագաւորութեան մէջ: Ան որ ականջ ունի լսելու՝ թող լսէ: 44 «Դարձեալ՝ երկինքի թագաւորութիւնը նման է արտի մէջ պահուած գանձին, որ մարդ մը՝ գտնելէ ետք՝ կը ծածկէ, եւ ուրախութենեն կ'երթայ, կը ծախէ իր ամբողջ ունեցածը, ու կը գնէ այդ արտը»: 45 «Դարձեալ՝ երկինքի թագաւորութիւնը նման է առեւտրականի մը, որ գեղեցիկ մարգարիտներ կը փնտու, 46 եւ շատ պատուական մարգարիտ մը գտնելէ ետք՝ գնաց, ծախեց իր ամբողջ ունեցածը, ու գնեց զայն»: 47 «Դարձեալ՝ երկինքի թագաւորութիւնը նման է ծովը նետուած ուրկանի մը, որ ամէն տեսակ ձուլւ կը ժողվէ: 48 Երբ ուրկանը լեցուեցաւ, հանեցին ծովեցերքը եւ նստան, հաւաքեցին լաւերը ամաններու մէջ, իսկ դուրս նետեցին վատերը: 49 Այսպէս պիտի ըլլայ աշխարհի վախճանին: Յրեշտակները պիտի ելլեն, արդարներուն մէջեն պիտի զատեն չարերը. (այս ց165) 50 ու պիտի նետեն զանոնք կրակի հնոցին մէջ. հոն պիտի ըլլայ լաց եւ ակրաներու կրծտում»: 51 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Յասկցաք այս ամէնը»: Ըսին անոր. «Այն, Տէր»: 52 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ասոր համար ամէն դպի՞՝ որ աշակերտ եղած է երկինքի թագաւորութեան, նման է տանտիրոց մը՝ որ իր զանձեն կը հանէ նորն ու իինը»: 53 Երբ Յիսուս աւարտեց այս առակները՝ մեկնեցաւ անկէ: 54 Գնաց իր բնագաւառը եւ կը սորվեցներ անոնց՝ իրենց ժողովարանին մէջ, այնպէս որ անոնք կ'ապշէին ու կ'ըսէին:

«Ասիկա ուրկէ ունի այս իմաստութիւնը եւ հրաշքները: 55 Ասիկա հիւսնին որդին չէ. ասոր մայրը Մարիամ չի կոչուիր: Ասոր եղբայրները՝ Յակոբոս, Յովսէս, Սիմոն ու Յուդա, 56 եւ ասոր քոյրերը՝ բոլորն ալ մեր քով չեն: Ուրեմն ասիկա ուրկէ ունի այս բոլոր բաները». 57 ու կը գայթակրէին անոր պատճառով: Բայց Յիսուս ըսաւ անոնց. «Մարգարէ մը առանց պատիւի չէ, բացի իր բնագաւառին եւ իր տան մէջ»: 58 Ու շատ հրաշքներ չգործեց հոն՝ անոնց անհաւատութեան պատճառով:

## 14 Այդ ատեն Յերովդէս չորրորդապետը

լեց Յիսուսի համբաւը, եւ ըսաւ իր ծառաներուն. 2 «Ան Յովիաննէս Մկրտիչն է՝ մեռեներէն յարութիւն առած. ուստի հրաշքներ կը գործուին անով»: 3 Արդարեւ Յերովդէս բռներ էր Յովիաննէսը, ու զայն կապելով բանսոր դրեր էր, իր եղրօր՝ Փիլիպպոսի կնոջ՝ Յերովդիայի պատճառով. 4 որովհետեւ Յովիաննէս կ'ըսէր անոր. «Քեզի արտօնուած չէ կին առնել զինք»: 5 Ուստի կ'ուղէր սպաննել զայն, բայց կը վախնար բազմութենեն, որովհետեւ մարգարէ կը նկատէին» զայն: 6 Երբ Յերովդէսի ծնունդին տարեդարձը կը տօնուէր, Յերովդիայի աղջկը պարեց հանդիսականներուն առջեւ, ու հանեցուց Յերովդէսը: 7 Ուստի երդումնով խոստացաւ որ տար անոր ինչ որ ուղէր: 8 Ան ալ՝ նախապէս խրատուած ըլլալով իր մօրմն՝ ըսաւ. «Տնիր ինծի Յովիաննէս Մկրտիչին գլուխը՝ ափսէի մը վրայ»: 9 Թագաւորը տրտմեցաւ. բայց երդումներուն եւ իրեն հետ նստողներուն պատճառով՝ հրամայեց որ տրուի: 10 Ու մարդ դրկերվ՝ գլխատեց Յովիաննէսը բանտին մէջ: 11 Եւ անոր գլուխը բերուեցաւ ափսէի մը վրայ ու տրուեցաւ աղջկին. ան ալ տուալ իր մօր: 12 Եւ անոր աշակերտները եկան, վերցուցին մարմինը, թաղեցին զայն, ու գացին պատմեցին Յիսուսի: 13 Երբ Յիսուս լեց, անկէ նաւով մեկնեցաւ ամայի տեղ մը՝ առանձին: Երբ բազմութիւնները լսեցին, ուտքով հետեւեցան անոր՝ իրենց քաղաքներէն: 14 Երբ դուրս ելաւ, տեսնելով մեծ բազմութիւն մը՝ զթաց անոնց վրայ ու բուժեց անոնց հիւսնդները: 15 Իրիկունը՝ իր աշակերտները եկան եւ

ըսին. «Յոս ամայի տեղ մըն է, ու ժամանակը արդեն անցած է. արձակէ բազմութիւնը, որպէսզի երթան գիլերը եւ կերակուր գնեն իրենց»: 16 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Պէտք չկայ որ անոնք երթան, դուք տուեք անոնց՝ որ ուտեն»: 17 Անոնք ալ ըսին. «Յոս ուրիշ բան չունինք, բայց միայն հինգ նկանակ ու երկու ծուկ»: 18 Ըսաւ անոնց. «Յոս՝ ինծի բերէք զանոնք»: 19 Եւ իրամայեց որ բազմութիւնը նստեցնեն խոտին վրայ: Յինգ նկանակներն ու երկու ծուկերը առաւ, դեպի երկինք նայելով՝ օրինեց, եւ կտրելով նկանակները՝ տուաւ աշակերտներուն, աշակերտներն ալ՝ բազմութեան: 20 Բոլորը կերան ու կշտացան, եւ վերցնելով աւելցած թեկորները՝ տասներկու կողով լեցուցին: 21 Անոնք որ կերան՝ հինգ հազարի չափ այր մարդիկ էին, կիներեն ու մանուկներեն զատ: 22 Իսկոյն հարկադրեց աշակերտները՝ որ նաւ մտնեն եւ իրմէ առաջ անցնին միւս եզրերը, մինչ ինք բազմութիւնները կ'արձակէր: 23 Բազմութիւնները արձակել ետք, լեռը ելաւ առանձին՝ աղօթելու: Երբ իրիկուն եղաւ, հոն եր՝ մինակը. 24 իսկ նաւը արդեն ծովուն մէջտեղն եր՝ ալեկոծութեան մէջ, որովհետեւ հովը հակառակ ուղղութեամբ էր: 25 Գիշերուան չորրորդ պահուն՝ Յիսուս զնաց դեպի նաւը, բալելով ծովուն վրայ: 26 Երբ աշակերտները տեսան զայն՝ որ կը բալէր ծովուն վրայ, վրովնեցան եւ ըսին թէ աչքի երեւոյք մըն է, ու վախնայով աղաղակեցին: 27 Իսկոյն Յիսուս խօսեցաւ անոնց եւ ըսաւ. «Քաջալերուեց Եք, նև եմ, միշ վախնաք»: 28 Պետրոս պատասխանեց անոր. «ՏՇՇ, եթէ դուն ես, իրամայէ ինծի՝ որ գամ քեզի ջուրերուն վրայէն»: 29 Ան ալ ըսաւ. «Եկոնք»: Երբ Պետրոս նաւեն իշաւ, բալեց ջուրերուն վրայէն՝ Յիսուսի քով երթարու համար: 30 Բայց տեսնելով հովին սաստիկ ուլալը՝ վախցա: Երբ սկսաւ ընկոմին աղաղակեց. «ՏՇՇ, փրկէ զիս»: 31 Յիսուս իսկոյն երկարեց իր ձեռքը, բռնեց զինք ու ըսաւ. «Թերահաւատ, ինչնի կասկածեցար»: 32 Երբ նաւ ելան՝ հովը դադրեցա: 33 Անոնք որ նաւուն մէջ էին՝ եկան, երկրպագեցին անոր եւ ըսին. «Եշմարտապէս դրւն Աստուծոյ Որդին ես»: 34 Անցնելով միւս կողմը՝ հասան Գեննեսարէթ: 35

Երբ այդ տեղի մարդիկը ճանչցան զինք, մարդ որկեցին ամբողջ շրջակայքը, բերին անոր բոլոր ախտաւորները, 36 ու կ'աղաչին անոր որ միայն դպչէին իր հանդերձին քղանցքին. Եւ անոնք որ դպան՝ բժշկուեցան:

**15** Վյու ատեն Յիսուսի եկան դպիրներ ու Փարիսեցիներ, որոնք Երուսաղմէն էին, եւ ըսին. 2 «Ինչո՞ւ քու աշակերտներդ զանց կ'ընեն նախնիքներուն աւանդութիւնը, քանի որ չեն լուար իրենց ծեռքերը՝ երբ հաց կ'ուտեն»: 3 Ինք ալ պատասխանեց անոնց. «Յապա դուք ինչո՞ւ զանց կ'ընեք Աստուծոյ պատուիրանը՝ ծեր աւանդութեան պատճառով: 4 Արդարեւ Աստուած պատուիրեց. «Պատուէ հայրդ ու մայրդ. 5 Եւ նվ որ ամիծէ իր հայրը կամ մայրը, մահինվ թող վախճանի»: 6 Բայց դուք կ'ըսէք. «Ո՞վ որ իր հօր կամ մօր ըսէ թէ ինչ օգուտ որ պիտի ստանաս ինձմէ՝ Աստուծոյ տայիք ընծայ Ե», եւ իր հայրը կամ մայրը չպատուէ՝ ազատ Ե»: Վյուպէ՝ անվաւեր դարձուցած եք Աստուծոյ պատուիրանը՝ ծեր աւանդութեան պատճառով: 7 Կեղծաւորներ, Եսայի ճիշդ մարգարեացաւ ծեր մասին՝ ըսելով. 8 «Այս ժողովուրդը միայն շրթունքնվ կը պատուէ զիս, բայց իրենց սիրտը հեռու է ինձմէ. 9 Եւ պարապ տեղը կը պաշտեն զիս՝ մարդոց պատուերները սորվեցնելով իբր վարդապետութիւն»: 10 Եւ բազմութիւնը կանչելով իրեն՝ ըսաւ անոնց. «Լսեցէք ու հասկցէք. 11 ոչ թէ ինչ որ կը մտնէ բերանը՝ կը պոծէ մարդը, հապա ինչ որ կ'ելլէ բերանեն՝ անիկայ կը պոծէ մարդը»: 12 Այն ատեն իր աշակերտները մօտեցան եւ ըսին իրեն. «Գիտեն թէ Փարիսեցիները գայթակեցան, երբ լսեցին այդ խօսքը»: 13 Ան ալ պատասխանեց. «Ամէն տունկ՝ որ իմ երկնաւոր Յայրս չէ տնկած, պիտի իշլիք: 14 Թողուցէք զանոնք. իրենք կոյր են, ու կոյրերու առաջնորդ: Եթէ կոյրը առաջնորդէ կոյրը, երկութիւն ալ փոսը պիտի իշնան»: 15 Պետրոս ըսաւ անոր. «Քացատրէ մեզի այս առակը»: 16 Յիսուս ըսաւ. «Դուք ալ տակալին անիկեց Եք. 17 չէք հաւկնար թէ ամէն ինչ որ կը մտնէ բերանը, կը պարունակուի փորին մէջ, ու կը գզուի արտաքնոցը: 18 Իսկ ինչ որ բերանէն դուրս կ'ելլէ՝ սիրտէն յառաջ կու զայ, եւ

անիկա՞ կը պղծէ մարդը: **19** Որովհետեւ սիրտին կ'ելեն չար մտածումներ, սպանութիւններ, շնութիւններ, պոռնկութիւններ, գողութիւններ, սուստ վկայութիւններ ու հայիոյութիւններ: **20** Ասոնք են որ կը պղծեն մարդը, բայց անլուայ ձեռքով հաց ուտելք՝ չի պղծեր մարդը»: **21** Յիսուս անկէ մեկնելով՝ գնաց Տիրոսի ու Սիրոնի երկրամասերը: **22** Եւ ահա քանանացի կին մը, այդ հողամասերէն ելած, կը պոռար անոր. «Ողորմէ ինծի, ՏՇը, Դաւիթի որդի, աղջկս սաստիկ կը չարչարուի դեւն»: **23** Ինը ոչ մէկ խօսքով պատասխանեց անոր. իսկ իր աշակերտները մօտենալով՝ կը թախանձէին իրեն ու կ'ըսէին. «Արձակէ զայն, որովհետեւ կ'աղաղակէ մեր ետեւն»: **24** Ինը ալ պատասխանեց. «Ես դրկուեցայ միայն Խրայէի տան կորսուած ոչխարներուն»: **25** Բայց անիկա եկաւ, երկրպագեց անոր եւ ըսաւ. «ՏՇը, օգնէ ինծի»: **26** Ան ալ պատասխանեց. «Լաւ չէ առնել զաւակներուն հացը ու նետել շուներուն»: **27** Անիկա ալ ըսաւ. «Վյոն, ՏՇը. սակայն շուները կը կերակրուին իրենց տիրոց սեղանէն ինկած փշրանքներով»: **28** Այն ատեն Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ով կին, մեծ է հաւատքը. թող ըլլայ քեզի՝ ինչ որ կ'ուղես»: Եւ նոյն ժամուն անոր աղջիկը բժշկուեցաւ: **29** Յիսուս անկէ մեկնեցաւ. Երբ Գալիենայի ծովեգերքը հասաւ՝ լեռը ելելով նստաւ: **30** Ու մեծ բազմութիւններ եկան իրեն, որոնք ունեին իրենց հետ կաղեր, կոյրեր, համրեր, հաշմանդամներ եւ շատ ուրիշներ, ու ձգեցին զանոնք Յիսուսի ուրբը: Ան ալ բուժեց զանոնք. **31** այնպէս որ բազմութիւնը զմայլեցաւ՝ տեսնելով որ համրերը կը խօսէին, հաշմանդամները կը բժշկուէին, կաղերը կը քալէին եւ կոյրերը կը տեսնեին. ու կը փառաբանէին Խրայէի Աստուածը: **32** Յիսուս՝ քովը կանչելով իր աշակերտները՝ ըսաւ. «Կը գթամ այդ բազմութեան վրայ, որովհետեւ արդէն երեք օրէ ի վեր քովս են, եւ ուտելիք ոչինչ ունին: Չեմ ուզեր անօթի արձակել զանոնք, որպէսզի ճամբան չպարտասին»: **33** Աշակերտները ըսին անոր. «Մենք անապատին մէջ ուրիկէ պիտի ունենանք այնչափ հաց, որ կշտացնենք այնչափ մեծ բազմութիւն մը»: **34** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Քանին նկանակ ունիք»:

Անոնք ալ ըսին. «Եօթը, ու քանի մը մանր ձուկը»: **35** Յրամայեց բազմութեան՝ որ նստին գետինին վրայ: **36** Առաւ եօթը նկանակներն ու ձուկերը, շնորհակալ եղաւ, կտրեց եւ տուաւ աշակերտներուն, աշակերտներն ալ՝ բազմութեան: **37** Բոլորը կերան ու կշտացան, եւ վերցնելով աւելցած բեկորները՝ եօթը զամբիւլ լեցուցին: **38** Անոնք որ կերան՝ չորս հազար այր մարդիկ էին, կիմերէն ու մանուկներէն զատ: **39** Երբ արձակեց բազմութիւնը, նաև մտաւ եւ գնաց Մագդաղայի հողամասը:

## 16 Փարիսեցիներն ու Սաղուկեցիները քովը

Եկան՝ փորձելու համար զինք, եւ կը խնդրէին իրմէ որ երկինքէն նշան մը ցոյց տայ իրենց: **2** Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Երբ իրիկուն ըլլայ՝ կ'ըսէք. «Վաղը լաւ օդ պիտի ըլլայ, որովհետեւ երկինքը շառագունած է»: **3** իսկ առտուն. «Վյօթ մնրիկ պիտի ըլլայ, որովհետեւ երկինքը շառագունած ու մթագնած է»: Կեղծաւորներ, գիտէք զննել երկինքի երեսը, բայց չէք կրնար գիտնալ ժամանակներուն նշանները: **4** Չար ու շնացոյ սերունդը նշան կը խնդրէ: Սակայն ուրիշ նշան պիտի չտրուի անոր, բայց միայն Յովսան մարգարէն նշանը»: Եւ ձգեց զանոնք ու գնաց: **5** Երբ իր աշակերտները անցան միւս եզերքը, մոռցած էին հաց առնել: **6** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ուշադիր ենէք, գգուշացէք Փարիսեցիներու եւ Սաղուկեցիներու խմորէն»: **7** Անոնք ալ կը մտածէին իրենց մէջ՝ ըսելով. «Հաց չքերինք մեզի հետ»: **8** Երբ Յիսուս ըմբռնեց՝ ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կը մտածէք ձեր մէջ, թերահաւատներ, թէ հաց չառիք: **9** Տակաւին չէք հասկնար եւ չէք յիշեր իինգ նկանակները՝ որ բաժնեցիք իինգ հազարին, ու քանի՞ կողով վերցուցիք: **10** ո՞չ ալ եօթը նկանակները՝ որ բաժնեցիք չորս հազարին, եւ քանի՞ զամբիւլ վերցուցիք: **11** Ինչպէս չէք հասկնար թէ հացի համար չըսի ձեզի. «Զգուշացէք Փարիսեցիներու եւ Սաղուկեցիներու խմորէն»: **12** Այդ ատեն հասկցան թէ չըսաւ որ զգուշանան հացի խմորէն, հապա՝ Փարիսեցիներու եւ Սաղուկեցիներու ուսուցումն: **13** Երբ Յիսուս կ'երթար Փիլիպպոսի Կեսարիային երկրամասը՝ հարցուց իր աշակերտներուն.

«Մարդիկ ինչ կ'ըսեն, ովք եմ ես՝ մարդու Որդին»: 14 Անոնք ըսին. «Ոմանք կ'ըսեն թէ Յովիաննես Սկրտիշն ես, ուրիշներ՝ Եղիան, ուրիշներ ալ՝ Երեմիան կամ մարգարեներեն մէկը»: 15 Ըսաւ անոնց. «Իսկ դուք ինչ կ'ըսէք, ովք եմ»: 16 Սիմոն Պետրոս պատասխանեց. «Դուն Քրիստոն ես, ապրող Աստուծոյ Որդին»: 17 Յիսուս ըսաւ անոր. «Երանք քեզի, Սիմոն, Յովիանք որդի. որովհետեւ ոչ թէ մարմինն ու արիւնը յայտնեցին քեզի ասիկա, հապա իմ Յայրս՝ որ երկինքն է: 18 Ես ալ կը յայտարարեմ քեզի. «Դուն Պետրոս ես, եւ այս վեմին վրայ պիտի կառուցանեմ իմ Եկեղեցիս, ու դժոխիքն դրսերը պիտի չյաղթեն անոր: (Hadēs 9:86) 19 Երկինքի թագաւորութեան բանալիները պիտի տաս քեզի, եւ ինչ որ երկրի վրայ կապես՝ երկինքի մէջ կապուած պիտի ըլլայ, ու ինչ որ երկրի վրայ արձակես՝ երկինքի մէջ արձակուած պիտի ըլլայ»»: 20 Այն ատեն աշակերտներուն պատուիրեց՝ որ ոչ մէկուն ըսեն թէ ինք Քրիստոս է: 21 Այդ ատեննեն ետք Յիսուս ցոյց տուալ իր աշակերտներուն թէ պէտք էր որ երթար Երուսաղէմ, շատ չարչարանքներ կրէր երեցներեն, քահանայապետներեն եւ դպիիներեն, սպաննուեր ու յարութիւն առներ երրորդ օրը: 22 Պետրոս մէկդի առալ զինք, եւ սկսալ յանդիմանել զինք՝ ըսելով. «Ամեննելին, Տէր. այդ բանը չպատահի քեզի»: 23 Ինք ալ դառնալով՝ Պետրոսի ըսաւ. «Ետեն զնա, Սատանայ, դուն գայթակղութիւն ես ինծի. որովհետեւ ոչ թէ Աստուծոյ բաները կը մտածես, հապա՝ մարդոց բամերը»: 24 Այն ատեն Յիսուս ըսաւ իր աշակերտներուն. «Եթէ մէկը ուզէ զալ իմ Ետեւէս, թող ուրանայ ինքնինք, վերցն իր խաչը, ու հետեւի ինծի: 25 Որովհետեւ ովք որ ուզէ փրկել իր անձը՝ պիտի կորսնցն զայն, իսկ ովք որ կորսնցն իր անձը՝ ինծի համար, պիտի գտնէ զայն: 26 Քանի որ մարդ ինչ օգուտ կ'ունենայ, եթէ շահի ամբողջ աշխարհը բայց կորսնցն իր անձը. կամ՝ մարդ ինչ փրկանք պիտի տայ իր անձին փոխարեն: 27 Որովհետեւ մարդու Որդին պիտի զայ իր Յօր փառքով՝ իր հրեշտակներուն հետ, եւ այն ատեն պիտի հաստուցանել յւրաքանչիւրին՝ իր գործերուն համեմատ: 28 Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Յոս ներկայ եղողներեն

կան ոմանք՝ որ մահ պիտի չհամտեսեն, մինչեւ որ տեսնեն մարդու Որդին՝ Եկած իր թագաւորութեամբ»:

**17** Վեց օր Ետք՝ Յիսուս առաւ իրեն հետ Պետրոսը, Յակոբոսն ու անոր Եորայր՝ Յովիանները, հանեց զանոնք բարձր լեռ մը՝ առանձին, 2 եւ այլակերպեցաւ անոնց առջեւ. իր Երեսը փայլեցաւ արեւի պէս, ու իր հանդերձները ճերմակ եղան՝ լրյսի պէս: 3 Եւ ահա Մովսէս ու Եղիա Երեւցան անոնց, եւ կը խօսակցէին իրեն հետ: 4 Պետրոս ըսաւ Յիսուսի. «Տէր, լաւ է որ կենանք հոս. Եթէ կ'ուզես, շինենք հոս Երեք վրան, մէկը՝ քեզի, մէկը՝ Մովսէսի, ու մէկը՝ Եղիայի»: 5 Սինչ ան կը խօսէր, լրսաւոր ամայ մը հովանի Եղա անոնց վրայ, եւ ձայն մը Եկաւ ամպէն՝ ըսերով. «Այս է իմ սիրելի Որդիս՝ որուն հաճեցայ. անոր մտիկ ըրեք»: 6 Երբ աշակերտները լսեցին, իրենց Երեսին վրայ ինկան ու սաստիկ վախցան: 7 Յիսուս մօտենալով՝ դպաւ անոնց եւ ըսաւ. «Ութիյ Ելք, մի վախնաք»: 8 Իրենց աշքերը բարձրացուցին ու ոչ մէկը տեսան՝ բայց միայն Յիսուսը: 9 Երբ լեռնեն վար կ'իշնէին, Յիսուս հրահանգեց անոնց. «Այդ տեսիլքը ոչ մէկուն պատմեցէք, մինչեւ որ մարդու Որդին մերեներէն յարութիւն առնե»: 10 Աշակերտները հարցուցին իրեն. «Յապա ինչո՞ւ դպիրները կ'ըսեն թէ “պէտք է որ նախ Եղիա զայ”»: 11 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Իրաւ թէ նախ Եղիա պիտի զայ եւ Վերահաստատէ ամէն բան: 12 Բայց ձեզի կ'ըսեմ թէ Եղիա արդէն Եկած է, ու չճանչցան զայն, հապա ինչ որ ուզեցին՝ ըրին անոր. նոյնպէս ալ մարդու Որդին պիտի չարչարուի անոնցմէ»: 13 Այն ատեն աշակերտները հասկցան թէ Յովիաննես Սկրտիշին մասին ըսաւ իրենց: 14 Երբ Եկան բազմութեան քով, մարդ մը մօտեցաւ անոր, եւ ծնրադիրնով՝ ըսաւ. 15 «Տէր, ողորմէ որդիիս, որ կը լրսանոտի ու չարաչար կը տանջուի. քանի որ յաճախ կրակի մէջ կ'իյնայ, եւ յաճախ՝ ջուրի մէշ: 16 Զինք բերի քու աշակերտներուդ, ու չկրցան զինք բժշկել»: 17 Յիսուս պատասխանեց. «Ո՛վ անհաւատ եւ խոտորեալ սերունդ, մինչեւ Երբ պիտի ըլլամ ձեզի հետ, մինչեւ Երբ պիտի հանդուրժեմ ձեզի: Յուն՝ ինծի բերէք զայն»: 18 Յիսուս սաստեց զայն,

դեւք ելաւ անկէ, ու պատանին բժշկուեցաւ նոյն ժամուն: **19** Այն աստեն աշակերտները գացին Յիսուսի քով՝ առանձին, եւ ըսին. «Մենք ինչո՞ւ չկրցանք հանել զայն»: **20** Յիսուս ըսաւ. «Զեր թերահաւատութեան պատճառով. քանի որ նշանարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Եթէ մանանեխի հատիկի չափ հաւատը ունենաք, պիտի ըսէք այս լերան. «Փոխադրու՛ ասկէ հոն», ու պիտի փոխադրուի, եւ ոչինչ անկարելի պիտի ըլլայ ձեզի»: **21** Սակայն այս տեսակը ուրիշ բանով դուրս չ'ելլեր, բայց միայն աղօթքով ու ծոնմապահութեամբ»: **22** Մինչ անոնք Գալիեայի մէջ կը մնային, Յիսուս ըսաւ անոնց. «Մարդու Որդին պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը, **23** ու պիտի սպանեն զինք. բայց յարութիւն պիտի առնէ երրորդ օրը»: Անոնք ալ չափազանց տրտմեցան: **24** Երբ անոնք եկան Կափառնայում, երկդրամեան տուրքը գանձողները եկան Պետրոսի եւ ըսին. «Զեր Վարդապետը չի վճարեր երկդրամեանը»: Ան ալ ըսաւ. «Վյոն, կը վճարե»: **25** Երբ տուն մտաւ, Յիսուս կանխեց զինք՝ ըսէլրվ. «Ի՞նչ է քու կարծիք, Սիմոն. Երկրի թագաւորները որմ՞ կը ստանան հարկը կամ տուրքը, իրենց որդիներէն՝ թէ օստարներէն»: **26** «Պետրոս ըսաւ. «Օտարներէն»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Ուրեմն որդիները ազատ են: **27** Բայց որպէսզի չգայթակղեցնենք գանոնք, զնա ծովը ու կայթ նետէ, եւ ան առաջին ծուլը որ կ'ելլէ: Երբ անոր բերանը բանաս՝ սատեր մը պիտի գտնես. ան զայն ու տուր անոնց՝ ինծի եւ քեզի համար»:

**18** Նոյն ժամուն աշակերտները եկան Յիսուսի քով ու ըսին. «Ո՞վ է մեծագոյնը երկինքի թագաւորութեան մէջ»: **2** Յիսուս ալ կանչեց իրեն մանուկ մը, կայնեցուց զայն անոնց մէջտեղ, **3** եւ ըսաւ. «Նշանարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Եթէ դարձի չգաք ու մանուկներու պէս չըլլաք, բնաւ պիտի շմտնեք երկինքի թագաւորութիւնը»: **4** Ուրեմն նվ որ կը խոնարհեցնէ ինքզինք՝ այս փոքր մանուկին պէս, անիկա է մեծագոյնը երկինքի թագաւորութեան մէջ. **5** եւ նվ որ կ'ընդունի այսպիսի մանուկ մը՝ իմ անունովս, զիս կ'ընդունի»: **6** «Ո՞վ որ գայթակղեցնէ մէկը այս պատիկներէն՝ որոնք ինծի կը հաւատան, աւելի օգտակար պիտի ըլլաք

անոր՝ որ իշու շաղացքի քար մը կախուեր իր վիզեն, ու ծովուն անդունդը ընկդմէր: **7** Վայ աշխարհի՝ գայթակղութիւններու պատճառով. որովհետեւ հարկ է որ գայթակղութիւնները գան, բայց վայ այս մարդուն՝ որուն միջոցով գայթակղութիւնը կու գայ: **8** Ուրեմն եթէ ձեռքդ կամ ոտքը կը գայթակղեցնէ բեզ, կտրէ զայն ու նետէ՛ բեզմէ. աւելի լաւ է քեզի՝ կայ կամ պակասաւոր մտնել կեանքը, քան երկու ձեռք կամ երկու ոտք ունենալ եւ նետուիլ յալիտենական կրակին մէջ: (αισθίος 9:16) **9** Եթէ աչք կը գայթակղեցնէ բեզ, համէ զայն ու նետէ՛ բեզմէ. աւելի լաւ է քեզի՝ մէկ աշբով մտնել կեանքը, քան երկու աշք ունենալ եւ նետուիլ գեհենի կրակին մէջ»: (Geenna 9:1067) **10** «Ուշադիր եղէք որ չարհամարհէք այս պատիկներէն մէկը. քանի որ կ'ըսեմ ձեզի թէ երկինքի մէջ անոնց հրեշտակները ամէն ատեն կը տեսնեն երեսը իմ Յօրս՝ որ երկինքն է: **11** Որովհետեւ մարդու Որդին եկալ կորառանձը փրկելու: **12** Ի՞նչ է ձեր կարծիքը. եթէ մարդ մը ունենայ հարիւր ոչխար եւ անոնցմէ մէկը մոլորի, իննառնինը ոչխարները լեռները չի թողուր ու՝ Երթար՝ փնտուելու մոլորածը: **13** Եթէ պատահի որ գտնէ զայն, նշանարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ աւելի կ'ուրախանայ անոր համար, քան իննառնիննին՝ որոնք մոլորած չէին: **14** Այսպէս՝ ձեր երկնաւոր Յայրը չի հաճիր որ այս պատիկներէն մէկը կորսուի»: **15** «Եթէ եղբայրդ մեղանչէ քեզի դէմ, զնա եւ ըսէ իրեն իր յանցանքը՝ երբ դուն ու ան մինակ էք. եթէ մտիկ ընէ քեզի՝ շահեցար եղրայրը: **16** Բայց եթէ մտիկ չընէ քեզի, ան քեզի հետ մէկ կամ երկու հոգի եւս, որպէսզի ամէն խօսք հաստատուի երկու կամ երեք վկաներու բերանով: **17** Եթէ անոնց ալ մտիկ չընէ, ըսէ եկեղեցիին. իսկ եթէ եկեղեցիին ալ մտիկ չընէ, թող ըլլայ քեզի հեթանոսի ու մաքսաւորի պէս: **18** Նշանարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ի՞նչ որ կապէք երկրի վրայ՝ կապուած պիտի ըլլայ երկինքի մէջ, եւ ի՞նչ որ արծակէք երկրի վրայ՝ արծակուած պիտի ըլլայ երկինքի մէջ»: **19** Դարձեալ կը յայտարարեմ ձեզի. «Եթէ ձեզմէ երկու հոգի համաձայնին երկրի վրայ՝ որեւէ բան խնդրելու, պիտի ըլլայ անոնց իմ Յօրմէս՝ որ երկինքն է»: **20** Որովհետեւ ուր որ

Երկու կամ երեք հոգի հաւաքուած ըլլան իմ անունովս, ես հոն եմ՝ անոնց մէջ»: 21 Այն ատեն Պետրոս մօտեցաւ անոր եւ ըսաւ. «Տէ՛ր, եթէ եղայրս մեղանչէ ինծի դէմ՝ քանի անգամ ներեմ անոր. մինչեւ եօթը անգամ»: 22 Յիսուս ըսաւ անոր. «Քեզի չեմ ըսե՞ր՝ “մինչեւ եօթն անգամ”, հապա՝ “մինչեւ եօթնասուն անգամ եօթը”»: 23 Ուստի երկինքի թագաւորութիւնը կը նմանի թագաւորի մը, որ ուզեց հաշիւ առնելի իր ծառաներէն: 24 Երբ սկսաւ հաշիւ առնել, տասը հազար տաղանդի պարտապան մը բերուեցաւ իրեն: 25 Բայց ան վճարելու կարողութիւն չունենալով՝ անոր տէրը հրամայեց, որ ան ծախուի, նաեւ անոր կինն ու զաւակները եւ անոր ամբողջ ունեցածը, ու պարտքը վճարուի: 26 Իսկ ծառան իյնալով՝ երկրպագեց անոր եւ ըսաւ. «Տէ՛ր, համբերատար եղիր ինծի հանդէա, ու ամէնը պիտի վճարեմ քեզի»: 27 Ծառային տէրը՝ գրալով՝ արձակեց զայն, եւ ներեց անոր պարտքը: 28 Նոյն ծառան գնաց, գտաւ իր ծառայակիցներէն մէկը՝ որ հարիւր դահեկան կը պարտէր իրեն, ու բռնելով զայն՝ կը խերէր եւ կ'ըսէր. «Վճարէ՛ ինծի ունեցած պարտքը»: 29 Ուստի իր ծառայակիցը ինկաւ անոր ոտքը, կ'աղաչէր անոր ու կ'ըսէր. «Յամբերատար եղիր ինծի, եւ պիտի վճարեմ քեզի»: 30 Բայց ինք չէր ուզեր. հապա զնաց ու բանտը նետել տուաւ զայն՝ մինչեւ որ վճարեր պարտքը: 31 Երբ իր ծառայակիցները տեսան ինչ որ պատահեցաւ՝ շատ տրտմեցան, ու եկան եւ պատմեցին իրենց տիրոջ ամբողջ պատահածը: 32 Այն ատեն անոր տէրը կանչեց զայն ու ըսաւ. «Զար ծառայ, այդ ամբողջ պարտքը ներեցի քեզի՝ քանի որ աղաչեցիր ինծի. 33 Ուրեմն պէտք չէր որ դրմն ալ ողորմէիր ծառայակիցի, ինչպէս ես ողորմեցայ քեզի»: 34 Եւ անոր տէրը բարկանալով՝ յանձնեց զայն տանջողներուն, մինչեւ որ վճարեր ամբողջ պարտքը: 35 Իմ երկնաւոր Յայրս ալ նոյնպէս պիտի ընէ ձեզի, եթէ ձեզմէ իւրաքանչիւրը իր եղրօն սրտանց չներէ իր յանցանքները»:

**19** Երբ Յիսուս աւարտեց այս խօսքերը, մեկնեցաւ Գայլեայէն եւ զնաց Յութաստանի հողամասը՝ Յորդանանի միլս կողմը: 2 Մեծ բազմութիւններ հետեւեցան

անոր, ու հոն բուժեց զանոնք: 3 Փարիսեցիները մօտեցան անոր եւ փորձեցին զայն՝ բսելով. «Արտօնուած է, որ մարդ մը արձակէ իր կինը՝ որեւէ պատճառի համար»: 4 Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Չէ՛ք կարդացեր թէ ան՝ որ սկիզբէն ստեղծեց, արու եւ եգ ստեղծեց զանոնք, ու ըսաւ. 5 «Այս պատճառով մարդը պիտի թողու հայրն ու մայրը, եւ պիտի յարի իր կնոջ, ու երկուքը պիտի ըլլան մէկ մարմին»: 6 Յետեւաքար ալ երկու չեն, հապա՝ մէկ մարմին. ուրեմն մարդը թող չզատէ ինչ որ Աստուած իրարու միացուցած է»: 7 Ըսին իրեն. «Յապա ինչո՞ւ Մովսէս պատուիրեց ամուսնալուծումի վկայագիր տալ եւ արձակել»: 8 Ըսաւ անոնց. «Մովսէս ձեր սիրտին կարծրութեան համար արտօնեց ձեզի՝ որ արձակէք ձեր կիները. բայց սկիզբէն այնպէս չէր: 9 Սակայն կը յայտարարեմ ձեզի. «Ո՞վ որ կ'արձակէ իր կինը՝ առանց պոռնկութեան պատճառի, ու կ'ամուսնանյ ուրիշի մը հետ՝ շնուրիւն կ'ընէ: Եւ ով որ արձակուածին հետ կ'ամուսնանյ՝ շնուրիւն կ'ընէ»: 10 Իր աշակերտները ըսին իրեն. «Եթէ այդ է պարագան մարդուն եւ իր կնոջ միջեւ, օգտակար չէ ամուսնանյա»: 11 Բայց ինք ըսաւ անոնց. «Բոյորը չեն ընդունիր ասիկա, հապա անոնք՝ որոնց տրուած է: 12 Որովհետեւ կան ներքինիներ, որոնք այդպէս ծնան՝ իրենց մօր որովայնէն. կան ներքինիներ, որոնք մարդոցմէ ներքինի եղան. ու կան ներքինիներ, որոնք իրենք զիրենք ներքինի ըրին՝ երկինքի թագաւորութեան համար: Ո՞վ որ կրնայ ընդունի՝ թող ընդունի»: 13 Այն ատեն մանուկներ բերուեցան իրեն, որպէսզ ձեռք դնէ անոնց վրայ եւ աղօթէ. իսկ աշակերտները կը յանդիմանէին զանոնք: 14 Յիսուս ըսաւ. «Թոյլ տուեք մանուկներուն, ու մի արգիլէք զանոնք՝ որ զան ինծի, որովհետեւ երկինքի թագաւորութիւնը այդպիսիներունն է»: 15 Եւ ձեռք դնելէ ետք անոնց վրայ՝ մեկնեցաւ անկէ: 16 Մէկը մօտենալով՝ ըսաւ անոր. «Բարի վարդապետ, ինչ բարիք գործեմ՝ որ ունենամ յալիտենական կեանքը»: (ածոն ց166) 17 Ան ալ ըսաւ անոր. «Ինչո՞ւ բարի կը կոչես զիս. մէկն զատ բարի չկայ, որ Աստուած է: Եթէ կ'ուզես մտնել կեանքը՝ պահէ պատուիրանները»: 18 Ըսաւ անոր. «Որո՞նք»: Յիսուս պատասխանեց.

«Սպանութիւն մի ըներ, շնուրթիւն մի ըներ, գողութիւն մի ըներ, սուր վկայութիւն մի տար, 19 պատուէ հայրդ ու մայրդ, եւ սիրէ ընկերդ քու անձիդ՝ պէս»: 20 Երիտասարդը ըսաւ անոր. «Պահած եմ այդ բոլորը՝ պատանութենէս ի վեր. տակալին ինչ կը պակսի ինձի»: 21 Յիսուս ըսաւ անոր. «Եթէ կ'ուզես կատարեալ ըլլալ՝ զնա, ծախէ ինչքը եւ տուր աղքատներուն, ու գանձ պիտի ունենաս երկինքը. ապա հետեւէ ինձի»: 22 Երբ երիտասարդը լսեց այս խօսքը՝ տրտմած զնաց, որովհետեւ շատ ստացուածք ուներ: 23 Յիսուս ըսաւ աշակերտներուն. «Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Յարուստը նժուարութեամբ պիտի մտնէ երկինքի թագաւորութիւնը”»: 24 Դարձեալ կը յայտարարեմ ձեզի. “Աւելի դիւրին է որ ուղտը անցնի ասելին ծակեն, քան թէ հարուստը մտնէ Աստուծոյ թագաւորութիւնը”»: 25 Երբ աշակերտները լսեցին, չափազանց ապշեցան եւ ըսին. «Ուրեմն ովկ կրնայ փրկուիլ»: 26 Յիսուս նայելով անոնց՝ ըսաւ. «Ատիկա անկարեիլ է մարդոց քով, բայց ամէն բան կարեիլ է Աստուծոյ բով»: 27 Այն աստեն Պետրոս ըսաւ անոր. «Ահա մենք թողուցինք ամեն ինչ ու հետեւեցանք քեզի. ուրեմն ինչ պիտի ըլլայ մեզի»: 28 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Հութք՝ որ հետեւեցաք ինձի, միւս գալուստին”, երբ մարդու Որդին բազմի իր փառքի գահին վրայ, դուք ալ պիտի բազմիք տասներկու գահերու վրայ՝ դատելու Խսրայէի տասներկու տոհմերը»: 29 Ո՞վ որ թողուցած ըլլայ տումեր, եղբայրներ, քոյրեր, հայր, մայր, կին, զաւակներ, կամ արտեր՝ իմ անունիս համար, պիտի ստանայ հարիւրապատիկը եւ ժառանգէ յալիտենական կեանքը: (αἰστοῖος ց166) 30 Բայց շատ առաջիններ պիտի ըլլան յետին, ու յետիններ՝ առաջին»:

**20** «Արդարեւ երկինքի թագաւորութիւնը նման է հողատիրոց մը, որ առտուն կանուխ դուրս ելալ՝ գործաւորներ վարձելու իր այգին համար: 2 Երբ համաձայնեցաւ գործաւորներուն հետ՝ օրը մէկ դահեկանի, դրկեց զանոնք իր այգին: 3 Երրորդ ժամուան՝ ատենները դուրս ելեկով՝ տեսաւ ուրիշներ, որոնք անգործ կայնած էին հրապարակը, 4 ու ըսաւ անոնց. «Դուք ալ գացեք իմ այգիս, եւ

կու տամ ձեզի ինչ որ իրաւացի է»: 5 Անոնք ալ գացին: Դարձեալ դուրս ելաւ վեցերորդ ժամուան եւ իններորդ ժամուան ատենները, ու նոյնը ըրաւ: 6 Տասնմէկերորդ ժամուան ատենները դուրս ելաւ, ուրիշներ գտաւ՝ որոնք անգործ կայնած էին, եւ անոնց ըսաւ. «Ինչո՞ւ հոս ամբողջ օրը անգործ կայնած էք»: 7 Ըսին իրեն. «Որովհետեւ ոչ մէկը վարձեց մեզ»: Ըսաւ անոնց. «Դուք ալ գացեք այգին, ու պիտի ստանաք ինչ որ իրաւացի է»: 8 Երբ իրիկուն ելաւ, այգին տերը ըսաւ իր տնտեսին. «Կանչէ գործաւորները եւ տուր անոնց վարձքը՝ վերջիններն սկսելով մինչեւ առաջինները»: 9 Երբ եկան անոնք՝ որ տասնմէկերորդ ժամուան ատենները գացեր էին, ստացան մէկական դահեկան: 10 Առաջինները գալով՝ կը կարծէին թէ աւելիք պիտի ստանան. բայց իրենք ալ ստացան մէկական դահեկան: 11 Երբ ստացան՝ տրտնջեցին հողատիրոց դէմ եւ ըսին. 12 «Վյո վերջինները մէկ ժամ աշխատեցան, բայց զանոնք հաւասար ըրի մեզի՝ որ կրեցինք օրուան ծանրութիւնն ու տաքութիւնը»: 13 Ան ալ պատասխանեց անոնցմէ մէկուն. «Ընկեր, ես չեմ անփրատեր քեզ. միթէ դուն ինձի հետ շիամաձայնեցար մէկ դահեկանի. 14 ան քուկո եւ զնա: Կ'ուզեմ որ տամ այս վերջինին՝ քեզի տուածիս չափ. 15 միթէ արտօնուած չէ ինձի՝ ընելինչ որ ուզեմ իմ ունեցածիս: Միթէ քու աչքը չար է՝ որ ես բարի եմ»: 16 Այսպէս՝ յետինները պիտի ըլլան առաջին, եւ առաջինները՝ յետին. որովհետեւ կանչուածները շատ են, բայց ընտրուածները՝ քիչ»: 17 Երբ Յիսուս կը բարձրանար Երուսաղէմ, ճամբան իրեն հետ առաւ տասներկու աշակերտները՝ առանձին, եւ ըսաւ անոնց. 18 «Ահա կը բարձրանանք Երուսաղէմ, ու մարդու Որդին պիտի մատնուի քահանայապետներուն եւ դպիրներուն, ու մահուան պիտի դատապարտեն զինք. 19 հեթանոսներուն պիտի մատնեն զինք՝ որ ծաղրուկի, խարազանուի եւ խաչուկի. բայց յարութիւն պիտի առնէ երրորդ օրը»: 20 Այն ատեն Զեբեդէոսի որդիներուն մայրը եկաւ անոր իր որդիներուն հետ, կ'երկրպագեր անոր ու բան մը կը խնդրէր անզէ: 21 Ան ալ ըսաւ անոր. «Ինչ կ'ուզես»: Ըսաւ անոր. «Ըսէ, որ քու թագաւորութեանդ մէջ՝ այս երկու

որդիներս բազմին, մեկը՝ աշ կողմդ, եւ միւսը՝ ձախ կողմդ»: 22 Յիսուս պատասխանեց. «Չեք գիտեր թէ ինչ կը խնդրէք: Կրնաք խմել այն բաժակը՝ որ ես պիտի խմեմ, կամ մկրտուիլ այն մկրտութեամք՝ որով ես պիտի մկրտուիմ»: Ըսին իրեն. «Կրնանք»: 23 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Վրդարեւ պիտի խմէք իմ բաժակս, ու պիտի մկրտուիք այն մկրտութեամք՝ որով ես մկրտուելու եմ. բայց իմ աշ կամ ձախ կողմս բազմիլ՝ իմս չէ տալը, հապա պիտի տրուի անոնց՝ որոնց համար պատրաստուած է իմ Յօրմէս»: 24 Երբ միւս տասը աշակերտները լսեցին՝ ընդվզեցան այդ երկու եղբայրներուն դէմ: 25 Իսկ Յիսուս իրեն կանչեց զանոնք եւ ըսաւ. «Գիտէք թէ հեթանոսներուն իշխանները կը տիրապետեն անոնց վրայ, ու մեծամեծները կ'իշխեն անոնց վրայ: 26 Բայց այդպէս թող չըլլայ ձեր մէջ. հապա ձեզմէ ով որ ուզէ մեծ ըլլալ՝ անիկա ձեր սպասարկուն թող ըլլայ, 27 ու ձեզմէ ով որ ուզէ գլխաւոր ըլլալ՝ անիկա ձեր ստրոնկը թող ըլլայ. 28 ինչպէս մարդու Որդին եկա ոչ թէ սպասարկութիւն ընդունելու, հապա՝ սպասարկելու եւ իր անձը փրկանք տալու շատերու համար»: 29 Երբ անոնք դուրս եկան Երիքովէն, մեծ բազմութիւն մը հետեւեցաւ անոր: 30 Եւ ահա երկու կոյրեր նստած էին ճամբային եղերքը. Երբ լսեցին թէ Յիսուս կ'անցնի, աղաղակեցին. «Ողորմէ մէզի, Տէ՛ր, Դաւիթի Որդի»: 31 Բազմութիւնը կը յանդիմանէր զանոնք՝ որ լրեն, բայց անոնք այ աւելի կ'աղաղակէին. «Ողորմէ մէզի, Տէ՛ր, Դաւիթի Որդի»: 32 Յիսուս կանգ առնելով՝ կանչեց զանոնք եւ ըսաւ. «Ի՞նչ կ'ուզէք որ ընեմ ձեզի»: 33 Ըսին անոր. «Տէ՛ր, թող մեր աչքերը բացուին»: 34 Յիսուս զթալով՝ դպաւ անոնց աչքերուն. իսկոյն անոնց աչքերը բացուեցան, ու հետեւեցան անոր:

**21** Երբ մօտեցան Երուսաղէմի ու հասան Բեթփագէ, Զիթենիներու լերան մօտ, Յիսուս դրկեց երկու աշակերտ՝ շըսելով անոնց. «Գացէք այդ ձեր դիմացի գիւղը, ու իսկոյն պիտի գտնէք կապուած էշ մը, եւ անոր հետ՝ աւանակ մը. արձակեցէք զանոնք ու բերէք ինձի: 3 Եթէ մեկը բան մը ըսէ ձեզի, ըսէք. «Տէրոց պէտք են», եւ իսկոյն պիտի դրկէ զանոնք»: 4 Այս ամէնը կատարուեցաւ, որպէսզի իրագործուի

մարգարէին միջոցով ըսուած խօսքը. 5 «Հսէք Սիոնի աղջիկին. «Ահա մազաւորդ կու գայ քեզի, հեզ եւ հեծած իշու վրայ, իշու ծագի՝ աւանակի վրայ»»: 6 Աշակերտները գացին, եւ ըրին ինչպէս Յիսուս պատուիրած էր իրենց. 7 բերին էշն ու աւանակը, դրին անոնց վրայ իրենց հանդերձները, եւ նստաւ անոնց վրայ: 8 Ահազին բազմութիւն մը փորեց իր հանդերձները ճամբային վրայ. ուրիշներ ճիւղեր կը կտրէին ծառերէն ու կը տարածէին ճամբային վրայ: 9 Եւ առջեւեն գացող ու իրեն հետեւող բազմութիւնները կ'աղաղակէին. «Ովսաննա Դաւիթի Որդիին: Օրինեալ է ան՝ որ կու գայ Տէրոց անունով: Ովսաննա ամենաբարձր վայրերուն մէջ»: 10 Երբ ան մտաւ Երուսաղէմ, ամբողջ քաղաքը շարժեցաւ եւ ըսաւ. «Ո՞վ է ասիկա»: 11 Բազմութիւնը ըսաւ. «Այս է Յիսուս մարգարէն՝ Գայիլեայի Նազարէթէն»: 12 Յիսուս մտաւ Աստուծոյ տաճարը, դուրս հանեց բոլոր անոնք՝ որ տաճարին մէջ կը ծախէին ու կը գնէին, եւ տապակեց լումայափոխներուն սեղաններն ու աղանի ծախսողներուն աթռոնները, 13 եւ ըսաւ անոնց. «Գրուած է. «Իմ տունս աղօթքի տուն պիտի կոչուի», բայց դուք աւազակներու քարայր ըրիթ զայն»: 14 Կոյրեր ու կաղեր եկան իրեն՝ տաճարին մէջ, եւ բուժեց զանոնք: 15 Երբ քահանայապետներն ու դպիրները տեսան անոր գործած սքանչելիքները, եւ մանուկները՝ որոնք տաճարին մէջ կ'աղաղակէին. «Ովսաննա Դաւիթի Որդիին», ընդվզեցան 16 եւ ըսին անոր. «Կը լսն ինչ կ'ըսն ատոնք»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Այն, ընալ չէք կարդացած գրուածը. «Երախաներուն ու ծծկերներուն բերանով գրվարանութիւն կատարեցիր»»: 17 Ապա ձգեց զանոնք, գնաց քաղաքէն դուրս՝ Բեթանիա, ու կեցաւ հոն գիշերը: 18 Առտուն, մինչ կը վերադառնար քաղաքը, անօթեցաւ: 19 Ու ճամբան տեսնելով թզենի մը՝ բովը գնաց: Ոչինչ գտաւ անոր վրայ՝ տերեւներէն զատ, եւ ըսաւ անոր. «Ասկէ ետք ոչ մէկ պտուղ ըլլայ վրադ՝ յաւիտեան»: Թզենին անմիջապէս չորցաւ: (ան ց165) 20 Երբ աշակերտները տեսան, զարմացան ու ըսին. «Ի՞նչպէս թզենին անմիջապէս չորցաւ»: 21 Յիսուս պատասխանեց անոնց.

«Եղմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի. «Եթէ հաւատք ունենաք ու չտատամսիք, ոչ միայն պիտի ընեք այդ թզենիին եղածը, այլ նաև եթէ ըսեք այս լերան. «Ելիր ու ծովը նետուԵ», պիտի ըլլայ»: 22 Ամեն ինչ որ կը խնդրէք աղօթքի մԵց՝ հաւատքով, պիտի ստանաք»: 23 Երբ ան եկաւ տաճարը, քահանայապէտներն ու ժողովուրդին երեցները մօտեցան անոր՝ միան կը սորվեցնէր, եւ ըսին. «Ինչ իշխանութեամբ կ'ընես այդ բաները. ով տուաւ քեզի այդ իշխանութիւնը»: 24 Ցիսուս պատասխանեց անոնց. «Ես ալ ծեզի հարցնեմ բան մը. եթէ ըսեք ինծի, ես ալ պիտի ըսեմ ծեզի թէ ինչ իշխանութեամբ կ'ընեմ այդ բաները»: 25 «Ցովիաննեսի մկրտութիւնը ուրկԵ էր, երկինքն՝ թէ մարդոցմ»: Անոնք կը մտածէին իրենց մԵց ըսերով. «Եթէ պատասխանենք. «Երկինքն», պիտի ըսէ մեզի. «Հապա ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր»: 26 Իսկ եթէ պատասխանենք. «ՄարդոցմԵ», բազմութենն կը վախնանք, որովհետեւ բոլորն ալ մարգարէ կը համարեն Ցովիաննեսը»: 27 Ուստի պատասխանեցին Ցիսուսի. «Չենք գիտեր»: Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Ես ալ չեմ ըսեր ծեզի թէ ինչ իշխանութեամբ կ'ընեմ այդ բաները»: 28 «Ինչ է ձեր կարծիքը. մարդ մը ուներ երկու զաւակ: Առաջինին ըսաւ. «Որդեսկ, գնայ, գործէ այսօր այգիին մԵց»: 29 Ան ալ պատասխանեց. «Չեմ ուզեր երթամ»: Բայց յետոյ զղաց ու գնաց: 30 Միւսին ալ գնաց եւ նոյնը ըսաւ: Ան ալ պատասխանեց. «Կ'երթամ, տԷր», սակայն չգնաց: 31 Այս երկութիւն ով գործադրեց իր հօր կամքը»: Ըսին անոր. «Առաջինը»: Ցիսուս ըսաւ անոնց. «Եղմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի թէ մաքսաւորներն ու պոռնիկները ծեզմէ առաջ պիտի մտնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը»: 32 Արդարեւ Ցովիաննես արդարութեան ճամբայով եկաւ ծեզի, եւ դուք չհաւատացիք անոր. բայց մաքսաւորներն ու պոռնիկները հաւատացին անոր, իսկ դուք տեսաք եւ յետոյ չզղացիք՝ որ հաւատայիք անոր»: 33 «Լսեցք ուրիշ առակ մըն ալ: Յողատէր մը կար՝ որ այգի մը տնկեց, ցանկով պատեց զայն, հնձան փորեց անոր մԵց, աշտարակ կառուցանեց, մշակներու յանձնեց զայն եւ ճամբորդեց: 34

Երբ պտուղի ատենը մօտեցա՝ իր ծառաները դրկեց մշակներուն, որպէսզի ստանան անոր պտուղները: **35** Մշակները բռնեցին անոր ծառաները, մէկը ծեծեցին, վիւր սպաննեցին, ուրիշ մը քարկոնեցին: **36** Դարձեալ ծառաներ դրկեց՝ առաջիններին շատ, եւ անոնց ալ նոյնպէս դրին: **37** Ամենն ետք իր որդին դրկեց անոնց՝ ըսելով. “Թերեւս պատկառին որդիես”: **38** Բայց մշակները՝ երբ տեսան որդին՝ ըսին իրարու. “Վյո է ծառանգործ եկէք սպաններք զայն եւ տիրանանք անոր ծառանգութեան”: **39** Ու բռնեցին զայն, այգին դուրս հանեցին եւ սպաննեցին: **40** Ուրեմն երբ այգին տէրը զայ, ինչ պիտի ընէ այդ մշակներուն»: **41** Ըսին իրեն. «Չարաչար պիտի կորսանցնէ այդ չարերը, եւ այգին պիտի յանձնէ ուրիշ մշակներու, որոնք պտուղները իրենց ատենին պիտի տան իրեն»: **42** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Բնաւ չըք կարդացեր Գիրքին մէջ. “Վյո քարը՝ որ կառուցանողները մերժեցին, անիկա եղաւ անկիւնաքարը: Ասիկա Տէրոջմնն եղաւ, եւ սքանչելի է մեր աչքերուն”»: **43** Ուստի կը յայտարարեմ ձեզի. “Աստուծոյ թագաւորութիւնը պիտի առնուի ձեզմէ, ու պիտի տրուի այնպիսի ազգի մը՝ որ անոր պտուղները բերէ”: **44** Ո՛վ որ իյնայ այս քարին վրայ՝ պիտի կոտրտի, եւ որոն վրայ որ իյնայ՝ պիտի փառէ զայն»: **45** Երբ քահանայապետներն ու Փարիսեցիները լսեցին անոր առակները, ըմբռնեցին որ իրենց մասին կը խօսէր. **46** Եւ կը ջանալին բռնել զայն: Բայց քազմութենէն կը վախնային, քանի որ իրը մարգարէ կ'ընդունէին զայն:

**22** Յարձեալ առակներով խօսեցաւ  
անոնց եւ ըսաւ. **2** «Երկինքի  
թագաւորութիւնը կը նմանի թագաւորի  
մը՝ որ հարսանիք ըրաւ իր որդիին, ու  
դրկեց իր ծառաները՝ կանչելու հարսանիքին  
հրաւիրեալները. **3** սակայն անոնք չուզեցին  
գալ: **4** Դարձեալ ուրիշ ծառաներ որկեց  
եւ ըսաւ. «Հսկք հրաւիրեալներուն. «Ահա  
պատրաստեցի իմ ճաշո. գրւարակներս ու գեր  
անասուններս մորթուած են, եւ ամեն բան  
պատրաստ է. եկէք հարսանիքի»: **5** Բայց  
անոնք անհոգութիւն ընելով՝ զացին մէկը իր  
արտք, ու միւսը՝ իր առեւտուրին: **6** Ուրիշներ՝  
բռնեցին անոր ծառաները, նախատեցին

Եւ սպաննեցին: 7 Թագաւորն ալ՝ երբ լսեց՝ բարկացաւ. դրկեց իր զօրքերը, կորսնցուց այդ մարդասպանները ու այրեց անոնց քաղաքը: 8 Այն ատեն ըսաւ իր ծառաններուն. “Հարսանիքը պատրաստ է, բայց հրավիրեալները արժանի չեն: 9 Ուրեմն գացեք դեպի ճամբաններուն գլուխները, եւ ովք որ գտնեք՝ հրավիրեցք հարսանիքի”: 10 Այդ ծառանները դուրս եան՝ դեպի ճամբաններուն գլուխները, եւ ովք որ գտան՝ թէ չար, թէ բարի, բոլորն ալ հաւաքեցին. ու հարսնետունը լեցուեցաւ հրավիրեալներով: 11 Երբ թագաւորը մտա՞ւ՝ տեսնելու հարսնելորները, տեսաւ մարդ մը՝ որ հագած չէր հարսանիքի հագուստ: 12 Ըսաւ անոր. “Ընկեր, ինչպէս մտար հոն առանց հարսանիքի հագուստի”: Ան ալ պապաննեցաւ: 13 Այն ատեն թագաւորը ըսաւ սպասարկուններուն. “Կապեցէք ասոր ուտքերն ու ծեռքերը, եւ առէք ու նետեցէք զայն դուրսի խաւարը. հոն պիտի ըլլայ լաց եւ ակրաններու կրծտում”:

14 Որովհետեւ կանչուածները շատ են, բայց ընտրուածները՝ քիչ»:

15 Այն ատեն Փարիսեցինները գացին խորհրդակցելու, թէ ինչպէս խօսքով ձգեն զայն ծուղակի մէջ: 16 Ու դրկեցին անոր իրենց աշակերտները՝ Յերովդիսեաններուն հետ, եւ ըսին. «Վարդապետ, գիտենք թէ ճշմարտախոս ես ու ճշմարտութեամբ կը սորվեցնես Աստուծոյ ճամբան, եւ հոգ չես ըներ ոեւե մէկուն համար, քանի որ երեսպաշտութիւն չես ըներ մարդոց: 17 Ուստի ըսէ մեզի, ինչ է քու կարծիքը. “Արտօնուած է տուրք տալ կայսրին՝ թէ ոչ”»:

18 Յիսուս՝ գիտնալով անոնց չարամտութիւնը՝ ըսաւ. «Ինչո՞ւ կը փորձեք զիս, կեղծաւորներ: 19 Ցիյց տուլէք ինձի տուրքին դրամը»: Անոնք դահեկան մը բերին իրեն: 20 Ըսաւ անոնց. «Որո՞ւնն են այս պատկերն ու գրութիւնը»:

21 Ըսին անոր. «Կայսրին»: Այն ատեն ըսաւ անոնց. «Ուրեմն ինչ որ կայսրինն է՝ տուլէք կայսրին, եւ ինչ որ Աստուծոյ է՝ Աստուծոյ»:

22 Երբ լսեցին զարմացան, ու թողուցին զայն եւ գացին: 23 Նոյն օրը անոր քով եկան Սաղուկեցինները, որոնք կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ, ու հարցուցին անոր. 24 «Վարդապետ, Մովսէս ըսաւ. “Եթէ մէկը մեռնի առանց զաւակի, անոր եղբայրը

թող ամուսնանյա անոր կնոշ հետ, եւ զարմ հանէ իր եղօր”:

25 Ուրեմն եօթք եղբայրներ կային մեր քով: Առաջինը ամուսնացաւ ու վախճանեցաւ, եւ զարմ չունենալուն համար՝ իր կինը թողուց իր եղօր: 26 Նմանապէս ալ երկրորդն ու երրորդը՝ մինչեւ եօթներորդը:

27 Ամենն ետք կինն ալ մեռաւ: 28 Ուրեմն, յարութեան ատեն՝ այդ եօթնէն որո՞ւն կինը պիտի ըլլայ. որովհետեւ բոլորն ալ ունեցան զայն իբր կին»:

29 Յիսուս պատասխաննեց անոնց. «Դուք մոլորած եք. ոչ Գիրքերը գիտեք, ոչ ալ Աստուծոյ գօրութիւնը: 30 Քանի որ յարութեան ատեն՝ ոչ կ'ամուսնանան եւ ոչ ամուսնութեան կը տրուին, հապա երկինքի մէջ՝ Աստուծոյ իրեշտակներուն պէս են: 31 Բայց մերեններուն յարութեան մասին չէք կարդացեր Աստուծմէ ծեզի ըսուած խօսքը.

32 “Ես եմ Աբրահամի Աստուծօք, Իսահակի Աստուծօք եւ Յակոբի Աստուծօք”: Աստուծ մերեններուն Աստուծօք չէ, հապա՝ ողջերուն»:

33 Բազմութիւնը ասիկա լսերվ՝ կ'ապշէք անոր ուսուցումին վրայ: 34 Բայց Փարիսեցինները՝ երբ լսեցին թէ ան պապաննեցուց Սաղուկեցինները, տեղ մը հաւաքուեցան, 35 եւ անոնցմէ օրինական մը հարցուց՝ զայն փորձելով.

36 «Վարդապետ, ո՞ր պատուիրանը մեծ է Օրէնքին մէջ»:

37 Յիսուս ըսաւ անոր. «“Սիրէ Տէրը՝ քու Աստուծօք՝ ամբողջ սիրտով, ամբողջ անձովի եւ ամբողջ միտքովի”:

38 Այս է առաջին ու մեծ պատուիրանը:

39 Եւ երկրորդ՝ ասոր նման. “Սիրէ ընկերոյ քու անձիղ” պէս”:

40 Այս երկու պատուիրաններեն կախուած են ամբողջ Օրէնքն ու Մարգարէնները»:

41 Երբ Փարիսեցինները հաւաքուեցան, Յիսուս հարցուց անոնց.

42 «Քրիստոսի մասին ինչ է ձեր կարծիքը. որո՞ւ որդին է»:

43 Ըսին իրեն. «Դաւիթիք»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Յապա ինչպէս Դաւիթ Յօգիով զայն Տէր կը կոչէ ու կ'ըսէ. 44 “Տէրը ըսաւ իմ Տէրոջս. «Բազմէ իմ աջ կողմս, մինչեւ որ քու թշնամիններդ պատուանդան դնեմ ուտքերուլոյ”»:

45 Ուրեմն եթէ Դաւիթ զայն Տէր կը կոչէ, ինչպէս ան իր որդին կ'ըլլայ»:

46 Ո՞չ մէկը կրնար խօսքով մը պատասխանել անոր: Այդ օրէն ետք՝ ոչ մէկը կը յանդզներ բան մը հարցնել անոր:

## 23 Այն ատեն Յիսուս խօսեցաւ բազմութեան

եւ իր աշակերտներուն՝ ըսելով. 2 «Դպիրներն ու Փարիսեցիները բազմած են Մովսէսի աթոռին վրայ: 3 Ուրեմն ինչ որ ըսեն ձեզի՝ որ պահեք, պահեցէք եւ ըրէք. բայց մի ընէք անոնց գործերուն պէս, որովհետեւ կ'ըսեն՝ սակայն չեն ըներ: 4 Արդարեւ ծանր ու դժուարակիր բեռներ կը կապեն եւ կը դմեն մարդոց ուսերուն վրայ, ու իրենց մատրիվ իսկ չեն ուզեր շարժել զանոնք: 5 Իրենց բոլոր գործերը կ'ըսեն մարդոցմէ տեսնուելու համար. կը լայնցնեն իրենց գրապանակները եւ կ'երկնցնեն իրենց հանդերձներուն քղանցքները. 6 կը սիրեն առաջին բազմոցները՝ ընթրիքներու մէջ, առաջին աթոռները՝ ժողովարաններու մէջ, բարեւները՝ հրապարակներու վրայ, 7 ու “ռարբի, ռարբի” կոչուիլ մարդոցմէ: 8 Բայց դուք մի կոչուիք “ռարբի”, որովհետեւ մէկ է ձեր Ուսուցիչը՝ Քրիստոս, 9 եւ դուք բոլոր եղբայր էք: Ու երկրի վրայ ոչ մէկը կոչեցէք ձեր “հայրը”, որովհետեւ մէկ է ձեր Յայր՝ որ երկինքն է: 10 Եւ դուք մի կոչուիք “Ուսուցիշ”, որովհետեւ մէկ է ձեր Ուսուցիշ՝ Քրիստոս: 11 Ու ձեր մէջէն մեծագոյնը՝ ձեր սպասարկնւն թող ըլլայ: 12 Ո՞վ որ բարձրացնէ ինքզինք՝ պիտի խոնարհի, իսկ ով որ խոնարհեցնէ ինքզինք՝ պիտի բարձրանայ»: 13 «Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը գոցէք երկինքի թագաւորութիւնը մարդոց առջեւ. դուք չէք մտներ, ու մտնողներուն ալ թոյլ չէք տար՝ որ մտնեն: 14 Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը լափեք այրիներուն տուները, ու իբր պատրուակ՝ այօթքը կ'երկարէք. ուստի աւելի խստութեամբ պիտի դատուիք»: 15 Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը շրջիք ծով ու ցամաք՝ մէկը նորահաւատ ընելու, եւ երբ ըլլայ՝ զայն ձեզմէ երկու անզամ աւելի գեհենի որդի կ'ըսէք: (Geenna g1067) 16 Վայ ձեզի, կոյր առաջնորդներ, որ կ'ըսէք. “Ո՞վ որ երդում կ'ընէ տաճարին վրայ՝ բան մը չէ, բայց ով որ երդում կ'ընէ տաճարի ոսկիին վրայ՝ պարտաւոր կ'ըլլայ»: 17 Յիմարներ ու կոյրեր, մոր մեծ է, ոսկին՝ թէ տաճարը, որ կը սրբացնէ ոսկին: 18 Նաեւ կ'ըսէք. “Ո՞վ որ

երդում կ'ընէ զոհասեղանին վրայ՝ բան մը չէ, բայց ով որ երդում կ'ընէ զոհասեղանին վրայի ընծային վրայ՝ պարտաւոր կ'ըլլայ»: 19 Յիմարներ ու կոյրեր, մոր մեծ է, ընծան՝ թէ զոհասեղանը, որ կը սրբացնէ ընծան: 20 Ուրեմն, ով որ երդում կ'ընէ զոհասեղանին վրայ, երդում կ'ընէ անոր վրայ ու անոր վրայ եղած բոլոր բաներուն վրայ: 21 Եւ ով որ երդում կ'ընէ տաճարին վրայ, երդում կ'ընէ անոր վրայ ու անոր մէջ բնակողին վրայ: 22 Եւ ով որ երդում կ'ընէ երկինքի վրայ, երդում կ'ընէ Աստուծոյ գահին վրայ ու անոր վրայ բազմողին վրայ: 23 Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը վճարէք անանուխին, սամիթին ու չամանին տասանորդը, բայց կը թողութ Օրենքին աւելի ծանր բաները՝ իրաւունքը, կարենկցութիւնն ու հաւատքը. ասոնք պէտք է ընէիք, եւ զանոնք չգտէիք: 24 Կոյր առաջնորդներ, որ կը քամէք մժողովը ու կը կլլէք ուղղութը: 25 Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը մաքրէք զաւաթին ու պանակին դուրսի կողմը, բայց ներսւն լեցուն են յափշտակութեամբ եւ անիրաւութեամբ: 26 Կոյր Փարիսեցի, նախ մաքրէ զաւաթին ու պնակին ներսի կողմը, որպէսզի անոնց դուրսի կողմն ալ մաքուր ըլլայ: 27 Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը նմանիք ծեփուած գերեզմաններու, որոնք արդարեւ դուրսէն գեղեցիկ կ'երեւնան, բայց ներսւն լեցուն են մեռեներու ոսկորներով ու ամէն տեսակ անմաքրութեամբ: 28 Նոյնպէս դուք դուրսէն արդար կ'երեւնաք մարդոց, իսկ ներսւն լի էք կեղծաւորութեամբ եւ անօրենութեամբ»: 29 «Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու Փարիսեցիներ, որ կը կառուցանէք մարգարէներուն տապանները եւ կը զարդարէք արդարներուն գերեզմանները, 30 ու կ'ըսէք. “Եթէ մեր հայրերուն օրերը ըլլայինք, անոնց հետ կամակից չէինք ըլլար մարգարէներուն արիւնին թափուելուն»: 31 Յետեւաբար դուք կը վկայէք ձեր մասին, թէ որդիներն էք անոնց՝ որ կը սպաննէին մարգարէները: 32 Ուստի դուք ալ ձեր հայրերուն չափը լեցուցէք: 33 Օձեր, իժերն ծնունդներ, ինչպէս պիտի խոլսափիք գեհենի դատապարտութեննէն: (Geenna g1067) 34 Ուստի

ահա ես կը դրկեմ ձեզի մարգարեներ եւ իմաստուներ ու դպիրներ: Անոնցմէ ոմանք պիտի սպաննէք եւ խաչք, ոմանք ալ պիտի խարազաննէք ձեր ժողովարաններուն մէջ ու հալածէք քաղաքէ քաղաք: 35 Որպէսզի ձեր վրայ գայ երկրի վրայ թափուած ամբողջ արդար արիւնը, արդար Արէյի արիւնէն մինչեւ Բարաքիայի որդիին՝ Զաքարիայի արիւնը, որ սպաննեցիք տաճարին եւ զոհասեղանին միջեւ: 36 ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի: “Այս բոլոր բաները պիտի գան այս սերունդին վրայ”»: 37 «Ով Երուսաղէմ, Երուսաղէմ, որ կը սպաննէիր մարգարեները ու կը քարկոծէիր քեզի դրկուածները. քանի անգամ ուզեցի հաւաքել զաւակներ, ինչպէս հաւը թեւերուն տակ կը հաւաքէ իր ձագերը, բայց դուք չուզեցիք: 38 Ահա ձեր տունը ամայի պիտի մնայ ձեզի: 39 Արդարեւ կ'ըսեմ ձեզի թէ այ ասկէ ետք պիտի չտեսնէք զիս՝ մինչեւ որ ըսէք. “Օրինեալ է ան՝ որ կու գայ Տերոց անունով”»:

## 24 Երբ Յիսուս՝ տաճարեն դուրս ելելով՝

կը մեկնէր, աշակերտները զացին անոր քով՝ ցուցնելու անոր տաճարին շէնքերը: 2 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Զէք տեսներ այդ բոլորը. ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Քար քարի վրայ պիտի չմնայ, ամէնը պիտի քակուի”»: 3 Ու երբ ան նստած էր Զիթենիներու լեռը, աշակերտները զացին իրեն՝ արանձին, եւ ըսին. «Ըսէ մեզի, Երբ պիտի ըլլայ ատիկա, ու ինչ պիտի ըլլայ նշանը բու գալրւստիդ եւ աշխարիի վախճանին»: (այս ց165) 4 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Զգուշացէք որ նշ մէկը մոլորեցնէ ձեզ: 5 Որովհետեւ շատէր պիտի գան իմ անունով եւ ըսեն. “Ես եմ Քրիստոսը”, ու պիտի մոլորեցնեն շատերը: 6 Պիտի լսէք պատերազմներու մասին, եւ պատերազմներու տարածայնութիւններ. զգուշացէք՝ որ չըրդովիք, որովհետեւ պէտք է որ այս ամէնը ըլլայ, բայց դեռ վախճանը չէ: 7 Որովհետեւ ազգ ազգի դէմ պիտի ելլէ, ու թագաւորութիւն՝ թագաւորութեան դէմ. եւ տեղ-տեղ սովեր, ժանտախտներ ու երկրաշարժներ պիտի ըլլան: 8 Սակայն ասոնք բոլորը ցաւերուն սկիզբն են: 9 Այն ատեն պիտի մատնեն ձեզ տառապանքներու, պիտի սպաննեն ձեզ, ու բոլոր ազգերուն ատելի պիտի ըլլաք իմ անունիս համար: 10 Եւ այն ատեն

շատեր պիտի գայթակղին, պիտի մատնեն զիրար ու պիտի ատեն զիրար: 11 Շատ սուտ մարգարեներ պիտի ելլեն, եւ պիտի մոլորեցնեն շատերը: 12 Անօրէնութեան բազմանալուն համար՝ շատերն սէր պիտի պաղի: 13 Բայց ով որ տոկայ մինչեւ վախճանը՝ անիկա պիտի փրկուի: 14 Այս արքայութեան աւետարանը պիտի քարոզուի ամբողջ երկրագունդին մէջ՝ իբր վկայութիւն բոլոր ազգերուն, եւ այն ատեն վախճանը պիտի գայ»: 15 «Ուրեմն երբ սուրբ տեղը հաստատուած տեսնէք աւերոդին պիտութիւնը», - որու մասին Դանիէլ մարգարէին միջոցով խօսուած է, - (ով որ կարդայ՝ թող հասկնայ, ) 16 այն ատեն Յրեաստանի մէջ եղողները լեռները թող փախչին: 17 Ան որ տանիքին վրայ Ե՝ թող չիշնէ իր տունէն որեւէ բան առնելու, 18 եւ ան որ արտին մէջ Ե՝ թող չվերադառնայ իր հանդերձները առնելու: 19 Բայց վայ այդ օրերը յոի եղողներուն ու ծիծ տուողներուն: 20 Աղօթեցէք՝ որ ձեր փախուստը ձմեռը չըլլայ, ոչ ալ Շաբաթ օրը. 21 Բանի որ այն ատեն այնպիսի մեծ տառապանք պիտի ըլլայ, որուն նմանը՝ աշխարիի սկիզբէն մինչեւ հիմա եղած չէ, ոչ ալ պիտի ըլլայ: 22 Եթէ այդ օրերը չկարճնային, ոչ մէկ մարմին պիտի փրկուէր. բայց ընտրեալներուն համար՝ այդ օրերը պիտի կարճնան: 23 Այն ատեն եթէ մէկը ըսէ ձեզի. “Ահա հնու Ե Քրիստոսը”, կամ. “Յոն Ե”, մի հաւատաբ: 24 Որովհետեւ սուտ Քրիստոսներ ու սուտ մարգարեներ պիտի ելլեն, եւ ցոյց պիտի տան մեծ նշաններ ու սքանչելիքներ, որպէսզի՝ եթէ կարեյի ըլլայ՝ մոլորեցնեն ընտրեալներն իսկ: 25 Ահա նախապէս ըսի ձեզի: 26 Ուրեմն եթէ ըսեն ձեզի. “Ահա անապատին մէջ Ե”, մի երթաք. կամ. “Ահա ներքին սենեակներուն մէջ Ե”, մի հաւատաբ: 27 Քանի որ ինչպէս փայլակը կ'ելլէ արեւելքն ու կ'երեւնայ մինչեւ արեւմուտք, այնպէս պիտի ըլլայ մարդու Որդիին գալրւստը: 28 Որովհետեւ ուր որ դիակ կայ, հնու պիտի հաւաքուին արծիւները»: 29 «Եւ այդ օրերու տառապանքէն անմիջապէս ետք՝ արեւը պիտի խաւարի ու լուսինը պիտի չտայ իր փայլը. աստերը պիտի իյնան երկինքն, երկինքի գորութիւնները պիտի սարսին, 30 եւ այն ատեն

մարդու Որդիին նշանը պիտի երեւնայ երկինքի մէջ: Այն ատեն երկրի բոլոր տոհմերը պիտի հեծեծն, ու պիտի տեսնեն մարդու Որդին՝ որ կու զայ երկինքի ամպերուն վրայ, զօրութեամբ ու մեծ փառքով: **31** Եւ ան պիտի դրկէ իր հրեշտակները բարձրածայն վողով, ու պիտի հաւաքեն իր ընտրեալները չորս հովերէն, երկինքի մէկ ծայրէն մինչեւ միւս ծայրը»: **32** «Թզենիէն սորվեցէր առակ մը. երբ անոր ոստերը կակուլնան եւ տերեւները ցցուին՝ կը հասկնաք թէ ամառը մօտ է: **33** Նոյնպէս դուք՝ երբ տեսնէք այս բոլոր բաները, գիտցէք թէ մօտ է՝ դրներուն քով: **34** Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի. «Այս սերունդը պիտի չանցնի, մինչեւ որ այս բոլոր բաները ըլլան»: **35** Երկինք ու երկիր պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս բնան պիտի չանցնին»: **36** «Խսկ այդ օրն ու ժամը՝ ոչ մէկ մարդ գիտէ, ոչ ալ երկինքի հրեշտակները, հապա՞ միայն իմ Յայր: **37** Բայց ինչպէս Նոյի օրերուն պատահեցաւ, այնպէս ալ պիտի ըլլայ մարդու Որդիին գալուստը: **38** Որովհետեւ ինչպէս ջրհեղեղէն առաջ եղած այն օրերը՝ կ'ուտեին, կը խմէին, կ'ամուսնանային եւ ամուսնութեան կու տային, մինչեւ այն օրը՝ երբ Նոյ մտաւ տապանը, **39** ու չգիտցա՞ մինչեւ որ ջրհեղեղը եկաւ եւ քշեց տարաւ բոլորը, այնպէս ալ պիտի ըլլայ մարդու Որդիին գալուստը: **40** Այն ատեն եթէ երկու մարդիկ արտի մը մէջ ըլլան, մէկը պիտի առնոլի եւ միւսը մնայ. **41** ու եթէ երկու կիներ ջաղաքին մէջ աղան, մէկը պիտի առնոլի եւ միւսը մնայ: **42** Ուրեմն արթոնն կեցէք, որովհետեւ չէք գիտեր թէ ձեր Տէրը որ ժամուն պիտի զայ: **43** Բայց սա գիտցէք թէ եթէ տանուտէրը գիտնար թէ գիշերուան որ պահուն գրող կու զայ, արթուն կը կենար եւ չէր թոյլատրեր՝ որ ծակեն իր տունը: **44** Ուստի դուք ալ պատրանս կեցէք, որովհետեւ մարդու Որդին պիտի զայ այնպիսի ժամուն մը՝ որ դուք չէք ակնկալեր»: **45** «Ուրեմն ով է այն հաւատարիմ եւ իմաստուն ծառան, որ իր տէրը նշանակեց իր ծառաներուն վրայ՝ որպէսզի ատենին կերակուր տայ անոնց: **46** Երանի այդ ծառային, որ իր տէրը՝ եկած ատենը՝ պիտի գտնէ թէ այնպէս կ'ընէ: **47** Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի թէ պիտի նշանակէ զայն իր ամբողջ ինչքին վրայ: **48** Յապա եթէ այդ չար

ծառան ըսէ իր սիրտին մէջ. «Իմ տէրս կ'ուշացնէ իր զայը», **49** եւ սկսի ծեծել իր ծառայակիցները, ուտեղ ու խմել արբեցողներուն հետ, **50** այդ ծառային տէրը պիտի զայ այնպիսի օր մը՝ երբ չի սպասեր, եւ այնպիսի ժամուն մը՝ որ չի գիտեր, **51** ու երկութի պիտի կտրէ զայն եւ պիտի դնէ անոր բաժինը կեղծաւորներուն հետ. ինն պիտի ըլլայ լաց ու ակրաներու կրծտում»:

**25** «Այն ատեն երկինքի թագաւորութիւնը պիտի նմանի տասը կոյսերու, որոնք՝ առնելով իրենց լապտերները՝ գացին դիմաւորելով փեսան: **2** Ասոնցմէ հինգը իմաստուն էին, իսկ իինզը՝ յիմար: **3** Յիմարները առին իրենց լապտերները, բայց ձեր չարին իրենց հետ. **4** սական իմաստունները՝ ամաններով ձեր ալ առին իրենց լապտերներուն հետ: **5** Երբ փեսան ուշացաւ, բոլորն ալ թմրեցան ու քնացան: **6** Կէս գիշերին գոշիւն մը եղաւ. «Ահա փեսան կու զայ. գացէք դիմաւորելով զինք»: **7** Այն ատեն բոլոր կոյսերը ուտքի ելան եւ յարդարեցին իրենց լապտերները: **8** Յիմարները ըսին իմաստուններուն. «Տուէք մեզի ձեր ձեթէն, որովհետեւ մեր լապտերները կը մարին»: **9** Իմաստունները պատասխանեցին. «Ո՛չ. գուցէ չքաւէ մեզի ու ծեզի. այլ մանաւանդ գացէք ծախողներուն եւ զնեցէք ծեզի համար»: **10** Երբ անոնք գացին զնելու՝ փեսան եկաւ. պատրաստ եղողները հարսանիքի մտան անոր հետ, ու դուռը գոցուեցաւ: **11** Յետոյ միւս կոյսերը եկան եւ ըսին. «Տէր, Տէր, բայց մեզի»: **12** Բայց ան պատասխանեց. «Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի. «Ես չեմ ճանչնար ծեզ»»: **13** Ուրեմն արթոնն կեցէք, որովհետեւ գիտէք ոչ օրը, ոչ ժամը»: **14** «Արդարեւ երկինքի թագաւորութիւնը կը նմանի ճամբորդող մարդու մը, որ կանչեց իր ծառաները, եւ յանձնեց անոնց իր ինչըը. **15** մէկուն տուալ իինզ տաղանդ, մէկուն՝ երկու, ու մէկուն՝ մէկ. իւրաքանչիւրին՝ իր կարողութեան չափով, եւ իսկոյն մեկնեցաւ: **16** Յինզ տաղանդ ստացողը զնաց, օգտագործեց զանոնք, ու շահեցաւ ուրիշ իինզ տաղանդ: **17** Նմանապէս երկու ստացողը շահեցաւ ուրիշ երկու ալ: **18** Խսկ մէկ ստացողը զնաց, փորեց գետինը եւ ծածկեց իր տիրոջ դրամը:

19 Ծատ ժամանակ ետք՝ այդ ծառաներուն տերը եկաւ ու հաշիւ ուղեց անոնցմէ: 20 Քինզ տաղանդ ստացողը մօտեցաւ եւ բերաւ ուրիշ հինզ տաղանդ՝ ըսելով. “Տէր, հինզ տաղանդ յանձնեցիր ինծի. ահա ուրիշ հինզ տաղանդ ալ շահեցայ անոնցմէ զատ”: 21 Տէրը ըսաւ անոր. “Ապրին, քարի ու հաւատարիմ ծառայ. դուն՝ որ հաւատարիմ եղար քիչ քանի մէջ, պիտի նշանակեմ քեզ շան քաներու վրայ. մտիր տիրոջդ ուրախութեան մէջ”: 22 Երկու տաղանդ ստացողն ալ մօտեցաւ եւ ըսաւ. “Տէր, երկու տաղանդ յանձնեցիր ինծի. ահա ուրիշ երկու տաղանդ ալ շահեցայ անոնցմէ զատ”: 23 Տէրը ըսաւ անոր. “Ապրին, քարի ու հաւատարիմ եղար քիչ քանի մէջ, պիտի նշանակեմ քեզ շան քաներու վրայ. մտիր տիրոջդ ուրախութեան մէջ”: 24 Մէկ տաղանդ ստացողն ալ մօտեցաւ եւ ըսաւ. “Տէր, գիտէի թէ դուն խիստ մարդ մըն ես. կը հնձես չսերմանած տեղէդ, ու կը ժողվես չցանած տեղէդ. 25 ուստի վախնալով՝ զացի, պահեցի քու տաղանդը գետինին տակ. ուստի ահա քուկո՞ քեզի”: 26 Իր տէրը պատասխանեց իրեն. “Չար եւ ծոյլ ծառայ. գիտէիր թէ կը հնձեմ չսերմանած տեղէս, ու կը ժողվեմ չցանած տեղէս. 27 ուրեմն պէտք էր որ դնէիր իմ դրամն սեղանաւրներուն քով, որպէսզի տոկոսնվ ստանայի եկած ատենս”: 28 “Ուստի առէք ատէկտ տաղանդը, ու տուլք տասը տաղանդ ունեցողին. 29 որովհետեւ ամեն ունեցողի պիտի տրուի, եւ պիտի ըլլայ առատութեան մէջ, քայց չունեցողին պիտի առնուի ունեցածն ալ: 30 Իսկ նետեցէք այդ անպէտ ծառան դուրսի խաւարը. իոն պիտի ըլլայ լաց ու ակրաներու կրծտում”»: 31 «Երը մարդու Որդին զայ իր փառքով՝ եւ բոլոր սուրբ իրեշտակները իրեն հետ, այն ատեն պիտի քազմի իր փառքի գահին վրայ: 32 Բոլոր ազգերը պիտի հաւաքուին անոր առջեւ, ու պիտի զատէ զանոնք իրարմ՝ ինչպէս հովիւ մը կը զատէ ոչխարները այծերէն: 33 Ոչխարները պիտի կեցնէ իր աջ կողմը, իսկ այծերը՝ ձախ կողմը: 34 Այն ատեն թագաւորը պիտի ըսէ իր աջ կողմը եղողներուն. “Եկէք իմ Յօրս օրինածները, ծառանգեցէք այն թագաւորութիւնը, որ պատրաստուած է

ձեզի համար՝ աշխարհի հիմնադրութենէն ի վեր: 35 Որովհետեւ անօթեցայ՝ եւ ուտելիք տուիք ինծի, ծարաւցայ՝ ու խմցուցիք ինծի, օտարական էի՝ ներս ընդունեցիք զիս, 36 մերկ էի՝ հագուեցուցիք զիս, հիւանդ էի՝ այցելեցիք ինծի, բանտի մէջ էի՝ եկաք ինծի”: 37 Այն ատեն արդարները պիտի պատասխանեն անոր. “Տէր, նրը տեսանք քեզ անօթեցած՝ եւ կերակրեցինք, կամ ծարաւցած՝ ու խմցուցինք. 38 նրը տեսանք քեզ օտարական՝ եւ ներս ընդունեցինք, կամ մերկ՝ ու հագուեցուցինք. 39 նրը տեսանք քեզ հիւանդ կամ բանտի մէջ՝ ու եկանք քեզի”: 40 Թագաւորը պիտի պատասխանէ անոնց. “Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Քանի իմ այս եղայրներուս փոքրագոյններէն մէկուն ըրիք՝ ինծի ըրիք””: 41 Այն ատեն պիտի ըսէ նաեւ իր ձախ կողմը եղողներուն. “Յեռացէք ինձմէ, անիծեալներ, յալիտենական կրակին մէջ՝ որ պատրաստուած է Չարախօսին եւ իր իրեշտակներուն համար: (այօնօս 9:166) 42 Որովհետեւ անօթեցայ՝ ուտելիք չտուիք ինծի, ծարաւցայ՝ չխմցուցիք ինծի, 43 օտարական էի՝ ներս չընդունեցիք զիս, մերկ էի՝ չհագուեցուցիք զիս, հիւանդ ու բանտի մէջ էի՝ չայցելեցիք ինծի”: 44 Այն ատեն անոնք ալ պիտի պատասխանեն. “Տէր, նրը տեսանք քեզ անօթեցած, կամ ծարաւցած, կամ օտարական, կամ մերկ, կամ հիւանդ, կամ բանտի մէջ, եւ չսպասարկեցինք քեզի”: 45 Այն ատեն պիտի պատասխանէ անոնց. “Եշմարտապէս կ’ըսէմ ձեզի. “Քանի ասոնց փոքրագոյններէն մէկուն չըրիք՝ ինծի ալ չըրիք””: 46 Ասոնք պիտի երթան յալիտենական պատուհասին, իսկ արդարները՝ յալիտենական կեանքին»: (այօնօս 9:166)

26 Երբ Յիսուս աւարտեց այս բոլոր խօսքերը, ըսաւ իր աշակերտներուն. 2 «Գիտէք թէ երկու օր ետք՝ Չատիկ պիտի ըլլայ, ու մարդու Որդին պիտի մատնուի՝ խաչուելու համար»: 3 Այն ատեն քահանայապետները, դպիրները եւ ժողովուրդին երեցները հաւաքուեցան գաւիթը քահանայապետին՝ որ Կայխափա կը կոչուեր, 4 ու խորհրդակցեցան նենգութեամբ բռնել Յիսուսը եւ սպաննե: 5 Բայց կ’ըսէին. “Ո՛չ տօնին ատենը, որպէսզի աղմուկ չըլլայ

ժողովուրդին մէջ»: 6 Երբ Յիսուս Բեթանիա էր, բորստ Սիմոնի տունը, 7 կին մը՝ որ ունէր թանկարժեք օծանելիքի ալապաստրէ շիշ մը՝ եկաւ անոր ու թափեց զայն անոր գլուխին վրայ, երբ ան սեղան նստած էր: 8 Անոր աշակերտները տեսնելով՝ ընդվեցան եւ ըսին. «Ինչո՞ւ այս վատնումը. 9 քանի որ այդ օծանելիքը կրնար սուր գինով ծախութիւ ու աղքատներուն տրուիլի»: 10 Յիսուս հասկնարով՝ ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կ'անհանգստացնէք կինը. ան լաւ գործ մը ըրաւ ինծի: 11 Որովհետեւ ամէն ատեն ունիք ադրատները ծեզի հետ, բայց ամէն ատեն չունիք զիս: 12 Ա՞ն որ թափեց այդ օծանելիքը մարմինին վրայ, ըրաւ իմ թաղումին համար: 13 Ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի. «Ամբողջ աշխարհի մէջ՝ ուր որ այս աւետարանը քարոզուի, ասոր ըրածն ալ պիտի պատմուի՝ իր յիշատակին համար»: 14 Այն ատեն տասներկութեն մէկը, որ կը կոչուեր Ցուրդ հսկարիովտացի, գնաց քահանայապետներուն եւ ըսաւ. 15 «Քոչ կ'ուզէք տալ ինծի, որպէսզի մատնես զայն ծեզի»: Անոնք ալ խոստացան անոր երեսուն կտոր արծաք: 16 Այդ ատենեն ետք պատեհութիւն կը փնտուի, որպէսզի մատներ զայն անոնց: 17 Բաղարջակերքի առաջին օրը՝ աշակերտները եկան Յիսուսի ու ըսին անոր. «Ո՞ւր կ'ուզես որ պատրաստենք բեզի պէտք եղածը՝ զատիկը ուտելու համար»: 18 Ան պատասխանեց. «Գացէք քաղաքը՝ այսին մարդուն, եւ ըսէք անոր. «Վարդապէտը կ'ըսէ. «Ժամանակս մօտ է, քու քովդ պիտի կատարեմ Զատիկը՝ աշակերտներու հետ»»: 19 Աշակերտներն ալ ըրին՝ ինչպէս Յիսուս իրամայեց իրենց, ու պատրաստեցին զատիկը: 20 Երբ իրիկուն եղաւ՝ սեղան նստաւ տասներկութիւն հետ: 21 Մինչ կ'ուտէին՝ ըսաւ. «Ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի թէ ծեզմէ մէկը պիտի մատնէ զիս»: 22 Զափազանց տրտմեցան եւ անոնցմէ իւրաքանչիւրը սկսաւ ըսել անոր. «Տէր, միթէ նս եմ»: 23 Ան ալ պատասխանեց. «Ա՞ն որ ինծի հետ թաթիւց իր ծեռքը պնակին մէջ, անիկա պիտի մատնէ զիս»: 24 Իրապէս մարդու Որդին կ'երթայ՝ ինչպէս գրուած է իր մասին, բայց վայ այն մարդուն՝ որուն միջոցով մարդու Որդին կը

մատնուի: Այդ մարդուն լաւ պիտի ըլլար՝ որ ծնած չըլլար»: 25 Յուրա, որ պիտի մատնէր զայն, պատասխանեց. «Վարդապէտ, միթէ նս եմ»: Ըսաւ անոր. «Դուն ըսիր»: 26 Մինչ անոնք կ'ուտէին, Յիսուս հաց առաւ, օրինեց, կտրեց, տուաւ աշակերտներուն եւ ըսաւ. «Ալքը, կերէք. այս է իմ մարմինս»: 27 Նաեւ բաժակը առաւ, չնորիհակալ եղաւ, տուաւ անոնց ու ըսաւ. 28 «Բոյլորդ ալ խմեցէք ասկէ. որովհետեւ այս է իմ արիւնս, նոր ուխտին արիւնը, որ կը թափուի՝ շատերուն մեղքերու ներումին համար: 29 Բայց կը յայտարարեմ ծեզի. «Ասկէ ետք բնաւ պիտի չխմեմ որթատունկին բերքէն, մինչեւ այն օրը՝ երբ ծեզի հետ նոր կերպով խմեմ զայն իմ Յօրս թագաւորութեան մէջ»: 30 Օրիներգելէ ետք՝ գացին Զիթենիներու լեռը: 31 Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոնց. «Դուք բոլորդ պիտի զայթակոյիք այս զիշեր իմ պատճառովս, որովհետեւ գրուած է. «Յովիլ պիտի զարնեմ, ու հօտին ոչխարները պիտի ցրուին»: 32 Բայց յարութիւն առնելիս ետք՝ ծեզմէ առաջ պիտի երթամ Գալիլեա: 33 Պետրոս պատասխանեց անոր. «Թէեւ բոլորն ալ զայթակոյին բու պատճառովդ, ես բնաւ պիտի չզայթակոյիմ»: 34 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի. «Այս զիշեր՝ ուն աքաղաղը չկանչած՝ երթք անգամ պիտի զւրանաս զիս»: 35 Պետրոս ըսաւ անոր. «Նոյնիսկ եթէ պէտք ըլլայ որ բեզի հետ մեռնիմ՝ բնաւ պիտի չուրանամ բեզ»: Այսպէս կ'ըսէին նաեւ բոլոր աշակերտները: 36 Այն ատեն Յիսուս գնաց անոնց հետ վայր մը՝ որ Գեթսեմանի կը կոչուեր, եւ ըսաւ աշակերտներուն. «Հնա նստեցէք, մինչ ես կ'երթամ հոն՝ աղօթելու»: 37 Երեն հետ առնելով Պետրոսն ու Զերեղեսոս երկու որդիները, սկսաւ տրտմիլ եւ շատ վշտանալ: 38 Այն ատեն ըսաւ անոնց. «Դուն անձս չափազանց տրտում է՝ մեռնելու աստիճան: Հնա մնացէք եւ արթնն կեցէք ինծի հետ»: 39 Ու թիչ մը առջեւ երթալով՝ ինկաւ իր երեսին վրայ, եւ աղօթեց՝ ըսելով. «Իմ հայրս, եթէ կարեի է՝ այս բաժակը թող անցնի ինձմն. բայց ոչ թէ ինչպէս ես կ'ուզեմ, հապա՝ ինչպէս դուն կ'ուզես»: 40 Երբ եկաւ աշակերտներուն, քնացած գտաւ զանոնք ու ըսաւ Պետրոսի. «Վզդպէս մմէկ ժամ ալ չկրցաք արթուն կինսալ ինծի հետ: 41 Արթուն կեցէք եւ աղօթեցէք, որպէսզի չմտնէք

փորձութեան մէջ. արդարեւ հոգին յօժար է, բայց մարմինը՝ տկար»: 42 Դարձեալ երկրորդ անգամ զնաց աղօթեց՝ ըսելով. «Իմ հայրս, եթէ կարելի չէ որ այս բաժակը անցնի ինձմ՛ առանց խմելու անկէ, բու կամքդ թող ըլլայ»: 43 Երբ եկալ՝ դարձեալ քնացած գտալ զանոնք, որովհետեւ անոնց աչքերը ծանրացած էին: 44 Թողուց զանոնք ու դարձեալ զնաց, երրորդ անգամ աղօթեց՝ նոյն խօսքը ըսելով: 45 Այն ատեն եկալ իր աշակերտներուն եւ ըսալ անոնց. «Ասկէ ետք քնացէք ու հանգստացէք. ահա ժամը մօտեցաւ, եւ մարդու Որդին պիտի մատնուի մեղաւորներուն ձեռքը: 46 Ոտքի ելէք, երթանք ասկէ. ահա մօտեցաւ ան՝ որ պիտի մատնէ զիս»: 47 Մինչ ան դեռ կը խօսէր, Յուլա՝ տասներկութեն մէկը՝ եկալ, եւ իրեն հետ մեծ բազմութիւն մը՝ սուրերով ու բիրերով, բահանայապետներէն եւ ժողովուրդին երեցներէն: 48 Չայն մատնողը նշան մը տուեր էր անոնց՝ ըսելով. «Ով որ համբուրեմ՝ ան է, բռնեցէք զայն»: 49 Եւ խսկոյն մօտենարվ Յիսուսի՝ ըսալ. «Ողջըն, Վարդապետ», ու համբուրեց զայն: 50 Յիսուս ըսալ անոր. «Ընկէր, ըրք ինչ բանի համար որ եկար»: Այն ատեն մօտեցան, ձեռք բարձրացուցին Յիսուսի վրայ ու բռնեցին զայն: 51 Յիսուսի հետ եղողներէն մէկը՝ երկարեց ձեռքը, եւ քաշելով իր սուրը՝ զարկալ բահանայապետին ծառային ու խլեց անոր ականջը: 52 Այն ատեն Յիսուս ըսալ անոր. «Վերադարձնիր սուրդ իր տեղը, որովհետեւ բոլոր սուր առնողները՝ սուրնվ պիտի կորսուին: 53 Կը կարծես թէ չնմ կրնար հիմա աղաչել իմ Յօրս, որ հասցն ինծի տասներկու լեզեննէն աւելի հրեշտակներ: 54 Բայց ինչպէս պիտի իրագործուին գրուածները, թէ այսպէս պէտք է ըլլայ»: 55 Այդ ժամուն Յիսուս ըսալ բազմութիւններուն. «Իբր թէ աւազակի դէմ ելաք՝ սուրերով ու բիրերով բռնելու զիս: Ամէն օր տաճարին մէջ կը նստէի ձեզի հետ եւ կը սորվեցնէի, ու չքռնեցիք զիս: 56 Բայց այս ամէնը կատարուեցաւ, որպէսզի մարգարեներուն գրածները իրագործուին»: Այն ատեն բոլոր աշակերտները թողուցին զայն եւ փախսան: 57 Անոնք որ բռնեցին Յիսուսը՝ տարին Կայիափա բահանայապետին, ուր

դպիրներն ու երեցները հաւաքուած էին: 58 Պետրոս հեռուէն հետեւեցալ անոր՝ մինչեւ բահանայապետին գալիթը, ներս մտաւ եւ նստաւ սպասաւորներուն հետ, որպէսզի տեսնէ վախճանը: 59 Բահանայապետներն ու երեցները եւ ամբողջ ատեանը կը փնտուէին սուր վկայութիւն մը Յիսուսի դէմ, որպէսզի մեղոնեն զայն: 60 Բայց չգտան: Թէպէտ շատ սուր վկաներ այ եկան, ոչինչ գտան: Յետոյ երկու տուր վկաներ եկան և ու ըսին. «Ասիկա ըսալ. «Ես կրնամ քակել Աստուծոյ տաճարը եւ կառուցանել զայն երեք օրուան մէջ»»: 62 Բահանայապետը կանգնելով՝ ըսալ անոր. «Ոչինչ կը պատասխանես. ինչ կը վկայեն ասոնք քեզի դէմ»: 63 Յիսուս լրւ կեցաւ: Ուստի բահանայապետը ըսալ անոր. «Ապրոն Աստուծով Կ'երդմնեցնեմ քեզ, որ ըսես մեզի թէ դուն ես Քրիստոսը՝ Աստուծոյ Որդին»: 64 Յիսուս ըսալ անոր. «Դուն ըսիր: Բայց կը յայտարարեմ ձեզի. «Ասկէ ետք պիտի տեսնեք մարդու Որդին՝ բազմած Զօրութեան աջ կողմը, ու եկած երկինքի ամպերուն վրա»»: 65 Այն ատեն բահանայապետը պատռեց իր հանդերձները եւ ըսալ. «Ճայիոյեց. այ ինչ պէտք ունինք վկաներու: Ահա հիմա լսեցիք ատոր հայիոյութիւնը. 66 Ինչ կը մտածէք»: Անոնք պատասխանեցին. «Մահապարտ Ե»: 67 Այն ատեն բռնեցին անոր երեսը, ու կրփահարեցին զայն: Ոմանք ալ ապտակելով՝ ըսին. 68 «Մարգարեացիր մեզի, դուն՝ Քրիստոս, ով է ան՝ որ զարկալ քեզի»: 69 Երբ Պետրոս դուրսը՝ գալիթը նստած էր, աղախին մը եկալ անոր եւ ըսալ. «Դուն ալ Գալիխեացի Յիսուսի հետ էիր»: 70 Բայց ան ուրացաւ բոլորին առջեւ՝ ըսելով. «Չեմ գիտեր ինչ կը խօսիս: 71 Երբ դուրս ելաւ՝ նախազաւիթը, ուրիշ աղախին մը տեսալ զայն ու ըսալ հոն եղողներուն. «Ասիկա ալ Յիսուս Նազովրեցիին հետ էր»: 72 Պետրոս դարձեալ երդում ընելով ուրացաւ. «Չեմ ճանչնար այդ մարդը»: 73 Քիչ ետք՝ հոն կայնողները եկան եւ ըսին Պետրոսի. «Ծշմարտապէս դուն ալ անոնցմէ ես, որովհետեւ խօսուածքդ ալ կը յայտնէ քեզ»: 74 Այն ատեն սկսալ նզուվել ու երդում ընել՝ ըսելով. «Չեմ ճանչնար այդ մարդը»: Կայոյն աքաղաղը կանչեց: 75 Պետրոս յիշեց Յիսուսի խօսքը՝ որ իրեն ըսեր էր.

«Դեռ աքաղաղը չկանչած՝ երեք անգամ պիտի ուրանաս զիս». Եւ դուրս ելելով՝ դառնապէս լացաւ:

**27** Երբ առտու եղաւ, բոլոր քահանայապետներն ու ժողովուրդին երեցները խորհրդակցեցան Յիսուսի դեմ՝ որ մեղքնեն զայն: 2 Երբ կապեցին զայն, տարիին եւ մատնեցին Պոնտացի Պիղատոս կառավարիչին: 3 Այն ատեն Յուլիա, որ մատնեց զայն, տեսներով որ դատապարտուեցաւ՝ զոյցաց, վերադարձուց երեսուն կտոր արծաթը քահանայապետներուն ու երեցներուն, 4 եւ ըսաւ. «Մեղանչեցի՝ անմեղ արիւն մատնելով»: Անոնք ըսին. «Մեզի ինչ, դուն անդրադարձիր»: 5 Ան ալ ձգեց արծաթը տաճարին մէջ, դուրս ելաւ, ու գնաց՝ խեղդեց ինքզինք: 6 Քահանայապետներն ալ առնելով արծաթը՝ ըսին. «Արտօնուած չէ դնել ատիկա կորրանին մէջ», քանի որ արիւնի զին է»: 7 Եւ խորհրդակցեցան, ու գնեցին անով բրուտին արտու՝ օտարականներու գերեզմանատուն ըլլալու համար: 8 Ուստի այդ արտու կոչուեցաւ «Արիւնի արտ» մինչեւ այսօր: 9 Այն ատեն իրագործուեցաւ Երեմիա մարգարեին միջոցով ըսուած խօսքը. «Եւ առին երեսուն կտոր արծաթը, զինը անոր՝ որ գնահատուած էր, որ Խսրայէի որդիներէն ունանք գնահատեցին, 10 ու տուին զայն բրուտին արտին, ինչպէս Տէրը իրամայեց ինծի»: 11 Յիսուս կայնեցաւ կառավարիչին առօն: Կառավարիչը հարցուց անոր. «Դուն ես Յրեաներուն թագաւոր»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Դուն կ'ըսես»: 12 Բայց ոչինչ պատասխանեց՝ երբ կ'ամբաստանուեր քահանայապետներէն ու երեցներէն: 13 Այն ատեն Պիղատոս ըսաւ անոր. «Զե՞ս լսեր, որքան կը վկայեն քեզի դէմ»: 14 Բայց չպատասխանեց անոր. ոչ մէկ խօսք ըսաւ, այնպէս որ կառավարիչը մեծապէս զարմացա: 15 Տօնին ատենը կառավարիչը սովորութիւն ունէր բանտարկեալ մը արծակել քազմութեան, ով որ ուզէին: 16 Այն ատեն ունէին երեւելի բանտարկեալ մը՝ Բարաբրա կոչուած: 17 Ուրեմն երբ հաւաքուեցան՝ Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Ո՞վ կ'ուզէր որ արծակեմ ձեզի. Բարաբրան, թէ Յիսուսը՝ որ Քրիստոս կը կոչուի»: 18 Քանի որ զիտէր թէ նախանձի

համար մատնած էին զայն: 19 Երբ ինք բազմած էր դատարանը, իր կինը մէկը դրկեց իրեն եւ ըսաւ. «Դուն գործ մի՛ ունենար այդ արդարին հետ, որովհետեւ այսօր շատ չարչարուեցայ երազիս մէջ՝ անոր պատճառով»: 20 Բայց քահանայապետներն ու երեցները համոզեցին բազմութիւնը, որ Բարաբրան խնդրեն եւ Յիսուսը կորսնցնեն: 21 Կառավարիչը ըսաւ անոնց. «Վյո երկութեն ով կ'ուզէր՝ որ արծակեմ ձեզի»: 22 Անոնք ըսին. «Բարաբրան»: Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Ճապա ինչ ընեմ Յիսուսը՝ որ Քրիստոս կը կոչուի»: 23 Բոլորն ալ ըսին անոր. «Թող խաչուի»: Խսկ կառավարիչը ըսաւ. «Բայց ինչ չարիք ըրած է»: Անոնք ալ աւելի կ'աղաղակէին. «Թող խաչուի»: 24 Պիղատոս՝ տեսնելով թէ անօգուտ է, այլ մանաւանդ աղմուկ կը բարձրանայ», ջուր առաւ, ձեռքերը լուաց բազմութեան առջեւ եւ ըսաւ. «Ես անպարտ եմ այդ արդարին արիւնեն. դուք անդրադարձէք»: 25 Ամբողջ ժողովուրդը պատասխանեց. «Վտոր արիւնը թող ըլլայ մեր վրայ ու մեր զաւակներուն վրայ»: 26 Այն ատեն Բարաբրան արծակեց անոնց, եւ խարազանելով Յիսուսը՝ յանձնեց անոնց որպէսզի խաչուեր: 27 Այն ատեն՝ կառավարիչին զինուորները առին Յիսուսը պալատեն ներս, ու զինուորներուն ամբողջ գունդը հաւաքեցին անոր շուրջ: 28 Մերկացնելով զայն՝ հազցուցին անոր որդան կարմիր վերարկու մը, 29 եւ հիւսելով փուշէ պսակ մը՝ դրին անոր գլուխը, ու եղէգ մը՝ անոր աջ ձեռքը. Եւ ծնրադրելով անոր առջեւ՝ կը ծաղրէին զայն ու կ'ըսէին. «Ողջին, Յրեաներն թագաւոր»: 30 Եւ թքնելով անոր վրայ՝ կ'առնեին եղէգը ու կը զարնէին անոր գլուխին: 31 Երբ ծաղրէցին զայն, հանեցին վրայէն վերարկուն, հազցուցին անոր իր հանդերձները, ու տարին զայն՝ որպէսզի խաչեն: 32 Դուրս ելելով՝ գտան կիւրենացի մարդ մը՝ Սիմոն անունով, եւ ստիպեցին զայն որ վերցնէ անոր խաչը: 33 Երբ եկան տեղ մը՝ Գողգոթա կոչուած, որ կը նշանակէ՝ Գանկի տեղ, 34 տուին անոր լեղիով խառնուած քացախ՝ որպէսզի խմէ: Երբ համտեսեց՝ չուզեց խմեն: 35 Ապա խաչեցին զայն, ու վիճակ ձգելով՝ բաժնեցին անոր հանդերձները. (որպէսզի իրագործուի մարգարեին միջոցով խօսուածը.

«Իմ հանդերձներս բաժնեցին իրենց մեջ, եւ իմ պատմումանիս վրայ վիճակ ձգեցին»: ) 36 Ու նստած՝ կը պահեին զայն. 37 Եւ անոր գլուխին վրայ դրին իր ամրաստանագիրը. «Այս է Յիսուսը, Յրեաներուն թագաւորը»: 38 Այն ատեն երկու աւագակներ խաչուեցան անոր հետ, մեկը՝ աջ կողմը, միւսը՝ ձախ կողմը: 39 Անոնք որ կ'անցնեին՝ կը հայիշեին անոր, իրենց գլուխը կը շարժեին 40 ու կ'ըսէին. «Դուք, որ կը քակէիր տաճարը եւ կը կառուցանեիր երեք օրուան մեջ, փրկէ դրւն քեզ: Եթէ Աստուծոյ Որդին ես, իշիր այդ խաչեն»: 41 Նմանապէս քահանայապետներն ալ՝ դպիրներուն ու երեցներուն հետ ծաղրելով կ'ըսէին. 42 «Ուրիշները փրկեց, ինքինք չի կրնար փրկեց: Եթէ Խրապէի թագաւոր է, իհմա թող իշնէ խաչեն, եւ հաւատանք իրեն: 43 Աստուծոյ վստահած էր. իհմա թող ազատ զինք՝ եթէ կ'ուզէ զինք, որովհետեւ ըսաւ. “Ես Աստուծոյ Որդին եմ”»: 44 Իրեն հետ խաչուած աւագակներն ալ նոյնապէս կը նախատէին զայն: 45 Վեցերորդ ժամնէն՝ մինչեւ ինսերորդ ժամը՝ խաւար եղաւ ամբողջ երկրին վրայ: 46 Ժամը իննի ատենները Յիսուս բարձրածայն աղաղակեց. «Ելիք, Ելիք, լամա՞ս սարարթանի», որ ըսել է. «Իմ Աստուծու, իմ Աստուածու, ինչո՞ւ լքեցիր զիս»: 47 Յոն կայսողներէն ոմանք՝ երբ լսեցին՝ ըսին. «Ասիկա Եղիան կը կանչէ»: 48 Խսկոյն անոնցմէ մէկը վագեց, առաւ սպունգ մը, լեցուց բացախով, եւ անցընելով եղէքի մը՝ տուաւ անոր որ խմէ: 49 Միւսները ըսին. «Թորդ, տեսնենք թէ Եղիա պիտի զայ՝ փրկելու զայն»: 50 Յիսուս դարձեալ բարձրածայն աղաղակեց ու հոգին աւանդեց: 51 Եւ ահա տաճարին վարագրոյր երկուքի պատռեցաւ՝ վերեն վար, երկիրը շարժեցաւ, ժայռերը ճեղքուեցան, 52 գերեզմանները բացուեցան, ու շատ մը սուրբ ննջեցեաներու մարմիններ յարութիւն առին. 53 Եւ գերեզմաններէն ելան անոր յարութենէն ետք, մտան սուրբ քաղաքը ու երեւան շատերու: 54 Բայց հարիւրապետը եւ անոր հետ Յիսուսը պահողները, երբ տեսան երկրաշարժն ու պատահածները՝ չափազանց վախցան, եւ ըսին. «Եշմարտապէս ասիկա Աստուծոյ Որդին էր»: 55 Յոն շատ կիմեր կային, որոնք հեռուեն կը նայէին. անոնք Յիսուսի

հետեւեր էին Գայլեայէն՝ իրեն սպասարկելու: 56 Անոնց մեջ էին Մարիամ Մագդաղենացին, Յակոբոսի ու Յովսէսի մայրը՝ Մարիամ, եւ Զերեղեոսի որդիներուն մայրը: 57 Երբ իրիկուն եղաւ՝ հարուստ մարդ մը եկաւ Արիմաթեայէն, որուն անունը Յովսէսի էր, եւ ինք ալ Յիսուսի աշակերտ էր: 58 Ան՝ երթապով Պիղատոսի քով՝ ինդրեց Յիսուսի մարմինը. այն ատեն Պիղատոս հրամայեց՝ որ մարմինը տրուի: 59 Յովսէսի առաւ մարմինը, փաթթեց մաքուր կտաւով, 60 ու դրաւ իր նոր գերեզմանին մեջ՝ որ փորած էր ժայռի մեջ եւ մեծ քար մը գլորելով գերեզմանին դուռը՝ զնաց: 61 Մարիամ Մագդաղենացին ու միւս Մարիամը հոն էին՝ գերեզմանին դիմաց նստած: 62 Յետեւեալ օրը, որ Ուրբաթն ետք էր, քահանայապետներն ու Փարիսեցիները հաւաքուեցան Պիղատոսի քով, 63 եւ ըսին. «Տէր, կը յիշենք թէ այդ մոլորեցուցիչը, մինչ տակալին ողջ էր, կ'ըսէր. “Յարութիւն պիտի առնեմ երեք օրէն”: 64 Ուրեմն իհմայէ, որ գերեզմանը ապահովուի՝ մինչեւ երրորդ օրը. որպէսի իր աշակետները չզան գիշերուան մեջ, չգողնան զայն եւ չըսեն ժողովուրդին. “Մեռելներէն յարութիւն առաւ”, ու վերջին մոլորութիւնը աւելի գէշ ըլլայ քան առաջինը»: 65 Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Դուք պահակազօրք ունիք. զացէք, ապահովեցէք՝ ինչպէս որ կ'ուզէք»: 66 Անոնք ալ գացին եւ ապահովեցին գերեզմանը՝ բարը կնքելով ու պահակազօրքով:

**28** Ծաբաթ գիշերը, երբ ՄԵկշաբթին կը լրւսար, Մարիամ Մագդաղենացին ու միւս Մարիամը եկան՝ տեսնելու գերեզմանը: 2 Եւ ահա հզօն երկրաշարժ մը եղաւ, որովհետեւ Տէրոց հրեշտակը երկինքէն իշնելով՝ եկաւ, դրսնէն մէկիդ գլորեց քարը ու նստաւ անոր վրայ: 3 Անոր տեսքը փայլակի պէս էր, եւ անոր հագրւասը՝ ծիւնի պէս ճերմակ: 4 Անոր վախէն՝ պահակները ցնցուեցան ու մեռելի պէս եղան: 5 Յրեշտակը ըսաւ կիներուն. «Դուք մի՛ վախնաք, քանի որ գիտեմ թէ կը փնտռեք Յիսուսը՝ որ խաչուեցաւ: 6 Ան հոս չէ, որովհետեւ յարութիւն առաւ (ինչպէս ըսած էր): Եկէք, տեսէք այն տեղը՝ ուր Տէրը դրուած էր: 7 Յետոյ շուտով զացէք, ըսէք անոր աշակերտներուն. “Ան մեռելներէն յարութիւն առաւ, ու ձեր առջեւէն

կ’երթայ Գալիլեա. ի՞ն պիտի տեսնեք զայն”: Ահա ըսի ձեզի»: 8 Անոնք ալ շուտով դուրս ելան գերեզմանեն, վախով եւ մեծ ուրախութեամբ, ու վազեցին պատմելու աշակերտներուն: 9 Երբ կ’երթային՝ պատմելու անոր աշակերտներուն, Յիսուս դիմաւորեց զանոնք եւ ըսաւ. «Ողջին»: Անոնք ալ մօտենալով՝ քրնեցին անոր ոտքերը ու երկրպագեցին անոր: 10 Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոնց. «Մի վախնաք, զացք՝ լուր տուեք իմ եղբայրներուս որ երթան Գալիլեա: Յն՛ պիտի տեսնեն զիս»: 11 Երբ անոնք կ’երթային, պահակազօրքն ոմանք զացին քաղաքը եւ պատմեցին քահանայապետներուն բոլոր պատահածները: 12 Անոնք ալ՝ երեցներուն հետ հաւաքուելով ու խորհրդակցելով՝ շատ դրամ տուին զինուորներուն, 13 եւ ըսին. «Սա ըսէք. “Անոր աշակերտները եկան զիշերուան մէջ ու գողցան զայն, երբ մենք կը քնանայինք”: 14 Եթէ այդ բանը հասնի կառավարիչին ականջը, մենք կը համոզենք զինք եւ ապահով կ’ընենք ձեզ»: 15 Անոնք ալ առին դրամը, ըրին ինչպէս որ սորվեցուցած էին իրենց, եւ այս զրոյցը մինչեւ այսօր տարածուեցաւ Յրեաններուն մէջ: 16 Իսկ տասնմեկ աշակերտները զացին Գալիլեա, այն լեռը՝ որ Յիսուս որոշած էր: 17 Երբ տեսան զայն՝ երկրպագեցին անոր. բայց ոմանք կասկածեցան: 18 Իսկ Յիսուս մօտեցաւ եւ խօսեցաւ անոնց՝ ըսերվ. «Ամէն իշխանութիւն ինծի տրուեցաւ՝ երկինքի մէջ ու երկրի վրայ: 19 Ուրեմն զացք, աշակերտեցէք բոլոր ազգերը, մկրտեցէք զանոնք Յօր, Որդիին եւ Սուրբ Յոգիին անունով: 20 Սորվեցուցէք անոնց պահել ամեն ինչ որ պատուիրեցի ձեզի: Եւ ահա ամեն օր ես ձեզի հետ եմ՝ մինչեւ աշխարհի վախճանը»: Ամէն: (այսո ց165)

# ՄԱՐԿՈՍ

**1** Աստուծոյ Որդիին՝ Յիսուս Քրիստոսի աւետարանին սկիզբը: **2** Ինչպես Մարգարէներուն մէջ գրուած է. «Ահա ես կը դրկեմ իմ պատգամաւորս քու առջեւեդ, ան պիտի պատրաստէ ճամբադ՝ քու առջեւդ»: **3** «Անապատին մէջ գոչողին ձայնը. «Պատրաստեցէք Տերոց ճամբան, շտկեցէք անոր շալիղները»»: **4** Յովիաննես կը մկրտէր անապատին մէջ եւ կը քարոզէր ապաշխարութեան մկրտութիւնը՝ մեղքերու ներումին համար: **5** Ամբողջ Յրեաստանի երկիրը ու բոլոր Երուսաղէմացիները կ'երթային անոր: **6** Բոլորը կը մկրտուէին անկէ Յորդանան գետին մէջ՝ իրենց մեղքերը խոստովանելով: **7** Յովիաննես հազած էր ուղտի մազէ հագուստ, եւ իր մէջքը կապած էր կաշիէ գոսի. իր կերակուրը մարախ ու վայրի մեղք էր: **8** Ան կը քարոզէր ու կ'ըսէր. «Ինձմէ հզօրը կու գայ իմ ետեւես: Ես արժանի չեմ ծոելու եւ անոր կօշիկներուն կապերը քակելու: **9** Արդարեւ ես ջուրնվ մկրտեցի ձեզ, բայց ան Սուրբ Յոգինվ պիտի մկրտէ ձեզ»: **10** Այդ օրերը Յիսուս Գալիլեայի Նազարեթն եկաւ, ու Յովիաննես մկրտուեցաւ Յորդանանի մէջ: **11** Իսկոյն ջուրն դուրս ելլելով՝ տեսաւ երկինքը բացուած, եւ Յոգին՝ որ աղաւնիի պէս կ'իջնէր իր վրայ. **12** ու ձայն մը եկաւ երկինքնէն՝ որ կ'ըսէր. «Դուն ես իմ սիրելի Որդիս՝ որուն հանեցայ»: **13** Իսկոյն Յոգին անապատը մղեց զայն: **14** Քառասուն օր հոն էր՝ անապատին մէջ՝ Սատանային փորձուած. զազաններու հետ էր, եւ հրեշտակները կը սպասարկէին իրեն: **15** Յովիաննես մատնուելին ետք Յիսուս՝ Գալիլեա գալով՝ Աստուծոյ արքայութեան աւետարանը կը քարոզէր **16** ու կ'ըսէր. «Ժամանակը լրացած է, եւ Աստուծոյ թագաւորութիւնը մօտեցած է. ապաշխարեցէք, ու հաւատացէք աւետարանին»: **17** Երբ Գալիլեայի ծովուն եղերքը կը քալէր, տեսաւ Սիմոնը եւ Սիմոնի եղրայրը՝ Անդրեասը, ծովը ուռկան նետած, որովհետեւ ձկնորս էին: **18** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եկէք իմ ետեւես, ու մարդոց որսորդ պիտի ընեմ ձեզ»: **19** Անոնք ալ իսկոյն թողուցին իրենց

ուռկանները եւ հետեւեցան անոր: **20** Անկէ քիչ մը յառաջ երթալով՝ տեսաւ Զեբեդեան Յակոբոսն ու անոր Եղրայրը՝ Յովիաննեսը, որոնք նաւուն մէջ կը կարկտնէին իրենց ուռկանները: **21** Իսկոյն կանչեց զանոնք. անոնք ալ գացին անոր ետեւեն, նաւուն մէջ ձգելով իրենց հայրը՝ Զեբեդեոսը վարձկաններուն հետ: **22** Մտան Կափառնայում, եւ իսկոյն Շաբաթ օրը ժողովարանը մտնելով՝ կը սորվեցնէր: **23** Անոնք կ'ապշէին անոր ուսուցումին վրայ, որովհետեւ անոնց կը սորվեցնէր իշխանութիւն ունեցողի մը պէս, ոչ թէ դափիրներուն պէս: **24** Անոնց ժողովարանին մէջ մարդ մը կար՝ անմաքուր ոգիով: Ան աղաղակեց. **25** «Ժոն մեզ. դուն ինչ ունիս մեզի հետ, Յիսուս Նազարետի. միթէ մեզ կորսնցնելո՞ւ եկար: Գիտեմ թէ ով ես՝ Աստուծոյ Սուրբը»: **26** Յիսուս զայն սաստեց՝ բաելով. «Պապանձէ ու Ելիք ատկէ»: **27** Անմաքուր ոգին սաստիկ ցնցեց զայն, բարձրածայն աղաղակեց եւ ելաւ անկէ: **28** Բոլորը այլայլեցան, այնքան՝ որ կը հարցնէին իրարու. «Այս ինչ է. ինչ նոր ուսուցում է ասիկա, որովհետեւ անմաքուր ոգիներուն ալ կը հրամայէ իշխանութեամբ, ու կը հնազանդին իրեն»: **29** Եւ իսկոյն իր համբաւը տարածուեցաւ Գալիլեայի ամբողջ շրջակայքը: **30** Իսկոյն ժողովարանին ելլելով՝ Յակոբոսի ու Յովիաննեսի հետ մտաւ Սիմոնի գոքանչը պառկած էր՝ տենդով հիւանդացած. իսկոյն անոր մասին ըսին իրեն: **31** Յիսուս մօտեցաւ, բռնեց անոր ձեռքեն ու ոսրի հանեց զայն. իսկոյն տենդը թողուց զայն, եւ կը սպասարկէր անոնց: **32** Երբ իրիկուն ելաւ, արեւին մայր մտած ատենը՝ բռլոր ախտաւորներն ու դիւահարները իրեն կը բերէին: **33** Ամբողջ քաղաքը դուռը հաւաքուած էր: **34** Շատ հիւանդներ՝ զանազան ախտերէ բռլեց, եւ շատ դեւեր դուրս հանեց: Դեւերուն թոյլ չէր տար որ խօսին, որովհետեւ կը ճանչնային զինք: **35** Առտուն՝ արշալրյսէն շատ առաջ՝ կանգնեցաւ, դուրս եկաւ, գնաց ամայի տեղ մը, ու հոն աղօթեց: **36** Սիմոն եւ իրեն հետ եղողները հետապնդեցին զայն: **37** Երբ գտան զայն՝ ըսին անոր. «Բոլորը կը փնտորն թեզ»: **38** Ըսաւ անոնց. «Եկէք երթանք մերձակայ գիւղաքաղաքները, որպէսզի հոն ալ քարոզէմ,

որովհետեւ եկած եմ այս նպատակով»: 39 Եւ անոնց ժողովարաններուն մեջ կը քարոզէր՝ ամբողջ Գալիլեայի մեջ, ու դեւեր կը հանէր: 40 Բորոտ մըն ալ եկաւ. կ'աղաչէր, կը ծնրադրէր ու կ'ըսէր անոր. «Եթէ ուզես՝ կրնան զիս մաքրել»: 41 Յիսուս գթալով՝ երկարեց ձեռքը, դպաւ անոր եւ ըսաւ. «Կ'ուղգնմ, մաքրուել»: 42 Երբ ասիկա ըսաւ անոր, իսկոյն բորոտութիւնը գնաց ամէկ, ու մաքրուեցաւ: 43 Իսկ ինք ազդարարեց անոր եւ իսկոյն ուղարկեց՝ ըսերով անոր. 44 «Զգուշացիր որ ոչ մէկուն բան մը ըսես. հապա գնա, ցնց տուր թեզ քահանային, ու մատուցանէ քու մաքրուելուդ ընծամ՝ որ Մովսէս պատուիրեց, իբր վկայութիւն անոնց»: 45 Բայց ան դուրս ելելով՝ սկսաւ շատ հրապարակել եւ բանը տարածել, այնպէս որ ալ ինք չէր կրնար քացայացտօրէն քաղաք մը մտնել, հապա դուրսը՝ ամայի տեղեր եր. սակայն ամէն կողմէ կու գային իրեն:

**2** Դարձեալ Կափառնայում մտաւ բանի մը օր ետք, եւ լսուեցաւ թէ ան տան մը մէջ Ե: 2 Իսկոյն շատ մարդիկ հաւաքուեցան, այնքան՝ որ ալ տեղ չկար, ոչ իսկ դրան շուրջ, ու կը քարոզէր անոնց Աստուծոյ խօսքը: 3 Մարդիկ եկան իրեն՝ թերելով չորս հոգիով փոխադրուած անդամալոյց մը. 4 բայց տեսնելով որ բազմութենէն չէին կրնար մօտենաա անոր, քակեցին տան տանիքը՝ ուր կը գտնուէր Յիսուս, ու ծակ մը բանալով՝ վար իշեցուցին մահիճը, որուն վրայ պառկած էր անդամալոյցը: 5 Յիսուս տեսնելով անոնց հաւատքը՝ ըսաւ անդամալոյծին. «Որդեակ, մեղքերդ ներուած են թեզի»: 6 Քանի մը դպիրներ, որ հոն նստած էին, իրենց սիրտերուն մէջ կը մտածէին. 7 «Ինչո՞ւ այս մարդը կ'ըսէ այսպիսի հայինութիւններ. ով կրնայ մեղքերը ներել՝ բացի Աստուծմն»»: 8 Յիսուս իսկոյն ըմբռնելով իր հոգիին մէջ՝ որ անոնք աղովէս կը մտածեն իրենք իրենց մէջ, ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ այդպէս կը մտածէք ձեր սիրտերուն մէջ: 9 Ո՞ր աւելի դիւրին է, «մեղքերդ ներուած են թեզի» ըսեմը անդամալոյծին, թէ՝ «ոտքի եփր, առ մահիճդ ու քալէ» ըսելը: 10 Բայց որպէսզի գիտնաք թէ մարդու Որդին իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերը ներելու, (ըսաւ անդամալոյծին.) 11 «Քեզի կ'ըսեմ. «Ոտքի

ելիր, առ մահիճդ ու զնա տունդ»»: 12 Ան ալ իսկոյն ոտքի ելաւ, եւ առնելով իր մահիճը՝ դուրս ելաւ բոլորին առջեւեն, այնպէս որ բոլորը զնայեցան, փառարաննեցին Աստուած ու ըսին. «Այսպիսի բան ամենեւին տեսած չէինք»: 13 Դարձեալ զնաց ծովեզերք: Ամբողջ բազմութիւնը իրեն կու գար, եւ անոնց կը սորվեցներ: 14 Երբ կ'անցնէր՝ տեսաւ Ղեւի Ալիկեռսեանը, որ մաքս ընդունելու տեղը նստած էր, եւ ըսաւ անոր. «Յետեւէ ինծի»: Ան ալ կանգնեցաւ ու հետեւեցաւ իրեն: 15 Երբ սեղան նստած՝ Եր անոր տան մէջ, շատ մաքսաւորներ ու մեղաւորներ ալ սեղան նստած էին Յիսուսի եւ անոր աշակերտներուն հետ. որովհետեւ շատեր կը հետեւէին անոր: 16 Երբ դպիրներն ու Փարիսեցիները տեսան թէ ան կ'ուտէ մաքսաւորներու եւ մեղաւորներու հետ, ըսին անոր աշակերտներուն. «Ինչո՞ւ կ'ուտէ ու կը խմէ մաքսաւորներու եւ մեղաւորներու հետ»: 17 Երբ Յիսուս լսեց՝ ըսաւ անոնց. «Ո՞չ թէ առողջներուն թժիկ պէտք է, հապա՝ հիւանդներուն: Ես եկա ոչ թէ արդարները կանչելու, հապա՝ մեղաւորները»: 18 Յովիհաննեսի ու Փարիսեցիներուն աշակերտները ծոմ կը պահէին: Ուստի եկան եւ ըսին անոր. «Ինչո՞ւ Յովիհաննեսի ու Փարիսեցիներուն աշակերտները ծոմ կը պահէն, բայց քու աշակերտներդ ծոմ չեն պահեր»: 19 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Միթէ կարելի՞ Ե՝ որ հարսնելորները ծոմ պահէն, մինչ փեսան իրենց հետ է: Այնքան ատեն որ փեսան իրենց հետ է՝ կարելի չէ որ ծոմ պահէն: 20 Բայց օրերը պիտի զան՝ երբ փեսան պիտի վերցուի իրենցմէ. ապա այդ օրը ծոմ պիտի պահէն: 21 Ո՞չ մէկը կը կարէ նոր լաթի կտոր մը հին հանդերձի վրայ. որովհետեւ այդ նորը՝ որ անոր լուրթեան համար դրուած է, կը քաշէ հինը, ու պատռուածքը աւելի գէշ կ'ըլլայ: 22 Ո՞չ ալ մէկը կը դնէ նոր գինին հին տիկերու մէջ. քանի որ նոր գինին կը պատռէ տիկերը, գինին կը թափի, եւ տիկերը կը կորսուիին: Յապա նոր գինին դրուելու Է նոր տիկերու մէջ»: 23 Շաբաթ օր մը ինք կ'անցնէր արտերու մէջէն, եւ իր աշակերտները՝ մինչ կ'երթային՝ սկսան ցորեսի հասկեր փողնեկ: 24 Փարիսեցիները ըսին իրեն. «Նայէ, ինչ կ'ընեն Շաբաթ օրը,

որ արտօնուած չե»: 25 Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Բնաւ չք կարդացեր Դաւիթի ըրածը՝ երբ պէտք ունեցաւ եւ անօթեցաւ, ինք ու իրեն հետ եղողները: 26 Ինչպէս մտաւ Աստուծոյ տունը՝ Արիաքար քահանայապետին օրով, եւ կերաւ առաջադրութեան հացերը, - որ ոչ մէկուն արտօնուած էր ուտել՝ բացի քահանաներէն, - ու տուաւ իրեն հետ եղողներուն»: 27 Եւ աւեցուց. «Շաբաթը եղաւ մարդոն համար, ոչ թէ մարդը՝ Շաբաթին համար: 28 Յետեւաքար մարդու Որդին տէրն է նաեւ Շաբաթին»:

**3 Դարձեալ ժողովարանը մտաւ, ուր մարդ**  
մը կար՝ որուն ձեռքը չորցած էր: 2 Անոնք կը հսկէին անոր վրայ՝ տեսնելու թէ արդեօք պիտի բուժէ զայն Շաբաթ օրը, որպէսզի ամբատանեն զինք: 3 Ինք ալ ըսաւ ձեռքը չորցած մարդուն. «Ելի՛ր, կայնէ մէջտեղը»: 4 Յետոյ ըսաւ անոնց. «Շաբաթ օրը բարիք ընել արտօնուած է՝ թէ չարիք ընել, անձ մը փրկել՝ թէ սպաննել»: Անոնք լուր կեցան: 5 Յիսուս բարկութեամբ շուրջը նայեցաւ՝ անոնց վրայ, տրտմելով անոնց սիրտին կորութեան համար, ապա ըսաւ այդ մարդուն. «Երկարէ ձեռքդ»: Ան ալ երկարեց, եւ անոր ձեռքը առողջացաւ: 6 Փարիսեցիները՝ իսկոյն դուրս ելլելով Յերովդէսեաններուն հետ՝ խորհրդակցեցան անոր դէմ, թէ ինչպէս կորսնցնեն զայն: 7 Յիսուս իր աշակերտներուն հետ մէկնեցաւ ծովեզերը, ու մեծ բազմութիւն մը հետեւեցաւ անոր՝ Գայլիեային եւ Յրեաստանէն, 8 Երուսաղէմէն, Եղովմէն ու Յորդանանի միմս կողմէն. նաեւ անոնք՝ որ Տիւրոսի եւ Սիդոնի շրջակայ տեղերէն էին, մեծ բազմութեամբ, երբ լսեցին ինչ որ կ'ընէր՝ եկան իրեն: 9 Յիսուս ըսաւ իր աշակերտներուն որ նաւակ մը տրամադրուի իրեն՝ բազմութեան պատճառով, որպէսզի չսեղմեն զինք: 10 Որովհետեւ բուժեց շատերը, այնպէս որ տանջանք ունեցողներ կը խռնուէին շուրջը՝ որպէսզի դպչին իրեն: 11 Երբ անմաքուր ոգիները տեսնէին զինք, կ'յնային իր առջեւ ու կ'աղաղակէին. 12 «Դուն ես Աստուծոյ Որդին»: Իսկ ինք սաստիկ կը հրահանգէր անոնց՝ որ շայտնեն զինք: 13 Ապա լեռը ելաւ եւ իրեն կանչեց իր ուզածները, ու քովը զացին: 14 Եւ ընտրեց տասներկու հոգի,

որպէսզի ըլլան իրեն հետ, ու դրկէ զանոնք՝ քարոզելու, 15 նաեւ իշխանութիւն ունենալու՝ ախտերը բուժելու եւ դեւերը դուրս հանելու համար.- 16 Սիմոնը՝ որ Պետրոս անուանեց, 17 Չեբեդեան Յակոբոսն ու Յակոբոսի եղբայր՝ Յովիհաննէսը, որոնք Բաներեգէս անուանեց, որ ըսել է. «Որոտումի որդիներ»՝ 18 Անդրեասը, Փիլիպպոսը, Բարթողոմէոսը, Մատթեոսը, Թովմասը, Ավետոսեան Յակոբոսը, Թադէոսը, Սիմոն Կանանացին 19 եւ Յուդա Իսկարիովտացին, որ մատնեց զայն: 20 Տուն զացին, ու դարձեալ բազմութիւնը համախմբուեցաւ, այնպէս որ չկրցան նոյնիսկ հաց ուտել: 21 Երբ իրենները լսեցին՝ գացին որ բռնեն զինք, քանի որ կ'ըսէին. «Յնորած է»: 22 Երուսաղէմէն իջած դայիրներն ալ կ'ըսէին. «Անոր մէջ Բէեղզեբուղ կայ, եւ դեւերուն իշխանն կը հանէ դեւերը»: 23 Յիսուս կանչելով զանոնք՝ առակներով խօսեցաւ անոնց. «Սատանան ինչպէս կրնայ դուրս հանել Սատանան: 24 Եթէ թագաւորութիւնը բաժնուի ինքնիր դէմ՝ այդ թագաւորութիւնը չի կրնար կենալ: 25 Եթէ տուն մը բաժնուի ինքնիր դէմ, այդ տունը չի կրնար կենալ: 26 Եթէ Սատանան կանգնած ու բաժնուած է ինքնիր դէմ՝ ան չի կրնար կենալ, հապա անոր վախճանը հասած է: 27 Ո՛չ մէկը կրնայ մտնել ուժեղ մարդու մը տունը եւ յափշտակել անոր կարասիները, եթէ նախ չկապէ ուժեղ մարդը, եւ այն ատեն կողոպտէ անոր տունը: 28 ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Մարդոց որդիններուն պիտի ներուի ամէն մեղք, նաեւ հայիութիւնները՝ որքան ալ հայիոյն: 29 Բայց ով որ հայիոյէ Սուրբ Յոզիին դէմ, յալիտեան ներում պիտի չունենայ, հապա արժանի պիտի ըլլայ յալիտենական դատապարտութեան”»: (ածոն ց165, ածոն ց166) 30 Որովհետեւ կ'ըսէին. «Անմաքուր ոզի կայ անոր մէջ»: 31 Յետոյ անոր մայրն ու Եղբայրները եկան, եւ դուրս կայնելով՝ մարդ դրկեցին ու կանչեցին զայն: 32 բազմութիւնն ալ նստած էր անոր շուրջը: Երբ ըսին իրեն. «Ահա քու մայրու ու Եղբայրներդ կը փնտուն քեզ դուրսը», 33 ան ալ պատասխանեց անոնց. «Ո՞վ է իմ մայրս, կամ որինք են Եղբայրներս»: 34 Եւ նայելով իր շուրջը նստողներուն՝ ըսաւ. «Ահա մայրս ու

եղբայրներս. 35 որովհետեւ ով որ կը գործադրէ Աստուծոյ կամքը, անիկա՞ է իմ եղբայրս, քոյրս եւ մայրս»:

**4** Դարձեալ սկսաւ սորվեցնել ծովեգերքը,

եւ մեծ բազմութիւն մը անոր քով հաւաքուեցաւ, այնպէս որ ինք նաև մտաւ ու նստաւ՝ ծովուն վրայ. իսկ ամրող բազմութիւնը ցամաքն էր՝ ծովեգերքը: 2 Շատ բաներ կը սորվեցնէր անոնց՝ առակներով, եւ կ'ըսէր անոնց իր ուսուցումին մէջ. 3 «Լսեցք, ահա սերմնացան մը գնաց սերմ ցանելու: 4 Մինչ կը ցանէր, քանի մը սերմնէր ինկան ճամբային եղերքը, եւ թոշունները եկան ու լափեցին զանոնք: 5 Ուրիշներ ինկան ժայռոտ տեղ մը, ուր շատ հող չկար, եւ իսկոյն բուսան՝ հողին խորունկ չըլլալուն համար. 6 սակայն տօրակեզ եղան երբ արեւը ելաւ, ու չորցան՝ քանի որ արմատ չունեին: 7 Ուրիշներ այ ինկան փուշերու մէջ. փուշերը բարձրացան եւ խեղեցին զանոնք, ու պտուղ չտուլին: 8 Իսկ ուրիշներ ինկան լաւ հողի մէջ, պտուղ տուին՝ բարձրանալով եւ աճելով, ու բերին՝ մէկը երեսուն, մէկը՝ վաթսուն, մէկը՝ հարիւր»: 9 Եւ ըսաւ անոնց. «Ա՛ն որ ականջ ունի լսելու՝ թող լսէ»: 10 Երբ առանձին էր, իր շուրջը եղողները՝ տասներկութիւն հետ հարցուցին իրեն այս առակին մասին: 11 Եւ ըսաւ անոնց. «Ձեզի տրուած է գիտնալ Աստուծոյ թագաւորութեան խորհուրդը, բայց անոնց որ դուրսեն են՝ ամէն ինչ առենջուած կ'ըլլայ. 12 որպէսզի շատ տեսնեն՝ բայց չըմբռնեն, շատ լսեն՝ բայց չհասկնան, ու դարձի չգան եւ իրենց մեղքերը չներուին»: 13 Ապա ըսաւ անոնց. «Այս առակը չէք ըմբռներ. ուրեմն ինչպէս պիտի հասկնաք բոլոր առակները: 14 Սերմնացանք՝ ինօսքը կը ցանէ: 15 ճամբային եղերքը եղողները՝ ուր խօսքը կը ցանուի՝ անոնք են, որ երբ կը լսեն՝ իսկոյն Սատանան կու գայ եւ կը վերցնէ անոնց սիրտերուն մէջ ցանուած խօսքը: 16 Նմանապէս՝ ժայռոտ տեղերու վրայ ցանուածները անոնք են, որ երբ կը լսեն խօսքը՝ իսկոյն կ'ընդունին զայն ուրախութեամբ: 17 Բայց իրենց մէջ արմատ չունենալով՝ թիշ ժամանակ կը տոլկան. յետոյ, երբ տառապանք կամ հալածանք ըլլայ խօսքին պատճառով, իսկոյն կը գայթակղին:

**18** Փուշերու մէջ ցանուածները անոնք են՝ որ խօսքը կը լսեն, 19 բայց այս աշխարհի հոգերը, հարստութեան խարեւութիւնը եւ ուրիշ բաներու ցանկութիւնները ներս մտնելով՝ կը խեղին խօսքը, ու ան կ'ըլլայ անպտուլ: (այս ց165) 20 Իսկ լաւ հողի մէջ ցանուածները անոնք են՝ որ խօսքը կը լսեն, կ'ընդունին եւ պտուղ կ'արտադրեն՝ մէկը երեսուն, մէկը՝ վաթսուն, մէկը՝ հարիւր»: 21 Յետոյ ըսաւ անոնց. «Միթէ ճրազը գրուանին կամ մահիճին տանկ դրուելու համար կու գայ. արդէօք աշտանակին վրայ դրուելու համար չէ: 22 Որովհետեւ չկայ գաղտնիք մը՝ որ բացայայտ պիտի չըլլայ, եւ չէ եղած պահուած բան մը՝ որ երեւան չելլէ: 23 Եթէ մէկը ականջ ունի լսելու՝ թող լսէ»: 24 Ապա ըսաւ անոնց. «Զգուշացքը թէ ինչ կը լսէք. այն չափով որ դուք կը չափէք, նոյն չափով պիտի չափուի ծեզի. ու ծեզի որ կը լսէք՝ պիտի աւելնայ: 25 Որովհետեւ ով որ ունի՝ անոր պիտի տրուի. իսկ ով որ չունի՝ ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի»: 26 Նաեւ կ'ըսէր. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը այնպէս է, որպէս թէ մարդ մը հողին մէջ հունտ ցանէ. 27 քնանայ թէ արթնայ, գիշեր ու ցերեկ, հունտը կը ծաղկի եւ կը մեծնայ, ու ինք չի գիտեր թէ ինչպէս: 28 Քանի որ հողը ինքնիրմէ պտուղ կ'արտադրէ. նախ՝ խոտը, յետոյ՝ հասկը, անկէ ետք՝ լեցուն ցորենը հասկին մէջ: 29 Երբ պտուղը հատւնայ՝ իսկոյն մանգաղը կը դրէք, որովհետեւ հունձիք ատենը հասած է»: 30 Ապա կ'ըսէր. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը ինչ բանի ննանցնենք, կամ ինչ առակով բացատրենք զայն: 31 Մանանեիփի հատիկին ննան է, որ հողին մէջ ցանուած ատենը՝ երկրի վրայ եղած սերմերուն ամենէն պցտիկն է. 32 բայց երբ ցանուիք՝ կը բուսնի, բոլոր տունկերէն ալ մեծ կ'ըլլայ ու մեծ ճիւղեր կ'արծակէ, այնպէս որ երկինքի թոշունները կրնան անոր շուրբին տակ բնակիյ»: 33 Շատ այսպիսի առակներով կը բարողէր խօսքը անոնց, այնքան՝ որքան կրնային մտիկ ընել: 34 Առանց առակի չէր խօսէր անոնց, բայց առանձին՝ իր աշակերտներուն կը մեկնէր բոլորը: 35 Նյոյն օրը՝ երբ իրիկուն կ'ըլլար, ըսաւ անոնց. «Եկէք ծովուն միւս եզերքը անցնինք: 36 Անոնք ալ բազմութիւնը արծակելով՝ առին զինք, քանի նաւուն մէջ էր. ուրիշ նաւակներ ալ

կային անոր հետ: **37** Ու հզօր փոթորիկ մը եղաւ եւ այինքները նաւուն վրայ կը խուժեին, այնպէս որ արդէն կը լեցուեր. **38** իսկ ինք՝ նաւուն ետեւի կողմը՝ քարձի վրայ կը քնանար: Արթնցուցին զինք եւ ըսին իրեն. «Վարդապետ, հոգ չճն ըներ՝ որ կը կորսուինք»: **39** Ուստի ելելով՝ սաստեց հովք եւ ըսաւ ծովուն. «Դադրէ, լուս կեցիր»: Յովը դադրեցաւ, ու մեծ խաղաղութիւն եղաւ: **40** Ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ այդպէս երկշոտ էք. ինչպէս կ'ըլլայ՝ որ հաւատք չունիք»: **41** Անոնք չափազանց վախցան, եւ կ'ըսէին իրարու. «Արդեօք ո՞վ է ասիկա, որ նոյնիսկ հովն ու ծովը կը հնազանդին իրեն»:

## **5** Ծովուն միւս եզերքը եկան՝

Գարարացիներուն երկիրը: **2** Երբ ինք նաւեն ելաւ, իսկոյն գերեզմաններէն ելած մարդ մը հանդիպեցաւ իրեն, որ անմաքուր ոգի ունէր: **3** Անոր բնակած տեղը գերեզմաններուն մէջ էր, ու շղայոյն ալ ո՞չ մէկը կրնար կապել զայն. **4** որովհետեւ յաճախ ոտնակապերով եւ շղաներով կապուեր էր, բայց շղաները կոտրտեր ու ոտնակապերը փշրեր էր, եւ ո՞չ մէկը կրնար նուաճել զայն: **5** Ամեն ատեն, գիշեր ու ցերեկ, գերեզմաններուն եւ լեռներուն մէջ՝ կ'աղաղակէր, ու իր մարմինը կը ճեղքուտեր քարերով: **6** Երբ հեռուեն տեսաւ Յիսուսը, վազեց ու երկրապեց անոր, **7** եւ քարձրածայն աղաղակեց. «Դուն ինչ գործ ունիս ինծի հետ, Յիսուս, Ամենաքայրած Աստուծոյ Որդի. Վստուծնով կ'երդմնեցնեմ քեզ, մի տանջեր զիս»: **8** (Քանի որ կ'ըսէր անոր. «Անմաքնոր ոգի, եկիր այդ մարդէն»): **9** Յարցուց անոր. «Ինչ է անունդ»: Ան ալ պատասխանեց. «Անունս Լեզեն է, որովհետեւ քազմաթիւ ենք»: **10** Շատ կ'աղաջէին անոր՝ որ այդ երկրէն դուրս չղրկէ զիրենք: **11** Յոն, լերան մօս, խոզերու մեծ երամակ մը կար՝ որ կ'արածէր: **12** Բոյլոր դեւերը աղաչեցին անոր եւ ըսին. «Մեզ խոզերուն դրկէ, որպէսզի անոնց մէջ մտնենք»: **13** Յիսուս իսկոյն արտօնեց անոնց: Երբ անմաքուր ոգիները դուրս ելան ու խոզերուն մէջ մտան, երամակը գահավէժ տեղէն ծովը վազեց (երկու հազարի չափ կային), եւ ծովուն մէջ խեղդուեցան: **14** Խոզարածները փախան, ու պատմեցին քաղաքին եւ արտերուն մէջ, ու մարդիկ դուրս ելան՝ տեսնելու թէ ինչ էր

պատահածը: **15** Եկան Յիսուսի քով, տեսան լեզեն ունեցող դիւահարը, որ նստած էր՝ հագրւած եւ սրափած, ու վախցան: **16** Անոնք որ տեսէր էին՝ պատմեցին իրենց թէ ինչ պատահեցաւ դիւահարին, նաեւ խոզերուն մասին. **17** իրենք ալ սկսան աղածել անոր, որպէսզի իրենց հողամասէն երթայ: **18** Երբ ան նաւ մտաւ, դիւահարը կ'աղաչէր անոր՝ որ ըլլայ անոր հետ: **19** Բայց Յիսուս թոյլ չտուաւ անոր, հապա ըսաւ անոր. «Գնայ տունդ՝ քուկիններուդ քով, ու պատմէ անոնց ամեն ինչ որ Տերը ըրա քեզի, եւ ինչպէս ողորմեցաւ քեզի»: **20** Ան ալ գնաց, եւ սկսաւ Դեկապոլիսի մէջ հրապարակել ամեն ինչ որ Յիսուս ըրա իրեն. ու բոլորը կը զարմանային: **21** Երբ Յիսուս դարձեալ նաւով անցաւ ծովուն միւս եզերքը, մեծ բազմութիւն մը հաւաքուեցաւ անոր քով, եւ ինք ծովեզերքն էր: **22** Ժողովարանի պետերէն մէկը եկաւ, որուն անունը Յայրու էր, ու երբ տեսաւ զայն՝ ինկաւ անոր ուտքը, **23** շատ աղաչեց անոր եւ ըսաւ. «Աղջիկս մեռնելու մօտ է. Եկուլ, դիր ծեռքդ անոր վլոյ՝ որպէսզի բուժուի, ու պիտի ապրի»: **24** Ան ալ գնաց անոր հետ: Մեծ բազմութիւն մը իրեն կը հետեւէր, եւ կը սեղմէր զինք: **25** Կին մը՝ որ արիւնահոսութիւն ունէր տասներկու տարիէ ի վեր, **26** շատ չարչարանք կրած էր բազմաթիւ բժիշկներէ, եւ իր ամբողջ ունեցած ծախսած էր բայց բնաւ չէր օգտուած, այլ փոխարէնը վիճակը կը վատթարանար: **27** Երբ լսեց Յիսուսի մասին, ետեւեն եկաւ՝ բազմութեան մէջ, ու դպաւ անոր հանդերձին. **28** Քանի որ կ'ըսէր. «Եթէ միհայն անոր հանդերձներուն դպչիմ՝ պիտի բժկուիմ»: **29** Իսկոյն իր արիւնին արդիւրը ցամքեցաւ, եւ իր մարմինին մէջ գիտցաւ թէ տանջանքէն բժկուեցաւ: **30** Յիսուս իսկոյն գիտցաւ ինքնիր մէջ թէ զօրութիւն մը ելաւ իրմէ դուրս, դարձաւ բազմութեան ու ըսաւ. «Ո՞վ դպաւ իմ հանդերձներուս»: **31** Իր աշակերտները ըսին իրեն. «Կը տեսնես թէ բազմութիւնը կը սեղմէ քեզ, եւ կ'ըսէս. «Ո՞վ դպաւ ինծի»»: **32** Իր շուրջը կը նայէր՝ որպէսզի տեսնէ այս բանը ընողը: **33** Կինը վախցաւ ու դոյղաց, որովհետեւ գիտէր թէ ինչ պատահեցաւ իրեն. եկաւ, ինկաւ անոր առցեւ, եւ պատմեց անոր ամբողջ ճշմարտութիւնը: **34**

Յիսուս ըսաւ անոր. «Աղջիկ, հաւատքդ բժշկեց քեզ. զնայ խաղաղութեամբ, ու բժշկուած եղիր քու տանջանքեղ»: 35 Երբ ինք դեռ կը խօսէր, ժողովարանի պետին տուննեն ումանք եկան եւ ըսին. «Աղջիկը մեռաւ, ալ ինչո՞ւ կ'անհանգստացնես վարդապետը»: 36 Իսկ Յիսուս, երբ լսեց ըսուած խօսքը, խկոյն ըսաւ ժողովարանի պետին. «Մի Վախնար, միայն հաւատա»: 37 Ու ոչ մեկուն թոյ տուաւ որ իրեն ուղեկցի, բայց միայն Պետրոսի, Յակոբոսի եւ Յակոբոսի եղբօր՝ Յովիաննեսի: 38 Ժողովարանի պետին տունը հասնելով՝ նշմարեց աղոնուկը, նաեւ անոնք՝ որ շատ կու լային ու կը հեծեծին: 39 Ներս մտնելով՝ ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ իրար անցած էք եւ կը լաք. մանուկը մեռած չէ, հապա կը քնանայ»: 40 Անոնք ալ զինք ծաղրեցին. բայց ինք բոլորը դուրս հանելով՝ իրեն հետ առաւ մանուկին հայրն ու մայրը, եւ իրեն հետ եղողները, ու մտաւ հոն՝ ուր մանուկը պառկած էր: 41 Մանուկին ձեռքեն բռնելով՝ ըսաւ անոր. «Տալիք, կրոմի», որ կը թարգմանուի. «Աղջիկ, (քեզի կ'ըսեմ, ) ոտքի ելիր»: 42 Իսկոյն աղջիկը կանգնեցաւ եւ քայլեց, որովհետեւ տասներկու տարեկան էր. ու տեսնողները իհացումն զմայլեցան: 43 Յիսուս սաստիկ պատուիրեց անոնց՝ որ ոչ մեկը գիտնայ այս բանը, եւ ըսաւ՝ որ ուտելիք տան անոր:

**6** Անկէ մեկնելով՝ գնաց իր բնագաւառը, եւ իր աշակերտները հետևեցան անոր: 2 Երբ Շաբաթ օրը հասաւ, սկսաւ ժողովարանին մէջ սորվեցնել: Շատեր լսելով կ'ապշէին ու կ'ըսէին. «Ասիկա ուրկէ ունի այս բաները. այս ինչ իմաստութիւն է՝ իրեն տրուած, որ այսպիսի հրաշքներ կը գործուին իր ձեռքով: 3 Ասիկա հիւսն չէ, Մարիամի որդին, եւ Յակոբոսի, Յովիւսի, Յուլիայի ու Սիմոնի եղբայրը. եւ իր քոյրերը հոս՝ մեր քով չեն»: Ուստի անոր պատճառով կը զայթակրէին: 4 Սակայն Յիսուս ըսաւ անոնց. «Մարգարէ մը առանց պատիւի չէ, բացի իր բնագաւառին, իր ազգականներուն եւ իր տան մէջ»: 5 Յոն չէր կրնար հրաշք գործել. բայց միայն քանի մը հիւսն ի վրայ ձեռք դրաւ ու բուժեց զանոնք: 6 Եւ անոնց անհաւատութեան վրայ կը զարմանար, ու

շրջակայ գիւղերը երթալով՝ կը սորվեցնէր: 7 Իրեն կանչելով տասներկուոք՝ երկու-երկու ողիկեց զանոնք, եւ իշխանութիւն տուաւ անոնց՝ անմաքուր ողիներուն վրայ: 8 Պատուիրեց անոնց՝ որ ոչինչ առնեն ճամբորդութեան համար, բայց միայն գաւազան մը. ոչ պարկ, ոչ հաց, ոչ դրամ՝ գօտիներուն մէջ, 9 հապա հողաթափ հազնին: Ու ըսաւ. «Կրկին բաճկոն մի հազնիք», 10 եւ աւելցու. «Ո՞ր տունը որ մտնէք, ինն մնացէք՝ մինչեւ որ անկէ մեկնիք: 11 Իսկ անոնք որ չեն ընդունիր ձեզ ու մտիկ չեն ըներ ձեզի, երբ անկէ մեկնիք՝ թօթուեցէք ձեր ոտքերուն ներքեւի փոշին, իբր վկայութիւն անոնց: ճշմարտապես կը յայտարարեմ ձեզի. «Սորոնացիներուն եւ Գոնորացիներուն աւելյ դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան այդ քաղաքին”»: 12 Անոնք ալ մեկնելով՝ կը քարոզէին, որ մարդիկ ապաշխարեն: 13 Շատ դեւեր դրուս կը հանէին, շատ հիւսն ներ իլով կ'օծէին ու զանոնք կը բուժէին: 14 Երբ Յերովդիս թագաւորը լսեց, (քանի որ անոր անունը յայտն եղաւ, ) ըսաւ. «Յովիաննես Մկրտիչ մեռներէն յարութիւն առած է. Ուստի հրաշքներ կը գործուին անով»: 15 Ուրիշներ կ'ըսէին. «Եշիան է», ուրիշներ ալ կ'ըսէին. «Մարգարէ մըն է, կամ մարգարէներէն մեկուն պէս»: 16 Բայց երբ Յերովդիս լսեց՝ ըսաւ. «Ասիկա Յովիաննեսն է՝ որ ես գլխատեցի. մեռելներէն յարութիւն առած է»: 17 Արդարեւ Յերովդիս՝ ինք մարդ ողիկելով բռներ էր Յովիաննեսը, ու կապելով բանտը դրեր էր, իր եղբօր՝ Փիլիպպոսի կնոշ՝ Յերովդիսի պատճառով, քամի որ անոր հետ ամուսնացած էր. 18 որովհետեւ Յովիաննես կ'ըսէր Յերովդիսի. «Քեզի արտօնուած չէ եղբօրդ կիմն առնել»: 19 Յերովդիսա ոխ ուներ անոր դէմ եւ կ'ուղեց զայն սպաննեւ, բայց չէր կրնար. 20 որովհետեւ Յերովդիս կը վախնար Յովիաննեսէ, գիտնալով թէ ան արդար ու սուրբ մարդ մըն է, եւ կը դիտէր զայն: Անկէ լսելով՝ շատ բաներ կ'ընէր, ու հաճոյքով անոր մտիկ կ'ընէր: 21 Պատեհ օր մը եկաւ, երբ Յերովդիս իր ծնունդի տարեդարձին առիթով ընթրիք մը սարբած էր իր մեծամեծներուն, հազարապետներուն եւ Գալիլեայի գլխաւորներուն: 22 Յերովդիսի աղջիկը՝ հանդէսին սրահը մտնելով՝ պարեց, ու հաճեցուց Յերովդիսը եւ իրեն հետ

սեղան նստողները: Թագաւորը ըսաւ աղջիկին. «Խնդրէ ինձմէ ինչ որ կ'ուզես, ու պիտի տամ քեզի»: **23** Եւ անոր երդում ըրաւ՝ ըսելով. «Ինչ որ խնդրես ինձմ՝ պիտի տամ քեզի, մինչեւ թագաւորութեանս կէսը»: **24** Ան դուրս ելլելով՝ հարցուց իր մօր. «Ինչ ուզեմ»: Ան ալ ըսաւ. «Յովիաննես Մկրտիչին գլուխը»: **25** Խսկոյն փութարով թագաւորին քով մտաւ ու խնդրեց՝ ըսելով. «Կ'ուզեմ որ անյապաղ, ափսէի մը վրայ, Յովիաննես Մկրտիչին գլուխը տաս ինծի»: **26** Թագաւորը չափազանց տրտմեցաւ. բայց երդումներուն եւ իրեն հետ սեղան նստողներուն պատճառով՝ չուզեց մերժել անոր խնդրանքը»: **27** Ուստի թագաւորը խսկոյն դահիճ մը դրկեց, ու հրամայեց բերել անոր գլուխը: Ան ալ գնաց, բանտին մէջ գլխատեց զայն, **28** ափսէի մը վրայ բերաւ անոր գլուխը եւ տուաւ աղջիկին. աղջիկն ալ տուաւ զայն իր մօր: **29** Երբ անոր աշակերտները լսեցին՝ եկան, վերցուցին անոր մարմինը եւ դրին գերեզմանի մը մէջ: **30** Արաքեամները հաւաքուեցան Յիսուսի քով ու պատմեցին անոր ամեն բան, թէ ինչ որ ըրին, թէ ինչ որ սորվեցուցին: **31** Ան ալ ըսաւ անոնց. «Դուք առանձին եկէք ամայի տեղ մը, եւ հանգեցէք քիչ մը»: քանի որ շատեր կու զային ու կ'երթային, եւ հաց ուտելու իսկ ժամանակ չէին ճգեր: **32** Ուստի նաւով ամայի տեղ մը գացին՝ առանձին: **33** Բազմութիւնը տեսաւ զանոնք՝ որ կ'երթային: Շատեր ճանչցան զայն, ու ոտքով՝ բոլոր քաղաքներէն հոն վազեցին, եւ անոնցմէ առաջ հասնելով՝ անոր քով համախմբուեցան: **34** Յիսուս, երբ դուրս ելաւ, մեծ բազմութիւն մը տեսնելով՝ գթաց անոնց վրայ, որովհետեւ հովիլ չունեցող ոչիսարներու պէս էին. ու շատ բաներ սորվեցուց անոնց: **35** Երբ շատ ժամեր անցան, իր աշակերտները եկան իրեն եւ ըսին. «Դու ամայի տեղ մըն է, ու ժամանակը արդէն շատ ուշ է: **36** Արձակէ ժողովուրդը, որպէսզի երթան շրջակայ արտերն ու գիտերը եւ իրենց հաց գնեն, որովհետեւ ոչինչ ունին ուտելու»: **37** Բայց ինք պատասխանեց անոնց. «Դուք տուէք ատոն՝ որ ուտեն»: Ըսին իրեն. «Երթանք զմենք երկու հարիւր դահեկանի հաց ու տանք ատոն՝ որ ուտեն»: **38** Ըսաւ անոնց. «Քանին նկանակ ունիք. գացէք՝ նայեցէք»: Երբ գիտցան՝

ըսին. «Յինգ, եւ երկու ծուկ»: **39** Յրամայեց անոնց, որ բոլորը կանաչ խոտին վրայ՝ խումբ-խումբ նստեցնեն. **40** Ու նստան՝ հարիւրական եւ յսունական շարքերով: **41** Յինգ նկանակներն ու երկու ծուկերը առաւ, դէպի երկինք նայելով՝ օրինեց, մանրեց նկանակները եւ տուաւ իր աշակերտներուն, որպէսզի հրամցնեն անոնց. Երկու ծուկերն ալ բաժնեց բոլորին: **42** Բոլորը կերան, կշտացան, **43** եւ վերցնելով բեկորներն ու ծուկերը՝ տասներկու կողով լեցուցին: **44** Այդ նկանակներէն ուտողները՝ իինգ հազարի չափ այր մարդիկ էին: **45** Խսկոյն իր աշակերտները հարկադրեց՝ որ նաւ մտնեն, ու իրմէ առաջ անցնին միւս եզերքը՝ Բեթսայիդա, մինչ ինք կ'արձակէր բազմութիւնը: **46** Եւ անոնցմէ հրամեշտ առնելէ ետք՝ լեռը գնաց աղօթելով: **47** Երբ իրկուն եղաւ, նաւը ծովուն մէջտեղն էր, իսկ ինք ցամաքին վրայ էր՝ մինակ: **48** Տեսաւ զանոնք՝ որ կը տանջուեին թի վարելով, որովհետեւ հովը իրենց հակառակ էր: Գիշերուան չորրորդ պահուն ատենները՝ ծովուն վրայ քայելով գնաց անոնց, եւ կ'ուզէր անցնի անոնց քովին: **49** Երբ անոնք տեսան՝ որ ծովուն վրայ կը քայէր, կարծեցին թէ աչքի երեւոյթ մըն է, ուստի աղաղակեցին, **50** քանի որ բոլորն ալ տեսան զայն ու վրդովեցան: Եւ ինք խսկոյն խօսեցաւ անոնց հետ ու ըսաւ անոնց. «Քաջալերուեցէք, ես եմ, մի վախնաք»: **51** Եւ նաւ ելաւ անոնց քով, ու հովը դադրեցաւ: Անոնք իրենք իրենց մէջ չափազանց զմայլած էին եւ կը զարմանային, **52** որովհետեւ նկանակներուն հրաշքն իսկ չէին նկատած՝ քանի իրենց սիրտը թմրած էր: **53** Միւս կողմը անցնելով՝ հասան Գեննեսարէթի երկիրը, ու նաւը տեղաւորեցին: **54** Երբ նաւէն ելան՝ այդ տեղի մարդիկը իսկոյն ճանչցան զայն, **55** եւ ամբողջ շրջակայքը հոս-հոն վազելով՝ սկսան մահիճներով ախտաւորներ բերել իրն՝ նլր կը լսէին թէ կը գտնուեր: **56** Ուր որ մտնէր, գիւղերը, քաղաքները կամ արտերը, հրապարակներուն վրայ կը դնէին հիւանդները, ու կ'աղաչէին իրեն՝ որ գոնէ իր հանդերձին քղանցքին դպչին: Եւ անոնք որ դպան՝ բժշկուեցան:

**7** Փարիսեցիներէն ու դպիրներէն ոմանք՝ որ եկած էին Երուսաղէմէն՝ իր քով

հաւաքուեցան: 2 Երբ տեսան թէ անոր աշակերտներէն ոմանք՝ պիղծ, այսինքն՝ անլուայ ձեռքերով հաց կ'ուտեն, մեղադրեցին. 3 որովհետեւ Փարիսեցիներն ու բոլոր Յրեաները հաց չեն ուտեր՝ մինչեւ որ լսն մը լուան իրենց ձեռքերը, քանի որ նախնիքներուն աւանդութիւնը կը պահեն: 4 Շուլկային եկած ատեն եթէ շլուացուին՝ չեն ուտեր: Ասոնց նման շատ բաներ կան, որոնք ընդունած են ու կը պահեն, ինչպէս՝ գաւաթներու, փարչերու, պղինձէ անօթներու եւ սեղաներու լուացումը: 5 Յետեւարար Փարիսեցիներն ու դպիրները հարցուցին անոր. «Ինչո՞ւ քու աշակերտներդ նախնիքներուն աւանդութեան համաձայն չեն շարժիր, եւ անլուայ ձեռքերով հաց կ'ուտեն»: 6 Ինք ալ պատասխանեց անոնց. «Եսայի ճիշդ մարգարեացաւ ձեր մասին, կեղծաւորներ, ինչպէս գրուած է. «Այս ժողովուրդը միայն շրթունքնիկ կը պատուէ զիս, բայց իրենց սիրութ հեռու է ինձմէ. 7 ու պարապ տեղը կը պաշտեն զիս՝ մարդոց պատուերները իրոց վարդապետութիւն սորվեցնելով»: 8 Որովհետեւ Աստուծոյ պատուիրանը ձգելով՝ մարդոց աւանդութիւնը կը պահէր, ինչպէս՝ փարչերու եւ գաւաթներու լուացումը, ու ասոնց նման շատ ուրիշ բաներ կ'ընէք»: 9 Եւ ըսաւ անոնց. «Լաւ կ'անարգէք Աստուծոյ պատուիրանը, որպէսզի ձեր աւանդութիւնը պահէք: 10 Քանի որ Մովսէս ըսաւ. «Պատու՛ հայրդ ու մայրդ. եւ ո՞ւ որ անիծէ իր հայրը կամ մայրը, մահինվ թող վախճանի»: 11 Բայց դուք կ'ըսէք. «Եթէ մէկը իր հօր կամ մօր ըսէ. «Ինչ օգուտ որ ինձմէ պիտի ստանաս՝ Աստուծոյ տայիր կորրան Ե», (որ կը նշանակէ՝ Ծնծայ, ) ան ազատ կ'ըլլայ», 12 եւ այ թոյչ չէք տար անոր՝ բան մը ընել իր հօր կամ մօր: 13 Անվաւեր կը դարձնէք Աստուծոյ խօսքը՝ ձեր փոխանցած աւանդութեամբ, ու շատ ուրիշ բաներ կ'ընէք՝ ասոր նման»: 14 Ամբողջ բազմութիւնը իրեն կանչելով՝ ըսաւ անոնց. «Բոլորդ ալ մտիկ ըրէք ինծի, ու հասկցէք: 15 Ոչինչ կայ՝ որ դուրսէն մտնէ մարդուն մէջ ու կարող ըլլայ պղծել զայն. հապա ինչ որ դուրս կ'ելլէ անկէ, անիկայ է որ կը պղծէ մարդը: 16 Ո՞վ որ ականջ ունի լսելու՝ թող լսէ: 17 Երբ ինք՝ զատուելով այդ բազմութենէն՝ տուն մտաւ, իր աշակերտները

հարցուցին իրեն այդ առակին մասին: 18 Ըսաւ անոնց. «Դո՞ւք ալ այդպէս անխելք եք. չէք ըմբռներ թէ ամեն ինչ՝ որ դուրսէն կը մտնէ մարդուն մէջ, չի կրնար պղծել զայն, 19 որովհետեւ ոչ թէ անոր սիրտին մէջ կը մտնէ՝ հապա փորք, եւ արտաքնոցը դուրս կ'ելլէ. ուստի բոլոր կերակուրները մաքուր են»: 20 Նաեւ ըսաւ. «Ինչ որ կ'ելլէ մարդուն ներսէն, անիկայ կը պղծէ մարդը: 21 Որովհետեւ ներսէն, մարդոց սիրտէն, կ'ելլէն չար մտածումներ, շնուրթիւններ, պոռնկուրթիւններ, սպանութիւններ, 22 գորուլիիւններ, ազահութիւններ, չարութիւններ, նենգութիւն, ցոփութիւն, չար աչք, հայիոցութիւն, ամբարտաւանութիւն, անմտութիւն: 23 Այս բոլոր չար բաները ներսէն կ'ելլին ու կը պղծեն մարդը: 24 Կանգնելով՝ անկէ գնաց Տիւրոսի եւ Սիղոնի հողամասերը, ու տուն մը մտնելով՝ կ'ուզէր որ ոչ մէկը գիտնայ. բայց չկրցաւ թաքուն մնայ: 25 Որովհետեւ կին մը, որուն աղջիկը անմաքուր ոգի ունէր իր մէջ, լսեց անոր մասին, եկա եւ ինկաւ անոր ուտքը: 26 Այդ կինը հեթանոս էր, փիւնիկ-ասորի ցեղէն, ու կը թախանձէր անոր՝ որ հանէ դեւը իր աղջիկէն: 27 Յիսուս ըսաւ անոր. «Թոյլ տուր՝ որ նախ զաւակները կշտանան, քանի որ լս չէ առնել զաւակներուն հացը եւ նետել շուներուն»: 28 Ան ալ պատասխանեց անոր. «Այն, Տէր. սակայն շուներն ալ՝ սեղանին ներթեւ՝ կը կերակրուին զաւակներուն փշրանքներէն»: 29 Յիսուս ըսաւ անոր. «Այդ խօսքիդ համար՝ գնայ, դեւը դուրս ելաւ աղջիկէդ»: 30 Կինը իր տունը երթալով՝ գտաւ որ դեւը ելած էր, իսկ աղջիկը՝ պառկած մահիճին վրայ: 31 Դարձեալ Տիւրոսի եւ Սիղոնի հողամասերէն մեկնելով՝ գնաց Գալիեայի ծովեզերքը, Դեկապոլիսի հողամասին մէջէն: 32 Մէկը բերին անոր առջեւ, խուլ ու դժուարախօս, եւ կ'աղաչէին՝ որ ձեռք դնէ անոր վրայ: 33 Բազմութենէն մէկիդ առնելով զայն՝ իր մատները միւեց անոր ականջներուն մէջ ու թքնեց, եւ դպաւ անոր լեզուին. 34 ապա երկինք նայելով՝ հառաչեց ու ըսաւ անոր. «Եփիաթայ», (որ ըսել Ե՛ բացուէ.) 35 իսկոյն բացուեցան անոր ականջները եւ բակուեցաւ անոր լեզուին կապը, ու շիտակ կը խօսէր: 36 Պատուիրեց անոնց՝ որ ոչ մէկուն

ըսեն. սակայն ինք որդան կը պատուիրեր անոնց, անոնք այ աւելի կը հրապարակեին: **37** Չափազանց կ'ապշեին ու կ'ըսէին. «Ան ամէն ինչ լաւ կ'ընէ. խուլերուն լսել կու տայ, եւ համրերուն՝ խօսիլ»:

**8** Այդ օրերը, բազմութիւնը յոյժ շատ ըլլալով եւ ուտելու ոչինչ ունենալով, Յիսուս իրեն կանչեց իր աշակերտները ու ըսաւ անոնց. **2** «Կը գրամ այդ բազմութեան վրայ, որովհետեւ արդէն երեք օր Ե՛ որ քովս են, եւ ոչինչ ունին ուտելու: **3** Եթէ անօրի ուղարկեմ զանոնք իրենց տուները՝ պիտի պարտասին ճամբան, որովհետեւ ատոնցմէ ոմանք հեռաւոր տեղէ եկած են»: **4** Իր աշակերտները պատասխանեցին իրեն. «Այս անապատին մէջ ուրկը կրնայ մէկը հացով կշտացնել ատոնք»: **5** Յարցուց անոնց. «Քանին նկանակ ունիք»: Անոնք ըսին. «Եօթը»: **6** Յրամայեց բազմութեան՝ որ նստի գետինին վրայ. եւ առաւ եօթը նկանակները, շնորհակալ եղաւ, կտրեց ու տուաւ աշակերտներուն, որպէսզի հրամցնեն բազմութեան. եւ հրամցուցին: **7** Քանի մը մանր ծուկ ալ ունէին: Օրինեց ու ըսաւ՝ որ զանոնք ալ հրամցնեն անոնց: **8** Կերան, կշտացան, եւ աւելցած բեկորներէն եօթը զամրիլ վերցուցին: **9** Ուտողները չորս հազարի չափ էին: Արձակեց զանոնք, **10** եւ իսկոյն նաւ մտնելով՝ աշակերտներուն հետ զնաց Դաղմանութայի կողմերը: **11** Փարիսեցիները ելեկով սկսան անոր հետ վիճարանի, ու զայն փորձելով՝ կը խնդրէին իրմէ նշան մը երկինքէն: **12** Ան ալիր հոգիին մէջ հառաջելով՝ ըսաւ. «Ինչո՞ւ այս սերունդը նշան կը խնդրէ: Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ այս սերունդին նշան պիտի չտրուի»: **13** Եւ զանոնք թողուց, դարձեալ նաւ մտաւ ու զնաց ծովուն միւս եզերքը: **14** Յաց առնել մոռցած էին. բայց նաւուն մէջ իրենց հետ միայն մէկ նկանակ ունէին: **15** Պատուիրեց անոնց ու ըսաւ. «Ուշադիր եղէք, զգուշացէք Փարիսեցիներու խմորէն ու Յերովդէսի խմորէն»: **16** Իսկ անոնք իրարու հետ կը մտածէին եւ կ'ըսէին. «Որովհետեւ հաց չունինք»: **17** Յիսուս զիտնալով անոնց մտածումը՝ ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կը մտածէք

թէ հաց չունիք. տակալին չէք ըմբռներ ու չէք հասկնար. տակալին ձեր սիրտը կարծրացած է: **18** Աչքեր ունիք եւ չէք տեսներ, ականչներ ունիք ու չէք լսեր, եւ չէք յիշեր: **19** Երբ իինգ նկանակները կտրեցի իինգ հազարին, բեկորներով լեցուն քանին կողով վերցուցիք»: Հսին անոր. «Տասներկու»: **20** «Ու երբ եօթը նկանակները կտրեցի չորս հազարին, բեկորներով լեցուն քանին զամբիլ վերցուցիք»: Անոնք ալ ըսին. «Եօթը»: **21** Եւ ըսաւ անոնց. «Յապա ինչպէս չէք հասկնար»: **22** Երբ զնաց Բեթասպիհա՝ կոյր մը բերին անոր առջեւ, ու կ'աղաւէին իրեն՝ որ դաշի անոր: **23** Ան ալ՝ բրնելով կոյրին ձեռքէն՝ դուրս տարաւ գիւղէն, եւ թքնելով անոր աչքերուն՝ դրաւ ձեռքը անոր վրայ, ու հարցուց անոր թէ կը տեսնէ քան մը: **24** Ան ալ նայեցաւ եւ ըսաւ. «Կը տեսնեմ մարդիկ՝ ծառերու պէս, որ կը քալեն»: **25** Դարձեալ դրաւ ձեռքը անոր աչքերուն վրայ ու նայիլ տուաւ անոր. եւ առողջացաւ, ու յստակօրէն կը տեսնէր բոլորը: **26** Յետոյ՝ դրկելով զայն իր տունը՝ ըսաւ. «Մի մտնէր գիւղը, ոչ ալ մէկու մը ըսէ գիւղին մէջ»: **27** Յիսուս զնաց Փիլիպպոսի Կեսարիային գիւղերը՝ իր աշակերտներուն հետ: ճամբան հարցուց իր աշակերտներուն. «Մարդիկ ինծի համար ինչ կ'ըսէն, ով եմ»: **28** Անոնք պատասխանեցին. «Ոմանք՝ Յովիաննես Սկրտիչը, ուրիշներ՝ Եղիան, ուրիշներ ալ՝ մարզաբներէն մէկը»: **29** Եւ ինք ըսաւ անոնց. «Իսկ դոնք ինծի համար ինչ կ'ըսէք, ով եմ»: Պետրոս պատասխանեց անոր. «Դուն Քրիստոն ես»: **30** Սաստիկ իրահանգեց անոնց՝ որ ոչ մէկուն խօսին իր մասին: **31** Ապա սկսաւ սորվեցնել անոնց. «Պէտք է որ մարդու Որդին շատ չարչարանքներ կրէ, մերժուի երեցներէն, քահանայապետներէն եւ դպիրներէն, սպաննուի, ու երեք օրէն ետք յարութիւն առնէ»: **32** Այս խօսքը ըսաւ բացորջապէս: Ուստի Պետրոս մէկոի առաւ զինք եւ սկսաւ յանդիմանել: **33** Իսկ ինք դարձաւ, իր աշակերտներուն նայելով՝ յանդիմանեց Պետրոսը եւ ըսաւ. «Ետքն զնա, Սատանայ, որովհետեւ դուն ոչ թէ Աստուծոյ քաները կը մտածես, հապա՞ մարդոց բաները»: **34** Երբ իրեն կանչեց բազմութիւնը՝ իր աշակերտներուն հետ, ըսաւ անոնց. «Ո՞վ որ ուզէ գալ իմ ետեւես,

թող ուրանայ ինքզինք, վերցնէ իր խաչը, ու հետեւի ինձի: **35** Որովհետեւ ով որ ուզէ փրկել իր անձը՝ պիտի կորսնցնէ զայն, իսկ ով որ կորսնցնէ իր անձը՝ ինձի ու աւետարանին համար, պիտի փրկէ զայն: **36** Քանի որ ինչ օգուտ է մարդուն՝ որ շահի ամբողջ աշխարհը, բայց կորսնցնէ իր անձը. **37** կամ՝ մարդ ինչ փրկանք պիտի տայ իր անձին փոխարեւն: **38** Որովհետեւ ով որ ամօթ սեպէ զիս եւ իմ խօսքերս դաւանիլ՝ այս շնացող ու մեղաւոր սերունդին մէջ, մարդու Որդին ալ ամօթ պիտի սեպէ զայն դասանիլ՝ երբ գայ իր Յօր փառքով սուրբ հրեշտակներուն հետ»:

**9** Եւ ըսաւ անոնց. «Ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի. «Յու ներկայ երդուներն կան ոմանք՝ որ մահ պիտի չհամտեսեն, մինչեւ որ տեսնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը՝ գօրութեամբ եկած»: **2** Վեց օր ետք՝ Յիսուս առաւ իրեն հետ Պետրոսը, Յակոբոսն ու Յովհաննեսը, հանեց զանոնք բարձր լեռ մը՝ առանձին, եւ այլակերպեցաւ անոնց առջեւ: **3** Իր հանդերձները փայլուն, չափազանց ներմակ եղան՝ ծիւնի պէս, այնպէս որ երկրի վրայ ոչ մէկ թափիշ կրնար այդպէս ներմկցնել: **4** Ու Եղիա երեւցաւ անոնց՝ Մովսէսի հետ, եւ կը խօսակցեին Յիսուսի հետ: **5** Ազա Պետրոս ըսաւ Յիսուսի. «Ռաբբի, լաւ է որ կենանք հոս եւ շինենք երեք վրան, մէկը՝ քեզի, մէկը՝ Մովսէսի ու մէկը՝ Եղիայի»: **6** Որովհետեւ չեր գիտեր թէ ինչ կը խօսի, քանի որ զարհուրած էին: **7** Անպ մը հովանի եղաւ անոնց վրայ, եւ ձայն մը եկաւ ամպէն՝ ըսելով. «Վյո է իմ սիրելի Որդիս, անոր մտիկ ըրեք»: **8** Յանկարծ, երբ իրենց շուրջը նայեցան, ուրիշ ոչ մէկը տեսան, հապա միայն Յիսուսը՝ իրենց հետ: **9** Երբ վար կ'իշնէին լեռնեն, պատուիրեց անոնց՝ որ ոչ մէկուն պատմեն իրենց տեսածը, բայց միայն՝ մարդու Որդիին մեռեներէն յարութիւն առնելին ետք: **10** Անոնք պահեցին այդ խօսքը, ու կը հարցնէին իրարու թէ ինչ կը նշանակէ «մեռեներէն յարութիւն առնել»: **11** Եւ հարցուցին իրեն. «Ինչո՞ւ դպիրները կ'ըսեն թէ «պէտք է որ նախ Եղիա գայ»»: **12** Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Արդարեւ նախ Եղիա կու գայ ու կը վերահաստատէ ամէն բան. ինչպէս գրուած է մարդու Որդիին մասին՝ թէ պէտք է շատ

չարչարանքներ կրէ եւ անարգուի: **13** Բայց կ'ըսեմ ձեզի թէ Եղիա եկաւ այ, ու ինչ որ ուղեցին՝ ըրին անոր, ինչպէս գրուած էր իր մասին»: **14** Աշակերտներուն քով զայով՝ տեսաւ մեծ բազմութիւն մը անոնց շուրջը, ու դպիրներ՝ որ կը վիճաբանէին անոնց հետ: **15** Իսկոյն ամբողջ բազմութիւնը՝ երբ տեսաւ զայն՝ շատ այլայլեցաւ, եւ յառաջ զագելով զայն կը բարեւէր: **16** Յիսուս հարցուց դպիրներուն. «Ի՞նչ բանի մասին կը վիճաբանէիք անոնց հետ: **17** Բազմութենէն մէկը պատասխանեց. «Վարդապէտ, որդիս՝ որ համր ոգի ունի՝ քեզի բերի: **18** Ո՞ւր որ ալ բռնէ զայն՝ գետին կը զարնէ՝ զայն. ինք ալ կը փրփրի, իր ակրաները կը կրծտէ եւ կը ցամքի: Քու աշակերտներուդ ըսի որ հանեն զայն, բայց չկրցան»: **19** Ինք ալ պատասխանեց անոնց. «Ո՞վ անհաւատ սերունդ, մինչեւ ներ պիտի ըլլամ ձեզի հետ, մինչեւ ներ պիտի հանդուրժեմ ձեզի. ինձի բերեք զայն»: **20** Իրեն բերին զայն: Երբ տղան տեսաւ զինք, իսկոյն չար ոգին ցնցեց զայն, եւ գետին ինկած՝ կը թաւալէր ու կը փրփրէր: **21** Յիսուս հարցուց անոր հօր. «Ո՞րչափ ատեն Ե՝ որ այդ բանը պատահեցաւ անոր»: Ան ալ ըսաւ. «Մանկութենէն ի վեր: **22** Յաճախ կրակի ու ջուրի մէջ կը նետէ զայն՝ որպէսզի կորսնցնէ. բայց եթէ կարողութիւն ունիս՝ օգնէ մեզի, գթալով մեր վրայ»: **23** Յիսուս ըսաւ անոր. «Եթէ կրնաս հաւատալ. ամէն բան կարելի է անոր՝ որ կը հաւատայ»: **24** Իսկոյն մանուկին հայրը աղաղակեց եւ արցունքով ըսաւ. «Կը հաւատամ, Տէր. օգնէ իմ անհաւատութեամ»: **25** Յիսուս՝ երբ տեսաւ թէ բազմութիւնը կը խօսնուի շուրջը, սաստեց անմաքուր ոգին եւ ըսաւ անոր. «Յամը ու խոլ ոգի, կը հրամայեմ քեզի, ելիր ատկէ, եւ անզամ մըն ալ մի մտներ անոր մէջ»: **26** Ոգին աղաղակերլով՝ սաստիկ ցնցեց զայն ու ելաւ. եւ տղան մեռելի պէս եղաւ, այնպէս որ շատեր ըսին. «Մեռան»: **27** Իսկ Յիսուս անոր ձեռքէն բռնելով՝ ոտքի հանեց զայն, ան ալ կանգնեցաւ: **28** Երբ ինք տուն մտաւ, իր աշակերտները առանձին հարցուցին իրեն. «Մենք ինչո՞ւ չկրցանք հանել զայն»: **29** Ըսաւ անոնց. «Վյո տեսակը կարելի չէ ուրիշ բանով հանել, բայց միայն աղօթքով ու ծոմապահութեամբ»: **30** Անկէ մեկնելով՝

Գալիքայի մէջէն կ'անցնէին, եւ չեր ուզեր որ մէկը գիտնայ. 31 որովհետեւ կը սորվեցնէր իր աշակերտներուն ու կ'ըսէր անոնց. «Մարդու Որդին պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը, պիտի սպաննեն զայն, ու երբ սպաննուի՝ յարութիւն պիտի առնէ երրորդ օրը»: 32 Անոնք չէին հասկնար այդ խօսքը, եւ կը վախնային հարցնել իրեն: 33 Եկաւ Կափառնայում. ու երբ տուն մտաւ՝ հարցուց անոնց. «Քնչ քանի մասին կը մտածէիք ճամբան՝ իրարու հետ»: 34 Անոնք լուր կեցան, որովհետեւ ճամբան վիճաքանած էին իրարու հետ՝ թէ ովք է մեծագրյանը: 35 Երբ նստաւ, կանչեց տասներկութը եւ ըսաւ անոնց. «Եթէ մէկը ուզէ առաջին ըլլայ, բոլորին յետինը թող ըլլայ, ու բոլորին սպասարկուն»: 36 Եւ առաւ մանուկ մը, կայնեցուց անոնց մէջտեղ, ապա իր գիրկը առնելով զայն՝ ըսաւ անոնց. 37 «Ո՞վ որ կ'ընդունի այսպիսի մանուկներէն մէկը՝ իմ անունովս, զիս կ'ընդունի. եւ ով որ զիս կ'ընդունի, ոչ թէ զիս կ'ընդունի, հապա՝ զիս դրկնդը»: 38 Ցովիաննես ըսաւ անոր. «Վարդապէտ, տեսանք մէկը որ դիւեր կը հանէր քու անունովդ, բայց մեզի չի հետեւիր: Արդիւցինք զայն, քանի որ մեզի չի հետեւիր»: 39 Ցիսուս ըսաւ. «Մի արգիլէք զայն, որովհետեւ չկայ մէկը՝ որ իմ անունովս հրաշք գործէ, ու կարենայ շուտով զիս անիծել. 40 ան որ մեզի հակառակ չէ, մեր՝ կողմէն է: 41 Ան որ ձեզի գաւաթ մը ջուր խմցնէ իմ անունովս», քանի որ դուք քրիստոսի կը պատկանիք, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Անիկա իր վարձատրութիւնը պիտի չկորսնցնէ»: 42 «Ո՞վ որ գայթակեցնէ այս պատիկներէն մէկը՝ որ ինծի կը հաւատայ, աւելի լաւ պիտի ըլլար՝ որ ջաղացքի քար մը կախուեր անոր վիզէն, եւ ծովը նետուեր: 43 Եթէ ձեռքը կը գայթակեցնէ քեզ՝ կտրէ զայն. աւելի լաւ է քեզի՝ պակասաւոր մտնել կեանքը, քան երկու ձեռք ունենալ ու երթալ գեհենը՝ անշէջ կրակին մէջ, (Geenna g1067) 44 ուր անոնց որոր չի վախճանիր եւ կրակը չի մարիր: 45 Եթէ ոտքը կը գայթակեցնէ քեզ՝ կտրէ զայն. աւելի լաւ է քեզի՝ կամ մտնել կեանքը, քան երկու ոտք ունենալ ու նետուիլ գեհենը՝ անշէջ կրակին մէջ, (Geenna g1067) 46 ուր անոնց որոր չի վախճանիր եւ կրակը չի մարիր: 47 Եթէ աչքը կը գայթակեցնէ քեզ՝ հանէ զայն.

աւելի լաւ է քեզի՝ մէկ աչքով մտնել Աստուծոյ թագաւորութիւնը, քան երկու աչք ունենալ ու նետուիլ գեհենի կրակը, (Geenna g1067) 48 ուր անոնց որոր չի վախճանիր եւ կրակը չի մարիր: 49 Որովհետեւ իւրաքանչիւրը կրակնիվ պիտի աղուի, ու ամեն զոհ աղով պիտի աղուի: 50 Աղը լաւ է. բայց եթէ աղը դառնայ անհամ, ինչնիվ պիտի համեմէք զայն. ձեր մէջ այդ ունեցէք, եւ իրարու հետ խաղան եղէք»:

**10** Կանգնելով՝ անկէ գնաց Յրեաստանի հողամասը, Ցորդանանի միւս եզերքէն: Դարձեալ բազմութիւնները անոր շուրջ կը համախմբուէին, եւ ինչպէս սովորութիւն ունէր՝ դարձեալ կը սորվեցնէր անոնց: 2 Փարիսեցինները եկան անոր քով ու հարցուցին՝ փորձելու համար զայն. «Արտօնուած է մարդու մը՝ որ արձակէ իր կինը»: 3 Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Մովսէս ինչ պատուիրեց ձեզի»: 4 Անոնք ըսին. «Մովսէս արտօնեց ամուսնալումի վկայագիր մը գրել եւ արձակել»: 5 Ցիսուս պատասխանեց անոնց. «Ձեր սիրտին կարծրութեան համար գրեց ձեզի այդ պատուէրը. 6 բայց արարչութեան սկիզբէն՝ Աստուած զանոնք արու եւ եզ ստեղծեց: 7 «Այս պատճառով մարդը պիտի թողու հայրն ու մայրը, եւ պիտի յարի իր կնոջ, 8 ու երկութը պիտի ըլլան մէկ մարմին»: Ուստի այ երկու չէն, հապա՝ մէկ մարմին. 9 ուրեմն մարդը թող չզատէ ինչ որ Աստուած իրարու միացուցած է»: 10 Տունը՝ իր աշակերտները դարձեալ նոյն բանը հարցուցին իրեն: 11 Ըսաւ անոնց. «Ո՞վ որ արձակէ իր կինը եւ ամուսնանայ ուրիշի մը հետ՝ շնուրթիւն կ'ընէ անոր դէմ: 12 Ու եթէ կին մը արձակէ իր ամուսինը եւ ամուսնանայ ուրիշի մը հետ՝ շնուրթիւն կ'ընէ»: 13 Մանուկներ բերին իրեն՝ որպեսզի դպչի անոնց. բայց աշակերտները կը յանդիմանէին բերողները: 14 Երբ Ցիսուս տեսաւ, ընդվելով ըսաւ անոնց. «Թոյլ տուէք այդ մանուկներուն՝ որ գան ինծի, եւ մի արգիլէք զանոնք, որովհետեւ Աստուծոյ թագաւորութիւնը այդպիսիններուն է: 15 ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ո՞վ որ շնորունի Աստուծոյ թագաւորութիւնը պատիկ մանուկի մը պէս, բնաւ պիտի չմտնէ անոր մէջ»: 16 Ու գիրկը առաւ զանոնք, ձեռք դրաւ անոնց վրայ եւ օրինեց զանոնք:

17 Երբ ան դուրս ելաւ, ճամբան մարդ մը վազեց, ծնրադրեց անոր առջեւ ու հարցուց անոր. «Բարի վարդապետ, ինչ ընեմ՝ որ ժառանգեմ յափառենական կեանքր»: (ածոնօց 9:166) 18 Յիսուս ըստ անոր. «Ինչո՞ւ բարի կը

զիշես զիս. մէկէն զատ բարի չկայ, որ Աստուած է: **19** Գիտեն պատուիրանները. շնուրիւն մի ըներ, սպանութիւն մի ըներ, գողութիւն մի ըներ, սուտ վկայութիւն մի տար, զրկանք մի ըներ, պատուէ հայրդ ու մայրդ»: **20** Ան ալ պատասխաննեց անոր. «Վարդապէտ, պահած եմ այդ բոլորը՝ պատանութենէս ի վեր»: **21** Յիսուս անոր նայելով՝ սիրեց զայն եւ ըսաւ անոր. «ՄՇԿ բան կը պակսի թեզի. զնայ, ծախէ ունեցածդ, տոնր աղքատներուն, ու զանձ պիտի ունենաս երկխնքը. ապա վերցնուր խաչը ու հետեւէ ինծի»: **22** Ան ալ այս խօսքին համար խոժոռելով՝ տրտմած զնաց, որովհետեւ շատ ստացուածք ուներ: **23** Յիսուս՝ շուրջը նայելով՝ ըսաւ իր աշակերտներուն. «Մրչափ դժուար է Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել անոնց՝ որ դրամ ունին»: **24** Աշակերտները այլայլեցան անոր խօսերեն. բայց Յիսուս դարձեալ ըսաւ անոնց. «Չաւակներ, որչափ դժուար է Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել՝ իրենց դրամին վստահողներուն: **25** Դիւրին է որ ուղարկ ասեղին ծակեն անցնի, քան թէ հարուստը Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնէ»: **26** Անոնք չափազանց ապշեցան եւ ըսին իրարու. «Ալ ով կրնայ փրկութիլ»: **27** Յիսուս նայելով անոնց՝ ըսաւ. «Ատիկա անկարելի է մարդոց քով, բայց ոչ՝ Աստուծոյ քով. քանի որ ամեն բան կարելի է Աստուծոյ քով»: **28** Պետրոս սկսաւ ըսել անոր. «Ահա մենք թողուցինք ամեն ինչ եւ հետեւեցանք թեզի»: **29** Յիսուս պատասխաննեց. «Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Չկայ մէկը՝ որ թողուցած ըլլայ տուն, եղբայրներ, քոյրեր, հայր, մայր, կին, զաւակներ, կամ արտեր՝ ինծի եւ աւետարանին համար, **30** ու չստանայ հարիւրապատիկը իհմա՝ այս ատեն՝ տուներ, եղբայրներ, քոյրեր, մայրեր, զաւակներ եւ արտեր՝ հալածանքներու հետ, ու յալիտենական կեանքը՝ զայիք աշխարհին մէջ»: (այօն ց165, այօնիս ց166) **31** Բայց շատ առաջիններ պիտի ըլլան յետին, եւ յետիններ՝ առաջին»: **32** Երբ անոնք դեպի

Երուսաղեմ բարձրացող ճամբան էին, Յիսուս անոնց առջևեւն կ'երթար: Անոնք այլայլած էին ու հետեւելով՝ կը վախնային: Դարձեալ քովը աշնելով տասներկութք, սկսաւ ըսել անոնց՝ ինչ որ պիտի պատահեր իրեն. **33** «Ահա Երուսաղեմ կը բարձրանանք, եւ մարդու Որդին պիտի մատնուի քահանայապետներուն ու դպիրներուն. մահուան պիտի դատապարտեն զայն, հեթանոսներուն պիտի մատնեն զայն, **34** պիտի ծաղրեն ու խարազնեն զայն, պիտի թքնեն անոր վրայ եւ սպաննեն զայն. բայց յարութիւն պիտի առնէ երրորդ օրը»: **35** Ապա Յակոբոս ու Յովհաննես՝ Զեբեդիոսի որդիներ՝ գացին անոր քով, եւ ըսին. «Վարդապետ, կ'ուզենք որ ինչ որ խնդրենք՝ ընես մեզի համար»: **36** Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ինչ կ'ուզեք՝ որ ընեմ ծեզի»: **37** Անոնք ալ ըսին իրեն. «Ծնորի՛ մեզի, որ բազմինք մեզմէ մէկը՝ աշ կողմդ, ու միւսը՝ ձախ կողմդ քու փառքիդ մէջ»: **38** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Զեք գիտեր ինչ կը խնդրեք: Կրնաք խմել այն բաժակը՝ որ ես կը խմեմ, եւ մկրտուիլ այն մկրտութեամբ՝ որով ես կը մկրտուիմ»: **39** Անոնք ըսին իրեն. «Կրնաք»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Վրդարեւ պիտի խմէք այն բաժակը՝ որ ես կը խմեմ, ու պիտի մկրտուիք այն մկրտութեամբ՝ որով ես կը մկրտուիմ»: **40** բայց իմ աշ կողմս եւ ձախ կողմս բազմիլ՝ իմս չէ տալը, հապա պիտի տրուի անոնց՝ որոնց համար պատրաստուած է»: **41** Երբ միւս տասը աշակերտները լսեցին, սկսան ընդվզիլ Յակոբոսի ու Յովհաննեսի դէմ: **42** Իսկ Յիսուս իրեն կանչեց զանոնք եւ ըսաւ անոնց. «Գիտեր թէ հեթանոսներուն իշխան համարուածները կը տիրապետեն իրենց վրայ, եւ անոնց մեծամեծները կ'իշխեն իրենց վրայ: **43** Բայց այդպէս թող ըլլայ ծեր մէջ. հապա ծեզմէ ով որ ուզէ մեծ ըլլայ՝ անիկա ծեր սպասարկուն ըլլայ, **44** ու ծեզմէ ով որ ուզէ գիխաւոր ըլլայ՝ անիկա բոլորին ստրուկը ըլլայ: **45** Քանի որ մարդու Որդին եկաւ ոչ թէ սպասարկութիւն ընդունելու, հապա՝ սպասարկելու եւ իր անծը իրը փրկանք տալու շատերու համար»: **46** Յետոյ եկան Երիքով: Երբ դուրս կ'ելլէր Երիքովէն՝ աշակերտներով եւ մեծ բազմութեամբ, Տիմուսի որդին՝ կոյր Բարտիմէոս՝ նստած էր ճամբային եղերքը ու

կը մուլար: **47** Երբ լսեց թէ Յիսուս Նազովրեցին է, սկսաւ աղաղակել. «Յիսուս, Դաւիթի Որդի, ողորմէ ինծի»: **48** Շատեր կը հրահանգէին անոր՝ որ լրէ: Բայց ան ալ աւելի կ'աղաղակեր. «Դաւիթի Որդի, ողորմէ ինծի»: **49** Յիսուս կանգ առնելով՝ ըսաւ որ կանչեն զայն: Կանչեցին կոյրը եւ ըսին անոր. «Քաջալերուէ, ոտքի ելիր, քեզ կը կանչէ»: **50** Ան ալ իր հանդերձը նետելով՝ կանգնեցաւ ու եկաւ Յիսուսի: **51** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ի՞նչ կ'ուզե՞ս՝ որ ընեմ քեզի»: Կոյրը ըսաւ. «Ռաբբունի, թող աշքերս բացուին»: **52** Յիսուս ըսաւ անոր. «Գնայ. հաւատքդ թշշկեց քեզ»: Խսկոյն անոր աշքերը բացուեցան, ու ճամբան կը հետեւէր Յիսուսի:

**11** Երբ մօտեցան Երուսաղէմի, եւ հասան Բերփազէ ու Բերանիա, Զիթենիներու լերան մօտ, Յիսուս իր աշակերտներն երկուը դրկեց՝ ըսելով. **2** «Գացէք այդ ձեր դիմացի գիւղը. անոր մէջ մտնելով՝ խսկոյն պիտի գտնէք կապուած աւանակ մը, որուն վրայ մարդ նստած չէ. արձակեցէք զայն ու բերք: **3** Եթէ մէկը ըսէ ձեզի. «Վո՞ ի՞նչ կ'ընէք», ըսէք. «Տերոց պէտք է», եւ խսկոյն հոս պիտի դրկէ զայն»: **4** Գացին ու գտան աւանակը, դուրսը՝ փողոցին մէջ, դրան քով կապուած, եւ արձակեցին զայն: **5** Յոն կայսողիներէն ոմանք ըսին իրենց. «Ի՞չնի՞ կ'արձակէք այդ աւանակը»: **6** Իրենք ալ պատասխանեցին անոնց ինչպէս Յիսուս պատուիրեր էր, եւ թոյլ տուին իրենց: **7** Երբ աւանակը բերին Յիսուսի, դրին անոր վրայ իրենց հանդերձները, ու նստաւ անոր վրայ: **8** Շատեր իրենց հանդերձները կը փոքին ճամբային վրայ. ուրիշներ ճիւղեր կը կտրէին ծառերէն եւ կը տարածէին ճամբային վրայ: **9** Արջեւէն գացողներն ու իրեն հետեւողները կ'աղաղակէին. «Ովսաննա. օրինեալ է ան՝ որ կու գայ Տերոց անունով: **10** Օրինեալ է մեր Դաւիթ հօր թագաւորութիւնը՝ որ կու գայ»: Ովսաննա ամենաբարձր վայրերուն մէջ»: **11** Յիսուս մտաւ Երուսաղէմ ու զնաց տաճարը: Երբ շուրջը նայեցաւ՝ ամէն բանի վրայ, արդէն իրիկուան ժամը զլալուն՝ մեկնեցաւ Բերանիա տասներկութիւն հետ: **12** Յետեւեալ օրը՝ երբ կ'ելէին Բերանիայէն՝ անօթեցաւ, **13** եւ հեռուեն տեսնելով տերեւալից թզենի մը՝ զնաց, որ

թերեւս բան մը գտնէ վրան. բայց երբ զնաց անոր քով, ոչինչ գտաւ՝ տերեւներէն զատ, որովհետեւ դեռ թուզի ատենք չէր: **14** Ուստի ըսաւ անոր. «Ասկէ ետք ոչ մէկը պտուղ ուտէ քեզմէ յալիտեան»: Եւ իր աշակերտները լսեցին: (այօն ց165) **15** Երբ հասան Երուսաղէմ, տաճարը մտնելով՝ Յիսուս դուրս հանեց տաճարին մէջ ծախողներուն ու գնողները, տապալեց լումայափոխներուն սեղանները եւ աղանի ծախողներուն աթօռնները, **16** ու թոյլ չտուալ որ մէկը անօթ մը անցընէ տաճարին մէջն: **17** Եւ սորվեցուց անոնց՝ ըսելով. «Միթէ գրուած չէ. «Իմ տունս աղօթքի տուն պիտի կոչուի բոլոր ազգերուն». բայց դուք զայն աւազակներու բարայր ըրիթք»: **18** Դայիրներն ու քահանայապետները լսելով ասիկա՝ կը փնտուին թէ ինչպէս կորսնցնեն զայն, քանի կը վախնային անկէ. որովհետեւ ամբողջ բազմութիւնը ապշած էր անոր ուսուցումին վրայ: **19** Երբ իրիկուն եղաւ՝ քաղաքէն դուրս ելաւ: **20** Առտուն՝ երբ կ'անցնէին անկէ, տեսան թզենին՝ արմատէն չորցած: **21** Պետրոս վերյիշեց եւ ըսաւ անոր. «Ռաբբի, ահա թզենին որ անիծեցի՞ չորցած է»: **22** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Հաւատքը ունեցէք Աստուծոյ վրայ: **23** Որովհետեւ ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ո՞վ որ ըսէ այս լերան. «Ելքիր ու ծնվը նետուէ», եւ չտատամսի իր սիրտին մէջ, հապա հաւատայ թէ ինչ որ ըսէ՝ կ'ըլլայ, պիտի ըլլայ անոր՝ ինչ որ ըսէ»: **24** Ուստի կը յայտարարեմ ձեզի. «Ի՞չ որ կը խնդրէ աղօթքով, հաւատացէք թէ պիտի ստանաք, ու պիտի ըլլայ ձեզի»: **25** Երբ կայսիք աղօթքի, ներեցէք՝ եթէ մէկուն դէմ բան մը ունիք, որպէսզի ձեր Յայրն ալ՝ որ երկինքն է՝ ներէ ձեզի ձեր յանցանքները: **26** Խսկ եթէ դուք չներէք, ձեր Յայրն ալ՝ որ երկինքն է՝ պիտի չներէ ձեր յանցանքները: **27** Դարձեալ եկան Երուսաղէմ: Երբ կը քալէր տաճարին մէջ, քահանայապետները, դայիրներն ու երեցները եկան անոր, **28** եւ ըսին. «Ի՞նչ իշխանութեամբ կ'ընես այդ բաները. ո՞վ տուալ քեզի այդ իշխանութիւնը՝ որ ընես այդ բաները»: **29** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ես ալ ձեզի հարցնեմ բան մը. պատասխանեցէք ինծի, ու ես պիտի ըսեմ ձեզի թէ ինչ իշխանութեամբ կ'ընեմ

այդ բաները: **30** “Յովիաննեսի մկրտութիւնը երկինքն էր՝ թէ մարդոցմէ”: Պատասխանեցք ինձի»: **31** Անոնք կը մտածէին իրենց մէջ՝ ըսելով. «Եթէ պատասխանենք. “Երկինքն”, պիտի ըսէ. “Յապա ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր”: **32** Իսկ եթէ պատասխանենք. “Մարդոցմէ”ր»: Կը վախնային ժողովուրդին, որովհետեւ բոլորը իրապէս մարգարէ կը նկատէին” Յովիաննեսը: **33** Ուստի պատասխանեցին Յիսուսի. «Չենք գիտեր»: Յիսուս ալ պատասխանեց անոնց. «Ես ալ չեմ ըսեր եեզի թէ ինչ իշխանութեամբ կ'ընեմ այդ բաները»:

## **12** Ապա սկսաւ առակներով խօսիլ անոնց

հետ ու ըսել. «Մարդ մը այգի տնկեց, ցանկ քաշեց անոր շուրջը. հնաձնի փոս փորեց, աշտարակ կառուցանեց, մշակներու յանձնեց զայն, եւ ճամբորդեց: **2** Ատենին ծառայ մը դրկեց մշակներուն, որպէսզի մշակներէն ստանայ այգիին պտուղին: **3** Իսկ անոնք բռնեցին, ծեծեցին զայն ու պարապ ճամբեցին: **4** Դարձեալ ուրիշ ծառայ մըն ալ դրկեց անոնց. զայն ալ քարկոծելով՝ գլուխը վիրաւորեցին եւ անպատուուած ճամբեցին: **5** Դարձեալ ուրիշ մը դրկեց, ու զայն սպաննեցին: Շատ ուրիշներ ալ դրկեց, որոնցմէ ոմանք ծեծեցին եւ ոմանք սպաննեցին: **6** Տակաւին սիրելի որդի մը ուներ. վերջապէս զայն ալ դրկեց անոնց՝ ըսելով. “Թերեւս պատկանին որդիւս”: **7** Բայց այդ մշակները ըսին իրարու. “Այս է ժառանգորդը. եկէք սպաննենք զայն, ու ժառանգութիւնը մերը պիտի ըլլայ”: **8** Ունեցին զայն, սպաննեցին եւ այգին դուրս հանեցին: **9** Ուրեմն այգիին տերը ինչ պիտի ընէ. պիտի զայ ու կորսնցնէ մշակները, եւ այգին պիտի տայ ուրիշներու: **10** Չէք կարդացեր սայ գրուածը. “Այն քարը՝ որ կառուցանողները մերժեցին, անիկա եղաւ անկիւնաքարը. **11** ասիկա Տեղոշմէն եղաւ, եւ սքանչելի է մեր աշքերուն”»: **12** Անոնք կը ջանային բռնել զայն, բայց բազմութենեն կը վախնային. որովհետեւ գիտցան թէ այդ առակը խօսեցաւ իրենց դէմ: Ուստի թողուցին զայն, եւ գացին: **13** Փարիսեցիներէն ու Յերովիշեաններէն ոմանք դրկեցին անոր, որպէսզի խօսքով բռնեն զայն: **14** Անոնք եկան եւ ըսին անոր. «Վարդապէտ, գիտենք թէ ճշմարտախօս ես, ու ոչ մԵկուն

համար հոգ կ'ընես. քանի որ երեսպաշտութիւն չես ըներ մարդոց, հապա ճշմարտութեամբ կը սորվեցնես Աստուծոյ ճամբան: Արտօնուամծ է կայսրին տուրք տալ. տանք՝ թէ չտանք»: **15** Յիսուս գիտնալով անոնց կեղծաւորութիւնը՝ ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ զիս կը փորձէք: Բերէք ինձի դահեկան մը՝ որ տեսնեմ»: **16** Անոնք ալ բերին: Ըսաւ անոնց. «Որո՞ւնն են այս պատկերն ու գրութիւնը»: Անոնք ըսին իրեն. «Կայսրին»: **17** Յիսուս ալ պատասխանեց անոնց. «Ինչ որ կայսրինն է՝ կայսրին տուէք, եւ ինչ որ Աստուծոյ է՝ Աստուծոյ օտուէքք»: Ու զարմացան իր վրայ: **18** Սադուկեցիներն այ, որոնք կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ, եկան անոր քով եւ հարցուցին իրեն. **19** «Վարդապէտ, Մովսէս գրեց մեզի. “Եթէ մԵկուն եղայրը մեռնի, ու կինը այդի ձգէ եւ զաւակ չթողուր, անոր եղայրը թող առնէ անոր կինը ու զարմ տայ իր եղօրոյ”»: **20** Ուրեմն եօթը եղայրյներ կային. առաջինը կին առաւ եւ մեռաւ, ու զարմ չթողուց: **21** Երկրորդը առաւ զայն եւ մեռաւ. ան ալ զարմ չթողուց. նոյնպէս ալ երրորդը: **22** Եօթն ալ զայն առին ու զարմ չթողուցին. բոլորէն ետք՝ կինն ալ մեռաւ: **23** Ուրեմն յարութեան ատեն, երբ յարութիւն առնեն, անոնցմէ որո՞ւն կինը պիտի ըլլայ. որովհետեւ եօթն ալ ունեցան զայն իրը կին»: **24** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Վարդեօք դուք մոլորած չէք՝ քանի որ ոչ Գիրքերը գիտէք, ոչ ալ Աստուծոյ գօրութիւնը»: **25** Արդարեւ երբ մեռելներէն յարութիւն առնեն, ոչ կ'ամուսնանան եւ ոչ ամուսնութեան կը տրուին, հապա երկինքի հեշտակներուն պէս կ'ըլլան: **26** Բայց մեռելներուն մասին՝ թէ յարութիւն կ'առնեն, Մովսէսի գիրքին մէջ չէք կարոացեր, թէ ինչպէս Աստուծած մորենիին մէշէն խօսեցաւ անոր՝ ըսելով. “Ես եմ Աբրահամի Աստուածը, Իսահակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը”»: **27** Ան մեռելներուն Աստուածը չէ, հապա՝ ողջերուն. ուրեմն դուք շատ մոլորած եք»: **28** Դայիրներէն մԵկը մօտեցաւ, մտիկ ըրաւ անոնց՝ երբ կը վիճաքանէին, ու նշմարելով թէ լաւ պատասխանեց անոնց՝ հարցուց անոր. «Ո՞րն է բոլոր պատուիրաններուն առաջինք»: **29** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Բոլոր պատուիրաններուն առաջինը սայ է. “Մտիկ

ըրէ, ով Խսրայէլ Տէրը՝ մեր Աստուածը՝ միամկ Տէրն է: Յօ Սիրէ Տէրը՝ քու Աստուած՝ ամբողջ սիրտովդ, ամբողջ անծովդ, ամբողջ միտքովդ եւ ամբողջ զօրութեամբդ”: Այս է առաջին պատուիրանը: Յու երկրորդը՝ ասոր նման. “Սիրէ ընկերո քու անձիդի պէս”: Ասոնցմէ մեծ ուրիշ պատուիրան չկայք: Յօ Դպիրը ըսաւ անոր. «Լաւ, վարդապէտ, ճշմարտութեամբ ըսիր թէ Աստուած մէկ է, եւ անկէ զատ ուրիշ մը չկայ. ՅՅ նաեւ ամբողջ սիրտով, ամբողջ խելքով, ամբողջ անձով ու ամբողջ զօրութեամբ զայն սիրելը, եւ ընկերո իրեն պէս սիրելը՝ բոլոր ողջակեզներէն ու զոհերէն աւելի է»: Յօ Ցիսուս՝ տեսնելով որ ան խելամտութեամբ պատասխանեց, ըսաւ անոր. «Աստուծոյ թագաւորութենէն հեռու չես»: Եւ այ ուրիշ ոչ մէկը կը յանդգնէր բան մը հարցնել անոր: Յօ Երբ Ցիսուս կը սորվեցնէր տաճարին մէջ՝ ըսաւ. «Դպիրները ինչպէս կ’ըսեն թէ ‘Թրիստոս Դաւիթի որդին է’»: Յօ Արդարեւ ինք՝ Դաւիթ՝ Սուրբ Յոհանով կ’ըսէ. “Տէրը ըսաւ իմ Տէրոջս. «Բազմէ իմ աջ կողմս, մինչեւ որ քու թշնամիներդ պատուանդան դնեմ ոտքերուլու»”: ՅՅ Ուրեմն ինք՝ Դաւիթ՝ Տէր կը կոչէ զայն. Ինչպէս ան կ’ըլլայ իր որդին»: Բազմութենէն շատեր հաճոյքով մտիկ կ’ընէին անոր: ՅՅ Իր ուսուցումին մէջ կ’ըսէր անոնց. «Զգուշացէք դպիրներէն, որոնք կ’ուզեն երկայն հանդերձներով շրջիւ կը փնտռեն բարեւները՝ հրապարակներուն վրայ, ՅՅ առաջին աթոռները՝ ժողովարաններու մէջ, եւ առաջին բազմոցները՝ ընթրիքներու մէջ. ՅՅ որոնք կը լափեն այրիներուն տուները, ու իրը պատրուակ՝ աղօթքը կ’երկարեն: Ասոնք աւելի խստութեամբ պիտի դատուին”»: ՅՅ Ցիսուս գանձանակին դիմաց նստած՝ կը նայէր թէ բազմութիւնը գանձանակին մէջ ինչպէս դրամ կը զգէ: Շատ հարուստներ՝ շատ բան զգեցին: ՅՅ Աղքատ այրի մըն ալ եկաւ ու երկու լրւմայ զգեց, որ նաբարակիտ մը կ’ընէ: ՅՅ Իր աշակերտները կանչելով իրեն՝ ըսաւ անոնց. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի թէ այս աղքատ այրին՝ գանձանակը դրամ զգողներուն բոլորէն աւելի զգեց. ՅՅ որովհետեւ բոլորը իրենց առատութենէն զգեցին, բայց ան՝ իր կարօտութենէն՝ զգեց իր ամբողջ ունեցածը, իր ամբողջ ապրուստը»:

**13** Մինչ դուրս կ’ելլէր տաճարէն, իր աշակերտներէն մէկը ըսաւ իրեն. «Վարդապէտ, տես ինչպիսի քարեր են, եւ ինչ տեսակ շէնքեր»: ՅՅ Ցիսուս պատասխանեց անոր. «Կը տեսնեն այդ մեծ շէնքերը. քար քարի վրայ պիտի չմնայ, ամենը պիտի քակուի»: ՅՅ Մինչ ան նստած էր Զիթենիներու լեռը՝ տաճարին դիմաց, Պետրոս, Յակոբոս, Յովիաննես ու Անդրեաս հարցուցին իրեն՝ առանձին. ՅՅ «Ըսէ մեզի, Երբ պիտի ըլլայ ատիկա, եւ ինչ նշան պիտի ըլլայ այդ բոլորին կատարուելու ատենը»: ՅՅ Ցիսուս պատասխանելով անոնց՝ սկսաւ ըսել. «Զգուշացէք որ ոչ մէկը մոլորեցնէ ծեզ. ՅՅ որովհետեւ շատեր պիտի զան իմ անունով՝ ըսելով. “Ես եմ Քրիստոսը”, ու պիտի մոլորեցնեն շատերը: ՅՅ Բայց Երբ լսէք պատերազմներու մասին, եւ պատերազմներու տարածայնութիւններ՝ մի՛ վրովիք, որովհետեւ պէտք է որ այս ամենը ըլլայ, բայց դեռ վախճանը չէ: ՅՅ Արդարեւ ազգ ազգի դէմ պիտի ելլէ, ու թագաւորութիւն՝ թագաւորութեան դէմ, եւ տեղ-տեղ երկաշարժներ պիտի ըլլան. Սովեր ու խառնակութիւններ ալ պիտի ըլլան: Ասոնք ցաւերուն սկիզբն են: ՅՅ Զգուշացէք դուք ծեզի համար. քանի որ ատեաններու պիտի մատնեն ծեզ, ժողովարաններու մէջ պիտի ծեծեն ծեզ, ու կառավարիչներու եւ թագաւորներու առջեւ պիտի կենաք՝ իմ պատճառովս, անոնց վկայութիւն ըլլալու համար: ՅՅ Բայց նախ պէտք է որ աւետարանը քարոզուի բոլոր ազգերուն: Այս կ Երբ մատնելու տանին ծեզ, նախապէս մի՛ մտահոգութիք թէ ինչ պիտի խօսիք, ոչ ալ խոկացէք. հապա այդ ժամուն ինչ որ ծեզի տրուի՝ զայն խօսեցէք. որովհետեւ ոչ թէ դուք Եք որ պիտի խօսիք, հապա Սուրբ Յոհանն»: ՅՅ «Եղբայրը մահուան պիտի մատնէ Եղբայրը, ու հայրը՝ զաւակը. Եւ զաւակներ պիտի ելլեն իրենց ծնողներուն դէմ ու մեղնեն զանոնք: ՅՅ Բոլորին ատելի պիտի ըլլաք իմ անունիս համար: Բայց ով որ տոկայ մինչեւ վախճանը՝ անհինա պիտի փրկուի: ՅՅ Երբ տեսներ թէ աւերողին պղծութիւնը՝ որու մասին Դանիէլ մարգարիէն միջոցով խօսուած է - հաստատուած է հին ուր պէտք չէ ըլլար,

(ո՞վ որ կարդայ՝ թող հասկնայ, ) այն ատեն Հրեաստանի մեջ եղողները լեռները թող փախչին: 15 Ան որ տանիքին վրայ է՝ թող չշնէ տունը, ու չմտնէ իր տուննեն բան մը առնելու: 16 Եւ ան որ արտին մեջ է՝ թող չվերադառնայ իր հանդերձը առնելու: 17 Բայց վայ այդ օրերը յիդ եղողներուն ու ծիծ տուղոներուն: 18 Աղօթեցք՝ որ ձեր փախուստը ձմեռը չըլլայ: 19 Որովհետեւ այդ օրերը այնպիսի տառապանք պիտի ըլլայ, որուն նմանը՝ Աստուծոյ ստեղծած աշխարհի սկիզբեն մինչեւ հիմա եղած չէ, ոչ ալ պիտի ըլլայ: 20 Եթէ Տերը այդ օրերը չկարճեցնէր, ոչ մեկ մարմին պիտի փրկուէր. բայց այդ օրերը կարճեցուց ընտրեալներուն համար՝ որ ընտրեց: 21 Այն ատեն եթէ մեկը ըստ ձեզի. “Ահա հին է քրիստոսը”, կամ. “Ահա հին է”, մի հաւատաք: 22 Որովհետեւ սուս քրիստոսներ եւ սուս մարգարեներ պիտի ելլեն, ու ցոյց պիտի տան նշաններ եւ սքանչելիքներ, որպեսզի եթէ կարեի ըլլայ՝ մոլորեցնեն նոյնիսկ ընտրեալները: 23 Իսկ որոք զգուշացք. ահա նախապէս ըսի ձեզի ամեն ինչ: 24 «Բայց այդ օրերը, այդ տառապանքեն ետք, արեւը պիտի խաւարի եւ լուսինը իր փայլը պիտի չտայ. 25 աստերը երկինքեն պիտի իյնան, ու երկինքի մեջ եղող զօրութիւնները պիտի սարսին: 26 Այն ատեն պիտի տեսնեն մարդու Որդին, ամպերու մեջ եկած՝ մեծ զօրութեամբ ու փառքով: 27 Այն ատեն պիտի որկէ իր հրեշտակները եւ պիտի հաւաքէ իր ընտրեալները չորս հովերեն, երկրի ծայրեն մինչեւ երկինքի ծայրը: 28 «Թգենիէն սորվեցէք առակ մը. երբ անոր ոստերը կակուլնան ու տերեւները ցցուին, կը հասկնաք թէ ամառը մօտ է: 29 Դուք ալ՝ երբ եղած տեսնէք ասոնք, գիտոցք թէ մօտ է՝ դրաներուն քով: 30 Եղանակ պիտի չանցնի, մինչեւ որ այս քոլորը պատահին»: 31 Երկինք ու երկիր պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս բնաւ պիտի չանցնին»: 32 «Իսկ այդ օրն ու ժամը՝ ոչ մեկ մարդ գիտէ, ոչ ալ երկինքի մեջ եղող հրեշտակները, ոչ իսկ Որդին, հապա՝ միայն Յայրը: 33 Զգուշացք, հակեցք եւ աղօթեցք, որովհետեւ չեք գիտեր թէ ատենը երբ է: 34 Ինչպէս ճամբորդող մարդ մը կը

թողու իր տունը, իրաւասութիւն կու տայ իր ծառաներուն, իրաքանչիւրին՝ իր գործը, ու դրանպանին կը իրամայէ որ արթուն կենայ: 35 Ուրեմն արթուն կեցէք, որովհետեւ չեք գիտեր թէ տան տերը երբ պիտի գայ, իրիկոննը՝ թէ կես գիշերին, աբլորականչին՝ թէ առտուն: 36 Թերեւս յանկարծ գալով՝ ձեզ գտնն քունի մեջ: 37 Եւ ինչ որ կ'ըսեմ ձեզի՝ կ'ըսեմ բոլորին. “Աղթուն կեցէք”»:

## 14 Երկու օր ետք՝ Զատիկ ու Բաղարջակերք

Եր. Եւ քահանայապետներն ու դպիրները կը փնտռէին թէ ինչպէս վարպետութեամբ բռնեն զայն եւ սպաննեն: 2 Բայց կ'ըսէին. «Ո՛ տօնին ատենը, որպէսզի ժողովուրդին մեջ աղմուկ չըլլայ»: 3 Երբ ինք Բեթանիա էր, սեղան նստած՝ բրոտ Սիմոնի տունը, կին մը եկալ՝ որ ուներ ալապաստրէ շիշ մը, լեցուած մեծածախս նարդոսի օծանելիքով. կոտրեց այդ շիշը ու թափեց օծանելիքը անոր գլուխին վրայ: 4 Ոմանք ընդգեցան իրենք իրենց մեջ եւ ըսին. «Ինչո՞ւ այդ օծանելիքը վատնուեցաւ. 5 քանի որ ատիկա կրնար ծախուիլ երեք հարիւր դահեկաննեն աւելի, ու տրուիլ աղքատներուն». Եւ սաստիկ կը սրդողին իրեն դէն: 6 Բայց Յիսուս ըսաւ. «Թողուցք զայն, ինչո՞ւ կ'անհանգստացնէք զինք. ան լաւ գործ մը ըրաւ ինծի: 7 Որովհետեւ ամեն ատեն ունիք աղքատները ձեզի հետ, ու երբ ուզգէ՝ կրնար բարիք ընել անոնց. բայց ամեն ատեն չունիք զիս: 8 Ան ըրաւ ինչ որ կրնար. մարմինս նախապէս օծեց՝ իմ թաղումիս համար: 9 Նշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Ամբողջ աշխարհի մեջ՝ ուր որ այս աւետարանը բարողուի, անոր ըրածն ալ պիտի պատուի՝ իր յիշատակին համար”»: 10 Յուրա իսկարիովտացին, տասներկութէն մեկը, զնաց քահանայապետներուն՝ որ զայն մատնէ անոնց: 11 Անոնք ալ լսելով՝ ուրախացան, եւ իրեն դրամ ալ խոստացան: Ուստի կը փնտռէր պատեհութիւն մը՝ որ մատնէր զայն: 12 Բաղարջակերքի առաջին օրը, երբ կը մորթէին զատիկը, անոր աշակերտները ըսին իրեն. «Ո՞ւր կ'ուզես որ երթանք պատրաստենք, որպէսզի ուտես զատիկը»: 13 Իր աշակերտներէն երկութը որկեց եւ ըսաւ անոնց. «Գացէք քաղաքը, ու ձեզի պիտի

հանդիպի մարդ մը՝ որ ուսին վրայ կը տանի ջուրի սափոր մը. հետեւցք անոր, 14 եւ ուր որ մտնե՞ւ տանտիրոց ըսէք. «Վարդապետը կ'ըսէ. «Ո՞ւր է իշեւանը, ուր պիտի ուտեմ զատիկը՝ աշակերտներուս հետ»: 15 Ան ալ պիտի ցուցնէ ձեզի մեծ վերնայարկ մը՝ կահալորուած ու պատրաստ. հնն պատրաստեցէք մեզի»: 16 Իր աշակերտները գացին, մտան քաղաքը, եւ ինչպէս իրենց ըսաւ՝ այսպէս գտան, ու պատրաստեցին զատիկը: 17 Երբ իրիկուն եղաւ՝ եկաւ տասներկութիւն հետ: 18 Երբ սեղան նստան եւ կ'ուտեին, Յիսուս ըսաւ. «Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ ձեզմէ մէկը՝ որ իհմա ինծի հետ կ'ուտէ, պիտի մատնէ զիս»: 19 Անոնք սկսան տրտմիլ ու մէկ առ մէկ ըսել անոր. «Միթէ նն եմ», եւ ուրիշ մը. «Միթէ նն եմ»: 20 Ան ալ պատաշխանեց անոնց. «Տասներկութէն ան՝ որ ինծի հետ թաթիսեց իր ձեռքը պնակին մէջ: 21 Արդարեւ մարդու Որդին կ'երթայ՝ ինչպէս գրուած է իրեն համար. բայց վայ այն մարդուն, որուն միջոցով կը մատնուի մարդու Որդին: Վզի մարդուն յաւ պիտի ըլլար՝ որ ծնած չըլլար»: 22 Երբ անոնք կ'ուտեին՝ Յիսուս հաց առաւ, օրինեց, կտրեց, տուալ անոնց եւ ըսաւ. «Առէք, այն է իմ մարմինս»: 23 Նաեւ բաժակը առաւ, շնորհակալ եղաւ ու տուալ անոնց. բոլորն ալ խմեցին անկէ: 24 Ըսաւ անոնց. «Այս է իմ արիւնս, նոր ուխտին արիւնը, որ կը թափուի շատերն համար: 25 Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ասկէ ետք որդատունկին բերքեն բնան պիտի չխմեմ մինչեւ այն օրը՝ երբ նոր խմեն զայն Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ»: 26 Օրիներգելէ ետք՝ գացին Զիթենիներու լեռը: 27 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Վս գիշեր բոլոր ալ պիտի գայթակոիք իմ պատճառովս. որովհետեւ գրուած է. «Յովիլը պիտի զարնեմ, ու ոչչարները պիտի ցրուին»: 28 Բայց յարութիւն առնելիս ետք՝ ձեզմէ առաջ պիտի երթամ Գայլիեա»: 29 Պետրոս ըսաւ անոր. «Թէեւ բոլորն ալ գայթակոիին, ես՝ բնաւ»: 30 Յիսուս ըսաւ անոր. «Եշմարտապէս կը յայտարարեմ բեզի. «Դուն այսօր, այս գիշեր խկ, դեռ աքաղաղը երկու անգամ չկանչած՝ երեք անգամ պիտի ուրանաս զիս»: 31 Պետրոս աւելի կը պնդէր ու կ'ըսէր. «Նոյնիսկ եթէ պէտք ըլլայ որ բեզի հետ մեռնիմ, բնաւ

պիտի չուրանամ քեզ»: Նոյնպէս կ'ըսէին բոլորն ալ: 32 Եկան վայր մը՝ որուն անունը Գերասեմանի էր, եւ ըսաւ իր աշակերտներուն. «Յնու նստեցէք՝ մինչեւ որ ես աղօթեմ»: 33 Իրեն հետ առնելով Պետրոսը, Յակոբոսն ու Յովիանները, սկսաւ սաստիկ այլայլի եւ շատ վշտանալ: 34 Յետեւաքար ըսաւ անոնց. «Իմ անծ չափազանց տրտում է՝ մեռնելու աստիճան. հնու մնացէք եւ արթոնն կեցէք»: 35 Քիչ մը առջեւ երթալով՝ ինկաւ գետին, իր երեսին վրայ, եւ աղօթեց, որ եթէ կարելի է՝ այդ ժամը անցնի իրմէ: 36 Ան ըսաւ. «Աբրա, Յայր, ամէն բան կարելի է բեզի. հեռացնուր այս բաժակը ինձմէ: Բայց ոչ թէ ինչպէս են կ'ուզեմ, հապա՝ ինչպէս դուն կ'ուզես»: 37 Երբ եկաւ ու քնացած գտաւ զանոնք՝ ըսաւ Պետրոսի. «Սիմոն, կը քնանամ. չկրցար ժամ մը արթուն մնայ: 38 Արթոնն մնացէք եւ աղօթեցէք, որպէսզի շմտնէք փորձութեան մէջ. իրաւ է թէ հոգին յօժար է, բայց մարմինը՝ տկար»: 39 Դարձեալ գնաց աղօթեց՝ նոյն խօսքը ըսելով: 40 Ապա Վերադարձաւ եւ դարձեալ քնացած գտաւ զանոնք. որովհետեւ անոնց աչքերը ծանրացած եին, ու չէին գիտեր ինչ պատաշխանել անոր: 41 Երրորդ անգամ ալ եկաւ եւ ըսաւ անոնց. «Ասկէ ետք քնացէք ու հանգստացէք. բաւական է, ժամը հասաւ, ահա մարդու Որդին պիտի մատնուի մեղաւորներուն ձեռքը: 42 Ուտքի ելք՝ երթամք: Ահա մօտեցաւ ան՝ որ պիտի մատնէ զիս»: 43 Մինչ ան դեռ կը խօսէր, իսկոյն Յուդա՝ տասներկութէն մէկը՝ եկաւ, եւ իրեն հետ՝ քահանայապետներէն, դպիրներէն ու երեցներէն դրկուած մեծ բազմութիւն մը, սուլերով եւ բիրերով: 44 Չայն մատնողը նշան մը տուեր էր անոնց՝ ըսելով. «Ո՞վ որ համբուրեմ ան է, բռնեցէք զայն ու տարէք պապակովութեամբ»: 45 Երբ ինք եկաւ՝ իսկոյն մօտեցաւ անոր եւ ըսաւ. «Ուարքի, Ուարքի», ու համբուրեց զայն: 46 Եւ անոնք ձեռք բարձրացուցին անոր վրայ ու բռնեցին զայն: 47 Քովը կայնողներէն մէկը՝ քաշեց սուլը, զարկաւ քահանայապետին ծառային եւ խլեց անոր ականջը: 48 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Իրր թէ աւազակի դէմ եկար՝ սուլերով ու բիրերով բռնելու զիս: 49 Ամէն օր ձեր

քով Եի եւ տաճարին մեջ կը սորվեցնԵի, ու չքոնեցիք զիս. բայց այս բոլոր բաները եղամ՝ որպեսզի գրուածները իրագործուին»: 50 Բոլոր աշակերտներն ալ թողուցին զայն եւ փախան: 51 Երիտասարդ մը անոր կը հետեւը՝ մերկ մարմինին վրայ կտալ մը առած, սակայն Երիտասարդները քոնեցին զայն: 52 Ան ալ ձգեց կտաւը, եւ մերկ փախաւ անոնցմ: 53 Տարին Յիսուսը քահանայապետին, եւ անոր քով համախմբուեցան բոլոր քահանայապետները, երեցներն ու դպիրները: 54 Պետրոս հեռուեն հետեւեցաւ անոր մինչեւ ներսը՝ քահանայապետին գալիքը. նստաւ սպասաւորներուն հետ, ու կը տաքնար կրակին քով: 55 Քահանայապետները եւ ամբողջ ատեանը վկայութիւն կը փնտուին Յիսուսի դեմ՝ որպեսզի մեռցնեն զայն, ու չեին գտներ. 56 որովհետեւ շատեր սուլտ վկայութիւն կու տային անոր դեմ, բայց վկայութիւնները համանման չեն: 57 Ոմանք ալ կանգնեցան եւ սուլտ վկայութիւն տուլին անոր դեմ՝ ըսելով. 58 «Մենք լսեցինք ատկ՛ որ կ'ըսեր. «Ես պիտի քակեմ այդ ձեռակերտ տաճարը, եւ պիտի կառուցանեմ ուրիշ մը անձեռակերտ՝ երեք օրուան մեջ»: 59 Բայց այդպես ալ իրենց վկայութիւնը համանման չեր: 60 Քահանայապետը՝ մէջտեղ կանգնելով՝ հարցուց Յիսուսի. «Ոչինչ կը պատասխանեա. ինչ կը վկայեն ասոնք քեզի դեմ»: 61 Բայց ան լուր կը կենար ու ոչինչ կը պատասխաներ: Քահանայապետը դարձեալ հարցուց անոր. «Դուն ես Քրիստոսը, օրինեալ Աստուծոյ Որդին»: 62 Յիսուս ըսաւ. «Ես եմ. եւ պիտի տեսնեք մարդու Որդին՝ բազմած Զօրութեան աջ կողմը, ու եկած երկինքի ամաերով»: 63 Քահանայապետը պատրեց իր հանդեմները եւ ըսաւ. «Ալ ինչ պէտք ունինք վկաներու: 64 Լսեցիք ատոր հայիութիւնը. ինչ կը թուի ձեզիք: Բոլորը դատապարտեցին զայն՝ թէ մահապարտ է: 65 Ոմանք սկսան թքնել անոր վրայ, ծածկել անոր երեսը, կռփահարել զայն եւ ըսել անոր. «Մարգարեացիք»: Իսկ սպասաւորները պատակ կը զարնեին անոր: 66 Պետրոս վարը՝ գալիքն էր: Քահանայապետին աղախիններէն մէկը եկաւ, 67 ու տեսնելով Պետրոսը՝ որ կը տաքնար, նայեցաւ անոր

եւ ըսաւ. «Դուն ալ Յիսուս Նազովեցիին հետ էիր»: 68 Բայց ան ուրացաւ՝ ըսելով. «Չեմ գիտեր, ու չեմ հասկնար թէ ինչ կը խօսիս»: Երբ դուրս ելաւ՝ նախագալիքը, աքաղաղը կանչեց: 69 Աղախինը դարձեալ տեսաւ զայն, եւ սկսաւ ըսել շուրջը կայնողներուն. «Ասիկա ալ անոնցմ է»: 70 Ան ալ դարձեալ ուրացաւ: Քիչ մը ատենեն ետք՝ դարձեալ շուրջը կայնողները ըսին Պետրոսի. «Ծշմարտապէս դուն անոնցմ է ես, որովհետեւ Գալիլեացի ես, եւ խօսուածքը ալ կը նմանի»: 71 Բայց ան սկսաւ նզուվել ու երրում ընել՝ ըսելով. «Չեմ ճանչնար այդ մարդը՝ որուն մասին կը խօսիք»: 72 Իսկոյն երկրորդ անգամ աքաղաղը կանչեց: Պետրոս յիշեց այն խօսքը՝ որ Յիսուս ըսեր էր իրեն. «Դեռ աքաղաղը երկու անգամ չկանչած՝ դուն երեք անգամ պիտի ուրանաս զիս». եւ սկսաւ լայ:

**15 Առոտուն՝ իսկոյն քահանայապետները,**  
Երեցներուն ու դպիրներուն հետ, նաեւ ամբողջ ատեանը՝ խորհրդակցեցան, կապեցին Յիսուսը ու տարին մատնեցին Պիղատոսի: 2 Պիղատոս հարցուց անոր. «Դուն ես Յրեաներուն թագաւորը»: Ան ալ պատասխանեց անոր. «Դուն կ'ըսես»: 3 Իսկ քահանայապետները կ'ամբաստանէին զինք շատ բաներով: 4 Պիղատոս դարձեալ հարցուց անոր. «Ոչինչ կը պատասխանես. նայէ, որբան կը վկայեն քեզի դեմ»: 5 Յիսուս տակալին ոչինչ կը պատասխանէր, այնպէս որ Պիղատոս զարմացաւ: 6 Տօնին ատենը բանտարկեալ մը կ'արձակիր անոնց, ով որ ուզէին: 7 ՄԵկը կար՝ Բարաբբա կոչուած, կապուած իրեն հետ ապստամբողներուն հետ, որոնք մարդասպանութիւնն գործած էին ապստամբութեան ատեն: 8 Բազմութիւնը՝ գոռալով՝ սկսաւ խնդրել, որ ընէ՝ ինչպէս միշտ կ'ընէր իրենց: 9 Պիղատոս պատասխանեց անոնց. «Կ'ուզէք որ արձակեմ ձեզի Յրեաներուն թագաւորը»: 10 որովհետեւ գիտեր թէ քահանայապետները նախանձի համար մատնած էին զայն: 11 Բայց քահանայապետները գրգուցին թագմութիւնը՝ որ ան փոխարէնը Բարաբբան արձակէ իրենց: 12 Դարձեալ Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Յապա ինչ կ'ուզէք որ ընեմ անոր՝ որ կը

կոչեք Յրեաներուն թագաւորը»: 13 Անոնք դարձեալ աղաղակեցին. «Խաչէ զայն»: 14 Պիղատոս ըսալ անոնց. «Քայ ինչ չարիք ըրած է»: Անոնք ալ աւելի կ'աղաղակէին. «Խաչէ զայն»: 15 Պիղատոս ալ՝ փափաքելով գրիացնել բազմութիւնը՝ Քարաբբան արձակեց անոնց, ու խարազանելով Յիսուսը՝ յանձնեց անոնց որպեսզի խաչուեր: 16 Զինուորները ներս տարին զայն՝ զամիթը, այսինքն՝ կառավարիչին պալատը, եւ հաւաքեցին ամբողջ գունդը: 17 Ծիրանի հազորւցին անոր, ու հիւսելով փուշէ պսակ մը՝ դրին անոր գլուխը: 18 Եւ սկսան բարեւել զայն ու ըսել «Ողջըն, Յրեաներուն թագաւոր»: 19 Եղեգով կը զարնեին անոր գլուխին, կը թքնեին անոր վրայ, եւ ծնրադրելով՝ կ'երկրպագէին անոր: 20 Երբ ծաղրեցին զայն, հանեցին վրայէն ծիրանին, հազորւցին անոր իր հանդերձները, ու դուրս տարին զայն՝ որպեսզի խաչեն: 21 Ստիպեցին մԵկը՝ Սիմոն Կիլրենացին, Աղեքսանդրոսի ու Ռուփոսի հայրը, որ ատկէ կ'անցներ՝ արտեն գալով, որպեսզի վերցնէ անոր խաչը: 22 Եւ տարին զայն Գողգոթա կրչուած տեղը, (որ կը թարգմանուի՝ Գանկի տեղ,) 23 ու տուխն անոր զմուռսով խանուած գինի՝ որ խմէ. քայ ինք չառաւ: 24 Երբ խաչեցին զայն, բաժնեցին անոր հանդերձները՝ վիճակ ձգելով անոնց վրայ, թէ ով՛ ինչ պիտի առնէ: 25 Երրորդ ժամն՝ Եր՝ եր խաչեցին զայն: 26 Անոր ամբաստանագիրին վրայ գրուած էր. «Յրեաներուն թագաւորը»: 27 Երկու աւազակներ ալ խաչեցին անոր հետ, մԵկը՝ անոր աջ կողմը, ու միւսը՝ ձախ կողմը: 28 Այսպէս իրագործուեցաւ գրուածը՝ որ կ'ըսէ. «Անօրէններու հետ սեպուեցաւ»: 29 Անոնք որ կ'անցնէին՝ կը հայիուէին անոր, կը շարժէին իրենց գլուխը եւ կ'ըսէին. «Աւան, որ կը քակէիր տաճարը, ու կը կառուցանէիր երեք օրուան մԵջ. 30 Փրկէ դուն քեզ եւ իշիր խաչեն»: 31 Նմանապէս քահանայապէտներն ալ՝ դպիրներուն հետ՝ իրենց մԵջ ծաղրելով կ'ըսէին. «Ուրիշները փրկեց, հնքինք չի կրնար փրկել: 32 Այդ Քրիստոսը՝ Խրայէի թագաւորը՝ հիմա թող իշնէ խաչեն, որպեսզի տեսնենք ու հաւատանք:» Իրեն հետ խաչուածներն ալ կը նախատէին զայն: 33 Երբ վեցերորդ ժամը հասաւ՝ խաւար եղաւ ամբողջ երկրին վրայ,

մինչեւ իններորդ ժամը: 34 Իններորդ ժամուն՝ Յիսուս բարձրածայն գոյեց. «Ելիհի, Ելիհի, լաման սաբաթթանի», որ կը թարգմանուի. «Իմ Աստուածս, իմ Աստուածս, ինչո՞ւ լրեցիր զիս»: 35 Թովը կայնողներէն ունանք, երբ լեցին՝ ըսին. «Եղիշան կը կանչէ»: 36 Ու մԵկը վազեց, լեցուց սպունգ մը քացախսվ, անցուց եղէզի մը եւ տուաւ անոր որ խմէ՝ ըսելով. «Թողուցէք, տեսնենք թէ Եղիա պիտի զայ՝ իշեցնելու զայն»: 37 Յիսուս բարձր ձայն մը արձակեց ու հոգին տուաւ: 38 Տաճարին վարագոյրը երկուրի պատուեցաւ՝ վերէն վար: 39 Յարիւրապետը՝ որ կեցած էր անոր դիմաց, տեսնելով որ այսպէս աղաղակելով հոգին տուաւ՝ ըսաւ. «Եղանակ Մարիամ Մագդալենացին, Կրտսեր Յակոբոսի ու Յովեսի մայրը՝ Մարիամ, եւ Սողովմէ, 41 որոնք՝ երբ Յիսուս Գայլիեա էր՝ հետեւեր ու սպասարկեր էին անոր: Ուրիշ շատ կիներ ալ կային՝ որոնք անոր հետ ելած էին Երուսաղէմ: 42 Երբ արդէն իրիկուն եղաւ, քանի որ այդ օրը Ուրբաթ էր, այսինքն՝ Շաբաթին նախորդ օրը, 43 Յովսէփ Արիմաթեացին, մԵծայարգ խորիրդական մը՝ որ ինք ալ կը սպասէր Աստուծոյ թագաւորութեան, եկաւ ու յանդգնութեամբ մտաւ Պիղատոսի քով, եւ յնդրեց Յիսուսի մարմինը: 44 Պիղատոս զարմացաւ որ արդէն մեռած է: Կանչելով հարիւրապետը՝ հարցուց անոր թէ շատոնց մեռած է: 45 Ու երբ ստոյգը գիտցաւ հարիւրապետէն, պարզեւեց մարմինը Յովսէփի: 46 Յովսէփ կտաւ գնեց, եւ իշեցնելով զայն՝ փաթթեց կտալով, դրաւ գերեզմանի մը մԵջ՝ որ փորուած էր ժայռի մԵջ, ու քար մը գլուխ գերեզմանին դրուք: 47 Մարիամ Մագդալենացին, եւ Յովսէփ մայրը՝ Մարիամ, կը նայէին թէ ուր կը դնէին զայն:

**16** Երբ Շաբաթը անցաւ, Մարիամ Մագդալենացին, Յակոբոսի մայրը՝ Մարիամ, ու Սողովմէ բոյրեր գնեցին, որպեսզի երթան եւ օծեն զայն: 2 ՄԵկշաբթի առտուն՝ շատ կանուխ, երբ արեւը կը ծագէր, գացին գերեզմանը, 3 ու կ'ըսէին իրարու. «Մեզի համար ո՞վ պիտի գլուխ քարը՝ գերեզմանին դրնէն», 4

որովհետեւ շատ մեծ էր: Բայց նայելով՝ տեսան թէ քարը գլորուած էր: 5 Մտնելով գերեզմանն են ներս՝ տեսան երիտասարդ մը, որ նստած էր աջ կողմը՝ ճերմակ պարեզօտ հագած, եւ զարհուրեցան: 6 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Մի զարհուրիք. Յիսուս Նազովեցին կը փնտռէք՝ որ խաչուեցաւ: Ան յարութիւն առաւ, հոս չէ: Ահա այն տեղը՝ ուր դրին զայն: 7 Ուրեմն զացէք, ըսէք անոր աշակերտներուն ու Պետրոսի՝ թէ ահա ձեզմէ առաջ կ'երթայ Գայլեա. հին պիտի տեսնէք զայն՝ ինչպէս ըսաւ ձեզի»: 8 Անոնք՝ դոդով եւ հիացումով համակուած՝ դուրս ելան՝ ու փախան գերեզմանն են, եւ ոչ մէկ բան ըսին ոեւէ մէկուն, բանի որ կը վախնային: 9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Յիսուս՝ ՄԵկշաբթի առտուն յարութիւն առած՝ նախ երեւցաւ Մարիամ Մագդաղենացիին, որմէ հաներ էր եօթը դեւ: 10 Ինք ալ գնաց եւ պատմեց անոնց՝ որոնք անոր հետ էին, մինչ կը սզային ու կու լային: 11 Իսկ երբ անոնք լսեցին թէ ան ողջ է եւ ինք տեսած է զայն, չհաւատացին: 12 Յետոյ ուրիշ կերպարանքով երեւցաւ անոնցմէ երկութին՝ որոնք քայլելով արտօ կ'երթային: 13 Իրենք ալ զացին ու պատմեցին միւսներուն. բայց իրենց ալ չհաւատացին: 14 Յետոյ երեւցաւ տասնմէկին՝ երբ սեղան նստած էին, ու կշտամբեց անոնց անհաւատութիւնը եւ սիրտի կարծրութիւնը, որովհետեւ չհաւատացին անոնց՝ որոնց ինք երեւցաւ՝ մեռելներէն յարութիւն առած: 15 Նաեւ ըսաւ անոնց. «Գացէք ամրող աշխարհը, ու քարոզեցէք աւետարանը բոլոր արարածներուն: 16 Ան որ հաւատայ եւ մկրտուի՝ պիտի փրկուի. ան որ չհաւատայ՝ պիտի դատապարտուի: 17 Սա նշանները պիտի հետեւին անոնց՝ որ կը հաւատան.՝ դեւէր դուրս պիտի հանեն իմ անունովս, նոր լեզուներ պիտի խօսին, 18 օձէր պիտի առնեն իրենց ձեռքերուն մէջ, ու եթէ խմեն մահարիթ դեղ մը՝ պիտի չվնասէ իրենց. ձեռք պիտի դնեն հիւանդներու վրայ, եւ անոնք պիտի առողջանան»: 19 Այսպէս՝ անոնց հետ խօսելին ետք՝ Տէրը համբարձաւ երկինք, ու բազմեցաւ կատուծոյ աջ կողմը. 20 իսկ անոնք զացին եւ կը քարոզէին ամէնուրեք:

Տէրը անոնց գործակից էր, ու կը հաստատէր խօսքը՝ ընկերացող նշաններով: Ամէն:

# ՂՈՒԿԱՍ

**1** Քանի շատեր ձեռնարկեցին կարգի դնել  
մեր մէջ հաստատ գիտցուած բաներուն  
պատմութիւնը, 2 ինչպէս սկիզբէն աւանդեցին  
մեզի ականատես վկամերը եւ խօսքին  
սպասաւորները, 3 ինծի ալ՝ որ սկիզբէն  
հետեւած էի այդ բոլոր բաներուն՝ յարմար  
թուեցալ կարգով գրել բեզի, պատուական  
թեոփիլոս, 4 որպէսզի գիտնաս ստոյգը  
այն բաներուն մասին՝ որոնց համաձայն  
կրթուեցար: 5 Յրեաստանի Յերովիչն  
թագաւորին օրերը՝ Վրիայի դասեն Զաքարիա  
անունով քահանայ մը կար, որուն կինը  
Ահարոնի աղջիկներէն էր, անունը՝ Եղիսաբէթ:  
6 Երկուքն ալ Աստուծոյ առջեւ արդար էին,  
անմեղադրեի կերպով ընթանալով Տէրոց  
բոլոր պատուիրաններուն եւ կանոններուն  
համաձայն: 7 Զաւակ չունեին, որովհետեւ  
Եղիսաբէթ ամուլ էր, ու երկուքն ալ  
յառաջացած տարիք ունեին: 8 Մինչ  
ան՝ իր դասին օրերը հասնելուն համար՝  
քահանայութիւն կը կատարէր Աստուծոյ  
առջեւ, 9 քահանայութեան սովորութեան  
համաձայն՝ իրեն վիճակուեցալ Տէրոց  
տաճարը մտնել եւ խունկ ծիւել: 10 Ժողովուրդին  
ամբողջ բազմութիւնը դուրս աղօթքի կայնած  
էր՝ խունկի ժամուն: 11 Այդ ատեն Տէրոց  
հրեշտակը երեւեցալ անոր, ու կայնեցալ  
խունկի զոհասեղանին աջ կողմը: 12 Երբ  
Զաքարիա տեսաւ՝ վրդովեցալ, եւ վախը  
համակեց զինք: 13 Յրեշտակը ըսաւ անոր.  
«Մի վախնար, Զաքարիա, որովհետեւ քու  
աղերսանքդ ընդունուեցալ: Կինդ՝ Եղիսաբէթ  
որդի մը պիտի ծնանի բեզի, եւ անոր  
անունը Յովիաննես պիտի կոչես: 14 Քեզի  
ուրախութիւն ու ցնծութիւն պիտի ըլլայ, եւ  
շատեր պիտի ուրախանան անոր ծնունդին  
համար. 15 որովհետեւ Տէրոց առջեւ մեծ  
պիտի ըլլայ: Ոչ զինի պիտի խմէ, ոչ ալ օյի,  
ու դեռ իր մօր որովայնեն Սուլր Յոգիով  
պիտի լեցուի, 16 եւ Խարայէի որդիներէն  
շատերը պիտի դարձնէ Տէրոց՝ իրենց  
Աստուծոյն: 17 Ինք պիտի գայ անոր առջեւեն՝  
Եղիսաբի հոգիով ու զօրութեամբ, հայրերուն  
սիրտը վերադարձնելու դէպի զաւակները,

եւ անհնազանդները՝ արդարներուն  
իմաստութեան, որպէսզի պատրաստ Տէրոց  
բարեյօժար ժողովուրդ մը»: 18 Զաքարիա  
ըսաւ հրեշտակին. «Ինչպէս գիտնամ ատիկա,  
որովհետեւ ես ծեր եմ, ու կինս յառաջացած  
տարիք ունի»: 19 Յրեշտակը պատասխանեց  
անոր. «Ես Գարբիէն եմ՝ որ կը կայնիմ  
Աստուծոյ առջեւ, ու դրկուեցալ բեզի՝ խօսելու  
եւ այս բաները բեզի աւետելու: 20 Ահա դուն  
համր պիտի ըլլաս, ու պիտի չկարենաս խօսիլ  
մինչեւ այն օրը՝ երբ այս բաները ըլլան, քանի  
որ չհաստացիր իմ խօսքերուս՝ որոնք պիտի  
իրագործուին իրենց ատենին»: 21 Ժողովուրդը  
կը սպասէր Զաքարիայի, եւ կը զարմանային  
որ ան կ'ուշանար տաճարին մէջ: 22 Երբ դուրս  
ելաւ՝ չեր կրնար խօսիլ անոնց հետ. ուստի  
ըմբռնեցին թէ տեսիլք մը տեսած է տաճարին  
մէջ: Եւ ինք նշան կ'ընէր անոնց, ու համր կը  
մնար: 23 Երբ իր պաշտօնին օրերը լրացան՝  
իր տունը գնաց: 24 Այդ օրերէն ետք անոր  
կինը՝ Եղիսաբէթ յլացաւ, եւ հինգ ամիս կը  
պահուլըտէր ու կ'ըսէր. 25 «Այսպէս ըրաւ ինձի  
Տէրը՝ այս օրերուս, որ իմ վրաս նայեցաւ՝  
նախատինքս մարդոց մէշէն վերցնելու  
համար»: 26 Վեցերորդ ամսուան մէջ՝ Գարբիէլ  
հրեշտակը Աստուծոմ դրկուեցալ Գալիլեայի  
մէկ քաղաքը, որուն անունը Նազարէթ էր,  
27 կոյսի մը՝ մարդու մը նշանուած, որուն  
անունը Յովսէփ էր, Դաւիթի տունեն. այդ  
կոյսին անունը Մարիամ էր: 28 Յրեշտակը  
անոր քով մտնելով՝ ըսաւ. «Ուզըն, շնորհընկալ  
կոյս, Տէրը բեզի հետ է: Դուն կիներուն մէջ  
օրինեալ ես»: 29 Տեսնելով զայն՝ շփոթեցաւ  
անոր խօսքէն, եւ ինքնիրեն կը մտածէր թէ ինչ  
տեսակ քարեւ էր ատիկա: 30 Յրեշտակը ըսաւ  
անոր. «Մի վախնար, Մարիամ, որովհետեւ  
շնորհք գտար Աստուծոյ քով: 31 Ահա պիտի  
յղանաս որովայնի մէջ ու որդի մը պիտի  
ծնանիս, եւ անոր անունը Յիսուս պիտի կոչես:  
32 Ան մեծ պիտի ըլլայ ու Ամենարարձրին  
Որդին պիտի կոչուի: Տէր Աստուծած անոր  
պիտի տայ իր հօր՝ Դաւիթի գահը, 33 եւ Յակոբի  
տան վրայ յաւիտեան պիտի թագաւորէ: Անոր  
թագաւորութիւնը վախճան պիտի չունենայ»:  
[առ ց165] 34 Մարիամ ըսաւ հրեշտակին. «Ինչպէս  
պիտի ըլլայ այդ բանը, քանի որ ես այր մարդ

շեմ գիտեր»: 35 Յրեշտակը պատասխանեց անոր. «Սուրբ Յոդին պիտի գայ վրադ, ու Ամենաքարձրին գօրութիւնը հովանի պիտի ըլլայ քեզի. ուստի այն սուրբը որ քեզմէ պիտի ծնի՝ Աստուծոյ Որդի պիտի կոչուի: 36 Ահա քու ազգական՝ Եղիսաբեթ, ինք ալ իր ծերութեան ատեն՝ որդիով մը յոի է. եւ ասիկա Վեցերորդ ամիսն է անոր՝ որ ամուկ կոչուած էր. 37 որովհետեւ ոչինչ անկարելի է Աստուծոյ»: 38 Մարիամ ըսաւ. «Ահա ես Տէրոց աղախիմն եմ, քու խօսքին համաձայն թոռ ըլլայ ինծի»: Ու իրեշտակը գնաց անոր քովին: 39 Այդ օրերը Մարիամ կանգնեցաւ, փութալով գնաց լեռնակողմը՝ Յուդայի մէկ քաղաքը, 40 մտաւ Զաքարիայի տունը եւ բարեւեց Եղիսաբեթը: 41 Երբ Եղիսաբեթ լսեց Մարիամի բարեւը, երախան խայտաց անոր որովայնին մէջ. իսկ Եղիսաբեթ լեցուեցաւ Սուրբ Յոդիով, 42 ու բարձրածայն գոչելով ըսաւ. «Դուն օրինեալ ես կիներուն մէջ, եւ օրինեալ է որովայնի պտուլը: 43 Այս ինչպէս եղաւ, որ իմ Տէրոց մայրը եկաւ ինծի. 44 որովհետեւ ահա երբ քու բարեւիդ ձայնը հասաւ ականջիս, երախան ցնծութենեն խայտաց որովայնիս մէջ: 45 Երանի անոր՝ որ հաւատացած է, որովիետեւ՝ պիտի կատարուին այն քաները՝ որոնք Տէրոջմն ըսուեցան իրեն»: 46 Մարիամ ըսաւ. «Իմ անձս կը մեծարէ Տէրը, 47 եւ իմ հոգիս ցնծաց իմ Փրկիչ Աստուծովս, 48 քանի որ նայեցաւ իր աղախիմին նուաստութեան. արդարեւ ահա ասկէ ետք՝ բոլոր սերունդները երանելի պիտի կոչեն զիս, 49 որովհետեւ Յօրօք մեծամեծ բաներ ըրաւ ինծի: Անոր անունը սուրբ է, 50 եւ անոր ողորմութիւնը իրմէ վախցողներուն վրայ է՝ սերունդէ սերունդ: 51 Իր բազուկով գօրութիւն ցոյց տուաւ, ցրուեց ամբարտաւանները իրենց սիրտին երեւակայութեամբ: 52 Զօրաւորները իշեցուց իրենց գահերեն, ու բարձրացուց նուաստութիւնը: 53 Անօթիները լիացուց բարիքներով, եւ պարապ ճամբեց հարուստները: 54 Օգնութեան հասաւ իր Եսրայէլ ծառային, յիշելով իր ողորմութիւնը 55 ինչպէս ինք խոստացած էր մեր հայրերուն - Աքրահամի եւ անոր գարմին համրէպ՝ յաւիստեան»: (առօն ց165) 56 Մարիամ անոր քով մնաց՝ գրեթէ երեք ամիս,

ապա Վերադարձաւ իր տունը: 57 Եղիսաբեթի ծնաները ժամանակը լրացաւ, ու որդի մը ծնաւ: 58 Երբ լսեցին անոնք՝ որ կը բնակէին անոր շուրջը, նաեւ անոր ազգականները, թէ Տէրը մեծարած էր զայն իր ողորմութեամբ, անոր հետ ուրախացան: 59 Ութերորդ օրը Եկան մանուկը թվիատելու, եւ Զաքարիա կը կոչէին զայն՝ իր հօր անունով: 60 Իսկ անոր մայրը ըսաւ. «Ոչ, այլ՝ Յովիաննեւս պիտի կոչուի»: 61 Իրեն ըսին. «Քու ազգականներուդ մէջ չկայ մէկը, որ այս անունով կոչուի»: 62 Նշան ըրին անոր հօր թէ ինչ անունով կ'ուզէ որ ան կոչուի: 63 Ինք ալ տախտակ մը ուզեց ու գրեց. «Յովիաննեւս է անոր անունը»: Բոլորն ալ զարմացան: 64 Անմիջապէս բացուեցաւ իր բերանը, նաեւ՝ լեզուն, ու խօսեցաւ եւ օրինեց Աստուած: 65 Վախը համակեց բոլոր անոնց շուրջը բնակողները, եւ այս բոլոր բաները կը պատմուէին Յրեաստանի ամբողջ լեռնակողմը: 66 Բոլոր լսողները անոնց մասին կը մտածէին» ու կ'ըսէին. «Արդեօր ինչ պիտի ըլլայ այս մանուկը»: Եւ Տէրոց ծեռքը անոր հետ էր: 67 Անոր հայրը՝ Զաքարիա, Սուրբ Յոդիով լեցուած՝ մարգարեացաւ ու ըսաւ. 68 «Օրինեալ ըլլայ Տէրը, Իսրայէլ Աստուածը, որ այցելց իր ժողովուրդին եւ ազտագրեց զայն: 69 Մեզի փրկութեան եղջիւր մը հանեց իր Դաւիթի ծառային տուննեն, 70 ինչպէս խօսեցաւ սուրբերուն բերանով, որոնք դարերու սկիզբէն ի վեր անոր մարգարեներն էին, ) (առօն ց165) 71 Փրկութիւն տալու մեր թշնամիներէն ու բոլոր մեզ ատողներուն ծեռքէն, 72 իրագործելու մեր հայրերուն խոստացած ողորմութիւնը եւ յիշելու իր սուրբ ուխտը, 73 (այն երդումը որ մեր հօր՝ Աքրահամի ըրա, ) որպէսզի մեզի շնորհէ՝ 74 մեր թշնամիներուն ծեռքէն ազատելով՝ առանց վախի պաշտել զինք, 75 սրբութեամբ եւ արդարութեամբ ընթանալով իր առջեւ՝ մեր կեանքին բոլոր օրերուն մէջ: 76 Իսկ դրւն, մանուկ, Ամենաքարձրին մարգարեն պիտի կոչուիս, որովհետեւ «պիտի երթաւ Տէրոց առջեւեն՝ անոր ճամբաները պատրաստելու, 77 անոր ժողովուրդին գիտցնելու իրենց փրկութիւնը՝ իրենց մեղքերուն ներումով», 78 մեր Աստուծոյն գթառաս ողորմութեամբ, որով Ծագող արեւը բարձրէն այցելեց մեզի՝

79 “փայլելու խաւարի եւ մահուան շուքի մէջ բնակողներուն վրայ”, ու մեր ոտքերը ուղղելու դէպի խաղաղութեան ճամբան»: 80 Մանուկը կը մեծնար ու կը գօրանար հոգիով, եւ անապատներուն մէջ Եր՝ մինչեւ այն օրը, երբ դարձեալ ցոյց տուալ ինքինք իսրայէլի:

**2** Այդ օրերը Օգոստոս կայսրէն հրամանագիր ելաւ, որ ամբողջ երկրագունդը արձանագրուի: 2 (Այս առաջին աշխարհագիրը եղաւ՝ երբ Կիւրենոս Սուրբայի վրայ կառավարիչ էր: ) 3 Բոլորը կ'երթային արձանագրուելու, իւրաքանչիւրը՝ իր քաղաքին մէջ: 4 Ցովսէփ ալ՝ Գալիլեայէն, Նազարէթ քաղաքէն, բարձրացաւ դէպի Յրէստան՝ Դալիլի քաղաքը, որ Բեթղեհեմ կը կոչուի, (քանի ինք Դալիլի տունն եւ գերդաստանն էր, ) 5 արձանագրուելու Մարիամի հետ, որ իր նշանածն էր ու յոի էր: 6 Երբ անոնք հոն էին՝ անոր ծնանելու օրերը լրացան. 7 եւ իր անդրանիկ որդին ծնաւ, խանձարուրով փաթթեց զայն ու մսուրին մէջ պառկեցուց, որովհետեւ իշեւանին մէջ տեղ չկար իրենց: 8 Այդ երկրամասը դաշտաբնակ հովիւներ կային, որոնք իրենց հօտերը կը պահպանէին գիշերուան մէջ: 9 Եւ ահա Տէրոց հրեշտակը անոնց վրայ հասաւ, Տէրոց փառքը անոնց շուրջը փայլեցաւ, ու սաստիկ վախցան: 10 Բայց հրեշտակը ըսաւ անոնց. «Մի վախնաք, որովհետեւ ահա ես մեծ ուրախութեան աւետիս մը կու տամ ձեզի, որ ամբողջ ժողովուրդին պիտի ըլլայ. 11 որովհետեւ այսօր՝ Դալիլի քաղաքին մէջ՝ Փրկիչ մը ծնաւ ձեզի, որ Օծեալ Տէրն է: 12 Եւ սա ձեզի նշան մը պիտի ըլլայ. Երախայ մը պիտի զտնէք՝ խանձարուրով փաթթուած ու մսուրի մէջ պառկած»: 13 Ցանկարծ այդ հրեշտակին հետ երկնային զօրքերու բազմութիւն մը եղաւ, որոնք Աստուած կը գովարանէին եւ կ'ըսէին. 14 «Ամենաքարձը վայրերուն մէջ՝ Աստուծոյ փառք, երկրի վրայ՝ խաղաղութիւն, մարդոց մէջ՝ բարեացակամութիւն»: 15 Երբ հրեշտակները երկինք վերցուեցան անոնցմէ, հովիւները ըսին իրարու. «Եկէք, երթանք մինչեւ Բեթղեհեմ, ու տեսնենք թէ ինչ է այս եղած քանը՝ որ Տէրը գիտցուց մեզի»: 16 Ուստի գացին աճապարելով, եւ գտան Մարիամն ու

Ցովսէփը, եւ մսուրին մէջ պառկած երախսան: 17 Երբ տեսան, գիտցուցին այն խօսքը՝ որ այս մանուկին մասին ըսուեցա իրենց: 18 Բոլոր լսողները կը զարմանային այն բաներուն վրայ, որ հովիւները կը պատմէին իրենց: 19 Իսկ Մարիամ կը պահէր այս բոլոր բաները իր սիրտին մէջ, եւ կը խորհրդածէր: 20 Ցետոյ հովիւները վերադարձան, փառաբանելով ու գովարանէլով Աստուած այն բոլոր բաներուն համար՝ որ լսեցին եւ տեսան, ինչպէս իրենց ըսուած էր: 21 Երբ ուրե օրերը լրացան՝ մանուկը տարիին թիվատերու: Անոր անունը դրուեցա Յիսուս, որ հրեշտակին կոչած անունն էր՝ դեռ ինք մօրը որովպանին մէջ չղացուած: 22 Երբ անոնց մաքրութեան օրերը լրացան՝ Մովսէփ Օրէնքին համաձայն, Երուսաղէմ տարիին զայն՝ Տէրոց ներկայացնելու, 23 (ինչպէս գրուած է Տէրոց Օրէնքին մէջ. «Ամեն արու որ արգանդ կը բանայ՝ պիտի կոչուի «Տէրոց սրբացած»», ) 24 ու Տէրոց Օրէնքին մէջ ըսուածին համաձայն զոհ մը ընծայելու՝ զոյգ մը տատրակ, կամ աղաւնիի երկու ձագ: 25 Այդ ատեն՝ Երուսաղէմի մէջ մարդ մը կար, որուն անունը Սիմեոն էր: Ան արդար եւ բարեպաշտ էր, իսրայէլի միսիթարութեան կը սպասէր, ու Սուլը Յոզին անոր վրայ էր: 26 Ան պատգամ ստացած էր Սուլը Յոզիին թէ մահ պիտի չտեսնէր՝ մինչեւ որ տեսնէր Տէրոց Օծեալը: 27 Ան ալ՝ առաջնորդուելով Յոզիին՝ եկաւ տաճարը. ու երբ ծնողները բերին Յիսուս մանուկը՝ որպէսզի Օրէնքին սովորութեան համաձայն կատարեն անոր համար, 28 ինք ալ առաւ զայն իր գիրկը, օրինեց Աստուած եւ ըսաւ. 29 «Յիմա, Տէր, արձակէ ծառադ խաղաղութեամբ՝ քու խօսքի համաձայն. 30 որովհետեւ աշքերս տեսան քու փրկութիւն՝ 31 որ պատրաստեցիր բոլոր ժողովուրդներուն առջեւ, 32 լոյս մը՝ հեթանոսներոց լուսաւորելու, ու փառք՝ Իսրայէլի, քու ժողովուրդիից»: 33 Ցովսէփ եւ անոր մայրը զարմացած էին այն բաներուն վրայ՝ որ կը խօսուէին անոր մասին: 34 Սիմեոն օրինեց զանոնք, եւ ըսաւ անոր մօր՝ Մարիամի. «Ահա այս մանուկը սահմանուած է շատ մարդոց իյնալրւն ու ելելուն համար՝ իսրայէլի մէջ, եւ հակաճառութեան նշան մը ըլլալու համար. 35 (եւ քու սիրտիդ մէջէն ալթօնր

մը պիտի անցնի“) որպեսզի շատ սիրտերու մտածումները յայտնուին»: 36 Նաեւ հոն էր Աննա մարգարեւուին, Փանուելի աղջիկը, Ասերի տոհմեն: Ան յառաջացած տարիք ուներ. ամուսինին հետ եօթը տարի ապրած էր իր կուտութենեն ետք, 37 ու այրի էր՝ գրեթ ութառունչորս տարեկան: Ան չէր հեռանար տաճարեն, հապա ծոնով եւ աղերսանքով կը պաշտեր Աստուած՝ զիշեր ու ցերեկ: 38 Այդ նոյն պահուն ան եկա, ներբողեց Տէրը, եւ խօսեցաւ անոր մասին բոլոր անոնց՝ որ Երուսաղեմի մէջ կը սպասէին ազատագրութեան: 39 Երբ գործադրեցին ամեն բան՝ Տէրոց Օրէսքին համածայն, վերադարձան Գալիլեա, իրենց Նազարէթ քաղաքը: 40 Եւ մանուկը կը մեծնար ու հոգիով կը գօրանար՝ իմաստութեամբ լեցուած, եւ Աստուծոյ շնորհքը անոր վրայ էր: 41 Անոր ծնողները ամեն տարի՝ Զատիկի տօնին՝ Կ'երային Երուսաղեմ: 42 Ու երբ ան եղաւ տասներկու տարեկան, բարձրացան Երուսաղեմ՝ տօնին սովորութեան համածայն: 43 Երբ օրերը աւարտեցին ու վերադարձան, Յիսուս պատասին մնաց Երուսաղեմ: Բայց Յովսէփ եւ անոր մայրը չէին գիտեր. 44 հապա կարծելով թէ ան ուղեկիցներուն հետ է՝ մէկ օրուան ճամբայ գացին, ու կը փնտուին զայն իրենց ազգականներուն եւ ծանօթներուն մէջ: 45 Երբ չգտան՝ Երուսաղեմ վերադարձան զայն փնտուելու: 46 Երեք օր ետք գտան զայն տաճարին մէջ. նստած էր վարդապետներուն հետ, մտիկ կ'ընէր անոնց եւ բան կը հարցնէր: 47 Բոլոր զայն յստուները կը զմայլէին անոր խելքեն ու պատասխաններէն: 48 Երբ տեսան զայն՝ ապած մնացին, եւ մայրը ըսաւ անոր. «Որդենակ, ինչո՞ւ այդպէս ըրիդ մեզի. ահա հայրո ու ես կը փնտուինք քեզ՝ չափազանց մորմոքած»: 49 Ըսաւ անոնց. «Ի՞նչո՞ւ կը փնտուիիր զիս. չէի՞ք գիտեր թէ ես պետք է ըլլամ իմ Յօրս տունը»: 50 Սակայն անոնք չհասկցան այս խօսքը՝ որ ըսաւ իրենց: 51 Յետոյ իջաւ անոնց հետ ու գնաց Նազարէթ, եւ կը հապատակէր անոնց. բայց անոր մայրը այս բոլոր խօսքերը կը պահէր իր սիրտին մէջ: 52 Յիսուս կը զարգանար իմաստութեամբ ու հասակով, եւ շնորհք գտնելով Աստուծոյ ու մարդոց բով:

**3** Տիբերիոս կայսրին գահակալութեան տասնինգերորդ տարին, երբ Պոնտացի Պիղատոս Յրէաստանի վրայ կառավարիչ էր, Յերովդէս՝ Գալիլեայի վրայ չորրորդապետ, անոր Եղբայր՝ Փիլիպպոս՝ Իտուրայի ու Տրաքոնացիներու երկրին վրայ չորրորդապետ, եւ Լիւսանիաս՝ Արիենտի վրայ չորրորդապետ, 2 Աննայի ու Կայիհափայի քահանայապետութեան ատեն՝ Աստուած խօսեցաւ “Զաքարիայի որդիին՝ Ցովիաննեսի, անապատին մէջ: 3 Ան ալ եկաւ Ցորդանանի շրջակայքը եւ ապաշխարութեան մկրտութիւն կը քարոզէր՝ մեղքերու ներումին համար, 4 ինչպէս գրուած է Եսայի մարգարէին խօսքերուն գիրքին մէջ. «Անապատին մէջ գոչողին ճայնը. “Պատրաստեցէք Տէրոց ճամբան, շտկեցէք անոր շալիղները: 5 Ամեն ձոր պիտի լեցուի, եւ ամեն լեռ ու բլուր պիտի ցածնայ. ծուռը պիտի շտկուի, խորտութորտ տեղերը պիտի ըլլան հարթ ճամբաներ, 6 եւ ամեն մարմին պիտի տեսնէ Աստուծոյ փրկութիւնը”»: 7 Իրուն մկրտուելու եկող բազմութեան ըսաւ. «Իժերոն ծնունդներ, ով իմացուց ձեզի՝ խուսափիլ զայիք բարկութենեն: 8 Ուրեմն ապաշխարութեան արժանապայել պտուղ բերէք, եւ մի սկսիք ձեր մէջ ըսել. “Մենք Աբրահամը ունինք իբր հայր”. քանի որ կը յայտարարեմ ձեզի թէ Աստուած կարող է այս քարերէն հանել Աբրահամի զաւակներ: 9 Կացինը արդին իսկ դրուած է ծառերու արմատին բռվ. ուրեմն ամեն ծառ՝ որ լաւ պտուղ չի բերեր, պիտի կտրուի ու կրակը նետուի»: 10 Բազմութիւնները հարցուցին իրեն. «Ուրեմն ինչ ընենք»: 11 Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Ո՛վ որ երկու բաճկոն ունի՝ մէկը թող տայ չունեցողին, եւ ով որ կերակուր ունի՝ նոյնպէս ընէ»: 12 Մաքսաւորներ ալ եկան մկրտուելու, եւ ըսին անոր. «Վարդապետ, մէնք ինչ ընենք»: 13 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Մի պահանջէք աւելի՝ բան ինչ որ ձեզի պատուիրուած է»: 14 Զինուորներն ալ կը հարցնէին անոր. «Մենք ինչ ընենք»: Ըսաւ անոնց. «Ո՛չ մէկը հարստահարեցէք, ոչ մէկը գրպարտեցէք, հապա բաւարարուեցէք ձեր թոշակով»: 15 Քանի ժողովուրդը ակնկալութեան մէջ

Եր, եւ բոլորը կը մտածէին իրենց սիրտին մէջ Յովիաննեսի մասին, թէ արդեօք ինք է Քրիստոսը, **16** Յովիաննես պատասխանեց բոլորին. «Արդարեւ ես կը մկրտեմ ձեզ ջուրով, բայց ինձմէ աւելի հզօրը կու գայ, որուն կօշիկներուն կապերը քակելու արժանի չեմ. անիկայ պիտի մկրտէ ձեզ Սուլրք Յոգիով ու կրակով: **17** Անոր հեծանոցը իր ձեռքն է. իր կալը պիտի մաքրէ եւ ցորենը պիտի ժողովէ իր ամբարդ, իսկ յարդը պիտի այրէ անշէց կրակով»: **18** Ուրիշ շատ բաներ ալ կ'աւետէր՝ ժողովուրդը յորդորելով: **19** Բայց Յերովդին չորրորդապետը, կշտամբուելով անկէ իր եղրօն կնոշ՝ Յերովդիայի համար, նաեւ բոլոր չարիքներուն համար՝ որ Յերովդին ըրած էր, **20** սայ ալ աւելցուց այդ բոլորին վրայ.- բանտարկեց Յովիաննեսը: **21** Ամբողջ ժողովուրդը մկրտուեցաւ. Յիսուս ալ մկրտուեցաւ, ու երբ կ'աղօթէր՝ երկինքը բացուեցաւ, **22** եւ Սուլրք Յոգին իջաւ անոր վրայ մարմնաւոր երեւոյթով՝ աղաւնիի պէս, ու ձայն մը եկաւ երկինքնէ՝ որ կ'ըսէր. «Դնին ես իմ սիրելի Որդիս, քեզի հաճեցայ»: **23** Եւ ինք՝ Յիսուս՝ սկսած էր գրեթէ երեսուն տարեկան ըլլալ: (Ինչպէս կը կարծուէր) ան որդին էր Յովսէփի, որ Յեղիի, որ Սատաթի, **24** որ Ղեւիի, որ Սեղբիի, որ Յաննէի, որ Յովսէփի, **25** որ Սատաթիայի, որ Ամովսի, որ Նաւումի, որ Եսոյի, որ Նանգէի, **26** որ Սաաթի, որ Սատաթիայի, որ Սեմէիի, որ Յովսէփի, որ Յուղայի, **27** որ Յովիաննայի, որ Շեսայի, որ Զօրաբարքէի, որ Սաղաթիէլ, որ Ներիի, **28** որ Սեղբիի, որ Աղոյի, որ Կովսամի, որ Եղմովդայի, որ Երի, **29** որ Յովսէսի, որ Եղիազարի, որ Յովիմի, որ Սատաթի, որ Ղեւիի, **30** որ Սիմեոնի, որ Յուղայի, որ Յովսէփի, որ Յովսանի, որ Եղիակիմի, **31** որ Սելեայի, որ Մայնանի, որ Մատաթայի, որ Նաթանի, որ Դալիթի, **32** որ Յեսսէի, որ Ովքէթի, որ Բոռսի, որ Սաղմոնի, որ Նասոնի, **33** որ Ամինադարի, որ Արամի, որ Եսրոնի, որ Փարէսի, որ Յուղայի, **34** որ Յակոբի, որ Խսահակի, որ Աբրահամի, որ Թարայի, որ Նաքովի, **35** որ Սերուզի, որ Ռագաւի, որ Փաղէկի, որ Երերի, որ Սաղայի, **36** որ Կայսանի, որ Արփաքսադի, որ Սէմի, որ Նոյի, որ Ղամէքի, **37** որ Մաթուսադայի,

որ Ենովքի, որ Յարեղի, որ Մաղաղիէլի, որ Կայնանի, **38** որ Ենովսի, որ Սէթի, որ Աղամի, որ Աստուծոյ որդին էր:

**4** Յիսուս՝ Սուլրք Յոգիով լեցուած՝ վերադարձաւ Յորդանանեն, ու Յոգիւն տարուեցաւ անապատը, **2** ուր քառասուն օր փորձուեցաւ Զարախոսւն: Այդ օրերը ոչինչ կերաւ եւ այդ օրերուն լրանալին ետք՝ անօթեցաւ: **3** Եւ Զարախոսը ըսաւ անոր. «Եթէ Աստուծոյ Որդին ես, ըսէ այդ քարին՝ որ հաց ըլլայ»: **4** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Գրուած է. «Միայն հացով չէ որ մարդը պիտի ապրի, հապա՞ Աստուծոյ ամէն խօսքով»»: **5** Զարախոսը՝ հանելով զայն բարձր լեռ մը՝ ցուցուց անոր երկրագունդին բոլոր թագաւորութիւնները վայրկեանի մը մէջ, **6** ու Զարախոսը ըսաւ անոր. «Այս ամբողջ իշխանութիւնը եւ անոնց փառքը պիտի տամ քեզի. որովհետեւ ինծի յանձնուած է, ու որուն որ ուզեմ՝ կու տամ զայն: **7** Ուրեմն եթէ դուն իմ առջեւս իյնալով երկրպագես, բոլորը քուկո պիտի ըլլան»: **8** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Գրուած է. «Տէրո՞շ՝ քու Աստուծոյն երկրպագէ, եւ միայն զինք պաշտէ»»: **9** Ապա տարաւ զայն Երուսաղէմ, կայնեցուց տաճարին աշտարակին վրայ, եւ ըսաւ անոր. «Եթէ դուն Աստուծոյ Որդին ես, վար նետէ քեզ ասկէ. **10** որովհետեւ գրուած է. «Իր իրեշտակներուն պիտի իրահանգէ քեզի համար՝ որ պահեն քեզ, **11** եւ իրենց ծեռքերուն վրայ պիտի կրեն քեզ, որպեսզի քարի մը չզարնես ոտքը»»: **12** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ըստուած է. «Մի փորձեր Տէրը՝ քու Աստուածոյ»»: **13** Երբ Զարախոսը լմնցուց ամբողջ փորձութիւնը, ատեն մը հեռացաւ անկէ: **14** Յիսուս Յոգիին գօրութեամբ վերադարձաւ Գայլիեա, եւ անոր համբաւը տարածուեցաւ այդ գաւառին ամբողջ շրջակայքը: **15** Ինք կը սորվեցմէր անոնց ժողովարաններուն մէջ, ու կը փառաւորուէր բոլորին: **16** Երբ Եկաւ Նազարէթ, ուր ինք մեծցած էր, իր սովորութեան համաձայն Շարաթ օրը մտաւ ժողովարանը, ու կանգնեցաւ որ կարդայ: **17** Տուին անոր Եսայի մարգարէին գիրը: Երբ բացա գիրը, գտաւ այն տեղը՝ ուր գրուած էր. **18** «Տէրո՞շ Յոգին իմ վրաս է. որովհետեւ օծեց զիս աղբատներուն

աւետարանելու, դրկեց զիս կոտրած սիրտ ունեցողները բժկելու, **19** գերիներում՝ ազատ արձակում եւ կոյրերուն տեսողութիւն յայտարարելու, հարստահարութիւն կրողները ազատ արձակելու, Տերոց բարեհաճութեան տարին յայտարարելու»: **20** Յետոյ գոցեց գիրքը, տուաւ սպասաւորին, ու նստաւ: Բոլոր ժողովարանը եղողները իրենց աչքերը սեւեռած էին անոր վրայ: **21** Ուստի սկսաւ ըստ անոնց. «Այսօր այս գրուածը իրագործուեցաւ, ու ձեր ականջները լսեցին»: **22** Բոլորը կը վկայէին անոր մասին, կը զարմանային անոր բերանեն ելած շնորհայի խօսքերուն վրայ, եւ կ'ըսէին. «Ասիկա Յովսէփի որդին չէ»: **23** Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Իրաւ դուք ինծի պիտի ըսէք սայ առածը. «Բժիշկ, դուն քնզ բուժե՛: Ո՛քափ բաներ լսեցինք՝ որ Կափառնայումի մէջ կատարուեցան. ինս ալ ըր՝ քնչ բնագաւառիդ մէջ»»: **24** Եւ շարունակեց. «Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ո՛ մէկ մարգարէ ընդունելի է իր բնագաւառին մէջ»: **25** Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Շատ այրիներ կային Խրայէլի մէջ՝ Եղիայի օրերը, երբ երկինք գոցուեցաւ երեք տարի ու վեց ամիս, եւ մեծ սով եղաւ ամբողջ երկրին մէջ. **26** բայց Եղիա անոնցմէ ոչ մէկուն դրկուեցաւ, հապա միայն Սիլոնացիներուն Սարեփթա քաղաքը բնակող այրի կնոջ մը: **27** Նաեւ շատ բորոտներ կային Խրայէլի մէջ՝ Եղիսէ մարգարէին ատենք, եւ անոնցմէ ոչ մէկը մաքրուեցաւ, հապա միայն՝ Նէման Ասորին»»: **28** Ժողովարանին մէջ բոլորն ալ գայորոյթով լեցուեցան՝ երբ լսեցին այս խօսքերը. **29** Ուստի կանգնելով՝ դուրս հանեցին զայն քաղաքէն, եւ տարին զայն միշչեւ այն լերան ցցուած ծայրը՝ որուն վրայ իրենց քաղաքը կառուցանուած էր, որպէսզի քարձոր տեղին վար նետեն զայն: **30** Բայց ինք՝ անոնց մէշէն անցնելով՝ զնաց: **31** Ազա իջաւ Գալիեայի Կափառնայում քաղաքը, ու ծաբաթ օրերը կը սորվեցնէր անոնց: **32** Կ'ապշէին անոր ուսուցումին վրայ, որովհետեւ իշխանութեամբ էր անոր խօսքը: **33** Ժողովարանին մէջ մարդ մը կար՝ որ անմաքուր դեւի ոգի ունէր, եւ բարձրածայն աղաղակեց. **34** «Թորի մեզ. դուն ինչ ունիս մեզի հետ, Յիսուս Նազովուեցի. միթէ մեզ

կորսնցնելով եկար: Գիտեմ թէ ով ես՝ Աստուծոյ Սուլրը»: **35** Յիսուս սաստեց զայն՝ բայց վ. «Պապանձէ ու ելի՞ր ատկէ»: Ենը գետին զարկաւ զայն՝ բոլորին մէջտեղ, ելաւ անկէ եւ չվնասեց անոր: **36** Բոլորը այլայլած՝ իրարու հետ խօսակցելով կ'ըսէին. «Այս ինչ խօսք է, որ իշխանութեամբ եւ զօրութեամբ կը իրամայէ անմաքուր ոգիներուն, ու կ'ելլեն»: **37** Եւ անոր համբաւը տարածուեցաւ շրջակայրին բոլորը տեղերը: **38** Ելլելով ժողովարանէն՝ մտաւ Սիմոնի տունը: **39** Սիմոնի զոքանչը կը տուայսէր սաստիկ տենդով, ու թախանձեցին իրեն՝ անոր համար: **40** Յիսուս կայնելով անոր բով՝ սաստեց տենդը, որ թողուց զայն: Ան ալ անմիջապէս կանգնեցաւ, եւ անոնց կը սպասարկէր: **41** Արեւին մայր մտած ատենը՝ բոլոր անոնք, որ զանազան ախտերով հիւանդներ ունեին, իրեն բերին զանոնք. ինք ալ անոնցմէ իւրաքանչիւրին վրայ ձեռք դնելով՝ բուժեց զանոնք: **42** Շատերէն դեւէր ալ դուրս կ'ելլէին՝ աղաղակելով. «Դուն ես Քրիստոսը. Աստուծոյ Որդին»: Բայց ինք կը սաստէր ու չէր թոյլատրեր անոնս՝ որ խօսին, որովհետեւ գիտէին թէ ինք Քրիստոն է: **43** Երբ ցերեկ եղաւ, մեկնեցաւ ու զնաց ամայի տեղ մը. եւ բազմութիւնները կը փնտուեին զայն: Եկան անոր բով, ու կը բռնէին՝ որ չհեռանայ իրենցմէ: **44** Բայց ան ըսաւ իրենց. «Պէտք է որ ուրիշ քաղաքներու ալ աւետեմ Աստուծոյ թագաւորութիւնը, քանի որ դրկուած եմ այս նպատակով»: Եւ կը քարոզէր Գալիեայի ժողովարաններուն մէջ:

**5** Երբ բազմութիւնը խօնուեցաւ անոր շուրջը՝ Աստուծոյ խօսքը լսելու համար, ինք Գեննեսարէի ծովակին եղերքը կանգնած էր, 2 ու տեսաւ երկու նաւեր՝ որ ծովակին եղերքը կեցած էին, եւ ձկնորսները՝ անոնցմէ իջած՝ ուրկանները կը լրւային: 3 Ինք մտաւ այդ նաւերէն մէկուն մէջ՝ որ Սիմոնին էր, ինդրեց անկէ՝ որ քիչ մը ցամաքէն ծովուն մէջ տանի. ու նստելով նաւուն մէջ՝ կը սորվեցնէր քազմութիւններուն: **4** Երբ դադրեցաւ խօսելին՝ ըսաւ Սիմոնի. «Յառաջ տար նաւը՝ դէպի խորունքը, եւ նետեցէք ձեր ուրկանները՝ ծուկ որսալու»: **5** Սիմոն պատասխանեց անոր. «Կարդապէտ, ամբողջ գիշերը աշխատեցանք

ու ոչինչ որսացինք. բայց կը նետեմ ուռկանը՝ քու խօսքի համար»: 6 Երբ ատիկա ըրին՝ մեծ քանակութեամբ ծուկ բռնեցին, եւ իրենց ուռկանը կը պատուտէր: 7 Նշան կ'ընեին միւս նաւուն մէջ եղող իրենց ընկերակիցներուն, որ գան՝ օգնեն իրենց: Եկան ու երկու նաւերն ալ լեցուցին, եւ գրեթէ ընկդմելու մօտ էին: 8 Երբ Սիմոն Պետրոս տեսաւ, ինկա Յիսուսի ծունկերուն ու ըսաւ. «Տէր, հեռացիր իմ քովէս, քանի որ ես մեղաւոր մարդ մըն եմ»: 9 Որովհետեւ այլայլած էր, ինչպէս նաեւ բոլոր իրեն հետ երդողները, իրենց բռնած ծուկերու առատութեան համար. 10 նոյնպէս ալ Չեքեղեսի որդիները՝ Յակոբոս եւ Յովհաննես, որոնք Սիմոնի ընկերներն էին: Յիսուս ըսաւ Սիմոնի. «Մի վախնար, ասկէ ետք մարդոց որսորդ» պիտի ըլլաս»: 11 Ու նաւերը ցամաք հանելով՝ թողուցին ամէն ինչ եւ հետեւեցան անոր: 12 Երբ ինք քաղաքի մը մէջ էր՝ ահա մարդ մը, բորոտութեամբ լեցուն, տեսնելով Յիսուսը՝ ինկա երեսի վրայ, աղերսեց անոր եւ ըսաւ. «Տէր, եթէ ուզես՝ կրնան մաքրել զիս»: 13 Յիսուս երկարելով իր ձեռքը՝ դպաւ անոր ու ըսաւ. «Կ'ուզեմ, մաքրուե՛»: եւ իսկոյն բորոտութիւնը զնաց անկէ: 14 Ինք պատուիրեց անոր՝ որ ոչ մէկուն ըսէ, հապա՝ ըսաւ. «Գնայ, ցոյց տուր քեզ քահանային, եւ Մովսէսի պատուիրածին համաձայն՝ մատուցանէ քու մաքրուելու ընծան, իրը վկայութիւն անոնց»: 15 Սակայն անոր համբաւը այլ աւելի կը տարածուէր. ու մեծ քազմութիւններ կը համախմբուէին՝ մտիկ ընելու եւ բուժուելու իրենց հիւանդութիւններէն: 16 Բայց ինք կը քաշուէր ամայի տեղեր ու կ'աղօթէր: 17 Օր մը՝ ինք կը սորվեցնէր, ու Փարիսեցիներ եւ Օրէնքի վարդապետներ նստած էին, - որոնք ժողվուած էին Գալիլեայի, Յրէաստանի ու Երուսաղէմի բոլոր գիւղերէն, - եւ Տէրոց զօրութիւնը ներկայ էր բժշկելու համար»: 18 Եւ ահա քանի մը մարդիկ բերին անդամալոյծ մարդ մը՝ մահիճով, ու կը շանային ներս մտցնել զայն եւ դնել անոր առջեւ: 19 Երբ քազմութեան պատճառով չկրցան ճամբայ գտնել՝ որ ներս մտցնեն զայն, ելան տանիքը, եւ կոմինստրներուն մէջէն՝ մահիճով իշեցուցին զայն մէշտեղը, Յիսուսի առջեւ: 20 Ան ալ՝

տեսնելով անոնց հաւատքը՝ ըսաւ անոր. «Մարդ, մեղքերդ ներուած են քեզի»: 21 Դպիրներն ու Փարիսեցիները սկսան մտածել՝ ըսելով. «Ո՞վ է ասիկա՝ որ հայիոյութիւններ կ'ըսէ: Ո՞վ կրնայ մեղքերը ներել՝ բացի Աստուծմն»: 22 Երբ Յիսուս ըմբռնեց անոնց մտածումները՝ պատասխանեց անոնց. «Ի՞չ կը մտածէք ձեր սիրտերուն մէշ: 23 Ո՞ր աւելի դիւրին է, “մեղքերդ ներուած են քեզի” ըսելը, թէ՝ “ոտքին ելիր ու քայլ” ըսելը: 24 Բայց որպեսզի գիտնաք թէ մարդու Որդին իշխանութիւն ունի՝ երկրի վրայ մեղքերը ներելու, (ըսաւ անդամալոյծին, ) քեզի կ'ըսէմ. “Ոտքին ելիր, ան մահիճու ու գնա տունդ”»: 25 Ան ալ անմիջապէս կանգնեցաւ անոնց առջեւ, վրան առաւ ինչ բանի վրայ որ պառկած էր, եւ գնաց իր տունը՝ փառաքանելով Աստուած: 26 Բոլորը՝ հիացումով համակուած՝ փառաքանեցին Աստուած, ու վախով համակուած՝ կ'ըսէին. «Այսօր արտակարգ բաներ տեսանք»: 27 Ատկէ ետք՝ մեկնեցաւ, եւ տեսաւ մաքսաւոր մը՝ որուն անունը Ղեկի էր. ան նստած էր մաքս ընդունելու տեղը: Ըսաւ անոր. «Յետեւ ինծի»: 28 Ան ալ ձգեց ամէն ինչ, կանգնեցաւ եւ անոր հետեւեցաւ: 29 Ղեկի մեծ կոչունք մը սարբեց իր տան մէջ. ու մեծ քազմութիւն կար մաքսաւորներու եւ ուրիշներու, որ անոնց հետ սեղան նստած” էին: 30 Անոնց դպիրներն ու Փարիսեցիները կը տրտնջէին անոր աշակերտներուն դեմ՝ ըսելով. «Ինչո՞ւ կ'ուտէք ու կը խմէք մաքսաւորներու եւ մեղաւորներու հետ»: 31 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ո՞չ թէ առողջներուն բժիշկ պէտք է, հապա՝ հիւանդներուն: 32 Ես եկայ ոչ թէ արդարները կանչելու, հապա մեղաւորները՝ պապաշարութեան»: 33 Անոնք ալ ըսին. «Ինչո՞ւ Յովհաննեսի աշակերտները յաճախ ծով կը պահեն եւ աղերսանք կը մատուցանեն, նմանապէս Փարիսեցիներուն աշակերտները, բայց քուկիններդ կ'ուտէն ու կը խմեն»: 34 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Կրնամը ծով պահել տալ հարսնելորներուն՝ մինչ վիեսան իրենց հետ է: 35 Բայց օրերը պիտի զայն՝ երբ վիեսան պիտի վերցուի իրենցմէ. ապա այդ օրերը ծով պիտի պահեն»: 36 Առակ մըն ալ ըսաւ անոնց. «Ո՞չ մէկը կը ձգէ նոր լաթի կտոր մը իին հանդերձի

վրայ: Այլապէս՝ այդ նորը պատռուածք ալ կ'ընէ, ու հինգածին հետ չի յարմարիր այդ նոր յարթն եղած կտորը: **37** Նաեւ ոչ մէկը կը դնէ նոր գինին հին տիկերու մէջ: Այլապէս՝ նոր գինին կը պատռէ տիկերը. ինք կը թափի, ու տիկերը կը կորուլին: **38** Յապա նոր գինին դրուելու է նոր տիկերու մէջ, որպէսզի երկուրն ալ պահուին: **39** Եւ ոչ մէկը հին գինին խմելն ետք՝ իսկոյն կ'ուզէ նորը, քանի որ կ'ըսէ. “Հինը աւելի ախորժահամ է”:

**6** Առաջին ամսուան երկրորդ Շաբաթ օրը՝ ինք կ'անցնէր արտերու մէշեն, եւ իր աշակերտները ցորենի հասկեր փրցնելով՝ իրենց ձեռքերուն մէջ կը շփէին ու կ'ուտէին: **2** Փարիստեցիներէն ոմանք ըսին անոնց. «Ինչո՞ւ կ'ընէք ինչ որ արտօնուած չէ ընել Շաբաթ օրերը»: **3** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Չը կարդացեր Դաւիթի ըրածը, երբ ինք եւ իրեն հետ եղողները անօթեցան. **4** Ինչպէս մտաւ Վստուծոյ տունը, առաւ առաջադրութեան հացերը ու կերաւ, նաեւ տուաւ իրեն հետ եղողներուն. ոչ մէկուն արտօնուած էր ուտել զանոնք՝ բացի քահանաներէն»: **5** Եւ ըսաւ անոնց. «Մարդու Որդին տէրն է նաեւ Շաբաթին»: **6** Ուրիշ Շաբաթ օր մըն ալ մտաւ ժողովարանը եւ կը սորվեցնէր: Յոն մարդ մը կար՝ որուն աջ ձեռքը չորցած էր: **7** Դայիներն ու Փարիստեցիները կը իսկէին իր վրայ՝ տեսնելու թէ պիտի բուժէ զայն Շաբաթ օրը, որպէսզի ամբաստանութեան առիթ մը գտնեն իրեն դէմ: **8** Իսկ ինք՝ գիտնալով անոնց մտածումները՝ ըսաւ այն մարդուն, որուն ձեռքը չորցած էր. «Ուտքի ելիր, կայնէ մէջտեղը»: Ան ալ ելաւ ու կայնեցաւ: **9** Ուստի Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ձեզի բան մը հարցնեմ. “Շաբաթ օրը ո՞ր արտօնուած է, բարիք ընել՝ թէ չարիք ընել, անձ մը փրկվի՝ թէ կորսնցնել”»: **10** Եւ շուրջը նայելով՝ բոլորին վրայ, ըսաւ անոր. «Երկարէ ձեռքը»: Ան ալ այնպէս ըրաւ, ու անոր ձեռքը առողջացաւ միւսին պէս: **11** Իսկ անոնք լեցուեցան մոլեզնութեամբ, եւ կը խօսէին իրարու հետ՝ թէ ինչ ընեն Յիսուսի: **12** Վյո օրերը՝ լեզը զնաց աղօթելու, եւ ամբողջ գիշերը անցուց Վստուծոյ աղօթելով: **13** Առտուն՝ կանչեց իր աշակերտները, եւ

ընտրեց անոնցմէ տասներկու հոգի, ու առաքեալ անուանեց զանոնք. **14** Սիմոնը՝ որ Պետրոս ալ անուանեց, եւ անոր եղայրը՝ Անդրեասը, Յակոբոսն ու Յովհաննէսը, **15** Փիլիպոսը եւ Բարթողոմէոսը, Մատթէոսն ու Թովմասը, Ալփէոսեան Յակոբոսը եւ Նախանձայոց կոչուած Սիմոնը, **16** Յակոբոսի եղայրը՝ Յուդան, ու Իսկարիովտացի Յուդան՝ որ մատնիչ եղաւ: **17** Անոնց հետ իշնելով՝ տափարակ տեղ մը կայնեցաւ, ինչպէս նաեւ իր աշակերտներուն խումբը եւ ժողովուրդի մեծ բազմութիւնն մը՝ ամբողջ Յրեաստանէն, Երուսաղէմն, ու Տիլոսի եւ Սիղոնի ծովեզերքէն. **18** անոնք եկած էին մտիկ ընելու անոր խօսքերը, ու բուժուելու իրենց ախտերէն: Անմաքուր ոգիներէն տանջուողներն ալ եկան եւ բժիկուեցան: **19** Ամբողջ բազմութիւնը կը ջանար դպչիլ իրեն, որովհետեւ օգրութիւն կ'ելլէր իրմէ ու բոլորը կը բժկվէր: **20** Այն ատեն աչքերը բարձրացուց դէպի իր աշակերտները եւ ըսաւ. «Երանի ձեզի՝ աղքատներուց, որովհետեւ ձերն է Վստուծոյ թագաւորութիւնը: **21** Երանի ձեզի՝ որ իհմա անօթի էք, որովհետեւ պիտի կշտանաք: Երանի ձեզի՝ որ իհմա կու յաք, որովհետեւ պիտի խնդաք: **22** Երանի ձեզի՝ երբ մարդիկ ատեն ձեզ, ու երբ զատեն ձեզ իրենց ընկերութենէն, նախատեն եւ վարկարեկեն ձեր անունը՝ մարդու Որդիին պատճառով: **23** Ուրախացէք այդ օրը ու ցնծացէք, քանի որ ձեր վարձատրութիւնը շատ է Երկինքը. արդարեւ իրենց հայրերը նոյնպէս կ'ընէին մարգարէներուն: **24** Բայց վայ ձեզի՝ հարուստներուց, որովհետեւ ունեցած էք ձեր միշիթարութիւնը: **25** Վայ ձեզի՝ որ կուշտ էք, որովհետեւ պիտի անօթենաք. վայ ձեզի՝ որ իհմա կը խնդաք, որովհետեւ պիտի սզաք ու յաք: **26** Վայ ձեզի՝ երբ մարդիկ յաւ խօսին ձեր մասին, որովհետեւ իրենց հայրերը այդպէս կ'ընէին սուտ մարգարէներուն»: **27** «Բայց կը յայտարարեմ ձեզի՝ որ մտիկ կ'ընէք. “Սիրեցէք ձեր թշնամիները, բարիք ըրէք ձեզ ատողներուն, **28** օրինեցէք ձեզ անհօնոները, աղօթեցէք ձեզ պախարակողներուն համար: **29** Եթէ մէկը զարնէ այսիդո, միւսն ալ մօտեցուր անոր. եթէ առնէ հանդերձդ քեզմէ, մի՞ արգիլեր

որ առնէ բաճկոնդ ալ: Յ Տնւր ամեն մարդու՝ որ քեզմէ կ'ուզէ, ու քու բաներդ առնողեն մի պահանջեր զանոնք: Յ Ինչպէս կ'ուզէք որ մարդիկ ընեն ձեզի, նյջնպէս ալ դուք ըրէք անոնց: Յ Եթէ սիրէք ձեզ սիրողները, ինչ շնորհք կ'ունենաք. որովհետեւ մեղալորներն ալ կը սիրեն զիրենք սիրողները: Յ Եթէ բարիք ընէք ձեզի բարիք ընողներուն, ինչ շնորհք կ'ունենաք. որովհետեւ մեղալորներն ալ նոյն բանը կ'ընեն: Յ Եթէ փոխ տաք այնպիսի մարդոց՝ որոնցմէ յոյս ունիք վերստանալու, ինչ շնորհք կ'ունենաք. որովհետեւ մեղալորներն ալ փոխ կու տան մեղալորներուն, որպէսզի վերստանան նոյն չափով: Յ Յապա դուք՝ սիրեցէք ձեր թշնամիները ու բարիք ըրէք, փոխ տուէք՝ առանց փոխարէնք բան մը սպասելու, եւ ձեր վարձատրութիւնը շատ պիտի ըլլայ ու Ամենաբարձրին որդիները պիտի ըլլաք, որովհետեւ ան քաղցր է ապերախտներուն ու չարերուն հանդէպ: Յ Ուրեմն արգահատող եղէք, ինչպէս ձեր Յայրն ալ արգահատող է»: Յ Մի դատէք՝ ու պիտի չդատապարտուիք. մի դատապարտէք՝ եւ պիտի չդատապարտուիք. ներեցէք՝ ու պիտի ներուի ձեզի: Յ Տուէք՝ եւ պիտի տրուի ձեզի. լաւ չափով՝ կոյխուած, ցնցուած, լեփիեցուն պիտի տրուի ձեր գոզը. քանի որ պիտի չափուի ձեզի այն չափով՝ որով դուք կը չափէք»: Յ Առակ մըն ալ ըսաւ անոնց. «Կոյրը կրնայ առաջնորդել կոյրը. միթէ երկութիւն ալ փոսք պիտի չիյնան: Յ Աշակերտը իր վարդապետէն գերիքվեր չէ. բայց ամեն կատարեալ աշակերտ՝ իր վարդապետին պէս պիտի ըլլայ: Յ Ինչո՞ւ կը տեսնես եղրօրդ աչքին մէջի շիւղը, ու չես նշմարեր քու աչքին մէջի գերանը: Յ Կամ ինչպէս կրնաս ըսե եղրօրդ. “Եղրայր, թոյլ տուր որ հանեմ աչքին մէջի շիւղը”, երբ դուն չես տեսներ քու աչքին մէջի գերանը: Կեղծաւոր, նախ հանէ քու աչքեր գերանը, եւ այն ատեն յստակ պիտի տեսնես՝ հանելու համար եղրօրդ աչքին մէջի շիւղը»: Յ Արդարեւ չկայ լաւ ծառ մը՝ որ վատ պտուղ բերէ, ոչ ալ վատ ծառ մը՝ որ լաւ պտուղ բերէ. Յ քանի որ իւրաքանչիւր ծառ կը ճանչցուի իր պտուղն: Որովհետեւ փուշերէն թուզ չեն քաղեր, ու մորենին խաղող չեն կրեն: Յ Բարի մարդը՝ բարութիւն կը բխեցնէ իր սիրտին

բարի զանձեն, իսկ չար մարդը՝ չարիք կը բխեցնէ իր սիրտին չար զանձեն. քանի բերանը կը խօսի սիրտին լիութենէն»: Յ Ինչո՞ւ “Տէր, Տէր” կը կոչէք զիս, բայց չէք գործադրեր ինչ որ կ'ըսեմ: Յ Ո՞վ որ կու գայ ինձի, կը լսէ իմ խօսքերս ու կը գործադրէ զանոնք, ցոյց տամ ձեզի թէ որոն կը նմանի: Յ Ան կը նմանի տուն կառուցանող մարդու մը, որ փորեց, խորացաւ եւ հիմք դրա վէմի վրայ. Երբ ողողում եղաւ՝ հեղեղ զարկաւ այդ տան բայց չկրցաւ սարսել զայն, որովհետեւ վէմի վրայ հիմնուած էր: Յ Իսկ ան որ կը լսէ իմ խօսքերս ու չի գործադրեր, կը նմանի մարդու մը, որ հողի վրայ տուն կառուցանց՝ առանց հիմի. հեղեղ զարկաւ անոր եւ խկոյն վլաւ, ու մեծ եղաւ այդ տան աւերումը»:

Յ Երբ լմնցուց իր բոլոր խօսքերը ժողովուրդին ականջներուն ըսելը՝ մտաւ Կահաննայում: Յ Յարիւրապետի մը ծառան, որ սիրելի էր իրեն, ծանրօրեն հիւանդացած ըլլալով՝ վախճանելու մօտ էր: Յ Երբ լսեց Յիսուսի մասին, Յրեաներէն քանի մը երեցներ որկերով՝ թախանձեց անոր, որ գայ եւ ապրեցնէ իր ստրուկը: Յ Անոնք ալ եկան Յիսուսի, փութաջանութեամբ կ'աղաչէին անոր ու կ'ծսէին. «Ան՝ որուն պիտի ընես այս շնորհքը՝ արժանի է, Յ որովհետեւ կը սիրէ մեր ազգը, եւ իմք կառուցանեց ժողովարանը մեզի համար»: Յ Յիսուս գնաց անոնց հետ, ու երբ տունեն շատ հեռու չէր, հարիւրապետը քանի մը բարեկամներ որկեց եւ ըսաւ անոր. «Տէր, մի անհանգստանար, որովհետեւ ես արժանի չեմ որ դուն մտնես իմ յարկիս տակ. Յ ուստի ես ալ արժանի չնկատեցի զիս՝ գալու բեզի. հապա ըսէ խօսք մը», ու ծառաս պիտի թժկուի: Յ Որովհետեւ ես ալ իշխանութեան տակ դրուած մարդ մըն եմ, եւ զինուորներ ունիմ իմ հրամանիս տակ: Ասոր կ'ըսեմ. «Գնա՞», ու կ'երթայ. եւ միւսին. “Եկո՞ւր”, ու կու գայ. եւ ստրուկիս. “Ըրէ այս քանը”, ու կ'ընէ: Յ Յիսուս լսելով ասիկա՝ զարմացաւ անոր վրայ, եւ դառնայով իրեն հետեւող բազմութեան՝ ըսաւ. «Ձեզի կը յայտարարեմ թէ իսրայէլի մէջ անգամ ես զգուայ այսչափ մեծ հաւատք»: Յ Պատգամաւորները տուն վերադարձան, եւ առողջացած գտան հիւանդ

ծառան: 11 Հետեւեալ օրը կ'երթար քաղաք մը՝ որուն անունը Նային էր: Անոր հետ կ'երթային իր աշակերտներէն շատերը, նաեւ մեծ քազմութիւն մը: 12 Երբ մօտեցաւ քաղաքին դրան, ահա մեռել մը դուրս կը հանէին, իր մօր մեկ հատիկ որդիին: Ան այրի էր, ու քաղաքէն մեծ քազմութիւն մը անոր հետ էր: 13 Տերը տեսնելով զայն՝ գթաց անոր վրայ եւ ըսաւ անոր. «Մի լար»: 14 Ու մօտենալով՝ դպաւ դպաղին. կրողները կանգ արին, եւ ըսաւ. «Երիտասարդ, թեզի՞ կ'ըսեմ. «Ոտքի ելիր»»: 15 Մերեն ալ ելաւ, նստաւ, եւ սկսաւ խօսիլ Յիսուս տուաւ զայն իր մօր: 16 Վախր համակեց բոլորը, ու Աստուած կը փառաքաննէին՝ ըսելով. «Մեծ մարգարէ մը ելած է մեր մէջ, եւ Աստուած այցելած է իր ժողովուրդին»: 17 Անոր մասին այս տարածայնութիւնը տարածուեցաւ ամբողջ Յրեատանի մէջ, ու ամբողջ շրջակայքը: 18 Յովիաննէսի աշակերտները պատմեցին իրեն այս բոլոր բաներուն մասին: 19 Յովիաննէս ալ իր աշակերտներեն երկուքը կանչեց իրեն ու որկեց Յիսուսի՝ ըսելով. «Դուն ես ան՝ որ պիտի գար, թէ ուրիշի մը սպասենք»: 20 Երբ այդ մարդիկը եկան անոր բով՝ ըսին. «Յովիաննէս Մկրտչը մեզ դոկեց թեզի՝ ըսելով. «Դուն ես ան՝ որ պիտի գար, թէ ուրիշի մը սպասենք»»: 21 Նոյն ժամուն շատեր բժշկեց իրենց ախտերեն, տանջանքներեն եւ շար ոգիներեն, ու շատ կոյրերու տեսութիւն շնորհեց: 22 Ապա Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Գացէք, պատմեցէք Յովիաննէսի ինչ որ տեսաք եւ լսեցիք, թէ կոյրերը կը տեսմնն, կադերը կը քալեն, բորոտները կը մաքրուին, խուզերը կը լսեն, մեռեները յարութիւն կ'առնեն, աղքատներուն կ'աւետարանուի: 23 Երանի անոր՝ որ չի գայթակիր իմ պատճառովս»: 24 Երբ Յովիաննէսի պատգամաւրները գացին, Յիսուս սկսաւ քազմութիւններուն խօսիլ Յովիաննէսի մասին. «Ինչ տեսնելու գացիք անապատը. հովէն տատանող եղիք մը: 25 Հապա ինչ տեսնելու գացիք. փափուկ հանդերձներ հազած մարդ մը: Ահա անոնք՝ որ փառաւոր պատմուճաններով ու փափկութեան մէջ են, թագաւորական պալատներն են: 26 Հապա ինչ տեսնելու գացիք. մարգարէ մը: Այն, կը յայտարարեմ ծեզի, աւելի

քան մարգարէ մը: 27 Որովհետեւ ասիկայ է ան՝ որուն մասին գրուած է. «Ղիա ես կը որկեմ իմ պատգամաւրս քու առջեւեդ. ան պիտի պատրաստէ ճամբաղ՝ քու առջեւեդ»: 28 Արդարեւ կը յայտարարեմ ծեզի. «Կիներէ ծնածներուն մէջ՝ Յովիաննէս Մկրտչիչն աւելի մեծ մարգարէ չկայ». սակայն Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ՝ ամենէն պզտիկը անկէ աւելի մեծ է»: 29 Երբ ամբողջ ժողովուրդն ու մաքսաւորները լսեցին, արդարացուցին Աստուծոց՝ որ Յովիաննէսի մկրտութեամբ մկրտուեցան: 30 Բայց Փարիսեցիներն ու օրինականները անարգեցին Աստուծոյ ծրագիրը իրենց հանդեպ՝ անկէ չմկրտուելով: 31 «Ուրեմն որո՞ւ նմանցնեմ այս սերունդին մարդիկը, եւ որո՞ւ կը նմանին: 32 Կը նմանին մանուկմերու, որոնք իրապարակները նստելով՝ կը գոչեն իրարու եւ կ'ըսեն. «Սրինգ նուազեցինք ծեզի՝ ու չպարեցիք, ողբացինք ծեզի՝ ու չլացիք»: 33 Որովհետեւ Յովիաննէս Մկրտչը եկաւ, ոչ հաց կ'ուտեր եւ ոչ գինի կը խմել, ու կ'լսեիք. «Դեւ կայ անոր մէջ»: 34 Մարդու Որդին եկաւ, կ'ուտե եւ կը խմէ, ու կ'ըսեք. «Ահա շատակեր ու գինեսէր մարդ մը, մաքսաւորներու եւ մեղաւորներու բարեկամ»: 35 Եւ իմաստութիւնը արդարացաւ իր բոլոր զաւակներով»: 36 Փարիսեցիներէն մէկը կը թախանձէր՝ որ ան իրեն հետ հաց ուտե: Ան ալ մտաւ Փարիսեցին տունը ու սեղան նստաւ: 37 Քաղաքին մէջ մեղաւոր կին մը կար. Երբ գիտցաւ թէ ան սեղան նստած է Փարիսեցիին տունը, ամուշակոտ օծանելիքի ալապաստրէ շիշ մը բերաւ, 38 լալով կեցաւ անոր ոտքերուն քով՝ ետեւի կողմը, եւ սկսաւ արցունքով թրծել անոր ոտքերը: Իր գլուխին մազերով կը սրբէր ու կը համբուրէր անոր ոտքերը, եւ օծանելիքով կ'օծէր: 39 Երբ գինք իրակրող Փարիսեցին տեսաւ, ըսաւ ինքնիրեն. «Եթէ ասիկա մարգարէ ըլլար, պիտի գիտնար թէ ով եւ ինչպիսի կին է իրեն դպշողը, որովհետեւ մեղաւոր է»: 40 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Սիմոն, բան մը ունիմ թեզի ըսելու»: Ան ալ ըսաւ. «Ըսէ, վարդապէտ»: 41 Յիսուս ըսաւ. «Փոխատու մը ուներ երկու պարտապան. մէկը իինց հարիւր դահեկան կը պարտէր, ու միւսը՝ յիսուն: 42 Երկութիւն ալ շնորհեց պարտքը,

քանի կարողութիւն չունեին վճարելու: Յիմա թսէ, անոնցմէ նվ աւելի պիտի սիրէ զայն»: 43 Սիմոն պատասխանեց. «Կ'ենթադրեմ թէ ան՝ որուն շատ չնորհեց»: Ան ալ ըսաւ անոր. «Ծիտակ դատեցիր»: 44 Ու դառնալով դեպի այդ կինը՝ ըսաւ Սիմոնի. «Կը տեսնես այս կինը: Ես տունդ մտայ, եւ դուն ջուր չտուիր ոտքերու. բայց ասիկա իր արցունքով թթեց ոտքերս, եւ իր մազերով սրբեց: 45 Դուն ինծի համբայ մը չտուիր, բայց ասիկա հոս մտնելս ի վեր՝ չդադրեցաւ ոտքերս համբուրել: 46 Դուն գլուխս չօծեցիր անուշահոտ իւղով. բայց ասիկա ոտքերս օծեց անուշահոտ օծանելիքով: 47 Ուստի կը յայտարարեմ քեզի. «Ասոր բազմաթիւ մեղքերը ներուած են, որովհետեւ շատ սիրեց. բայց ան՝ որուն քիչ կը ներուի, անիկա քիչ կը սիրէ»: 48 Եւ ըսաւ անոր. «Քու մեղքերդ ներուած են»: 49 Իրեն հետ սեղան նստողները սկսան ըսել իրենց մէջ. «Ո՞վ է ասիկա՝ որ մեղքերն ալ կը ներէ»: 50 Իսկ ինք ըսաւ կնոջ. «Յաւատքդ փրկեց քեզ, գնայ հաղարութեամբ»:

**8** Անկէ ետք, ինք կը քարոզէր՝ քաղաքէ քաղաք ու գիւղէ գիւղ շրջելով, եւ կ'աւետէր Աստուծոյ թագաւորութիւնը: Տասներկութը իրեն հետ էին, շնաեւ քանի մը կիներ՝ որոնք չար ոգիներէ ու հիւանդութիւններէ բուժուած էին. Մարիամ որ կը կոչուէր Մագդարենացի եւ որուն եօթը դեւ եկեր էր, 3 Ցովիաննա, Ցերովդէսի տան վերակացուին՝ Քուզայի կինը. Շուշան ու շատ ուրիշներ, որոնք կը սպասարկէին անոր իրենց ինչքով: 4 Երբ մեծ բազմութիւն հաւաքուեցաւ եւ ամեն քաղաքէ իրեն եկան, առակ մը ըսաւ անոնց. 5 «Սերմնացան մը գնաց իր հունտը ցանելու: Մինչ կը ցանէր, քանի մը հունտէր ինկան ճամբային եզերքը եւ կոխվոտուեցան, ու երկինքի թռչունները լափեցին զանոնք: 6 Ուրիշներ ինկան ժայռի վրայ, եւ հազիւ բուսած՝ չորցան, քանի բուսահող չկար: 7 Ուրիշներ ալ ինկան փուշերու մէջ, ու փուշերը բուսներով անոնց հետ՝ իներեցին զանոնք: 8 Իսկ ուրիշներ ինկան լաւ հողի մէջ, ու բուսներով՝ հարիւրապատիկ պտուլ տուին»: Երբ ըսաւ այս բաները՝ գոտեց. «Ա՞ն որ ականջ ունի լսելու՝ թող լսէ»: 9 Իր աշակերտները

հարցուցին իրեն. «Ի՞նչ է իմաստը այս առակին»: 10 Ան ալ ըսաւ. «Ձեզի տրուած է հասկնալ Աստուծոյ թագաւորութեան յորհուրդները, բայց ուրիշներուն՝ առակներով կը խօսիմ. որպէսզի նայելով՝ չտեսնեն, ու լսելով՝ չհասկնան»: 11 «Ուրեմն սա է առակին իմաստը. հունտը՝ Աստուծոյ խօսքն է: 12 ճամբային եզերքը եղողները անոնք են՝ որ կը լսեն. յետոյ Չարախօսը կու գայ եւ կը վերցնէ անոնց սիրտեն խօսքը, որպէսզի չհաւատատան ու չփրկուին: 13 Ժայրի վրայինները անոնք են, որ երբ լսեն՝ ուրախութեամբ կ'ընդունին խօսքը: Բայց արմատ չունին. ատեն մը կը հաւատան, եւ փորձութեան ժամանակ կը հեռանան: 14 Փուշերու մէջ ինկածները անոնք են, որ լսել ետք՝ կ'երթան, բայց կը խեղդուին այս կեանքին հոգերով, հարստութեամբ ու հաճոյքներով, եւ պտուլ չեն հասունցները: 15 Իսկ լաւ հողի մէջ ցանուածները անոնք են, որ խօսքը լսելով՝ պարկեշու ու բարի սիրտի մը մէջ կը պահեն զայն, եւ համբերութեամբ պտուլ կ'արտադրեն: 16 «Ո՞չ մէկը՝ ճրագ մը վառելէ ետք՝ կը ծածկէ զայն անօթով մը, կամ կը դնէ մահիճի մը ներքեւ. հապա կը դնէ աշտանակի մը վրայ, որպէսզի ներս մտնողները տեսնեն լոյսը: 17 Որովհետեւ չկայ զադտնիք մը՝ որ բացայատ պիտի չըլլայ, ոչ ալ պահուած բան մը՝ որ պիտի չզիտցուի ու երեւան չելլէ: 18 Ուրեմն զգուշացէք թէ ինչպէս կը լսէք. որովհետեւ նվ որ ունի՝ պիտի տրուի անոր, իսկ նվ որ չունի՝ անկէ պիտի առնուի նոյնիսկ ինչ որ ինք կը կարծէ թէ ունիք»: 19 Անոր մայրն ու եղբայրները եկան իրեն, բայց բազմութենէն չեին կրնար մօտենալ իրեն: 20 Անոր լուր տուին՝ ըսելով. «Քու մայրո ու եղբայրներդ դուրսը կայնած են եւ կ'ուզեն տեսնել քեզ»: 21 Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Իմ մայրս ու եղբայրներս անոնք են, որ կը լսեն Աստուծոյ խօսքը եւ կը գործադրեն զայն»: 22 Օր մը՝ ինք նաւ մտաւ իր աշակերտներուն հետ, եւ ըսաւ անոնց. «Ծովակին միւս եզերքը անցնինք»: Մեկնեցան. 23 բայց մինչ կը նաւարկէին՝ ինք քնացաւ. Յովի փորտորիկ մը իշաւ ծովակին վրայ. նաւը կը լսելուր ջուրով, եւ իրենք վտանգի մէջ էին: 24 Մօտեցան, արթնցուցին զինք ու ըսին. «Վարդապետ, վարդապետ, կը կորսուինք»:

Ան ալ ոտքի ելաւ, սաստեց հովն ու ալիքները. եւ անոնք հանդարտեցան ու խաղաղութիւն եղաւ: **25** Ըստ անոնց. «Ո՞ւր է ծեր հաւատըր»: Անոնք՝ վախով համակուած՝ զարմացան, եւ կ'ըսէին իրարու. «Արդեօք ո՞վ է ասիկա, որ կը հրամայէ նոյնիսկ հովերուն ու ջուրին, եւ կը հնազանդին իրեն»: **26** Նաւարկելով իշան Գաղարացիներուն երկիրը, որ Գալիեայի դիմացն է: **27** Երբ ինք ցամաք ելաւ, քաղաքէն մարդ մը հանդիպեցալ իրեն: Ան դեւեր ուներ ներսը՝ երկար ժամանակէ ի վեր. հանդերձ չէր հազներ, ոչ ալ տան մէջ կը բնակէր, հայա՝ գերեզմաններու մէջ: **28** Տեսնելով Յիսուսը՝ աղաղակեց, ինկաւ անոր առջեւ եւ ըստ բարձրածայն. «Դուն ինչ գործ ունիս ինծի հետ, Յիսուս, Ամենաբարձր Աստուծոյ Որդի. կ'աղերսեմ քեզի, միշ տանջեր զիս»: **29** (Որովհետեւ հրամայեց անմաքուր ոգիին՝ որ ելլէ այդ մարդէն. արդարեւ երկար ատեն էր որ գրաւած էր զայն, եւ ան կապուած կը պահուէր՝ շղաներով ու ոտնակապերով, քայց կը կրորտէր կապերը եւ դեւեն կը քշուէր անապատը:) **30** Յիսուս հարցուց անոր. «Ինչ է անունո՞յ: Ան ալ ըստա. «Լեզեն»: որովհետեւ շատ դեւեր մտած էին անոր մէջ: **31** Անոնք կ'աղաչէին իրեն, որ չիրամայէ իրենց՝ անդունդը երթալ: (Abyssos g12) **32** Հոն խոզերու մեծ երամակ մը կար, որ լեռը կ'արածէր: Աղաչեցին անոր՝ որ արտօնէ իրենց անոնց մէջ մտնել. եւ արտօնեց իրենց: **33** Ուստի դեւերը՝ դուրս ելելով մարդէն՝ մտան խոզերուն մէջ. ու երամակը զահավէժ տեղէն ծովակը վազեց եւ խեղդուեցալ: **34** Խոզարածները տեսնելով պատահածը՝ փախան, ու պատմեցին քաղաքը եւ արտերը: **35** Մարդիկ դուրս ելան՝ պատահածը տեսնելու: Եկան Յիսուսի քով, ու գտան այն մարդը՝ որմէ դեւերը ելած էին, նստած Յիսուսի ոտքերուն քով, հագուած եւ սրափած. ու վախցան: **36** Անոնք որ տեսեր էին պատահածը, պատմեցին անոնց թէ ինչ կերպով դիւահարը քուժուեցալ: **37** Գաղարացիներուն շրջակայքը եղող ամբողջ բազմութիւնը կը թախանձէր անոր՝ որ երթայ իրենցմէ, որովհետեւ մեծ վախով համակուած էին: Ան ալ նաև մտնելով վերադարձաւ: **38** Մարդը՝ որմէ դեւերը ելած էին, կ'աղերսէր անոր որ ընկերանայ իրեն: Բայց Յիսուս

արձակեց զայն եւ ըստա. **39** «Վերադարձիր տունդ, ու պատմէ ամէն ինչ որ Աստուծ ըրաւ քեզի»: Ան ալ զնաց, եւ ամբողջ քաղաքին մէջ հրապարակեց ամէն ինչ որ Յիսուս ըրաւ իրեն: **40** Երբ Յիսուս վերադարձաւ, բազմութիւնը ընդունեց զինք, որովհետեւ քոյրը կը սպասէին իրեն: **41** Եւ ահա Յայրու անունով նարդ մը եկաւ, որ ժողովարանի պէտ էր: Յիսուսի ոտքը իյնալով՝ կ'աղաչէր անոր որ իր տունը մտնէ, **42** որովհետեւ ուներ մէկ հատիկ աղջիկ մը, գրեթէ տասներկու տարեկան, որ մահամերձ էր: Երբ Յիսուս կ'երթար, բազմութիւնը կը սեղմէր զինք: **43** Կին մը, որ արիւնահոսութիւնը ուներ տասներկու տարիէ ի վեր, եւ իր ամբողջ ունեցած ծախսած էր բժիշկներուն, քայց ոչ մէկն կրցած էր քուժուիլ, **44** Ետեւն մօտենալով՝ անոր հանդերձին քղանցքին դպաւ, եւ իր արիւնահոսութիւնը անմիջապէս դարդեցալ: **45** Ու Յիսուս ըստա. «Ո՞վ էր ան՝ որ դպաւ ինծի»: Երբ քոյրը կ'ուրանային, Պետրոս եւ իրեն հետ եղողները ըսին. «Վարդապէտ, բազմութիւնը քեզ կը սեղմէ ու կը ճնշէ, եւ կ'ըսես. «Ո՞վ դպաւ ինծի»»: **46** Յիսուս ըստա. «ՄԵկը դպաւ ինծի, որովհետեւ գիտակցեցայ թէ գօրութիւն մը դուրս ելաւ ինձմէ»: **47** Երբ կինը տեսաւ թէ ըրածը անկէ թաքուն չմնաց, դողալով եկաւ, անոր առջեւ ինկաւ, եւ ամբողջ ժողովուրդին առջեւ յայտարարեց անոր թէ ինչ պատճառով դպեր էր անոր, եւ թէ ինչպէս անմիջապէս բժկուեցալ: **48** Յիսուս ըստա անոր. «Քաջալերուէ, աղջիկ, հաւատքը բժկեց քեզ. գնայ խաղաղութեամբ»: **49** Երբ ինք դեռ կը խօսէր, ժողովարանի պէտին տունեն մեկը եկաւ եւ ըստա. «Աղջիկ մեռաւ, ալ մի անհանգստացներ վարդապէտք»: **50** Բայց երբ Յիսուս լսեց ասիկա՝ ըստա անոր. «Մի վախնար, միայն հաւատա, ու պիտի ապրի»: **51** Երբ տունը մտաւ, ոչ մէկուն թոյլ տուաւ որ մտնէ, քայց միայն՝ Պետրոսի, Յակոբոսի ու Յովհաննեսի, եւ աղջիկն հօր ու մօր: **52** Բոյլորն ալ կու լային եւ կը հեծեծէին անոր վրայ. բայց ինք ըստա. «Մի լաք. ան մեռած չէ, հապա կը քնանայ»: **53** Անոնք ալ զինք ծաղրեցին, քանի գիտէին թէ մեռաւ: **54** Իսկ ինք քոյրոն ալ դուրս հանելով՝ քոնեց անոր ծեռքէն, ու գոչեց՝ ըսերով. «Աղջիկ, ոտքի եիր»: **55** Անոր հոգին վերադարձաւ, եւ ան

անմիջապէս կանգնեցաւ: Յիսուս հրամայեց՝ որ անոր ուտելիք տան: **56** Անոր ծնողները զմայլած մնացին, եւ ինք պատուիրեց անոնք՝ որ պատահածը ոչ մէկուն ըսեն:

**9** Իր տասներկու աշակերտները հաւաքելով՝ գորութիւն ու իշխանութիւն տուաւ անոնց բոլոր դեւերուն վրայ, եւ ախտերը թժկելու: **2** Ու դրկեց զանոնք՝ որ քարոզեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը եւ թժկեն հիւանդները: **3** Ըսաւ անոնց. «ճամբրոդութեան համար ոչինչ առէք, ոչ գաւազան եւ ոչ պարկ, ոչ հաց եւ ոչ դրամ. ոչ ալ կրկին բաճկոն ունեցէք»: **4** Որո՞ւ տուն որ մտնէք՝ ինն մնացէք, ապա անկէ մեկնեցէք: **5** Իսկ անոնք որ չեն ընդունիր ձեզ, երբ դուրս ելլէք այդ քաղաքէն՝ թօթուեցէք ձեր ոտքերուն փոշին անգամ, իբր վկայութիւն անոնց դեմ»: **6** Անոնք ալ մեկնեցան եւ գիւղէ գիւղ կը շրջէին, ամենուրեք աւետարանելով ու բուժելով: **7** Յերօվիշէս չորրորդապետը՝ անոր բոլոր կատարածներուն մասին լսելով՝ տարակոյսի մէջ էր, որովհետեւ ոմանք ըսած էին. **8** «Յովիաննես մեռելիներէն յարութիւն առաւ», եւ ոմանք. «Եղիա յայտնուեցաւ», իսկ ուրիշներ ալ. «Նախկին մարգարէներէն մէկը յարութիւն առաւ»: **9** Յերօվիշէս ըսաւ. «Յովիաննեսը ես գլխատեցի, իսկ ով պիտի ըլլայ ասիկա՝ որուն մասին այսպիսի բաներ կը լսեմ»: **10** Ու կը ջանար տեսնել զայն: **10** Առաքեալները վերադարձան, ու պատմեցին անոր՝ ինչ որ ըրին. եւ առնելով զանոնք՝ մէկոյի բաշուեցաւ ամայի տեղ մը, քաղաքի մը քով՝ որուն անունը Բեթսայիդա էր: **11** Երբ բազմութիւնները գիտցան՝ անոր հետեւեցան: Ինք ալ զանոնք ընդունելով՝ կը խօսէր անոնց Աստուծոյ թագաւորութեան մասին, եւ կը թժկէր անոնք՝ որ բուժումի պէտք ունէին: **12** Երբ օրը սկսաւ մթննալ՝ տասներկութք մօտեցան եւ ըսին անոր. «Արձակէ բազմութիւնը, որպէսզի երթան շրջակայ գիւղերն ու արտերը, իշեւանին եւ ուտելիք գտնեն, որովհետեւ հոս ամայի տեղ մըն ենք»: **13** Ըսաւ անոնց. «Դուք անոնց կերակուր տուէք»: Անոնք ալ ըսին. «Մենք իինզ նկանակէն ու երկու ձուկէն աւելի բան չունինք, եթէ չերթանք այդ ամբողջ ժողովուրդին

համար կերակուր չզնենք»: **14** (Արդարեւ իինզ հազարի չափ այր մարդիկ կային: ) Ըսաւ իր աշակերտներուն. «Նատեցուցէք աստոնք՝ յիսունական շարքերով»: **15** Այդպէս ըրին, ու բոլորն ալ նստեցուցին: **16** Ինք ալ առաւ այդ իինզ նկանակներն ու երկու ձուկերը, դէպի երկինք նայելով՝ օրինեց զանոնք, կտրեց ու տուաւ աշակերտներուն, որպէսզի հրամցնեն բազմութեան: **17** Կերան, բոյլո՞ն ալ կշտացան, եւ վերցնելով աւելցած բեկորները՝ տասներկու կողով լեցուցին: **18** Երբ ինք առանձին կ'աղօթէր, աշակերտները իրեն հետ էին, եւ հարցուց անոնց. «Բազմութիւնները ինծի համար ինչ կ'ըսեն, ով եմ»: **19** Անոնք ալ պատասխանեցին. «Ումանք՝ Յովիաննես Մկրտիչը, ուրիշներ՝ Եղիան, ուրիշներ ալ՝ նախկին մարգարէներէն մէկը, որ յարութիւն առած է»: **20** Ինք ըսաւ անոնց. «Իսկ դուք ինչ կ'ըսէք, ով եմ»: Պետրոս պատասխանեց. «Աստուծոյ Ջրիստոսը»: **21** Յիսուս ազդարարեց անոնց, ու պատուիրեց որ ոչ մէկուն ըսեն այս բանը: **22** Եւ ըսաւ. «Պէտք է որ մարդու Որդին շատ չարչարանքներ կրէ, մերժուի երեցներէն, քահանայապետներէն եւ դպիրներէն, սպաննուի ու յարութիւն առնէ երրորդ օրը»: **23** Եւ կ'ըսէք բոյլորին. «Եթէ մէկը ուզէ զալ իմ ետեւես՝ թող ուրանայ ինքզինք, ամէն օր վերցնէ իր խաչը ու հետեւի ինծի. **24** որովհետեւ ով որ ուզէ փրկել իր անձը՝ պիտի կորսնցնէ զայն, իսկ ով որ կորսնցնէ իր անձը՝ ինծի համար, պիտի փրկէ զայն: **25** Քանի որ մարդ ինչ օգուտ կ'ունենայ, եթէ շահի ամբողջ աշխարհը բայց կորսնցնէ ինքզինք, կամ տուժէ: **26** Որովհետեւ ով որ ամօթ սեպէ զիս եւ իմ խօսքերս դաւանիլը, մարդու Որդին ալ ամօթ պիտի սեպէ զայն դաւանիլը՝ երբ զայ իր ու չօր եւ սուրբ հրեշտակներուն փառքով: **27** Բայց ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Յոս կայնողներէն կան ոմանք՝ որ մահ պիտի չիամտեսեն, մինչեւ որ տեսնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը»: **28** Այս խօսքերէն գրեթէ ութ օր ետք՝ առնելով Պետրոս, Յովիաննեսն ու Յակոբոսը՝ լեռ ելաւ աղօթելու: **29** Մինչ կ'աղօթէր, իր երեսին տեսքը փոխուեցաւ, եւ իր պատմուճանը ճերմակ ու փայլուն եղաւ: **30** Եւ ահա երկու մարդիկ կը խօսակցէին իրեն հետ. անոնք- Մովսէսն ու Եղիան, **31**

փառքով երեւցած, եւ կը խօսէին անոր այս կենանքն մեկնումին մասին, որ պիտի իրագործուեր Երուսաղեմի մէջ: Հետրոս ու անոր հետ եղողները քունով ծանրացած էին. երբ արթնցան, տեսան անոր փառքը եւ այդ երկու մարդիկը՝ որ անոր քով կեցած էին: Հեր անոնք զատուեցան անոր քովին, Պետրոս ըսաւ Յիսուսի. «Վարդապետ, լաւ է որ կենանք հոս եւ շինենք երեք վրան, մէկը՝ քեզի, մէկը՝ Մովսէսի ու մէկը՝ Եղիայի». որովհետեւ չեր գիտեր թէ ինչ կը խօսէր: Մինչ այսպէս կը խօսէր, ամայ մը եկաւ եւ հովանի եղաւ անոնց վրայ. ու երբ անոնք ամպին տակ մտան՝ վախցան: Զայն մը եկաւ ամպէն՝ ըսերով. «Այս է իմ սիրելի Որդիս, անոր մտիկ ըրեք»: Երբ լսեցին այդ ձայնը՝ Յիսուս մինակ մնաց: Իրենք ալ լուր կեցան, եւ այդ օրերը ոչ մէկուն քան մը պատմեցին իրենց տեսածներէն: Յետեւեալ օրը, երբ անոնք լեռնէն վար իշան, մեծ բազմութիւն մը դիմաւրեց զայն: Բազմութենն մարդ մը գրէց. «Վարդապետ, կ'ալերսնմ քեզի, նայէ որդիիս, քանի որ իմ մէկ հատիկս է: Ահա ոգի մը կը բռնէ զինք, ինք ալ յանկարծ կ'աղաղակէ. ոգին զինք ցնցելով կը փրփրցնէ, ու հազիւ կը հեռանայ իրմ՝ ջախչախելով զինք: Աղերսեցի քու աշակերտներութ՝ որ դուրս հանեն զայն, բայց չկրցան»: Յիսուս պատասխանեց. «Ո՛վ անհաւատ ու խոտորեալ սերունդ, մինչեւ Երբ ծեզի հետ պիտի ըլլամ եւ ծեզի հանդուրժեմ: Յն թէր որդիդ»: Երբ կը մօտենար, դեւ գետին զարկաւ զայն ու սաստիկ ցնցեց: Իսկ Յիսուս սաստեց անմաքուր ոգին, բժշկեց պատանին եւ տուալ զայն իր հօր: Բոլորը կ'ապշէին Աստուծոյ մեծամեծ գործերուն վրայ: Մինչ բոլորն ալ կը սքանչանային Յիսուսի բոլոր ըրածներուն վրայ, ան ըսաւ իր աշակերտներուն. «Դուք այս խօսքերը ծեր միտքը պահեցեք», որովհետեւ մարդու Որդին պիտի մատնուի մարդոց ծեռքը: Բայց անոնք չէին հասկնար այս խօսքը, եւ անոնցմէ ծածկուած էր՝ որպէսզի չըմբռնեն. ու կը վախնային հարցնել իրեն այդ խօսքին մասին: Մտածում մըն ալ ծագեցաւ անոնց մէջ, թէ արդեօք ովկ է մեծագրյանը իրենց մէջ: Յիսուս ըմբռներով անոնց սիրտին

մտածումը՝ առաւ մանուկ մը, կայնեցուց զայն իր քով, ու ըսաւ անոնց. «Ո՛վ որ կ'ընդունի այս մանուկը իմ անունովս՝ զիս կ'ընդունի, եւ ով որ զիս կ'ընդունի՝ զիս որկորդ կ'ընդունի. որովհետեւ ան որ ամենն ապտիկն է ծեր բոլորին մէջ, անիկայ պիտի ըլլայ մեծը»: Յովիհաննէս ըսաւ. «Վարդապետ, մէկը տեսանք որ դեւեր կը հանէր քու անունով, եւ արգիլցինք զայն՝ քանի որ մեզի չի հետեւիր»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Մի արգիլէք, որովհետեւ ան որ մեզի հակառակ չէ, մեր՝ կողմէն է»: Երբ իր աշխարհէն վերանալու ժամանակը հասաւ, հաստատապէս որոշեց «Երուսաղէմ երթալ: Եւ իր առջեւեն որկեց պատգամաւորներ, որոնք երբ գացին՝ մտան Սամարացիներուն մէկ գիտը, որպէսզի պատրաստութիւն տեսնեն իրեն համար: Բայց չընդունեցին զայն, որովհետեւ անոր երեսը դէպի Երուսաղէմ ուղղուած էր: Երբ իր աշակերտները՝ Յակոբոս ու Յովիհաննէս՝ տեսան ասիկա, ըսին անոր. «Տէր, կ'ուղեն որ ըսենք, որպէսզի երկինքն կրակ իշնէ եւ սպառէ զանոնք, ինչպէս Եղիա ալ ըրաւ»: Դարձաւ ու յանդիմանեց զանոնք՝ ըսերով. «Չէր գիտեր թէ ինչ հոգիի տէր էք. Որովհետեւ մարդու Որդին եկաւ ոչ թէ մարդոց անձերը կորսնցնելու, հապա՝ փրկելու»: Եւ ուրիշ գիւղ մը գացին: Երբ անոնք ճամբան կ'երթային, մէկը ըսաւ անոր. «Տէր, պիտի հետեւիմ քեզի՝ ուր որ երթաս»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Վղուենները որջեր ունին, ու երկինքի թշունները՝ բոյներ, բայց մարդու Որդին տեղ մը չունի՝ ուր հանգչեցն իր գլուխը»: Ուրիշի մըն ալ ըսաւ. «Յետեւէլ ինծի»: Իսկ ան ըսաւ. «Տէր, արտօնէ ինծի, որ նախ երթամ՝ թաղեմ հայրս»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Թոր մեռելսերուն՝ թաղել իրենց մեռելսերը, իսկ դուն գնա ու քարոզէ Աստուծոյ թագաւորութիւնը»: Ուրիշի մըն ալ ըսաւ. «Տէր, պիտի հետեւիմ քեզի. բայց արտօնէ որ նախ հրաժեշտ առնեն տանս մէջ եղողներէն»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Ո՛չ մէկը՝ որ կը դնէ ծեռքը մաճին վրայ ու ետեւ կը նայի՝ յարմար է Աստուծոյ թագաւորութեան»:

**10** Ասկէ ետք՝ Տէրը ուրիշ եօթանասուն ալ որոշեց, եւ իր առջեւեն երկու-երկու որկեց զանոնք բոլոր բաղաբներն ու տեղերը՝

ուր ինք պիտի երթար: 2 Եւ ըսաւ անոնց. «Հունձքը իրապես շատ է, բայց գործաւորներ՝ քիչ ուրեմն հունձքին Տերնց աղերսեցէք, որ գործաւորներ ուղարկէ իր հունձքին: 3 Գացէք. ահա ես կը դրկեմ ձեզ իբր գառնուկներ՝ գայլերու մէջ: 4 Ձեզի հետ մի առնէք՝ ոչ քսակ, ոչ պարկ, ոչ ալ կօշիկներ, ու ճամբան ոչ մէկը բարեւեցէք: 5 Որեւէ տուն որ մտնէք՝ նախ ըսէք. “Բարեւ այս տան”: 6 Եթէ հոն բարեւի արժանի մարդ կայ, ձեր բարեւը պիտի հանգչի անոր վրայ. այլապես՝ պիտի դառնայ ձեզի: 7 Մնացէք այդ տան մէջ, եւ կերէք ու խմեցէք անոնց քով, որովհետեւ գործաւորը արժանի է իր վարձքին. մի երթար տունն տուն: 8 Որեւէ քաղաք որ մտնէք եւ ընդունին ձեզ, կերէք ինչ որ հրամնեն ձեզի: 9 Բուժեցէք անոր մէջի հիւանդները եւ ըսէք անոնց. “Աստուծոյ թագաւորութիւնը մօտեցած է ձեզի”: 10 Բայց որեւէ քաղաք որ մտնէք ու չընդունին ձեզ, երթարվ անոր հրապարակները՝ ըսէք. 11 “Այն փոշին ալ՝ որ մեր ոտքերուն փակած է ձեր քաղաքն, կը թօթուենք ձեզի. բայց աս գիտցէք, որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը մօտեցած է ձեզի”: 12 Կը յայտարարեմ ձեզի. “Այն օրը Սոլոմի դատաստանը աւելի դիւրին պիտի ըլլայ, քան այդ քաղաքին”»: 13 «Վայ քեզի, Քորազին, վայ քեզի, Քեթսայիհա. որովհետեւ եթէ Տիրոսի ու Սիղոնի մէջ կատարուած ըլլային այն հրաշքները՝ որոնք կատարուեցան ձեր մէջ, շատոնց ապաշխարած պիտի ըլլային քուրծով եւ մոխիրի մէջ նստելով: 14 Բայց դատաստանին օրը՝ աւելի դիւրին պիտի ըլլայ Տիրոսի ու Սիղոնի, քան ձեզի: 15 Եւ դուն, Կափառնայում, որ բարձրացած ես մինչեւ Երկինք, պիտի իշնես մինչեւ դժոխք: (Hadēs g86) 16 Ան որ մտիկ կ'ընէ ձեզի՝ մտիկ կ'ընէ ինծի. իսկ ան որ կ'անարգէ ձեզ՝ կ'անարգէ զիս, եւ ան որ կ'անարգէ զիս՝ կ'անարգէ զիս դրկողը»: 17 Եօթանասուն աշակերտները վերադարձան ուրախութեամբ, եւ ըսին. «Տէք, քու անունով՝ դեւերն ալ կը հապատակէին մեզի»: 18 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Կը տեսնէի Սատանան, որ վար կ'իյնար Երկինքն՝ փայլակի նման: 19 Ահա ձեզի իշխանութիւն կու տամ՝ կոխելու օձերու, կարիմներու, եւ թշնամիին ամբողջ զօրութեան վրայ. բնաւ քան մը պիտի չվնասէ ձեզի: 20

Բայց դուք մի ուրախանաք՝ որ չար ոգիները կը հպատակին ձեզի. այլ մանաւանդ ուրախացէք՝ որ ձեր անունները գրուած են Երկինքը»: 21 Այդ նոյն ժամուն՝ Յիսուս Յոգիով ցնծաց եւ ըսաւ. «Կը ներբողեմ քեզ, Յայր, Տէր Երկինքի ու Երկրի, որ այս բաները ծածկեցիր իմաստուններէն եւ խելացիններէն, ու յայտնեցիր Երախաններուն: Այն, Յայր, որովհետեւ այսպէս հաճելի եղաւ քու աշծելու: 22 Ամեն քան յանձնուեցաւ ինծի՝ իմ Յօրմէս, ու ոչ մէկը գիտ թէ ով է Որդին, բայց միայն՝ Յայրը, եւ թէ ով է Յայրը, բայց միայն՝ Որդին, եւ ան՝ որուն Որդին փափաքի յայտնելի»: 23 Աշակերտներուն դառնալով՝ առանձին ըսաւ. «Երանի այս աչքերուն՝ որ կը տեսնեն ձեր տեսածները. 24 արդարեւ կը յայտարարեմ ձեզի. «Շատ մարգարեներ ու թագաւորներ ուղեցին տեսնել ձեր տեսածները՝ բայց չտեսան, եւ լսել ձեր լսածները՝ բայց չլսեցին”»: 25 Ահա օրինական մը կանգնեցաւ, ու փորձելով զայն՝ ըսաւ. «Կարդապէտ, ինչ ընեմ՝ որ ժառանգեմ յալիտենական կեանքը»: (αἰσθίος 9:166) 26 Ան ալ ըսաւ անոր. «Ինչ գրուած է Օրէնքին մէջ, ինչպէս կը կարդասս»: 27 Ան պատասխանեց. «Սիրէ Տէրը՝ քու Աստուծուն՝ ամբողջ սիրտովդ, ամբողջ անծովդ, ամբողջ զօրովթեամբը եւ ամբողջ միտքովդ, ու ընկերդ՝ քու անձիդ՝ պէս»: 28 Ինք ալ ըսաւ անոր. «Շիտակ պատասխանեցիր, ըրէ ատիկա՝ ու պիտի ապրիս»: 29 Իսկ ան՝ ուզերով արդարացնել ինքզինք՝ ըսաւ Յիսուսի. «Բայց ով է իմ ընկերս»: 30 Յիսուս պատասխանեց. «Մէկը Երուսաղէմին Երիքով կ'իջնէր եւ աւազակներու ձեռքը ինկաւ, որոնք մերկացուցին զայն, վիրաւորելով կիսամեռ թողուցին ու զացին: 31 Պատահեցաւ որ քահանայ մը իջնէ այդ ճամբայէն. տեսնելով զայն՝ միւս կողմէն անցաւ: 32 Նմանապէս Ղեւտացի մը հասնելով այդ տեղը՝ գնաց եւ տեսաւ, ու միւս կողմէն անցաւ: 33 Բայց Սամարացի մը՝ որ կը ճամբորդէր, Եկաւ անոր քով, եւ տեսնելով զայն՝ գթաց: 34 Մօտեցաւ, փաթթեց անոր վերքերը, վրան ձեթ ու գինի թափելով եւ իր գրաստին վրա զնելով՝ տարաւ զայն պանդոկ մը, ու հոգ տարաւ անոր: 35 Յեւեւեալ օրը՝ Երբ կը մեկնէր անկէ, հանեց Երկու դահեկան, տուաւ պանդոկապետին եւ ըսաւ անոր. «Յնդ տար ատոր, ու ինչ

որ աւելի ծախսես՝ պիտի վճարեմ քեզի երբ վերադառնամ»: 36 Ուրեմն այս երեքն ով կը կարծես թէ ընկերը եղաւ աւազակներու ձեռքը ինկողին»: 37 Ան ալ ըսաւ. «Ան՝ որ կարեկցեցաւ անոր»: Ուստի Յիսուս ըսաւ անոր. «Գնա, դրև ալ նոյնպէս ըրէ»: 38 Երբ անոնք կ'երթային՝ ինք գիտ մը մտաւ, եւ կին մը՝ Մարթա անունով՝ ընդունեց զայն իր տունը: 39 Ան քոյր մը ուներ՝ որուն անունը Մարիամ էր. ան եկաւ, նստաւ Յիսուսի ոտքերուն քով, եւ մտիկ կ'ընէր անոր խօսերը: 40 Բայց Մարթա շատ զբաղած էր սպասարկութեամբ: Եկաւ անոր քով ու ըսաւ. «Տէր, հոգ չես ըներ՝ որ քոյրս մինակ ձգեց զիս սպասարկութեան մէջ. ուրեմն ըսէ իրեն՝ որ օգնէ ինծի»: 41 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Մարթա, Մարթա, դուն շատ բաներու համար կը մտահոգիւս եւ իրար կ'անցնիս. 42 Բայց մըկ բան պէտք է, ու Մարիամ ընտրեց այդ լաւ բաժինը, որ պիտի չառնուի իրմէ»:

**11** Երբ տեր մը կ'աղօթէր, դադրելէն ետք իր աշակերտներէն մէկը ըսաւ իրեն. «Տէր, աղօթել սորվեցուր մեզի, ինչպէս Յովիաննէս սորվեցուր իր աշակերտներուն»: 2 Ուստի ըսաւ անոնց. «Երբ կ'աղօթէր՝ ըսէք. “Յայր մեր՝ որ երկինքն ես”, քու անունդ սուրբ ըլլայ. քու թագաւորութիւնդ զայ. քու կամքդ ըլլայ, ինչպէս երկինքը՝ նոյնպէս երկրի վրայ”»: 3 Մեր ամենօրեայ հացը՝ տուր մեզի օրէ օր. 4 Ներէ մեզի մեր մեղքերը, քանի որ մենք ալ կը ներենք բոլոր անոնց՝ որ պարտապան են մեզի. ու մի տանիք մեզ փորձութեան, հապա ազատէ մեզ Չարէն”»: 5 Նաեւ ըսաւ անոնց. «Եթէ ձեզմէ մէկը” բարեկամ մը ունենայ, ու կէս գիշերին երթայ անոր եւ ըսէ. “Բարեկամ, ինծի երեք նկանակ փոխ սուր. 6 որովհետեւ մէկ բարեկամն ճամբորդած ատեն ինծի եկաւ, եւ ոչինչ ունիմ՝ անոր իրամցնելու”, 7 ու եթէ ան ներսէն պատասխանէ. “Զիս մի անհանգստացներ. արդէն դուռը գոցուած է, ու զաւակներս իմ քովս՝ անկողինին մէջ են. չեմ կրնար կանզիլ եւ քեզի հաց տալ”, 8 կը յայտարարեմ ձեզի. “Թէեւ բարեկամութեան համար ոտքի չելլէ՝ անոր տայլու, անոր պատճառած տաղտուկին” համար պիտի կանգնի ու պէտք եղածը տայ անոր”: 9 Ես ալ կը յայտարարեմ ձեզի. “Ինդրեցէր՝ եւ պիտի

տրուի ձեզի. փնտռեցէր՝ ու պիտի գտնէք. դուռը բախեցէր՝ եւ պիտի բացուի ձեզի: 10 Որովհետեւ ով որ ինդրէ՝ կը ստանայ, ով որ փնտռէ՝ կը գտնէ, եւ ով որ դուռը բախէ՝ պիտի բացուի անոր: 11 Եթէ որդի մը հաց ուզէ ձեզմէ ուելէ մէկէն՝ որ հայր է, միթէ քար պիտի տայ անոր. կամ եթէ ծուկ ուզէ, միթէ ծուկին տեղ ծծ պիտի տայ անոր. 12 կամ եթէ հաւկիթ ուզէ, միթէ կարիճ պիտի տայ անոր: 13 Ուրեմն եթէ դուք որ չար էք՝ գիտէք ձեր զաւակներուն բարի նուլերներ տայ, որչափ աւելի ծեր Յայրը երկինքն Սուլը Յոգին պիտի տայ անոնց՝ որ կը ինդրեն իրմէ”»: 14 Յիսուս կը հանէր դեւ մը՝ որ համր էր: Երբ դեւը դուրս ելաւ՝ համրը խօսեցաւ, եւ բազմութիւնները սբանչացան: 15 Բայց անոնցմէ ոմանք ըսին. «Ան դեւերու Բեեղեբրուդ իշխանին միջոցով կը հանէ դեւերը»: 16 Ուրիշներ ալ՝ փորձելու համար՝ կը ինդրեն իրմէ նշան մը երկինքն: 17 Բայց ինք գիտնալով անոնց մտածումները՝ ըսաւ անոնց. «Ինքնիր դեմ բաժնուած որեւէ թագաւորութիւն՝ կ'աւերի, եւ տուն մը ինքնիր դեմ բաժնուած՝ կը փիշի: 18 Յապա եթէ Սատանան ինքնիր դեմ բաժնուած է, անոր թագաւորութիւնը ինչպէս պիտի կենայ. որովհետեւ կ'ըսէք թէ Բեեղեբրուդին կը հանեմ դեւերը: 19 Իսկ եթէ ես Բեեղեբրուդով կը հանեմ դեւերը, ծեր որդիները ինչո՞վ կը հանեն. ուստի անոնք պիտի ըլլան ծեր դատավորները: 20 Բայց եթէ ես Աստուծոյ մատով կը հանեմ դեւերը, ուրեմն Աստուծոյ թագաւորութիւնը հասած է ծեր վրայ: 21 Երբ ուժեղ մարդ մը՝ զենքերը վրան առած՝ պահպանէ իր տան գալիքը, անոր ինչքը կը մնայ խաղաղութեան մէջ: 22 Բայց եթէ իրմէ աւելի ուժեղը յարձակի վրան ու յաղթէ անոր, կը գրաւէ անոր զենքերը՝ որոնց ան վստահած էր, եւ կը բաշխէ իրմէ առած կողոպուտը: 23 Ան որ ինծի հետ չէ ինծի հակառակ է, եւ ան որ ինծի հետ չի հաւաքեր՝ կը ցողուէ»: 24 «Երբ անմաքուր ոգին դուրս ելլէ մարդէ մը, կը շրջի անջուր տեղեր, հանգստութիւն կը փնտռէ, ու եթէ չգտնէ՝ կ'ըսէ. “Վերադառնամ իմ տունս՝ ուրկէ ելայ”»: 25 Եւ կու գայ, զայն կը գտնէ աւլուած ու զարդարուած: 26 Այս ատեն կ'երթայ, եւ իրեն հետ կ'առնէ ուրիշ եօթը ոգիներ՝ իրմէ

աւելի չար, ու մտնելով՝ կը բնակին հոն, եւ այդ մարդուն վերջին վիճակը առաջինն աւելի գեշ կ'ըլլայ»: 27 Երբ ան այս բաները կը խօսէր, բազմութեան մէջն կին մը ծայնը բարձրացուց ու ըսաւ անոր. «Երանի այն որովայնին՝ որ կրեց քեզ, եւ այն ծիծերուն՝ որոնք կաթ տուին քեզի»: 28 Իսկ ինք ըսաւ. «Մանաւանդ երանի անոնց, որ կը լսեն Աստուծոյ խօսքը ու կը պահեն»: 29 Երբ բազմութիւնները կը խօնուեին անոր շուրջ, ինք ըսաւ. «Վս սերունդը չար է, նշան կը խնդրէ. սակայն ուրիշ նշան պիտի չտրուի անոր, բայց միայն Յովինան մարգարէին նշանը: 30 Որովհետեւ ինչպէս Յովինան նշան եղաւ Նինուեցիններուն, այնպէս մարդու Որդին պիտի ըլլայ այս սերունդին: 31 Յարաւի թագուիին՝ դատաստանին օրը ուտքի պիտի ելլէ այս սերունդին մարդոց դէմ ու պիտի դատապարտէ ասոնք, որովհետեւ եկաւ երկրի ծայրերէն՝ լսելու Սողոմոնի իմաստութիւնը. եւ ահա Սողոմոնն մեծ մէկը կայ հոս: 32 Նինուեի մարդիկը դատաստանին օրը պիտի կանգնին այս սերունդին դէմ ու պիտի դատապարտեն զայն, որովհետեւ զոշացին Յովինանի քարոզութեամբ. եւ ահա Յովինան մեծ մէկը կայ հոս»: 33 «Ո՞չ մէկը՝ ճրագը վառելէ ետք՝ կը դնէ ծածուկ տեղ մը, կամ ալ՝ գրուանի տակ, հապա՝ աշտանակի վրայ, որպէսզի ներս մտնողները տեսնեն փայլը: 34 Մարմինին ճրագը աչքն է. ուրեմն երբ աչքը պարզ է՝ ամբողջ մարմինդ ալ լուսաւոր կ'ըլլայ, բայց երբ աչքը չար է՝ մարմինդ ալ խաւարամած կ'ըլլայ: 35 Ուստի ուշադիր եղիր, որ քու մէջդ եղած լոյսը խաւար չըլլայ: 36 Ուրեմն եթէ ամբողջ մարմինդ լուսաւոր է ու մուլք մաս մը չունի, ամբողջովին լուսաւոր կ'ըլլայ, ինչպէս երբ ճրագ մը կը լուսաւորէ քեզ իր փայլով»: 37 Երբ այս բաները կը խօսէր, Փարիսեցի մը կը թախանձէր անոր՝ որ իր քով ճաշէ: Ան ալ մտաւ եւ սեղան նստաւ: 38 Երբ Փարիսեցին տեսա՝ զարմացաւ, որովհետեւ ճաշն առաջ չլուացուեցաւ: 39 Տէրը ըսաւ անոր. «Յիմա դուք՝ Փարիսեցիններ, կը մաքրէք զաւաթին ու պնակին արտաքինը, բայց ձեր ներքինը լեցուն է յափշտակութեամբ եւ չարութեամբ: 40 Անմիտներ, ան որ արտաքինը քրաւ, ներքինն ալ ինք չըրամ: 41 Սակայն

ողորմութիւն տուէք անոնց մէջ եղածներէն, եւ ահա ամէն բան մաքուր կ'ըլլայ ձեզի»: 42 «Բայց վայ ձեզի՝ Փարիսեցիններուդ, որ կը վճարէք անանուխին, փեզենային եւ ամէն տեսակ բանչարեղնի տասանորդը, բայց զանց կ'ընէք իրաւունքը եւ Աստուծոյ սէրը. ասոնք պէտք է ընէիք, ու զանոնք չթողուիք: 43 Վայ ձեզի՝ Փարիսեցիններուդ, որ կը սիրէք առաջին աթոռները՝ ժողովարաններու մէջ, եւ բարեւները՝ հրապարակներուն վրայ: 44 Վայ ձեզի՝ կեղծաւր դպիրներ ու Փարիսեցիններ, որ նման էք անյատ գերեզմաններու, որոնց վրային մարդիկ կը քալեն եւ չեն գիտեր»: 45 Օրինականներէն մէկը ըսաւ անոր. «Վարդապէտ, այսպէս խօսելով՝ մեզ այ կը նախատես»: 46 Իսկ ան ըսաւ. «Զեզի այ վայ՝ օրինականներնիդ, որ դժուարակիր բեռներ կը բեռցնէք մարդոց, բայց դուք՝ ձեր մէկ մատով չէք հափր այդ բեռներուն: 47 Վայ ձեզի, որ գերեզմաններ կը կառուցանէք մարգարէններուն, մինչդեռ ձեր հայրերը սպանմեցին զանոնք: 48 Ուստի կը վկայէք եւ հաւանութիւն կու տաք ձեր հայրերուն գործերուն. որովհետեւ իսկապէս իրենք սպանմեցին զանոնք, ու դուք գերեզմաններ կը կառուցանէք անոնց: 49 Յետեւաբար՝ Աստուծոյ իմաստութիւնը նաեւ ըսաւ. «Անոնց պիտի դրկեմ մարգարէններ եւ առաքեալներ: Անոնցմէ ունանք պիտի սպաննեն ու ունանք հալածեն, 50 որպէսզի աշխարհի հիմնադրութենն ի վեր թափուած բոլոր մարգարէններուն արիւնը պահանջուի այս սերունդէն: 51 Աբէլի արիւնն մինչեւ Զաքարիայի արիւնը, որ թափուեցաւ զոհասեղանին ու տաճարին մէջտեղ, այն, կը յայտարարեմ ձեզի, պիտի պահանջուի այս սերունդէն»: 52 Վայ ձեզի՝ օրինականներուդ, որ վերցուցիք գիտուրեան բանային. դուք չմտաք, եւ մտնողներն ալ արգիլեցիք»: 53 Երբ այս բաները կ'ըսէր անոնց, դպիրներն ու Փարիսեցինները սկսան բուռն կերպով ճնշել զինք, եւ խօսեցնել շատ բաներու մասին. 54 անոր դարան պատրաստելով՝ կը փնտուին թէ ինչպէս անոր բերանէն խօսք մը՝ որսան, որպէսզի ամբաստանն զինք:

**12** Այդ միջոցին, երբ բիւրաւոր բազմութիւններ հաւաքուեցան, - այնքան՝

որ զիրար կը կոխվուտեին, - սկսաւ նախ ըսել իր աշակերտներուն. «Զգուշացք» Փարիսեցիներու խմորեն, որ կեղծաւորութիւնն է: 2 Որովհետեւ ոչինչ կայ ծածկուած՝ որ պիտի չյայտնուի, ոչ ալ գաղտնի՝ որ պիտի չգիտուի: 3 Ուստի ինչ որ ըսիք խաւարին մէջ՝ պիտի լսուի լոյսին մէջ, եւ այն որ ականջին խօսեցաք ներքին սենեակներուն մէջ՝ պիտի հրապարակուի տանիքներուն վրայ»: 4 «Բայց ձեզի՝ իմ բարեկամներուս՝ կ'ըսեմ. «Մի վախնաք անոնցմ՝ որ կը սպաննեն մարմինը, եւ կարողութիւն չունին անկէ աւելի բան մը ընելու: 5 Հապա ձեզի ցոյց տամ թէ որմէ պէտք է վախնաք: Վախցէք անկէ՝ որ սպաննելեւտք իշխանութիւն ունի գեհենը նետելու: Այն, կը յայտարարեմ ձեզի, անկէ վախցէք»: (Geenna 9:1067) 6 Հինգ ճնճղուկ երկու դանզի չեն ծախուիր. սակայն անոնցմ ոչ մէկը մոռցուած է Աստուծոյ առջեւ: 7 Բայց ձեր գլուխին բոլոր մազերն ալ համրուած են. ուրեմն մի վախնաք, որովհետեւ դուք շատ ճնճղուկներէ աւելի կ'արժէք»: 8 «Կը յայտարարեմ ձեզի. «Ո՞վ որ դաւանի զիս մարդոց առջեւ, մարդու Որդին ալ պիտի դաւանի զայն Աստուծոյ հրեշտակներուն առջեւ: 9 Բայց ան որ ուրանայ զիս մարդոց առջեւ, ինք ալ պիտի ուրացուի Աստուծոյ հրեշտակներուն առջեւ: 10 Ո՞վ որ խօսք մը ըսէ մարդու Որդին դէմ՝ պիտի ներուի անոր, բայց ան որ հայիոյէ Սուլր Յոգիին դէմ՝ պիտի չներուի անոր»: 11 Երբ տանին ձեզ ժողովարաններու, իշխանութիւններու եւ պետութիւններու առջեւ, մի մտահոգութիք թէ ինչպէս կամ ինչ բանով պիտի ջատագովէք դուք ձեզ, կամ ինչ պիտի ըսէք. 12 որովհետեւ Սուլր Յոգին պիտի սորվեցնէ ձեզի նոյն ժամուն՝ ինչ որ պէտք է խօսիլ»: 13 Բազմութեան մէջեն մէկը ըսաւ անոր. «Վարդապէտ, ըսէ եղրօրս՝ որ ինձի հետ բաժնէ մեզի ինկած ժառանգութիւնը»: 14 Ան ալ ըսաւ անոր. «Մարդ, մի նշանակեց զիս իրաւարար կամ բաժնոյ՝ ձեր վրայ»: 15 Ապա ըսաւ անոնց. «Ուշադիր եղէք եւ զգուշացք ազահութենէ. որովհետեւ մէկուն ստացուածքներուն առատութենէն կախուած չէ իր կեանքը»: 16 Առակ մըն ալ խօսեցաւ անոնց՝ ըսելով. «Յարուստ մարդու մը արտերը տուին առատ բերքեր, 17 եւ ան կը մտածէր

ինքնիրեն՝ ըսելով. «Բնչ ընեմ, որովհետեւ տեղ չունիմ՝ ուր բերքերս ժողվեմ»: Եւ ըսաւ. 18 «Այ պիտի ընեմ. պիտի քանդեմ ամբարներս, պիտի կառուցանեմ աւելի մեծերը, իոն պիտի ժողվեմ իմ բոլոր բերքերս ու բարիքներս, 19 եւ պիտի ըսեմ անձիս. «Ո՞Վ իմ անձս, շատ բարիքներ ունիս՝ դիզուած շատ տարիներու համար. հանգչէ, կեր, իմմէ եւ զուարճացէր»: 20 Բայց Աստուծած ըսաւ անոր. «Անմիտ, այս գիշեր անձ պիտի պահանջուի բեզմէ. ուստի որո՞ւ պիտի ըլլան այդ պատրաստած բաները»: 21 Այսպէս է ան՝ որ գանձ կը դիզէ ինքնիրեն համար, բայց չի հարստանար Աստուծոյ մօտ»: 22 Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն. «Ուստի կը յայտարարեմ ձեզի. «Մի մտահոգութիք ձեր անձին համար՝ թէ ինչ պիտի ուտէք, ոչ ալ մարմինին համար՝ թէ ինչ պիտի հազնիք. 23 Որովհետեւ անձը կերակուրեն աւելի է, ու մարմինը՝ հազուստէն: 24 Հիտեցէք ագրանները, որոնք ոչ կը սերմաննեն եւ ոչ կը հնձեն, որոնք ոչ շտեմարաններ ունին, ոչ ալ ամբարներ, բայց Աստուծած կը կերակրէ զանոնք. դուք որչափ աւելի կ'արժէք թոշուններէն: 25 Զեզմէ ո՞վ կրնայ մտահոգուելով կանգնն մը աւելցնել հասակին վրայ: 26 Հապա եթէ չեք կրնար ամենափոքր բանը փոխել, ինչո՞ւ կը մտահոգութիք ուրիշ բաներու համար: 27 Հիտեցէք շուշանները, թէ ինչպէս կ'աճին: Ո՞չ կ'աշխատին եւ ոչ կը մանեն. բայց կը յայտարարեմ ձեզի թէ Սոլոմոն ալ՝ իր ամբողջ փառաւորութեան մէջ՝ չհագուեցաւ անոնցմ մէկուն պէս: 28 Ուստի եթէ խոտը, որ այսօր դաշտի մէջ է ու վաղը փուտը պիտի նետուի, Աստուծած այդպէս կը հագուեցնէ, որչափ աւելի ձեզ, թերահաւատաներ: 29 Ա՛ դուք մի փնտուք թէ ինչ պիտի ուտեք եւ ինչ պիտի խմէք, ու մի շփոթիք. 30 Որովհետեւ աշխարհի ազգերը կը փնտեն այդ բոլոր բաները, եւ ձեր Յայրը գիտէ թէ ասոնք պէտք են ձեզի: 31 Հապա դուք խնդրեցէք Աստուծոյ թագաւորութիւնը, ու այդ բոլոր բաներն ալ պիտի տրուին ձեզի»: 32 «Մի վախնար, պգտիկ հօտ, որովհետեւ ձեր Յայրը բարեհանցաւ՝ որ ձեզի տայ թագաւորութիւնը: 33 Ծախեցէք ձեր ինչքը եւ ողորմութիւնն տուէք. չմաշնի բսակներ պատրաստեցէք ձեզի համար, ու չպակսոր գանձ մը՝ երկինքը, ուր ոչ գողը կը մօտենայ

Եւ ոչ ցեցը կ'ապականէ: 34 Որովհետեւ ուր որ է ձեր գանձը, հոն պիտի ուլայ նաեւ ձեր սիրտը»: 35 «Ձեր մէջքերը թող գոտելորուած ըլլան, ու ճրագները՝ վառուած. 36 Եւ դուք նման եղեք այն մարդոց, որ կը սպասեն իրենց տիրոց թէ երբ պիտի վերադառնայ հարսանիքն. որպէսզի երբ գայ ու դուռը բախէ՝ իսկոյն բանան անոր: 37 Երանի այն ծառամերուն, որ տէրը արթուն պիտի գտնէ՝ երբ գայ: Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ ինք գոտին մէջքը պիտի կապէ, սեղան բազմեցնէ զանոնք, եւ առջեւ անցնելով՝ պիտի սպասարկէ անոնց: 38 Եթէ գիշերուան երկրորդ պահուն գայ, կամ երրորդ պահուն գայ եւ այնպէս գտնէ՝ երանելք են այդ ծառաները: 39 Բայց սա հասկցէք. եթէ տանուտերը գիտնար թէ գողը որ ժամուն պիտի գայ, արթուն կը կենար ու թոյլ չէր տար՝ որ ծակէ իր տունը: 40 Ուրեմն դրէք ալ պատրաստ կեցէք, քանի որ մարդու Որդին պիտի գայ այնպիսի ժամուն մը՝ որ դուք չէք կարծեք: 41 «Պետրոս ըսաւ անոր. «Տէ՛ր, այդ առակը մեզի կ'ըսես՝ թէ բոլորին ալ»: 42 Տէրը ըսաւ. «Ուրեմն ովէ այն հաւատարիմ եւ իմաստուն տնտեսը, որ տէրը պիտի նշանակէ իր ծառաներուն վրայ՝ որպէսզի աստենին տայ անոնց ուտելիքը: 43 Երանի այդ ծառային, որուն տէրը՝ երբ գայ՝ պիտի գտնէ թէ այդպէս կ'ընէ: 44 Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ պիտի նշանակէ զայն իր ամբողջ ինչքին վրայ: 45 Յապա եթէ այդ ծառան ըսէ իր սիրտին մէջ. «Իմ տէրս կ'ուշացնէ իր գալը», եւ սկսի ծեծել ծառաներն ու աղախիմները, ուտելի խմել եւ արբենալ. 46 այդ ծառային տէրը պիտի գայ այնպիսի օր մը՝ երբ չի սպասեր, եւ այնպիսի ժամուն մը՝ որ չի գիտեր. երկուքի պիտի կտրէ զայն, ու պիտի դնէ անոր բաժինը անհաւատարիմներուն հետո: 47 Վյոն ծառան՝ որ գիտէ իր տիրոց կամքը եւ չի պատրաստուիր, ոչ ալ կը գործէ անոր կամքին համաձայն, շատ պիտի ծեծուի: 48 Բայց ան որ չի գիտեր ու ծեծի արժանի բաներ ընէ, թիչ պիտի ծեծուի: Որոն որ շատ տրուեցալ՝ շատ պիտի պահանջուի անկէ, եւ որոն որ աւելի յանձնուեցալ՝ այ աւելի պիտի ուզուի անկէ»: 49 «Ես կրակ զգելու եկայ երկրի վրայ, եւ ինչ կ'ուզեմ՝ եթէ արդեն բորբոքած է: 50 Բայց մկրտութիւննվ մը պիտի

մկրտուիմ, եւ ինչպէս կը կսկծիմ՝ մինչեւ որ կատարուի: 51 Կը կարծէք թէ ես եկայ՝ երկրի վրայ խաղաղութիւն տալու: Կ'ըսեմ ձեզի. «Ոչ, հապա՝ բաժանում»: 52 Որովհետեւ ասկէ ետք՝ մէկ տան մէջ իինզը բաժնուած պիտի ըլլան իրարմէ. երեքը՝ երկութէն, ու երկուքը՝ երեքթէն: 53 Յայրը պիտի բաժնուի որդիեն, ու որդին՝ հօրմէն. մայրը՝ աղջիկեն, եւ աղջիկը՝ մօրմէն. կեսուրը՝ իր հարսեն, ու հարս՝ իր կեսուրըն: 54 Նաեւ ըսաւ բազմութիւններուն. «Երբ տեսնեք ամայ մը՝ արեւմուտքեն ելած, իսկոյն կ'ըսէք. «Անձրես պիտի գայ», եւ այդպէս կ'ըլլայ: 55 Ու երբ հարաւային հովը փշէ, կ'ըսէք. «Տաք պիտի ըլլայ», եւ այդպէս կ'ըլլայ: 56 Կեղծաւորներ, գիտէք երկրի ու երկինքի երեսը քննել, հապա ինչպէս չէք քններ այս ժամանակը»: 57 «Եւ ինչո՞ւ դուք ձեզմէ չէք որոշեր իրաւունքը: 58 Երբ ոստիսիդ հետ երթաս իշխանին, ճամբան փութքա ազատիլ անկէ, որպէսզի դատաւորին առջեւ չքաշկոտ թեզ, դատաւորը՝ ոստիկանին յանձննէ թեզ, ու ոստիկանն ալ բանտը չնետէ: 59 Կը յայտարարեմ թեզի. «Դուրս պիտի չելլես անկէ, մինչեւ որ վճարես վերջին լուման»»:

**13** Վյոն ատեն ներկայ եղողներէն ոմանք պատմեցին անոր այն Գալիեացիներուն մասին, որոնց արիւնը Պիղատոս խառնեց իրենց զոհերուն հետո: 2 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Կը կարծէք թէ այդ Գալիեացիները աւելի մեղաւոր Եին բոլոր Գալիեացիներէն, քանի որ այսպիսի չարչարանքներ կրեցին: 3 Կ'ըսեմ ձեզի՝ ոչ: Յապա եթէ չապաշխարէք, բոլորդ ալ նոյնպէս պիտի կորսուիք: 4 Կամ թէ այն տասնութ հոգիները, որոնց վրայ Սերվամի աշտարակը ինկաւ եւ սպաննեց զանոնք, կը կարծէք թէ անոնք Երուսաղեմ քնակող բոլոր մարդոցմէ աւելի յանցաւոր Եին: 5 Կ'ըսեմ ձեզի՝ ոչ: Յապա եթէ չապաշխարէք, բոլորդ ալ նմանապէս պիտի կորսուիք»: 6 Սա առակն ալ ըսաւ. «ՄԵկը իր այգիին մէջ ուներ տնկուած թզենի մը. եկաւ պտուղ վնտորելու անոր վրայ, բայց չգտաւ: 7 Ուստի ըսաւ այգեպանին. «Ահա երեք տարի է, որ կու գամ՝ պտուղ կը վնտուեմ այդ թզենիին վրայ, ու չեմ գտներ. այ կտրէ զայն, ինչո՞ւ խափանէ գետինը»: 8 Ան ալ պատասխանեց անոր. «Տէ՛ր, այս տարի

ալ ձգէ զայն, մինչեւ որ բրեմ անոր շուրջը ու թրիք դնեմ: 9 Եթէ պտուղ տայ՝ լաւ. այլապէ՞ յետազային կտրէ զայն»: 10 Շաբաթ օրը՝ ինք կը սորվեցնէր ժողովարաններէն մէկուն մէջ: 11 Եւ ահա կին մը կար հոն, որ տասնուրե տարիէ ի վեր ունէր հիւանդութեան ոգի մը. կքած էր, եւ ամեննեկին չըր կրնար շիտակ կայնիք: 12 Յիտուս տեսնելով զայն՝ կանչեց ու ըսաւ անոր. «Կին, արծակուած ես հիւանդութեանդ», 13 եւ ձեռքը դրաւ անոր վրայ: Ան անմիջապէս շոկուեցաւ, ու վառաբանեց Աստուած: 14 Քանի որ Յիտուս բուժեց Շաբաթ օրը, ժողովարանին պետք ընդվելով ըսաւ բազմութեան. «Վեց օր կայ՝ որոնց մէջ պէտք է գործէք. ուրեմն այդ օրերը եկէք ու բուժուեցէք, ոչ թէ Շաբաթ օրը»: 15 Ուստի Տէրը պատասխանեց անոր. «Կեղծաւիր, ձեզմէ իւրաքանչիւրը Շաբաթ օրը իր եզր կամ եշր մսուրէն չ'արծակեր, որպէսզի տանի՝ ջուր տայ: 16 Յապա ասիկա՞ որ Աքրահամի աղջիկ էր, եւ ահա տասնութ տարի Սատանան կապած էր զայն, պէտք չըր որ Շաբաթ օրը արծակուէլի այդ կապէն»: 17 Երբ այս բաները ըսաւ, իր բոլոր հակառակորդները ամօրահար եղան. իսկ ամբողջ բազմութիւնը ուրախացաւ այն բոլոր վառաւոր գործերուն համար՝ որ ան կը կատարէր: 18 Եւ ըսաւ. «Ի՞նչ բանի նման է Աստուծոյ թագաւորութիւնը, կամ ի՞նչ բանի նմանցնեմ զայն: 19 Նման է մանանեխի հատիկի մը, որ մարդ մը առաւ՝ իր պարտէզը ցանեց. եւ աճեցաւ, մեծ ծառ մը եղաւ, ու երկինքի թոշունները բնակեցան անոր ճիւղերուն վրայ»: 20 Դարձեալ ըսաւ. «Ի՞նչ բանի նմանցնեմ Աստուծոյ թագաւորութիւնը: 21 Նման է խմորին, որ կին մը առաւ ու երեք գրիս ալիսրի մէջ պահեց, մինչեւ որ ամբողջը խմորուեցաւ»: 22 Եւ քաղաքներու ու գիւղերը շրջելով՝ կը սորվեցնէր, եւ դէպի Երուսաղէմ կը ճամբորդէր: 23 ՄԵկը ըսաւ անոր. «Տէր, քիչունը են անտնք՝ որ պիտի փրկուին»: 24 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Պայքարեցէք՝ որ մտնէք նեղ դրնէն. բանի որ կ'ըսեմ ձեզի թէ շատէր պիտի ջանան մտնել՝ բայց պիտի չկարողանան: 25 Անկէ ետք՝ երբ տանուտէրը ոտքի ելլէ, գոյք դուռը եւ դուք մնաք դուրսը, ու ակսիք բախել դուռը եւ ըսել. «Տէր, Տէր, բաց մեզի», ան ալ պիտի պատասխանէ ձեզի. «Չեմ ճանչնար ձեզ, ուրկէ

էք»: 26 Այն ատեն պիտի սկսիք ըսել. «Մենք քու առջեւու կերանք ու խմեցինք, եւ դուն մեր հրապարակներուն մէջ սորվեցուցիք»: 27 Բայց ան պիտի ըսե. «Կ'ըսեմ ձեզի. «Չեմ ճանչնար ձեզ, ուրկէ էք. հեռացէք ինձմէ բոլորդ՝ անիրաւութիւն գործողներ»»: 28 Յոն պիտի ըլլայ լաց ու ակրաներու կրծոտում, երբ տեսնէք Աքրահամը, Իսահակը, Յակոբը եւ բոլոր մարգարէները՝ Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ, իսկ դուք՝ դուրս հանուած: 29 Այնտեղ պիտի զան արեւելքէն եւ արեւմուտքէն, հիմսիւն ու հարաւեն, եւ պիտի բազմին Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ: 30 Ու ահա յետիններ կան՝ որոնք պիտի ըլլան առաջին, եւ առաջիններ՝ որոնք պիտի ըլլան յետին»: 31 Նոյն օրը քանի մը Փարիսեցիներ եկան բովը եւ ըսին իրեն. «Ելքիր ու հեռացիր ասկէ, որովհետեւ Յերովիէս կ'ուզէ սպաննել քեզ»: 32 Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Գացէք, ըսէք այդ աղուէսին. «Վիա ես դեւեր դուրս կը հանեմ ու բժշկութիւններ կ'ընեմ այսօր եւ վաղը, ու երրորդ օրը աւարտած պիտի ըլլամ»: 33 Սակայն պէտք է որ այսօր եւ վաղը ու միւս օր քայեմ, որովհետեւ կարելի չէ որ մարգարէ մը կորսուի Երուսաղէմէն դուրս: 34 Երուսաղէմ, Երուսաղէմ, դուն որ կը սպաննեիր մարգարէները եւ կը քարկոծէիր քեզի դրկուածները. քանի անգամ ուզեցի հաւաքել զաւակներդ, ինչպէս հաւը թեւերուն տակ կը հաւաքէ իր ձագերը, բայց դոնք չուզեցիք: 35 Ահա ձեր տունը ամայի պիտի մնայ ձեզի: Սակայն կ'ըսեմ ձեզի թէ ալ պիտի չտեսնէք զիս, մինչեւ որ զայ այն ժամանակը՝ երբ պիտի ըսէք. «Օրինեալ է ան՝ որ կու զայ Տէրոց անունով»»:

**14** Երբ ինք Շաբաթ օր մը մտաւ Փարիսեցիներու պետերէն մէկուն տունը՝ հաց ուտելու, անոնք կը հսկէին իր վրայ: 2 Եւ ահա ջրգողեալ մարդ մը կար հոն՝ իր առջեւ: 3 Յիտուս խօսեցաւ օրինականներուն ու Փարիսեցիներուն՝ ըսելով. «Արտօնուած է Շաբաթ օրը բուժեց»: 4 Անտնք հանդարտ կեցան: Իսկ ինք բռնեց զայն, թժկեց եւ որկեց. 5 Ապա ըսաւ անոնց. «Զեզմէ որդին եշր կամ եզր եթէ հորը իյնայ, իսկոյն չի հաներ զայն՝ Շաբաթ օրը»: 6 Այս մասին չկրցան

դիմադարձել անոր: 7 Առակ մըն ալ ըսաւ հրալիրեաներուն, երբ տեսաւ թէ ինչպես կ'ընտրէին առաջին բազմոցները: Ըսաւ անոնց, 8 «Երբ մարդէ մը հրալիրուիս հարսանիքի, մի նստիր առաջին բազմոցին վրայ. որպեսզի երէ քեզմէ աւելի պատուալոր մէկը հրալիրուած ըլլայ, 9 ան՝ որ քեզ ու զայն հրալիրէց, չզայ եւ չըսէ քեզի. «Տեղ տուր ասոր». ու անկէ ետք՝ սկսիս ամէնալով գրաւել յետին տեղը: 10 Յապա երբ հրալիրուիս՝ զնա եւ նստէ յետին տեղը. որպեսզի երբ քեզ հրալիրող զայ՝ ըսէ քեզի. «Բարեկամն, վեր հրամնէ». այն ատեն փառք կ'ունենաս քեզի հետ սեղան նստողներուն առջեւ: 11 Որովհետեւ ով որ կը բարձրացնէ ինքզինք՝ պիտի խոնարիի, իսկ ով որ կը խոնարիեցնէ ինքզինք՝ պիտի բարձրանայ»: 12 Զինք հրալիրողին ալ ըսաւ. «Երբ ճաշ կամ ընթրիք կը սարքես, մի կանչեր բարեկամներդ, ոչ ալ եղբայրներդ, ոչ ազգականներդ, ոչ հարուստ դրացիներդ, որպեսզի անոնք ալ փոխարէնը չհրալիրեն քեզ՝ ու հասուցում չըլլայ քեզի: 13 Յապա երբ կոչունք կը սարքես՝ հրալիրէ աղքատները, պակասաւորները, կաղերը եւ կոյրերը, 14 ու երանելի պիտի ըլլաս, որովհետեւ անոնք չեն կրնար փոխարէնը հասուցանել քեզի. արդարեւ արդարներուն յարութիւն առած ատենը փոխարէնը պիտի հասուցանուի քեզի»: 15 Յետք սեղան նստողներէն մէկը, երբ լսեց ասիկա, ըսաւ անոր. «Երանի անոր, որ հաց պիտի ուտէ Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ»: 16 Ինք ըսաւ անոր. «Մարդ մը սարքեց մէծ ընթրիք մը, ու հրալիրեց շատ մարդիկ: 17 Ընթրիքի ժամուն՝ դրկեց իր ծառան, որպեսզի ըսէ հրալիրեաներուն. «Եկէք, որովհետեւ արդէն ամեն բան պատրաստ է»: 18 Բոլորն ալ միաբերան սկսան հրաժարիք: Առաջինը ըսաւ անոր. «Ես արտ մը զնեցի, եւ հարկ է որ մեկնիմ ու տեսնեմ զայն. կը խնդրեմ քեզմէ, հրաժարած նկատէ զիս»: 19 Միւլը ըսաւ. «Յինգ զոյգ եզ զնեցի, եւ կ'երթամ որ փորձարկեմ զանոնք. կը խնդրեմ քեզմէ, հրաժարած նկատէ զիս»: 20 Միւլը ըսաւ. «Կնոց մը հետ ամուսնացայ. ուստի չեմ կրնար զայ»: 21 Ծառան եկաւ ու պատմեց իր տիրոջ այս բաները: Այդ ատեն տանուտերը

բարկացաւ եւ ըսաւ իր ծառային. «Շուտով դուրս ելիր՝ դէպի քաղաքին հրապարակներն ու փողոցները, եւ հին բեր աղքատները, պակասաւորները, կաղերն ու կոյրերը»: 22 Ծառան ալ ըսաւ. «Տէր, կատարուեցաւ ինչ որ հրամայեցիր, բայց տակալին տեղ կայ»: 23 Տէրը ըսաւ ծառային. «Դուրս ելիր դէպի ճամբաներուն գլուխներն ու ցանկապատերը, եւ հարկադրէ գտածներդ՝ որ հոս մտնեն, որպեսզի տունս լեցուի»: 24 Որովհետեւ, կ'ըսեմ ձեզի, այդ հրալիրուած մարդոցմէն ոչ մէկը պիտի ճաշակէ իմ ընթրիքէս»: 25 Իրեն հետ մեծ բազմութիւններ կ'երթային. դառնալով անոնց՝ ըսաւ. 26 «Եթէ մէկը ինծի զայ՝ բայց չատէ իր հայրն ու մայրը, կինը եւ զաւակները, եղբայրներն ու քոյրերը, նաեւ իր անձը, չի կրնար իմ աշակերտս ըլլայ: 27 Ով որ չի կրեր իր խաչը եւ չի զար իմ ետեւես, չի կրնար իմ աշակերտս ըլլայ: 28 Որովհետեւ ձեզմէ ով՝ եթէ ուղեծ կառուցանել աշտարակ մը՝ նախ չի նստիր ու հաշուեր ծախսը, թէ զայն լրացնելու կարողութիւն ունի. 29 որպեսզի երբ իմը ոնչ եւ չկարողանայ աւարտել, բոլոր տեսնողները չսկսին ծաղրել զինք 30 ու ըսէ. «Այս մարդը սկսաւ կառուցանել, բայց չկարողացաւ աւարտել»: 31 Կամ թէ ո՞ր թագաւորը՝ ուրիշ թագաւորի մը հետ պատերազմելու երթայլէ առաջ՝ չի նստիր ու խորհրդակցիր, թէ արդեօք տասը հազարով կրնայ դիմաւորել ան՝ որ քսան հազարով կու զայ իրեն դէմ: 32 Եթէ չի կրնար, քանի դեռ ան հեռու է՝ դեսպան դրկելով խաղաղութիւն կը խմլիր: 33 Ահա այսպէս ալ ձեզմէ ան որ չիրաժարի իր ամքող ինչքեն, չի կրնար իմ աշակերտս ըլլայ: 34 «Աղջ լաւ բան է. բայց եթէ աղջ իր համը կրոսնցնէ, ինչնվ պիտի համեմուի: 35 Ո՞չ հողի, ոչ ալ թրիքի յարմար կ'ըլլայ. ուստի դուրս կը նետեն զայն: Ա՞ն որ ականջ ունի լսելու՝ թող լսէ»:

**15** Բոլոր մաքսաւորներն ու մեղաւորները անոր կը մօսենային՝ զինք լսելու համար:

2 Իսկ Փարիսեցիները եւ դպիները կը տրտնջէին ու կ'ըսէին. «Ասիկա կ'ընդունի մեղաւորները եւ կ'ուտէ անոնց հետ»: 3 Ան ալ սա առակը խօսեցաւ անոնց. 4 «Ձեզմէ ով է այն մարդը, որ եթէ ունենայ հարիւր ոչխար ու կորսնցնէ անոնցմէ մէկը, չի

ձգեր իննսունինը անապատին մէջ եւ երթար այդ կորսուածին ետեւեն, մինչեւ որ գտնէ զայն: 5 Ու երբ գտնէ, ուրախանալով կը դնէ զայն իր ուսերուն վրայ, 6 եւ տուն գալով կը հրատիրէ բարեկամներն ու դրացիները, եւ կ'ըսէ անոնց. “Ուրախացէք ինծի հետ, որովհետեւ գտայ կորսուած ոչչարս”: 7 Կը յայտարարեմ ձեզի թէ այսպէս ուրախութիւն պիտի ըլլայ երկինքը մէկ մեղատրի համար՝ որ կ'ապաշխարէ, քան իննառնինը արդարներու համար՝ որոնց ապաշխարութիւն պէտք չէ»: 8 «Կամ ՞նվ է այն կինը, որ եթէ տասը դրամ ունենայ ու դրամ մը կորսնցնէ, ճրագ չի վառեր, տունը չ'ալեր եւ ուշադրութեամբ փնտուեր, մինչեւ որ գտնէ: 9 Ու երբ գտնէ, կը հրատիրէ բարեկամներն ու դրացիները, եւ կ'ըսէ. “Ուրախացէք ինծի հետ, որովհետեւ գտայ կորսնցուցած դրամն”: 10 Այդպէս այ, կը յայտարարեմ ձեզի, ուրախութիւն կ'ըլլայ Աստուծոյ հրեշտակներուն առջեւ մէկ մեղատրի համար՝ որ կ'ապաշխարէ»: 11 Ազա ըսա. «Մարդ մը ունէր երկու որդի: 12 Աննացն կրտսերը ըսաւ հօրը. “Հայր, տուր ինծի քու ունեցածէր ինծի փիճակուելիք բաժինը”: Ան ալ բաժնեց անոնց իր ունեցածը: 13 Շատ օրեր չանցած՝ կրտսեր որդին ժողվեց բոլոր բաները, մեկնեցաւ հեռաւոր երկիր մը, ու հոն փճացուց իր ունեցածը՝ անառակութեամբ ապրելով: 14 Երբ ծախսեց ամենը՝ սաստիկ սով մը եղաւ այդ երկրին մէջ, եւ ինք սկսաւ կարուութեան մէջ ըլլայ: 15 Ուստի զնաց՝ այդ երկրին բաղաբացիներին մէկուն քով մտաւ. ան ալիր արտօ դրկեց զայն՝ խոզ արածելու համար: 16 Կը ցանկար խոզերուն կերած եղջիւրեն իր փորը լեցնեա, բայց ոչ մէկը կու տար անոր: 17 Եւ ինքնիրեն գալով՝ ըսաւ. “Քանի վարձկաններ կան հօրս տունը՝ հացով լիացած, ու ես հոս սովամահ կը կորսուիմ: 18 Կանզնիմ, երթամ հօրս քով եւ ըսեմ անոր. «Հայր, մեղանչեցի երկինքի դէմ ու քու առջեւի, 19 եւ ալարժանի չեմ քու որդիի կոչուելու. ըրէ զիս վարձկաններէն մէկուն պէս»: 20 Ուստի կանզնեցաւ ու զնաց իր հօր քով: Մինչ ինք դեռ շատ հեռու էր՝ հայրը տեսաւ զայն եւ գթաց. վագելով՝ անոր վիզին վրայ ինկաւ ու համրուեց զայն: 21 Որդին ալ ըսաւ անոր. “Հայր, մեղանչեցի

երկինքի դէմ ու քու առջեւի, եւ այլ արժանի չեմ քու որդիի կոչուելու”: 22 Բայց հայրը ըսաւ իր ծառաներուն. “Յանեցէք առաջին պարեգուղ եւ հազցուցէք անոր, մատանի դրէք անոր ձեռքը ու կօշիկներ՝ անոր ոտքերը: 23 Եւ բերէք պարարտ զուարակը, մորթեցէք, ուտենք ու զուարձանանք. 24 Որովհետեւ այս որդիս մեռած էր՝ եւ վերապեցաւ, կորսուած էր՝ ու գտնուեցաւ”: Եւ սկսան զուարձանալ: 25 Անոր երեց որդին արտն էր. երբ եկաւ ու մօտեցաւ տան, լսեց նուազարաններու եւ պարերու ձայնը, 26 ու իրեն կանչելով ծառաներէն մէկը՝ հարցափորձեց թէ ինչ էր այդ: 27 Ան ալ ըսաւ անոր. “Եղբայր եկաւ, ու հայրդ մորթեց պարարտ զուարակը, որովհետեւ ողջ առողջ վերստացաւ զայն”: 28 Իսկ ինք բարկացաւ եւ չէր ուզեր ներս մտնել. ուստի իր հայրը դուրս ելլելով՝ կ'աղաչէր անոր: 29 Ան ալ պատասխանեց իր հօր. “Ահա այսչափ տարի Ե՝ որ կը ծառայեմ քեզի, ու բնաւ քու պատուիրանդ զանց չըրի. սակայն երեք ուշ մը չտուիր ինծի՝ որ զուարձանայի բարեկամներուս հետ: 30 Բայց երբ եկաւ այդ որդիի՝ որ լափեց քու ունեցածը պոռնիկներու հետ, մորթեցիր անոր պարարտ զուարակը”: 31 Ան ալ ըսաւ անոր. “Որդեմկ, դուն միշտ ինծի հետ ես, ու ամբողջ ունեցածս քննկդ է: 32 Սակայն պէտք էր զուարձանալ եւ ուրախանալ, որովհետեւ այս եղբայրդ մեռած էր՝ ու վերապեցաւ, կորսուած էր՝ եւ գտնուեցաւ”»:

**16** Իր աշակերտներուն ալ ըսաւ. «Յարուստ մարդ մը կար՝ որ տնտես մը ունէր. ասիկա ամբաստանուեցաւ անոր առջեւ՝ որպէս թէ կը փճացնէ անոր ինչքը: 2 Ուստի կանչեց զայն եւ ըսաւ անոր. “Այս ինչ Ե՝ որ քու մասիդ կը լսեմ. տնտեսուեանդ հաշիւը տուր, որովհետեւ այլ չես կրնար տնտես ըլլալ”: 3 Տնտեսը ըսաւ ինքնիրեն. “Ինչ ընեմ, որովհետեւ տէրս տնտեսութիւնը կ'առնէ ինձմէ. չեմ կրնար հողագործ ըլլալ”, կ'ամչնամ մուրալ: 4 Գիտեն ինչ պիտի ընեմ, որպէսզի երբ հեռացուիմ իմ տնտեսութենէս՝ ընդունին զիս իրենց տունը: 5 Եւ իրեն կանչելով իր տիրոջ պարտապաններէն իւրաբանչիւրը, ըսաւ առաջինին. “Դուն ո՞րչափ կը պարտիս

իմ տիրոջս”: 6 Ան ալ ըսաւ. “Յարիւր մար ձեթ”: Ըսաւ անոր. “ԱՌ մուրիակի, ու շուտոնի նստել՝ «յիսոնն» գրել”: 7 Յետոյ ըսաւ միւսին. “Դնւն ո՞րչափ կը պարտիս”: Ան ալ ըսաւ. “Յարիւր քոր ցորեն”: Ըսաւ անոր. “ԱՌ մուրիակի եւ «ուրսոնն» գրել”: 8 Տեր գովեց անիրաւ տնտեսպ՝ որ ուշմուրեամբ վարուեցաւ. որովհետեւ այս աշխարհի որդիները աւելյ ուշիմ են իրենց սերունդին մեջ՝ քան լոյսի որդիները: (այօն ց165) 9 Ես ալ կ'ըսեմ ձեզի. “Բարեկամներ ըրեք ձեզի անիրաւ մամոնայէն, որպէսզի երք ան պակիս”, ընդունին ձեզ յախտենական բնակարաններու մեջ”: (այօն ց166) 10 Ան որ ամենափոքրին մեջ անիրաւ Ե՝ շատին մեջ ալ անիրաւ կ'ըլլայ: 11 Ուրեմն եթէ անիրաւ մամոնային մեջ հաւատարիմ չըլլաք, ճշմարիտ հարստութիւնը ով պիտի վստահի ձեզի: 12 Եթէ ուրիշին բանին մեջ հաւատարիմ չըլլաք, ձերը ով պիտի տայ ձեզի: 13 Ոչ մէկ ծառայ կրնայ ծառայել երկու տիրոջ. որովհետեւ կամ մէկը պիտի ատէ եւ միւսը սիրէ, կամ մէկուն պիտի յարի” ու միւսը արհամարիէ: Չէք կրնար ծառայել Աստուծոյ եւ մամոնային»: 14 Փարիսեցիներն ալ՝ որոնք արծաթասէր էին, այս բոլոր բաները լսելով՝ կը քամահրէին զայն: 15 Եւ ըսաւ անոնց. «Դնւք եք որ մարդոց առջեւ կ'արդարացնեք դուք ձեզ, բայց Աստուծո գիտէ ձեր սիրտերը. որովհետեւ մարդոց մեջ բարձր գնահատուածք՝ գարշելի Ե Աստուծոյ առջեւ: 16 Օրէնքն ու Մարգարէները մինչեւ Յովիաննես էին. այդ ատեմնէն ետք Աստուծոյ թագաւորութիւնը կ'աւետուի, եւ ամեն մէկը կ'արտորայ մտնել անոր մեջ: 17 Աւելի դիւրին Ե՝ որ երկինքն ու երկիրը անցնին, քան Օրէնքն մըկ նշանագիր իյնայ: 18 Ո՞վ որ կ'արծակէ իր կինը եւ կ'ամուսնանայ ուրիշի մը հետ՝ շնուրթիւն կ'ընէ, եւ ով որ կ'ամուսնանայ իր ամուսիննեն արծակուած կնոշ մը հետ՝ շնուրթիւն կ'ընէ»: 19 «Յարուստ մարդ մը կար՝ որ ծիրանի ու բեկեց կը հագնէր, եւ ամեն օր փառակեղ խրախնանք կը սարքէր»: 20 Ղազարու անունով աղքատ մըն ալ կար՝ պալարներով ծածկուած, որ պառկած էր անոր դրան քով, 21 ու կը ցանկար կշտանալ հարուստին սեղանն ինկած փշրանքներէն. նաեւ շուներն ալ կու գային եւ կը

լզէին անոր պալարները: 22 Վյո աղքատը մեռաւ, ու հրեշտակները Աբրահամի գոզը տարին զայն: Յարուստն ալ մեռաւ եւ թաղուեցաւ: 23 Մինչ դժոխքը՝ տանջանքի մեջ էր, իր աշքերը բարձրացնելով՝ հեռուեն տեսաւ Աբրահամը, ու Ղազարոսը՝ անոր գոզը հանգիստ նստած: (Hadēs ց86) 24 Ուստի գոչեց. “Յայր Աբրահամ, ողորմի՛ ինծի ու որկէ՛ Ղազարոսը, որպէսզի ջուրի մեջ թարթիւ իր մատին ծայրը եւ զովացնէ լեզուս, որովհետեւ կը տանջուիմ այս բոցին մեջ”: 25 Աբրահամ ըսաւ. “Որդեսկ, յիշէ թէ դուն կեանքի ընթացքին ստացար բարիքներդ, նմանապէս Ղազարոս՝ չարիքներ. հիմա ան (հոս) կը միսիթարուի, ու դուն կը տանջուիս: 26 Այս բոլորեն զատ՝ մեր եւ ձեր մեջտեղ հաստատուած մեծ անդունդ մը կայ, որպէսզի ասկէ ձեզի անցնիլ ուզողները չկարենան, ոչ ալ ատկէ մեզի զալ ուզողները՝ անցնին”: 27 Ան ալ ըսաւ. “Ուրեմն կը ինդում քեզմէ, հայր, որ որկես զայն հօրս տունը, 28 քանի որ իինգ եղբայր ունիմ. որպէսզի վկայէ անոնց, որ անոնք ալ չզան այս տանջանքի տեղը”: 29 Աբրահամ ըսաւ անոր. “Անոնք ունին Մովսէսն ու մարգարէները, թող անոնց մտիկ ընեն”: 30 Ան ալ ըսաւ. “Ոչ, հայր Աբրահամ. հապա եթէ մեռելներէն մէկը երթայ անոնց՝ պիտի ապաշխարեն”: 31 Իսկ ան ըսաւ անոր. “Եթէ մտիկ չեն ըներ Մովսէսի եւ մարգարէներուն, պիտի չհամոզուին՝ նոյնիսկ եթէ մէկը մեռելներէն յարութիւն առնէ”:

**17** Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն. «Անկարելի է որ գայթակղութիւններ չզան. բայց վայ անոր, որուն միջոցով կու գան: 2 Աւելի օգտակար պիտի ըլլար անոր, որ իշու ջաղացքի քար մը կախուէր իր վիզեն ու ծովը ձգուէր, քան թէ գայթակղեցնէր այս զգտիկներէն մէկը: 3 Ուշադիր եղէր դուք ձեզի: Եթէ եղբայրը մեղանչէ քեզի դէմ՝ յանդիմանէ զայն. ու եթէ ապաշխարէ՝ ներէ անոր: 4 Եթէ օրը եօթն անգամ մեղանչէ քեզի դէմ, եւ օրը եօթն անգամ վերադառնայ քեզի ու զաւ՝ “կ'ապաշխարէմ”, ներէ անոր»: 5 Առաքեալները ըսին Տերոց. «Աւելցուր մեր հաւատթը»: 6 Տերը ըսաւ. «Եթէ մանանեխի հատիկի չափ հաւատթ ունենայիթ, կրնայիթ ըսել այս թթենիին. “Արմատախիկ եղիր եւ

տնկում ծովուն մեջ”。ան ալ պիտի հնազանդէր ձեզի»: 7 «Բայց ձեզմ մը ունենալով երկրագործ կամ հովիտ ծառայ մը, երբ ան տուն մտնե արտեն՝ իսկոյն կ'ըսէ անոր. “Գնա, սեղան նստե”: 8 Յապա շ'ըսեր անոր. “Պատրաստէ իմ ընթրիքս, ու գօտիդ կապած՝ սպասարկէ ինծի, մինչեւ որ ես ուտեմ եւ խմեմ. յետոյ դուն ալ կեր ու խմէ”: 9 Միթք շնորհապահրտ կ'ըլլայ այդ ծառային՝ իրեն հրամայուած բաները ընելուն համար. չեմ կարծեր: 10 Նոյնպէս դուք, երբ ընէք ձեզի հրամայուած բոլոր բաները ըսէք. “Մենք անպէտ ծառաներ ենք. ըրինք ինչ որ պարտական էինք ընել”»: 11 Երբ ինք Երուսաղեմ կ'երթար՝ Սամարիայի եւ Գալիլեայի մէշտեղեն անցաւ: 12 Ու երբ գիտ մը պիտի մտնէր՝ տասը բորոտ մարդիկ հանդիպեցան անոր: Անոնք հեռուն կայնեցան, 13 իրենց ձայները բարձրացուցին եւ ըսին. «Յիսուս վարդապետ, ողորմէ մնզի»: 14 Տեսնելով՝ ըսաւ անոնց. «Գացէք, ցոյց տուէք դուք ձեզ քահանաներուն»: Երբ կ'երթային՝ մարդուեցան: 15 Անոնցմ մէկը, երբ տեսաւ թէ բժկուեցաւ, վերադարձաւ եւ բարձրածայն Աստուած կը փառաբանէր, 16 ու երեսի վրայ անոր ոտքը իխալով՝ շնորհակալ կ'ըլլար անկէ. եւ ինք Սամարացի էր: 17 Յիսուս ըսաւ. «Միթք տան ալ չմաքրուեցան. իսկ ուր ես միւս ինք: 18 Այս օտարազգիեն զատ չգտնուեցան ուրիշներ՝ որ վերադառնալով փառաբանէին Աստուած»: 19 Եւ ըսաւ անոր. «Կանգնէ ու գնա. հաւատքդ բժկեց քեզ»: 20 Երբ Փարիսեցիները հարցուցին իրեն. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը նշր պիտի գայ», պատասխանեց անոնց. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը չի գար դուրսէն երեւցած բաներով: 21 Եւ պիտի չըսեն. “Ահա հոս Ե”, կամ. “Ահա հոն”. որովհետեւ ահա Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեր ներսն Ե»: 22 Աշակերտներուն ալ ըսաւ. «Օրեք պիտի գան, երբ դուք պիտի ցանկաք տեսնել մարդու Որդիին օրերէն մէկը, բայց պիտի չտեսնէք: 23 Ու եթէ ըսեն ձեզի. “Ահա հոս Ե”, կամ. “Ահա հոն”, միշ երթաք եւ հետամուտ միշ ըլլաք: 24 Որովհետեւ ինչպէս փայլակը՝ երկինքին տակ մէկ ծայրէն փայլատակելով՝ կը լուսաւորէ մինչեւ երկինքին տակ միւս ծայրը, նոյնպէս պիտի ըլլայ մարդու Որդին՝ իր գալուստին

օրը: 25 Սակայն պէտք է որ ինք նախ շատ շարչարանքներ կու ու մերժուի այս սերունդն: 26 Հնչպէս պատահեցաւ Նոյի օրերուն, այնպէս պիտի ըլլայ մարդու Որդիին օրերուն ալ: 27 Կ'ուտեին, կը խմեին, կ'ամուսնանային, ամուսնութեան կու տային, մինչեւ այս օրը՝ երբ Նոյ մտաւ տապանը, ու ջրիեղեղը եկաւ եւ կորսնցուց բոլորը: 28 Նմանապէս՝ ինչպէս Ղովտի օրերուն ալ պատահեցաւ՝ կ'ուտեին, կը խմեին, կը գնեին, կը ծախւեին, կը տնկեին, կը կառուցանեին: 29 Բայց այն օրը՝ երբ Ղովտ դուրս եաւ Սորոմեն, երկինքին կրակ ու ծծումք տեղաց եւ կորսնցուց բոլորը: 30 Նոյնպէս պիտի ըլլայ այն օրը՝ երբ մարդու Որդիին յայտնուի: 31 Այդ օրը, ան որ տանիքին վրայ է եւ իր կարասիները՝ տան մէջ, թող չիջնէ՝ զանոնք առնելու. նմանապէս ան որ արտին մէջ Ե՝ թող չվերադառնայ: 32 Յիշեցէք Ղովտի կինը: 33 Ով որ շանայ վրկել իր անձը՝ պիտի կորսնցնէ զայն, իսկ ով որ կորսնցնէ իր անձը՝ պիտի ապրեցնէ զայն: 34 Կը յայտարարեմ ձեզի. “Այդ գիշերը եթէ երկու անձեր մէկ մահիճի մէջ ըլլան, մէկը պիտի առնուի ու միւսը մնայ. 35 եթէ երկու կիներ միասին աղան, մէկը պիտի առնուի եւ միւսը մնայ. եթէ երկու մարդիկ արտի մը մէջ ըլլան, մէկը պիտի առնուի ու միւսը մնայ”»: 36 Անոնք պատասխանեցին անոր. «Տէր, ուր պիտի ըլլայ այս բանը»: 37 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ուր մարմին կայ, հոն պիտի հաւաքուին արծիւները»:

**18** Առակ մըն ալ ըսաւ անոնց, որ գիտնան թէ պէտք է ամէն ատեն աղօթել՝ առանց ձանձրանալու: 2 Ըսաւ. «Քաղաքի մը մէջ դատաւոր մը կար, որ Աստուծմ չէր վախնար ու մարդ չէր յարգեր: 3 Նոյն քաղաքին մէջ այրի մըն ալ կար, որ կու գար անոր եւ կ'ըսէր. “Պաշտպանէ իմ իրաւունքս՝ ոսխիս դէմ”: 4 Ան ժամանակ մը չէր ուզեր անոր մտիկ ընել. բայց յետոյ ըսաւ ինքնիրեն. “Թէպէտ Աստուծմ չէմ վախնար ու մարդ չէմ յարգեր, 5 գրնէ պաշտպանեմ այս այրիին իրաւունքը՝ զիս անհանգստացնելուն համար, որպէսզի չզայ ամէն ատեն թախանձէ ինծի”»: 6 Եւ Տէրը ըսաւ. «Լսեցէք ինչ կ'ըսէ անիրաւ դատաւորը: 7 Յապա Աստուած պիտի չպաշտպանէ իր ընտրեաներուն իրաւունքը, որոնք կը գոչեն

իրեն ցերեկ ու գիշեր, թեև համբերատար ըլլայ անոնց հանդիւս: 8 Կը յայտարարեմ ձեզի թէ շուտով պիտի պաշտպան անոնց իրաւունքը. բայց երբ մարդու Որդին գայ, արդեօք հաւատը պիտի գտնէ երկրի վրայ»: 9 Սա առակն ալ ըսաւ ումանց, որոնք իրենք իրենց վրայ կը վստահեին թէ արդար են, եւ կ'անարգին ուրիշները. 10 «Երկու մարդ տաճարը բարձրացաւ աղօթելու, մէկը՝ Փարիսեցի, ու միւսը՝ մաքսաւոր: 11 Փարիսեցին կայնած էր եւ սապէս կ'աղօթէր ինքնիրեն. «Ո՛վ Աստուած, շնորհակալ եմ քեզմ՛ որ ուրիշ մարդոց պէս չեմ, յափշտակոյ, անիրաւ, շնացող, կամ ալ այս մաքսաւորին պէս. 12 հապա շաբաթը երկու անգամ ծոմ կը պահեմ, եւ ամբողջ եկամուտիս տասանորդը կու տամ»: 13 Իսկ մաքսաւորը հեռուն կայնած էր, ու չէր ուզեր աչքն ալ բարձրացնել երկինք, հապա՝ ծեծելով իր կուրծքը՝ կ'ըսէր. «Աստուած, ներք ինծի՝ մեղաւորիս»: 14 Կը յայտարարեմ ձեզի թէ ասիկա այն միւսէն աւելի արդարացած իջաւ իր տունը. որովհետեւ ով որ կը բարձրացնէ ինքզինք՝ պիտի խոնարիի, իսկ ով որ կը խոնարհեցնէ ինքզինք՝ պիտի բարձրանայ»: 15 Երախսաներ ալ բերին իրեն՝ որպէսզի դպչի անոնց: Աշակերտները տեսնելով՝ կը յանդիմանեին զանոնք: 16 Բայց Յիսուս իրեն կանչելով զանոնք՝ ըսաւ. «Թոյլ տուեք այդ մանուկներուն՝ որ ինծի գան, եւ մի արգիլք զանոնք, որովհետեւ Աստուծոյ թագաւորութիւնը այդպիսին ներունն է: 17 Շշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ո՛վ որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը չընդունի մանուկի մը պէս, բնաւ պիտի չմտնէ անոր մէջ»: 18 Պետ մը հարցուց անոր. «Բարի վարդապէտ, ինչ զնեմ՝ որ ժառանգեմ յափիտնական կեանքը»: (ածոն ց166) 19 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ինչո՞ւ բարի կը կոչես զիս. Աստուծմէ զատ բարի չկայ: 20 Պատուիրանները գիտես. շնութիւն մի ըներ, սպանութիւն մի ըներ, գողութիւն մի ըներ, սուտ վկայութիւն մի տար, պատուէ հայրդ ու մայրդ»: 21 Ան ալ ըսաւ. «Պահած եմ այդ բոլոր՝ պատանութենես ի վեր»: 22 Լսելով ասիկա՝ Յիսուս ըսաւ անոր. «Տակալին մէկ բան կը պակսի քեզի. ծախմէ ամբողջ ունեցած եւ բաշխէ աղքատներուն, ու զանձ պիտի ունենաս երկինքը. ապա հետեւէ ինծի»: 23

Ան ալ՝ երբ լսեց այս խօսքը՝ շատ տրտմեցաւ, որովհետեւ շատ հարուստ էր: 24 Երբ Յիսուս տեսաւ զայն՝ շատ տրտմած, ըսաւ. «Ո՛չափ դժուար է մտնել Աստուծոյ թագաւորութիւնը անոնց՝ որ դրամ ունին: 25 Որովհետեւ աւելի դիւրին է՝ որ ուղար անցնի ասեղին ծակէն, քան թէ հարուստը մտնէ Աստուծոյ թագաւորութիւնը»: 26 Անոնք որ լսեցին՝ ըսին. «Ալ ով կրնայ վրկուլիյ»: 27 Ինք ըսաւ. «Մարդոց քով անկարելի եղած բաները՝ Աստուծոյ քով կարելի են»: 28 Պետրոս ըսաւ. «Ահա մենք թողուցինք ամէն ինչ ու հետեւեցանք քեզի»: 29 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Շշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Չկայ մէկը՝ որ թողուցած ըլլայ տուն, ծնողներ, եղբայրներ, կին, կամ զաւակներ՝ Աստուծոյ թագաւորութեան համար, 30 եւ չստանայ բազմապատիկը այս ատեն, ու յափիտենական կեանքը՝ գալիք աշխարհին մէշ»»: (ածոն ց165, ածոն ց166) 31 Տասներկութը իր քով առնելով՝ ըսաւ անոնց. «Ահա մենք Երուսաղէմ կը բարձրանանք, ու մարգարեներուն միջոցով մարդու Որդիին մասին բոլոր գրուածները պիտի կատարուին: 32 Որովհետեւ հեթանոսներուն պիտի մատնուի եւ պիտի ծաղրուի, պիտի նախատուի ու պիտի թքնեն անոր վրայ, 33 պիտի խարազանեն եւ սպաննեն զայն. ու յարութիւն պիտի առնէ երրորդ օրը»: 34 Բայց անոնք այս բաներէն ոչ մէկը հասկցան. այս խօսքը ծածկուած էր անոնցմէ, եւ չէին հասկնար ըսած բաները: 35 Երբ ինք Երիքովի կը մօտենար, կոյր մը նստած էր ճամբային եգերքը՝ մուրայու: 36 Երբ լսեց բազմութեան անցնիլը, հարցափորձեց թէ ինչ էր այդ: 37 Լուր տուին իրեն թէ Յիսուս Նազովուեցին կ'անցնի: 38 Ան ալ զոչեց. «Յիսուս, Դաւիթի Որդի, ողորմէ ինծի»: 39 Անոնք որ առջեւէն կ'երթային՝ կը յանդիմանեին զայն, որպէսզի լու: Բայց ան ալ աւելի կ'աղաղակէր. «Դասիթի Որդի, ողորմէ ինծի»: 40 Յիսուս կանգ առնելով՝ հրամայեց որ իրեն բերեն զայն: Երբ ան մօտեցաւ, հարցուց անոր. 41 «Ի՞չ կ'ուզես՝ որ ընեմ քեզի»: Ան ալ ըսաւ. «Տէր, թող աչքերս բացուին»: 42 Յիսուս ըսաւ անոր. «Թող բացուին. հաւատքը բուժեց քեզ»: 43 Անմիջապէս իր աչքերը բացուեցան, եւ կը հետեւէր անոր՝

փառաբանելով Աստուած: Ամբողջ ժողովուրդն այ՝ երբ տեսաւ՝ գովարանեց Աստուած:

**19** Երիքով մտնելով՝ քաղաքին մէջեն կ'անցներ, **2** երբ ահա հարուստ մարդ մը՝ Զաքէոս կոչուած, որ մաքսապետ էր, **3** կը ջանար տեսնել թէ ով է Ցիսուսը. բայց բազմութեան պատճառով չէր կրնար, որովհետեւ կարճահասակ էր: **4** Ուստի յառաջ վազեց եւ ժանտարգենի մը վրայ ելաւ, որպէսզի տեսնէ զայն, քանի որ անկէ պիտի անցնէր: **5** Երբ Ցիսուս այդ տեղը եկաւ, վեր նայելով՝ տեսաւ զայն ու ըսաւ անոր. «Զաքէնս, աճապարէ, իշիր ատկէ. որովհետեւ այսօր տունդ պէտք է մնամ»: **6** Ան ալ աճապարելով իջաւ, եւ ուրախութեամբ ընդրւնեց զայն: **7** Երբ բոլորն ալ տեսան, կը տրտնջէին ու կ'ըսէին. «Մեղաւոր մարդու քով գնաց՝ իշեւանելու»: **8** Իսկ Զաքէոս կայնեցաւ եւ ըսաւ Տերոց. «Տէր, ահա ինչքիս կէսը կու տամ աղքատներուն. ու եթէ զրպարտութեամբ ունէ մէկը զրկած եմ, քառապատիկ կը հատուցանեմ անոր»: **9** Ցիսուս ըսաւ անոր. «Այսօր փրկութիւն եղաւ այս տան, քանի որ ինք ալ Աքրահամի որդի է: **10** Արդարեւ մարդու Որդին եկա՝ որպէսզի փնտու կորսուածը եւ փրկէ»: **11** Երբ անոնք կը լսէին այս բաները՝ առակ մըն ալ ըսաւ, քանի որ ինք Երուսաղէմի կը մօտենար եւ անոնք կը կարծէին թէ Աստուծոյ թագաւորութիւնը անմիջապէս պիտի երենար: **12** Ուրեմն ըսաւ. «Ազնուական մարդ մը գնաց հեռաւոր Երկիր մը՝ իրեն թագաւորութիւն ստանալու եւ վերադառնալու: **13** Իր տասը ծառաները կանչելով՝ տասը մնաս տուաւ անոնց, ու ըսաւ անոնց. «Շահարկեցէք՝ մինչեւ որ գամ»: **14** Անոր քաղաքացիները կ'ատէին զայն, եւ պատուիրակութիւն մը դրկեցին անոր ետեւէն ըսելով. «Չենք ուզեր որ ասիկա թագաւորէ մեր վրա»: **15** Բայց երբ ան վերադարձաւ՝ թագաւորութիւնը ստանալով, իրեն կանչեց այն ծառաները՝ որոնց դրամ տուեր էր, որպէսզի գիտնայ թէ ով ինչպես շահագործած էր: **16** Առաջինը եկաւ եւ ըսաւ. «Տէր, քու մնաս՝ տասը մնաս վաստկեցաւ»: **17** Ան ալ ըսաւ անոր. «Ապրիս, բարի ծառայ. որովհետեւ ամենափոքր բանին մէջ հաւատարիմ եղար, տասը քաղաքի վրայ իշխանութիւն ունեցիր»:

**18** Երկրորդը եկաւ ու ըսաւ. «Տէր, քու մնաս՝ իինգ մնաս բերաւ»: **19** Եւ ըսաւ անոր. «Դուն ալ իինգ քաղաքի վրայ եղիր»: **20** Ուրիշ մը եկաւ ու ըսաւ. «Տէր, ահա քու մնաս՝ որ կը պահէի թաշկինակի մը մէջ ծրարած, **21** քանի որ կը վախնայի թեզմէ. որովհետեւ դուն խիստ մարդ մըն ես, կը վերցնես չդրած բանդ, եւ կը հնձես չսերմանածի»: **22** Ան ալ ըսաւ անոր. «Բերանը վիդ պիտի դատեմ թեզ, չար ծառայ: Գիտէիր թէ ես խիստ մարդ մըն եմ, կը վերցնեմ չդրած բանս ու կը հնձեմ չսերմանածս. **23** Ուրեմն ինչո՞ւ չուուիր իմ դրամս սեղանալորներուն, որպէսզի եկած ատենս՝ տոկոսնվ պահանջէի զայն»: **24** Քովը կայնողներուն ըսաւ. «Առէք ատկէ մնասը, եւ տուէք անոր՝ որ տասը մնաս ունի. **25** (Ըսին իրեն. «Տէր, ան տասը մնաս ունի») **26** որովհետեւ կը յայտարարեմ ձեզի թէ ամեն ունեցողի պիտի տրուի, ու չունեցողին՝ ունեցածն ալ պիտի առնուի իրմէ: **27** Բայց այդ թշնամիներս, որոնք չէին ուզեր որ իրենց վրայ թագաւորեմ, բերէք իսու եւ մեռցուցէք իմ առջեւս»: **28** Այս բաները խօսելին եւր, յառաջ գնաց՝ որ բարձրանայ Երուսաղէմ: **29** Երբ մօտեցաւ Բերգագէի ու Բերանիայի, այն լերան մօտ՝ որ Զիթենիներու լեռ կը կոչուի, իր աշակերտներեն Երկուբը դրկեց **30** եւ ըսաւ. «Գացէք մեր դիմացի գիւղը. Երբ մտնէք անոր մէջ՝ պիտի գտնեք կապուած աւանակ մը, որուն վրա բնաւ մարդ նստած չէ. արձակեցէք զայն ու բերէք: **31** Եթէ մէկը հարցնէ ձեզի. «Ինչո՞ւ կ'արձակէք», սա ըսէք անոր. «Տէրոց պէտք է»: **32** Ղրկուածները գացին, եւ գտան ինչպէս ըսած էր իրենց: **33** Մինչ աւանակը կ'արձակէին, անոր տէրերը ըսին անոնց. «Ինչո՞ւ կ'արձակէք այդ աւանակը»: **34** Անոնք ալ ըսին. «Տէրոց պէտք է»: **35** Ցիսուսի բերին զայն, եւ աւանակին վրայ ձգելով իրենց հանդերձները՝ հեցուցին Ցիսուսը: **36** Մինչ կ'երթար, մարդիկ իրենց հանդերձները կը փուէին ճամբարին վրայ: **37** Երբ ալ մօտեցաւ ու Զիթենիներու լերան գարիվայրէն կ'իջնէր, աշակերտներուն ամբողջ բազմութիւնը սկսաւ ուրախութեամբ թագաւածայն Աստուած գովարանել՝ այն բոլոր իրաշբներուն համար, որ տեսեր էին: **38** Եւ կ'ըսէին. «Օրինեան է այդ թագաւորը, որ կու գա Տերոց անունով. Երկինքի մէջ խաղաղութիւն,

ու փանք՝ ամենաբարձր վայրերուն մեջ»: **39** Փարիսեցիներէն ոմանք քազմութեան մեջն ըսին անոր. «Վարդապետ, յանդիմանէ քու աշակերտները»: **40** Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Կը յայտարարեմ ծեզի. «Եթէ ատոնք լրեն՝ քարերը պիտի աղաղակեն»»: **41** Երբ մօտեցաւ, քաղաքը տեսնելով՝ լացաւ անոր վրայ եւ ըսաւ. **42** «Գրնէ այս օրուանդ մեջ գիտնայիր քու խաղաղութիւնդ. բայց հիմա ծածկութեցաւ աչքերէդ: **43** Որովհետեւ օրերը պիտի գան քու վրադ, երբ թշնամիներդ պատնէց պիտի շննեն շուրջոց, պիտի պաշարեն քեզ, ամէն կողմէ պիտի սեղմեն քեզ, **44** եւ հիմնայտակ պիտի ընեն քեզ ու մեջդ եղած զաւակներդ. եւ ամեննեին քար մը քարի վրայ պիտի չթողուն մեջդ, քանի որ չզիտցար այցելութեանդ ատենք: **45** Մտներզ տաճարը՝ սկսաւ դուրս հանել անոր մեջ ծախողներն ու գնողները, **46** եւ ըսաւ անոնց. «Գրուած է. «Իմ տունս աղօթքի տուն է», բայց դուք աւագակներու քարայր ըրիք զայն»: **47** Ամէն օր կը սորվեցնէր տաճարին մեջ: Իսկ քահանայապետները, դպիրներն ու ժողովուրդին գլխաւորները կը փնտուին թէ ինչպէս կորսնցնեն զայն. **48** բայց չեին կրնար գտնել թէ ինչ ընեն, որովհետեւ ամքող ժողովուրդը շատ ուշադրութեամբ մտիկ կ'ընէր անոր:

**20** Այդ օրերէն մէկը, երբ տաճարին մեջ կը սորվեցնէր ժողովուրդին եւ կ'աւետարանէր, քահանայապետներն ու դպիրները վրայ հասան՝ երեցներուն հետ, **2** եւ խօսեցան անոր՝ ըսելով. «Ըսէ մեզի, ինչ հշխանութեամբ կ'ընէս այդ քաները, կամ նվ է այդ իշխանութիւնը քեզի տուողը»: **3** Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Ես ալ ծեզի հարցնեմ քան մը, եւ ըսէք ինծի. **4** «Յովիաննէսի մկրտութիւնը երկինքէն էր՝ թէ մարդոցմէ»»: **5** Անոնք իրենց մեջ մտածեցին ու ըսին. **6** «Եթէ պատասխանենք. «Երկինքէն», պիտի ըսէ. «Յապա ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր»: Իսկ եթէ պատասխանենք. «Մարդոցմէ», ամքող ժողովուրդը պիտի քարկոծէ մեզ, որովհետեւ հաստատ համոզուած են թէ Յովիաննէս մարգարէ էր»: **7** Ուստի պատասխանեցին թէ

չեն գիտեր ուրկէ էր: **8** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ես ալ չեմ քսեր ծեզի թէ ինչ հշխանութեամբ կ'ընեմ այդ քաները»: **9** Եւ սկսաւ սա առակը քսել ժողովուրդին. «Մարդ մը այզի տնկեց ու մշակներու յանձնեց զայն, եւ ճամբրորդեց՝ երկար ժամանակի համար: **10** Վտնին՝ ծառայ մը դրկեց մշակներուն, որպէսզի այգիին պտուղն տան անոր. իսկ մշակները ծեծեցին զայն ու պարապ ճամբեցին: **11** Ուրիշ ծառայ մըն ալ դրկեց. անոնք ծեծեցին նաեւ զայն, անպատուեցին եւ պարապ ճամբեցին: **12** Երրորդ մը եւս դրկեց. անոնք վիրաւորեցին զայն այ, ու դուրս հանեցին: **13** Ուստի այգիին տէրը ըսաւ. «Ինչ ընեմ. դրկենմ սիրելի որդիս, թերեւս պատկանին՝ տեսնելով զայն»: **14** Բայց մշակները՝ երբ տեսան զայն, մտածեցին իրարու հետ՝ ըսելով. «Այս է ժառանգորդը. եկէք սպաննենք զայն, որպէսզի ժառանգութիւնը մեզի մնայ»: **15** Եւ այգիին դուրս հանեցին զայն ու սպաննեցին: Ուրեմն այգիին տէրը ինչ պիտի ընէ անոնց. **16** պիտի գայ ու կորսնցնէ այդ մշակները, եւ այգն պիտի տայ ուրիշներու»: **17** Երբ ասիկա լսեցին՝ ըսին. «Ամեննեին»: Ինք ալ նայեցաւ անոնց ու ըսաւ. «Յապա ինչ է սա գրուածը. «Այն քարը՝ որ կառուցանողները մերժեցին, անիկա եղաւ անկիւնաքարը»: **18** Ո՞վ որ իյնայ այդ քարին վրայ՝ պիտի կոտրտի, եւ որդն վրայ որ իյնայ՝ պիտի փսորտ զայն»: **19** Քահանայապետներն ու դպիրները կը օշանային նոյն ժամուն ծեռք քարձրացնել անոր վրայ, բայց կը վախնային ժողովուրդին. քանի որ ըմբռմեցին թէ այդ առակը խօսեցաւ իրենց դէմ: **20** Անոր վրայ հսկելով՝ դրկեցին քանի մը լրտեսներ, որոնք կեղծաւորութեամբ արդար կը ծեւացնէին իրենք զիրենք, որպէսզի խօսքը քոնեն զայն՝ տէրութեան ու կառավարիչին հշխանութեան մատնելու համար: **21** Յարցուցին անոր. «Վարդապետ, գիտենք թէ շիտակ կը խօսիս ու կը սորվեցնես, եւ աշառութիւն չես ըներ, հապա ճշմարտութեամբ կը սորվեցնես Աստուծոյ ճամբար: **22** Մեզի արտօնուած է կայսրին տուրք տալ՝ թէ ոչ»: **23** Յիսուս՝ նշմարելով անոնց խորամանկութիւնը՝ ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կը փորձէր զիս: **24** Յոյց տուէք ինծի դահեկան մը. որդն պատկերն ու գրութիւնը ունի վրան»:

Անոնք պատասխանեցին. «Կայսրին»: 25 Ինք այ ըսաւ անոնց. «Ուրեմն ինչ որ կայսրինն է՝ տուեք կայսրին, եւ ինչ որ Աստուծոյ է՝ Աստուծոյ»: 26 Այսպէս՝ չկրցան իր խօսքերով քոնել զայն ժողովուրդին առջեւ, ու լրեցին՝ զարմանալով անոր պատասխանին վրայ: 27 Սադուկեցիներէն ոմանք եկան (որոնք կը հակածառէն թէ յարութիւն չկայ, ) եւ հարցուցին անոր. 28 «Վարդապետ, Մովսէս գրեց մեզի. «Եթէ մեկուն եղբայրը մեռնի՝ կին մը ունենալով, բայց առանց զաւակի, անոր եղբայրը թող առնէ այդ կինը ու զարմ տայ իր եղբօր»: 29 Ուրեմն եօթը եղբայրներ կային: Վռաջինը կին մը առնելով՝ անզաւակ մեռաւ: 30 Երկրորդն ալ առաւ այդ կինը եւ ինք ալ անզաւակ մեռաւ: 31 Երրորդն ալ առաւ զայն. նոյնպէս եօթն այ ու զաւակ չզեցին եւ մեռան: 32 Ամենէն ետք կինն ալ մեռաւ: 33 Ուրեմն յարութեան ատեն՝ անոնցմէ որդին կինը պիտի ըլլայ, որովհետեւ եօթն ալ ունեցան զայն իրը կին»: 34 Յասուս պատասխանեց անոնց. «Այս աշխարհի որդիները կ'ամուսնանան եւ ամուսնութեան կը տրուին: (այօն ց165) 35 Բայց անոնք՝ որ պիտի արժանանան հասնիլ այն աշխարհին ու մեռելիներէն յարութեան, ոչ պիտի ամուսնանան, ոչ ալ ամուսնութեան պիտի տրուին, (այօն ց165) 36 Քանի որ ալ չեն կրնար մեռնիլ արդարեւ հրեշտակներուն հաւասար են եւ Աստուծոյ որդիներ են, յարութեան որդիներ ըլլալով: 37 Բայց մեռելիներուն յարութիւն առնելը՝ Մովսէս ալ ցոյց տուաւ մորենիին պատմութեան մէջ, երբ կը կոչէ Տէրը՝ «Աբրահամի Աստուածը, Խսահակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը»: 38 Աստուած մեռելիներուն Աստուածը չէ, հապա՝ ողջերուն, որովհետեւ անոր համար՝ բոլորը կ'ապրին»: 39 Դպիրներէն ոմանք ըսին. «Կարդապետ, ճիշդ ըսիր»: 40 Եւ այ չէին յանդգներ բան մը հարցնել անոր: 41 Ըսաւ անոնց. «Ինչպէս կ'ըսէն թէ Քրիստոս Դաւիթի որդին է»: 42 Դաւիթ ինք Սաղմոսներու գիրքին մէջ կ'ըսէ. «Տէրը ըսաւ իմ Տէրոջ. «Բազմէ իմ աջ կողմս, 43 մինչեւ որ քու թշնամիներդ պատուանդան դնեմ ոտքերուլ»: 44 Ուրեմն Դաւիթ զայն Տէր կը կոչէ. հապա ինչպէս իր որդին կ'ըլլայ ան»: 45 Ամբողջ

ժողովուրդին առջեւ ըսաւ իր աշակերտներուն. 46 «Զգուշացք դպիրներէն, որոնք կ'ուղեն երկայն պարեգուտներով շրջիւ կը սիրեն բարեւները՝ հրապարակներուն վրայ, առաջին աթոռները՝ ժողովարաններու մէջ, եւ առաջին բազմոցները՝ ընթրիքներու մէջ. 47 որոնք այրիներուն տուները կը լափեն, ու մարդոց երեւնալու համար՝ աղօթքը կ'երկարեն: Անոնք աւելի խսութեամբ պիտի դատուին»:

**21** Մինչ կը նայէր, տեսաւ հարուստները՝ որ գանձանակը կը ծգէին իրենց ընծաները: 2 Տնանկ այրի մըն ալ տեսաւ, որ երկու լումայ ձգեց հոն: 3 Ուստի ըսաւ. «Ծնմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի թէ այս աղքատ այրին՝ բոլորէն աւելի ձգեց. 4 որովհետեւ անոնք իրենց առատութեննէն ձգեցին Աստուծոյ ընծաներուն մէջ, բայց ասիկա ձգեց իր կարօտութեննէն՝ իր ամրոջ ունեցած ապրուստը»: 5 Երբ ոմանք կ'ըսէին տաճարին մասին թէ «զարդարուած է գեղեցիկ բարերով ու նուերներով», 6 ըսաւ. «Ասոնք որ կը տեսնէք, օրերը պիտի գան, երբ քար քարի վրայ պիտի չմնայ. ամենը պիտի քակուի»: 7 Յարցուցին իրեն. «Վարդապետ, երբ պիտի ըլլայ ատիկա, եւ ինչ է նշանը՝ թէ այդ բաները պիտի ըլլան»: 8 Ան ալ ըսաւ. «Զգուշացք որ չմոլորիք. որովհետեւ շատեր պիտի գան իմ անունովս՝ ըսելով. «Ես եմ Քրիստոսը, ու ժամանակը մօտեցած է». ուրեմն մի երթաք անոնց ետեւեն: 9 Բայց երբ լսէք պատերազմներու եւ խառնակութիւններու մասին՝ մի սարսափիք, որովհետեւ պէտք է որ նախ այդ բաները ըլլան, բայց վախճանը իսկոյն չէ»: 10 Այն ատեն ըսաւ անոնց. «Ազգ ազգի դեմ պիտի ելլէ, եւ թագաւորութիւն՝ թագաւորութեան դեմ. 11 տեղ-տեղ մեծ երկրաշարժներ պիտի ըլլան, սովէր ու ժանտախտներ. նաեւ երկինքէն սուկայի բաներ եւ մեծ նշաններ պիտի ըլլան: 12 Բայց այս բաներէն առաջ՝ իրենց ծեռքերը պիտի բարձրացնեն ձեր վրայ ու հալածեն ձեզ. ժողովարաններու եւ բանտերու պիտի մատնեն, ու թագաւորներու եւ կառավարիչներու առջեւ պիտի տարուիք՝ իմ անունիս համար: 13 Եւ ասիկա վկայութեան առիթի պիտի յանզի ծեզի համար: 14 Ուրեմն որոշեցէք որ նախապէս չմտածէք՝ թէ ինչպէս

պիտի պաշտպանեք դուք ձեզ: **15** Որովհետեւ ես ձեզի բերան ու իմաստութիւն պիտի տամ, որուն պիտի չկարենան ընդդիմախօսել կամ դիմադրել ձեր բոլոր հակառակորդները: **16** Պիտի մատնուիք ծնողներէ, եղբայրներէ, ազգականներէ եւ բարեկամներէ, ու ձեզմէ ոմանք պիտի մեռցուին: **17** Բոլորին ատելի պիտի ըլլաք իմ անունիս համար. **18** Բայց մազ մը պիտի չկորսուի ձեր գլուխմէն: **19** Ձեր համբերութեամբ պիտի տիրանաք ձեր անձերուն»: **20** «Երբ տեսնեք Երուսաղեմը՝ չորս կողմէն գօրքերով շրջապատուած, այն ատեն գիտցէք թէ մօտ է անոր աւերումը: **21** Այն ատեն Յրեաստանի մէջ եղողները լեռները թող փախչին, եւ անոր մէջ եղողները թող հեռանան, ու անոնք որ արտերն են՝ թող չմտնեն անոր մէջ. **22** Որովհետեւ այդ օրերը՝ վրէժիննդրութեան օրեր են, որպեսզի իրագործուին բոլոր գրուածները: **23** Բայց վայ այդ օրերը յի եղողներուն եւ ծիծ տուղոներուն, որովհետեւ մեծ հարկադրանք պիտի ըլլայ Երկրի վրայ, ու բարկութիւն պիտի գայ այս ժողովուրդին վրայ: **24** Եւ սուրբի բերանով պիտի իյնան, բոլոր ազգերուն մէջ գերի պիտի տարուին, ու Երուսաղեմը հեթանոսներուն ոտքի կոխան պիտի ըլլայ՝ մինչեւ որ լրանան հեթանոսներուն ժամանակները»: **25** «Եւ արեւին, լրսինին ու աստղերուն վրայ նշաններ պիտի ըլլան, Երկրի վրայ՝ ազգերը վարանումով պիտի կսկծին, եւ ծովս ու ալիքները պիտի գոռան: **26** Մարդոց սիրտերը պիտի նուաղին իրենց վախւն եւ Երկրագունդին վրայ եկող բաներուն սպասելն, որովհետեւ Երկինքի գօրութիւնները պիտի սարսին: **27** Այն ատեն պիտի տեսնեն մարդու Որդին ամափ մէջ եկած՝ գօրութեամբ ու մեծ փառքով: **28** Երբ այս բաները սկսին ըլլալ, ելքը եւ վերցուցէք ձեր գլուխը, որովհետեւ ձեր ազատագրութիւնը կը մօտենայ»: **29** Առակ մըն ալ ըսաւ անոնց. «Տեսնէք թզենին ու բոլոր ծառերը: **30** Երբ արդին բողըոջին, տեսնելով դուք ձեզմէ կը գիտնաք թէ արդին ամառը մօտ է: **31** Նոյնպէս դուք՝ երբ եղած տեսնէք ասոնք, գիտցէք թէ Աստուծոյ յագաւորութիւնը մօտ է: **32** Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Այս սերունդը պիտի չանցնի, մինչեւ որ այս

բոլոր բաները ըլլան»: **33** Երկինքն ու Երկիրը պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս բնաւ պիտի չանցնին»: **34** «Ուշազիր եղէք դուք ձեզի, որպեսզի ձեր սիրտերը չծանրանան կերուխումով, արբեցուրեամբ եւ այս կեանքին հոգերով, ու այդ օրը անակնկալօրէն չիասնի ձեր վրայ. **35** Որովհետեւ վարմի մը պէս պիտի հասնի ամբողջ Երկրի բոլոր բնակիչներուն վրայ: **36** Ուրեմն հսկեցէք եւ ամէն ատեն աղերսեցէք, որպեսզի արժանանաք գերծ մնալու այս բոլորէն՝ որոնք պիտի ըլլան, ու կայնելու մարդու Որդիին առջեւ»: **37** Յիսուս ցերեկները կը սորվեցնէր տաճարին մէջ. իսկ գիշերները՝ դուրս կ'ելլիր ու կը կենար Զիթենիներու կոչուած լեռը: **38** Ամբողջ ժողովուրդը աստուն կանուխ կ'երթար իրեն՝ տաճարին մէջ լսելու իր խօսքերը:

**22** Բաղարջակերպի տօնը՝ որ Զատիկ կը կոչուէր՝ մօտեցաւ, **2** եւ քահանայապետներն ու դպիրները կը վնսորէին թէ ինչպէս մեռցնեն զայն, քանի որ կը վախնային ժողովուրդին: **3** Սատանան մտաւ Իսկարդիովտացի մականուանեալ Յուդայի ներսը, որ տասներկութիւն մէկն էր, **4** եւ ան գնաց բանակցելու քահանայապետներուն ու մեծաւորներուն հետ՝ թէ ինչպէս մատնէ զայն անոնց: **5** Անոնք ուրախացան եւ միաձայնեցան դրամ տալ անոր: **6** Ինք ալ խոստացաւ, ու կը վնսորէր պատեհութիւն մը զայն մատնելու անոնց՝ առանց բազմութեան: **7** Բաղարջակերպի օրը Եկալ, երբ պէտք եր մորթել զատիկը: **8** Ուստի դրկեց Պետրոսն ու Յովհաննէսը՝ ըսելով. «Գացէք, պատրաստեցէք մեզի զատիկը՝ որպեսզի ուտենք»: **9** Անոնք ալ ըսին անոր. «Ո՞ւր կ'ուղես որ պատրաստենք»: **10** Ըսաւ անոնց. «Ահա երբ մտնէք քաղաքը, մարդ մը պիտի հանդիպի ձեզի՝ որ ուսին վրայ ունի ջուրի սափոր մը. հետեւցէք անոր մինչեւ այն տունը՝ ուր ինք կը մտնէ, **11** եւ ըսէք տանտիրոց. «Կարդապետը կ'ըսէ բեզի. «Ո՞ւր է իշեւանը, ուր պիտի ուտեն զատիկը աշակերտներուս հետ»: **12** Ան ալ պիտի ցուցնէ ձեզի կահաւորուած մեծ վերնայարկ մը. իրն պատրաստեցէք»: **13** Գացին, գտան ինչպէս ըսաւ իրենց, եւ պատրաստեցին զատիկը:

14 Երբ ժամը հասաւ՝ սեղան նստաւ, ու տասներկու առաքեալները իրեն հետ: 15 Եւ ըսաւ անոնց. «Չափազանց ցանկացի որ այս զատիկը ուտեմ ձեզի հետ՝ իմ չարչարուելս առաջ. 16 որովհետեւ կը յայտարարեմ ձեզի. «Ալ բնաւ պիտի չուտեմ ասկէ, մինչեւ որ իրագործուի Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ»: 17 Ու բաժակը առաւ, շնորհակալ եղաւ եւ ըսաւ. «Ալքը ասիկա ու բաժնեցէք ձեր մէջ: 18 Արդարեւ կը յայտարարեմ ձեզի. «Բնաւ որթատունկին բերքեն պիտի չխմեն, մինչեւ որ գայ Աստուծոյ թագաւորութիւնը»: 19 Ապա հաց առաւ, շնորհակալ եղաւ, կտրեց ու տուաւ անոնց, եւ ըսաւ. «Այս է իմ մարմին՝ որ կը տրուի ձեզի համար. ըրք ասիկա՝ իմ յիշատակիս համար»: 20 Նոյնպէս ալ բաժակը առաւ ընթրիքեն ետք, եւ ըսաւ. «Այս բաժակը նոր ուխտն է՝ իմ արիւնովս, որ կը թափուի ձեզի համար»: 21 «Բայց ահա զիս մատնողին ձեռքը ինծի հետ՝ այս սեղանին վրայ է: 22 Իրաւ է թէ մարդու Որդին Կ'երթայ՝ ինչպէս սահմանուած է. բայց վայ այն մարդուն՝ որուն միջոցով կը մատնուի ան»: 23 Անոնք ալ սկսան հարցենել իրարու թէ իրենցմէ ով էր՝ որ պիտի ըներ այդ բանը: 24 Վէճ մըն ալ եղաւ անոնց մէջ, թէ իրենցմէ ով պիտի համարուի մեծագոյնը: 25 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ճեթանոսներուն թագաւորները կը տիրեն իրենց, եւ անոնք որ կ'իշխեն իրենց վրայ՝ բարերար կը կոչուին: 26 Բայց դուք այնպէս պէտք չե ըլլաք. հապա ան որ ձեր մէջ մեծագոյնն է՝ կրտսերին պէս թող ըլլայ, ու իրամայողը՝ սպասարկուին պէս: 27 Քանի որ ով է մեծը, սեղան նստո՞ղը՝ թէ սպասարկուն: Միթէ սեղան նստողը չէ. սակայն ես ձեր մէջ սպասարկուի մը պէս եմ: 28 Եւ դուք անոնք էք՝ որ միշտ ինծի հետ կը մնայիք փորձութիւններուս մէջ. 29 Ես ալ թագաւորութիւն մը կը կտակեմ ձեզի, ինչպէս իմ Յայրս թագաւորութիւն մը կտակեց ինծի. 30 որպէսզի դուք ուտէք ու խմեք իմ սեղանես՝ իմ թագաւորութեանս մէջ, եւ բազմիք գահերու վրայ՝ դատելու Խրայէի տասներկու տոհմերը»: 31 Տերը ըսաւ. «Սիմնն, Սիմնն, ահա Սատանան շատ ուզեց խարբալել ձեզ ցորենի պէս: 32 Բայց ես աղերսեցի բեզի համար, որպէսզի հաւատքդ չպակսի. եւ դուն

երբ դարձի զաս՝ եղբայրներդ ալ ամրացուր»: 33 Իսկ ինք ըսաւ անոր. «Տէր, ես պատրաստ եմ բեզի հետ թէ բանտ երթալու, թէ մեռնելու»: 34 Ան ալ ըսաւ. «Պետրոս, կը յայտարարեմ բեզի. «Վյոր աքաղաղը պիտի չկանչէ, մինչեւ որ դուն երեք անգամ ուրանաս՝ թէ զիս կը ճանչնաս»: 35 Նաեւ ըսաւ անոնց. «Երբ դրկեցի ձեզ առանց քսակի, պարկի ու կօշիկներու, որեւէ բան պակսեցաւ ձեզի»: 36 Անոնք ալ ըսին. «Ոչ մէկ բան»: Յետոյ ըսաւ. «Բայց իմա՞ ան որ քսակ ունի՝ թող առնէ զայն, նմանապէս պարկը. եւ ան որ սուր չունի, թող ծախէ իր հանդերձը ու սուր մը զնէ իրեն: 37 Քանի որ կը յայտարարեմ ձեզի թէ պէտք է որ սա գրուածն ալ կատարուի իմ վրաս. «Անօրէններու հետ սեպուեցաւ». որովհետեւ աւարտելու վրայ են ինծի վերաբերող բաները»: 38 Անոնք ալ ըսին. «Տէր, ահա հոս երկու սուր կայ»: Ան ալ ըսաւ անոնց. «Կը բաւէ»: 39 Յետոյ դուրս ելլելով՝ իր սովորութեան համաձայն զնաց Զիթենիներու լեռը. աշակերտներն ալ հետեւեցան իրեն: 40 Երբ հասաւ այդ տեղը՝ ըսաւ անոնց. «Աղօթեցէք՝ որպէսզի փորձութեան մէջ չմտնէք»: 41 Ապա մեկուսացաւ անոնցմէ՝ բարձրնկեցի մը չափ, ու ծնրադրելով՝ կ'աղօթէր 42 եւ կ'ըսէր. «Յայր, եթէ փափաքիս՝ հեռացնուր այս բաժակը ինձմէ. բայց ոչ թէ իմ կամքս՝ հապա քրնկդ թող ըլլայ»: 43 Երկինքեն հրեշտակ մը երեւցաւ իրեն, ու կը գօրացնէր զինք: ճգնաժամի մէջ ըլլալով՝ աւելի շերմեռանդութեամբ կ'աղօթէր, 44 եւ իր քրտինքը՝ գետին իմկող արինկի մնծ կաթիլներու պէս եր: 45 Աղօթեն կանզնելով՝ եկաւ աշակերտներուն բով, ու գտաւ զնանոնք՝ տրումութենէն քնացած: 46 Ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կը քնանաք. կանզնեցէք եւ աղօթեցէք, որպէսզի չմտնէք փորձութեան մէջ»: 47 Երբ դեռ կը խօսէր, ահա բազմութիւն մը եկաւ. Յուրա կոչուածն ալ՝ տամներկութեն մէկը՝ կ'երթար անոր առջեւեն, ու մօտեցաւ Յիսուսի՝ որպէսզի համբուրէ զայն: 48 Յիսուս ըսաւ անոր. «Յուրա, համբուրելով՝ կը մատնես մարդու Որդին»: 49 Երբ անոր շուրջը եղողները տեսան ինչ որ պիտի ըլլար, ըսին անոր. «Տէր, զարնենք սուրովք»: 50 Եւ անոնցմէ մէկը զարկաւ բահանայապէտին ծառային, ու

իլեց անոր աշ ականջը: **51** Յիսուս ըսաւ. «Թոյլատրեցք մինչեւ այդ տեղը»: Եւ դպաւ անոր ականջին ու բժկեց զայն: **52** Յիսուս ըսաւ իրեն եկած քահանայապետներուն, տաճարին մեծաւորներուն եւ երեցներուն. «Իբր թէ աւազակի դէմ եկաք՝ սուրերով ու բիրերով: **53** Ամէն օր ձեզի հետ էի՝ տաճարին մէջ, եւ ձեռք չերկարեցիք իմ վրաս. բայց ասիկա՞ է ձեր ժամն ու խաւարին իշխանութիւնը»: **54** Բռնելով զայն՝ տարին եւ մտցուցին քահանայապետին տունը. Պետրոս ալ կը հետեւէր անոր հեռուեն: **55** Երբ կրակ վարեցին զավիթին մէջտեղը ու նստան միասին, Պետրոս ալ նստաւ անոնց մէջ: **56** Աղախին մը տեսնելով զայն՝ որ նստած էր կրակին քով, ակնապիշ նայեցաւ անոր եւ ըսաւ. «Ասիկա՞ ալ անոր հետ էր»: **57** Բայց Պետրոս ուրացաւ զայն՝ ըսելով. «Կին, չեմ ճանչնար զայն»: **58** Կարճ պահէ մը ետք՝ ուրիշ մը տեսաւ զինք եւ ըսաւ. «Դո՞ւն ալ անոնցմէ ես»: Պետրոս ըսաւ. «Մարդ, ես անոնցմէ չեմ»: **59** Գրեթէ ժամ մը ետք՝ ուրիշ մըն ալ կը պնդէր ու կ'ըսէր. «Եշմարտապէս ասիկա՞ ալ անոր հետ էր, որովհետեւ Գալիլեացի է»: **60** Բայց Պետրոս ըսաւ. «Մարդ, չեմ գիտեր ինչ կը խօսիս»: Անմիջապէս, մինչ ինք դեռ կը խօսէր, աքաղաղը կանչեց: **61** Տերը դարձաւ ու նայեցաւ Պետրոսի: Պետրոս ալ մտարերեց Տերոց խօսքը, որ ըսեր էր իրեն. «Դո՞ւ աքաղաղը չկանչած՝ երկք անգամ պիտի ուրանաս զիս»: **62** Պետրոս դուրս ելելով՝ դառնապէս լացաւ: **63** Այն մարդիկը՝ որ բռնած էին Յիսուսը, կը ծաղրէին զայն ու կը ծեծէին. **64** Ծածկելով անոր աչքերը՝ կը զարնէին անոր երեսին եւ կը հարցնէին իրեն. «Մարգարեացիր. նվ է ան՝ որ զարկաւ քեզի»: **65** Ուրիշ շատ բաներ ալ կ'ըսէին անոր դէմ՝ հայիոյելով: **66** Երբ առոտու եղաւ՝ ժողովուրդին երեցներու ժողովը, քահանայապետներն ու դպիրները հաւաքուեցան, տարին զայն իրենց ատեանին առջեւ եւ ըսին. «Եթէ Քրիստոսը դրևն ես, ըսէ մեզի»: **67** Ըսաւ անոնց. «Եթէ ըսեմ ալ ձեզի՝ պիտի չհաւատաք. **68** ու եթէ հարցնեմ ձեզի բան մը՝ պիտի չպատասխանէք ինծի, ոչ ալ պիտի արձակէք զիս: **69** Ասկէ ետք՝ մարդու Որդին պիտի բազմի Աստուծոյ զօրութեան աշ կողմը»: **70** Բոլորը ըսին. «Ուրեմն դրւ

Աստուծոյ Որդին ես»: Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Դո՞ւ կ'ըսէք թէ ես եմ»: **71** Եւ անոնք ըսին. «Ա՛ ինչ պէտք ունինք վկայութեան, որովհետեւ մենք իսկ լսեցինք անոր բերանէն»:

## 23 Անոնց ամբողջ բազմութիւնը կանգնեցաւ,

տարին զայն Պիղատոսի, **2** եւ սկսան ամբաստանել զինք ու ըսել. «Ասիկա գտանք, որ կը խոտորեցնէր մեր ազգը, կ'արգիլը կայսրին հարկ տափ եւ կ'ըսէր իր մասին թէ ինք Քրիստոսն Ե՛ թագաւորք»: **3** Պիղատոս հարցուց անոր. «Դո՞ւն ես Յրեաներուն թագաւորք»: Ան ալ պատասխանեց անոր. «Դո՞ւն կ'ըսես»: **4** Ուստի Պիղատոս ըսաւ քահանայապետներուն եւ բազմութեան. «Ես ոչ մէկ յանցանք կը գտնեմ այս մարդուն վրայ»: **5** Բայց անոնք կը պնդէին ու կ'ըսէին. «Կը գրգռէ ժողովուրդը, եւ կը սորվեցնէ ամբողջ Յրեաստանի մէջ՝ Գալիլեային սկսած մինչեւ այստեղ»: **6** Պիղատոս՝ լսելով Գալիլեայի մասին՝ հարցուց թէ այդ մարդը Գալիլեացի է: **7** Երբ գիտցաւ թէ Յերովդէսի իշխանութեան կը պատկանի՝ դրկեց զայն Յերովդէսի, քանի որ ան ալ Երուսաղէմ էր այդ օրերը: **8** Երբ Յերովդէս տեսաւ Յիսուսը՝ չափազանց ուրախացաւ, որովհետեւ շատոնց կ'ուզէր տեսնել զայն. Քանի որ շատ բաներ լսած էր անոր մասին, ու կը յուսար տեսնել նշան մը՝ կատարուած անով: **9** Շատ խօսքերով հարցաբանեց զայն, բայց ան ոչինչ պատասխանեց անոր: **10** Քահանայապետներն ու դպիրներն ալ կեցած էին, եւ սաստիկ կ'ամբաստանէին զինք: **11** Յերովդէս ալ՝ իր զօրականներուն հետ՝ անարգեց զայն, ու ծաղրէին ետք՝ հազցուց անոր փառահեղ տարագ մը եւ ետ դրկեց Պիղատոսի: **12** Վլյո օրը Պիղատոս ու Յերովդէս բարեկամ եղան իրարու հետ. որովհետեւ նախապէս թշնամութիւն կար իրենց միջեւ: **13** Պիղատոս հաւաքեց քահանայապետները, պէտերն ու ժողովուրդը, **14** եւ ըսաւ անոնց. «Այս մարդը բերիք առջեւս՝ ժողովուրդը խոտորեցնողի մը պէս, բայց ես՝ ձեր առջեւ հարցաբնելով՝ ձեր ամբաստանութիւններէն ոչ մէկ յանցանք գտայ այս մարդուն վրայ, **15** ոչ ալ Յերովդէս, որովհետեւ անոր դրկեցի ձեզ. եւ ահա մահուան արժանի ոչինչ ըրած է: **16** Ուրեմն

պատմեմ զայն, ու արծակեմ»: 17 (Արդարեւ տօնին ատենք՝ հարկ էր որ մեկը արծակէր անոնց: ) 18 Ամբողջ բազմութիւնը միասին աղաղակեց. «Կերցնւր ասիկա, եւ Բարաբրան արծակէ մեզի» 19 (որ բանտը նետուած էր՝ բաղաքին մէջ եղած ապստամբութեան մը ու մարդասպանութեան համար): 20 Իսկ Պիղատոս՝ ուզելով Յիսուսը արծակել՝ դարձեալ խօսեցաւ անոնց: 21 Բայց անոնք կը գոչէին. «Խաչէ, խաչէ զայն»: 22 Ինք երրորդ անգամ ըսաւ անոնց. «Բայց ինչ չարիք ըրած է. ես մահուան արժանի ոչ մէկ պատճառ գտայ անոր վրայ. ուրեմն պատմեմ զայն եւ արծակեմ»: 23 Իսկ անոնք կը պնդէին բարձրածայն աղաղակներով ու կը պահանջէին որ խաչուի. եւ անոնց ու բահանայապետներուն ձայները յաղթեցին: 24 Ուստի Պիղատոս վճռեց որ անոնց պահանջած ըլլայ: 25 Արծակեց անոնց՝ իրենց պահանջած մարդը, որ բանտը նետուած էր ապստամբութեան ու մարդասպանութեան համար, իսկ յանձնեց Յիսուսը անոնց կամքին: 26 Երբ կը տանեին զայն, բռնեցին Սիմոն Կիրենացի կոչուած մէկը՝ որ արտէն կու գար, եւ դրին խաչը անոր վրայ, որպէսզի կու Յիսուսի ետեւն: 27 Ժողովուրդը կը հետեւէր անոր՝ մեծ բազմութեամբ, նաեւ կիներ՝ որոնք կը հեծեծէին ու կ'ողբային անոր վրայ: 28 Յիսուս դարձաւ անոնց եւ ըսաւ. «Երուսալեմի աղջկներ, մի լաք իմ վրաս, հապա լացէք դուք ծեր վրայ ու ծեր զաւակներուն վրայ: 29 Որովհետեւ ահա կու գան օրերը՝ որոնց մէջ պիտի ըսեն. «Երանի ամուլետուն եւ այն որովայններուն՝ որոնք չծնան, ու ծիծերուն՝ որոնք կաթ չտուին»: 30 Այն ատեն պիտի սկսին ըսել լեռներուն. «Ինչք մեր վրայ», ու բլուրներուն. «Ծածկեցք մեզ»: 31 Որովհետեւ եթէ այսպէս կ'ընեն դալար փայտին, հապա ինչ պիտի ընեն չորին»: 32 Երկու ուրիշներ ալ՝ չարագործներ՝ տարին անոր հետ, որպէսզի մեզցուին: 33 Երբ հասան Գագաթ կոչուած տեղը, հոն խաչեցին զայն եւ այդ չարագործներն ալ, մէկը աջ կողմը ու միւսը ձախ կողմը: 34 Յիսուս ըսաւ. «Յայր, ներէ անոնց, որովհետեւ չեն գիտեր թէ ինչ կ'ընեն»: Յետոյ անոր հանդերձները բաժնելու ատեն՝ վիճակ ձգեցին:

35 Ժողովուրդը կայնած՝ կը դիտէր. պետերն ալ անոնց հետ կը քամահրէին զայն ու կ'ըսէին. «Ուրիշները փրկեց, ինքզինքն ալ թոյ փրկէ, եթէ ինք է Քրիստոսը՝ Աստուծոյ ընտրեալը»: 36 Զինուորներն ալ կը ծաղրէին զայն. կու գային առջեւը, բացախ կը մատուցանէին անոր, 37 ու կ'ըսէին. «Եթէ դուն ես Յրեաներուն թագաւորը, փրկէ դուն քեզ»: 38 Եւ գրութիւն մը գրուած էր անոր վրայ՝ յունարէն, լատիներէն ու երրայերէն գիրերով. «Այս է Յրեաներուն թագաւորը»: 39 Այդ կախուած չարագործներէն մէկը կը հայինյէր անոր ու կ'ըսէր. «Եթէ դուն ես Քրիստոսը, փրկէ դուն քեզ, նաեւ մէզ»: 40 Իսկ միւսը՝ յանդիմանելով զայն՝ ըսաւ. «Դուն չին վախնար Աստուծմէ, որովհետեւ նոյն դատապարտութեան մէջ ես: 41 Մենք՝ իսկապէս արդարաբար, բանի որ ահա կը ստանանք մեր ըրածներուն արժանաւոր հատուցումը. բայց ասիկա անտեղի ոչ մէկ բան ըրաւ»: 42 Եւ ըսաւ Յիսուսի. «Տէ՛ր, յիշէ զիս՝ երբ գաս քու թագաւորութեամբք: 43 Յիսուս ալ ըսաւ անոր. «Ճշնարուապէս կը յայտարարէմ քեզի. «Դուն այսօր ինծի հետ պիտի ըլլաս դրախտին մէջ»: 44 Գրեթէ վեցերորդ ժամն՝ եր, երբ խաւար եղալ ամբողջ երկորին վրայ՝ մինչեւ ժամը ինը. արեւը խաւարեցաւ, 45 ու տաճարին վարագոյրը պատրեցաւ մէջտեղէն: 46 Յիսուս բարձրածայն գոչեց. «Յայր, բոլ ձեռքերուդ մէջ կ'աւանդէմ իմ հոգիս»: Ու երբ ըսաւ ասիկա՝ հոգին տուաւ: 47 Յարիւրապետը՝ տեսնելով պատահածը՝ փառաբանեց Աստուծ եւ ըսաւ. «Քրապէս այս մարդը արդար էր»: 48 Այս տեսարանը դիտելու համար հաւաքուած ամբողջ բազմութիւնը՝ պատահածները տեսնելով՝ կը ծեծէր կուրծքը ու կը վերադառնար: 49 Իր բոլոր ծանօթներն ալ հեռուն կայնած էին, նոյնպէս ալ կիները՝ որ ուղեկցեր էին իրեն Գալիլեայէն, եւ կը տեսնեին այս բաները: 50 Մարդ մը կար՝ Ցովսէփ անունով, որ խորհրդական էր, բարի եւ արդար մարդ մը, 51 (ասիկա հաւանութիւն տուած չէր անոնց ծրագիրին ու արարքին,) Յրեաներուն Արիմաթեա բաղաքէն. ինք ալ կը սպասէր Աստուծոյ թագաւորութեան: 52 Ասիկա գնաց Պիղատոսի քով եւ խնդրեց Յիսուսի մարմինը: 53 Ու խաչէն իշեցնելով զայն՝ փաթթեց կտաւով եւ դրաւ վիմափոր

գերեզմանի մը մէջ, ուր բնաւ մէկը դրուած չէր: **54** Այդ օրը Ուրբաթ էր, ու Շաբաթը պիտի սկսէր: **55** Այն կիները՝ որ անոր հետ եկեր էին Գալիլեայն՝ հետեւեցան ու տեսան գերեզմանը, եւ թէ ինչպէս հոն դրուեցաւ անոր մարմինը: **56** Ու վերադառնալով՝ բոյեր եւ օծանելիքներ պատրաստեցին, ու Շաբաթ օրը հանգեցան՝ պատուիրանին համաձայն:

## **24** ՄԵԿԱՐԹԻ ՕՐԸ՝ ԱՌՈՏՈՒՆ ՉԱՏ ԿԱՆՈՒԼ՝

Եկան գերեզմանը, ու բերին այն բոյրերը՝ որ պատրաստած էին. ուրիշ ոմանք ալ եկան անոնց հետ: **2** Գուան քարը՝ գերեզմանէն մէկի գլորուած, չ ու ներս մտնելով՝ հոն չգտան Տէր Յիսուսի մարմինը: **4** Երբ մեծ տարակոյսի մէջ էին այս մասին, ահա երկու մարդիկ՝ լրսափայլ տարագով՝ հասան անոնց: **5** Քանի վախցած ըլլալով՝ յոնսարհեցուցին իրենց երեսները դէպի գետին, այդ մարդիկը ըսին անոնց. «Ինչո՞ւ ողջը կը փստուեք մեռեներուն մէջ: **6** Ան հոս չէ, հապա յարութիւն առաւ. յիշեցէք թէ ինչպէս խօսեցաւ ծեզի, երբ դեռ Գալիլեայի մէջ էր, ըսելով. **7** «Մարդու Որդին պէտք է որ մատնուի մեղաւոր մարդոց ձեռքը, խաչուի, եւ յարութիւն առնէ երրորդ օրը»: **8** Այն ատեն յիշեցին անոր խօսերը, **9** ու վերադառնալով գերեզմանէն՝ պատմեցին այս բոլորը տասնմէկին եւ ուրիշներու: **10** Այս կիներն էին՝ Մարիամ Մագդաղենացին, Յովհաննա, Յակոբոսի մայրը՝ Մարիամ, եւ անոնց հետ ուրիշներ ալ, որոնք պատմեցին այս բաները առաքեալներուն: **11** Սակայն ասոնց առջեւ զառանցանք թուեցան անոնց խօսերը, ու չէին հաւատար անոնց: **12** Բայց Պետրոս կանգնեցաւ եւ վագեց դէպի գերեզմանը. ծոնելով՝ տեսաւ թէ լաթերը առանձին դրուած էին, ու զնաց՝ ինքնիրեն զարմանալով այդ պատահածին վրայ: **13** Եւ ահա նոյն օրը աշակերտներէն երկուը կ'երթային Եմնաւու անունով գիլ մը, որ Երուսաղէմն վախառւ ասպարեզ հեռու էր: **14** Անոնք կը խօսէին իրարու հետ այս բոլոր պատահարներուն մասին: **15** Մինչ անոնք կը խօսակցէին ու կը վիճարանէին, Յիսուս ինք ալ՝ մօտենալով՝ կ'երթար անոնց հետ: **16** Բայց անոնց աչքերը ծածկուած էին, որպէսզի շճանչնան զինք: **17** Եւ ըսաւ անոնց. «Ինչի՞ մասին կը խօսակցիք՝

իրարու հետ քալելով, ու տրտում ալ էք»: **18** Անոնցմէ մէկը՝ որուն անունը Կղէովպաս էր, պատասխանեց անոր. «Միայն հրլն ես որ՝ Երուսաղէմի մէջ պանդիստացած ըլլալով՝ չես գիտեր թէ ինչն պատահեցան հոն, այս օրերս»: **19** Ան ալ ըսաւ անոնց. «Քիչ»: Անոնք ալ ըսին անոր. «Ինչ որ կը վերաբերի Նազովրեցի Յիսուսի, որ գործով ու խօսքով եղաւ գորաւոր մարգարէ մը՝ Աստուծոյ եւ ամբողջ ժողովուրդին առջեւ. **20** Ինչպէս քահանայապէտներն ու մեր պէտերը մահուան մատնեցին զայն, եւ խաչեցին: **21** Իսկ մենք կը յուսայինք թէ ինքն էր որ պիտի ազատազրէր Իսրայէլը: Բացի այս բոլորէն՝ այս երրորդ օրն է, որ այս բաները պատահեցան: **22** Նոյնիսկ մեր մէջն քանի մը կիներ շշմեցուցին մեզ, անոնք առտու կանուխ զացին գերեզմանը, **23** ու չգտնելով անոր մարմինը՝ եկան եւ ըսին թէ հրեշտակներու տեսիլք ալ տեսան, որոնք ըսեր են թէ “ան ող է”: **24** Մեզմէ ոմանք ալ զացին գերեզմանը, ու այնպէս գտան՝ ինչպէս ըսին այդ կիները. սակայն չտեսան զինքը»: **25** Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ո՛վ յիմարներ եւ դանդաղամիտներ՝ հաւատալու այն բոլոր բաներուն, որ մարգարները խօսեցան: **26** Միթէ Քրիստոս պէտք չէր այսպէս չարչարուէր, ու մտնէր իր փառքը»: **27** Եւ սկսելով Մովկւսէն ու բոլոր Մարգարներէն, կը մեկնէր անոնց՝ ինչ որ գրուած էր իր մասին բոլոր Գիրքերուն մէջ: **28** Երբ մօտեցան այն գիտին՝ ուր կ'երթային, ինք կը ձեւացնէր թէ պիտի երթար աւելի հեռաւոր տեր մը: **29** Բայց ստիպեցին զինք՝ ըսելով. «Մնացիր մեր քով, որովհետեւ իրիկունը մօտ է եւ օրը՝ մթնցած»: Ու մտաւ՝ մնալու անոնց հետ: **30** Երբ սեղան նստաւ “անոնց հետ, առաւ հացը, օրինեց, եւ կտրելով տուաւ անոնց: **31** Այն ատեն անոնց աչքերը բացուեցան ու ճանչցան զինք, իսկ ինք աներեւոյթ եղաւ անոնցմէ: **32** Անոնք ալ ըսին իրարու. «Մեր սիրտերը չէին բորբոքեր մեր ներսը՝ երբ ինք կը խօսէր ճամբան մեզի հետ, ու Գիրքերը կը բացատրէր մեզի»: **33** Եւ կանգնեցան, նոյն ժամուն վերադարձան Երուսաղէմ, ու համախմբուած գտան տասնմէկը եւ անոնց հետ եղողները, **34** որոնք կ'ըսէին. «Քրապէս Տէրը յարութիւն առաւ ու երեւցաւ Սիմոնի»: **35** Իրենք ալ

պատմեցին ինչ որ պատահեցաւ ճամբան, եւ թէ ինչպէս ինքզինք ճանչցուց իրենց՝ հացը կտրած ատեն: **36** Մինչ անոնք այսպէս կը խօսէին, Յիսուս ինք կայնեցաւ անոնց մէջտեղ ու ըսաւ անոնց. «Խսաղաղութիւն ծեզի»: **37** Բայց անոնք՝ սարսափած եւ վախցած՝ կը կարծին թէ ոզի մը կը տեսնեն: **38** Ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ վրդոված էք, եւ ինչո՞ւ մտածումներ կը ծագին ծեր սիրտերուն մէջ: **39** Տեսէք ծեռքերս ու ոտքերս, որ ես ինքս եմ. շօշափեցէք զիս եւ տեսէք, որովհետեւ ոզին մարմին ու ուսկորներ չ'ունենար, ինչպէս կը տեսնէք զիս՝ որ ունիմ»: **40** Ասիկա ըսելով՝ ցուցուց անոնց ծեռքերն ու ոտքերը: **41** Երբ իրենց ուրախութենեն՝ տակալին չէին հաւատար եւ զարմանքի մէջ էին, ըսաւ անոնց. «Կերակուր մը ունիք հոս»: **42** Անոնք ալ կտոր մը խորոված ծուկ ու մեղրախորիսիս տուին իրեն: **43** Առաւ, կերաւ անոնց առջեւ, **44** եւ ըսաւ անոնց. «Ահանասիկ այն խօսքերը՝ որ ըսի ծեզի, երբ դեռ ծեզի հետ էի. “Պետք է որ իրազործուին բոլոր բաները՝ որոնք գրուած են իմ մասիս Մովսէսի Օրէնքին մէջ, Մարգարեներուն մէջ եւ Սաղմոններուն մէջ”»: **45** Այն ատեն բացաւ անոնց միտքերը՝ որպէսզի հասկնան Գիրքերը, **46** ու ըսաւ անոնց. «Այս գրուած է, եւ այսպէս պէտք էր որ Քրիստոս չարչարուեր, ու մեռեներէն յարութիւն առնէր երրորդ օրը. **47** եւ անոր անունով ապաշխարութիւն ու մեղքերու ներում քարոզուէր բոլոր ազգերուն մէջ՝ սկսելով Երուսաղէմէն: **48** Դուք էք այս բաներուն վկաները: **49** Եւ ահա ես կը դրկեմ ծեր վրայ իմ Յօրս խոստումը. բայց դուք կեցէք Երուսաղէմ քաղաքին մէջ, մինչեւ որ բարձրէն որկուած զօրութիւն հազնիք»: **50** Ու դուրս հանեց զանոնք՝ մինչեւ Բեթանիա, եւ իր ծեռքերը վերցնելով՝ օրինեց զանոնք: **51** Մինչ կ'օրինէր զանոնք՝ զատուեցաւ անոնցմէ, ու վերացաւ Երկինք: **52** Անոնք ալ երկրագելով անոր՝ վերադարձան Երուսաղէմ մեծ ուրախութեամբ: **53** Եւ ամէն ատեն տաճարին մէջ էին, ու կը գովաբանէին եւ կ'օրինէին Աստուած: Ամէն:

# ՅՈՎՐԱՆԱՌԻ

## 1 Սկիզբն էր Խօսքը, ու Խօսքը Աստուծոյ քով

Եր, եւ Խօսքը Աստուած էր. 2 ան սկիզբն Աստուծոյ քով էր: Յ Ամեն ինչ եղաւ անմվ. եղածներէն ոչ մեկը եղաւ առանց անոր: 4 Կեանքը անով էր, ու կեանքը մարդոց լոյսն էր. 5 լոյսը կը փայլէր խաւարի մեջ, բայց խաւարը շնանցաւ զայն: 6 Աստուծմն դրկուած մարդ մը կար՝ որուն անունը Յովիաննէն էր: 7 Ասիկա եկաւ վկայութեան համար՝ որ վկայէ Լոյսին մասին, որպէսզի բոլորը հաւատան անոր միջոցով: 8 Ինք չէր այդ Լոյսը, հապա եկաւ՝ որպէսզի վկայէ Լոյսին մասին: 9 Շշմարիտ Լոյսը ան էր՝ որ կը լուսաւորէ աշխարհ եկող՝ ամեն մարդ: 10 Ինք աշխարհի մեջ էր, եւ աշխարհը եղաւ իրոնվ, բայց աշխարհը շնանցաւ զինք: 11 Իրեններուն եկաւ, սակայն իրենները չընդունեցին զինք: 12 Բայց անոնց՝ որ ընդունեցին զինք - անոնց՝ որ կը հաւատան իր անունին - իրաւասութիւն տուալ Աստուծոյ զաւակներ ըլլալու: 13 Անոնք ոչ արիւնէն եւ ոչ մարմինի կամքեն ծնան, ոչ ալ մարդու կամքեն, հապա՝ Աստուծմն: 14 Եւ Խօսքը մարմին եղաւ ու մեր մեջ բնակեցաւ, (եւ դիտեցինք անոր փառքը՝ Յօրը միածինի փառքին պէս, ) շնորհով ու ճշմարտութեամբ լեցուն: 15 Յովիաննէն վկայեց անոր մասին, եւ աղաղակեց. «Ասիկա է ան՝ որուն մասին կ'ըսէի. “Ան որ իմ ետեւէս կու գայ՝ իմ առջեւս եղաւ, որովհետեւ ինձմետ առաջ էր”: 16 Եւ անոր լիութեննէն մենք բոլորս ստացանք շնորհք շնորհքի վրայ: 17 Որովհետեւ Օրէնքը տրուեցաւ Մովսէսի միջոցով, բայց շնորհքն ու ճշմարտութիւնը եղան Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: 18 Ո՛չ մեկը երբէք տեսած է Աստուած. բայց միածին Որդին՝ որ Յօրը ծոցն է, ինք պատմեց անոր մասին: 19 Սա է Յովիաննէսի վկայութիւնը, երբ Յութեանները Երուսաղէմին դրկեցին քահանաներ ու Ղետացիներ, որպէսզի հարցնեն անոր. «Դուն ո՞վ ես»: 20 Ան խոստովանեցաւ ու չուրացաւ, հապա յայտարարեց. «Ես Քրիստոս չեմ»: 21 Յարցուցին անոր. «Յապա ո՞վ. Եղիան ես»: Ըսաւ. «Չեմ»: Յարցուցին. «Այն մարգարէն ես»: Պատասխանեց. «Ո՞չ»:

22 Ուրեմն ըսին անոր. «Դուն ո՞վ ես. ըսէ մեզի, որպէսզի պատասխան մը տանինք մեզ դրկողներուն. ինչ կ'ըսես քու մասիդ»: 23 Ըսաւ. «Ես անոր ծայնն եմ՝ որ կը գոչէ անապատին մէջ. “Շտկեցէք Տերոց ճամբան”, ինչպէս Եսայի մարգարէն ըսաւ»: 24 Վյո դրկուածները Փարիսեցիներէն եին, 25 ու հարցուցին իրեն. «Յապա ինչո՞ւ կը մկրտես, եթէ դուն ոչ Քրիստոս ես, ոչ Եղիան, ոչ ալ մարգարէն»: 26 Յովիաննէս պատասխանեց անոնց. «Ես ջուրով կը մկրտեմ, բայց մեկը կայ ձեր մեջ՝ որ դուք չեք ճանչնար. 27 ինք է իմ ետեւէս եկողը՝ որ իմ առջեւս եղաւ, որուն կօշիկին կապը քակելու արժանի չեմ»: 28 Այս բաները պատահեցան Բեթարարայի մեջ՝ Յորդանանի միւս կողմը, ուր Յովիաննէն կը կենար ու կը մկրտէր: 29 Յետեւեալ օրը Յովիաննէս տեսաւ Յիսուսը՝ որ իրեն կու գար, եւ ըսաւ. «Ահա Աստուծոյ Գառը՝ որ կը քաւէ աշխարհի մեղքը: 30 Ասիկա է ան՝ որուն մասին կ'ըսէի. “Իմ ետեւէս մարդ մը կու գայ՝ որ իմ առջեւս եղաւ, որովհետեւ ինձմետ առաջ էր”: 31 Ես չեի ճանչնար զայն. բայց եկայ ջուրով մկրտելու, որպէսզի ան յայտնուի Իսրայէլի»: 32 Ու Յովիաննէս վկայելով ըսաւ. «Տեսայ Յոզիին, որ աղաւնիի պէս կ'իշնէր Երկինքեն եւ կը մնար անոր վրայ: 33 Ես չեի ճանչնար զայն, բայց ան որ դրկեց զիս ջուրով մկրտելու, ինք ըսաւ ինծի. “Որոն վրայ որ տեսնես թէ Յոզին կ'իշնէ ու կը մնայ, անիկա է՝ որ Սուրբ Յոզիիվ կը մկրտէ”: 34 Ես ալ տեսայ, եւ վկայեցի թէ այս է Աստուծոյ Որդին»: 35 Յետեւեալ օրը Յովիաննէս դարձեալ կայնած էր, եւ իր աշակերտներէն երկութք: 36 Նայելով Յիսուսի՝ որ կը քալէր, ըսաւ. «Ահա Աստուծոյ Գառը»: 37 Երկու աշակերտները լսեցին անվէ՝ երբ կը խօսէր, ու հետեւեցան Յիսուսի: 38 Երբ Յիսուս դարձաւ եւ տեսաւ թէ անոնք կը հետեւէին իրեն, ըսաւ անոնց. «Ինչ կը փնտուիք»: Անոնք ալ ըսին իրեն. «Ուարքի, (որ թարգմանուելով՝ վարդապետ ըսել է, ) ո՞ւր կը բնակիս»: 39 Ըսաւ անոնց. «Եկէք եւ տեսէք»: Գացին ու տեսան թէ նոր կը բնակէր. եւ այդ օրը մնացին անոր քով, որովհետեւ գրեթէ տասներորդ ժամն» էր: 40 Սիմոն Պետրոսի Եղիայոր՝ Անդրեաս մէկն էր այն երկութէն, որ լսեցին Յովիաննէս ու

հետեւեցան անոր: **41** Ան նախ գտաւ իր եղբայրը՝ Սիմոնը, եւ ըսաւ անոր. «Գտանք Սեսիան» (որ կը թարգմանուի՝ Քրիստոս). **42** ապա տարաւ զայն Յիսուսի քով: Յիսուս նայելով անոր՝ ըսաւ. «Դուն Սիմոնն ես, Յովսանի որդին. դուն Կեփաս պիտի կոչուիս», որ կը թարգմանուի՝ Պետրոս: **43** Յետեւեալ օրը՝ Յիսուս ուզեց Գալիեա երթայ, եւ գոնելով Փիլիպպովը՝ ըսաւ անոր. «Յետեւէ ինծի»: **44** Փիլիպպոս Բեթասայիդայն էր. Անդրեասի ու Պետրոսի քաղաքին: **45** Փիլիպպոս գտաւ Նաթանայելը եւ ըսաւ անոր. «Գտանք ան՝ որուն մասին Մովսէս գրեց Օրէնքին մէջ, ու մարգարէներն այ, այսինքն՝ Յիսուս Նազովրեցին, Յովսէփի որդին»: **46** Նաթանայել ըսաւ անոր. «Կարելի է որ Նազարէթէն բարի բան մը ելլէ»: Փիլիպպոս ըսաւ անոր. «Եկոնր ու տէս»: **47** Յիսուս, երբ տեսաւ Նաթանայել՝ որ իրեն կու գար, ըսաւ անոր մասին. «Ահա ճշմարտապէս Խորայելացի մը՝ որուն ներսը նենգութիւն չկայ»: **48** Նաթանայել ըսաւ անոր. «Ուրկէ կը ճանչնաս զիս»: Յիսուս պատասխանէց անոր. «Դեռ Փիլիպպոս քեզ չկանչած, դուն՝ որ թգենիին տակն էիր, ես տեսայ քեզ»: **49** Նաթանայել պատասխանէց անոր. «Ուարքի, դուն ես Աստուծոյ Որդին, դուն ես Խորայելի թագաւորը»: **50** Յիսուս պատասխանէց անոր. «Կը հաւատան՝ բանի որ ըսի քեզի թէ տեսայ քեզ թգենիին ներբեւ: Ասկէ աւելի մեծ բաներ պիտի տեսնես»: **51** Նաեւ ըսաւ անոր. «ճշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի. «Ասկէ ետք պիտի տեսներ երկինքը բացուած, եւ Աստուծոյ հրեշտակները որ կ'ելլեն ու կ'իշնեն մարդու Որդիին վրայ»»:

**2** Երրորդ օրը հարսանիք մը կար Գալիեայի Կանա քաղաքը, եւ Յիսուսի մայրը հոն էր: **2** Յիսուս ալ հրավիրուեցաւ այդ հարսանիքին, նաեւ՝ իր աշակերտները: **3** Երբ զինին պակսեցաւ, Յիսուսի մայրը ըսաւ անոր. «Գինի չունին»: **4** Յիսուս ըսաւ անոր. «Կին, դուն ինչ ունիս ինծի հետ. իմ ժաման դեռ հասած չե»: **5** Իր մայրը ըսաւ սպասարկուներուն. «Ինչ որ ըսէ ծեզի՝ ըրէք»: **6** Յոն վեց քարե կարաս դրուած էր՝ Յրեաներուն մաքրուելու սովորութեան համածայն. իւրաքանչիւրը

կը պարունակէր երկու կամ երեք մար: **7** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Լեցուցէք այդ կարասները ջուրով»: ու լեցուցին զանոնք՝ մինչեւ բերանը: **8** Եւ ըսաւ անոնց. «Յիմա հանեցէք ու տարէք սեղանապետին». անոնք ալ տարին: **9** Երբ սեղանապետը համտեսեց զինի դարձած ջուրը՝ չէր գիտեր ուրկէ ըլլալը (քայ սպասարկուները՝ որոնք հաներ էին ջուրը՝ գիտէին): Սեղանապետը կանչեց փեսան **10** եւ ըսաւ անոր. «Ամեն մարդ նախ կը մատուցանէ լաւ զինին, ու երբ արբեցած ըլլան՝ այն ատեն ցածրավակը. քայ դրուն լաւ զինին պահեցիր մինչեւ հիմա»: **11** Յիսուս իր նշաններուն սկիզբը ըրաւ ասիկա՝ Գալիեայի Կանա քաղաքին մէջ, եւ ցոյց տուաւ իր փառքը. ու իր աշակերտները հաւատացին իրեն: **12** Յետոյ Յիսուս Կափառնայում իջաւ, ինք, իր մայրն ու իր եղբայրները, եւ իր աշակերտները. քայ շատ օրեր չմնացին հոն: **13** Յրեաներուն Զատիկը մօտ էր, ուստի Յիսուս բարձրացաւ Երուսաղէմ: **14** Տաճարին մէջ գտաւ արջան, ոչխար եւ աղալնի ծախտողներ, նաեւ լումայափոխներ՝ որոնք նստած էին: **15** Եւ չուանէ խարազան մը շինելով՝ տաճարէն դուրս հանեց բոլորը, ոչխարներն ու արջաններն ալ թափեց լումայափոխներուն լումաները, տապալեց սեղանները, **16** եւ ըսաւ աղալնի ծախողներուն. «Վերցուցէք ատոնք ասկէ. առեւտուրի տուն մի՛ ընէք իմ Յօրս տունը»: **17** Եւ իր աշակերտները յիշեցին՝ որ գրուած է. «Քու տանդ նախանձախնդրութիւնը կլանեց զիս»: **18** Յետեւարար Յրեաները ըսին անոր. «Ի՞նչ նշան ցոյց կու տաս մեզի՝ բանի կ'ընես այդ բաները»: **19** Յիսուս պատասխանէց անոնց. «Քակեցէք այս տաճարը, ու երեք օրուան մէջ պիտի կանգնեցնեմ զայն»: **20** Իսկ Յրեաները ըսին. «Քառասունվեց տարուան մէջ շինուեցաւ այս տաճարը, եւ դուն երեք օրուան մէջ պիտի կանգնեցնես զայն»: **21** Քայց ինք կը խօսէր իր մարմինին տաճարին մասին: **22** Ուստի երբ ինք մեռելներէն յարութիւն առաւ, իր աշակերտները յիշեցին թէ ըսած էր ասիկա, ու հաւատացին Գիրքին եւ Յիսուսի ըսած խօսքին: **23** Երբ Զատիկի տօնին ատենը Երուսաղէմ էր, շատ մարդիկ հաւատացին անոր անունին՝ տեսնելով անոր

ըրած նշանները: 24 Բայց ինք՝ Յիսուս՝ չեր հաւատար անոնց, որովհետեւ կը ճանչնար ամեն մարդ. 25 պէտք չունե՞ր՝ որ մէկը ուրիշ մարդու մասին վկայէր իրեն, քանի որ ինք գիտէր թէ ինչ կայ մարդուն մէջ:

**3** Փարիսեցիներէն մարդ մը կար՝ Նիկոդեմոս անունով, որ Յրեաներու պէտ մըն էր: 2 Ասիկա գիշերուան մէջ եկաւ Յիսուսի քով եւ ըսաւ անոր. «Դաքքի, գիտենք թէ դուն Աստուծմէ վարդապետ եկած ես. որովհետեւ մէկը չի կրնար ընել այն նշանները՝ որ դուն կ'ընես, եթէ Աստուած իրեն հետ չըլլայ»: 3 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Եշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ քեզի. «Եթէ մէկը վերստին չծնի՝ չի կրնար տեսնել Աստուծոյ թագաւորութիւնը»»: 4 Նիկոդեմոս ըսաւ անոր. «Քնչպէս կրնայ ծնիլ մարդ մը՝ որ ծերացած է: Կարելի է, որ երկրորդ անգամ մտնէ իր մօր որովայնը եւ ծնի»: 5 Յիսուս պատասխանեց. «Եշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ քեզի. «Եթէ մէկը ջուրէն ու Յոզիէն չծնի՝ չի կրնար մտնել Աստուծոյ թագաւորութիւնը»»: 6 Մարմինն ծնածը՝ մարմին է, եւ Յոզիէն ծնածը՝ հոզի է: 7 Դուն միշ զարմանար որ ըսի քեզի. «Դուք պէտք է վերստին ծնիք»: 8 Յովը կը փշէ ուր որ ուզէ. կը լսես անոր ձայնը, բայց չես գիտեր ուրկէ կու գայ, կամ ուր կ'երթայ: Ո՞վ որ Յոզիէն կը ծնի՝ այսպէս ե»: 9 Նիկոդեմոս ըսաւ անոր. «Քնչպէս կրնայ ըլլալ ատիկա»: 10 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Դուն հսրայէի մէջ վարդապետ մըն ես, ու չես գիտեր այս բաները: 11 ճշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ քեզի թէ ինչ որ գիտենք՝ կը խօսինք, եւ ինչ որ տեսանք՝ կը վկայենք, ու չեր ընդունիր մեր վկայութիւնը: 12 Եթէ երկրային բաներու մասին խօսեցայ ձեզի եւ չէր հաւատար, ինչպէս պիտի հաւատաք՝ եթէ երկնային բաներու մասին խօսիմ ձեզի: 13 Ո՞չ մէկը երկինքը բարձրացաւ, բացի անկէ՝ որ երկինքէն իշաւ, մարդու Որդին՝ որ երկինքն է: 14 Եւ ինչպէս Մովսէս բարձրացուց օծը անապատին մէջ, այնպէս պէտք է որ բարձրանայ մարդու Որդին. 15 որպէսզի ով որ հաւատայ անոր՝ չկորսուի, հապա ունենայ յալիտենական

կեանքը: (այօնօս ց166) 16 Որովհետեւ Աստուած այնպէս սիրեց աշխարհը, որ մինչեւ անգամ տուաւ իր միածին Որդին, որպէսզի ով որ հաւատայ անոր՝ չկորսուի, հապա ունենայ յալիտենական կեանքը: (այօնօս ց166) 17 Քանի որ Աստուած աշխարհ դրկեց իր Որդին՝ ոչ թէ աշխարհը դատապարտելու, հապա՝ որպէսզի աշխարհը փրկուի անով: 18 Ա՞ն որ կը հաւատայ անոր՝ չի դատապարտուիր, իսկ ան որ չի հաւատար՝ անիկա արդէն դատապարտուած է, որովհետեւ չիաւատաց Աստուծոյ միածին Որդիին անունին: 19 Սա է դատապարտութիւնը, որ լոյսը աշխարհ եկաւ, բայց մարդիկ սիրեցին խաւարը՝ փոխանակ լոյսին, քանի որ իրենց գործերը չար էին: 20 Որովհետեւ ով որ չարիք կը գործէ, անիկա կ'ատէ լոյսը եւ չի գար լոյսին քով, որպէսզի չկշտամբուին իր գործերը: 21 Բայց ան որ կը կիրարէ ճշմարտութիւնը՝ կու գայ լոյսին քով, որպէսզի իր գործերը յայտնարերուին թէ գործուեցան Աստուծովկ: 22 Ավել եւր՝ Յիսուս եւ իր աշակերտուները եկան Յրեաստանի երկիրը. ինո՞ւ կը կենար՝ անոնց հետ, ու կը մկրտէր: 23 Յովիանն ալ կը մկրտէր Այենոնի մէջ՝ Սաղմի մօտ, որովհետեւ հոն շատ ջուր կար. կու գային եւ կը մկրտուին, 24 որովհետեւ Յովիանն ես դեռ բանտը նետուած չէր: 25 Ուստի վիճաբանութիւն մը եղաւ Յովիանն եսի աշակերտուներէն ոմանց եւ Յրեաներուն միջեն՝ մաքրութեան մասին: 26 Ու եկան Յովիանն եսի բով եւ ըսին անոր. «Դաքքի, ան որ քեզի հետ՝ Յորդանանի միւս կողմն էր, որուն մասին դուն վկայեցիր, ահա ինք կը մկրտէ ու բոլորը կ'երթան անոր»: 27 Յովիանն պատասխանեց. «Մարդ մը ոչինչ կրնայ ստանալ՝ եթէ երկինքէն տրուած չըլլայ իրեն: 28 Դուք ձեզմէ կը վկայէք ինծի համար՝ թէ ըսի. «Ես Քրիստոսը չէմ, հապա որկուած եմ անոր առցեւեն»: 29 Ա՞ն որ ունի հարսը՝ անիկա է փեսան. բայց փեսային բարեկամը, որ կը կենար եւ կը լսէ գայն, մեծապէս կ'ուրախանայ փեսային ձայնին համար: Ուրեմն ահա լիացած է իմ ուրախութիւնս: 30 Պէտք է որ ան մեծնայ, իսկ ես՝ պզուիկնամ»: 31 Ա՞ն որ կու գայ վերէն բոլորէն վեր է: Ա՞ն որ երկրէն է՝ երկրաւոր է, ու կը խօսի երկրէն. ան որ կու գայ երկինքէն՝

բոլորն վեր է, 32 եւ ինչ որ տեսաւ ու լսեց՝ կը վկայէ անոնց մասին, եւ ոչ մեկը կ'ընդունի անոր վկայութիւնը: 33 Ան որ կ'ընդունի անոր վկայութիւնը, կը կնքէ թէ Աստուած ճշմարտախօս է. 34 որովհետեւ ան որ Աստուած դրկեց՝ կը բարողէ Աստուծոյ խօսքերը, բանի որ Աստուած անոր չափով չի տար Հոգին: 35 Հայրը կը սիրէ Որդին, եւ ամէն բան տուած է անոր ծեռքը: 36 Ան որ կը հաւատայ Որդիին՝ ունի յախտենական կեանքը. իսկ ան որ շ'անսար Որդիին՝ պիտի չտեսնէ կեանքը, հապս Աստուծոյ բարկութիւնը կը մնայ անոր վլայ: (այօնիս ց166)

**4** Ուրեմն երբ Տէրը գիտցաւ թէ Փարիսեցիները լսեր են՝ թէ Յիսուս Յովհաննեսէ աւելի աշակերտներ կ'ընէ ու կը մկրտէ, 2 (թէպէտ՝ ոչ թէ Յիսուս ինք կը մկրտէր, հապա իր աշակերտները), 3 թողուց Յրեաստանը եւ դարձեալ Գալիեա զնաց. 4 ու պէտք էր որ անցնէր Սամարիայի մէջէն: 5 Ուստի եկաւ Սամարացիներուն մէկ քաղաքը՝ որ Սուլքար կը կոչուէր, այս վայրին մօտ՝ որ Յակոր տուաւ իր որդիին՝ Յովսէփի: 6 Յոն կար Յակոբի մէկ աղքիւը. ուրեմն Յիսուս ճամբորդութենմէն յոգնած ըլլալով՝ նստաւ այդ աղքիւրին քով: Գրեթէ վեցերորդ ժամն՝ Էր: 7 Սամարիայէն կին մը եկաւ ջուր քաշելու: Յիսուս ըսաւ անոր. «Ինծի ջուր տուր իմելու», 8 (քանի որ իր աշակերտները քաղաքը գացեր եին՝ կերակուր գնելու համար: ) 9 Ուստի սամարացի կինը ըսաւ անոր. «Դուն՝ որ Յրեայ ես, ինչպէս կ'ուզես ջուր խմել իինձմ՝ սամարացի կնոջմէ մը». որովհետեւ Յրեաները չեն հաղորդակցիր Սամարացիներուն հետ: 10 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Եթէ դուն գիտնայիր Աստուծոյ պարգեւը, եւ թէ ով է ան՝ որ կ'ըսէ քեզի. «Ինծի ջուր տուր իմելու», դրւն պիտի ուզեիր իրմէ, ու ինք կենարայ ջուր պիտի տար քեզի»: 11 Կինը ըսաւ անոր. «Տէր, դուն ոչինչ ունին ջուր քաշելու համար, եւ այս հորը յորունկ է. ուրեմն ուրկէ պիտի ունենաս այդ կենարար ջուրը: 12 Միթէ դուն աւելի մեծ ես քան մեր հայր՝ Յակոր, որ տուաւ մեզի այս հորը, ու ասկէ խմեցին ինք, իր որդիները եւ իր անասունները»: 13 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ո՞վ որ խմէ

այս ջուրէն՝ դարձեալ պիտի ծարաւնայ, 14 բայց ով որ խմէ այն ջուրէն՝ որ ես պիտի տամ անոր, յախտեան պիտի ծարաւնայ: Հապա այն ջուրը՝ որ ես պիտի տամ անոր, պիտի ըլլայ անոր մէջ ջուրի աղբիւր մը՝ որ կը բիսի յախտենական կեանքի համար»: (այօն ց165, այօնիս ց166) 15 Կինը ըսաւ անոր. «Տէր, տոնր ինծի այդ ջուրը, որպէսզի ծարաւնամ, եւ հոս չգամ՝ ջուր քաշելու»: 16 Յիսուս ըսաւ անոր. «Գնա, կանչէ ամուսինդ ու ինս եկուր»: 17 Կինը պատասխանեց. «Ես ամուսին չունիմ»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Եհջդ ըսիր. «Ամուսին չունիմ», 18 որովհետեւ դուն հինգ ամուսին ունեցեր ես, եւ ան որ հիմա ունիս՝ ամուսինդ չէ. ճիշդ ըսիր ատիկա»: 19 Կինը ըսաւ անոր. «Տէր, կը նշարեմ թէ դուն մարգարէ մըն ես: 20 Մեր հայրերը երկրպագեցին այս լերան վրայ. բայց դուք կ'ըսէք թէ Երուսաղէմ է միակ տեղը՝ ուր պէտք է երկրպագելք: 21 Յիսուս ըսաւ անոր. «Կին, հաւատայ ինծի, որ ժամը պիտի զայ, երբ ոչ այս լերան վրայ եւ ոչ Երուսաղէմի մէջ պիտի երկրպագէք Յօրը: 22 Դուք կ'երկրպագէք անոր՝ որ չէք ճանչնար. մենք կ'երկրպագենք անոր՝ որ կը ճանչնանք. որովհետեւ փրկութիւնը Յրեաներէն է: 23 Բայց ժամը պիտի զայ եւ հիմա ալ է, երբ ճշմարիտ երկրպագողները պիտի երկրպագեն Յօրը՝ հոգիով ու ճշմարտութեամբ, որովհետեւ Յայրն ալ կ'ուզէ այդպիսիներ՝ իրեն երկրպագելու համար: 24 Աստուած Յոգի է, եւ իրեն երկրպագողներն ալ պէտք է որ երկրպագեն հոգիով ու ճշմարտութեամբ»: 25 Կինը ըսաւ անոր. «Գիտեմ թէ Մեսիան պիտի զայ, (Քրիստոս կոչուածը) երբ ինք զայ՝ պիտի հաղորդէ մեզի ամէն բան»: 26 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ես՝ որ քեզի հետ կը խօսիմ՝ ան եմ»: 27 Այդ ատեն իր աշակերտները եկան, ու զարմացան որ կը խօսակցէր այդ կնոց հետ, բայց անոնցմէ ոչ մէկը ըսաւ. «Ի՞նչ կ'ուզես», կամ. «Ի՞նչ կը խօսիս անոր հետ»: 28 Ուստի կինը թողուց իր սափորը եւ գնաց քաղաքը, ու ըսաւ քաղաքացիներուն. 29 «Եկէք, տեսէք մարդ մը՝ որ ըսաւ ինծի ամէն ինչ որ գործեր եմ. արդեօք ան է Քրիստոսը»: 30 Անոնք ալ ելան քաղաքէն եւ կու զային անոր: 31 Այդ միջոցին աշակերտները իրեն կը թախանձէին ու կ'ըսէին. «Ռաբբի, կէր»: 32 Ան ալ ըսաւ անոնց.

«Ես՝ ուտելու համար՝ ունիմ կերակուր մը, որ դուք չեք զիտեր»: 33 Ուրեմն աշակերտները կ'ըսէին իրարու. «Արդեօք մԵկը ուտելիք բերան իրեն»: 34 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Իմ կերակուրը՝ գործադրել է զիս դրկողին կամքը, եւ աւարտել անոր գործը: 35 Դուք չեք ըսեր. «Տակաւին չորս ամիս կայ՝ որ հունձիք ատենը զայ»: Ահա ես կը յայտարարեմ ձեզի. «Բարձրացուցք ձեր աչքերը եւ դիտեցք արտերը. արդէն ճերմկած ու հնձուելու պատրաստ են»: 36 Ա՞ն որ կը հնձէ՝ վարձք կը ստանայ, եւ պտուլ կը ժողվէ յախտենական կեանքի համար, որպեսզի սերմանողն ու հնձողը ուրախանան միասին: (այօնոս ց166) 37 Որովհետեւ այս բանին մԵց ճշմարիտ է այն խօսքը. «ՄԵկը կը սերմանէ, եւ ուրիշ մը կը հնձէ»: 38 Ես դրկեցի ձեզ հնձելու զայն՝ որուն համար չաշխատեցաք. ուրիշները աշխատեցան, ու դուք մտաք անոնց աշխատանքին մԵց»: 39 Այդ քաղաքէն շատ Սամարացիներ հաւատացին իրեն՝ այդ կնոշ խօսքին համար, որ վկայեց. «Ինչ որ գործեր էին ամէնը ըսաւ ինծի»: 40 Երբ Սամարացիները եկան իրեն, կը թախանձէին որ մնայ իրենց քով. ու մնաց ինո՞ւ երկու օր: 41 Շատէր իրեն հաւատացին՝ իր խօսքին համար, 42 եւ կ'ըսէին կնոշ. «Ա՛լ կը հաւատանք՝ ոչ թէ քու խօսքիդ համար, այլ մենք իսկ լսեցինք, ու զիտենք թէ այս է ճշմարտապէս աշխարհի Փրկիչը՝ Քրիստոսը»: 43 Երկու օր ետք՝ մեկնեցաւ անկէ եւ գնաց Գալիեա, 44 որովհետեւ Յիսուս ինք վկայեց թէ «մարգարէ մը պատի չ'ունենար իր բնագաւառին մԵց»: 45 Ուրեմն երբ Գալիեա հասաւ՝ Գալիեացիները ընդունեցին զինք, քանի որ տեսած էին այն բոլոր հրաշքները, որ ինք ըրաւ տօնին ատենը՝ Երուսաղեմի մԵց. որովհետեւ իրենք ալ զացեր էին այդ տօնին: 46 Յիսուս դարձեալ եկաւ Գալիեայի Կանա քաղաքը, ուր ջուրը փոխած էր գինիի: Յոն պալատական մը կար, որուն որդին հիւանդ էր՝ Կափառնայումի մԵց: 47 Ասիկա՝ լսելով թէ Յիսուս Յրեաստանէն եկած է Գալիեա, եկաւ անոր ու կը թախանձէր՝ որ իշնէ եւ բժշկէ իր որդին, որովհետեւ մեռնելու մօտ էր: 48 Իսկ Յիսուս ըսաւ անոր. «Եթէ նշաններ ու սրանչելիքներ չտեսնեք՝ բնաւ պիտի չիաւատաք»: 49 Պալատականը ըսաւ

անոր. «ՏԵր, իշիր, քանի դեռ տղաս մեռած չէ»: 50 Յիսուս ըսաւ անոր. «Գնայ, որդիի կ'ապրի»: Մարդն ալ հաւատաց այն խօսքին՝ որ Յիսուս ըսաւ իրեն, ու զնաց: 51 Երբ արդէն կ'իշնէր, իր ծառաները դիմաւորեցին զինք եւ լուր տուլին՝ ըսելով. «Որդիի ո՞ոց է»: 52 Ուստի հարցափորձեց զանոնք թէ որ ծամուն սկսաւ լաւանալ: Ըսին իրեն. «Երեկ եօրներորդ ժամուն՝ տենողը թողուց զայն»: 53 Ուստի անոր հայրը զիտցաւ թէ այն ժամն Եր՝ երբ Յիսուս ըսաւ իրեն. «Որդիի կ'ապրի», ու հաւատաց՝ ինք եւ իր ամբողջ տունը: 54 Յիսուս դարձեալ ըրաւ այս երկրորդ նշանը՝ երբ Յրեաստանէն Գալիեա եկաւ:

## 5 Ասկէ ետք Յրեաներուն տօնն էր, ու Յիսուս

Երուսաղեմ բարձրացաւ: 2 Երուսաղեմի մԵց՝ Ոչխարներու դրան քով աւազան մը կայ, որ երրայերին Բեթհեղողա կը կոչուի եւ հինգ սրահ ունի: 3 Ասոնց մԵց պառկած էր հիւանդներու մեծ բազմութիւն մը՝ կոյրեր, կաղեր, չորցածներ, որոնք կը սպասէին ջուրին խառնուելուն. 4 որովհետեւ հրեշտակ մը ատեն-ատեն կ'իշնէր աւազանը ու կը խառնէր ջուրերը, եւ ով որ ջուրին խառնուելին ետք անոր մԵց առաջինք մտնէր՝ կ'առողջանար, ինչ ախտ ալ ունենար: 5 Յոն մարդ մը կար, որ հիւանդութիւն մը ունէր երեսունութ տարիէ ի վեր: 6 Երբ Յիսուս տեսաւ զայն՝ պառկած, ու զիտցաւ թէ արդէն շատ ժամանակէ ի վեր հիւանդ էր, ըսաւ անոր. «Կ'ուզեն առողջանաք»: 7 Յիւանդը պատասխանեց անոր. «ՏԵր, մարդ մը չունիմ, որ երբ ջուրերը խառնուին՝ ծգէ զիս աւազանը. հապա՝ մինչ կ'երթամ՝ ինձմնէ առաջ ուրիշ մը կ'իշնէ»: 8 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ուտքի ելիք, ան մահիճն ու քալէ»: 9 Իսկոյն մարդը առողջացաւ, եւ առնելով իր մահիճը՝ կը քալէր. իսկ այդ օրը Շաբրաթ էր: 10 Ուրեմն Յրեաները ըսին բժշկուած մարդուն. «Շաբրաթ է, եւ արտօնուած չէ՝ որ վերցնես մահիճն»: 11 Պատասխանեց անոնց. «Ա՞ն որ բժշկեց զիս, ինք ըսաւ ինծի. «Ա՛ն մահիճն ու քալէ»»: 12 Ուրեմն հարցուցին անոր. «Ո՞վ է այն մարդը, որ ըսաւ քեզի. «Ա՛ն մահիճն ու քալէ»»: 13 Եւ բժշկուողը չէր զիտեր թէ ով է ան, որովհետեւ Յիսուս մԵկի քաջուեցաւ՝ այնտեղ բազմութիւն ըլլալուն համար: 14 Անկէ ետք Յիսուս՝ գտնելով զայն

տաճարին մէջ՝ ըսաւ անոր. «Ահա բժշկուեցար. այ մի մեղանչեր, որ աւելի գէջ բան մը չպատահի բեզի»: 15 Մարդը գնաց ու հաղորդեց Յրեաներուն թէ Յիսուս Էր՝ որ բժշկեց զինք: 16 Ուստի Յրեաները կը հալածէին Յիսուսը եւ կը ջանային սպաննել զայն՝ քանի որ Շաբաթ օրը կ'ընէր այս բաները: 17 Բայց Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Իմ Յայրս մինչեւ հիմա կը գործէ, ես ալ կը գործեմ»: 18 Ուստի Յրեաները այ աւելի կը ջանային սպաննել զայն, քանի որ ոչ միայն Շաբաթ օրը կը լուծէր, հապա նաեւ Աստուած իր Յայրը կը կոչէր, եւ այսպէս՝ ինքզինք Աստուծոյ հաւասար կ'ընէր: 19 Իսկ Յիսուսը ըսաւ անոնց. «Եշմարտապէս, Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Որդին ինքնիրմէ ոչինչ կրնայ ընել, հապա միայն ինչ որ տեսնէ՝ որ Յայրը կ'ընէ. որովհետեւ ինչ որ ան կ'ընէ, նմանապէս Որդին ալ կ'ընէ այդ բաները»: 20 Քանի որ Յայրը կը սիրէ Որդին, եւ ամէն բան ցոյց կու տայ անոր՝ ինչ որ ինք կ'ընէ: Ասոնցմէ աւելի մեծ գործէր ալ ցոյց պիտի տայ անոր, որպէսզի դուք զարմանաք. 21 որովհետեւ ինչպէս Յայրը մեռեները կը յարուցանէ եւ կեանք կու տայ, նոյնպէս ալ Որդին կեանք կու տայ՝ անոնց որ ուզէ: 22 Քանի որ Յայրը ոչ մէկը կը դատէ, հապա ամէն դատաստան Որդիին տուաւ. 23 որպէսզի բոլորը պատուեն Որդին, ինչպէս կը պատուեն Յայրը: Ան որ չի պատուեր Որդին, չի պատուեր Յայրը՝ որ դրկեց զայն: 24 Եշմարտապէս, Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ան որ մտիկ կ'ընէ իմ խօսքս, ու կը հաւատայ անոր՝ որ դրկեց զիս, ունի յալիտենական կեանքը, եւ չ'յինար դատապարտութեան տակ, հապա անցած է մահեն դեպի կեանք»: (աթոնու ց166) 25 Եշմարտապէս, Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ժամը պիտի զայ ու հիմա ալ է, երբ մեռեները պիտի լսեն Աստուծոյ Որդիին ձայնը. եւ անոնք որ կը լսեն՝ պիտի ապրին»: 26 Որովհետեւ ինչպէս Յայրը ինքնիր մէջ կեանք ունի, այնպէս ալ Որդիին տուաւ՝ որ ինքնիր մէջ կեանք ունենայ. 27 Նաեւ անոր տուաւ դատաստան կիրարկելու իշխանութիւն, քանի որ ան մարդու Որդին է: 28 Մի զարմանաք ասոր վրայ. որովհետեւ ժամը պիտի զայ՝ երբ բոլոր գերեզմաններու մէջ եղողները

պիտի լսեն անոր ձայնը, 29 ու դուրս պիտի գան. անոնք որ բարիք գործեր են՝ կեանքի յարութեան համար, եւ անոնք որ չարիք գործեր են՝ դատապարտութեան յարութեան համար»: 30 «Ես ինձմէ ոչինչ կրնամ ընել, ինչպէս կը լսեմ՝ այնպէս կը դատեմ, եւ իմ դատաստանս արդար է. որովհետեւ ոչ թէ իմ կամքս կը փնտում, հապա անոր կամքը՝ որ դրկեց զիս: 31 Եթէ ես վկայեմ իմ մասիս՝ իմ վկայութիւնս ճշմարիտ չէ: 32 Ուրիշ մըն Է՝ որ կը վկայէ իմ մասիս. ու ես գիտեմ թէ ճշմարիտ է այն վկայութիւնը՝ որ ինք վկայեց իմ մասիս: 33 Դուք մարդ դրկեցիք Ցովիաննեսի, եւ ինք վկայ եղաւ ճշմարտութեան: 34 Բայց ես ոչ թէ մարդոցմէ վկայութիւն կը ստանամ, հապա այս բաները կ'ըսեմ՝ որպէսզի դուք փրկուիք: 35 Ան ճրագ մըն էր՝ որ կը փառէր ու կը փայլէր, եւ դուք ուզեցիք ժամանակ մը ցնծալ անոր լոյսով: 36 Սակայն ես ունիմ աւելի մեծ վկայութիւն՝ քան Ցովիաննեսինը. որովհետեւ այն գործերը որ Յայրը տուաւ ինծի՝ որպէսզի աւարտեմ զանոնք, այդ ոնցն գործերը որ ես կ'ընեմ՝ կը վկայեն իմ մասիս թէ Յայրը դրկեց զիս: 37 Եւ Յայրը, որ դրկեց զիս, ինք վկայեց իմ մասիս: Դուք բնաւ լսած չէք անոր ձայնը, ոչ ալ տեսած անոր կերպարանքը. 38 անոր խօսքն ալ բնակած չէ ձեր մէջ, որովհետեւ դուք չէք հաւատար անոր՝ որ ինք դրկեց: 39 Չննեցք Գիրքերը, որովհետեւ դուք կը կարծէք անոնցմով ունենալյալիտենական կեանքը. բուն անոնք են՝ որ կը վկայեն իմ մասիս: (աթոնու ց166) 40 Դուք չէք ուզեր ինծի զայ՝ որ կեամս ունենաք: 41 Ես փառք չեմ ստանար մարդոցմէ. 42 Բայց գիտեմ ձեզ, որ չունիք ձեր մէջ Աստուծոյ սերը: 43 Ես եկայ իմ Յօրս անունով՝ ու չէք ընդունիք զիս. Եթէ ուրիշ մէկը զայ ինքնիր անունով՝ պիտի ընդունիք զինք: 44 Ինչպէս կրնաք հաւատայ, դուք որ փառք կը ստանաք իրարմէ, եւ չէք փնտուեր այն փառքը՝ որ կու զայ միայն Աստուծոյ: 45 Մի կարծէք թէ ես պիտի ամբաստաննեմ ձեզ Յօրը առջեւ: Կայ մէկը՝ որ կ'ամբաստաննեմ ձեզ, Մովսէս՝ որուն կը յուսաք: 46 Որովհետեւ եթէ Մովսէսի հաւատայիք, ինծի ալ պիտի հաւատայիք, քանի որ ան գրեց իմ մասիս: 47 Բայց եթէ չէք հաւատար անոր

գրածներուն, ինչպէս պիտի հաւատաք իմ խօսքերուս»:

**6** Ասկէ ետք, Յիսուս գնաց Գալիեայի՝ այսինքն Տիբերիայի ծովուն միւս կողմը: **2** Մեծ բազմութիւն մը կը հետեւեր անոր, որովհետեւ կը տեսնէին այն նշանները՝ որ կ'ընէր հիւանդներուն վրայ: **3** Յիսուս լեռը ելաւ ու նստաւ հոն՝ իր աշակերտներուն հետ: **4** Յրեաններուն Զատիկի տօնը մօտ էր: **5** Երբ Յիսուս աչքերը բարձրացուց ու տեսաւ թէ մեծ բազմութիւն մը կու գար իրեն, ըստ Փիլիպպոսի. «Ուրկվէ հաց գնենք՝ որպէսզի ասոնք ուտեն»: **6** (Ասիկա կ'ըսէր՝ զայն փորձելու համար, քանի որ ինք գիտէր թէ ինչ պիտի ընէր: ) **7** Փիլիպպոս պատասխանեց անոր. «Երկու հարիւր դահեկանի հաց չի բաւեր անոնց, որպէսզի իւրաքանչիւր քիչ մը առնէ»: **8** Իր աշակերտներէն մէկը, Սիմոն Պետրոսի եղբայր՝ Անդրէաս, ըստ իրեն. **9** «Յու պատանի մը կայ, որ ունի ինչնզ գարիէ նկանակ ու երկու ծուկ. բայց ինչ են անոնք՝ այդշափ մարդոց համար»: **10** Յիսուս ըստ. «Նստեցուցէք այդ մարդիկը»: Յոն առատ խոտ կար, ու մարդիկը նստան՝ թիւով իինզ հազարի չափ: **11** Յիսուս առաւ նկանակները, շնորհակալ եղաւ եւ բաշխեց աշակերտներուն, աշակերտներն ալ՝ նստողներուն. նմանապէս ծուկերէն՝ որշափ որ ուզեցին: **12** Երբ կշտացան ըստ իր աշակերտներուն. «Ժողվեցէք աւելցած թեկորները, որպէսզի ոչինչ կորսուի»: **13** Ուստի ժողվեցին, եւ տասներկու կողով լեցուցին այդ իինզ գարիէ նկանակներէն մնացած թեկորներով, որոնք ուտողներէն աւելցան: **14** Իսկ մարդիկը, երբ տեսան Յիսուսի ըրած նշանը, կ'ըսէին. «Եշմարտապէս ասիկա է այն մարգարէն, որ աշխարհ պիտի գար»: **15** Ուրեմն Յիսուս, գիտնալով թէ պիտի գան յափշտակելու զինք՝ որպէսզի թագաւոր ընեն զինք, դարձեալ լեռը գնաց՝ առանձին: **16** Երբ իրիկուն եղաւ՝ իր աշակերտները իջան ծովեցերքը, **17** ու նաև մտնելով կ'երթային ծովուն միւս կողմը՝ Կափառնայում: Արդէն մթնցած էր, բայց դեռ Յիսուս եկած չէր իրենց: **18** Ծովն ալ ալեկոծ էր՝ սաստիկ փշող հովէն: **19** Երբ թի վարելով բասնինզ կամ երեսուն ասպարեզի չափ գացին՝ տեսան Յիսուսը, որ

կը մօտենար նաւուն՝ ծովուն վրայ քալելով, ու վախցան: **20** Բայց ինք ըստ անոնց. «Ես եմ, մի՛ վախնաք»: **21** Ուստի ուզեցին ընդունիլ զինք նաւուն մէջ. եւ նաւը իսկոյն հասաւ այն երկիրը՝ ուր կ'երթային: **22** Յետեւեալ օրը՝ բազմութիւնը, որ ծովուն միւս եզերքն էր, տեսաւ թէ ուրիշ նաւակ չկար այն մէկէն զատ՝ որուն մէջ անոր աշակերտները մտած էին, եւ թէ Յիսուս իր աշակերտներուն հետ մտած չէր նաւակը, այլ անոր աշակերտները առանձին գացեր էին **23** (բայց Տիբերիային ուրիշ նաւակներ եկան այն տեղին մօտ, ուր կերեր էին հացը՝ Տէրոց շնորհակալ ըլլալին ետք): **24** Ուրեմն բազմութիւնը՝ տեսնելով թէ ոչ Յիսուս հոն է, ոչ ալ անոր աշակերտները, իրենք ալ նաև մտան եւ գացին Կափառնայում՝ վնստուելով Յիսուսը: **25** Երբ գտան զինք՝ ծովուն միւս եզերը, ըսին իրեն. «Ուարքի, երբ եկար հոս»: **26** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Եշմարտապէս, ծշմարտապէս կը յայտարարեն ծեզի. «Դուք զիս կը վնտուեք՝ ոչ թէ քանի որ նշաններ տեսաք, հապա՝ որովհետեւ նկանակներէն կերաք ու կշտացաք»: **27** Գացէք, գործեցէք ոչ թէ կորստական կերակուրին համար, հապա այն կերակուրին համար՝ որ կը մնայ յալիտենական կեանքին մէջ, եւ մարդու Որդին պիտի տայ ծեզի, որովհետեւ Յայրը՝ Աստուած զինք կնքեց»: (αισθνος 9:166) **28** Ուրեմն ըսին իրեն. «Ի՞նչ ընենք՝ որպէսզի կատարենք Աստուծոյ գործերը»: **29** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Սա է Աստուծոյ գործը, որ հաւատաք անոր դրկանին»: **30** Ուստի ըսին իրեն. «Բայց դուն ինչ նշան կ'ընես, որ տեսնենք ու հաւատանք թեզի. ինչ կը գործես: **31** Մեր հայրեր անապատին մէջ մանանան կերան, ինչպէս գրուած է. «Երկինքին հաց տուալ անոնց՝ որպէսզի ուտեն»: **32** Իսկ Յիսուս ըստ անոնց. «Եշմարտապէս, ծշմարտապէս կը յայտարարեն ծեզի. «Մովսէս չտուալ ծեզի երկնային հացը, բայց իմ Յայրս կու տայ ծեզի ծշմարիտ երկնային հացը»: **33** Որովհետեւ Աստուծոյ հացը ան է, որ կ'իջնէ երկինքին եւ կեանք կու տայ աշխարհի»: **34** Ուրեմն ըսին իրեն. «Տէր, ամէն ատեն ստուր մեզի այդ հացը»: **35** Յիսուս ըստ անոնց. «Ես եմ կեանքի հացը. ան որ կու գայ ինծի՝ երբէք պիտի

շանօթենայ, եւ ան որ կը հաւատայ ինծի՝ պիտի չծարաւանայ: 36 Բայց ես ըսի ձեզի. “Դուք զիս տեսաք այ, ու չեք հաւատար”: 37 Բոլոր անոնք որ Հայրը կու տայ ինծի՝ պիտի զան ինծի, եւ ան որ կու գայ ինծի՝ բնան պիտի չվտարեմ: 38 Որովհետեւ ես իջայ երկինքն՝ գործադրելու ոչ թէ իմ կամքս, հապա անոր կամքը՝ որ դրկեց զիս: 39 Եւ զիս դրկող Յօրը կամքը սա է, որ ոչ մեկը կորունցնեմ բոլոր անոնցն՝ որ ինք տուալ ինծի, հապա յարուցանեմ զանոնք՝ վերջին օրը: 40 Որովհետեւ զիս դրկողին կամքը սա է, որ ով որ տեսնէ Որդին ու հաւատայ իրեն՝ ունենայ յալիտենական կեանքը. Ես ալ պիտի յարուցանեմ զայն՝ վերջին օրը»: (այօնոս ց166) 41 Ուստի Յօրեաները կը տրտնչեին իրեն դեմ, որովհետեւ ըսաւ. «Ես եմ երկինքն իջած հացը», 42 եւ կ'ըսէին. «Ասիկա Յովսէփի որդին՝ Յիսուսը չէ, որուն հայրն ու մայրը կը ճանչնանք. հապա ինչպէս ասիկա կ'ըսէ. “Ես իջայ երկինքն”»: 43 Յիսուս ալ պատասխանեց անոնց. «Մի տրտնչեք ձեր մէջ: 44 Ո՛չ մեկը կրնայ գալ ինծի՝ եթէ զիս դրկող Հայրը չքաշէ զայն. ու ես պիտի յարուցանեմ զայն՝ վերջին օրը: 45 Մարգարեներուն մէջ գորուած է. “Բոլորն ալ սորված պիտի ըլլան Աստուծմէ”: Ո՛վ որ կը լսէ Յօրմէն ու կը սորվի՝ ինծի կու գայ: 46 Ո՛չ մեկը տեսած է Հայրը, բացի անկէ՝ որ Աստուծմէ է. անիկա տեսած է Հայրը: 47 Ծշմարտապէս, ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Ան որ կը հաւատայ ինծի՝ ունի յալիտենական կեանքը”: (այօնոս ց166) 48 Ես եմ կեանքի հացը: 49 Ձեր հայրերը կերամ մանանան անապատին մէջ, բայց մեռան: 50 Այս է այն հացը՝ որ կ'իշնէ երկինքն, որպէսզի եթէ մեկը ուտէ ասկէ՝ չմեռնի: 51 Ես եմ կենարար հացը՝ որ իջայ երկինքն: Եթէ մեկը ուտէ այս հացն՝ պիտի ապրի յալիտենան. եւ այն հացը որ ես պիտի տամ իմ մարմինս է, որ պիտի տամ աշխարիի կեանքին համար»: (այօն ց165) 52 Ուստի Յօրեաները կը վիճէին իրարու հետ եւ կ'ըսէին. «Ինչպէս ասիկա կրնայ տալ մեզի իր մարմինը՝ ուտելու»: 53 Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ծշմարտապէս, ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Եթէ չուտեք մարդու Որդիին մարմինը ու չխմէք անոր արիւնը, կեանքը չէք ունենայ ձեր մէջ”»: 54 Ո՛վ որ կ'ուտէ իմ մարմինս եւ կը խմէ իմ

արիւնս՝ ունի յալիտենական կեանքը, ու ես պիտի յարուցանեմ զայն՝ վերջին օրը. (այօնոս ց166) 55 որովհետեւ իմ մարմինս ծշմարտապէս կերակուր է, եւ իմ արիւնս՝ ծշմարտապէս խմելիք: 56 Ան որ կ'ուտէ իմ մարմինս ու կը խմէ իմ արիւնս՝ անիկա կը բնակի իմ մէջս, եւ ես՝ անոր մէջ: 57 Ինչպէս ապրող Հայրը դրկեց զիս, ու ես կ'ապրիմ Յօրը միջոցով, այնպէս ալ ան որ կ'ուտէ զիս՝ ինք ալ պիտի ապրի ինձմով: 58 Այս է այն հացը՝ որ իջած է երկինքն: Ան որ ուտէ այս հացը՝ պիտի ապրի յալիտենան. ոչ թէ ձեր հայրերուն պէս, որոնք կերան մանանան՝ բայց մեռան»: (այօն ց165) 59 Այս բաները խօսեցաւ ժողովարանին մէջ, երբ կը սորվեցնէր Կափառնայումի մէջ: 60 Իսկ աշակերտներէն շատերը՝ երբ լսեցին՝ ըսին. «Խիստ է այդ խօսքը, ովկ կրնայ մտիկ ընել զայն»: 61 Երբ Յիսուս ինքնիրեն հասկցաւ թէ իր աշակերտները կը տրտնչնեն ատոր համար, ըսաւ անոնց. «Ասիկա կը գայթակղեցնէ ձեզ: 62 Յապա ինչ պիտի մտածէք, եթէ տեսնէք մարդու Որդիին բարձրանալլ հոն՝ ուր նախապէս եր: 63 Յոզին է կեանք տուողը. մարմինը օգնուած մը չունի: Այն խօսքերը որ կ'ըսէմ ձեզի՝ Յոզի ու կեանք են: 64 Բայց ձեր մէջ կան ումանք՝ որ չեն հաւատարք: Որովհետեւ Յիսուս սկիզբն գիտէր թէ որոնք են անոնք՝ որ չեն հաւատարք, եւ ով է ան՝ որ պիտի մատնէ զինք: 65 Ու ըսաւ. «Ասոր համար ըսի ձեզի. “Ո՛չ մեկը կրնայ գալ ինծի, եթէ իմ Յօրմէն տրուած չըլլայ անոր”»: 66 Այս պատճառով իր աշակերտներէն շատեր հեռացան, եւ ալ չէին շրջեր իրեն հետ: 67 Ուստի Յիսուս ըսաւ տասներկութիւն. «Միթէ դո՞ւք ալ կ'ուզէք երթարք»: 68 Սիմոն Պետրոս պատասխանեց անոր. «Տէր, որո՞ւն պիտի երթանք. դո՞ւն ունիս յալիտենական կեանքի խօսքերը: (այօնոս ց166) 69 Մենք հաւատացինք ու զիցոցնք թէ դո՞ւն ես Թրիստոսը՝ Աստուծոյ Որդիին»: 70 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ես չընտրեցի ձեզ՝ տասներկութիւն. բայց ձեզմէ մեկը չարախոս ե»: 71 Ան կը խօսէր Խակարիովսացի Սիմոնեան Յուդայի մասին, որովհետեւ անիկա եր որ պիտի մատնէր զինք, թէպէտ տասներկութիւն մէկն եր:

**7** Ասկէ Ետք Յիսուս կը շրջէր Գալիլեայի մէջ, քանի որ չէր ուզեր շրջի Յրեաստանի մէջ, որովհետեւ Յրեաները կը ջանային սպաննել զինք: **2** Յրեաներուն Տաղաւարներու տօնը մօտ էր. **3** ուստի իր Եղբայրները ըսին իրեն. «Մեկնէ ասկէ ու գնա Յրեաստան, որպէսզի աշակերտներդ ալ տեսնեն քու գործերդ՝ որ կ'ընես: **4** Որովհետեւ ոչ մէկը գաղտնի կ'ընէ որեւէ քան, երբ կը ջանա բացորշապէս ճանչցնել ինքզինք. Եթէ կ'ընես այդ քաները, դուն թեզ բացայատէ աշխարհի»: **5** Քանի որ իր Եղբայրներն ալ չէին հաստար իրեն: **6** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ի՞մ ժամանակս դեռ հասած չէ, բայց ձեր ժամանակը պատրաստ է ամեն ատեն: **7** Աշխարհը չի կրնար ատել ձեզ, բայց կ'ատէ զիս, որովհետեւ ես կը վկայեմ անոր մասին թէ իր գործերը չար են: **8** Դուք բարձրացէք այս տօնին. Ես (ητο) չեմ բարձրանար այս տօնին, որովհետեւ ժամանակս դեռ լրացած չէ»: **9** Ասիկա ըսելով անոնց՝ ինք մնաց Գալիլեա: **10** Բայց երբ իր Եղբայրները բարձրացան, ինքն ալ բարձրացաւ տօնին. ոչ թէ բացայսորէն, հապա՞ գաղտնի: **11** Իսկ Յրեաները կը փնտուին զինք տօնին ատենը, ու կ'ըսէին. «Ո՞ւ է ան»: **12** Բազմութեան մէջ շատ տրտունց կար անոր մասին: Ումանք կ'ըսէին. «Բարի մարդ է»: Ուրիշներ կ'ըսէին. «Ոչ, այլ ընդհակառակը՝ բազմութիւնը կը մոլորեցնէ»: **13** Սակայն ոչ մէկը բացորշապէս կը խօսէր անոր մասին՝ Յրեաներու վախին: **14** Իսկ երբ տօնը կէս եղաւ՝ Յիսուս բարձրացաւ տաճարը, եւ կը սորվեցմէր: **15** Յրեաները կը զարմանային ու կ'ըսէին. «Ի՞նչպէս ասիկա գիտէ Գիրքերը, քանի բնաւ սորված չէ զանոնք»: **16** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ի՞մ ուսուցումս՝ իմս չէ, հապա զիս որկողին է: **17** Եթէ մէկը ուզէ գործադրել անոր կամքը, պիտի գիտնայ թէ այս ուսուցումը Աստուծմէ է, թէ ես ինձմէ կը խօսիմ: **18** Ան որ կը խօսի ինքնիրմէ՝ կը փնտու իր իսկ փառքը, բայց ան որ կը փնտու զինք որկողին փառքը՝ անիկա ճշմարտախօս է, եւ անոր քով անիրաւութիւն չկայ: **19** Մովսէս չտուամ ձեզի Օրէնքը, բայց ձեզմէ ոչ մէկը կը գործադրէ Օրէնքը: **20** Ինչո՞ւ կը ջանաք սպաննել զիս»: Բազմութիւնը պատասխանեց. «Ո՞ւ կայ քու ներսդ. ո՞վ կը ջանա սպաննել թեզ»: **21**

Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Գործ մը ըրի, եւ բոլորդ ալ կը զարմանաք: **22** Մովսէս տուալ ձեզի թլիքատութիւնը, (որ ոչ թէ Մովսէսէ էր՝ հապա նախնիքներէն, ) ու մարդ կը թլիքատէք Շաբաթ օրը: **23** Եթէ մարդ կը թլիքատուի Շաբաթ օրը՝ որպէսզի Մովսէսի Օրէնքը չլուծուի, կը դառնանամք ինծի դէմ՝ որ ամրող մարդ մը բժկւեցի Շաբաթ օրը: **24** Մի դատէք երեւոյթին համեմատ, հապա դատեցէք արդարութեանք»: **25** Ուստի Երուսաղեմացիներէն ոմանք կ'ըսէին. «Ասիկա չէ ան՝ որ կը ջանան սպաննել: **26** Ահա համարձակօրէն կը խօսի, ու ոչինչ կ'ըսէն անոր. միթէ պետերը գիտցան թէ ճշմարտապէս այս է Քրիստոսը: **27** Սակայն մենք գիտենք թէ ասիկա ուրկէ է. բայց երբ Քրիստոս գայ, ոչ մէկը պիտի գիտնայ անոր ուրկէ ըլլալը»: **28** Իսկ Յիսուս՝ սորվեցնելու ատեն՝ տաճարին մէջ աղաղակեց. «Զիս ալ կը ճանչնաք, եւ ուրկէ ըլլալս ալ գիտէք: Ես ինձմէ եկած չեմ, հապա ան որ որկեց զիս՝ ճշմարիտ է: Դուք չէք ճանչնար զայն. **29** Բայց ես կը ճանչնամ զայն, որովհետեւ ես անկէ եմ, եւ ան որկեց զիս»: **30** Ուստի կը ջանային ձերբակալել զինք. բայց ոչ մէկը ձեռք բարձրացուց իր վրայ, որովհետեւ իր ժամը դեռ հասած չէր: **31** Բազմութեան շատեր հաւատացին իրեն, ու կ'ըսէին. «Երբ Քրիստոս գայ, միթէ աւելի՞ նշաններ պիտի ընէ՝ քան անոնք որ ասիկա ըրաւ»: **32** Փարիսեցիները լսեցին բազմութեան այս տրտունքը անոր մասին. Եւ Փարիսեցիներն ու քահանայապետները սպասաւորներ որկեցին՝ որպէսզի ձերբակալն զայն: **33** Իսկ Յիսուս ըսաւ. «Քի մը ժամանակ ալ ձեզի հետ եմ, ապա կ'երթամ անոր՝ որ որկեց զիս: **34** Դուք պիտի փնտուէք զիս՝ բայց պիտի չգտնէք, եւ չէք կրնար զալ իմ եղած տեղս»: **35** Ուրեմն Յրեաները ըսին իրարու. «Ո՞ւ պիտի երթայ, որ մենք պիտի չգտնենք զինք. միթէ հեթանոսներուն մէջ ցրուածներուն պիտի երթայ, եւ հեթանոսներուն պիտի սորվեցնէ: **36** Ի՞նչ է այն խօսք՝ որ ըսաւ. “Դուք պիտի փնտուէք զիս բայց պիտի չգտնէք, եւ չէք կրնար զալ իմ եղած տեղս”»: **37** Տօնին Վերջին մեծ օրը՝ Յիսուս կայսնած էր ու կ'աղաղակեր. «Եթէ մէկը ծարաւ է, թող գայ ինծի եւ խմէ: **38** Ան որ հաւատայ ինծի,

կենարար ջուրի գետեր պիտի բխին անոր փորեն, ինչպես Գիրքը կ'սեւ»: 39 Ասիկա ըսաւ Յոզիին մասին՝ որ իրեն հաւատացողները պիտի ընդունեին. որովհետեւ Սուրբ Յոզին տրուած չեր տակաւին, քանի որ Յիսուս փառաւորուած չեր տակաւին: 40 Բազմութենւն շատեր՝ երբ լսեցին այս խօսքը՝ կ'ըսէին. «Եշմարտապես այս է մարգարէն»: 41 Ուրիշներ կ'ըսէին. «Այս է Քրիստոսը»: Ուրիշներ այ կ'ըսէին. «Միթե Քրիստոս Գալիլեայն պիտի գայ: 42 Միթե Գիրքը չ'ըսէր թէ Քրիստոս պիտի գայ Դաւիթի զարմէն ու Դաւիթի եղած գիլէն՝ Բեթղեհէմէն»: 43 Ուստի պառակտում եղաւ բազմութեան մէջ՝ անոր պատճառով: 44 Անսնցմէ ունանք ուզեցին ծերբակալել զայն, բայց ոչ մէկը ծեռք բարձրացուց անոր վրայ: 45 Ուստի սպասաւորները եկան քահանայապետներուն եւ Փարիսեցիներուն քով, որոնք ըսին անոնց. «Ինչո՞ւ հոս չբերիք զայն»: 46 Սպասաւորները պատասխանեցին. «Ո՞չ մէկը երբեք խօսած է այս մարդուն պէս»: 47 Ուստի Փարիսեցիները պատասխանեցին անոնց. «Միթե դո՞ւք այ մոլորեցաք: 48 Պետերէն կամ Փարիսեցիներէն մէկը հաւատաց անոր. 49 բայց այս բազմութիւնը՝ որ չի գիտեր Օրէնքը՝ անիծեալ է»: 50 Նիկողեմոս ըսաւ անոնց, (որ նախապես՝ գիշերուան մէջ զացեր էր իրեն, եւ անսնցմէ մէկն էր.) 51 «Միթե մեր Օրէնքը կը դատէ՞ մարդ մը, եթէ նախապէս չլսէ զայն, եւ չզիտնայ թէ ինչ կ'ընէ»: 52 Պատասխանեցին անոր. «Միթե դո՞ւն այ Գալիլեայէն ես. զննէ ու նայէ, որ Գալիլեայն մարգարէ չ'ելլր»: 53 Ապա իւրաքանչիւրը գնաց իր տունը:

**8** Յիսուս գնաց Զիթենիներու լեռը: 2 Երբ առտուն կանուխ դարձեալ եկաւ տաճարը՝ ամբողջ ժողովուրդը կու գար իրեն, եւ ինք՝ նստած կը սորվեցնէր անոնց: 3 Դպիրներն ու Փարիսեցիները բերին անոր շնուրեան մէջ բռնուած կին մը, եւ մէջտեղ կայնեցնելով զայն՝ 4 ըսին իրեն. «Վարդապէտ, այս կինը շնուրեան մէջ բռնուեցա՝ այս մեռքը գործած ատեն: 5 Օրէնքին մէջ՝ Մովսէս պատուիրեց մեզի քարկոծել այսպիսիները. իսկ դուն ինչ կ'ըսէս»: 6 Ասիկա կ'ըսէին՝ զայն փորձելու համար, որպէսզի առիթ ունենան զինք ամբաստանելու. բայց Յիսուս՝ վար ծռած՝ մատով կը գրէր

գետինին վրայ: 7 Սակայն երբ շարունակեցին հարցնել իրեն, վեր նայեցա եւ ըսաւ անոնց. «Ձեզմէ անմեղ եղողը՝ առաջ ինք թող քար նետէ ատոր վրայ»: 8 Ու դարձեալ վար ծռելով՝ գետինին վրայ կը գրէր: 9 Իսկ անոնք՝ լսելով ասիկա եւ կշտամբուելով իրենց խղճմտանքնը՝ դուրս կ'ելլէին մէկ առ մէկ, ամենէն տարեցներէն սկսեալ՝ մինչեւ յետինները ու Յիսուս մինակ մնաց, եւ կինը՝ մէշտեղ կայնած: 10 Յիսուս վեր նայելով ու կնոջմէն զատ ոչ մէկը տեսնելով՝ ըսաւ անոր. «Կին, ուր են անոնք՝ որ կ'ամբաստանէին քեզ. ոչ մէկը դատապարտեց քեզ»: 11 Ան ալ ըսաւ. «Ո՞չ մէկը, Տէր»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Ես ալ չեմ դատապարտեր քեզ. գնայ, եւ ասէ ետք այ մի մեղանչեր»: 12 Յիսուս դարձեալ խօսեցա անոնց եւ ըսաւ. «Ես եմ աշխարհի լոյսը. ան որ կը հետեւի ինծի՝ պիտի չքայլ խաւարի մէջ, հապա պիտի ունենայ կեանքի լոյսը»: 13 Իսկ Փարիսեցիները ըսին անոր. «Հուն կը վկայես քու մասիդ. քու վկայութիւնս ճշմարիտ չէ»: 14 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ճեպէտ ես կը վկայեմ իմ մասիս, իմ վկայութիւնս ճշմարիտ է, որովհետեւ գիտեմ ուրկէ եկայ եւ ուր կ'երթամ. իսկ դուրք չէր գիտեր ուրկէ կու զամ կամ ուր կ'երթամ: 15 Դուք կը դատէք մարմինին համաձայն. ես ոչ մէկը կը դատեմ: 16 Նոյնիսկ եթէ դատեմ՝ իմ դատաստանս ճշմարիտ է, որովհետեւ ես մինակ չեմ, հապա՝ ես եւ Յայրը՝ որ դրկեց զիս: 17 Զեր Օրէնքին մէջ այ գորուած է թէ երկու մարդու վկայութիւնը ճշմարիտ է: 18 Ես եմ՝ որ կը վկայեմ իմ մասիս, ու Յայրն ալ՝ որ դրկեց զիս՝ կը վկայէ իմ մասիս»: 19 Ուստի ըսին անոր. «Ո՞ւր է քու Յայրդ»: Յիսուս պատասխանեց. «Ո՞չ զիս կը ճանչնաք, եւ ոչ իմ Յայրս. եթէ ճանչնայիք զիս, պիտի ճանչնայիք նաեւ իմ Յայրս»: 20 Յիսուս ըսաւ այս խօսքերը՝ զանձատունը, երբ կը սորվեցնէր տաճարին մէջ, ու ոչ մէկը ծերբակալեց զայն, որովհետեւ դեռ անոր ժամը հասած չէր: 21 Յիսուս դարձեալ ըսաւ անոնց. «Ես կ'երթամ՝ ու պիտի փնտուեք զիս, եւ պիտի մեռնիք ծեր մեղքերուն մէջ. ուր ես կ'երթամ՝ դուրք չէր կրնար զայ»: 22 Ուրեմն Յուեաները կ'ըսէին. «Միթե ինքո՞նք պիտի սպաննէ, քանի որ կ'լսէ. «Ո՞ւր ես կ'երթամ՝ դուրք չէր կրնար զայ»»: 23

Ըսաւ անոնց. «Դուք վարեն եք, ես վերեն եմ. դուք այս աշխարհեն եք, ես այս աշխարհեն չեմ: 24 Ուստի ըստ ձեզի թէ պիտի մեռնիք ձեր մեղքերուն մէջ. արդարեւ եթէ չհաւատաք թէ ես եմ՝ պիտի մեռնիք ձեր մեղքերուն մէջ»: 25 Ուրեմն ըսին անոր. «Դուն ո՞վ ես»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ինչ որ սկիզբէն կ'ըսեմ ձեզի: 26 Շատ բաներ ունիմ ձեր մասին խօսելու ել դատելու. բայց ան որ դրկեց զիս՝ ճշմարտախօս է, ու ես ինչ որ լսեցի իրմէ՝ զայն կը խօսիմ աշխարհի մէջ»: 27 Անոնք չհասկցան թէ Յօրը մասին կը խօսեր իրենց: 28 Ուստի Յիսուս ըսաւ անոնց. «Երբ բարձրացնէք մարդու Որդին, այն ատեն պիտի գիտնաք թէ ես եմ, եւ թէ ես ինձմէ ոչինչ կ'ընեմ, հապա կը խօսիմ այս բաները՝ ինչպէս Յայրը սորվեցուց ինձի: 29 Ու զիս դրկողը ինձի հետ է. Յայրը մինակ չթողուց զիս, որովհետեւ ես ամեն ատեն կ'ընեմ իրեն հաճելի եղած բաները»: 30 Երբ այսպէս խօսեցաւ՝ շատ մարդիկ հաւատացին իրեն: 31 Ուստի Յիսուս ըսաւ իրեն հաւատացոյ Յրեաներուն. «Եթէ իմ խօսքին մէջ մնաք, ճշմարտապէս իմ աշակերտներս կ'ըլլաք. 32 ու ճշմարտութիւնը պիտի գիտնաք, եւ այդ ճշմարտութիւնը պիտի ազատէ ձեզ»: 33 Պատասխանեցին իրեն. «Մենք Աբրահամի զարմն ենք, ու երբեք ստրուկ չենք եղած ուեւ մէկուն: Դուն ինչպէս կ'ըսես. «Ազատ պիտի ըլլաք»»: 34 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Եշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ո՞վ որ մեղք կը գործէ, անիկա մեղքին ստրուկն է»: 35 Եւ ստրուկը տան մէջ յափուեան չի կենար, բայց որդին յալիտեան կը կենայ: (այօն ց165) 36 Ուրեմն եթէ Որդին ազատէ ձեզ, իրապէս ազատ պիտի ըլլաք: 37 Գիտեմ թէ Աբրահամի զարմն էք. բայց կը ջանաք սպանել զիս, որովհետեւ իմ խօսք տեղ չունի ձեր մէջ: 38 Ես ինչ որ տեսայ իմ Յօրս քով՝ զայն կը խօսիմ, ու դուք ալ ինչ որ տեսաք ձեր հօր քով՝ զայն կ'ընէք»: 39 Պատասխանեցին անոր. «Մեր հայրը՝ Աբրահամն է»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եթէ Աբրահամի որդիները ըլլայիք, Աբրահամի գործերը պիտի ընէիք: 40 Բայց իհմա կը ջանաք սպանել զիս, այնպիսի մարդ մը՝ որ խօսեցաւ ձեզի ճշմարտութիւնը, որ լսեցի Աստուծմ. Աբրահամ չըրաւ այդ բանը: 41 Դուք կ'ընէք ձեր հօր գործերը»: Անոնք ալ

ըսին անոր. «Մենք պոռնկութենէ ծնած չենք. մենք ունինք մէկ Յայր, որ Աստուած է»: 42 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եթէ Աստուած ըլլար ձեր Յայրը՝ պիտի սիրեիք զիս, որովհետեւ ես Աստուծմէ ելայ ու եկայ. ոչ թէ ես ինձմէ եկայ, հապա ինք դրկեց զիս: 43 Ինչո՞ւ չէք հասկնար իմ խօսածն. քանի որ չէք կրնար մտիկ ընել իմ խօսքս: 44 Դուք ձեր հօրմէն՝ Զարախիուն էք, եւ կ'ուզէք ձեր հօր ցանկութիւնները գործադրել. ան սկիզբէն մարդասպան էր, ու ճշմարտութեան մէջ չկեցաւ՝ որովհետեւ անոր մէջ ճշմարտութիւն չկայ: Երբ ան սուլտ խօսի՝ կը խօսի բրն իր եռլթենմն, քանի որ ան ստախօս է՝ եւ սուլտին հայրը: 45 Բայց որովհետեւ ես կը խօսիմ ճշմարտութիւնը՝ չէք հաւատար ինձի: 46 Ձեզմէ ո՞վ կրնայ կշտամբել զիս՝ մեղքի համար. իսկ եթէ ես կը խօսիմ ճշմարտութիւնը, ինչո՞ւ չէք հաւատար ինձի: 47 Ա՞ն որ Աստուծմէ է՝ մտիկ կ'ընէ Աստուծոյ խօսքերը. ուստի դուք մտիկ չէք ըներ, քանի որ Աստուծմէ չէք»: 48 Յրեաները պատասխանեցին անոր. «Մենք ճիշտ չենք ըսէր թէ դուն Սամարացի ես, ու դեւ կայ քու ներսդ»: 49 Յիսուս պատասխանեց. «Իմ ներս դեւ չկայ, հապա ես կը պատուեմ իմ Յայրս. բայց դուք՝ կ'անպատուէք զիս: 50 Իսկ ես չեմ փնտոեր իմ փառքս: Կայ մէկը՝ որ կը փնտուե ու կը դատէ: 51 ճշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Եթէ մէկը պահէ իմ խօսքս, մահ պիտի չտեսնէ յալիտեան»»: (այօն ց165) 52 Ուստի Յրեաները ըսին անոր. «Յիմա գիտցանք թէ դեւ կայ քու ներսդ: Աբրահամ մեռաւ, ու մարգարեներն աւ, իսկ դուն կ'ըսես. «Եթէ մէկը պահէ իմ խօսքս՝ մահ պիտի չհամտեսէ յալիտեան»»: (այօն ց165) 53 Միթէ դուն աւելի մեծ ես՝ քան մեր հայր՝ Աբրահամ, որ մեռաւ, ու մարգարեներն ալ մեռան. դուն քեզ ո՞վ կ'ընես»: 54 Յիսուս պատասխանեց. «Եթէ ես զիս փառաւորեմ՝ իմ փառքս ոչինչ է: Իմ Յայրս է՝ որ կը փառաւորէ զիս, որուն համար դուք կ'ըսէք թէ “մեր Աստուածն է”, 55 բայց չէք ճանչնար զայն: Իսկ ես կը ճանչնամ զայն, ու եթէ ըսէի թէ “չեմ ճանչնար զայն”, ձեզի պէս ստախօս կ'ըլլայի. մինչդեռ ես կը ճանչնամ զայն, եւ կը պահեմ անոր խօսքը: 56 Ձեր հայրը՝ Աբրահամ ցանկաց տեսմել իմ օրս, ու տեսաւ եւ ցնծաց»: 57 Իսկ Յրեաները

ըսին անոր. «Դուն տակալին յիսուն տարեկան չես. Աքրահամն ալ տեսար»: 58 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եղմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարեմ ձեզի. «Աքրահամի ըլլալին առաջ ես եմ»: 59 Ուստի քարեր վերցուցին՝ որպէսզի նետեն անոր վրայ. բայց Յիսուս ինքզինք ծածկեց անոնց աշքերէն, ու անոնց մեջեն անցնելով՝ դուրս ելաւ տաճարէն, եւ այսպէս զնաց:

**9** Երբ կ'անցնէր՝ տեսաւ մարդ մը, կոյր ծնած: 2 Իր աշակերտները հարցուցին իրեն. «Ռարքի, ով մեղանչեց, ասիկա՞մ թէ անոր ծնողները, որ ան կոյր ծնաւ»: 3 Յիսուս պատասխանեց. «Ո՛չ ասիկա մեղանչած է, ոչ ալ անոր ծնողները, հապա՝ որպէսզի Աստուծոյ գործերը յայտնաբերուին իր վրայ: 4 Մինչ ցերեկ է, պէտք է որ գործեմ զիս որկողին գործերը. գիշերը կու գայ, երր ոչ մեկը կրնայ գործեկ: 5 Այնքան ատեն որ ես աշխարհի մեջ եմ՝ աշխարհի լոյսն եմ»: 6 Երբ ըսաւ ասիկա՝ թքնեց գետին, կաւ շինեց թուքով, այդ կատու ծեփեց կոյրին աշքերը 7 եւ ըսաւ անոր. «Գնայ, լուացու՛՛ Սելովամի աւազանին մեջ» (որ կը թարգմանուի՝ դրկուած): Ան ալ գնաց եւ լուացուեցաւ, եկալ՝ ու կը տեսնէր: 8 Իսկ դրացիները, եւ անոնք որ նախապէս տեսած էին զինք՝ թէ կոյր եր, կ'ըսէին. «Ասիկա չըր ան՝ որ կը նստէր ու կը մոլրայ»: Ոմանք կ'ըսէին. «Անիկա՞ ե»: 9 Ուրիշներ կ'ըսէին. «Անոր նման մեկն ե»: Իսկ ինք կ'ըսէր. «Ես եմ»: 10 Ուրեմն ըսին իրեն. «Հապա ինչպէս աշքերդ բացուեցան»: 11 Ինք պատասխանեց. «Յիսուս կոչուած մարդ մը կաւ շինեց, ծեփեց աշքերս ու ըսաւ ինծի. «Գնայ Սելովամի աւազանը եւ լուացու՛՛»: Ես ալ գացի, լուացուեցայ, ու կը տեսնեմ»: 12 Ուստի ըսին իրեն. «Ո՞ւր է ան»: Ըսաւ անոնց. «Չեմ գիտեր»: 13 Փարիսեցիներուն տարին զայս՝ որ ժամանակին կոյր եր, 14 ու Շարաթ օր եր՝ երբ Յիսուս շինեց կաւը եւ բացաւ անոր աշքերը: 15 Ուստի Փարիսեցիներն ալ դարձեալ կը հարցնէին իրեն թէ ինչպէս աշքերը բացուեցան»: Ան ալ ըսաւ անոնց. «Կաւ դրաւ աշքերուս վրայ, ու լուացուեցայ եւ կը տեսնեմ»: 16 Ուստի Փարիսեցիներն ոմանք կ'ըսէին. «Վյո մարդը Աստուծուն չէ, որովհետեւ չի պահեր Շաբաթ օրը»: Ուրիշներ կ'ըսէին. «Մեղաւոր

մարդ մը ինչպէս կրնայ ընել այսպիսի նշաններ»: Եւ պառակտում եղաւ անոնց մեջ: 17 Դարձեալ ըսին կոյրին. «Դուն ինչ կ'ըսես անոր մասին՝ որ բացաւ աշքերդ»: Ան ալ ըսաւ. «Մարգարէ մըն ե»: 18 Իսկ Յրեաները չէին հաւատար թէ ան կոյր եր եւ աշքերը բացուեցան, մինչեւ որ կանչեցին այդ աշքերը բացուած մարդուն ծնողները, 19 ու հարցուցին անոնց. «Վյո է ձեր որդին, որուն մասին դուք կ'ըսէք թէ կոյր ծնաւ. հապա ինչպէս հիմա կը տեսնէ»: 20 Անոր ծնողները պատասխանեցին անոնց. «Գիտենք թէ այս է մեր որդին, եւ թէ ինք կոյր ծնաւ: 21 Բայց հիմա ինչ կերպով կը տեսնէ՝ չենք գիտեր, կամ թէ ով բացաւ ատոր աշքերը՝ մենք չենք գիտեր. ինք չափահաս է, իրեն հարցուցէք, ինք թող խօսի իր մասին»: 22 Անոր ծնողները ըսին ասիկա, որովհետեւ կը վախնային Յրեաներէն. քանի որ Յրեաները արդէն միաձայնած էին, որ եթէ մեկը դաւանի զայն որպէս Թրիստոս՝ վրնտուի ժողովարաննեն: 23 Ուստի անոր ծնողները ըսին. «Ինք չափահաս է, իրեն հարցուցէք»: 24 Ուրեմն կրկին կանչեցին այդ մարդը՝ որ կոյր եր, եւ ըսին անոր. «Փայքը տուր Աստուծոյ. մենք գիտենք թէ այդ մարդը մեղաւոր է»: 25 Ան ալ պատասխանեց. «Չեմ գիտեր թէ մեղաւոր է՝ թէ ոչ. մեկ քան գիտեմ, թէ կոյր եի՝ ու հիմա կը տեսնեմ»: 26 Դարձեալ ըսին անոր. «Ինչ ըրաւ բեզի, ինչպէս բացաւ աշքերդ»: 27 Պատասխանեց անոնց. «Արդէն ըսի ծեփի, ու չլսեցիք, ինչո՞ւ կ'ուզեք դարձեալ լսել միթէ դուրք ալ կ'ուզեք ըլլալ անոր աշակերտները»: 28 Իսկ անոնք իեզնելով զայն՝ ըսին. «Դուն ես անոր աշակերտը, իսկ մենք՝ Մովսէսի աշակերտներն ենք: 29 Սենք գիտենք թէ Աստուծուն խօսեցաւ Մովսէսի. բայց չենք գիտեր թէ ասիկա ուրկէ ե»: 30 Մարդը պատասխանեց անոնց. «Վյո է զարմանալին, որ դուք չէք գիտեր թէ ուրկէ եան, թէպէտ ինք բացաւ իմ աշքերս: 31 Գիտենք թէ Աստուծած մտիկ չ'ըներ մեղաւորներուն. բայց եթէ մեկը աստուածապաշտ ըլլայ եւ անոր կամքը գործադրէ՝ մտիկ կ'ընէ անոր: 32 Դարերու սկիզբէն ի վեր լսուած չէ, որ մեկը բացած ըլլայ ծնունդով կոյրի մը աշքերը: (այս ց165) 33 Եթէ անիկա Աստուծուն չըլլար, ոչինչ կրնար լնեմ»: 34 Պատասխանեցին անոր. «Դուն ամբողջովին մեղքերու մեջ ծնած ես, ու մեզին

կը սորվեցնես», եւ վտարեցին զայն: Յ Յիսուս յսեց թէ վտարեցին զայն. երբ գտաւ զայն՝ ըսաւ անոր. «Դուն կը հաւատան Աստուծոյ Որդիին»: Յ Ան պատասխանեց. «Տէր, ով է՝ որ հաւատամ անոր»: Յ Յիսուս ըսաւ անոր. «Թէ՛ տեսար զայն, թէ՛ ալ ինքն է քեզի հետ խօսողը»: Յ Ան ալ ըսաւ. «Կը հաւատամ, Տէ՛ր», ու երկրպագեց անոր: Յ Յիսուս ըսաւ. «Ես այս աշխարհը եկայ՝ դատաստամի համար, որպեսզի չտեսնողները՝ տեսնեն, իսկ տեսնողները՝ կուրանան»: Յ Փարիսեցիներէն ոմանք, որ իրեն հետ էին, լսելով ասիկա՝ ըսին իրեն. «Միթե մենք ալ կոյր ենք»: Յ Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եթե կոյր ըլլայիք՝ մեղք չէիք ունենար. բայց իմա կ'ըսէք. “Կը տեսնենք”. ուրեմն ձեր մեղքը կը մնայ ձեր վրայ»:

**10** «Եշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Ան որ դրսէն չի մտներ ոչխարներուն բակը՝ հապա ուրիշ տեղէ կը բարձրանայ, անիկա գող եւ աւազակ է. Յ բայց ան որ դրսէն կը մտնէ՝ ոչխարներուն հովիլն է”:

Յ Դունապանը կը բանայ անոր, եւ ոչխարները կը լսեն անոր ձայնը. իր ոչխարները կը կանչէ իրենց անունով ու դուրս կը հանէ զանոնք: Յ Երբ հանէ իր ոչխարները՝ կ'երթայ անոնց առշեւեն, ու ոչխարները կը հետեւին իրեն՝ որովհետեւ կը ճանչնան իր ձայնը: Յ Սակայն չեն հետեւիր օտարի մը՝ հապա կը փախչին անկէ, որովհետեւ չեն ճանչնար օտարներու ձայնը»: Յ Յիսուս ըսաւ անոնց այս առակը, բայց անոնք չէին հասկնար թէ ինչ էր՝ որ կը խօսէր իրենց: Յ Ուրեմն Յիսուս դարձեալ ըսաւ անոնց. «Եշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Ես եմ ոչխարներուն դուռը”»: Յ Բոլոր անոնք՝ որ եկան ինձմէ առաջ, գող եւ աւազակ էին, բայց ոչխարները մտիկ չըրին անոնց: Յ Ես եմ դուռը”. Եթե մէկը ներս մտնէ ինձմէ՝ պիտի փրկուի. պիտի մտնէ ու ելլէ, եւ արօտ գտնէ: Յ Գողը ուրիշ բանի համար չի գար, բայց միայն՝ գողնալու, սպաննելու եւ կորսնցնելու համար: Ես եկայ որ կեանք ունենան, եւ ճոխութեամբ ունենան: Յ Ես եմ բարի հովիլը”. բարի հովիլը կ'ընծայէ իր անձը ոչխարներուն համար: Յ Բայց վարձկանը՝ որ հովիլ չէ եւ ոչխարները իր

սեփականը չեն, երբ տեսնէ թէ զայլ կու զայ՝ կը թողոր ոչխարները ու կը փախչի. եւ զայլ կը յափշտակէ ոչխարները ու կը ցրուէ զանոնք: Յ Եւ վարձկանը կը փախչի՝ որովհետեւ ինք վարձկան է, ու չի հոգար ոչխարները: Յ Ես եմ բարի հովիլը”. կը ճանչնամ իմիններս ու կը ճանցուիմ իմիններս: Յ Ինչպէս Յայրը կը ճանչնայ զիս՝ ես ալ կը ճանչնամ Յայրը, եւ իմ անձս կ'ընծայեմ ոչխարներուն համար: Յ Ուրիշ ոչխարներ ալ ունիմ որոնք այս բակէն չեն. զանոնք ալ պէտք է բերեմ. ու իմ ձայնս պիտի լսեն, եւ ըլլան մէկ հօտ ու մէկ հովիլ: Յ Իմ Յայրս կը սիրէ զիս՝ բանի որ ես իմ անձս կ'ընծայեմ, որպեսզի դարձեալ առնեմ զայն: Յ Ո՛չ մէկը կ'առնէ զայն ինձմէ, հապա ես ինձմէ կ'ընծայեմ զայն: Իշխանութիւն ունիմ ընծայելու զայն, եւ իշխանութիւն ունիմ դարձեալ առնելու զայն. այս պատուերը ստացայ իմ Յօրմէս»: Յ Այս խօսքերուն համար՝ դարձեալ պառակտում եղաւ Յրեաններուն մէջ: Յ Անոնցմէ շատեր կ'ըսէին. «Դեն կայ ատոր մէջ, ու խելազարած է. ինչնի նտիկ կ'ընէք ատոր»: Յ Ուրիշներ կ'ըսէին. «Այս խօսքերը դիւահարի խօսքեր չեն. միթէ դեւը կրնայ բանալ կոյրերուն աչքերը»: Յ Այդ ատեն Երուսաղէմի մէջ Նաւակատիքի տօնը կը կատարուեր», ու ձմեռ էր. Յ Յիսուս կը բալէր տաճարին մէջ՝ Սողոմոնի սրահը: Յ Ուստի Յրեանները շրջապատեցին զինք եւ ըսին իրեն. «Միշել Երբ այտի մտատանջես մեզ. Եթե Քրիստոսը դրւն ես՝ բացորդապէս ըսէ մեզի»: Յ Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Հայի ձեզի, ու չէք հաւատար: Այս գործերը՝ որ ես կ'ընեմ իմ Յօրս անունով, անրնք կը վկայէն իմ մասիս: Յ Բայց դուք չէք հաւատար՝ որովհետեւ իմ ոչխարներէս չէք, ինչպէս ըսի ձեզի»: Յ Իմ ոչխարներս կը լսեն իմ ձայնս, ես ալ կը ճանչնամ զանոնք, եւ կը հետեւին ինձի: Յ Ես կու տամ անոնց յալիտենական կեանքը, ու յալիտեան պիտի չկորսուին, եւ ոչ մէկը պիտի յափշտակէ զանոնք իմ ձեռքէս: (αιօն ց165, αιօնιος ց166) Յ Իմ Յայրս՝ որ ինծի տուալ զանոնք՝ բոլորէն մնձ է, ու ոչ մէկը կրնայ յափշտակէ իմ Յօրս ձեռքէն: Յ Ես եւ Յայրը մէկ ենք»: Յ Ուստի Յրեանները դարձեալ բարեր վերցուցին՝ որպեսզի բարկոծեն զինք: Յ Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ծատ բարի

գործեր ցոյց տուի ծեզի՝ իմ Յօրմէս. անոնցմէ ո՞ր գործին համար կը քարկոծեր զիս»: 33 Յրեաները պատախաննեցին անոր. «Քեզ չենք քարկոծեր բարի գործի համար, հապա՝ հայիոյութեան համար. որովհետեւ դուն՝ որ մարդ ես, դուն քեզ Աստուած կ'ընես»: 34 Յիսուս պատախաննեց անոնց. «Միթե ծեր Օրէնքին մէջ գրուած չէ. «Ես ըսի. «Դուք աստուածներ եք»»: 35 Եթէ աստուածներ կը կոչէ անոնք՝ որոնց տրուեցալ Աստուծոյ խօսքը, (ու կարեի չէ որ այդ գրուածը աւրուի, ) 36 հապա զայն՝ որ Յայրը սրբացուց եւ աշխարի դրկեց, դուք ինչպէս կ'ըսէք անոր. «Կը հայիոյէս», որովհետեւ ըսի. «Աստուծոյ Որդի եմ»: 37 Եթէ չեմ ըսեր իմ Յօրս գործերը՝ միշ հաւատաք ինծի: 38 Իսկ եթէ կ'ընեմ, թեպէտ չէք հաւատաք ինծի՝ գոնէ գործերնւն հաւատացէք, որպէսզի գիտնաք եւ հաւատաք թէ Յայրը իմ մէջս է, ու ես՝ անոր մէջ»: 39 Դարձեալ կը ջանային ձերբակալել զայն. բայց զնաց անոնց ձեռքեն, 40 եւ դարձեալ մեկնեցալ Յորդանանի միլս կողմը, այն տեղը՝ ուր Յովիաննես նախապէս կը մկրտէր, ու մնաց հոն: 41 Շատեր գացին անոր եւ ըսին. «Իրան Յովիաննես նշան մը չըրաւ. 42 բայց ինչ որ Յովիաննես ըսաւ ասոր մասին՝ ամէնը ճշմարիտ եր»: Ու հոն շատեր հաւատացին անոր:

**11** Մարիամի եւ անոր քրոջ՝ Մարթայի գիտլէն. Բեթանիայէն, Ղազարոս անունով մէկը հիւանդ էր: 2 (Ազիկա այն Մարիամն էր՝ որ օծեց Տէրը օծանելիքով ու սրբեց անոր ոտքերը իր մազերով. անոր եղբայրը՝ Ղազարոս հիւանդ էր: ) 3 Ուրեմն իր քոյրերը մարդ դրկեցին անոր եւ ըսին. «Տէր, ահա ան՝ որ դուն կը սիրե՞ս հիւանդ է»: 4 Երբ Յիսուս լսեց՝ ըսաւ. «Վյո հիւանդութիւնը մահուան համար չէ՝ հապա Աստուծոյ փառքին համար, որպէսզի Աստուծոյ Որդին փառաւորուի անով»: 5 Արդարեւ Յիսուս կը սիրեր Մարթան եւ անոր քոյրն ու Ղազարոսը: 6 Ուրեմն երբ լսեց թէ հիւանդ է, եղած տեղը երկու օր ալ մնաց. 7 յետոյ ըսաւ աշակերտներուն. «Եկէք, դարձեալ Յրեաստան երթանք»: 8 Աշակերտները ըսին իրեն. «Ռաբրի, Յրեաները իհնա կը փնտուին քեզ՝ քարկոծելու համար, ու դարձեալ հոն կ'երթաս»: 9 Յիսուս պատախաննեց. «Օրը տասներկու ժամ չէ: Եթէ

մէկը ցերեկը քալէ՝ չի սայթաքիր, որովհետեւ այս աշխարհի լոյսը կը տեսնէ. 10 բայց եթէ մէկը գիտերուան մէջ քալէ՝ կը սայթաքիր, որովհետեւ իրեն հետ լոյս չկայ»: 11 Վյո բաները խօսելէ ետք՝ ըսաւ անոնց. «Ղազարոս՝ մեր բարեկամը՝ քնացած է, բայց կ'երթանմ՝ որպէսզի արթնցնեմ զայն»: 12 Եր աշակերտները ըսին. «Տէր, եթէ քնացած է՝ պիտի առողջանայ»: 13 Յիսուս կը խօսէր անոր մահուան մասին, բայց անոնք կը կարծէին թէ քունով հանգստանալուն մասին կը խօսէր: 14 Վյո ատեն Յիսուս բացորոշապէս ըսաւ անոնց. «Ղազարոս մեռաւ. 15 ու ես ուրախ եմ ծեզի համար՝ որ հոն չէի, որպէսզի դուք հաւատաք. բայց եկէք՝ երթանք անոր»: 16 Թովմաս, որ Երկուորեակ կը կոչուէր, ըսաւ աշակերտակիցներուն. «Մէնք ալ երթանք՝ որպէսզի մեռնինք անոր հետ»: 17 Երբ Յիսուս եկաւ, գտաւ որ ան արդէն չորս օրէ ի վեր գերեզմանը դրուած էր: 18 Բեթանիա Երուսաղէմի մօտ էր՝ տասնինգ ասպարեզի չափ. 19 Եւ Յրեաններէն շատեր եկած էին Մարթայի ու Մարիամի, որպէսզի սփոփեն զանոնք իրենց եղրօն համար: 20 Ուստի՝ երբ Մարթա լսեց թէ Յիսուս կու զայ՝ զնաց դիմաւորելու զայն. բայց Մարիամ նստած էր տան մէջ: 21 Մարթա ըսաւ Յիսուսի. «Տէր, եթէ հոն ըլլայիր, եղրայրս չէր մեռներ. 22 Բայց գիտեմ թէ իհմա ալ՝ դուն ինչ որ խնդրես Աստուծմէ, Աստուած պիտի տայ քեզի»: 23 Յիսուս ըսաւ անոր. «Եղբայրդյարութիւն պիտի առնէ»: 24 Մարթա ըսաւ անոր. «Գիտեմ թէ յարութեան ժամանակը՝ վերջին օրը՝ յարութիւն պիտի առնէ»: 25 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ես եմ յարութիւնն ու կեանքը: Վն որ կը հաւատաք ինծի, թէեւ մեռնի՝ պիտի ապրի. 26 Եւ ով որ կ'ապրի եւ կը հաւատաք ինծի, յալիտեան պիտի չմեռնի: Դուն կը հաւատան ասոր»: (աժօն ց165) 27 Ըսաւ անոր. «Վյո, Տէր, ես կը հաւատամ թէ դուն ես Քրիստոս՝ Աստուծոյ Որդին, որ աշխարհ պիտի գար»: 28 Երբ ըսաւ ասիկա՝ զնաց, ու ծածկաբար կանչեց իր քոյրը՝ Մարիամը, ըսելով. «Կարդապէտը եկած է, եւ կը կանչէ քեզ»: 29 Երբ ան լսեց՝ շուտով ոտքի ելաւ ու եկաւ անոր քով: 30 Յիսուս դեռ եկած չէր գիտը, հապա այն տեղն էր՝ ուր Մարթա դիմաւորեց զինք: 31 Բայց Յրեանները, որ տան

մԵզ Եին անոր հետ եւ կը սփոփեին զայն, երբ տեսան թԵ Մարիամ շուտով կանզմեցաւ ու զնաց, իրենք ալ հետեւեցան անոր՝ ըսելով. «Գերեզմանը կ'երթայ՝ որպէսզի հոն լայ»: **32** Իսկ Մարիամ, երբ հասաւ Յիսուսի եղած տեղը ու տեսաւ զինք, անոր ոտքը իյնալրով՝ ըսաւ անոր. «ՏԵր, եթե հոս ըլլայիր՝ եղբայրս չեր մեռներ»: **33** Ուրեմն երբ Յիսուս տեսաւ զայն՝ որ կու լար, եւ անոր հետ եկող Յրեաները՝ որոնք կու լային, սրդողեցաւ իր հոգին մԵզ ու վլրովեցաւ, **34** եւ ըսաւ. «Ո՞ւր դրած էք զայն»: Ըսին իրեն. «ՏԵր, եկնր ու տես»: **35** Յիսուս լացաւ. **36** Ուստի Յրեաները կ'ըսէին. «Նայեցք, որչափ կը սիրեր զայն»: **37** Անոնցմէ ոմանք ալ կ'ըսէին. «Ասիկա՝ որ կոյրին աչքերը քացաւ, չեր կրնար այնպէս ընել՝ որ այս ալ չմեռներ»: **38** Ուրեմն Յիսուս՝ դարձեալ սրդողելով ինքնիր մԵզ՝ զնաց գերեզման. ան քարայր մըն Եր, որուն վրայ քար մը դրուած էր: **39** Յիսուս ըսաւ. «Վերցուցք այդ քարը»: Մեռելին քոյր՝ Մարթա՝ ըսաւ անոր. «ՏԵր, արդեն նեխած պիտի ըլլայ, որովհետեւ չորս օրուան Է»: **40** Յիսուս ըսաւ անոր. «Թեզի չըսի թԵ պիտի տեսնես Աստուծոյ փառքը՝ եթե հաւատաս»: **41** Ուստի վերցուցին քարը: Յիսուս քարձրացուց իր աչքերը եւ ըսաւ. «Յայր, շնորհակալ եմ քեզմէ՝ որ լսեցիր զիս: **42** Ու ես գիտի թԵ ամեն ատեն կը լսե զիս. բայց ըսի շորէս կայնող բազմութեան համար, որպէսզի հաւատան թԵ դրւն դրկեցիր զիս»: **43** Ասիկա ըսելին ետք՝ քարձրածայն պոռաց. «Նազարնս, դմւրս եկուր»: **44** Մեռելն ալ եղաւ՝ ոտքերն ու ձեռքերը պատանքով կապուած, եւ դմբք՝ վարշամակով պատուած: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Արձակեցք զինք, ու թոյլ տուէք որ երթայ»: **45** Յրեաներէն շատեր՝ որ եկած Եին Մարիամի քով, երբ տեսան Յիսուսի ըրածը՝ հաւատացին իրեն: **46** Բայց անոնցմէ ոմանք զացին Փարիսեցիներուն ու պատմեցին անոնց Յիսուսի ըրածը: **47** Ուստի քահանայապետներն ու Փարիսեցիները ժողով գումարեցին՝ եւ ըսին. «Ի՞նչ ընենք, քանի որ այս մարդը քազմաթիւ նշաններ կ'ընէ: **48** Եթե թոյլ տանք անոր՝ որ այսպէս շարունակէ, բոլորն ալ պիտի հաւատան անոր, ու Յօնմայեցիները պիտի զան եւ կործաննեն մեր տեղն ու ազգը»: **49** Անոնցմէ մԵկը՝ Կայիափա անունով, որ այդ

տարուան քահանայապետն էր, ըսաւ անոնց. **50** «Դուք ոչինչ զիտէք, ու չեք ալ մտածեր թԵ աւելի օգտակար է մԵզի՝ որ մԵկ մարդ մեռնի ժողովուրդին համար, եւ ամբողջ ազգը չկորսուի»: **51** Բայց այս բանը ոչ թԵ ինքնիրմէ ըսաւ, հապա այդ տարուան քահանայապետը ըլլալով՝ մարգարեացաւ թԵ Յիսուս պիտի մեռներ ազգին համար. **52** Եւ ոչ միայն ազգին համար, այլ նաեւ հաւաքելով միացնելու համար Աստուծոյ ցրուած որդիները: **53** Ուրեմն այդ օրեն ետք խորհրդակցեցան՝ որ սպաննեն զայն: **54** Ուստի ալ Յիսուս բացորոշապէս չեր շրջեր Յրեաներուն մԵզ, հապա անկէ զնաց անապատին մօտ երկրամաս մը, քաղաք մը՝ որ Եփրայիմ կը կոչուէր, եւ հոն կեցաւ իր աշակերտներուն հետ: **55** Երբ Յրեաներուն Զատիկը մօտեցաւ, այդ երկրամասէն շատեր երուսաղէմ քարձրացան Զատիկէն առաջ՝ որպէսզի մաքրագործն իրենք զիրենք: **56** Ուստի կը վնտուին Յիսուսը, ու տաճարին մԵզ կեցած ատեն՝ կ'ըսէին իրարու. «Ի՞նչ է ձեր կարծիքը. արդեօք բնաւ պիտի չգայ այս տօնին»: **57** Իսկ քահանայապետներն ու Փարիսեցիները պատուիրեր Եին, որ եթե մԵկը գիտնայ անոր ուր ըլլայ՝ ողյու տայ, որպէսզի ձերբակալեն զայն:

**12** Իսկ Յիսուս Զատիկէն վեց օր առաջ եկաւ Բեթանիա, ուր կը գտնուէր մԵռած Ղազարոսը՝ որ ինք մԵռելներէն յարուցանեց: **2** Յոն՝ ընթրիք մը սարքեցին անոր. Մարթա կը սպասարկէր, ու Ղազարոս անոր հետ սեղան նստողներէն՝ մԵկն էր: **3** Իսկ Մարիամ՝ առնելով մԵկ լիսր թանկագին նարդոսի օծանելիք՝ օծեց Յիսուսի ոտքերը, եւ սրբեց անոր ոտքերը իր մազերով. ու տունը լեցուեցաւ օծանելիքին հոտով: **4** Ուստի աշակերտներէն մԵկը՝ Իսկարիովտացի Սիմոնեան Յուդա, որ պիտի մատնէր զինք, ըսաւ. **5** «Ի՞նչո՞ւ այդ օծանելիքը չծախուեցաւ երեք հարիւր դահեկանի՝ որ տորուէր աղքատներուն»: **6** Ասիկա ըսաւ՝ ոչ թԵ աղքատները հոգալուն համար, հապա՝ քանի որ գոյն Եր եւ ինք ուներ գանձանակը, ու կը կրէր ինչ որ ձգուէր: **7** Իսկ Յիսուս ըսաւ. «Թոյլ տուր անոր. այդ բանը պահեց իմ թաղումիս օրուան համար: **8** Ուրովիետեւ աղքատները ամեն ատեն ունիք ձեզի հետ,

բայց զիս ամեն ատեն չունիք»: 9 Ուստի Յրեաներէն մեծ բազմութիւն մը գիտցաւ անոր հոն ըլլալը, ու եկաւ՝ ոչ միայն Յիսուսի համար, այլ նաեւ տեսնելու Ղազարոսը՝ որ մեռեներէն յարուցանած էր: 10 Իսկ քահանայապետները խորհրդակցեցան՝ որ սպաննեն Ղազարոսն ալ: 11 որովհետեւ Յրեաներէն շատեր անոր պատճառով կ'երթային ու կը հաւատային Յիսուսի: 12 Յետեւեալ օրը՝ մեծ բազմութիւն մը, որ եկած էր տօնին, երբ լսեց թէ Յիսուս կու գայ Երուսաղեմ, 13 առաւ արմաւենիի ոստեր, դուրս եկաւ զայն դիմաւրելու, եւ կ'աղաղակէր. «Ովսաննա, օրինեալ է Խրայէի թագաւորը՝ որ կու գայ Տէրոց անունով»: 14 Յիսուս՝ գտնելով աւանակ մը՝ նստաւ անոր վրայ, ինչպէս գրուած է: 15 «Մի վախնար, Սիոնի աղջիկ. ահա թագաւորդ կու գայ՝ նստած իշու աւանակի վրայ»: 16 Անոր աշակերտները նախապէս չիասկցան այդ բաները. բայց երբ Յիսուս փառաւորուեցաւ, այն ատենյիշեցին թէ ատոնք գրուած էին անոր մասին, եւ թէ իրենք ըրին անոր այդ բաները: 17 Իրեն հետ եղորդ բազմութիւնը կը վկայէր թէ գերեզմաննեն դուրս կանչեց Ղազարոսը ու մեռեներէն յարուցանեց զայն: 18 Այս պատճառով ալ բազմութիւնը դիմաւորեց զինք, որովհետեւ լսեցին թէ ինք ըրած էր այս նշանը: 19 Իսկ Փարիսեցիները կ'ըսէին իրարու. «Կը նշմարէք թէ անօգուտ է. ահա ամբողջ աշխարհը կը հետեւի անոր»: 20 Յոն՝ տօնին երկրպագելու բարձրացողներուն մէջ՝ քանի մը Յոյներ կային: 21 Ասոնք մօտեցան Փիլիպպոսի, որ Գալիլեայի Բեթսայիդային էր, ու կը թախանձէին անոր՝ ըսելով. «Տէր, կ'ուզենք Յիսուսը տեսներ»: 22 Փիլիպպոս եկաւ եւ ըսաւ Անդրէասի, ապա դարձեալ Անդրէաս ու Փիլիպպոս միասին ըսին Յիսուսի: 23 Յիսուս ալ պատասխանեց անոնց. «Ժամը հասաւ՝ որ մարդու Որդին փառաւորուի: 24 Ծշմարտապէս, ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի. «Եթէ ցորենին հատիկը հոդին մէջ իյնալով չմեռնի՝ ինք մինակ կը մնայ. բայց եթէ մեռնի՝ շատ պտուղ կը բերէ»: 25 Ա՞ն որ կը սիրէ իր անձը՝ պիտի կորսնցն զայն, եւ ան որ կ'ատ իր անձը այս աշխարհի մէջ՝ յալիտենական կեանքին համար պիտի պահէ զայն: (աթոն ց166) 26 Եթէ մէկը կը սպասարկէ ինծի՝ թող հետեւի ինծի. ու ես

նր որ եմ, իմ սպասարկուս ալ իրն պիտի ըլլայ. Եթէ մէկը կը սպասարկէ ինծի, Յայրը պիտի պատուե զինք»: 27 «Յիմա իմ անծ վրդոված է, եւ ինչ ըսեմ. «Յայր, ազատէ զիս այս ժամնէն»: Բայց ես եկած եմ ասոր համար՝ այս ժամուն: 28 «Յայր, փառաւորէ քու անունդ»: Ուստի ձայն մը եկաւ երկինքէն. «Փառաւորեցի այս ու դարձեալ պիտի փառաւորեմ»: 29 Բազմութիւնը՝ որ կայնած էր ու կը լսէր, կ'ըսէր. «Որոտում կ'ըլլայ»: Ոմանք ալ կ'ըսէին. «Յրեշտակ մը խօսեցաւ իրեն հետ»: 30 Յիսուս պատասխանեց. «Այս ձայնը եկաւ ոչ թէ ինծի համար, հապա՞ ծեզի համար: 31 Յիմա է այս աշխարհի դատաստանը, հիմա պիտի փոտրուի այս աշխարհի իշխանը: 32 Ես այ երբ բարձրանամ երկրէն, բոլոր ալ պիտի քաշեմ ինծի»: 33 Այս բանը կ'ըսէր՝ մատնանշելով թէ ինչ տեսակ մահով պիտի մեռնէր: 34 Բազմութիւնը պատասխանեց անոր. «Մենք լսեցինք Օրէնքէն թէ Քրիստոս յալիտեան կը մնայ: Դուն ինչպէս կ'ըսես. «Մարդու Որդին պէտք է բարձրանայ»: Ո՞վ է այդ մարդու Որդին»: (աթոն ց165) 35 Ուստի Յիսուս ըսաւ անոնց. «Քիչ մը ատեն ալ լոյսը ծեզի հետ է. քալեցէք՝ մինչ տակաւին լոյսը ունիք, որպէսզի խաւար չիասնի ծեր վրայ. որովհետեւ խաւարի մէջ քալողը չի գիտեր թէ նր կ'երթայ: 36 Մինչ լոյսը ունիք՝ հաւատացէք այդ լոյսին, որպէսզի լոյսի որդիներ ըլլաք»: Յիսուս այս բաները խօսեցաւ, ապա զնաց՝ ինքզինք ծածկելով անոնց աչքերէն: 37 Թէպէտ այնքան նշաններ ըրած էր անոնց առջեւ, անոնք չէին հաւատար իրեն. 38 որպէսզի իրագործուի Եսայի մարգարէին խօսքը՝ որ ըսած էր. «Տէր, ո՞վ հաւատաց մէր տուած լուրին, ու Տէրոց բազուկը որդին յայտնուեցաւ»: 39 Եթէն կրնար հաւատալ՝ քանի որ Եսայի դարձեալ ըսած է. 40 «Կուրցուց անոնց աչքերը եւ կարծրացուց անոնց սիրտը, որպէսզի չտեսնեն իրենց աչքերով, չիասկնան իրենց սիրտով ու դարձի չզան, եւ ես չքժշկեմ զանոնք»: 41 Եսայի ըսաւ ասիկա՝ երբ տեսաւ անոր փառքը ու խօսեցաւ անոր մասին: 42 Սակայն միաժամանակ՝ պետերէն ալ շատեր հաւատացին իրեն. բայց չէին դաւաներ զայն՝ Փարիսեցիներուն պատճառով, որպէսզի չվրնտուին ժողովարանն: 43 որովհետեւ աւելի սիրեցին մարդոց փառքը՝ քան Աստուծոյ

փառքը: **44** Յիսուս կ'աղաղակէր. «Ա՞ն որ կը հաւատայ ինծի, կը հաւատայ ոչ թէ ինծի, հապա՞ զիս դրկողին. **45** Եւ ան որ կը տեսնէ զիս, կը տեսնէ զիս դրկողը: **46** Ես աշխարհ եկայ իքր լոյս, որպէսզի ով որ հաւատայ ինծի՝ չմնայ խաւարի մէջ: **47** Եթէ մէկը լսէ իմ խօսքերս ու չհաւատայ՝ ես չեմ դատեր զինք, քանի որ ես եկայ՝ ոչ թէ դատելու աշխարհը, հապա՝ փրկելու աշխարհը: **48** Ա՞ն որ կ'անարգէ զիս եւ չ'ընդունիր իմ խօսքերս, ունի մէկը՝ որ կը դատէ զինք. այն խօսքը՝ որ ես ըսի, անիկա պիտի դատէ զինք՝ վերջին օրը: **49** Ուրովիետե ես ինձմէ չխօսեցայ, հապա Յայրը՝ որ որկեց զիս, ինք պատուիրեց ինծի թէ ինչ պիտի ըսեմ եւ ինչ պիտի խօսիմ: **50** Եւ գիտեմ թէ անոր պատուիրածը՝ յալիտենական կեանքն է. ուրեմն ինչ որ կը խօսիմ, այնպէս կը խօսիմ ինչպէս Յայրը ըսաւ ինծի»: (անոն ց166)

## 13 Զատիկի տօնման առաջ Յիսուս, գիտնալով

թէ իր ժամը հասած է՝ որ մեկնի այս աշխարհեն Յօրը քով, սիրած ըլլալով իրենները՝ որոնք աշխարհի մէջ էին, սիրեց զանոնք մինչեւ վախճանը: **2** Երբ ընթրիք կ'ըլլար, (Զարախօսը արդեն Խսկարիովտացի Սիմոնեան Յուղան դրոյած էր՝ որ մասնէ զայն,) **3** Յիսուս՝ գիտնալով թէ Յայրը ամէն բան տուալ իր ձեռքը, եւ թէ ինք եկաւ Աստուծմէ ու կ'երթայ Աստուծոյ քով, **4** ոտքի ելաւ ընթրիքէն, մէկդի դրաւ հանդերձները, եւ առնելով դենջակ մը՝ կապեց մէջքին: **5** Յետոյ ջուր լեցուց կոնքին մէջ, եւ սկսաւ լուալ աշակերտներուն ուորքերը ու սրբել մէջքին կապած դենջակով: **6** Ուստի եկաւ Սիմոն Պետրոսի. ան ալ ըսաւ իրեն. «Տէր, դո՞ւն պիտի լուաս իմ ուորքերս»: **7** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ինչ որ ես կ'ընեմ՝ դրւն իհմա չես ըմքոներ, բայց յետոյ պիտի ըմքոնես»: **8** Պետրոս ըսաւ անոր. «Դուն բնաւ պիտի չլուաս իմ ուորքերս»: Յիսուս պատասխանեց անոր. «Եթէ չլուամ քեզ, դուն բաժին չունիս ինծի հետ»: (անոն ց165) **9** Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոր. «Տէր, ոչ միայն ուորքերս, այլ նաեւ՝ ձեռքերս ու գլուխս»: **10** Յիսուս ըսաւ անոր. «Ա՞ն որ լոգած է՝ միայն ուորքերը լուալու պէտք ունի, որ ամբողջովին մաքուր ըլլայ. եւ դուք մաքուր եք, բայց ոչ բոլորդ»: **11** Վրդարեւ գիտեր թէ ով պիտի մատնէր զինք: Ուստի ըսաւ. «Բոլորդ

մաքուր չէք»: **12** Երբ լուաց անոնց ուորքերը, եւ առնելով իր հանդերձները՝ դարձեալ սեղան նստաւ, ըսաւ անոնց. «Գիտէք ինչ ըրի ձեզի: **13** Դուք Վարդապետ ու Տէր կը կոչէք զիս, եւ ճիշդ կ'ըսէք, որովհետեւ այնպէս եմ: **14** Ուստի եթէ ես՝ Տէրս ու Վարդապետս՝ լուացի ձեր ուորքերը, դո՞ւք ալ պարտաւոր եք լուալ իրարու ուորքերը: **15** Ուրովիետեւ օրինակ մը տուի ձեզի, որպէսզի ինչպէս ես ըրի ձեզի՝ դուք ալ ընեք: **16** Եշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Շառան իր տիրոջմնն մեծ չէ, ոչ ալ դրկուածը՝ զինք դրկողին մեծ է»: **17** Եթէ գիտէք այս քանները, երանելիք եք՝ եթէ ընէք զանոնք: **18** Ես կը խօսիմ՝ ոչ թէ ձեր բոլորին համար, որովհետեւ ես կը ճանչնամ իմ ընտրածներս. հապա՝ որպէսզի իրագործուի այս գրուածը. «Ա՞ն որ հաց կ'ուտէր ինծի հետ՝ կրունկ վերցուց ինծի դէմ»: **19** Այժմէն կ'ըսեմ ձեզի՝ ըլլալէն առաջ, որպէսզի երբ ըլլայ՝ հաւատաք թէ ես ան եմ: **20** Եշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ով որ ընդունի ան՝ որ ես կը որկեմ, կ'ընդունի զիս, եւ ով որ կ'ընդունի զիս՝ կ'ընդունի զիս դրկողը»: **21** Երբ Յիսուս ըսաւ ասիկա՝ վրդովեցալ իր հոգիին մէջ, եւ վկայեց՝ ըսելով. «Եշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ ձեզմէ մէկը պիտի մատնէ զիս»: **22** Ուստի աշակերտները իրարու կը նայէին, վարանած՝ թէ որոն մասին կը խօսէր: **23** Աշակերտներէն մէկը կար՝ Յիսուսի քով նստած, որ Յիսուս կը սիրէր: **24** Ուրեմն Սիմոն Պետրոս նշան կ'ընէր անոր, հարցափորձելու թէ ով պիտի ըլլայ ան՝ որուն մասին կը խօսէր: **25** Ան ալ՝ իյնալով Յիսուսի կուրծքին վրայ՝ ըսաւ անոր. «Տէր, ով է անիկա»: **26** Յիսուս պատասխանեց. «Ա՞ն է՝ որուն թաթիւելով կու տամ այս պատառը»: Եւ թաթիւելով պատառը՝ տուալ Խսկարիովտացի Սիմոնեան Յուղայի: **27** Պատառէն ետք՝ Սատանան մտաւ անոր ներսը. ուստի Յիսուս ըսաւ անոր. «Ինչ որ պիտի ընես՝ շուտով ըրէ»: **28** Բայց սեղան նստողներէն ոչ մէկը հասկցաւ թէ ինչո՞ւ ըսաւ անոր ասիկա. **29** Որովհետեւ ոմանք կը կարծէին թէ քանի որ Յուղա ուներ գանձանակը՝ Յիսուս կ'ըսէր անոր. «Գնէ ինչ որ պիտի է մեզի այս տօնին». կամ՝ որպէսզի բան մը տայ աղքատներուն: **30** Ան ալ՝ ստանալով պատառը՝ իսկոյն դուրս ելաւ.

սակայն գիշեր էր: **Յ** Երբ ան դուրս ելաւ՝ Յիսուս ըստա. «Հիմա մարդու Որդին փառաւորուեցաւ, եւ Աստուած փառաւորուեցաւ անով: **Յ** Եթէ Աստուած փառաւորուեցաւ անով, Աստուած ալ իրմով պիտի փառաւորէ զայն, ու շուտով պիտի փառաւորէ զայն: **Յ** Որդեալսներ, քիչ մը ատեն ալ ձեզի հետ եմ. պիտի փնտուէր զիս, եւ ինչպէս Յրեաներուն ըսի. «Դուք չէք կրնար գալ ուր որ ես կ'երթամ», հիմա ձեզի ալ կ'ըսեմ: **Յ** Նոր պատուիրան մը կու տամ ձեզի. «Միրեցէք զիրար». ինչպէս ես սիրեցի ձեզ, դուք ալ սիրեցէք զիրար: **Յ** Ասմկ բոլորը պիտի գիտնան թէ իմ աշակերտներս էք, եթէ սէր ունենաք իրարու հանդեպ»: **Յ** Սիմոն Պետրոս ըստա անոր. «Տէր, ո՞ւր կ'երթաս»: Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ուր որ ես կ'երթամ» դուն հիմա չես կրնար հետեւիլ ինձի. բայց յետոյ պիտի հետեւիս ինձի»: **Յ** Պետրոս ըստա անոր. «Տէր, ինչո՞ւ հիմա չեմ կրնար հետեւիլ քեզի. ես իմ անձս ալ պիտի ընծայեմ քեզի համար»: **Յ** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Փու անձո պիտի ընծայես ինձի համար: Եշմարտապէս, Եշմարտապէս կը յայտարարեմ քեզի. «Աքաղաղը պիտի չկանչէ՝ մինչեւ որ դուն երեք անգամ ուրանաս զիս»:

## **14** «Ձեր սիրտը թող չվրդովի. հաւատացէք

Աստուծոյ, հաւատացէք նաեւ ինձի: **Յ** Շատ բնակարաններ կան իմ Յօրս տան մէջ. եթէ այդպէս չըլլար, միթէ պիտի ըսէի ձեզի թէ կ'երթամ՝ որ տեղ պատրաստեմ ձեզի: **Յ** Երբ երթամ եւ տեղ պատրաստեմ ձեզի, դարձեալ պիտի գամ ու քովս ընդունիմ ձեզ, որպէսզի ո՞ւր ես եմ դուք ալ հոն ըլլաք: **Յ** Գիտէք ո՞ւր կ'երթամ, գիտէք նաեւ ճամբան»: **Յ** Թովմաս ըստա անոր. «Տէր, չենք գիտէք ո՞ւր կ'երթաս, եւ ինչպէս կրնանք գիտնալ ճամբան»: **Յ** Յիսուս ըստա անոր. «Ես եմ ճամբան, Եշմարտութիւնն ու կեանք. ոչ մէկը կու զայ Յօրը քով՝ բայց միայն ինձմով: **Յ** Եթէ ճանչնայիք զիս՝ պիտի ճանչնայիք նաեւ իմ Յայրս. եւ այժմէն իսկ կը ճանչնաք զայն, ու տեսած էք զայն»: **Յ** Փիլիպոս ըստա անոր. «Տէր, ցոյց տուր մեզի Յայրը, ու կը բաւէ մեզի»: **Յ** Յիսուս ըստա անոր. «Այսքան ժամանակ ես ձեզի հետ եմ, եւ չճանչցա՞ր զիս, Փիլիպոսն: Ան որ տեսալ զիս՝ տեսալ Յայրը. դուն ինչպէս կ'ըսես. «Ցոյց տուր

մեզի Յայրը»: **Յ** Չես հաւատար թէ ես Յօրը մէջն եմ, ու Յայրը իմ մէջս է: Այն խօսքերը՝ որ կ'ըսեմ ձեզի, ես ինձմէ չեմ ըսեր. հապա Յայրը՝ որ բնակած է իմ մէջս, անիկա կ'ընէ այդ գործերը: **Յ** Յաւատացէք ինձի, թէ ես Յօրը մէջն եմ, ու Յայրը իմ մէջս է: **Յ** Այլապէս՝ գնէ գործերուն համար հաւատացէք ինձի: Եշմարտապէս, Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ան որ կը հաւատայ ինձի, հնոր ալ պիտի ընէ այն գործերը՝ որ ես կ'ընեմ, եւ անոնցմն աւելյ մեծ գործեր պիտի ընէ, որովհետեւ ես կ'երթամ Յօրս քով»: **Յ** Ինչ որ ինտրէք իմ անունովս՝ պիտի ընեմ զայն, որպէսզի Յայրը փառաւորուի Որդիով: **Յ** Եթէ որեւէ բան խնդրէք իմ անունովս, պիտի ընեմ»: **Յ** «Եթէ կը սիրէք զիս՝ պահեցէք իմ պատուիրաններս: **Յ** Ես ալ պիտի թախանձեմ Յօրը, եւ ուրիշ Միսիարիչ մը պիտի տայ ձեզի, որպէսզի յալիտեան բնակի ձեզի հետ. – (այստեղ ց165) **Յ** Եշմարտութեան Յոգին, որ այս աշխարհը չի կրնար ընդունիլ, որովհետեւ չի տեսներ զայն ու չի ճանչնաք զայն. բայց դուք կը ճանչնաք զայն, որովհետեւ կը բնակի ձեր քով եւ պիտի ըլլայ ձեր մէջ: **Յ** Ձեզ որք պիտի չթողում. պիտի գամ ձեզի: **Յ** Քիչ մը ատենէն ետք աշխարհը ալ պիտի չտեսնէ զիս. բայց դուք պիտի տեսնէք զիս, որովհետեւ ես կ'ապրիմ, եւ դուք ալ պիտի ապրիք: **Յ** Այն օրը պիտի գիտնաք թէ ես իմ Յօրս մէջ եմ, ու դուք՝ իմ մէջս, ես ալ՝ ձեր մէջ: **Յ** Ան որ ունի իմ պատուիրաններս եւ կը պահէ զանոնք, անիկա է զիս սիրողը: Ան որ կը սիրէ զիս՝ պիտի սիրուի իմ Յօրմէս. ու ես պիտի սիրեմ զայն, եւ զիս պիտի յայտնեմ անոր»: **Յ** Յուրա (ոչ Խսկարիկուտացին) ըստա անոր. «Տէր, ինչպէս կ'ըլլայ՝ որ դուն քեզ պիտի յայտնես մեզի, բայց ոչ՝ աշխարհին»: **Յ** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Եթէ մէկը սիրէ զիս՝ պիտի պահէ իմ խօսքս, ու իմ Յայրս պիտի սիրէ զայն. եւ պիտի գանք անոր ու բնակինք անոր հետ: **Յ** Ան որ չի սիրեր զիս՝ չի պահեր իմ խօսքերս: Այն խօսքը որ կը լսէք՝ իմս չէ, հապա Յօրս՝ որ դրկեց զիս: **Յ** Այս բաները խօսեցայ ձեզի, քանի դեռ կը մնամ ձեր քով: **Յ** Բայց Միսիարիչը՝ Սուրբ Յոգին, որ Յայրը պիտի որպէս իմ անունովս, անիկա պիտի սորվեցնէ ձեզի ամենը, եւ ինչ որ ըսի ձեզի՝ պիտի յիշեցնէ ձեզի: **Յ** Խաղաղութիւնն կը թողում ձեզի, իմ խաղաղութիւնս կու տամ ձեզի.

ես չեմ տար ձեզի այնպէս՝ ինչպէս աշխարհը կու տայ: Ձեր սիրու թող չվրդովի ու չերկնչի: 28 Լսեցիք թէ ըսի ձեզի: “Ես կ'երթամ, բայց դարձեալ պիտի զամ ձեզի”: Եթէ սիրեիք զիս, պիտի ուրախանայիք՝ որ ես կ'երթամ Յօրը քով, որովհետեւ իմ Յայր ինձմէ մեծ է: 29 Եւ այժմէն՝ դեռ չեղած՝ ըսի ձեզի, որպէսզի երբ ըլլայ՝ հաւատաք: 30 Աւ շատ պիտի չխօսիմ ձեզի հետ, որովհետեւ այս աշխարհի իշխանը կու գայ. բայց ոչ մէկ հեղինակութիւն ունի իմ վրաս: 31 Սակայն աշխարհը թող գիտնայ թէ ես կը սիրեմ Յայրը, եւ կ'ընեմ այնպէս՝ ինչպէս Յայրը պատուիրեց ինծի: Ոտքի ելք, երթանք ասկե»:

**15** «Ես եմ ճշմարիտ որթատունկը, եւ իմ Յայրս՝ մշակն է: 2 Ամեն ճիւղ՝ որ իմ վրաս է ու պտուղ չի բերեր, կը վերցնէ զայն. իսկ ամեն ճիւղ որ պտուղ կը բերէ՝ կը մաքրէ զայն, որպէսզի ալ աւելի պտուղ բերէ: 3 Դուք արդէն մաքուր եք այն խօսքով՝ որ ըսի ձեզի: 4 Իմ մէջ մնացէք, ու ես՝ ձեր մէջ. ինչպէս ճիւղը չի կրնար ինքնիրմէ պտուղ բերել՝ եթէ որթատունկին վրա չմնայ, նոյնպէս ալ դուք չէք կրնար՝ եթէ իմ մէջս չմնաք: 5 Ես որթատունկն եմ, եւ դուք ճիւղերն եք. ան որ իմ մէջս կը մնայ, ու ես՝ անոր մէջ, անիկայ շատ պտուղ պիտի բերէ, որովհետեւ առանց ինձի ոչինչ կրնաք ընել: 6 Եթէ մէկը իմ մէջս չմնայ, ան դուրս կը նետուի՝ ճիւղի մը պէս, եւ կը չորնայ. զանոնք կը ժողովեն ու կրակը կը նետեն, եւ անոնք կ'այրին: 7 Եթէ դուք մնաք իմ մէջս, ու իմ խօսքերս ալ մնան ձեր մէջ, ինչ որ ուզէք, պիտի խնդրէք, եւ պիտի ըլլայ ձեզի: 8 Իմ Յայրս կը փառաւորուի՝ երբ դուք շատ պտուղ բերէք. այսպէս՝ իմ աշակերտներս կ'ըլլաք: 9 Ինչպէս Յայրը սիրեց զիս, ես ալ սիրեցի ձեզ. մնացէք իմ սիրոյս մէջ: 10 Եթէ պահեք իմ պատուիրաններս՝ պիտի մնաք իմ սիրոյս մէջ, ինչպէս ես պահեցի իմ Յօրս պատուիրանները եւ կը մնամ անոր սիրոյն մէջ: 11 Այս բաները խօսեցայ ձեզի՝ որպէսզի իմ ուրախութիւնս մնայ ձեր մէջ, ու ձեր ուրախութիւնը լման ըլլայ: 12 Սա է իմ պատուիրանս՝ որ սիրեք զիրար, ինչպէս ես սիրեցի ձեզ: 13 Ո՛չ մէկը ունի աւելի մեծ սէր, քան այն՝ երբ մէկը կ'ընծայէ իր անձը իր բարեկամներուն համար:

14 Դուք իմ բարեկամներս եք, եթէ ընեք ինչ որ ես կը պատուիրեմ ձեզի: 15 Այլեւս ծառայ չեմ կոչեր ձեզ, որովհետեւ ծառան չի գիտեր թէ իր տէրը ինչ կ'ընէ. հապա ես բարեկամ կոչեցի ձեզ, որովհետեւ ամեն ինչ որ լսեցի իմ Յօրմէն՝ գիտցուցի ձեզի: 16 Ո՛չ թէ դուք ընտրեցիք զիս, հապա ես ընտրեցի ձեզ, ու նշանակեցի ձեզ՝ որպէսզի երթաք եւ պտուղ բերէք, ու ձեր պտուղը մնայ. որպէսզի ինչ որ խնդրէք Յօրմէն՝ իմ անունովս, տայ ձեզի: 17 Ասիկա կը պատուիրեմ ձեզի, որ սիրեք զիրար»: 18 «Եթէ աշխարհը կ'ատէ ձեզ, գիտցէք թէ ատեց զիս ձեզմէ առաջ: 19 Եթէ աշխարհին եղած ըլլայիք՝ աշխարհը կը սիրեք իրենները. բայց քանի որ աշխարհին չէք, հապա ես ձեզ ընտրեցի աշխարհին, աշխարհը կ'ատէ ձեզ: 20 Յիշեցէք այն խօսքը՝ որ ըսի ձեզի. “Ծառան իր տիրոջմէն մեծ չէ”. Եթէ հայածեցին զիս, պիտի հայածեն նաեւ ձեզ. Եթէ պահեցին իմ խօսքս, պիտի պահեն նաեւ ձերը: 21 Բայց այս բոլոր բաները պիտի ընեն ձեզի՝ իմ անունիս համար, որովհետեւ չճանչցան ան՝ որ դրկեց զիս: 22 Եթէ ես եկած եւ խօսած ըլլայի անոնց՝ մեղք չէին ունենար. բայց հիմա պատրուակ մը չունին իրենց մեղքին: 23 Ան որ կ'ատէ զիս՝ կ'ատէ նաեւ իմ Յայրս: 24 Եթէ իրենց մէջ ըրած չըլլայի այն գործերը, որ ուրիշ ոչ մէկը ըրած է, անոնք մեղք չէին ունենար. բայց հիմա տեսան եւ ատեցին զիս այ, իմ Յայրս ալ: 25 Սակայն ատիկա եղաւ, որպէսզի իրագործուի այն խօսքը՝ որ գորուած է իրենց Օրէնքին մէջ. “Չուր տեղը ատեցին զիս»: 26 Բայց երբ Միսիթարիչը գայ՝ որ ես Յօրմէն պիտի դրկեմ ձեզի, Եշմարտութեան Յօդին՝ որ կը բխի Յօրմէն, անիկայ պիտի վկայէ իմ մասիս: 27 Եւ դուք ալ կը վկայէք, որովհետեւ սկիզբէն ի վեր ինծի հետ եք»:

**16** «Այս բաները խօսեցայ ձեզի՝ որպէսզի չզայրակիթք: 2 Իրենց ժողովարաններին պիտի վոնտեն ձեզ. նոյնիսկ ժամը պիտի գայ, երբ ով որ սպաննել ձեզ՝ այնպէս պիտի կարծէ թէ պաշտամոնք կը կատարէ Աստուծոյ: 3 Եւ այս բաները պիտի ընեն ձեզի, որովհետեւ ոչ Յայրը ճանչցան, ոչ ալ՝ զիս: 4 Բայց այս բաները խօսեցայ ձեզի, որպէսզի երբ ժամը գայ՝ յիշէք թէ ես ըսի ձեզի: Ասոնք սկիզբէն չըսի ձեզի, որովհետեւ ձեզի հետ էի»: 5 «Սակայն

հիմա կ'երթամ զիս որկողին քով, եւ ձեզմէ ոչ մէկը կը հարցնէ ինծի. “Ո՞ւր կ'երթաս”: 6 Բայց քանի որ այս բաները խօսեցայ ձեզի, ձեր սիրտը տրտմութեամբ լեցուեցաւ: 7 Սակայն ես ճշմարտութիւնը կ'ըսեմ ձեզի. “Աւելի օգտակար է ձեզի՝ եթէ ես երթամ”: Որովհետեւ եթէ չերթամ՝ Միսիթարիչը չի գար ձեզի. իսկ եթէ մնկնիմ զինք պիտի դրկեմ ձեզի: 8 Ու երբ ինք գայ՝ պիտի կշտամբէ աշխարհը մեղքի համար, արդարութեան համար ու դատաստանի համար: 9 Մերդի համար՝ քանի որ չեն հաւատար ինծի. 10 արդարութեան համար՝ որովհետեւ ես կ'երթամ իմ Յօրս քով, եւ ալ պիտի չտեսնէք զիս. 11 դատաստանի համար՝ քանի որ այս աշխարհի իշխանը դատուած է: 12 Տակաւին շատ բաներ ունիմ՝ ձեզի ըսելու, բայց հիմա չէք կրնար հանդուրժել: 13 Իսկ երբ ինք՝ ճշմարտութեան Յոզին գայ, ամբողջ ճշմարտութեան պիտի առաջնորդէ ձեզ. որովհետեւ պիտի չխօսի ինքնիրմէ, հապա ինչ որ լս՝ զայն պիտի ըսէ, ու զայիները պիտի հաղորդէ ձեզի: 14 Ինք պիտի փառալորէ զիս, որովհետեւ պիտի ստանայ իմինէս ու հաղորդէ ձեզի: 15 Ամէն ինչ որ Յայրը ունի՝ ինս է. ուստի ըսի ձեզի թէ պիտի առնէ իմինէս ու հաղորդէ ձեզի: 16 «Քիչ մը ատենէն՝ ալ պիտի չտեսնէք զիս. եւ թիշ մը ատենէն՝ դարձեալ պիտի տեսնէք զիս, քանի որ ես կ'երթամ Յօրը քով»: 17 Ուստի աշակերտներէն ոմանք կ'ըսէին իրարու. «Ի՞նչ է ասիկա, որ կ'ըսէ մեզի. «Քիչ մը ատենէն՝ ալ պիտի չտեսնէք զիս. եւ թիշ մը ատենէն՝ դարձեալ պիտի տեսնմէք զիս»: Նաեւ. «Քանի որ ես կ'երթամ Յօրը քով»: 18 Ուրեմն կ'ըսէին. «Ի՞նչ է ասիկա՝ որ կ'ըսէ. «Քիչ մը ատենէն». չենք գիտեր ինչ կը խօսի»: 19 Ուստի Յիսուս, գիտնալով թէ կ'ուզեն հարցնել իրեն, ըսաւ անոնց. «Չիրամի կը հարցափորձէք, քանի որ ըսի. «Քիչ մը ատենէն՝ ալ պիտի չտեսնէք զիս. եւ թիշ մը ատենէն՝ դարձեալ պիտի տեսնէք զիս»: 20 ճշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարեմ ձեզի. «Դուք պիտի լաք ու ողբար, բայց աշխարհը պիտի ուրախանայ. դուք պիտի տրտմիք, սակայն ձեր տրտմութիւնը պիտի փոխուի ուրախութեան»: 21 Կին մը տրտմութիւն կ'ունենայ ծննդարերութեան ատեն, որովհետեւ իր ժամը հասած է. բայց

երբ ծնանի մանուկը՝ ալ չի յիշեր տառապանքը, ուրախանալով որ մարդ մը ծնաւ աշխարհի մէջ: 22 Ուրեմն դրէք ալ տրտմութիւն ունիք հիմա. բայց ես դարձեալ պիտի տեսնեմ ձեզ ու ձեր սիրտը պիտի ուրախանայ, եւ ոչ մէկը ձեզմէ պիտի յափշտակէ ձեր ուրախութիւնը: 23 Այդ օրը՝ ոչինչ պիտի հարցնէք ինծի: ճշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ինչ որ ինսդրէք Յօրմէն՝ իմ անունովս, պիտի տայ ձեզի: 24 Մինչեւ հիմա՝ ոչինչ ինսդրեցիք իմ անունովս. ինսդրեցէք՝ ու պիտի ստանաք, որպէսի ձեր ուրախութիւնը լման ըլլայ»»: 25 «Այս բաները առակներով խօսեցայ ձեզի. բայց ժամը պիտի գայ, երբ ալ առակներով պիտի չխօսիմ ձեզի, հապա բացորշապէս պիտի հաղորդեմ ձեզի Յօրը մասին: 26 Այդ օրը՝ իմ անունովս պիտի ինսդրէք: Չեմ ըսեր ձեզի թէ պիտի թախանձեմ Յօրը՝ ձեզի համար. 27 քանի որ ինք՝ Յայրը կը սիրէ ձեզ, որովհետեւ դուք սիրեցիք զիս ու հաւատացիք թէ ես Աստուծմէ Ելայ: 28 Յօրմէն Ելայ եւ աշխարհ Ելայ. դարձեալ կը թողում աշխարհը ու կ'երթամ Յօրը քով»: 29 Իր աշակերտները ըսին իրեն. «Ահա բացորշապէս կը խօսիս հիմա, եւ առաջ մըն ալ չես ըսեր: 30 Գիտենք հիմա՝ թէ դուն գիտես ամէն բան, եւ պէտք չունիս՝ որ մէկը հարցնէ քեզի որեւէ բան. ասով կը հաւատանք թէ Աստուծմէ Ելար»: 31 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Կը հաւատամք հիմա: 32 Ահա ժամը պիտի գայ ու հասած ալ է, երբ պիտի ցրուիք՝ իւրաքանչիւրը իր տեղը, եւ մինակ պիտի թողուք զիս. բայց ես մինակ չեմ, որովհետեւ Յայրը ինծի հետ է: 33 Այս բաները խօսեցայ ձեզի, որպէսի խաղաղութիւն ունենաք ինձմով. աշխարհի մէջ տառապանք պիտի ունենաք, բայց քաջալերուեցէք, ես յաղթեցի աշխարհին»:

**17** Երբ Յիսուս խօսեցաւ ասոնք, բարձրացուց իր աշքերո դէպի Երկինք եւ ըսաւ. «Յայր, ժամը հասած է. փառաւորէ քու Որդիի, որպէսի քու Որդիի ալ փառաւորէ քեզ, 2 քանի իշխանութիւն տուիր իրեն ամէն մարմինի վրայ, որ տայ յափտենական կեանքը քոլոր անոնց՝ որ տուիր իրեն: (այօնիս ց166) 3 Եւ սայ է յափտենական կեանքը. ճանչնալ քեզ՝ միմիայն ճշմարիտ Աստուծը, ու Յիսուս Քրիստոսը՝ որ դուն դրկեցիր: (այօնիս ց166) 4 Ես

փառաւորեցի քեզ երկրի վրայ. աւարտեցի այն գործը՝ որ տուիր ինծի ընելու: 5 Եւ հիմա, Յայր, փառաւորէ զիս քու քովդ այն փառքով՝ որ ունեի քովդ աշխարհի ըլլալէն առաջ: 6 Բացայայտեցի քու անունդ այն մարդոց՝ որ տուիր ինծի աշխարհէն: Քուկդ էին՝ եւ ինծի տուիր զանոնք, ու պահեցին քու խօսքը: 7 Յիմա զիտցան թէ ամեն ինչ որ տուիր ինծի՝ քեզմէ Ե. 8 որովհետեւ այն խօսքերը որ տուիր ինծի՝ ես տուի անոնց, անոնք ալ ընդունեցին եւ ծշմարտապէս զիտցան թէ ես քեզմէ ելայ, ու հաւատացին թէ դուն որկեցիր զիս: 9 Ես կը թախանձեմ անոնց համար. ոչ թէ կը թախանձեմ աշխարհին համար, այլ անոնց համար՝ որ դուն տուիր ինծի, որովհետեւ անոնք քուկդ են: 10 Եւ ամեն ինչ որ իմս Ե՝ քննկդ Ե, եւ ինչ որ քուկդ Ե՝ իմս Ե, ու ես փառաւորուած եմ անոնցմով: 11 Ա՛ ես աշխարհի մեջ չեն. բայց անոնք աշխարհի մեջ են, ու ես կու զամ քեզի: Սուրբ Յայր, պահէ քու անունովտ անոնք՝ որ դուն տուիր ինծի, որպեսզի մեկ ըլլան՝ ինչպէս մենք մեկ ենք: 12 Մինչ անոնց հետ Եի աշխարհի մեջ, զանոնք կը պահէի քու անունովտ: Անոնք որ դուն տուիր ինծի՝ ես պահեցի, եւ անոնցմ ոչ մեկը կորսուեցաւ, բայց միայն՝ այն կորուստի որդին, որպեսզի գրուածը իրագործուի: 13 Ա՛ հիմա կու զամ քեզի, եւ այս բաները կը խօսիմ աշխարհի մեջ, որպեսզի իմ ուրախութիւնս լնան ըլլայ իրենց մեջ: 14 Քու խօսք տուի անոնց, եւ աշխարհը ատեց զանոնք՝ որովհետեւ աշխարհէն չեն, ինչպէս ես աշխարհէն չեն: 15 Չեմ թախանձեր որ վերցնես զանոնք աշխարհէն, հապա՝ որ պահես զանոնք չարեն: 16 Անոնք աշխարհէն չեն, ինչպէս ես աշխարհէն չեն: 17 Սրբացնը զանոնք քու ծշմարտութեամբդ, քու խօսքը ծշմարտութիւն Ե: 18 Ինչպէս դուն աշխարհ դրկեցիր զիս, ես ալ աշխարհ դրկեցի զանոնք: 19 Անոնց համար ես զիս կը սրբացնեմ, որպեսզի իրենք ալ սրբացած ըլլան ծշմարտութեամբ: 20 Բայց կը թախանձեմ ոչ միայն ասոնց համար, այլ նաեւ անոնց համար՝ որ պիտի հաւատան ինծի իրենց խօսքով: 21 Որպեսզի քոլորն ալ մեկ ըլլան, ինչպէս դուն՝ Յայր՝ իմ մեջս, ու ես՝ քու մեջդ, որ անոնք ալ մեկ ըլլան մեր մեջ, որպեսզի աշխարհը հաւատայ թէ դուն որկեցիր զիս:

22 Այն փառքը՝ որ դուն տուիր ինծի, ես տուի անոնց, որպեսզի մեկ ըլլան՝ ինչպէս մենք մեկ ենք. 23 (Ես՝ անոնց մեջ, ու դուն՝ իմ մեջս) որպեսզի իրենք կատարելապէս մեկ ըլլան, եւ աշխարհը զիտնայ թէ դուն որկեցիր զիս, ու սիրեցիր զանոնք՝ ինչպէս սիրեցիր զիս: 24 Յայր, անոնք որ տուիր ինծի, կ'ուղեմ որ իրենք ալ ըլլան ինծի հետ՝ ուր որ ես եմ, որպեսզի տեսնեն իմ փառքը՝ որ տուիր ինծի. որովհետեւ դուն սիրեցիր զիս աշխարհի հիմնադրութենն առաջ: 25 Արդար Յայր, աշխարհը չճանչցաւ քեզ, բայց ես ճանչցայ քեզ, եւ ասոնք զիտցան թէ դուն որկեցիր զիս: 26 Քու անունդ ճանչցուցի անոնց, ու պիտի ճանչցնեմ. որպեսզի այն սերը՝ որով դուն սիրեցիր զիս՝ ըլլայ անոնց մեջ, ու ես ալ անոնց մեջ»:

**18** Ասոնք ըսելէն ետք՝ Յիսուս գնաց իր աշակերտներուն հետ Կեդրոն վտակին միւս կողմը, ուր պարտեզ մը կար, որուն մեջ մտան ինք եւ իր աշակերտները: 2 Յուրա ալ՝ որ պիտի մատնէր զինք՝ զիտէր այդ տեղը, որովհետեւ Յիսուս յաճախ հաւաքրուած Եր հոն՝ իր աշակերտներուն հետ: 3 Ուստի Յուրա, առնելով իրեն հետ զինուորներուն գունդը, եւ սպասաւորներ՝ քահանայապետներէն ու Փարիսեցիներէն, եկաւ հոն՝ ջահերով, լապտերներով եւ զենքերով: 4 Իսկ Յիսուս, զիտնարով իրեն պատահելիք բոլոր բաները, գնաց եւ ըսաւ անոնց. «Ո՛վ կը փնտուեք»: 5 Պատասխաննեցին անոր. «Նազովորեցի Յիսուսը»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ես եմ»: Յուրա ալ՝ որ պիտի մատնէր զինք՝ կայնած Եր անոնց հետ: 6 Երբ ըսաւ. «Ես եմ», նահանջեցին ու գետին ինկան: 7 Ուստի դարձեալ հարցուց անոնց. «Ո՛վ կը փնտուեք»: Անոնք ալ ըսին. «Նազովորեցի Յիսուսը»: 8 Յիսուս պատասխանեց. «Չեզի ըսի թէ՝ “Ես եմ”». ուրեմն եթէ զիս կը փնտուեք, ասոնց թոյն տուլք՝ որ երթան». 9 որպեսզի իրագործուի այն խօսքը՝ որ ըսեր Եր. «Ո՛չ մեկը կորսնցուցի անոնցմ՝ որ դուն տուիր ինծի»: 10 Իսկ Սիմոն Պետրոս՝ որ ուներ սուր մը՝ քաշեց զայն, ու զարնելով քահանայապետին ծառային՝ կտրեց անոր աց ականջը, այդ ծառային անունը Մաղրոս Եր: 11 Յետեւաբար Յիսուս ըսաւ Պետրոսի.

«Դիր սուրդ իր պատեանք. միթէ պիտի չխմբն այն բաժակը՝ որ Յայրը տուաւ ինծի»: 12 Ուստի զինուորներուն գունդը, հազարապետն ու Յրեաներուն սպասաւորները բռնեցին Յիսուսը, կապեցին, 13 եւ տարին զայն նախ Աննայի, քանի որ ինք աներն էր այդ տարուան բահանայապետին՝ Կայիհափայի: 14 Այս Կայիհափան էր՝ որ թելարդեց Յրեաներուն. «Աւելի օգտակար է որ մԵկ մարդ մեռնի ժողովուրդին համար» 15 Սիմոն Պետրոս եւ ուրիշ աշակերտ մը կը հետեւէին Յիսուսի: Այդ աշակերտը ծանօթ էր բահանայապետին, ու մտաւ Յիսուսի հետ բահանայապետին գաւիրը: 16 Բայց Պետրոս կը կենար դուրսը՝ դրան քով. ուստի միւս աշակերտը՝ որ ծանօթ էր բահանայապետին՝ դուրս ելաւ, խօսեցաւ դրնապանին, ու ներս բերաւ Պետրոսը: 17 Իսկ դրնապան աղջկը ըսաւ Պետրոսի. «Միթէ դին ալ այդ մարդուն աշակերտներն ես»: Ան ալ ըսաւ. «Չեմ»: 18 Ծառաներն ու սպասաւորները կայնած էին հոն, եւ կրակ վառած՝ կը տաքնային, քանի որ ցուրտ էր: Պետրոս ալ կայնած էր անոնց հետ, ու կը տաքնար: 19 Քահանայապետը հարցուց Յիսուսի՝ իր աշակերտներուն եւ ուսուցումին մասին: 20 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ես բացորոշապէս խօսեցայ աշխարհին. ամեն ատեն սորվեցուցի ժողովարաններուն մԵց ու տաճարին մԵց, ուր բոլոր Յրեաները կը համախմբուէին, եւ ոչին խօսեցայ գաղտնի: 21 Ինչո՞ւ ինծի կը հարցնես, լսողներն ու հարցուր թէ ինչ խօսեցայ իրենց. ահա իրենք գիտեն ինչ որ խօսեցայ»: 22 Երբ ըսաւ ասիկա, սպասաւորներն մԵկը՝ որ քովը կայնած էր, ապտակ մը զարկաւ Յիսուսի՝ ըսելով. «Այդպէս կը պատասխանես բահանայապետին»: 23 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Եթէ զԵ խօսեցայ, վկայէ գԵշին մասին. իսկ եթէ լաւ խօսեցայ, ինչո՞ւ կը զարնես ինծի»: 24 Յետոյ Աննա կապուած դրկեց զայն Կայիհափա բահանայապետին: 25 Սիմոն Պետրոս կայնած էր հոն, ու կը տաքնար: Ուրեմն ըսին իրեն. «Միթէ դին ալ անոր աշակերտներն ես»: Ան ուրացաւ՝ ըսելով. «Չեմ»: 26 Քահանայապետին ծառաներն մԵկն այ, ազգականը անոր՝ որուն ականջը Պետրոս կտրեր էր, ըսաւ. «Ես

չտեսայ քեզ պարտէզին մԵց՝ անոր հետ»: 27 Ուստի Պետրոս դարձեալ ուրացաւ. եւ խկոյն աքաղաղը կանչեց: 28 Կայիհափայի տունն տարին Յիսուսը կառավարիչին պալատը. եւ ալ առտու էր: Իրենք չմտան պալատը՝ որպէսզի չպղուիին, այլ կարենան ուտել զատիկը: 29 Ուստի Պիղատոն դուրս ելաւ՝ անոնց քով, եւ ըսաւ. «Բնչ ամբաստանութիւն կը ներկայացնեք այս մարդուն դԵմ»: 30 Պատասխանեցին իրեն. «Եթէ ան չարագործ մը չըլլար՝ քեզի չԵնիք մատներ զայն»: 31 Ուստի Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Դնկը առեք զայն, ու դատեցէք ձեր Օրէնքին համաձայն»: Իսկ Յրեաները ըսին իրեն. «Մեզի արտօնուած չէ մեռնել ուեւ մԵկը». 32 որպէսզի իրագործուի Յիսուսի խօսքը՝ որ ըսեր էր, մատնանշելով թէ ինչ մահով պիտի մեռնէր: 33 Իսկ Պիղատոս դարձեալ մտաւ պալատը, կանչեց Յիսուսը եւ ըսաւ անոր. «Դնին ես Յրեաներուն թագաւորք»: 34 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ասիկա դուն քեզմԷ կ'ըսես, թէ ուրիշներ ըսին քեզի՝ իմ մասին»: 35 Պիղատոս պատասխանեց. «Միթէ ես Յրեայ եմ. քո՞ւ ազգդ եւ բահանայապետները մատնեցին քեզ ինծի. դուն ինչ ըրած ես»: 36 Յիսուս պատասխանեց. «Իմ թագաւորութիւնս այս աշխարհին չէ: Եթէ իմ թագաւորութիւնս այս աշխարհին ըլլար, իմ սպասաւորներս կը պայքարէին՝ որ ես չմատնուիմ Յրեաներուն ձեռքը: Բայց իհմա՝ իմ թագաւորութիւնս ասկէ չէ»: 37 Յետեւաբար Պիղատոս ըսաւ անոր. «Ուրեմն դուն թագաւոր մըն ես»: Յիսուս պատասխանեց. «Դնին կ'ըսես թէ թագաւոր եմ: Ես սա նպատակով ծնած եմ, սա նպատակով աշխարհ եկած եմ, որպէսզի վկայեմ ճշմարտութեան համար. ով որ ճշմարտութենէն Ե՝ կը լսէ իմ ծայնս»: 38 Պիղատոս ըսաւ անոր. «Բնչ է ճշմարտութիւնը»: Երբ ըսաւ ասիկա՝ դարձեալ դուրս ելաւ Յրեաներուն քով, եւ ըսաւ անոնց. «Ես ոչ մԵկ յանցանք կը զանեմ անոր վրայ: 39 Բայց քանի սովորութիւն ունիք՝ որ մարդ մը արձակեմ ձեզի Զատիկին, կը փափաքիք որ արձակեմ ձեզի Յրեաներուն թագաւորք»: 40 Այս ատեն բոլորն ալ դարձեալ պոռացին. «Ո՛չ ասիկա, հապա՝ Բարաբրան», մինչդեռ Բարաբրա աւազակ մըն էր:

## 19 Այն ատեն Պիղատոս առաւ Յիսուսը

եւ խարազանեց: 2 Զինուորներն ալ հիւսեցին փուշէ պսակ մը ու դրին անոր գլուխը, եւ հազգուցին անոր ծիրանի հանդերձ մը 3 ու կ'ըսէին. «Ողջնյն, Յրեաներոն թագաւոր», եւ ապտակներ կը զարնէին անոր: 4 Պիղատոս դարձեալ դուրս ելաւ ու ըսաւ անոնց. «Ահա դուրս կը բերեմ զայն ձեզի, որպէսզի գիտնաք թէ ես ոչ մէկ յանցանք կը գտնեմ անոր վրայ»: 5 Ուստի Յիսուս դուրս ելաւ՝ կրելով փուշէ պսակն ու ծիրանի հանդերձը, եւ Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Ահա այդ մարդը»: 6 Երբ քահանայապետներն ու սպասաւորները տեսան զայն, պոռացին. «Խաչէ, խաչէ զայն»: Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Դուք առէք զայն ու խաչեցէք, որովհետեւ ես ոչ մէկ յանցանք կը գտնեմ անոր վրայ»: 7 Յրեաները պատասխանեցին իրեն. «Մենք Օրէնք մը ունինք, եւ մեր Օրէնքին համաձայն՝ պարտաւոր է մենոնի, որովհետեւ Աստուծոյ Որդի ըրաւ ինքզինք»: 8 Իսկ երբ Պիղատոս լսեց այս խօսքը՝ ալ աւելի վախցաւ, 9 ու դարձեալ մտնելով պալատը՝ ըսաւ Յիսուսի. «Դուն ուրկէ ես»: Բայց Յիսուս պատասխան չտուալ անոր: 10 Ուստի Պիղատոս ըսաւ անոր. «Չես խօսիր ինծի հետ. չնս գիտեր թէ իշխանութիւն ունիմ խաչելու քեզ, եւ իշխանութիւն ունիմ արձակելու քեզ»: 11 Յիսուս պատասխանեց. «Դուն ոչ մէկ իշխանութիւն կ'ունենայիր իմ վրաս, եթէ վերէն տրուած չըլլար քեզի: Ուստի ան որ մատնեց զիս քեզի՝ աւելի մեծ մեղք ունի»: 12 Ատկէ ետք Պիղատոս կը ջանար արձակել զայն. բայց Յրեաները կ'աղաղակէին. «Եթէ արձակես ատիկա՝ կայսրին բարեկամը չես. ով որ թագաւոր կ'ընէ ինքզինք՝ կը խօսի կայսրին դէմ»: 13 Ուրեմն Պիղատոս՝ երբ լսեց այս խօսքը՝ դուրս հանեց Յիսուսը, բազմեցաւ դատարանը, այն տեղը՝ որ Քարայատակ կը կոչուէր, իսկ երբայերէն՝ Կապապաթա, 14 (Զատիկի Ուրբաթն էր, գրեթէ վեցերորդ ժամը՝, ) եւ ըսաւ Յրեաներուն. «Ահա ձեր թագաւորը»: 15 Բայց անոնք պոռացին. «Վերցնլ, Վերցնլ, խաչէ զայն»: Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Ձեր թագաւորը խաչեմ»: Քահանայապետները պատասխանեցին. «Մենք թագաւոր չունինք՝ կայսրն զատ»: 16 Այն ատեն յանձնեց զայն

անոնց՝ որպէսզի խաչուէր: 17 Անոնք ալ առին Յիսուսը ու տարին. եւ ինք՝ վերցնելով իր խաչը՝ զնաց Գանկ կոչուած տեղը, որ երբայերէն Գողգոթա կը կոչուի: 18 Յոն խաչեցին զայն, ու երկու ուրիշներ ալ անոր հետ՝ մէկ կողմէն եւ միւս կողմէն, իսկ մէջտեղը՝ Յիսուսը: 19 Պիղատոս գրեց տիտղոս մը ու դրաւ խաչին վրայ. գրուած էր. «Յիսուս Նազովեցի՝ Յրեաներուն թագաւորը»: 20 Ուստի Յրեաներէն շատեր կարդացին այդ տիտղոսը, որովհետեւ այն տեղը՝ ուր Յիսուս խաչուեցաւ՝ մօտ էր քաղաքին. գրուած էր երբայերէն, յունարէն ու լատիներէն: 21 Իսկ Յրեաներուն քահանայապետները ըսին Պիղատոսի. «Մի գրեր. «Յրեաներուն թագաւորը», հապա գրէ թէ ինք ըսաւ. «Յրեաներուն թագաւորն եմ»»: 22 Պիղատոս պատասխանեց. «Ինչ որ գրեցի՝ գրեցի»: 23 Երբ զինուորները խաչեցին Յիսուսը, առին անոր հանդերձները ու բաժնեցին չորսի, իւրաքանչիւր զինուորի՝ բաժին մը. նաև բաճկրնը: Բաճկրնը առանց կարի էր, ամբողջովին հիւսուած՝ վերէն վար: 24 Ուստի ըսին իրարու. «Զպատունք զայն, հապա վիճակ ձգենք անոր վրայ՝ թէ որոն պիտի ըլլայ»: որպէսզի իրագործուի այն գրուածը՝ որ կ'ըսէ. «Իմ հանդերձներս բաժնեցին իրենց մէջ, եւ իմ պատմուճանիս վրայ վիճակ ձգեցին»: Ուրեմն զինուորները ըրին այս բաները: 25 Յիսուսի խաչին քով կայնած էին իր մայրը եւ իր մօր քոյրը, Մարիամ՝ Կողեվպասի կինը, ու Մարիամ Մագդաղենացին: 26 Ուրեմն երբ Յիսուս տեսաւ իր մայրը, եւ այն աշակերտը որ կը սիրեր՝ քովը կայնած, ըսաւ իր մօր. «Կին, ահա քու որդիի»: 27 Յետոյ ըսաւ աշակերտին. «Ահա քու մայրդ»: Եւ այդ ժամեն ետք՝ աշակերտը ընդունեց զայն իր քով: 28 Անկէ ետք՝ Յիսուս, գիտնալով թէ արդէն ամէն բան կատարուած է, (որպէսզի գրուածը ամբողջանայ, ) ըսաւ. «Ծարաւ եմ»: 29 Յոն անօր մը դրուած էր՝ յի բացախով. անոնք ալ լեցուցին սպունգ մը բացախով, անցուցին զոպայի մշտիկի մը եւ մատուցանեցին անոր բերանին: 30 Ուստի երբ Յիսուս առաւ բացախը՝ ըսաւ. «Ամէն բան կատարուեցաւ». ու յոնարհեցնելով գլուխը՝ աւանդեց հոգին: 31 Քանի որ Ուրբաթ

Եր, Յրեաները թախանձեցին Պիղատոսի՝ որ անոնց սրունքները կոտրուին ու վերցուին, որպեսզի մարմինները չմնան խաչին վրայ մինչեւ Շաբաթ (որովհետեւ այդ Շաբաթը մեծ օր էր): **32** Ուստի զինուրները եկան եւ կոտրեցին առաջինին սրունքները. նաեւ միւսին՝ որ խաչուած էր անոր հետ: **33** Բայց երբ եկան Յիսուսի, ու տեսան թէ արդէն մեռած էր, չկոտրեցին անոր սրունքները. **34** հապա զինուրներէն մէկը՝ գեղարդով խոցեց անոր կողը, եւ իսկոյն արիւն ու ջուր դուրս ելան: **35** Ան որ տեսաւ այս բաներ՝ վկայեց, եւ անոր վկայութիւնը ճշմարիտ է, ու ինք գիտէ թէ կ'ըսէ ճշմարտութիւնը, որ դուք (այ) հաւատաք: **36** Արդարեւ այս բաները կատարուեցան, որպեսզի իրագործուի այն գրուածը. «Անոր ոչ մէկ ոսկորը պիտի կոտրուի»: **37** Եւ դարձեալ ուրիշ գրուած մը կ'ըսէ. «Պիտի նային անոր՝ որ խոցեցին»: **38** Վակէ ետք՝ Յովսէփ Արիմարեացին, (որ Յիսուսի աշակերտ եղած էր, բայց գաղտնի՝ Յրեաներէն վախնալով, ) թախանձեց Պիղատոսի՝ որ վերցնէ Յիսուսի մարմինը: Պիղատոս ալ արտօնեց. ուրեմն եկաւ ու վերցուց Յիսուսի մարմինը: **39** Նշկողեմոս ալ եկաւ (որ նախապես՝ գիշերուան մէջ գացեր էր Յիսուսի), եւ թերաւ զմուռսի ու հալուէի խառնուրդ մը՝ հարիւր լիտրի չափ: **40** Ուրեմն առին Յիսուսի մարմինը, եւ փաթթեցին զայն բոյրերուն հետ՝ յաթերու մէջ, ինչպէս Յրեաները սովորութիւն ունին թաղելու: **41** Վյու տեղը ուր խաչուեցաւ՝ պարտէզ մը կար, եւ պարտէզին մէջ՝ նոր գերեզման մը, որուն մէջ ամենալին մարդ դրուած չէր: **42** Ուստի հոն դրին Յիսուսը՝ Յրեաներու Ուրբաթին պատճառով, որովհետեւ գերեզմանը մօտ էր:

**20** ՄԵԿշաբթի օր՝ Սարիամ Սագդայինացին, առտուն՝ դեռ չլուսցած կ'երթայ գերեզման, եւ կը տեսնէ թէ բարը վերցուած է գերեզմանին դրնէն: **2** Ուստի կը վագէ՝ կու գայ Սիմոն Պետրոսի, ու միւս աշակերտին՝ որ Յիսուս կը սիրէր, եւ կ'ըսէ անոնց. «Վերցուցած են Տէրը գերեզմանէն, ու չենք գիտեր ուր դրած են զայն»: **3** Ուրեմն Պետրոս եւ միւս աշակերտը մեկնեցան, ու կ'երթային դէպի գերեզմանը: **4** Երկուքն ալ

կը վագէին միասին. սակայն միւս աշակերտը՝ Պետրոսէն աւելի արագ վագերով՝ անկէ առաջ հասաւ գերեզմանը, **5** ծնծերով նայեցաւ, եւ տեսաւ թէ յաթերը դրուած էին հոն. բայց ներս չմտաւ: **6** Սիմոն Պետրոս ալ՝ որ կը հետեւէր անոր՝ հասաւ, մտաւ գերեզմանը, ու տեսաւ յաթերը՝ որոնք դրուած էին հոն. **7** իսկ վարշամակը՝ որ անոր գլուխն էր՝ միւս յաթերուն հետ դրուած չէր, հապա ծայրուած՝ զայտ տեղ մըն էր: **8** Վյու ատեն միւս աշակերտն ալ՝ որ աւելի արաջ եկած էր գերեզմանը՝ ներս մտաւ, տեսաւ եւ հաւատաց: **9** Ուրովհետեւ դեռ չէին գիտեր գրուածը, թէ պէտք է որ ան յարութիւն առնէ մեռելներէն: **10** Ուստի աշակերտները վերադարձան իրենց տունը: **11** Բայց Մարիամ կայնած էր գերեզմանին դուրսը, եւ կու լար: Սինչ կու լար, ծուեցաւ դէպի գերեզմանը՝ նայելու, **12** ու տեսաւ երկու հրեշտակներ՝ ճերմակ հանդերձներով, որ նստած էին հոն՝ ուր Յիսուսի մարմինը դրուած էր, մէկը գլուխն կողմը, եւ միւսը՝ ոտքին: **13** Անոնք ըսին իրեն. «Կին, ինչո՞ւ կու լաս»: Ըսաւ անտնց. «Որովհետեւ վերցուցած են իմ Տէրս գերեզմանէն, ու չեմ գիտեր ուր դրած են զայն»: **14** Երբ ըսաւ ասիկա՞ ետեւ դարձաւ, եւ տեսաւ Յիսուսը՝ որ կայնած էր, ու չէր գիտեր թէ Յիսուսն է: **15** Յիսուս ըսաւ անոր. «Կին, ինչո՞ւ կու լաս, ո՞վ կը փնտռես»: Ինք՝ կարծելով թէ ան պարտիզպանն է, ըսաւ անոր. «Տէր, եթէ դուն տեղափոխեցիր զայն, ըսէ ինծի՝ ո՞ւր դրիր զայն, որպեսզի վերցնեմ զայն»: **16** Յիսուս ըսաւ անոր. «Մարիամ»: Ան ալ դարձաւ եւ ըսաւ անոր (Երրայերէն). «Ուարբունի», որ ըսել է՝ Վարդապետ: **17** Յիսուս ըսաւ անոր. «Մի ոպչիր ինծի, որովհետեւ դեռ բարձրացած չեմ Յօրս քով. հապա զնայ եղբայրներուս եւ ըսէ անոնց. «Ես կը բարձրանամ իմ Յօրս քով ու ձեր Յօր քով, իմ Աստուծոյս քով եւ ձեր Աստուծոյն քով»: **18** Մարիամ Մագդայինացին զնաց, ու պատմեց աշակերտներուն թէ ինք տեսաւ Տէրը, եւ թէ ան ըսաւ իրեն այս բաները: **19** Նոյն օրը, ՄԵԿշաբթի իրիկուն, աշակերտներուն հաւաքուած տեղին դռները գոց էին՝ բանի որ կը վախնային Յրեաներէն: Յիսուս եկաւ, կայնեցաւ անոնց մէջտեղ եւ ըսաւ անոնց. «Խսաղադութիւն ձեզի»: **20**

Ասիկա ըսելրվ՝ ցուցուց անոնց իր ձեռքերն ու կողը. աշակերտներն այ ուրախացան՝ երբ տեսան Տերը: 21 Յիսուս դարձեալ ըսաւ անոնց. «Խաղաղութեան ձեզի. ինչպէս Յայր դրկեց զիս, ես ալ կը դրկեմ ձեզ»: 22 Ասիկա ըսելրվ՝ փշեց անոնց վրայ եւ ըսաւ անոնց. «Ընդունեցք Սուրբ Հոգին: 23 Որոնց մեղքերը որ ներեք՝ ներուած ըլլան անոնց, եւ որոնց մեղքերը որ պահեք՝ պահուած ըլլան»: 24 Բայց տասներկութեն մէկը, Երկուորեակ կոչուած Թովմաս, անոնց հետ չէր՝ երբ Յիսուս եկա: 25 Ուրեմն միևս աշակերտները ըսին անոր. «Տէրը տեսանք»: Ան ալ ըսաւ անոնց. «Պիտի չիաւատամ, եթէ չտեսնեմ գամերուն տիպը՝ իր ձեռքերուն վրայ, ու չմիշեմ մատս գամերուն տիպին մէջ, եւ չմիշեմ ձեռքս անոր կողին մէջ»: 26 Ուր օր Ետք՝ դարձեալ աշակերտները ներսն էին, Թովմաս ալ՝ անոնց հետ: Յիսուս եկա՝ թթաւետ դրները գոց էին, կայնեցաւ անոնց մէջտեղ եւ ըսաւ. «Խաղաղութեան ձեզի»: 27 Յետոյ ըսաւ Թովմասի. «Հնա բեր մատդ ու տեսն ձեռքերս, բեր ձեռքր եւ միմէ կողիս մէջ, ու մի ըլլար անհաւատ, հապա՝ հաւատացեալ»: 28 Թովմաս պատասխանեց անոր. «Իմ Տէրս եւ Աստուածս»: 29 Յիսուս ըսաւ անոր. «Դուն հաւատացիր՝ որովհետեւ տեսար զիս. Երանի անոնց որ կը հաւատան՝ առանց տեսնելու»: 30 Յիսուս ըրաւ ուրիշ բազմաթիւ նշաններ ալ իր աշակերտներուն առջեւ, որոնք գրուած չեն այս գիրքին մէջ: 31 Բայց ասոնք գրուեցան, որպէսզի հաւատաք թէ Յիսուս՝ Քրիստոսն է, Աստուծոյ Որդին, եւ հաւատարով կեանք ունենաք՝ անոր անունով:

**21** Ասկէ Ետք՝ Յիսուս դարձեալ բացայայտեց ինքզինք իր աշակերտներուն, Տիրերիայի ծովուն եզերքը. եւ սապէս բացայայտեց: 2 Սիմոն Պետրոս, Թովմաս՝ Երկուորեակ կոչուածը, Նաթանայէ՝ որ Գալիեայի Կամա քաղաքին էր, Զեբեդիոսի որդիները, նաեւ աշակերտներէն Երկու ուրիշներ միհասին էին: 3 Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոնց. «Ես կ'երթամ ծուկ որսայու»: Ըսին անոր. «Մենք ալ կու զանք բեզի հետ»: Դուրս ելան եւ իսկոյն նաև մտան. բայց այդ գիշեր ոչինչ բռնեցին: 4 Երբ արդէն առտու եղաւ՝ Յիսուս կայսնած էր ծովեզերքը, բայց աշակերտները շճանչցան թէ Յիսուսն

է: 5 Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց. «Չաւակներ, ունիք ուտելիիք բան մը»: Պատասխանեցին իրեն. «Ո՞չ»: 6 Ըսաւ անոնց. «Նետեցէք ուրկանը նաւուն աջ կողմը, ու պիտի զտնէք»: Ուրեմն նետեցին, եւ ծուկերուն շատութեննէն՝ այ կարող չին քաշել զայն: 7 Ուստի այն աշակերտը որ Յիսուս կը սիրեր՝ ըսաւ Պետրոսի. «Անիկա Տէրն է»: Երբ Սիմոն Պետրոս լսեց թէ Տէրն է, վրան առաւ բանկոնք՝ որովհետեւ մերկ էր, ու նետուեցաւ ծովը: 8 Իսկ միւս աշակերտները եկան նաւակով, որովհետեւ ցամաքէն հեռու չին, միայն Երկու հարիւր կանգունի չափ, ) եւ կը քաշէին ուրկանը՝ ծուկերով լեցուն: 9 Երբ ցամաք ելան՝ հոն տեսան վառուած կրակ մը, ու վրան դրուած ծուկ, եւ հաց: 10 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Բերէք այդ ծուկերէն՝ որ բռնեցիք հիմա»: 11 Սիմոն Պետրոս նաւ մտաւ եւ ցամաք քաշեց ուրկանը՝ լի հարիւր յիսուներեք խոչոր ծուկերով. թթաւետ այդքան բան կար, ուրկանը չպատուեցաւ: 12 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եկէք, ճաշեցէք»: Աշակերտներէն ոչ մէկը կը յանդգնէլ հարցնել անոր. «Դուն ո՞վ ես», որովհետեւ գիտէին թէ Տէրն է: 13 Ուստի Յիսուս եկաւ, առաւ հացը եւ տուաւ անոնց, ննանապէս՝ ծուկը: 14 Այս արդէն երրորդ անգամն էր, որ Յիսուս բացայայտեց ինքզինք իր աշակերտներուն՝ մեռեներէն յարութիւն առնելին ետք: 15 Երբ ճաշեցին՝ Յիսուս ըսաւ Սիմոն Պետրոսի. «Սիմոնն, Յովնանի որդի, կը սիրեմ զիս ասոնցմէ աւելի»: Ան ըսաւ անոր. «Այն, Տէր, դուն գիտես թէ կը սիրեմ թեզ»: Ըսաւ անոր. «Արածէ իմ զառնուկներս»: 16 Դարձեալ Երկրորդ անգամ ըսաւ անոր. «Սիմոն, Յովնանի որդի, կը սիրեմ զիս»: Ըսաւ անոր. «Այն, Տէր, դուն գիտես թէ կը սիրեմ թեզ»: Ըսաւ անոր. «Յովուլէ իմ ոչխարներս»: 17 Ըսաւ անոր երրորդ անգամ. «Սիմոն, Յովնանի որդի, կը սիրեմ զիս»: Պետրոս տրտմեցաւ որ Երեք անգամ ըսաւ իրեն. «Կը սիրեմ զիս», եւ ըսաւ անոր. «Տէր, դուն ամէն բան գիտես, դուն գիտես թէ կը սիրեմ թեզ»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Արածէ իմ ոչխարներս: 18 Եղմարտապէս, Եղմարտապէս կը յայտարարեմ թեզի. «Երբ դեռատի էիր, ինքնիրմէղ գօտի կը կապէիր, եւ ուր ուզեիր՝ կ'երթայիր. բայց երբ ծերանաս՝ պիտի Երկարես ձեռքերդ, ուրիշը գօտի պիտի կապէ թեզի, ու

պիտի տանի հրն՝ ուր չես ուզեր”»: 19 Ասիկա խօսեցաւ՝ մատնանշելով թէ ան ինչ մահով պիտի փառաւորեր Աստուած: Երբ խօսեցաւ ասիկա՝ ըսաւ անոր. «Յետեւէ ինծի»: 20 Պետրոս ետեւ դարձաւ, ու տեսաւ թէ իրեն կը հետեւէր այն աշակերտը՝ որ Յիսուս կը սիրէր. (ան նաեւ ինկեր էր անոր կուրծքին վրայ՝ ընթրիքին ատենք, եւ ըսեր էր. «Տէր, ով է ամ’ որ պիտի մատնէ քեզ».) 21 Պետրոս՝ տեսնելով զայն՝ ըսաւ Յիսուսի. «Տէր, հապա ասիկայ ինչ պիտի ըլլայ»: 22 Յիսուս ըսաւ անոր. «Եթէ ես ուզեմ, որ ան մնայ՝ մինչեւ որ գամ, քու ինչ հոգդ է. դուն հետեւէ ինծի»: 23 Ուստի սա խօսքը տարածուեցաւ եղբայրներուն մեջ՝ թէ այդ աշակերտը պիտի չմեռնի: Սակայն Յիսուս չըսաւ անոր. «Պիտի չմեռնի», հապա. «Եթէ ես ուզեմ, որ ան մնայ՝ մինչեւ որ գամ, քու ինչ հոգդ է»: 24 Այս աշակերտսն է՝ որ կը վկայէ այս բաներուն մասին, եւ գրեց ասոնք. ու գիտենք թէ անոր վկայութիւնը ճշմարիտ է: 25 Ուրիշ շատ բաներ ալ կան՝ որ Յիսուս ըրաւ. եթէ անոնք մէկ առ մէկ գրուած ըլլային, կարծեմ թէ նոյնիսկ աշխարհն ալ բաւական պիտի չըլլար՝ պարունակելու այն գիրքերը, որ գրուած պիտի ըլլային: Ամէն:

# ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՋԵԼՈՅ

**1** Առաջին պատմութիւնը գրեցի, ով թենիփիլոս, ամեն ինչի մասին՝ որ Յիսուս սկսաւ ընել եւ սորվեցնել, 2 մինչեւ այն օրը՝ երբ Սուլը Յոդիին միջոցով պատուերներ տուաւ իր ընտրած առաքեալներուն, ու համբարձաւ: 3 Նաեւ ինքզինը ողջ ցոյց տուաւ անոնց իր չարչարանքներն ենք՝ շատ ապացոյցներով, քառասուն օր տեսնուելով անոնցմէ եւ խօսերվ Աստուծոյ թագաւորութեան մասին: 4 Անոնց հետ եղած ատեն իրամայեց անոնց՝ որ Երուսաղեմն չենանան, հապա սպասեն Յօրը խոստումին՝ «որ ինձմէ լսեցիք», ըսաւ. 5 «որովհետեւ իրաւ է թէ Յովիաննես մկրտեց ջուրով, բայց դուք՝ շատ օրեր չանցած՝ պիտի մկրտուիք Սուլը Յոդինվ»: 6 Անոնք ալ համախմբուելով՝ հարցուցին իրեն. «Տէր, այս ժամանակին պիտի վերահաստատես Խրայէի թագաւորութիւնը»: 7 Ըսաւ անոնց. «Զեզի չի վերաբերի գիտնալ ժամանակներն ու ատենները, որ Յայոր իր իշխանութեան մէջ դրաւ. 8 բայց Սուլը Յոդին ձեր վրայ եկած ատենը՝ գօրութիւն պիտի ստանաք, եւ ինծի համար վկաներ պիտի ըլլաք Երուսաղեմի մէջ, ամբողջ Յրեաստանի ու Սամարիայի մէջ, եւ մինչեւ Երկրի ծայրերը»: 9 Երբ խօսեցաւ այս քաները, մինչ կը նայէին՝ համբարձաւ, եւ ամպ մը վերցուց զայն անոնց աչքերէն: 10 Մինչ ակնապիշ կը նայէին դեպի Երկինք՝ երբ ան վեր կ'ելլէր, ահա Երկու մարդիկ՝ ճերմակ տարազով՝ կայնեցան իրենց քով 11 եւ ըսին. «Գալիեացի մարդիկ, ինչո՞ւ կայնած կը նայիք դեպի Երկինք. այս Յիսուսը՝ որ Երկինք համբարձաւ ձեզմէ, նյնպէս պիտի զայ՝ ինչպէս տեսաք անոր Երկինք Երթալլ»: 12 Վյու ատեն Երուսաղեմ վերադարձան Զիթենիներու կոչուած լեռնեն, որ Շաբաթ օրուան ճամբայի չափ մօտ է Երուսաղեմի: 13 Երբ մտան քաղաքը՝ բարձրացան վերնատունը, ուր կը բնակին Պետրոս ու Յակոբոս, Յովիաննես եւ Անդրեաս, Փիլիպպոս ու Թովմաս, Բարթողոմէոս եւ Սատթեոս, Յակոբոս Ալիքոսեան ու Սիմոն Նախանձայոյդ եւ Յուլյա Յակոբեան: 14 Անոնք բոլորը միաբանութեամբ կը յարատեւէին աղօթքի եւ աղերսանքի մէջ՝

կիներուն հետ, ու Յիսուսի մօր՝ Մարիամի եւ անոր Եղայրներուն հետ: 15 Այդ օրերը՝ Պետրոս կանգնեցաւ աշակերտներուն մէջ, (հաւաքուած բազմութիւնը հարիւր քսան հոգիի չափ էր, ) եւ ըսաւ. 16 «Մարդիկ Եղայրներ, պէտք էր որ իրագործուեր այն գրուածը, որ նախապէս Սուլը Յոդին ըսեր էր Դաւիթի բերանով՝ Յուդայի մասին, որ առաջնորդ եղաւ Յիսուսը քննողներուն. 17 որովհետեւ ան մեզի հետ՝ մեր համբանքին էր, եւ բաժին վիճակուած էր անոր այս սպասարկութենն: 18 Ուրեմն ասիկա տիրացաւ ազարակի մը՝ անիրաւութեան վարձքով, ու գլխիվայր իյնալլով՝ մէջտեղին ճեղքուեցաւ, եւ իր բոլոր աղիքները դուրս թափեցան: 19 Երուսաղեմի բոլոր բնակիչները գիտցան այս քանը, այնպէս որ այդ ազարակը կոչուեցաւ իրենց բարբառով Ակեղդամա, այսինքն՝ Արինի ազարակ: 20 Որովհետեւ գրուած է Սաղմոսներու գիրքին մէջ. «Անոր բնակարանը ամայի թող ըլլայ, եւ անոր մէջ ոչ մէկը բնակի», նաեւ. «Անոր պաշտօնը ուրիշը առնէ»: 21 Ուրեմն պէտք է որ այս մարդոցմէն՝ որոնք մեզի հետ էին այն ամբողջ ժամանակը, երբ Տէր Յիսուս մտաւ ու ելաւ մեր մէջ, 22 Յովիաննեսի մկրտութենն սկսեալ մինչեւ այն օրը՝ երբ համբարձաւ մեզմէ, ասոնցմէ մէկը մեզի հետ վկայ ըլլայ անոր յարութեան»: 23 Ուստի Երկու հոգի կայնեցուցին, Յովսէփը՝ որ Բարսաբա կը կոչուէր եւ Յուստոս մականուանուեցաւ, ու Մատաթիան, 24 եւ այօթելլով՝ ըսին. «Տէր, դուն որ կը ճանչնաս բոլորին սիրտերը, յայտնէ մեզի թէ որ մէկը ընտրեցիր այս Երկութեն. 25 որպէսզի բաժին առնէ այս սպասարկութենն ու առաքելութենն, որմէ Յուդա ինկաւ՝ Երթալլ համար իր տեղը»: 26 Եւ անոնց համար վիճակ ձգեցին, ու վիճակը ելաւ Մատաթիայի. եւ ան համրուեցաւ տասնմէկ առաքեալներուն հետ:

**2** Երբ Պետեկոստի տօնը հասաւ, բոլորն ալ միաբան՝ մէկ տեղ էին: 2 Յանկարծ շառաչ մը եղաւ Երկինքէն՝ սաստկաշունչ հովի մը ճայնին պէս, ու լեցուց ամբողջ տունը՝ ուր նստած էին: 3 Եւ բաժնուած լեզուներ Երեւցան

իրենց՝ որպէս թէ կրակէ, ու հանգեցան անոնցմէ իւրաքանչիւրին վրայ: 4 Բոյլորն ալ լեցուեցան Սուլր Յոգիով եւ սկսան խօսիլ ուրիշ լեզուներով, ինչպէս Յոգին իրենց խօսիլ կու տար: 5 Երուսաղեմ բնակող Յրեաներ կային, բարեպաշտ մարդիկ՝ երկինքի տակ եղած ամէն ազգե: 6 Երբ այս ձայնը եղաւ, բազմութիւնը համախմբուեցաւ ու շփոթեցաւ, որովհետեւ կը լսէին թէ անոնք կը խօսէին իրենցմէ իւրաքանչիւրին սեփական բարբառով: 7 Բոյլորն ալ զմայլած էին եւ կը զարմանայի՝ իրարու ըսելրով. «Ահա ասոնք բոլորն ալ՝ որ կը խօսին, միթէ Գայիլեացի չեն: 8 Ուրեմն ինչպէս կը լսենք՝ մեր իւրաքանչիւրին սեփական բարբառով, այն երկրին՝ որուն մէջ ծնած ենք. 9 Պարթեներ, Մարեր ու Եղամացիներ, եւ անոնք որ կը բնակին Միջազետքի, Յրեաստանի, Կապաղովկայի, Պոնտոսի, Ասիայի, 10 Փոխլգիայի, Պամփիլիայի ու Եգիպտոսի մէջ, եւ Կիւրենէի մօտ՝ Լիպիայի կողմերը, նաեւ Յոնմէն գաղթած Յրեաներ ու Նորահաւատներ, 11 Կրետացիներ եւ Արաբներ, կը լսենք թէ անոնք կը խօսին Աստուծոյ մէծամեծ գործերուն մասին՝ մեր լեզուներով»: 12 Բոյլորն ալ զմայլած էին, ու տարակուսած՝ կ'ըսէին իրարու. «Բնչ կրնայ ըլլալ ասիկա»: 13 Ոմանք ալ ծաղրելով կ'ըսէին. «Անոնք լի են անոյշ գինիով»: 14 Բայց Պետրոս կանգնեցաւ տասնմէկին հետ, բարձրացուց ձայնը եւ ըսաւ անոնց. «Ո՛վ Յրեաստանցիներ, ու դուք բոլոր՝ որ կը բնակիք Երուսաղեմ, սա գիտցէք եւ մտիկ ըրէք իմ խօսքերս. 15 Որովհետեւ ասոնք ոչ թէ արբեցած են՝ ինչպէս դուք կ'ենթադրէք, քանի դեռ օրուան երրորդ ժամն՝ Ե, 16 հապա ասիկա այն Ե՝ որ ըսուեցաւ Յովլ մարգարէին միջոցով. 17 “Վերջին օրերը, - կ'ըսէ Աստուած, - իմ Յոգիիս պիտի թափեմ ամէն մարմինի վրայ, եւ ձեր որդիներն ու աղջիկները պիտի մարգարեանան, ձեր երիտասարդները տեսիլքներ պիտի տեսնեն, ու ձեր ծերերը երազներ պիտի տեսնեն: 18 Իմ ծառաներուս եւ աղախիններուս վրայ ալ այդ օրերը իմ Յոգիիս պիտի թափեմ, ու պիտի մարգարեանան: 19 Վերը՝ երկինքը՝ սքանչելքներ ցոյց պիտի տամ, եւ վարը՝ երկիրը՝ նշաններ, արիւն, կրակ ու ծուլիս

մառախուղ. 20 արեւը պիտի փոխուի խաւարի, եւ լուսինը՝ արիւնի, ներ Տերոց մեծ ու երեւելի օրը չեկած: 21 Եւ նվ որ կանչէ Տերոց անունը՝ պիտի փրկուի”: 22 Խարայելացի մարդիկ, լսեցէք սա խօսքերը. Յիսուս Նազովրեցին, Աստուծուն մէն ձեզի ցոյց տրուած մարդ մը՝ հրաշքներով, սքանչելիքներով ու նշաններով - որ Աստուած անոր միջոցով ըրաւ ձեր մէջ, ինչպէս դուք ալ գիտէք -, 23 Աստուծոյ որոշած ծրագիրով եւ կանխագիտութեամբ մատնուած ըլլալով՝ առիթ եւ սպաննեցիք անօրեններու ձեռքով՝ փայտի վրայ գամելով: 24 Բայց Աստուած յարուցանեց զայն՝ քակելով մահուան ցաւերը, քանի որ կարեի չեր որ ան բռնուէր անկէ: 25 Որովհետեւ Դաւիթ կ'ըսէ անոր մասին. “Ամէն ատեն կը տեսնեմ Տերը իմ առջես, քանի որ իմ աջ կողմս Ե՝ որպէսզի շասամիմ: 26 Ուստի իմ սիրտս ուրախացաւ եւ իմ լեզուս ցնծաց. նաեւ իմ մարմինս ալ պիտի հանգստանայ յոյսով. 27 Որովհետեւ իմ անձս պիտի չքողուս դժոխիքն մէջ, ու պիտի չթոյլասրես որ բու Սուլրդ ապականութիւն տեսմէ: (Hadēs 986) 28 Կեանքի ճամբանները գիտցուցիր ինծի. քու երեսիդ ուրախութեամբ պիտի լեցնես զիս”: 29 Մարդիկ եղայրներ, արտօնուած Ե ինծի համարձակութեամբ խօսիլ ձեզի Դաւիթ նահապետին մասին, որ վախճանեցաւ ու թաղուեցաւ, եւ անոր գերեզմանը մինչեւ այսօր մեր մէջ Ե: 30 Ուրեմն, որովհետեւ ան մարզարէ Եր, - եւ գիտէք թէ Աստուած երդումով իրեն խոստացաւ, թէ պիտի յարուցան մարմինի համեմատ իր մէջքին պտուղեն եղող Քրիստոսը՝ որ բազմի իր գահին վրայ, - 31 ինք կանխատեսութեամբ խօսեցաւ Քրիստոսի յարութեան մասին, թէ անոր անձը դժոխիքը չմնաց եւ անոր մարմինը ապականութիւն չտեսա: (Hadēs 986) 32 Աստուած այս Յիսուսը յարուցանեց, որուն մենք բոլորս ալ վկայ ենք: 33 Ուստի Աստուծոյ աջ ձեռքով բարձրանալով ու Յոնմէն ստանալով Սուլրը Յոգիին խոստումը՝ թափեց ասիկա, որ դուք հիմա կը տեսնէք ու կը լսէք: 34 Որովհետեւ Դաւիթ երկինք չելաւ, բայց ինք կ'ըսէ. “Տերը ըսաւ իմ Տերոցս. «Բազմէ իմ աջ կողմս, 35 մինչեւ որ քու թշնամիններդ պատուանդան դնեմ ոտքերուդ»”: 36 Ուրեմն Խարայելի

ամբողջ տունը ստուգապէս թող գիտնայ թէ Աստուած զայն Տէր ալ լրաւ, Օծեալ ալ, այդ Յիսուսը՝ որ դուք խաչեցիք»: 37 Երբ լսեցին ասիկա, զղացին իրենց սիրտին մէջ եւ ըսին Պետրոսի ու միւս առաքեալներուն. «Մարդիկ եղայրներ, ինչ ընենք»: 38 Պետրոս ըսաւ անոնց. «Ապաշխարեցէք, ու ձեզմէ իւրաքանչիւրը թող մկրտուի Յիսուս Քրիստոսի անունով՝ մեղքերու ներումին համար, եւ պիտի ստանաք Սուրբ Յոգին պարզեւը: 39 Որովհետեւ խոստումը ձեզի համար է, նաեւ ձեր զաւակներուն, ու բոլոր հեռու եղողներուն, որ Տէր՝ մեր Աստուածը պիտի կանչէ»: 40 Եւ ուրիշ շատ խօսքերով կը վկայէր, կը յորդորէր զանոնք ու կ'զմէր. «Ազատեցէք դուք ձեզ այս կամակոր սերունդին»: 41 Ուստի անոնք՝ որ սիրայօժար ընդունեցին անոր խօսքերը՝ մկրտուեցան. եւ այդ օրը երեք հազար անձի շափ աւելցան եկեղեցիին թիվին վրայ: 42 Անոնք միշտ կը յարատեւէին առաքեալներուն ուսուցումին ու հաղորդութեան, հաց կտրելու եւ ադօթելու մէջ: 43 Վախր համակեց ամեն անձ, եւ շատ սրանչելիքներ ու նշաններ կատարուեցան առաքեալներուն միջոցով: 44 Բոլոր հաւատացեալները միասին էին, եւ բոլոր բաները հասարակա էին: 45 Կը ծախտին իրենց ստացուածքներն ու ինչքերը, եւ անոնց զինը կը բաժնէին բոլորին, որոն որ պէտք ըլլար: 46 Ամեն օր կը յարատեւէին միաբանութեամբ տաճարը երթալու մէջ, եւ հաց կտրելով իրենց տուներուն մէջ՝ իրենց կերակուրը կ'ուտէին ցնծութեամբ ու պարզամտութեամբ: 47 Աստուած կը գովարանէին եւ շնորհի կը գտնէին ամբողջ ժողովուրդին առջեւ. ու Տէրը օրէ օր փրկուածներ կ'աւելցնէր եկեղեցիին թիվին վրայ:

**3** Պետրոս ու Յովիաննէս իններորդ ժամու՝ աղօթքին ասենը միասին տաճարը կը բարձրանային: 2 Իր մօր որովայնէն կաղ ծնած մարդ մը կը բերուէր եւ ամեն օր տաճարին Գեղեցիկ կոչուած դրան քով կը դրուէր, որպէսզի տաճարը մտնողներէն ողորմութիւն խնդրէ: 3 Ան, տեսնելով Պետրոսն ու Յովիաննէսը՝ որոնք տաճարը պիտի մտնէին, ողորմութիւն խնդրէց: 4 Իսկ Պետրոս՝ Յովիաննէսի հետ աչքերը անոր

վրայ սեւեռելով՝ ըսաւ. «Նայէ մեզի»: 5 Ան ալ ուշադրութիւն դարձուց անոնց, եւ կ'ակնկալիք բան մը ստանալ անոնցմէ: 6 Պետրոս ըսաւ. «Արծաթ ու ոսկի չունիմ, հապա ինչ որ ունիմ՝ զայն կու տամ քեզի. Նազովորեցի Յիսուս Քրիստոսի անունով՝ ոտքի ելիր ու քալէ»: 7 Եւ քռնելով անոր աջ ձեռքն՝ ոտքի հանեց զայն: Անմիջապէս անոր ոտքերուն ներբաններն ու կոճերը ամրացան, 8 եւ վեր ցատկելով՝ կայնեցաւ, քալեց ու անոնց հետ տաճարը մտաւ, քալելով, ցատկելով եւ Աստուած գովարանելով: 9 Ամբողջ ժողովուրդը տեսաւ զայն՝ որ կը քալէր ու Աստուած կը գովարանէր: 10 Գիտէին թէ ան կը նստէր տաճարին Գեղեցիկ կոչուած դրան քով՝ ողորմութեան համար. ուստի այլայնցան եւ հիացումով լեցուեցան անոր պատահածին համար: 11 Քանի որ ան կառչած էր Պետրոսի ու Յովիաննէսի, ամբողջ ժողովուրդը՝ այլայլած՝ միասին վազեց անոնց քով, Սողոմոնի կոչուած սրահը: 12 Պետրոս՝ տեսնելով ասիկա՝ ըսաւ ժողովուրդին. «Խարայելացի մարդիկ, ինչո՞ւ գարմացած էք ասոր վրայ, կամ ինչո՞ւ այդպէս ակնապիշ կը նայիք մեզի, իբր թէ մենք մեր զօրութեամբ կամ բարեպահտութեամբ քայել տուինք ասոր: 13 Աքրահամի, Իսահակի ու Յակոբի Աստուածը, մեր հայրերուն Աստուածը, փառաւորեց իր Որդին՝ Յիսուսը, որ դուք մատնեցիք եւ ուրացաք Պիտառոսի առջեւ՝ երբ ինք վճռեց որ արձակէ: 14 Բայց դուք ուրացաք այդ Սուրբը եւ Արդարը, ու իննորեցիք որ մարդասպան մը չնորիուի ձեզի, 15 եւ սպաննեցիք կեանքի Ռահվիրան: Իսկ Աստուած մեռելմերէն յարուցանեց զայն, ու մենք վկայ ենք ասոր: 16 Անոր անունին հաւատքով՝ անոր անոնք ամրացուց ասիկա, որ դուք կը տեսնէք եւ կը ճանչնաք: Անով եղած հաւատքը Է՝ որ առողջացուց զայն ձեր բոլորին առջեւ: 17 Եւ իիմա, Եղբայրներ, գիտեն թէ անգիտութեամբ ըրիթ, ինչպէս ձեր պետերն ալ: 18 Բայց ինչ որ Աստուած նախապէս՝ իր բոլոր մարգարեներուն բերանով՝ ծանուցանած էր Քրիստոսի չարչարուելուն մասին, այսպէս իրագործեց: 19 Ուրեմն ապաշխարեցէք ու դարձի եկէք, որպէսզի ձեր մեղքերը ջնջուին. 20 որպէսզի կազդուրումի ատենները գան

Տերոց ներկայութենքն, եւ դրկէ նախապէս ձեզի քարոզուած՝ Յիսուս Քրիստոսը: 21 Երկինքը պէտք է ընդունի զայն մինչեւ այն ժամանակներ՝ երբ բոլոր բաները վերահստատուին, որոնց մասին Աստուած խօսած է իր սուրբ մարգարեներուն բերանով՝ դարերու սկիզբն ի վեր: (այսօ ց165) 22 Մովսէս ըսաւ մեր հայրերուն. “Տերը՝ ձեր Աստուածը՝ ձեր եղայիններէն պիտի համէ ձեզի մարգարէ մը՝ ինձի նման. անմը մտիկ ըրէք՝ ամեն ինչ որ խօսի ձեզի: 23 Եւ ամեն անձ որ մտիկ չընէ այդ մարգարէին՝ պիտի բնաջնջուի ժողովուրդին մէջէն”: 24 Ու բոլոր մարգարեները, բոլոր անոնք որ յաջորդաբար խօսեցան Սամուելը սկսեալ նախապէս ծանուցանեցին այս օրերն այ: 25 Դուք էք որդինները մարգարեներուն եւ այն ուխտին՝ որ Աստուած հաստատեց մեր հայրերուն հետ ու ըսաւ Աբրահամի. “Քու զարմնվի պիտի օրինուին երկիրի բոլոր գերդաստանները”: 26 Աստուած իր Որդին յարուցանելով՝ նախ ձեզին դրկեց զայն, որպէսզի օրինէ ձեզ, իւրաքանչիւրդ դարձնելով ձեր չարութիւններէն»:

**4** Երբ անոնք կը խօսէին ժողովուրդին, քահանաները, տաճարին մեծաւորն ու Սաղուկեցինները հասան անոնց վրայ, 2 նեղանալով որ անոնք կը սորվեցնէին ժողովուրդին եւ կը հոչավելին Յիսուսի միջոցով մեռելներէն յարութիւն առնելը: 3 Ձեռք բարձրացուցին անոնց վրայ ու արգելարան դրին զանոնք մինչեւ հետեւ եալ օրը, որովհետեւ արդէն իրիկուն էր: 4 Բայց այդ խօսքը լսողներէն շատեր հաւատացին, եւ մարդոց թիւը հասաւ գրեթէ իինգ հազարի: 5 Յետեւեալ օրը՝ Երուսաղէմի մէջ հաւաքուեցան անոնց պետերը, երեցներն ու դպիրները, 6 նաեւ Աննա քահանայապետը եւ Կայիափա, Յովիաննես ու Աղեքսանդրոս, եւ բոլոր անոնք՝ որ քահանայապետի ընտանիքներէ էին: 7 Զանոնք մէջտեղ կայնեցուցած՝ կը հարցաքննէին. «Ինչ զորութեամբ կամ ինչ ամուսնով ըրիք այս բանը»: 8 Այս ատեն՝ Պետրոս՝ Սուրբ Յովիով լեցուած ըսաւ անոնց. «Ժողովուրդի պէտքը եւ Խրայէի երեցներ, 9 եթէ մենք կը հարցաքննուինք այսօր՝ տկար մարդու մը եղած բարիքին համար,

թէ ինչ կերպով բժշկուեցաւ, 10 զիտցէք դուք բոլոր եւ ամբողջ Խրայէի ժողովուրդը, թէ Նազովրեցի Յիսուս Քրիստոսի անունով, որ դուք խաչեցիք բայց Աստուած մեռեներէն յարուցանեց, ահա անով ասիկա բժշկուած կեցած է ինս՝ ձեր առջեւ: 11 Այս է այն քարը, ձեզմէ՝ կառուցանողներէ անարգուած, որ անկիւնաբարը եղաւ: 12 Եւ ուրիշ ոչ մէկով փրկութիւն կայ. որովհետեւ անկէ զատ ուրիշ անուն մը չկայ երկինքի տակ՝ մարդոց մէջ տրուած, որով կարենանք փրկուլիյ»: 13 Իսկ անոնք, նայերով Պետրոսի ու Յովիաննեսի համարձակութեան, եւ ըմբռնելով թէ անուս ու տգետ մարդիկ են՝ զարմացան, եւ զիտցան թէ անոնք Յիսուսի հետ էին: 14 Տեսնելով այդ բուժուած մարդը՝ որ կայսած էր անոնց հետ, ոչինչ կրցան խօսիլ անոնց դէմ: 15 Ուստի հրամայելով անոնց՝ որ դուրս ելեն ատեանն, խորհրդակցեցան իրարու հետ 16 եւ ըսին. «Ինչ ընենք այս մարդոց. որովհետեւ Երուսաղէմի բոլոր բնակիչներուն բացայացն է թէ իսկապէս երեւեի նշան մը կատարուեցաւ ատոնց միջոցով, ու մենք չենք կրնար ուրանալ: 17 Սակայն՝ որպէսզի ժողովուրդին մէջ այ աւելի չտարածուի՝ սաստիկ սպառնանք անոնց, որ այլեւս ոչ մէկուն խօսին այդ անունով»: 18 Ապա կանչելով զանոնք՝ պատուիրեցին անոնց որ ամեննեւին չխօսին եւ չսորվեցնեն Յիսուսի անունով: 19 Բայց Պետրոս ու Յովիաննես պատասխանեցին անոնց. «Եթէ Աստուծոյ առջեւ իրաւացի է՝ որ Աստուծմէ աւելի ձեզի մտիկ ընենք, դուք դատեցէք. 20 որովհետեւ մենք չենք կրնար չխօսիլ մեր տեսածին ու լսածին մասին»: 21 Իսկ անոնք դարձեալ սպառնալէ ետք՝ արձակեցին զանոնք, առանց զիրենք պատուհասելու կերպ մը գտնելու, ժողովուրդին պատճառով, քանի որ բոլորն ալ կը փառարանէին Աստուած կատարուածին համար. 22 որովհետեւ այն մարդը՝ որուն վրայ այս բժշկութեան նշանը եղաւ՝ քառասուն տարեկաննեն աւելի էր: 23 Երբ արձակուեցան՝ զացին իրենց խումբին քով, ու պատմեցին ինչ որ քահանայապետները եւ երեցները ըսած էին իրենց: 24 Անոնք այ, երբ լսեցին, միաբանութեամբ իրենց ձայնը բարձրացուցին Աստուծոյ՝ ըսելով. «Տէր,

դրւն ես այն Աստուածը՝ որ ստեղծեցիր երկինքն ու երկիրը, ծովը եւ բոլոր անոնց մէջ եղածները, այս որ քայլ քու ծառայիդ՝ Դաւիթի թերանով. “Ինչո՞ւ հեթանոսները մոլեգնեցան ու ժողովուրդները ունայն բաներ խոկացին. երկրի թագաւորները իրարու քով կայսեցան ու պետերը հաւաքուեցան՝ Տերոց դէմ եւ անոր Օծեալին դէմ”։ 27 Որովհետեւ ճշմարտապէս (այս քաղաքին մէջ) հաւաքուեցան քու սուրբ Որդիիդ՝ Յիսուսի դէմ, որ դուն օծեցիր, Յերովդիւն ու Պոնտացի Պիղատոս, հեթանոսներուն հետ եւ Իսրայէլի ժողովուրդին հետ, 28 ընելու այն՝ ինչ որ քու ծեռքդ ու ծրագիրդ նախապէս որոշած էին՝ որ կատարուին։ 29 Եւ հիմա, Տէր, նայէ անոնց սպառնալիքներուն, ու շնորհէ քու ծառաներուդ՝ որպէսզի լման համարձակութեամբ քարոզենք քու խօսքդ, 30 երկարելով քու ծեռքդ՝ որ բժշկութիւններ, նշաններ եւ սքանչելիքներ կատարուին քու սուրբ Որդիիդ՝ Յիսուսի անունով։ 31 Երբ անոնք աղերսեցին, սարսեցա այն տեղը՝ ուր հաւաքուած էին, ու բոլորը լեցուեցան Սուրբ Յօնքիով եւ համարձակութեամբ կը քարոզէին Աստուծոյ խօսքը։ 32 Յաւատացեամներուն բազմութիւնը մէկ սիրտ ու մէկ հոգի էր։ Անոնցմէ ոչ մէկը կ'ըսէր իր որեւէ ստացուածքին համար թէ “իրն է”. հապա իրենց բոլոր բաները հասարակաց կը սեպէին։ 33 Առաքեալները մեծ գօրութեամբ կը վկայէին Տէր Յիսուսի յարութեան մասին, եւ մեծ շնորհը կար անոնց բոլորին վրայ։ 34 Անոնց մէջ ոչ մէկ կարօտեալ կար. որովհետեւ անոնք որ տէր էին արտերու կամ տուններու՝ կը ծախէին, կը բերէին ծախուածներուն հասոյթները 35 ու կը դնէին առաքեալներու տրամադրութեան տակ”, եւ իրաքանչիւրին կը բաշխուէր իր կարիքին համեմատ։ 36 Յովսէս, որ առաքեալներէն Բառնաբաս մականուանուեցաւ, (որ կը թարգմանուի՝ Միհիթարութեան որդի, ) Պետացի, ծնունդով՝ Կիպրացի, 37 ազարակ մը ունենալով՝ ծախսեց, բերաւ դրամը ու դրաւ առաքեալներու տրամադրութեան տակ։

**5** Բայց մարդ մը՝ Անանիա անունով, իր կնոջ՝ Սափիրայի հետ ստացուածք մը

ծախսեց, 2 անոր հասոյթն խորեց իր կնոջ գիտակցութեամբ, ու մաս մը բերելով՝ դրաւ առաքեալներու տրամադրութեան տակ”։ Պետրոս ըսաւ. «Անանիա, ինչո՞ւ Սատանան լեցուց սիրտդ, որ ստես Սուրբ Յոգիին եւ խորես արտին հասոյթն։ 4 Քուկու չէր ան՝ քանի կեցած էր, ու ծախուած ալ՝ իշխանութեանդ տակ էր։ Ինչո՞ւ այս բանը դրիր սիրտիդ մէջ, դուն ստեցիր ոչ թէ մարդոց, հապա՝ Աստուծոյ»։ 5 Անանիա՝ լսելով այս խօսքերը՝ ինկաւ եւ շունչը փշեց. ու մեծ վախ համակեց բոլոր անոնք՝ որ լսեցին ասիկա։ 6 Երիտասարդները կանգնեցան, պատանքով վարթեցին զայն, եւ դուրս հանելով թաղեցին։ 7 Գրեթե երեք ժամ ետք՝ անոր կինը ներս մտաւ, շգիտնալով պատահածը։ 8 Պետրոս ըսաւ անոր. «Ըսէ ինծի, արտը այդ գինով ծախսեցիք»։ Ան ալ ըսաւ. «Վյոր, այդ գինով»։ 9 Ուստի Պետրոս ըսաւ անոր. «Վյոր ինչ է, որ դուք համաձայնեցաք՝ Տերոց Յօնքին փորձելու. ահա ամուսինդ թաղողներուն ոտքերը դրան քով են, քնզ ալ պիտի հանեն որլուս»։ 10 Եւ անմիջապէս կինը ինկաւ անոր ոտքերուն քով ու շունչը փշեց։ Երիտասարդները՝ ներս մտնելով՝ մեռած գտան զայն, եւ դուրս հանելով՝ թաղեցին իր ամուսինին քով։ 11 Մեծ վախ մը համակեց ամբողջ Եկեղեցին, ու բոլոր անոնք՝ որ լսեցին այս բաները։ 12 Շատ նշաններ եւ սքանչելիքներ կը գործուէին առաքեալներուն ծեռքով՝ ժողովուրդին մէջ, ու բոլորը միաբանութեամբ Սողոմոնի սրահին մէջ էին։ 13 Ուրիշներէն ոչ մէկը կը յանդկմէր յարիլ անոնց, բայց ժողովուրդը կը մեծարէր զանոնք։ 14 Տերոց հաւատացոյները ալ աւելի կը շատնային, այր մարդիկ ու կիներ՝ բազմութեամբ։ 15 այնպէս որ հիւանդները կը հանեին իրապարակները եւ կը դնէին պատգարակներով ու մահիճներով, որպէսզի Պետրոսի անցնելու ատեն՝ գոնէ անոր շուրբ իյնայ անոնցմէ մէկուն վրայ։ 16 Շրջակայ քաղաքներուն բազմութիւնը Երուսաղէմ կը համախմբուէր՝ հիւանդներ եւ անմաքուր ոգիներ տանջուողներ բերելով, որոնք բոլորն ալ կը բուժուէին։ 17 Իսկ քահանայապետն ու բոլոր իրեն հետ երրոները, որոնք Սաղուկեցիներու աղանդէն էին, կանգնեցան՝

նախանձով լեցուած, 18 ձեռք բարձրացուցին առաքեալներուն վրայ եւ դրին զանոնք հանրային արգելարանը: 19 Բայց Տէրոց հրեշտակը գիշերուան մէջ բացաւ բանտին դրները, ու դուրս հանելով զանոնք՝ ըսաւ. 20 «Գացէք, եւ տաճարին մէջ կայնելով ժողովուրդին բարողեցէք այս կեանքին բոլոր խօսքերը»: 21 Երբ լսեցին ասիկա, տաճարը մտան առտուն կանուխ, եւ կը սորվեցնէին: Իսկ բահանայապետը եկաւ, նաեւ իրեն հետ եղողները, ժողովի կանչեցին ատեանը եւ Խրայեի որդիներուն ամբողջ ծերակյուր, ու մարդ դրկեցին բանտը՝ որպէսզի բերեն զանոնք: 22 Երբ սպասաւորները գացին, չզտնելով զանոնք բանտին մէջ՝ վերադարձան, պատմեցին 23 եւ ըսին. «Իրաւ է թէ գտանք բանտը՝ ամէն ապահովութեամբ գոցուած, ու պահապանները՝ դրներուն առջեւ կայնած. բայց բանալով՝ ոչ մէկը զտանք ներայ»: 24 Երբ մեծ բահանան եւ տաճարին մեծաւորն ու բահանայապետները լսեցին այս խօսքերը, կը տարակուսէին թէ ինչ եղած էր անոնց: 25 ՄԵկը եկաւ եւ պատմեց իրենց. «Ահա այն մարդիկը՝ որ բանտը դրած էիք, տաճարը կայնած են ու ժողովուրդին կը սորվեցնեն»: 26 Այս ատեն մեծաւորը գնաց սպասաւորներուն հետ եւ բերաւ զանոնք առանց բռնութեան, որովհետեւ կը վախնային ժողովուրդին՝ որ չքարկոծուին: 27 Երբ բերին զանոնք՝ ներկայացուցին ատեանին, ու բահանայապետը հարցուց անոնց. 28 «Սաստիկ չպատուիրեցինք ձեզի, որ չսորվեցմէր այդ ամսունով. բայց դուք Երուսաղեմը լեցուցիք ձեր ուսուցումով, եւ կը փափաքիք մեր վրայ բերել այն մարդուն արիւնը»: 29 Պետրոս եւ միևս առաքեալները պատասխանեցին. «Աստուծոյ պէտք է հնազանդիլ՝ փոխանակ մարդոց: 30 Մեր հայրերուն Աստուծը Յիսուսը յարուցանեց, որ դուք սպաննեցիք՝ փայտէն կախելով: 31 Աստուծած իր աջ ձեռքով բարձրացուց զայն՝ իբր Ռահվիրայ ու Փրկիչ, որպէսզի ապաշխարութիւն ու մեղքերու ներում տայ Խրայեի: 32 Եւ մենք անոր վկաներն ենք՝ այս բաներուն համար, նաեւ Սուրբ Յոդին՝ որ Աստուծած տուաւ իրեն հնազանդ եղողներուն»: 33 Իսկ անոնք լսելով ասիկա՝

սաստիկ գրգռուեցան, ու խորհրդակցեցան որ սպաննեն զանոնք: 34 Բայց փարիսէցի մը՝ որուն անունը Գամադիէլ էր, Օրէնքի վարդապետ մը, պատուաւոր մէկը՝ ամբողջ ժողովուրդին առջեւ, կանգնեցաւ ատեանին մէջ, եւ հրանայեց որ առաքեալները կարճ պահ մը դուրս հանեն. 35 ապա ըսաւ. «Խրայելացի մարդիկ, դուք ձեզի ուշադիր եղէք թէ ինչ պիտի ընէք այս մարդոց հանդէա: 36 Քանի որ այս օրերէն առաջ թեւդաս եկաւ, իր մասին ըսելով թէ երեւելի մէկն է, ու թիւով չորս հարիւրի չափ մարդիկ յարեցան իրեն. ինք սպաննուեցաւ, եւ բոլոր անոնք որ անսացին իրեն՝ ցրուեցան ու ոչնչացան: 37 Անկէ ետք Յուղա Գալիյեացին եկաւ՝ աշխարհագիր եղած օրերը, եւ շատ ժողովուրդ քաշեց իր ետեւեն. ինք ալ կորսուեցաւ, ու բոլոր անոնք որ անսացին իրեն՝ ցրուեցան: 38 Եւ հիմա Կ'ըսեմ ձեզի. «Յեռու մնացէք» այդ մարդոցմէն, ու թողուցէք զանոնք. որովհետեւ եթէ այդ ծրագիրը կամ գործը մարդոցմէ Ե՛ պիտի քանդուի, 39 իսկ եթէ Աստուծմէ Ե՛ չէք կրնար քանդեկ ատիկա. որպէսզի Աստուծոյ դէմ իսկ կոռուոյ չզտնուիք»: 40 Անոնք ալ անսացին անոր. եւ առաքեալները կանչելով՝ ծեծեցին, ու պատուիրելով որ այլէւս Յիսուսի անունով չխօսին՝ արծակեցին զանոնք: 41 Իրենք ալ մեկնեցան ատեանին առջեւեն, ուրախանալով որ արժանացան Տէրոց անունին համար անպատուուելու: 42 Ու ամէն օր տաճարը եւ տուներուն մէջ չէին դադրեր սորվեցնելէ ու Յիսուս Քրիստոսը աւետելէ:

**6** Այդ օրերը, երբ աշակերտները շատցան, Յելլենացիներուն կողմէն տրտունջ մը եղաւ Եբրայեցիներուն դէմ. որովհետեւ իրենց այրիները կ'անտեսուեին ամէն օրուան ողորմութեան սպասարկութեան ատեն: 2 Տամներկութը կանչեցին աշակերտներուն բազմութիւնը եւ ըսին. «Մեզի չի վայլեր ծգել Աստուծոյ խօսքը, եւ սպասարկել սեղաններու: 3 Ուրեմն, Եղբայրներ, փնտուցէք ձեր մէջ եօթը հոգի՝ բարի վկայուած, Սուրբ Յոդիով ու իմաստութեամբ լեցուն, որպէսզի նշանակենք զանոնք այս գրադումին համար, 4 իսկ մենք յարատեւենք աղօթքի եւ Աստուծոյ խօսքին սպասարկութեան մէջ»: 5 Այս խօսքը հաճեցուց

ամբողջ բազմութիւնը. ուստի ընտրեցին Ստեփանոսը, հաւատքով ու Սուլր Հոգիով լեցուն մարդ մը, Փիլիպպոսը, Պորոքորոնը, Նիկանովրան, Տիմովնան, Պարմենան եւ Նիկողայոս նորահաւատ Անտիօքին: 6 Ասոնք ներկայացուցին առաքեայներուն. անոնք ալ աղօթելով՝ իրենց ձեռքերը դրին անոնց վրայ: 7 Եւ Աստուծոյ խօսքը կ'աճէր, աշակերտներուն թիւը չափազանց կը շատնար Երուսաղէմի մէջ, ու բահանաներէն մեծ բազմութիւն մը կը հնազանդէր նոր հաւատքին: 8 Ստեփանոս, որ հաւատքով ու գօրութեամբ լեցուած մարդ մըն էր, մեծ սբանչելիքներ եւ նշաններ կ'ընէր ժողովուրդին մէջ: 9 Բայց ումանք, այն ժողովարանէն՝ որ կը կոչուէր Ազատագրուածներուն, Կիրենացիներուն ու Ալեքսանդրացիներուն ժողովարանը, եւ ոմանք՝ որ Կիլիկիայէն ու Ասիայէն էին, կանգնեցան եւ կը վիճաբանէին Ստեփանոսի հետ. 10 բայց կարող չէին դիմադրել այն իմաստութեան ու հոգիին, որով ան կը խօսէր: 11 Այն ատեն կաշառեցին քանի մը մարդիկ, որպէսզի քսեն. «Մենք լսեցինք թէ ան հայոյական խօսքեր կ'արտասանէր Մովսէսի եւ Աստուծոյ դէմ»: 12 Այսպէս՝ գոգեցին ժողովուրդը, երեցներն ու դպիրները, եւ հասնելով անոր վրայ՝ յափշտակեցին զինք ու տարին ատեանին առջեւ: 13 Սուտ վկաներ ներկայացուցին, որոնք կ'ըսէին. «Այս մարդը չի դադրիր հայոյական խօսքեր արտասանել այս սուրբ տեղին եւ Օրէնքին դէմ: 14 Որովհետեւ լսեցինք իրմէ, որ կ'ծսեր թէ “այս Նազովուեցի Յիսուսը պիտի քակէ այս տեղը, ու պիտի փոխէ Մովսէսի մեզի աւանդած սովորութիւնները”»: 15 Բոլոր ատեանին մէջ բազմողները երբ ակնապիշ նայեցան անոր, անոր երեսը տեսան՝ հրեշտակի երեսի պէս:

7 Քահանայապետը ըսաւ. «Վյոր քաները պյղպէս են իրապէս»: 2 Ան ալ ըսաւ. «Մարդիկ եղայրներ ու հայրեր, մտիկ ըրէք. փառքի Աստուածը երեւցաւ մեր հօր՝ Աքրահամի, երբ Միջազետքի մէջ էր, դեռ Խառանի մէջ չընակած, եւ ըսաւ անոր. 3 “Ելքը քու երկրէդ ու ազգականներէդ, եւ գնա այն երկրը՝ որ ես պիտի ցուցնեմ քեզի”»: 4 Այն ատեն՝ Ելելով Քաղդեացիներու երկրէն՝ բնակեցաւ

Խառանի մէջ, եւ անոր հօր մեռնելին ետք՝ անկէ փոխադրեց զայն այս երկրը, ուր դուք կը բնակիք հիմա: 5 ՈՇ մէկ ժառանգութիւն տուաւ անոր այս երկրին մէջ, ոչ իսկ ոտքի բայի մը չափ տեղ, բայց խոստացաւ ասիկա իր կալուած տալ իրեն, եւ իրմէ ետք՝ իր զարմին, երբ դեռ ինք զաւակ չուներ: 6 Աստուած սամակէս խօսեցաւ. “Անոր զարմը պանդուստ պիտի ըլլայ օտար երկրի մը մէջ, ու զայն ստրուկ պիտի ընեն եւ չարչարեն չորս հարիւր տարի: 7 Բայց ես պիտի դատեմ այն ազգը՝ որուն ստրուկ պիտի ըլլան, - ըսաւ Աստուած, - եւ անկէ ետք պիտի ելլեն ու այս տեղին մէջ պիտի պաշտեն զիս”: 8 Անոր տուաւ թվաստութեան ուխտը, եւ յետոյ Աքրահամ ծնաւ Խսահակը, ու թվաստեց զայն ուլերորդ օրը: Խսահակ ծնաւ Յակոբը, Յակոբ ալ՝ տասներկու նահապետները: 9 «Նահապետները՝ նախանձելով Յովսէփի՝ ծախեցին զայն Եզիփտոս տարուելու համար. բայց Աստուած անոր հետ էր, 10 ու ազատեց զայն իր բոլոր տառապանքներէն: Ծնորիք եւ իմաստութիւն տուաւ անոր Եզիփտոսի Փարաւոն թագաւորին առջեւ. ան ալ կառավարիչ նշանակեց զայն Եզիփտոսի ու իր ամբողջ տան վրայ: 11 Երբ Եզիփտոսի եւ Քանանի ամբողջ երկրին մէջ սով եղաւ, ու մեծ տառապանք, մեր հայրերը ուտելիք չէին գտներ: 12 Յակոբ՝ երբ լսեց թէ Եզիփտոսի մէջ ցորեն կը գտնուի՝ առաջին անգամ ճամբեց մեր հայրերը: 13 Երկրորդ անգամ՝ Յովսէփի ճանչցուց ինքզինք իր եղբայրներուն, եւ Յովսէփի ցեղը յայտնի եղաւ Փարաւոնի: 14 Յովսէփ մարդ դրկեց ու կանչեց իր հայրը՝ Յակոբը, եւ բոլոր ազգականները՝ Եօթանասունիինց անձ: 15 Յակոբ իջաւ Եզիփտոս, ուր վախճանեցան ինք ու մեր հայրերը, 16 եւ վիխսադրուելով Սիլքէմ՝ դրուեցան այն գերեզմանին մէջ, որ Աքրահամ արծաթով զնած էր Սիլքէմի հօր՝ Եմովրի որդիներէն: 17 Երբ մօտեցաւ ժամանակը խոստումին՝ որուն համար Աստուած երդում ըրած էր Աքրահամի, ժողովուրդը անեցաւ ու բազմացաւ Եզիփտոսի մէջ՝ 18 մինչեւ որ ուրիշ թագաւոր մը ելա, որ չէր ճանչնար Յովսէփի: 19 Ան խորամանկութեամբ վարուեցաւ մեր ցեղին

դիմ եւ չարչարեց մեր հայրերը, մինչեւ անգամ անոնց երախաները դուրս նետել տալով, որպեսզի չափեցնե: 20 «Վյ ատեն Մովսես ալ ծնաւ, որ գեղեցիկ էր Աստուծոյ առջեւ, ու երեք ամիս մեծացաւ իր հօր տունը: 21 Երբ ան դուրս դրուեցաւ, Փարաւոնի աղջկը տարաւ զայն եւ մեծցուց իր իր որդին: 22 Մովսես կրթուեցաւ Եգիպտացիներուն ամբողջ իմաստութեամբ, ու գորաւոր էր իր խօսքերով եւ գործերով: 23 Երբ լման քառասուն տարեկան եղաւ, իր սիրտը փափաքեցաւ այցելել իր Եղրայներուն՝ Իսրայելի որդիներուն: 24 Անիրաւուած տեսնելով Իսրայելացիներէն մեկը՝ պաշտպանեց զայն, եւ ընկճուածին վրէժը առաւ՝ զարնելով Եգիպտացին: 25 Կը կարծէր թէ իր Եղրայրները պիտի հասկնային թէ Աստուած իրենց փրկութիւն պիտի տար իր ձեռքով. բայց անոնք չհասկցան: 26 Յետեւեալ օրը հանդիպեցաւ անոնց՝ երբ կը կրուէին, եւ ուղեց հաշտեցնել զանոնք՝ ըսելով. “Մարդիկ, դուք Եղրայրներ եք. ինչո՞ւ կ'անիրաւէք գիրար”: 27 Բայց ան որ կ'անիրաւէր ընկերը՝ վանեց զինք ու ըսաւ. “Ո՞վ քեզ պետ եւ իրաւարար նշանակեց մեր վրայ: 28 Չիս ալ կ'ուզես սպաննել, ինչպես երեկ սպաննեցիր Եգիպտացին”: 29 Այս խօսքէն եսք Մովսես փախաւ ու պանդիստացաւ Մադիամի Երկրին մեջ, ուր ծնաւ Երկու որդի: 30 Երբ քառասուն տարին լրացաւ, Տէրոջ հրեշտակը երեւցաւ անոր Սինա լերան անապատին մեջ՝ մորենիի կրակի բոցով: 31 Մովսես ալ՝ երբ նշմարեց՝ զարմացաւ այդ տեսիլիքին վրայ, ու երբ մօտեցաւ դիտելով՝ Տէրոջ ձայնը եկաւ անոր, որ կ'ըսէր. 32 “Ես եմ քու հայրերուդ Աստուածը, Աբրահամի Աստուածը, Խասհակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը”: Մովսես ալ՝ վախէն դողլարվ՝ չէր յանդգներ դիտել: 33 Տէրը ըսաւ անոր. “Յանէ ոտքերուդ կօշիկները, որովհետեւ սուրբ Երկիր է այն տեղը՝ ուր կայսած ես: 34 Իրապէս տեսայ Եգիպտոսի մեջ եղող ժողովուրդիս չարչարանքը, լսեցի անոնց հառաջանքը, եւ իշայ զանոնք ազատելու. ու հիմա Եկնուր, քեզ դրկեմ Եգիպտոս”: 35 «Այս Մովսէսը, որ ուրացան՝ ըսելով. “Ո՞վ պետ եւ իրաւարար նշանակեց քեզ”, զայն դրկեց Աստուած իբր պետ եւ ազատարար՝

այն հրեշտակին ձեռքով, որ երեւցաւ անոր մորենիին մէջ: 36 Անիկա դուրս հանեց զանոնք, սբանչելիքներ ու նշաններ ցոյց տալով Եգիպտոսի Երկրին եւ Կարմիր ծովուն, ու քառասուն տարի՝ անապատին մեջ: 37 Այս Մովսեսն է որ ըսաւ Իսրայելի որդիներուն. “Տէրը՝ ձեր Աստուածը՝ ձեր Եղրայրներէն պիտի հանէ ձեզի մարգարէ մը՝ ինծի նման. մտիկ ըրէք անոր”: 38 Ասիկա ան է որ համախմբումին մեջ Եր՝ անապատը, Սինա լերան վրայ իրեն խօսող հրեշտակին եւ մեր հայրերուն հետ: Ան կենարար պատգամներ ընդունեց՝ մեզի տալու. 39 բայց մեր հայրերը չուղեցին անոր հնազանդի, հապա զայն վանեցին իրենցմէ ու Եգիպտոս դարձան իրենց սիրտին մեջ՝ 40 ըսելով Ահարոնի. “Աստուածներ շինէ մեզի, որպէսզի Երթան մեր առջեւեն. որովհետեւ այդ Մովսէսը՝ որ հանեց մեզ Եգիպտոսի Երկրէն, չենք գիտեր թէ ինչ Եղաւ անոր”: 41 Այս օրերը շինեցին հորթ մը, զոհ մատուցանեցին կուրքին, եւ կ'ուրախանային իրենց ձեռքերուն գործերով: 42 Աստուած ալ Երես դարձուց ու մատնեց զանոնք պաշտելու Երկինքի աստղերը, ինչպէս գրուած է Մարգարէներու գիրքին մեջ. “Միթէ ինծի մատուցանեցիք մորթուած անասուններ եւ զոհեր՝ քառասուն տարի անապատին մեջ, ով Իսրայելի տունը: 43 Յապա կրեցիք Մողոքի վրանը ու ձեր Յուենիկա աստուծոյն աստղը, ձեր կերտած պատկերները՝ անոնց Երկրպագելու համար: Ես ալ պիտի տարագրեմ ձեզ Բարելոնի միւս կողմը”: 44 «Անապատին մեջ՝ մեր հայրերը ունեն վկայութեան յորանք, ինչպէս Մովսէսի հետ խօսողը պատուիրած էր որ շինէ զայն՝ տեսած տիպարին պիտի: 45 Անոնց յաջորդող մեր հայրերն ալ՝ զայն ստանալով՝ Յեսուկի հետ մտցուցին կալուածը այն հեթանոսներուն, որ Աստուած վանեց մեր հայրերուն առջեւեն: Յոն մնաց մինչեւ Դաւիթի օրերը, 46 որ Աստուծոյ առջեւ շնորհի գտաւ եւ ուղեց բնակարան մը կառուցանել Յակոբի Աստուծոյն. 47 բայց Սողոմոնն տուն մը կառուցանեց անոր: 48 Սակայն Ամենարարձրը չի բնակիր ծեռակերտ տաճարներու մեջ, ինչպէս մարգարէն Կ'ըսէ. 49 “Երկինքը իմ զահս է, ու Երկիրը իմ ոտքերուս պատուանդանն է. ինչպիսի տուն պիտի

կառուցանեք ինծի, - կ'ըսէ Տէրը, - կամ ինչպէս պիտի ըլլայ իմ հանգստավայրիս տեղը. **50** միթէ իմ ծեռքս չէ շիներ այս բոլորը": **51** «Խստապարանոցներ ու սիրտով եւ ականջով անթլիատներ, դուք միշտ կ'ընդդիմանաք Սուրբ Յոզիին, ինչպէս ձեր հայրեր՝ այնպէս ալ դուք: **52** Մարգարեներէն հրձ չիալածեցին ձեր հայրեր, ու չապաննեցին անոնք՝ որ նախապէս ծանուցանեցին այն Արդարին գալուստը: Անոր մատնիշները եւ սպաննոյները եղաք իմա, **53** դուք՝ որ ստացաք Օրենքը հրեշտակներու կարգադրութեամբ, բայց չպահեցիք զայն»: **54** Այս բաները լսելով՝ անոնք կը մոլեզնէին իրենց սիրտերուն մէջ եւ կը կրծտէին իրենց ակրաները անոր դէմ: **55** Բայց ան՝ լեցուած Սուրբ Յոզիով՝ ակնապիշ նայեցալ դէպի երկինք, տեսալ Աստուծոյ փառքը ու Յիսուսն ալ՝ որ Աստուծոյ աջ կողմը կայնած էր, եւ ըսաւ. **56** «Ահա կը տեսնեմ երկինքը բացուած, ու մարդու Որդին՝ Աստուծոյ աջ կողմը կայնած»: **57** Իսկ անոնք բարձրածայն աղաղակելով՝ գոցեցին իրենց ականջները, եւ բոլորը միաբանութեամբ խուժեցին անոր վրայ, **58** ու քաղաքէն դուրս հանելով՝ քարկոծեցին զայն. Եւ վկաները իրենց հանդերձները պահ դրին երիտասարդի մը ոտքերուն քով, որ կը կոչուէր Սողոս: **59** Ու կը քարկոծէին Ստեփանոսը, որ կը գոչէր. «Տէր Յիսուս, ընդունէ իմ հոգիս»: **60** Եւ ծնրադրելով՝ բարձրածայն աղաղակեց. «Տէր, այս մեղքը մի սեպեր ատոնց»: Ասիկա ըսելով՝ ննջեց:

**8** Սողոս ալ կամակից էր անոր սպաննուելուն: Այդ օրը մեծ հալածանք եղալ Երուսաղէմի մէջ եղող եկեղեցին դէմ: Առաքեալներէն զատ՝ բոլորն ալ ցրուեցան Յրեաստանի ու Սամարիայի երկրամասերուն մէջ: **2** Բարեպաշտ մարդիկ վերցուցին Ստեփանոսը, եւ մեծապէս հեծեծեցին անոր վրայ: **3** Իսկ Սողոս կ'աւերէր եկեղեցին. կը մտնէր տուները, կը քաշկրտէր այր մարդիկ ու կիներ, եւ կը մատնէր զանոնք՝ բանտ նետուելու: **4** Ուրեմն անոնք որ ցրուած էին՝ կը շրջէին խօսքը աւետելով: **5** Փիլիպպոս ալ Սամարիայի մէկ քաղաքը իշնելով՝ թրիստոսը կը քարոզէր անոնց: **6** Եւ բազմութիւնը՝ միաբան՝ ուշադիր էր Փիլիպպոսի ըսածներուն, լսելով ու

տեսնելով անոր ըրած նշանները: **7** Որովհետեւ անմաքուր ոգիները բարձրածայն գոռայլով դուրս կ'ելլէին բազմաթիւ դիւահարներէ, **8** եւ շատ անդամալոյներ ու կահեր կը բուժուէին: **9** Ուստի մեծ ուրախութիւն եղալ այդ քաղաքին մէջ: Բայց մարդ մը կար՝ Սիմոն անունով, որ նախապէս մոգութիւն կ'ընէր այդ քաղաքին մէջ եւ կը շշմեցնէր Սամարիայի ազգը, իր մասին ըսելով թէ մեծ մէկս է: **10** Բոյլորն այ, պատիկն մինչեւ մեծը, ուշադիր էին անոր ու կ'ըսէին. «Ասիկա Աստուծոյ մեծ (կոչուած) գօրութիւնն է»: **11** Ուշադրութիւն կը դարձնէին իրեն, որովհետեւ կը շշմեցնէր զիրենք մոգութիւններով՝ երկար ժամանակէ ի վեր: **12** Բայց երբ հաւատացին Փիլիպպոսի՝ որ կ'աւետէր Աստուծոյ թագաւորութեան ու Յիսուս Քրիստոսի անունին մասին, մկրտուեցան թէ այր մարդիկ եւ թէ կիներ: **13** Սիմոն ինք ալ հաւատաց, ու մկրտուելով՝ չէր թողուր Փիլիպպոսը", եւ կը զնայլը՝ տեսնելով կատարուած հրաշքներն ու մեծ նշանները: **14** Երբ Երուսաղէմի մէջ եղող առաքեալները լսեցին թէ Սամարացիները ընդունած են Աստուծոյ խօսքը, դրկեցին անոնց Պետրոսն ու Յովհաննէսը, **15** որոնք հոն հասնելով՝ աղօթեցին անոնց համար, որպէսզի ստանան Սուրբ Յոզին: **16** (Որովհետեւ դեռ անոնցմ ուեւ մէկուն վրայ իշած չէր, հապա միայն մկրտուած էին Տէր Յիսուսի անունով: ) **17** Այն ատեն իրենց ծեռքերը դրին անոնց վրայ, ու կը ստանային Սուրբ Յոզին: **18** Սիմոն, տեսմելով թէ Սուրբ Յոզին կը տրուի՝ առաքեալներուն ձեռնադրութեամբ, դրամ մատուցանեց անոնց եւ ըսաւ. **19** «Ինծի ալ տուէք այս իշխանութիւնը, որպէսզի որոն վրայ որ ձեռք դնեմ՝ ստանայ Սուրբ Յոզին»: **20** Պետրոս ըսաւ անոր. «Քու արծաթը թող կորսուի քեզի հետ, որովհետեւ կարծեցիր թէ Աստուծոյ պարգեւը կը ստացուի դրամով: **21** Դուն մաս ու բաժին չունիս այդ բանին մէջ, որովհետեւ սիրտդ ուղիղ չէ Աստուծոյ առջեւ: **22** Ուրեմն զղջա այդ չարամտութենէ եւ աղերսէ Աստուծոյ. թերեւս ներուի քեզի սիրտդի չար մտածումը: **23** Որովհետեւ կը տեսնեմ քեզ մարդի դառնութեան եւ անիրաւութեան կապին մէջ»: **24** Սիմոն

պատասխանեց. «Դուք աղերսեցք Տերոց ինծի համար, որպեսզի այդ ձեր բասներեն ոչինչ պատահի ինծի»: 25 Անոնք ալ՝ վկայելէ ու Տերոց խօսքը քարոզելէ ետք՝ վերադարձան Երուսաղեմ, աւետարաններով Սամարացիներու բազմաթիւ գիլրերուն մէջ: 26 Տերոց հրեշտակը խօսեցաւ Փիլիպպոսի՝ ըսելով. «Կանզնէ ու գնայ հարաւային կողմը, այն ճամբան՝ որ կ'իշնէ Երուսաղեմն դէսի Գազա եւ ամայի Ե»: 27 Ան ալ կանզնեցաւ ու գնաց. Եւ ահա եթովպահցի ներքին մը, Եթովպահցիներու Կանոնակա թագուհիին մէկ պալատականը, - որ անոր բոլոր գանձերուն վերակացուն եր ու Երուսաղեմ եկած էր Երկրպագելու, - 28 կը վերադառնար եւ իր կառքը նստած՝ կը կարդար Եսայի մարգարեին գիրքը: 29 Յոզիին ըսաւ Փիլիպպոսի. «Մօտեցիր ու գնայ այդ կառքին քով»: 30 Փիլիպպոս ալ վազելով գնաց մօտը, լսեց թէ կը կարդար Եսայի մարգարեին գիրքը, 31 եւ ըսաւ. «Վրդեօք կը հասկնան կարդացածո՞»: Ան ալ ըսաւ. «Ի՞նչպէս կրնամ հասկնայ, եթէ մէկը չառաջնորդէ զիս»: Եւ աղացեց Փիլիպպոսի՝ որ ելլէ իր քով նստի: 32 Գիրքին մէջ կարդացած հատուածը սա էր. «Ոչխարի պէս սպանդանոց տարուեցաւ, ու զինք խուզողին առջէն մունչ կեցող գառի պէս՝ իր բերանը չբացաւ: 33 Իր նուաստացումին մէջ՝ իր իրաւունքը առնուեցաւ, եւ ով պիտի պատմէ անոր սերունդին մասին. որովհետեւ անոր կեանքը Երկրէն վերցուած Ե»: 34 Ներքինին հարցուց Փիլիպպոսի. «Կ'աղերսէն քեզի, մարգարէն որո՞ւ համար կ'ըսէ ասիկա. ինքնիրեն համար՝ թէ ուրիշի մը համար»: 35 Ուստի Փիլիպպոս բացաւ իր բերանը, եւ սկսելով Գիրքին այդ խօսքէն Յիսուսը աւետեց անոր: 36 Մինչ կ'երթային իրենց ճամբան, եկան ջուրի մը քով: Ներքինին ըսաւ. «Վհա ջուր, ալ ինչ կ'արգիլէ զիս մկրտուելէ»: 37 (Փիլիպպոս ըսաւ անոր. «Եթէ կը հաւատաս ամբողջ սիրտովի՝ արտօնուած Ե»: Ան ալ պատասխանեց. «Կը հաւատամ թէ Յիսուս Քրիստոս Աստուծոյ Որդին Ե»:) 38 Ու հրամայեց որ կայսեցնեն կառքը: Երկուքն ալ իջան ջուրը, թէ Փիլիպպոս, թէ Ներքինին. ու մկրտեց զայն: 39 Երբ դուրս ելան ջուրէն, Տերոց Յոզիին յափշտակեց Փիլիպպոսը. Ներքինին ալ չտեսաւ

զայն, եւ գնաց իր ճամբան ուրախութեամբ: 40 Իսկ Փիլիպպոս գտնուեցաւ Ազուտոսի մէջ, ու շրջելով աւետարանն բոլոր քաղաքներուն մէջ՝ մինչեւ որ հասաւ Կեսարիա:

## 9 Բայց Սօղոս տակաւին սպառնալիք

Եւ սպանութիւն կը փչէր Տերոց աշակերտներուն դէմ: Քահանայապետին քով գնաց շու նամակներ ուզեց անկէ՝ Դամակոսի ժողովարանները տանելու, որպեսզի՝ եթէ գտնէ այդ ճամբային հետեւողներ՝ այր մարդիկ կամ կիներ, կապած բերէ Երուսաղեմ: 3 Երբ կ'երթար ու մօտեցաւ Դամակոսի, յանկարծ Երկինքին լոյս մը փայլատակեց իր շուրջը, 4 եւ ինք գետին իյնարլվ՝ լսեց ծայն մը որ կ'ըսէր իրեն. «Սաւուղ, Սաւուղ, ինչո՞ւ կը հալածն զիս»: 5 Ան ալ ըսաւ. «Դուն ով ես, Տէր»: Ու Տէրը ըսաւ. «Ես Յիսուսն եմ, որ դուն կը հալածես. տաժանեի է քեզի՝ աբացել խթանի դէմ»: 6 Ան ալ՝ դողալով եւ այլայլած՝ ըսաւ. «Տէր, ինչ կ'ուզես որ ընեմ»: 7 Տէրը ըսաւ անոր». «Կանզնէ ու մտիր քաղաքը, եւ պիտի ըսուի քեզի թէ ինչ պէտք է ընես»: Այն մարդիկը՝ որ իրեն կ'ուղեկցէին՝ անխօս կեցած էին. միայն ձայնը կը լսէին, բայց ոչ մէկը կը տեսնէին: 8 Սօղոս գետինեն ոտքի ելաւ, սակայն ոչ մէկը կը տեսնէր բաց աչքերով. ուստի բռնեցին անոր ծեռքէն ու մտցուցին Դամակոս: 9 Երեք օր կեցաւ՝ առանց տեսնելու. ոչ կերաւ, ոչ ալ խմեց: 10 Աշակերտ մը կար Դամակոսի մէջ՝ Անանիա անունով: Տէրը ըսաւ անոր տեսիլիք մէջ. «Անանիա»: Ան ալ ըսաւ. «Տէր, ահա հոս եմ»: 11 Տէրը ըսաւ անոր. «Կանզնէ ու գնայ այն փողոցը՝ որ Ուղիղ կը կոչուի, եւ հոն՝ Յուլդայի տան մէջ փնտու՛ Սօղոս անունով Տարսոնի մը. որովհետեւ ահա ան կ'աղօթէ, 12 ու տեսիլիք մէջ տեսաւ մարդ մը՝ Անանիա անունով, քովը մտած եւ ծեռքը դրած իր վրայ՝ որպէսզի վերստին տեսնե»: 13 Անանիա ալ պատասխանեց. «Տէր, շատերէ լսեցի այդ մարդուն մասին թէ որչափ չարիք ըրաւ քու սուրբերուու՝ Երուսաղեմի մէջ. 14 եւ ինս ալ քահանայապետներէն իրաւասութիւն ունի կապելու բոլոր անոնք՝ որ կը կանչեն քու անունոյ»: 15 Տէրը ըսաւ անոր. «Դուն գնայ, որովհետեւ ան ինձմէ ընտրուած անօթ

մըն Ե՛ իմ անունս կրելու հեթանոսներուն, թագաւորներուն եւ Խրայելի որդիներուն առջեւ, 16 ու ես ցոյց պիտի տամ անոր թէ նրչափ պէտք է չարչարուի իմ անունիս համար»: 17 Ուստի Անանիա գնաց, մտաւ այդ տունը, եւ դնելով ձեռքերը անոր վրայ՝ ըսաւ. «Սաւուն եղրայր, Տէրը դրկեց զիս, այն Յիսուսը՝ որ ճամբան երեւցաւ քեզի երը կու գայիր, որպէսզի վերատին տեսնես ու Սուլը Յոզիով լեցուիս»: 18 Խսկոյն թեփերու պէս քաներ ինկան անոր աչքերէն, եւ անմիջապէս տեսողութիւնը վերստացաւ. կանգնեցաւ, մկրտուեցաւ, 19 ու կերակուր ուտելով՝ զօրացաւ, եւ քանի մը օր կեցաւ Դամասկոսի մէջ եղող աշակերտներուն հետ: 20 Խսկոյն ժողովարաններուն մէջ կը քարոզէր Յիսուսը, թէ ան է Աստուծոյ Որդին: 21 Բոլոր լսողները մեծապէս զմայլած էին ու կ'ըսէին. «Ասիկա չ՞ ան՝ որ Երուսաղեմի մէջ կը տապալէր այս անունը կանչողները. ինս ալ եկած էր ասոր համար, որպէսզի զանոնք կապած՝ քահանայապետներուն տանի»: 22 Բայց Սոյրս այ աւելի կը զօրանար եւ կը շփոթեցնէր Դամասկոս բնակող Յրեաները, ապացուցաներով թէ այս է Քրիստոսը: 23 Շատ օրեր անցնելէն ետք՝ Յրեաները խորհրդակցեցան որ սպաննեն զայն. 24 Բայց Սոյոսի յայտնուեցաւ անոնց դաւադրութիւնը: Յերեկ ու գիշեր կը հսկէին դրսերը, որպէսզի սպաննեն զայն: 25 Խսկ աշակերտները գիշերուան մէջ առին զայն եւ պարիսպէն վար իշեցուցին՝ զամբիւլի մը մէջ: 26 Երբ Սոյոս եկաւ Երուսաղեմ՝ կը ձգտէր միանալ աշակերտներուն. Բայց բոլորն ալ կը վախնային իրմէ, չհաւատալով թէ ան աշակերտ էր: 27 Բայց Բառնարաս՝ առնելով զայն՝ տարաւ առաքեալներուն ու պատմեց անոնց թէ ինչպէս ճամբան տեսաւ Տէրը՝ որ խօսեցաւ իրեն հետ, եւ թէ ինչպէս համարձակութեամբ քարոզեց Յիսուսի անունով՝ Դամասկոսի մէջ: 28 Ուստի կը մտնէր ու կ'ելլէր անոնց հետ Երուսաղեմի մէջ, համարձակութեամբ քարոզելով Տէր Յիսուսի անունով: 29 Նաեւ կը խօսէր եւ կը վիճաբանէր Յելլենացիներուն հետ. անոնք այ կը ձգտէին սպաննել զինք: 30 Խսկ Եղբայրները՝ ասիկա գիտնալով զինք իշեցուցին Կեսարիա, եւ անկէ ճամբեցին Տարսոն: 31 Ուրեմն

Եկեղեցիները խաղաղութիւն ունեցան ամբողջ Յրեաստանի, Գալիլեայի ու Սամարիայի մէջ, եւ կը շինուեին ու կը բազմանային՝ ընթանալով Տէրոց վախով եւ Սուլը Յոզիին միսիթարութեամբ: 32 Քանի Պետրոս ամէն կողմ կը շրջէր, Լիւդրեա բնակող սուլրերուն քով ալ իջաւ: 33 Յոն գտաւ մարդ մը՝ Ենեա անունով, որ մահիճը պառկած էր ութ տարիէ ի վեր՝ անդամալոյծ ըլլալով: 34 Պետրոս ըսաւ անոր. «Ենեա, Յիսուս Քրիստոս կը թժկէ քեզ. կանգնէ եւ շոկէ անկողինն»: Ան ալ խսկոյն կանգնեցաւ: 35 Լիւդրեայի ու Սարոնի բոլոր բնակիչները տեսան զայն, եւ դարձան Տէրոց: 36 Աշակերտ եղած կիս մը կար Յոպավի մէջ՝ Տարիթա անունով, որ թարգմանութեամբ Այծեմնիկ կը կոչուի. ասիկա լեցուած էր իր ըրած բարի գործերով եւ ողորմութիւններով: 37 Այդ օրերը հիւանդացաւ ու մեռաւ: Լուացին զինք, եւ դրին վերնատուն մը: 38 Լիւդրեա մօտ էր Յոպավի. ուստի աշակերտները՝ լսելով թէ Պետրոս հնն Ե՛ դրկեցին անոր երկու մարդ, աղաքերով որ չամենայ եւ զայ իրենց քով: 39 Պետրոս ալ կանգնեցաւ ու գնաց անոնց հետ: Երբ հասաւ, հանեցին զինք վերնատունը: Բոլոր այրիները կայնեցան անոր շուրջ, կու լային եւ կը ցուցնէին այն բանկոներն ու հանդերձները, որ Այծեմնիկ կը շինէր՝ երբ իրենց հետ էր: 40 Պետրոս ալ՝ դրւս հանելով բոլորը՝ ծնրադրեց, աղօթեց, եւ դառնալով դեպի մարմինը՝ ըսաւ. «Տարիթա, կանգնէ»: Ան ալ բացաւ իր աչքերը, ու տեսնելով Պետրոսը՝ ուղիղ նստաւ: 41 Ինք ալ ձեռքը տուաւ անոր, կանգնեցուց զայն, եւ կանչելով սուլրերն ու այրիները՝ ողջ ներկայացուց զայն անոնց առջեւ: 42 Այս բանը գիտցուեցաւ ամբողջ Յոպավի մէջ, ու շատեր հաւատացին Տէրոց: 43 Եւ ինք շատ օրեր մնաց Յոպավ՝ Սիմոն անունով կաշեգործի մը քով:

**10** Մարդ մը կար Կեսարիայի մէջ՝ Կոռնելիոս անունով, հարիւրապետ՝ Իտալական կոչուած գունդին մէջ, 2 բարեպաշտ, եւ աստուծապավիս՝ իր ամբողջ տունով. ան շատ ողորմութիւններ կու տար ժողովուրդին ու ամէն ատեն կ'աղերսէր Աստուծոյ: 3 Գրեթէ օրուան իններորդ ժամուն՝ տեսիլքի մէջ ան բացայացործն տեսաւ Աստուծոյ իրեշտակը,

որ մտաւ իր քով եւ ըսաւ իրեն. «Կոռնելինս»: 4 Երբ ակնապիշ նայեցաւ անոր՝ վախցած ըսաւ. «Բնչ է, Տէր»: Խսկ ան ըսաւ անոր. «Քու աղօթքներդ ու ողորմութիւններդ բարձրացան Աստուծոյ առջեւ՝ յիշատակի համար: 5 Յիմա մարդիկ որկէ Ցոպակէ, եւ կանչէ Սիմոն անունով մէկը՝ որ Պետրոս մականուաննեալ է: 6 Ան հիւրընկալուած է Սիմոն անունով կաշեգործի մը քով, որուն տունը ծովուն մօտ է»: 7 Երբ իրեն հետ խօսող իրեշտակը մեկնեցաւ, կանչեց իր տան ծառաներէն երկուքը, նաեւ իրեն տրամադրուած գինուրներէն բարեպաշտ մէկը», 8 եւ ամէն բան պատմելով՝ որկեց զանոնք Ցոպակէ: 9 Յետեւեալ օրը, մինչ անոնք կը ճամբորդէին ու կը մօտենային քաղաքին, Պետրոս՝ վեցերորդ ժամու՝ ատենները՝ տանիքը բարձրացաւ աղօթելու: 10 Շատ անօթեցած ըլլալով՝ կ'ուզէր ճաշակել. մինչ ճաշը կը պատրաստուէր, վերացում ունեցաւ: 11 Տեսաւ երկինքը բացուած, ու չորս ծայրերէն կապուած անօթ մը՝ մեծ լարի մը պէս՝ որ իջաւ երկրի վրայ. 12 անոր մէջ կային երկրի ամէն տեսակ չորբուտանինները, գազաններն ու սողունները, նաեւ երկինքի թռչունները: 13 Եւ ձայն մը եկաւ իրեն. «Կանգնէ, Պետրոս, մորթէ ու կէր»: 14 Բայց Պետրոս ըսաւ. «Ամնենելին, Տէր. որովհետեւ ես բնաւ չեմ կերեր պիղծ կամ անմաքուր բան»: 15 Դարձեալ ձայնը կրկին եկաւ իրեն. «Բնչ որ Աստուած մաքրեց, դուն պիղծ մի սեպէր»: 16 Ասիկա պատահեցաւ երեք անգամ, յետոյ անօթը դարձեալ վերացաւ երկինք: 17 Սիմչ Պետրոս ինքնիրեն կը տարակուտէր թէ ինչ կրնար ըլլալ իր տեսած այս տեսիքը, ահա Կոռնելիոս որկուած մարդիկը՝ հարցնելով Սիմոնի տան մասին՝ կայնեցան դրան առջեւ, 18 եւ կանչելով հարցափորձեցին. «Սիմոնը, որ Պետրոս մականուաննեալ է, հին հիւրընկալուած է»: 19 Սիմչ Պետրոս կը մտածէր տեսիքին մասին, Սուլը Յոզին ըսաւ անոր. «Ահա երեք մարդիկ քեզ կը փնտոնին: 20 Յետեւաբար կանգնէ, իշիր, ու գնաւ անոնց հետ՝ առանց տատամսելու, որովհետեւ ես դրկեցի զանոնք»: 21 Պետրոս ալ իջաւ այդ մարդոց քով՝ եւ ըսաւ. «Ահա ես եմ ան՝ որ կը փնտուէր. ինչն եկած էք»: 22 Անոնք ալ ըսին. «Կոռնելիոս

հարիւրապետը, արդար ու աստուածավախ մարդ մը՝ բարի վկայուած ամբողջ Յետաներու ազգին, պատգամ ստացաւ սուրբ իրեշտակէ մը՝ որ կանչէ քեզ իր տունը եւ լսէ քու խօսքերոյ»: 23 Ուստի ներս կանչեց զանոնք ու հիւրընկալոց: Յետեւեալ օրը՝ Պետրոս ելաւ եւ մեկնեցաւ անոնց հետ. իրեն հետ գացին նաեւ Ցոպակը եղող քանի մը եղբայրներ: 24 Յաջորդ օրը մտաւ Կեսարիա. Կոռնելիոս ալ կը սպասէր անոնց՝ հրաւիրած ըլլալով իր ազգականներն ու մտերիմ բարեկամները: 25 Երբ Պետրոս ներս մտաւ, Կոռնելիոս դիմաւորեց զայն, եւ անոր ոտքը իյնալով կ'երկրպագէր: 26 Բայց Պետրոս ոտքի հանեց զայն՝ ըսելով. «Կանգնէ, ես ինքս ալ մարդ եմ»: 27 Ու անոր հետ խօսակցելով ներս մտաւ, շատեր գտաւ՝ համախմբուած, 28 եւ ըսաւ անոնց. «Դուք գիտէք թէ օրինաւոր չէ հրեայ մարդու մը՝ հաղորդակցի օտարազգիի մը հետ կամ մօտենալ անոր. բայց Աստուած ցոյց տուաւ ինծի որ մարդոցմէ հինչ պիղծ կամ անմաքուր կոչեմ: 29 Ուստի երբ կանչուեցայ՝ եկայ առանց հականառութեան. ուրեմն կը հարցնեմ, ինչ բանի համար կանչեցի զիս»: 30 Կոռնելիոս ալ ըսաւ. «Չորս օր առաջ՝ մինչեւ այս ժամը ծան կը պահէի, ու իններորդ ժամուն տանս մէջ կ'աղօթէի. եւ ահա փայլուն տարազով մարդ մը կայնեցաւ առջեւս ու ըսաւ. 31 «Կոռնելինս, քու աղօթքդ ընդունուեցաւ, եւ ողորմութիւններդ Աստուծոյ առջեւ յիշուեցան: 32 Ուրեմն մարդ որկէ Ցոպակէ ու կանչէ Սիմոնը, որ Պետրոս մականուաննեալ է. ան ծովուն մօտ՝ Սիմոն անունով կաշեգործի մը տան մէջ հիւրընկալուած է. երբ գայ՝ պիտի խօսի քեզի»: 33 Ուստի անյապաղ մարդ որկեցի քեզի, եւ գոհ եմ՝ որ եկար: Ուրեմն հիմա մենք բոլորս ներկայ ենք Աստուծոյ առջեւ՝ լսելու ամէն ինչ որ Աստուծմէ հրամայուած է քեզի»: 34 Պետրոս բացաւ իր բերանը ու ըսաւ. «Ծշմարտապահ կ'ըմբռնեմ թէ Աստուծոյ քով աշառութիւն չկայ, 35 հապա ամէն ազգի մէջ իրեն ընդունելի է ան՝ որ իրմէ կը վախնայ եւ արդարութիւն կը գործէ: 36 Այն խօսքը՝ որ Աստուած դրկեց Խսրայէի որդիներուն, աւետելու խաղաղութիւնը՝ Ցիսու Քրիստոսի միջոցով, (ան՝ բոլորին Տէրը, ) 37 որուք լաւ գիտէք այդ խօսքը, որ եղաւ ամբողջ

Յրեաստանի մէջ՝ Գալիեային սկսելով, այն մկրտութենքն ետք՝ որ Յովիաննես քարոզեց: Յազարեթն եղող Յիսուսը, որ Աստուած օծեց Սուրբ Յովիով եւ զօրութեամբ, շրջեցաւ քարիք գործելով ու բժշկելով բոլոր Չարախօսւն ճնշուածները, քանի որ Աստուած իրեն հետ էր. Յա եւ մենք վկայ ենք այն բոլոր քաներուն՝ որ քրաւ Յրեաստանի ու Երուսաղեմի մէջ: Չայն սպաննեցին՝ փայտէն կախելով: Աստուած յարուցանեց զայն երրորդ օրը, եւ քացայայտեց զայն ոչ թէ ամբողջ ժողովուրիխն, հապա՞ մեզի - նախապէս Աստուծմէ ընտրուածներուն՝ վկայ ըլլալու-, որ կերանք ու խմեցինք իրեն հետ՝ իր մեռեներէն յարութիւն առնելին ետք: Եւ ինք պատուիրեց մեզի, որ քարոզենք ու վկայենք ժողովուրիխն թէ ինք է Աստուծմէ սահմանուած Դատաւորը ողջերուն եւ մեռեներուն: Բոլոր մարգարէները կը վկայեն անոր մասին թէ ով որ հաւատայ անոր՝ պիտի ստանայ մեղերու ներում անոր անունովք: Այն Պետրոս կ'ըսէր այս խօսքերը, Սուրբ Յովին իշա բոլոր անոնց վրայ՝ որ կը լսէին խօսքը: Թղթատուածներէն եղող բոլոր հաւատացեալները, որ եկած էին Պետրոսի հետ, զմայիցան որ հեթանոսներուն վրայ ալ թափուեցաւ Սուրբ Յովին պարզեւը. որովհետեւ կը լսէին թէ անոնք կը խօսէին ուրիշ լեզուներով եւ կը մեծարէին Աստուած: Այն ատեն Պետրոս ըսաւ. «Կրնայ մէկը արգիլե, որ ջուրով մկրտուին ասոնք՝ որոնք ստացան Սուրբ Յովին մեզի պէս»: Ու հրամայեց որ մկրտուին Տէրոջ անունով: Այն ատեն խնդրեցին իրմէ՝ որ հոն մնայ քանի մը օր:

**11** Առաքեալներն ու Եղբայրները, որոնք Յրեաստանի կողմերն էին, լսեցին թէ հեթանոսներն ալ ընդունած են Աստուծոյ խօսքը: Երբ Պետրոս Երուսաղեմ քարձացաւ, թղթատուածները կը վիճէին անոր հետ ու կ'ըսէին. «Դուն անթիվատ մարդոց բով մտար եւ անոնց հետ հաց կերար»: Պետրոս ալ սկսաւ դէպքը կարգով քացատրել անոնց՝ ըսելով. Ես կ'աղօթի Յովապէ քաղաքը, երբ վերացումի մէջ՝ տեսայ տեսիլը մը. անօթ մը՝ մեծ լաթի պէս, չորս ծայրերէն

կախուած, իշաւ երկինքն ու հասաւ մինչեւ ինծի: ԵՄինչ կը դիտէի՝ աշքերս սեւեռած անոր վրայ, տեսայ երկրի չորբոտանիները, գազաններն ու սողունները, նաեւ երկինքի թօչունները: Ու լսեցի ծայն մը՝ որ կ'ըսէր ինծի. «Կանգնէ, Պետրոն, մորթէ եւ կըր»: Բայց ես ըսի. «Ամեննեւին, Տէր. որովհետեւ պիղծ կամ անմաքուր քան մը բնաւ մտած չէ բերանս»: Կրկին այդ ծայնը երկինքին պատասխանեց ինծի. «Ի՞նչ որ Աստուած մաքրեց, դուն պիղծ մի սեպէր»: Ասիկա պատահեցաւ երեք անգամ, ու ամեն ինչ դարձեալ վեր քաշուեցաւ՝ դէպի երկինք: Եւ ահա անյապաղ երեք մարդիկ՝ Կեսարիային դրկուած ինծի՝ եկան ու կեցան այն տան առջեւ, ուր հիւրծնկալուած էի: Եւ Յովին ալ ըսաւ ինծի՝ որ Եղբայր անոնց հետ առանց տատամսելու: Այս վեց Եղբայրներն ալ զացին ինծի հետ, ու մտանք այդ մարդուն տունը: Այն ալ պատմեց մեզի թէ ինչպէս իր տան մէջ տեսաւ հրեշտակ մը, որ կայնած էր եւ կ'ըսէր իրեն. «Մարդ որկէ Յովապէ ու կանչէ Սիմոնը, որ Պետրոս մականուանեալ է: Ան խօսքեր պիտի ըսէ քեզի, որպէսզի փրկուիք՝ դուն եւ ամրող տունդ»: Երբ սկսայ խօսիյ, Սուրբ Յովին իշաւ անոնց վրայ, ինչպէս նախապէս մեր վրայ ալ: Եւ յիշեցի Տէրոջ ըսած խօսքը. «Արդարեւ Յովիանն է մկրտեց ջուրով, բայց դուք պիտի մկրտուիք Սուրբ Յովիով»: Ուրեմն եթէ Աստուած տուաւ անոնց միեւնոյն պարզեւը՝ ինչպէս մեզի, երբ հաւատացին Տէր Յիսուս Քրիստոսի, ես ով էի՝ որ կարենայի արգիլե Աստուած»: Այս քաները լսելով հանդարտեցան, ու փառարաննեցին Աստուած՝ ըսելով. «Ուրեմն Աստուած հեթանոսներուն ալ ապաշխարութիւն շնորհեց՝ կեանքի համար»: Ստեփանոսի մահին ետք եղած հալածանքին ցրուածները՝ հասան նաեւ մինչեւ Փիլինիկէ, Կիպրոս եւ Անտիոք, քարոզելով Աստուծոյ խօսքը ոչ մէկուն՝ բայց միայն Յրեաններուն: Անոնցմէ ոմանք կիպրացի ու կիւրենացի մարդիկ էին, որոնք երբ մտան Անտիոք՝ կը խօսէին Յելլենացիներուն հետ, աւետելով Տէր Յիսուսը: Տէրոջ ձեռքը անոնց հետ էր, եւ քազմաթիւ մարդիկ հաւատացին ու դարձան Տէրոց: Այս քաներուն լուրջ հասաւ

Երուսաղեմի Եկեղեցին ականջը, եւ ճամբեցին Բառնաբասը՝ որ Երթայ մինչեւ Անտիոք: 23 Երբ ան եկաւ ու տեսաւ Աստուծոյ շնորհքը՝ ուրախացաւ, եւ կը յորդորէր բոլորն ալ՝ որ յարին Տերոց յօժար սիրովով». 24 (բանի որ ինք բարի մարդ էր, Սուլր Յոզինով ու հաւատքով լեցուն.) Եւ մեծ քազմութիւն մը աւելցաւ Տերոց Եկեղեցին թիւին վրայ: 25 Յետոյ Բառնաբաս մենեցաւ Տարսոն՝ փնտռելով Սոյոսը, ու գոյնելով զայն՝ թերաւ Անտիոք: 26 Անոնք լման տարի մը Եկեղեցին հետ հաւաքուելով՝ մեծ քազմութեան մը սորվեցուցին, եւ Անտիոքի մէջ աշակերտները Քրիստոնեայ կոչուեցան առաջին անգամ: 27 Այդ օրերը՝ Երուսաղեմին մարգարեներ իշան Անտիոք: 28 Անոնցմ մէկը, Ազարոս անունով, կանգնեցաւ եւ մատնաշեց Յոդիին զօրութեամբ՝ թէ մեծ սով մը պիտի ըլլայ ամրող Երկրագունդին մէջ. ան իրապէս եղաւ Կողոփոսի օրերը: 29 Ուստի աշակերտները որոշեցին օգնութիւն դրկել Յրեաստանի մէջ բնակող Եղբայրներուն, իւրաքանչիւրը իր Եկամուտին համեմատ: 30 Այդպէս ալ ըրին, դրկելով զայն Երեններուն՝ Բառնաբասի ու Սոյոսի ձեռքով:

**12** Այդ ատենները Յերովիւս թագաւորը ձեռք դրաւ Եկեղեցին ոմանց վրայ՝ չարչարելու համար: 2 Սուլրով սպաննեց Յովիաննեսի Եղբայրը՝ Յակոբոսը, 3 եւ տեսնելով թէ հաճելի է Յրեաններուն, շարունակելով բռնեց նաեւ Պետրոսը: (Բաղարջակերքի օրերն էին: ) 4 Երբ ձերբակալեց զայն՝ բանտը դրաւ, ու յանձնեց չորսական զինուորը բաղկացած չորս ջոկատի՝ որպէսզի պահեն. եւ կը փափաքէր ներկայացնել զայն ժողովուրդին՝ Զատիկէն Ետք: 5 Ուստի Պետրոս պահուած էր բանտին մէջ, բայց Եկեղեցին շերմեռանուրթեամբ կ'աղօթէր Աստուծոյ՝ անոր համար: 6 Երբ Յերովիւս պիտի ներկայացներ զայն դատարանին, այդ օրուան նախորդ գիշերը՝ Պետրոս կը քնանար Երկու զինուորներու մէջտեղ՝ կրկին շղթաներով կապուած. իսկ պահապանները կը պահեին բանտը՝ դրան առջեւ: 7 Յանկարծ Տերոց հրեշտակը անոր վրայ հասաւ, ու լոյս մը փայլեցաւ տան մէջ: Ապա Պետրոսի կողը խթելով՝ արթնցուց զայն եւ ըսաւ. «Կանգնէ շուտով»: Շղթանները

վար ինկան անոր ձեռքերէն, 8 ու հրեշտակը ըսաւ անոր. «Կապէ զօտիդ ու հագիր հողաթափներդ»: Ան ալ ըրաւ այնպէս: Յետոյ ըսաւ անոր. «Վրան առ հանդերձ ու հետեւէ ինծի»: 9 Ան ալ դուրս Ելլելով՝ հետեւեցաւ անոր. բայց չեր գիտեր թէ հրեշտակին կատարած իրական է, հապա կը կարծէր թէ տեսիլք կը տեսնէ: 10 Երբ անոնք անցան առաջին ու Երկրորդ պահապաններէն, եկան մինչեւ Երկաթէ դուռը, որ քաղաքը կը տանէր եւ ինքնիրեն բացուեցաւ անոնց առջեւ: Անկէ դուրս Ելլելով՝ փողոց մը անցան, ու հրեշտակը խկոյն հեռացաւ անկէ: 11 Պետրոս ինքնիրեն գալով՝ ըսաւ. «Յիմա ճշմարտապէս գիտեմ թէ Տերը դրկեց իր հրեշտակը եւ ազատեց զիս Յերովիւսի ձեռքէն ու Յրեաններու ժողովուրդին ամբողջ ակնկալութենէն»: 12 Եւ գիտակից ըլլայով՝ զնաց Մարկոս մականուաննեալ Յովիաննեսի մօր Մարիամի տունը, ուր շատեր համախմբուած կ'աղօթէին: 13 Երբ բախեց տան դուրսի դուռը, Յոռվիէտ անունով աղախին մը մօտեցաւ՝ մտիկ ընելու: 14 ճանչնալով Պետրոսի ձայնը՝ ուրախութենէն չրացաւ դուռը, հապա ներս վազելով՝ լուր տուաւ թէ Պետրոս կայնած է դրան առջեւ: 15 Իսկ անոնք ըսին անոր. «Խելազարած ես»: Բայց ինք կը այնէր թէ այդպէս է: Անոնք ալ կ'ըսէին. «Անոր հրեշտակն է»: 16 Սակայն Պետրոս կը շարունակէր բախեն, ու երբ բացին՝ շշմեցան զինք տեսնելով: 17 Իսկ ան ձեռքը շարժեց՝ որ անոնք լրեն, ու պատմեց անոնց թէ ինչպէս Տերը համեց զինք բանտէն, եւ ըսաւ. «Պատմեցէք այս բանները Յակոբոսի ու Եղբայրներուն»: Յետոյ մէկնեցաւ եւ զնաց ուրիշ տեղ մը: 18 Երբ առտու եղաւ, մեծ խլրտում կար զինուորներուն մէջ, թէ արդեօք Պետրոս ինչ եղած էր: 19 Իսկ Յերովիւս, երբ փնտռեց զայն ու չզտաւ, հարցաքննեց պահապանները եւ հրամայեց որ մեռցուին: Ապա Յրեաստաննեւ իջաւ Կեսարիա, ու հոն կը կենար: 20 Յերովիւս չափազանց զայրացած էր Տիրացիներուն եւ Սիդոնացիներուն դէմ: Անոնք ալ միաբանութեամբ եկան իրեն, ու հաշտութիւն ինդրեցին՝ համոզելով թագաւորին Բղաստոս սենեկապետը. որովհետեւ իրենց Երկիրը կը կերակրուէր

թագաւորին երկրեն: **21** Որոշուած օր մը, Ներովիս՝ հագած թագաւորական տարազը եւ բազմած դատարանը՝ կը ճառախօսւէր անոնց: **22** Ամրոխն ալ կ'աղաղակէր. «Ատիկա Աստուծոյ ձայն է, ոչ թէ մարդու»: **23** Անմիջապէս Տէրոց հրեշտակը զարկաւ զայն՝ փառքը Աստուծոյ չտալուն համար. ու որդուայց ըլլալով՝ շունչը փէց: **24** Իսկ Աստուծոյ խօսքը կ'աճէր ու կը բազմանար: **25** Բառնաբաս եւ Սողոս՝ երբ գործադրեցին իրենց յանձնուած սպասարկութիւնը՝ վերադարձան Երուսաղէմէն, իրենց հետ առնելով նաեւ Յովիաննէսը՝ որ Մարկոս մականուանեալ էր:

## **13** Քանի մը մարգարէներ ու վարդապետներ

կային Անստիոր երրո եկեղեցիին մէջ-Բառնաբաս, Շմաւոն՝ որ Նիգեր կը կոչուէր, Ղուկիոս Կիլենացին, Մանայէն՝ Ներովիս չորրորդապետին սննդակիցը, եւ Սողոս: **2** Մինչ անոնք Տէրոց պաշտօն կը կատարէին ու ծով կը պահէին, Սուլրը Յոգին ըսաւ. «Չատեցէր ինծի Բառնաբասը եւ Սողոսը՝ այն գործին համար, որուն ես կանչած եմ զանոնք»: **3** Ուստի՝ ծում պահելով ու աղօթելով՝ ձեռք դրին անոնց վրայ եւ ուղարկեցին: **4** Անոնք ալ Սուլրը Յոգին դրկուած Սելեսկիա իշան, եւ անկէ նաւարկեցին դէպի Կիպրոս: **5** Յասնելով Սահամինա՝ կը հոչակէին Աստուծոյ խօսքը Յրեաներու ժողովարաններուն մէջ, Յովիաննէս ալ կը սպասաւորէր իրենց: **6** Շրջելով այդ (ամբողջ) կղզին մինչեւ Պափու՝ գտան մոզ մը, Յրեայ սուտ մարգարէ մը, որուն անունը Բարեյսու էր. **7** ան փոխ-հիւպատոսին հետ էր, որ կը կոչուէր Սերգիոս Պողոս, խելացի մարդ մը: Ասիկա՝ կանչելով Բառնաբասը եւ Սողոսը՝ ուզեց լսել Աստուծոյ խօսքը: **8** Սակայն անոնց ընդդիմացաւ Եղիմաս մոզը (որովիետեւ այսպէս կը թարգմանուի անոր անունը), որ կը շամար խոստորեցնել փոխ-հիւպատոսը հաւատքէն: **9** Բայց Սողոս, որ Պողոս ալ կը կոչուի, Սուլրը Յոգիով լեցուած ակնապիշ ալ կ'աղաղակէր իմ ամբողջ կամքս»: **23** Ասոր զարմէն Աստուծօ՝ իր խօստումին համաձայն՝ հանեց Իսրայէլի Փրկիչ մը, Յիսուսը: **24** Դեռ ան չեկած, Յովիաննէս նախապէս քարոզեց ապաշխարութեան մկրտութիւնը՝ Իսրայէլի ամբողջ ժողովուրդին: **25** Երբ Յովիաննէս կը լրացնէր իր ընթացքը՝ ըսաւ. «Ո՞վ կը կարծէր՝ թէ եմ. ես Թրիստոսը չեմ, հապա ահա իմ ետեւես կու գայ մէկը՝ որուն ոտքերուն

ատեն մը պիտի չտեսնես արեւը»: Անմիջապէս մթուրթիւն ու խաւար իշաւ անոր վրայ, եւ շրջելով մէկը կը փնտռէր՝ որ ձեռքին բռնելով տանէր զինք: **12** Այն ատեն փոխ-հիւպատոսը հաւատաց՝ երբ տեսաւ կատարուածը, մեծապէս ապշելով Տէրոց ուսուցումին վրայ: **13** Պողոս եւ իր ընկերակիցները նաւարկեցին Պափուն, ու զացին Պամփիլիայի Պերգէն. բայց Յովիաննէս՝ զատուելով անոնցմ՝ վերադարձաւ Երուսաղէմ: **14** Անոնք ալ զացին Պերգէն եւ հասան Պիսիդիայի Անտիոքը, ու Շաբաթ օրը մտնելով ժողովարանը՝ նստան: **15** Օրէնքին եւ Մարգարէներուն կարդացուելին ետք՝ ժողովարանին պետերը մարդ դրկեցին իրենց ու ըսին. «Մարդիկ եղբայրներ, եթէ դուք յորդորական խօսք մը ունիք ժողովուրդին՝ ըսէք»: **16** Ուստի Պողոս կանգնեցաւ, եւ շարժելով ձեռքը՝ ըսաւ. «Իսրայէլացի մարդիկ, ու դուք՝ որ կը վախնաք Աստուծոմ, մտիկ ըրէք: **17** Այս ժողովուրդին՝ Իսրայէլի Աստուծօ ընտրեց մեր հայրելոց, բարձրացուց ժողովուրդը՝ երբ անոնք պանդխտացած էին Եգիպտոսի երկրին մէջ, եւ զօրաւոր բազուկով դուրս հանեց զանոնք: **18** Գրեթէ քառասուն տարի կերակրեց զանոնք անապատին մէջ: **19** Քանանի երկրին մէջ, բնաջնջելով եօթը ազգ, անոնց երկիրը տուաւ իրենց՝ որ ժառանգեն: **20** Անկէ ետք՝ գրեթէ չորս հարիւրյասուն տարի՝ դատաւորներ տուաւ իրենց, մինչեւ Սամուլը մարգարէն: **21** Յեսույ թագաւոր ուզեցին, եւ Աստուծօ տուաւ իրենց Կիսի որդին՝ Սաւուղը, Բենիամինի տոհմէն մարդ մը, քառասուն տարի: **22** Երբ պաշտօնէ հեռացուց զայն, Դաւիթը նշանակեց իրենց վրայ իբր թագաւոր, որուն մասին վկայելով՝ ըսաւ. «Յեսսէի որդին՝ Դաւիթը գտայ, իմ սիրտիս համաձայն մարդ մը, որ պիտի գործադրէ իմ ամբողջ կամքս»: **23** Ասոր զարմէն Աստուծօ՝ իր խօստումին համաձայն՝ հանեց Իսրայէլի Փրկիչ մը, Յիսուսը: **24** Դեռ ան չեկած, Յովիաննէս նախապէս քարոզեց ապաշխարութեան մկրտութիւնը՝ Իսրայէլի ամբողջ ժողովուրդին: **25** Երբ Յովիաննէս կը լրացնէր իր ընթացքը՝ ըսաւ. «Ո՞վ կը կարծէր՝ թէ եմ. ես Թրիստոսը չեմ, հապա ահա իմ ետեւես կու գայ մէկը՝ որուն ոտքերուն

Կօշիկները քակելու արժանի չեմ”: 26 Մարդիկ եղայրներ, Աքրահամի ցեղին որդիներ, այս փրկութեան խօսքը դրկուեցաւ ձեզի, եւ անոնց՝ որ ձեր մէջ աստուածավախ են: 27 Քանի որ Երուսաղեմ բնակողները եւ անոնց պետերը՝ ոչ զայն ճանչցան, ոչ ալ մարդարէներուն ձայները՝ որոնք կը կարդացուին ամէն Շաքար օր. բայց իրագործեցին գրուածները՝ դատելով զայն: 28 Թէպէտ զգտան մահուան արժանի պատճառ մը, ինդրեցին Պիղատուսէն՝ որ ան սպաննուի: 29 Երբ գործադրեցին ամէն ինչ որ գրուած էր անոր մասին, վար իշեցնելով փայտէն՝ դրին գերեզմանի մը մէջ: 30 Բայց Աստուած մեռելներէն յարուցանեց զայն: 31 Ան շատ օրեր երեւցաւ անոնց՝ որ Գայիշեայէն Երուսաղեմ եկեր էին իրեն հետ. անոնք են հիմա իր վկաները ժողովուրդին առջեւ: 32 Մէնք ալ կ'աւետենք ձեզի այն խոստում՝ որ եղած էր հայրերուն. 33 Աստուած իրագործեց զայն մեզի համար՝ որ անոնց զաւակներն ենք, յարուցանելով Յիսուսը՝ ինչպէս գրուած ալ է երկրորդ Սաղմուխն մէջ. “Դուն իմ Որդիս ես, այսօր ծնայ քեզ”: 34 Ան սայ կ'ըսէ զինք մեռելներէն յարուցանելու մասին՝ որ անգամ մըն ալ ապականութեան չվերադառնայ. “Ձեզի պիտի տամ Դաւիթի մնայուն կարեկցութիւնները”: 35 Այս մասին ուրիշ Սաղմոսի մը մէջ ալ կ'ըսէ. “Պիտի չթոյլատրես որ քու Սուրբ ապականութիւն տեսնէ”: 36 Որովհետեւ Դաւիթ ննչեց՝ Աստուածոյ ծրագիրով սպասաւորելէ ետք իր սերունդին, որուեցաւ իր հայրերուն քով եւ ապականութիւն տեսաւ: 37 Բայց ան՝ որ Աստուած յարուցանեց, ապականութիւն չտեսաւ: 38 Ուրեմն գիտցէք, մարդիկ եղայրներ, թէ ասոր միջոցով մեռեքրու ներում կը հոչակուի ձեզի, 39 եւ թէ իրմոնի ամէն հաւատացեալ կ'արդարանայ այն բոլոր բաներէն՝ որոնցմէ չկրցաք արդարանալ Մովսէսի Օրէնքով: 40 Ուրեմն զգուշացէք, որպէսզի ձեզի չպատահի” ինչ որ ըսուած է Մարգարէներուն մէջ. 41 “Տեսէք, արհամարհոններ, եւ զարմացէք ու ոչնչացէք. որովհետեւ պիտի կատարեմ արարք մը՝ ձեր օրերուն մէջ, այնպիսի արարք մը, որ եթէ մէկը պատմէ ձեզի՝ պիտի չհաւատար”»: 42 Երբ անկէ դուրս ելան՝ կ'աղաքէին, որ հետեւեալ

Շաբաթ ալ քարոզեն իրենց նոյն խօսքերը: 43 Երբ ժողովուրդը արձակուեցաւ, Յրեաններէն եւ բարեպաշտ նորահաւատներէն շատեր հետեւեցան Պօղոսի ու Բառնաբասի, որոնք կը խօսէին անոնց հետ եւ կը յորդորէին զանոնք, որ յարատեւեն Աստուածոյ շնորհիքին մէջ: 44 Յետեւեալ Շաքար օրը, գրեթէ ամբողջ բաղաքը հաւաքուեցաւ՝ լսելու Աստուածոյ խօսքը: 45 Իսկ Յրեանները՝ երբ տեսան բազմութիւնները՝ լեցուեցան նախանձով, ու դէմ կը խօսէին Պօղոսի ըսածներուն՝ հակածառելով եւ հայինելով: 46 Ուստի Պօղոս ու Բառնաբաս համարձակելով ըսին. «Հարկ էր որ Աստուածոյ խօսքը քարոզուեր նախ ձեզի. բայց բանի որ կը վանելք զայն ձեզմէ, եւ դուք ձեզ արժանի չէք սեաւեր յախտենական կեանքի, ահա մենք կը դառնանք հեթանոսներուն: (աթոն ց166) 47 Որովհետեւ Տէրը սայ պատուիրած է մեզի. «Թեզ իբր լոյս դրի հեթանոսներուն, որպէսզի դուն փրկութեան պատճառ ըլլաս՝ մինչեւ երկրի ծայրերը»»: 48 Լսելով ասիկա՝ հեթանոսները կ'ուրախանային ու կը փառաւորէին Աստուածոյ խօսքը, եւ անոնք որ սահմանուած էին յախտենական կեանքին՝ հաւատացին: (աթոն ց166) 49 Տէրոց խօսքը կը տարածուէր ամբողջ երկրամասին մէջ: 50 Բայց Յրեանները գրգորեցին բարեպաշտ եւ մեծայարգ կիներն ու բաղաքին գլխաւորները, եւ Պօղոսի ու Բառնաբասի դէմ հայածանք հանելով՝ իրենց հողամասւն դուրս դրին զանոնք: 51 Անոնք ալ՝ իրենց ոտքերուն փոշին թօթուելով անոնց դէմ զացին Իկոնիոն. 52 Իսկ աշակերտները լեցուած էին ուրախութեամբ եւ Սուրբ Յոգիով»:

**14** Իկոնիոնի մէջ՝ անոնք միասին մտան Յրեաններուն ժողովարանը, ու այնպէս խօսեցան՝ որ Յրեաններու եւ Յոյններու մեծ բազմութիւն մը հաւատաց: 2 Բայց չինազանդող Յրեանները՝ դրորեցին հեթանոսները, եւ անոնց անձերը չարութեան գրգորեցին երբայրներուն դէմ: 3 Իսկ անոնք երկար ժամանակ հոն կենալով՝ համարձակութեամբ կը քարոզէին Տէրոշմով, որ իր շնորհիք խօսքին վկայութիւն կու տար՝ թոյլատրելով որ նշաններ եւ սբանչելիքներ կատարուին անոնց ձեռքով: 4 Քաղաքին բազմութիւնը բաժնուեցաւ. մաս

մը բռնեց Յրեաներուն կողմը, մաս մըն ալ՝ առաքեալներուն: 5 Երբ հեթանոսներն ու Յրեաները՝ իրենց պետերով՝ յարձակեցան, որ նախատեն եւ քարկոծեն զանոնք, 6 իրենք ալ՝ գիտակցելով՝ փախան Լիկայոնիայի քաղաքները, Լիւստրա ու Դերբէ եւ շրջակայքը, 7 ու հոն կ'աւետարաննեին: 8 Մարդ մը նստած էր Լիւստրայի մէջ՝ անզօր ոտքերով, իր մօր որովայնէն կաղ ծնած, որ բնաւ քալած չէր: 9 Ասիկա մտիկ կ'ընէր Պողոսի խօսքերը, որ ակնապիշ նայելով անոր ու նշմարելով թէ բուժուելու հաւատք ունի՝ 10 բարձրածայն ըսաւ. «Ուղիղ կանգնէ ոտքերուդ Վրայ»: Ան ալ ցատկեց եւ քալեց: 11 Երբ բազմութիւնը տեսաւ Պողոսի ըրածը, բարձրացնելով իրենց ձայնը՝ ըսին լիկայոններէն. «Աստուածները իջած են մեզի՝ մարդոց նմանութեամբ»: 12 Բառնաբասը կը կոչէին Դիոս, ու Պողոսը՝ Յերմէս, քանի որ ան էր գլխաւոր խօսողը: 13 Իսկ Դիօսի քուրմը՝ որ քաղաքին առջեւ էր, ցովեր եւ ծաղկեապսակներ բերելով որներուն քով՝ կ'ուզէր զոհ մատուցանել բազմութեան հետ: 14 Բայց երբ առաքեալները՝ Բառնաբաս ու Պողոս՝ լսեցին, պատռեցին իրենց հանդերձները եւ դուրս ցատկեցին բազմութեան մէջ՝ աղաղակելով: 15 «Մարդիկ, ինչո՞ւ այդ բաները կ'ընէք: Մենք ալ մարդիկ ենք՝ կիրքերու ենթակայ ձեզի նման, ու կ'աւետարաններ ձեզի՝ որպէսզի այդ ունայն բաններէն դառնաք ապրող Աստուծոյ, որ ստեղծեց Երկինքը, Երկիրը, ծովն ու բոլոր անոնց մէջ եղածները: 16 Անցեալ սերունդներուն մէջ ան թոյլատրեց բոլոր ազգերուն՝ որ Երթան իրենց ճամբաններէն: 17 Սակայն ինքզինք չառողուց առանց վկայութեան, բարիք ընելով, անձեւ տալով մեզի Երկինքէն, նաեւ պտղաբեր Եղանակներ, ու մեր սիրտերը լեցնելով կերակուրներով եւ ուրախութեամբ»: 18 Վյո բաները ըսելով՝ հազի կրցան հանգստացնել բազմութիւնը, որ զոհ չմատուցանէ իրենց: 19 Սակայն Յրեաներ հասան Անտիռքէն եւ Իկոնիոնէն, համոզեցին բազմութիւնը, քարկոծեցին Պողոսը ու քաղաքէն դուրս քաշկրտեցին՝ կարծելով թէ մեռած է: 20 Բայց երբ աշակերտները շրջապատեցին զինք՝ կանգնեցաւ, մտաւ

քաղաքը, ու հետեւեալ օրը մեկնեցաւ Դերբէ՝ Բառնաբասի հետ: 21 Այդ քաղաքին մէջ աւետարաննել ու շատերը աշակերտել եւ թք՝ անոնք վերադարձան Լիւստրա, Իկոնիոն եւ Անտիռք, 22 ամրացնելով աշակերտներուն անձերը եւ յորդորելով՝ որ յարատեւեն հաւատքին մէջ, ըսելով. «Ճատ տառապանքով պէտք է մտնենք Աստուծոյ թագաւորութիւնը»: 23 Երբ Երեցներ ձեռնադրեցին անոնց՝ ամէն եկեղեցի մէջ, ծոնմապահութեամբ աղօթելով յանձնեցին զանոնք Տէրոց՝ որուն հաւատացած էին: 24 Եւ անցնելով Դիսիդիայի մէջէն՝ գացին Պամփիլյա: 25 Պերգի մէջ ալ Տէրոց խօսքը բարոգել ետք՝ իշան Աստախա, 26 անկէ ալ նաւարկեցին դէպի Անտիռք, ուրկէ Աստուծոյ շնորհիքին յանձնարարուած էին այն գործին համար՝ որ կատարեցին: 27 Երբ Եկան, հաւաթելով Եկեղեցին՝ պատմեցին ինչ որ Աստուած ըրեր էր իրենց հետ, եւ թէ հաւատքի դուռը բացեր էր հեթանոսներուն: 28 Ու հոն Երկար ժամանակ կեցան աշակերտներուն հետ:

**15** Ոմանք՝ իշնելով Յրեաստաններ՝ կը սորվեցնէին Եղբայրներուն ու կ'ըսէին. «Եթէ Մովսէսի աւանդած սովորութեան համաձայն չթիվատուիք, չք կրնար փրկուիլ»: 2 Ուստի, երբ Պողոս ու Բառնաբաս սաստիկ ընդվկեցան եւ վիճարաննեցան անոնց հետ, վճռեցին որ Պողոս ու Բառնաբաս, նաեւ անոնցմէ քանի մը ուրիշներ, բարձրանան Երուսաղէմ՝ առաքեալներուն ու Երեցներուն քով՝ այս հարցին համար: 3 Անոնք ալ՝ Եկեղեցին ուղարկուած՝ անցան Փիլիկէն եւ Սամարիայէն, ու պատմելով հեթանոսներուն դարձի գալք՝ մէծապէս ուրախացուցին բոլոր Եղբայրները: 4 Երբ հասան Երուսաղէմ, ընդունուեցան Եկեղեցին, առաքեալներէն ու Երեցներէն, եւ պատմեցին ինչ որ Աստուած ըրեր էր իրենց հետ: 5 Բայց Փարիսեցիներու աղանդէն քանի մը հաւատացեալներ կայնեցան եւ ըսին. «Պէտք է թիվատել զանոնք, ու պատուիրել՝ որ պահեն Մովսէսի Օրէնքը»: 6 Ուստի առաքեալներն ու Երեցները հաւաքուեցան՝ նկատի առնելու համար այս բանը: 7 Ճատ վիճարանութիւն ըլլալէ

Ետք, Պետրոս կանգնեցաւ եւ ըսաւ անոնց. «Մարդիկ եղայրներ, դուք զիտէք թէ առաջին օրերեն ի վեր Աստուած զնտրեց զիս մեր մէջն, որպէսզի իմ բերանովս հեթանոսները լսեն աւետարանին խօսքը, ու հաւատան: 8 Սրտագետն Աստուած վկայեց անոնց՝ Սուլը Յոզին տալով անոնց, ինչպէս մեզի այ, 9 ու ոչ մէկ խտրութիւն դրաւ մեր եւ անոնց միջեն՝ մաքրելով անոնց սիրտերը հաւատքով: 10 Ուստի իիմա ինչո՞ւ կը փորձէք Աստուած, աշակերտներուն վիզին վրայ դնելով այնպիսի լրտ մը, որ ոչ մեր հայրերը, ոչ այ մենք կարողացանք կրել: 11 Բայց կը հաւատանք թէ Տէր Յիսուսի չսորհքն կը փրկուինք մենք, ինչպէս նաեւ անոնք: 12 Ամբողջ բազմութիւնը լրեց, ու մտիկ կ'ընէր Բառնարասի եւ Պողոսի, որոնք կը պատմէին թէ Աստուած որչափ նշաններ եւ սքանչելիքներ գործած էր հեթանոսներուն մէջ՝ իրենց միջոցով: 13 Երբ անոնք լրեցին, Յակոբոս ըսաւ. «Մարդիկ եղայրներ, ինձի մտիկ ըրէք. 14 Ծմաւոն պատմեց թէ ինչպէս Աստուած առաջին անգամ այցելեց հեթանոսներուն, որպէսզի անոնց մէջն առն ժողովորդ մը՝ կրելու համար իր անունը: 15 Այս բանին հետ կը համաձայնին մարգարեներուն խօսքերն այ ինչպէս գրուած է. 16 “Ասկէ Ետք պիտի վերադաշնամ ու պիտի վերակառուցանեմ Դաւիթի փլած խորանը. պիտի վերակառուցանեմ անոր աւերակները եւ վերականգնեմ զայն, 17 որպէսզի մնացած մարդիկը փնտուն Տէրը, նաեւ բոլոր հեթանոսները՝ որոնք իմ անունովս կոչուած են”, - կ'ըսէ Տէրը՝ որ կ'ընէ այս բոլոր բաները: 18 Աստուած զիտէ իր բոլոր գործերը՝ դրաբերու սկիզբէն ի վեր: (անշ ց165) 19 Ուստի ես յարմար կը դատեմ չնեղել անոնք՝ որ հեթանոսներէն կը դառնան Աստուծոյ. 20 հապա նամակ մը գրել անոնց՝ որ ես կենան կուրքերու պղողութիւններէն, պոռնկութենէ, խեղդուածէ եւ արինւն: 21 Որովհետեւ Մովսէս նախկին սերունդներէն ի վեր ունի զինք քարոզողներ ամէն քաղաքի մէջ, ու կը կարդացուի ժողովարաններու մէջ ամէն Շարաթ օր»: 22 Այն ատեն առաքեալներուն ու երեցներուն՝ ամբողջ Եկեղեցին հետ՝ հաճելի թուեցաւ, որ մարդիկ ընտրեն իրենցմ եւ

Անտիոք դրկեն՝ Պողոսի ու Բառնարասի հետ. Բարսարա մականուանեալ Յուղան եւ Շիղան, որոնք կարավարող մարդիկ էին եղայրներուն մէջ: 23 Անոնց միջոցով դրկեցին նամակ մը՝ սապէս գրուած. «Առաքեալներէն, երեցներէն ու եղայրներէն՝ ողջըն Անտիոքի, Սուրիայի եւ Կիլիկիայի մէջ եղող եղայրներուն, որոնք հեթանոսներէն դարձած են: 24 Քանի լսեցինք թէ մեր մէջն ելած ոմանք՝ վլոյված են ձեզ խօսքերով, ու ցնցած ձեր անձերը՝ ըսելով թէ պէտք է թլփատուիլ եւ Օրենքը պահել, - որոնց մենք այսպէս չպատուիրեցինք, - 25 մեզի՝ միաբանութեամբ հաւաքուածներուն՝ յարմար թուեցաւ, որ մարդիկ ընտրելով դրկենք ձեզի, մեր սիրելիներուն՝ Բառնարասի ու Պողոսի հետ, 26 որոնք մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի անունին համար իրենց անձերը ընծայած մարդիկ են: 27 Ուստի դրկեցինք Յուղան եւ Շիղան, որպէսզի իրենք այ բերանով նոյն բաները պատմեն ձեզի: 28 Որովհետեւ յարմար թուեցաւ Սուլը Յոզիին ու մեզի այ՝ աւելի ծանրութիւն չընել ձեր վրայ, սայ հարկաւոր բաներէն զատ. 29 Ետ կենալ կուրքերու զոհուածէ, արինւն, խեղդուածէ եւ պոռնկութենէ: Գոհ կ'ըլլաք՝ եթէ հեռու մնաք” ատոնցմ: Ո՞ղ եղէք: 30 Անոնք այ՝ բաժնուելով՝ զայն Անտիոք, ու հաւաքելով բազմութիւնը՝ տուին նամակը: 31 Երբ կարդացին՝ ուրախացան տրուած միսիթարութեան համար: 32 Իսկ Յուղան եւ Շիղան, իրենք այ մարգարէ ըլլարով, շատ խօսքերով յորդորեցին եղայրները, ու ամրացուցին: 33 Ժամանակ մը հոն կենալէ Ետք՝ եղայրներէն խաղաղութեամբ ուրակուեցան, եւ առաքեալներուն դարձան: 34 Բայց Շիղայի հաճելի թուեցաւ հոն մնաք: 35 Պողոս ու Բառնարաս այ Անտիոքի մէջ կը կենային, եւ ուրիշ շատերու հետ կը սորվեցնէին ու կ'աւետէին Տէրոց խօսքը: 36 Քանի մը օր Ետք՝ Պողոս ըսաւ Բառնարասի. «Վերադաշնամբ եւ այցելնք եղայրներուն՝ այն բոլոր քաղաքներուն մէջ, ուր Տէրոց խօսքը հոչակեցինք, ու տեսնենք թէ ինչպէս են: 37 Բառնարաս կ'ուզէր առնել Յովհաննեսն այ, որ Մարկոս կը կոչուէր. 38 Բայց Պողոս մտածեց թէ լաւ չէ իրենց հետ առնել Պամփիլիայի

մԵց իրենցմէ հեռացողը եւ իրենց հետ գործի չզգողոր: ՅՅ Այսպէս՝ տարակարծութիւն եղաւ անոնց միջեւ, այն աստիճան՝ որ զատուեցան իրարմէ: Բառնաբաս առաւ Մարկոսը եւ նաւարկեց դԵպի Կիպրոս: 40 Պողոս ալ ընտրեց Շիդան ու մԵկնեցաւ, եղայրներէն յանձնարարուած ըլլալով Աստուծոյ շնորհիքին, 41 եւ կը շրջէր Սուրբայի ու Կիլիկիայի մԵց ամրացնելով եկեղեցիները:

**16** Յետոյ հասաւ Դերբէ ու Լիւստրա: Եւ ահա աշակերտ մը կար հոն՝ Տիմոթեոս անունով, որ որդին էր հաւատացեալ իրեայ կնոջ մը, իսկ հայրը Յոյն էր: 2 Ան բարի վկայուած էր նաեւ Լիւստրայի եւ Իկոնիայի եղայրներէն: 3 Պողոս ուզեց որ ան երթայ իրեն հետ. ուստի առաւ ու թլիքատեց զայն՝ այստեղ եղող Յրեաներուն պատճառով, որովհետեւ բոլորն ալ գիտէին թէ անոր հայրը Յոյն էր: 4 Երբ կ'անցնէին քաղաքներէն, կ'աւանդին անոնց Երուսաղէմ եղած առաքեաներէն ու երցներէն պատուիրուած հրամանները, որպէսզի պահեն: 5 Եկեղեցիներն ալ կ'ամրանային հաւատքի մԵջ, եւ անոնց թիւը կը բազմանար օրէ օր: 6 Երբ շրջեցան Փոխլգիա ու Գաղատիայի երկիրը, Սուրբ Յոդին արգիլով քարոզել Աստուծոյ խօսքը Ասիայի մԵց: 7 Յասնելով Միւսիայի կողմերը, կը փորձէին երթալ դԵպի Բիւթանիա, բայց (Յիսուսի) Յոդին չթոյլատրեց անոնց: 8 Ուստի անցնելով Միւսիայի քովեն՝ իշան Տրովադա: 9 Յոն՝ գիշերը տեսիլք մը երեւցաւ Պողոսի. Մակեդոնացի մը կայնած էր ու կ'աղաքէր իրեն՝ ըսելով. «Անցիր Մակեդոնիա եւ օգնէ մԵզի»: 10 Երբ տեսաւ այդ տեսիլքը՝ իսկոյն ջանացինք մԵկնիլ Մակեդոնիա, եղրակացնելով թէ Տերը կը կանչէ մԵզ անոնց աւետարաննելու: 11 Ուստի Տրովադային նաւարկելով՝ ուղիղ ընթացքով գացինք Սամոթրակէ, ու հետեւեալ օրը՝ ՆԵապոլիս. 12 անկէ ալ՝ Փիլիպպէ, որ Մակեդոնիայի մԵկ մասին զիյաւոր քաղաքն է, նաեւ՝ զարութ: Թանի մը օր կեցանք այդ քաղաքին մԵց: 13 Շաբաթ օրը դուրս ելանք քաղաքէն՝ գետեզերքը, ուր սովորութիւն ունէին աղօթելու. նստանք եւ խօսեցանք համախմբուած կիներուն: 14 Աստուծածապաշտ կին մը՝ Լիդիա անունով, որ ծիրանավաճառ

էր՝ Թիւատիր քաղաքէն, մտիկ կ'ընէր. Տերը բացաւ անոր սիրտը՝ որ ուշադիր ըլլայ Պողոսի ըսածներուն: 15 Երբ ինք եւ իր ընտանիքը մկրտուեցան, աղաչեց՝ ըսելով. «Եթէ Տերոց հաւատարիմ կը սեպէր զիս, իմ տունս մտէր ու հոն մնացէք»: Եւ ստիպէլով՝ տարաւ մԵզ: 16 Մինչ աղօթքի կ'երթայինք, մԵզի հանդիպեցաւ աղախին մը՝ որ հարցուկ ոգի ունէր եւ գուշակութեամբ շատ վաստակ կը բերէր իր տէրերուն: 17 Ասկիկա կը հետեւէր Պողոսի ու մԵզի, եւ կ'աղաղակէր. «Այս մարդիկը Ամենաբարձր Աստուծոյ ծառաներն են, ու կը քարոզեն մԵզի փրկութեան ճամբան»: 18 Շատ օրեր կ'ընէր այս բանը. Պողոս ալ՝ նեղանալով՝ դարձաւ եւ ըսաւ այդ ոգիին. «Յիսուս Քրիստոսի անունով կը հրամայեմ քԵզի, եկիր ատկէ»: Ու նոյն ժամուն ելաւ: 19 Երբ անոր տէրերը տեսան թէ իրենց վաստակին յոյսը զնաց, բռնեցին Պողոսը եւ Շիդան, ու քաշեցին հրապարակը՝ պետերուն առջեւ: 20 Ապա տարին զանոնք մեծաւորներուն քով եւ ըսին. «Այս մարդիկը՝ որ Յրեայ են, իրար կ'անցընեն մԵր քաղաքը, 21 ու կը քարոզեն այնպիսի սովորութիւններ՝ որ արտօնուած չէ մԵզի ընդունին, ոչ ալ գործադրել, որովհետեւ Յօմմայեցի ենք»: 22 Քազմութիւնը խօնուեցաւ անոնց շուրջ. մեծաւորներն ալ բռնութեամբ հանեցին անոնց հանդերձները, եւ իրամայեցին խարազանել զանոնք: 23 Շատ հարուածներ տայէ ետք անոնց՝ բանտը նետեցին զանոնք, պատուիրելով բանտապահին՝ որ ապահովութեամբ պահէ զանոնք: 24 Ան ալ՝ այսպիսի պատուէր ստանալով՝ ներսի բանտը նետեց զանոնք, ու կոճոի մԵջ ամրացուց անոնց ոտքերը: 25 Կէս գիշերին՝ Պողոս եւ Շիդա կ'աղօթէին ու կ'օրիներգին Աստուծոյ. բանտարկեալներն ալ մտիկ կ'ընէին անոնց: 26 Յանկարծ հզօր երկրաշարժ մը եղաւ, այնպէս որ բանտին հիմերը սարսեցան. անմիջապէս բոլոր դրները բացուեցան եւ բոլորին կապերը քակուեցան: 27 Բանտապահը, երբ արթնցաւ ու բացուած տեսաւ բանտին դրները, քաշեց սուլը եւ պիտի սպաններ ինքզինք, կարծելով թէ բանտարկեալները փախած են: 28 Բայց Պողոս բարձրածայն գոչեց. «Մի վնասեր

դուն քեզի, որովհետեւ բոլորս ալ հոս ենք»: **29** Ան ալ՝ ճրագ մը ուզելով՝ վազեց ներս, դողալով ինկալ Պօղոսի եւ Շիդայի առջեւ, **30** ու դուրս բերելով զանոնք՝ ըսաւ. «Տէրքը, ինչ պէտք է ընեմ՝ որ փրկութիմ»: **31** Անոնք ալ ըսին. «Հաւատա՛ Տէր Յիսուս Քրիստոսի, ու պիտի փրկուիս, դուն եւ տունդ»: **32** Ու Տէրոջ խօսքը քարոզեցին անոր եւ բոլոր անոնց՝ որ անոր տան մէջ էին: **33** Ինք ալ՝ գիշերուան նոյն ժամուն՝ առաւ զանոնք, լրաց անոնց վերքերը եւ անմիշապէս մկրտուեցաւ, ինք ու բոլոր իրենները: **34** Ապա իր տունը տանելով զանոնք՝ սեղան դրաւ անոնց առջեւ, եւ ցնծաց ամբողջ ընտանիքով՝ հաւատալով Աստուծոյ: **35** Երբ առտու եղաւ, մեծաւորները յիսնապետներ դրկեցին եւ ըսին. «Արձակէ այդ մարդիկը»: **36** Բանտապահն ալ հաղորդեց Պօղոսի այդ խօսքերը՝ ըսելով. «Մեծաւորները մարդ դրկեցին՝ որ արձակուիք. Ուստի հիմա դրւու ելքը ու մեկնեցէք խաղաղութեամբ»: **37** Բայց Պօղոս ըսաւ անոնց. «Թէպէտ չրատապարտուած Յումայեցիներ ենք, հրապարակաւ ծեծելով մեզ՝ բանտը նետեցին, եւ հիմա ծածկաբանը կը հանեն մեզ: Ոչ այդպէս, հապա իրենք թող զան ու դուրս տանին մեզք»: **38** Յիսնապետները մեծաւորներուն հաղորդեցին այս խօսքերը: Անոնք ալ, երբ լուցին թէ Յումայեցի են՝ վախցան, ու եկան, աղաչեցին անոնց, **39** եւ դուրս հանելով՝ կը թախանձէին որ մեկնին այդ քաղաքէն: **40** Անոնք ալ եկան բանտէն ու մտան Լիդիայի տունը, եւ տեսնելով եղբայրները՝ յորդորեցին զանոնք ու մեկնեցան:

## 17 Ամփիպոլիսին եւ Ապոդոնիային անցնելով՝

Թեսադրնիկէ եկան, ուր Յրեաններուն ժողովարանը կար: **2** Պօղոս ալ՝ իր սովորութեան համաձայն՝ մտաւ անոնց մէջ, ու երեք Շաբաթ օրեր խօսեցաւ անոնց հետ Գիրքերուն մասին, Յ բացատրելով եւ փաստարկելով անոնց թէ Քրիստոս պէտք է չարչարուէր ու մեռեններէն յարութիւն առնէր. եւ ըսաւ. «Այս Յիսուսը՝ որ ես կը հրաշկեմ ծեզի, Քրիստոսն է»: **4** Անոնցմէ ումանք անսացին ու միացան Պօղոսի եւ Շիդայի, նաեւ՝ բարեպաշտ Յոյններէն մեծ քազմութիւն մը. առաջնակարգ կիններէն

հաւատացողներն ալ սակաւաթիւ չեին: **5** Բայց չանսացող Յրեանները նախանձեցան, եւ քանի մը դատարկապորտ, գրեհիկ մարդիկ առնելով՝ բազմութիւն ժողովեցին, ամբողջ քաղաքին մէջ աղմուկ հանեցին, ու Յասոնի տան վրայ յարձակելով կը փնտռէին զանոնք՝ որ ամբոխին տանին: **6** Երբ չգտան զանոնք, Յասոնը եւ քանի մը Եղբայրներ քաշկրտելով տարին քաղաքապետներուն առջեւ՝ գոռալով. «Անոնք որ Երկրագունդը տակնուվրայ ըրին՝ հոս ալ հասած են, **7** ու Յասոն ընդունած է զանոնք: Ասոնք բոլորը կը գործեն կայսրին հրամաններուն դէմ, ըսելով թէ ուրիշ թագաւոր մը կայ՝ Յիսուս անունով»: **8** Բազմութիւնն ու քաղաքապետները Վրդովեցան՝ լսելով այս բանները: **9** Բայց երբ Երաշխիք առին Յասոննեն եւ միւսներէն՝ արձակեցին զանոնք: **10** Եղբայրներն ալ իսկոյն՝ գիշերուան մէջ՝ Քերիա դրկեցին Պօղոսն ու Շիդան, որոնք հոն հասնելով՝ գացին Յրեաններուն ժողովարանը: **11** Ասոնք աւելի ազնի էին՝ քան Թեսադրնիկէի մէջ Եղրոնները. Աստուծոյ խօսքը ընդունեցին լման յօժարութեամբ, եւ ամեն օր կը զննէին Գիրքերը, տեսնելու թէ այդպէս են այդ բանները: **12** Ուստի անոնցմէ շատերը հաւատացին, ու մեծայարգ յոյն կիններէն եւ այր մարդոցմէն հաւատացողներն ալ սակաւաթիւ չեին: **13** Բայց երբ թեսադրնիկէցի Յրեանները գիտցան թէ Քերիայի մէջ ալ Պօղոս հոչակեց Աստուծոյ խօսքը, հոն ալ եկան ու գրգռեցին բազմութիւնը: **14** Այն աստեն Եղբայրները իսկոյս Պօղոսը ճամբեցին՝ որ Երթայ մինչեւ ծովեզերքը, բայց Շիդա եւ Տիմոթէոս մնացին հոն: **15** Անոնք որ կը տանէին Պօղոսը՝ հասցուցին զայն մինչեւ Աթենք, ապա մեկնեցան՝ պատուէր ստանալով Շիդայի ու Տիմոթէոսի համար, որ շուտով գան իրեն: **16** Մինչ Աթենքի մէջ Պօղոս կը սպասէր անոնց, իր հոգին գրգռուած Եր իր մէջ, տեսնելով քաղաքը՝ լեցուած կուռքերով: **17** Ուստի ժողովարանին մէջ կը խօսէր Յրեաններուն ու բարեպաշտ մարդոց, նաեւ ամեն օր հրապարակներուն մէջ՝ անոնց որ հանդիպէր: **18** Քանի մը Եպիկուրեան եւ Ստոյիկեան փիլիսոփաներ ալ կը խորիրդակցէին իրեն հետ: Ոմանք կ'ըսէին. «Ինչ ըսել կ'ուզէ այս

սերմնաբաղը»: Ուրիշներ ալ կ'ըսէին. «Կը թուի թէ օտար աստուածներու քարոզի Ե»: որովհետեւ կ'աւետէր անոնց Յիսուսը Եւ յարութիւնը: **19** Ուստի առնելով զայն՝ տարին Արիսպագոս ու կ'ըսէին. «Կրնանք գիտնալ թէ ինչ է այդ նոր ուսուցումը՝ որ դուն կը քարոզես, **20** որովհետեւ քանի մը տարօրինակ բաներ լսել կու տաս մեզի»: Ուրեմն կ'ուզենք գիտնալ թէ ինչ կրնան ըլլալ ատոնք»: **21** (Որովհետեւ բոլոր Աթենացիներուն Եւ հոն գաղթած օտարականներուն ժամանցը ուրիշ ոչինչ է, քան նոր բան ըսել կամ լսել: ) **22** Ճետեւաբար Պողոս կայնեցաւ Արիսպագոսի մեջ Եւ ըսաւ. «Աթենացի մարդիկ, կը նշմարեմ թէ ամեն ինչով չափազանց կրօնասեր Եք: **23** Քանի որ Ես շրջելով ու ձեր պաշտամունքը զննելով՝ գտայ զրիասեղան մը, որուն վրայ գրուած Էր. «Անծանօթ Աստուծոյն»: Ուստի ան՝ որմն դուք կ'ակնածիք առանց ճանչնալու, Ես զայն կը հրչակեմ ձեզի: **24** Աստուած՝ որ ստեղծեց աշխարհը Եւ անոր մեջ եղած բոլոր բաները, ինք՝ որ Տէրն է Երկինքի ու Երկրի, ոչ կը բնակի ծեռակերտ տաճարներու մեջ, **25** ոչ ալ կը ինամուի մարդոց ծեռքով՝ իր թէ որեւէ քանի կարօս ըլլար. քանի որ ինք կու տայ բոլորին կեանք, շունչ, Եւ ամեն ինչ: **26** Մէկ արիւնէ ստեղծեց մարդոց բոլոր ազգերը՝ որպեսզի բնակին ամբողջ Երկրի մակերեսին վրայ, ու սահմանեց նախապէս որոշուած ժամանակները Եւ անոնց բնակարանի սահմանները՝ որ փնտռեն Տէրը, **27** ու թերեւս գտնեն զինք խարխափելով, թեպէտ մեզմէ իւրաքանչիւրեն ալ հեռու չ: **28** Արդարեւ անոնք կ'ապրինք, կը շարժինք Եւ կանք, ինչպէս ձեր բանաստեղծներեն ումանք ալ ըսին. «Քանի որ մենք անոր ցեղեն իսկ Ենք»: **29** Ուրեմն՝ Աստուծոյ ցեղեն ըլլալով՝ պէտք չէ կարծենք՝ թէ աստուածութիւնը նման է ոսկիի կամ արծաթի կամ քարի, քանդակուած մարդկային արուեստով ու Երեւակայութեամբ»: **30** Եւ իհնա Աստուած, անտեսելով այս անգիտութեան ժամանակները, ամենուրեք կը պատուիրե բոլոր մարդոց՝ որ ապաշխարեն: **31** Որովհետեւ սահմանած է օր մը, Երբ պիտի դատէ Երկրագունդը արդարութեամբ՝ իր որոշած մարդուն միջոցով. Եւ այս մասին հաւաստիք

տուաւ բոլորին՝ մեռելներեն յարուցանելով զայն»: **32** Երբ լսեցին մեռելներու յարութեան մասին՝ ոմանք ծաղրեցին, իսկ ուրիշներ ըսին. «Այս մասին դարձեալ մտիկ պիտի ընենք թեզի»: **33** Այսպէս Պողոս մեկնեցաւ անոնց մեջեն: **34** Սակայն քանի մը մարդիկ յարեցան իրեն, ու հաւատացին. անոնց մեջ Եին Դիոնիսոսի Արիսպագացին, Դամարիս անունով կին մը, Եւ իրենց հետ ուրիշներ:

**18** Ասկէ ետք Պողոս՝ հեռանալով Աթենքեն՝ Եկաւ Կորնթոս, **2** գտաւ Յրեայ մը՝ Ակիւղա անունով, ծնունդով՝ Պողոտացի, որ իր Պրիսկիղա կնոջ հետ նոր Եկած Էր Խոսայիայն (քանի որ Կողոփոս պատուիրած Էր բոլոր Յրեաներուն՝ հեռանալ Յոռմեն), Եւ գնաց անոնց քով: **3** Քանի ինք արհեստակից Էր, անոնց քով բնակեցաւ Եւ աշխատեցաւ, որովհետեւ արհեստով վրանագործ Էին: **4** Իսկ ամեն Շարաթ օր կը խօսէր Ժողովարանին մեջ, Եւ կը համոզէր Յրեաներն ու Յոյները: **5** Երբ Շիդա Եւ Շիմոթեոս իջան Մակեդոնիային, Պողոս հոգի կսկիծով կը վկայէր Յրեաներուն թէ Յիսուս՝ Քրիստոն Ե: **6** Բայց Երբ անոնք ընդդիմացան ու կը հայինյէին, իր հանդերձները թօթուելով՝ ըսաւ անոնց. «Զեր արիւնը ձեր գլուխը ըլլայ, Ես անպարտ եմ. ասկէ ետք՝ հեթանոսներուն պիտի երթամ»: **7** Եւ մեկնելով անվէ՝ մտաւ Յուստոս անունով մէկու մը տունը, որ աստուածապաշտ Էր. անոր տունը Ժողովարանին կից Էր: **8** Ժողովարանին պետք՝ Կրիսպոս՝ հաւատաց Տէրոց իր ամբողջ ընտանիքով: Կորնթացիներեն շատեր ալլսելով՝ հաւատացին ու մկրտուեցան: **9** Գիշերը տեսիլիք մեջ Տէրը ըսաւ Պողոսի. «Մի վախնար, հապա խօսէ՛ Եւ լուռ մի՛ կենար. **10** Որովհետեւ Ես քեզի հետ եմ, ու ոչ մէկը ձեռքը վրադ պիտի դնէ՝ քեզի վնասելու համար. քանի որ Ես շատ Ժողովուրդ ունիմ այս քաղաքին մեջ»: **11** Յոն տարի մը ու վեց ամիս կեցաւ, Եւ Աստուծոյ խօսքը կը սորվեցնէր անոնց մեջ: **12** Աքայիայի փոխ-հիւլպատոսին՝ Գաղինոն օքերը, Յրեաները միաբանելով՝ ըմբռստացան Պողոսի դէմ, Եւ դատարանը տարին զայն՝ **13** ըսելով. «Ասիկա կը համոզէ մարդիկը՝ որ պաշտեն Աստուած Օրենքին հակառակ կերպով»: **14** Երբ Պողոս պիտի բանար իր բերանը, Գաղինը

ըսաւ Յրեաներուն. «Եթէ անիրաւութեան մը կամ չար լրութեան մը համար ըլլար, ով Յրեաներ, կ'արթէր որ հանդուրժէի ծեզի. **15** բայց եթէ հարցը՝ խօսի, անուններու եւ ձեր Օրէնքին մասին է, դուք ձեզմէ տեսէք դատը. որովհետեւ ես չեմ փափաքիր այդպիսի բաններու դատաւոր ըլլալ». **16** ու զանոնք փնտեց դատարաննեւ: **17** Ուստի բոլոր Յոյները բռնեցին Սոսթենէսը, ժողովարանին պետք, եւ ծեծեցին դատարանին առջեւ: Բայց Գաղիոն բնաւ հոգ չէր ըներ այս մասին: **18** Իսկ Պողոս, տակալին շատ օրեր հոն մնալէ ետք, հրաժեշտ առաւ Եղբայրներէն ու նաւարկեց դէպի Սուլրիա - Պրիսկիդա եւ Ակիւդաս ալ իրեն հետ - , նախապէս իր գլուխը խուզած ըլլարվ Կենքրեայի մէջ, որովհետեւ ուլխտ ըրած էր: **19** Երբ հասաւ Եփեսոս՝ հոն ձգեց զանոնք, իսկ ինը մտնելով ժողովարանը՝ կը խօսէր Յրեաներուն հետ: **20** Իրեն թախանձեցին որ աւելի Երկար ժամանակ մնայ իրենց քով. բայց չհաւանեցաւ, **21** հապա հրաժեշտ առաւ անոնցմէ՛ ըսելով. «Պէտք է որ անպատճան այս յառաջիկայ տօնը կատարեմ Երուսաղէմի մէջ, բայց՝ Աստուծոյ կամքով դարձեալ պիտի վերադառնամ ձեզի»: Ու Եփեսուն նաւարկեց **22** եւ Կեսարիա հասնելով՝ Երուսաղէմ բարձրացաւ, բարեւեց Եկեղեցին, ու յետոյ իջաւ Անտիոք: **23** Ժամանակ մը հոն կենալէ ետք՝ մեկնեցաւ, եւ կարգով Գաղատացիներուն Երկիրն ու Փոխազիա կը շրջէր՝ բոլոր աշակերտները ամրացնելով: **24** Ապողոս անունով Յրեայ մը, ծնունդով՝ Աղեքսանդրացի, ճարտասան մարդ մը՝ որ հմուտ էր Սուլրը Գիրքերուն, եկաւ հասաւ Եփեսոս: **25** Ան կրթուած էր Տէրոց ճամբային մէջ, ու եռանդրւն հոգիով՝ կը խօսէր եւ ճշգրտութեամբ կը սորվեցնէր Տէրոց մասին. բայց ինք գիտէր միայն Յովիաննեսի մկրտութիւնը: **26** Ան սկսաւ ժողովարանին մէջ բարողել համարձակութեամբ: Երբ Ակիւդաս ու Պրիսկիդա լսեցին զայն՝ իրենց քով առին զինք, եւ աւելի ճշգրտութեամբ բացատրեցին իրեն Աստուծոյ ճամբան: **27** Երբ ան փափաքեցաւ Երթալ Աքայիա, Եղբայրները նամակ գրեցին ու խրախուսեցին այստեղի աշակերտները՝ որ ընդրւմին զինք: Եւ հոն հասնելով՝ Աստուծոյ շնորհքով շատ

օգտակար եղաւ հաւատացեալներուն. **28** Քանի որ իրապարակաւ ուժգնորեն կը համոզէր Յրեաները, Սուլրը Գիրքերէն ցոյց տալով թէ Յիսուս՝ Քրիստոն է:

**19** Մինչ Ապողոս Կորնքոսի մէջ էր, Պողոս՝ վերի Երկրամասերը շրջելէ ետք՝ հասաւ Եփեսոս, եւ գտնելով քանի մը աշակերտներ՝ **2** ըսաւ անոնց. «Երբ հաւատացիք, արդեօք ստացած Սուլրը Յոզին»: Անոնք պատասխանեցին իրեն. «Բայց մէնք լսած իսկ չենք՝ թէ Սուլրը Յոզի մը կայ»: **3** Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ճապա ինչով մկրտուեցաք»: Անոնք պատասխանեցին. «Յովիաննեսի մկրտութեամբ»: **4** Պողոս ալ ըսաւ. «Յովիաննես մկրտու ապաշխարութեամն մկրտութեամբ, ըսելով ժողովուրդին որ հաւատան անոր՝ որ պիտի զար իրմէ ետք, այսինքն՝ Քրիստոս Յիսուսի»: **5** Երբ ասիկա լսեցին՝ մկրտուեցան Տէր Յիսուսի անունով. **6** ու երբ Պողոս ձեռք դրաւ անոնց վրայ՝ Սուլրը Յոզին եկաւ անոնց վրայ, եւ լեզուներ կը խօսէին ու կը մարգարեանային: **7** Բոլորը գրեթէ տասներկու մարդ էին: **8** Ապա ժողովարանը մտնելով՝ Երեք ամիս համարձակութեամբ կը խօսէր Աստուծոյ թագաւորութեան մասին, եւ կը համոզէր: **9** Բայց երբ ոնանք կը յամառէին ու չէին անսար՝ անիծելով այդ ճամբան բազմութեան առջեւ, հեռացաւ անոնցմէ, զատեց աշակերտները, եւ ամեն օր կը խօսէր Տիւրան անունով մէկու մը դպրանցին մէջ: **10** Ասիկա տեսեց Երկու տարի, այնպէս որ ամքողը Ասիայի մէջ բնակող Յրեաներն ու Յոյները լսեցին Տէրոց խօսքը: **11** Աստուծած արտասովոր հրաշքներ կը գործէր Պողոսի ձեռքով. **12** Մինչեւ իսկ անոր մարմիննեւ թաշկինակներ ու գոգնոցներ կը տարուէին հիւանդներուն, որոնք կ'ազատէին իրենց ախտերէն ու չար ոգիները դուրս կ'ելլէին: **13** Ուստի թափառաշրջիկ Յրեաներէն ումանք, որոնք ոգիներ կը հանէին», փորձեցին Տէր Յիսուսի անունը կանչել չար ոգիներ ունեցողներուն վրայ՝ ըսելով. «Կ'երդմնեցնենք ձեզ Յիսուսով՝ որ Պողոս կը քարոզէ»: **14** Այս քանը ընողները՝ Սկեւա կոչուած հրեայ քահանայապետի մը եօթը որդիներն էին: **15** Չար ոգին պատասխանեց անոնց. «Կը

ճանչնամ Յիսուսը ու գիտեմ Պօղոսը, բայց դուք ովք եք»: 16 Եւ այդ մարդո՞ւ որուն մեջ եր չար ոգին, ցատկեց անոնց վրայ, տիրապետեց ու յաղթեց անոնց, այնպէս որ դուրս փախան այդ տուննե՞ւ մերկ եւ վիրաւոր: 17 Եփեսոս քնակող բոլոր Յրեաներն ու Յոյները գիտցան այս բանը. վախը համակեց զանոնք բոլորը», եւ Տէր Յիսուսի անունը կը մեծարուեր: 18 Յաւատացեաներէն շատեր կու զային, կը խոստովանէին ու կը յայտարարէին իրենց արարքները: 19 Դիւթուրթիւն կիրարկողներէն շատեր՝ միասին կը բերէին իրենց գիրքերը, ու կ'այրէին բոլորին առջեւ: Երբ հաշուեցին անոնց գինը, գտան թէ յիսուն հազար կտոր արծաթ կ'արժէր: 20 Այսպէս՝ Տէրոց խօսքը մեծապէս կ'աճէր ու կը գօրանար: 21 Երբ այս բաները կատարուեցան, Պօղոս հոգիին մեջ որոշեց Երուսաղէմ երթալ՝ Մակեդոնիայէն եւ Աքայիայէն անցնելով, ու կ'ըսէր. «Յոն ըլլալիս ետք՝ պէտք է Յոոմն ալ տեսնեմ»: 22 Իրեն սպասարկողներէն երկուքը, Տիմոթեոսն ու Երաստոսը, դրկեց Մակեդոնիա, եւ ինք ժամանակ մըն ալ Ասիա մնաց: 23 Վյո ատեն մեծ խյտում եղաւ՝ Տէրոց ճամբային համար: 24 Որովհետեւ Դեմետրիոս անունով արծաթագործ մը, որ կը շինէր Արտեմիսի փոքրիկ արծաթ տաճարներ ու մեծ վաստակ կը բերէր արհեստաւորներուն, 25 համախմբեց զանոնք՝ նոյն արհեստին գործաւորներուն հետ, եւ ըսալ. «Մարդիկ, դուք գիտէք թէ այս գործն է մեր եկամուտը. 26 ու կը տեսնէք եւ կը լւէք թէ այս Պօղոսը ոչ միայն Եփեսոսի մեջ, այլ նաեւ գրեթէ ամբողջ Ասիայի մեջ մեծ բազմութիւն մը համոզեց ու մոլորեցուց, ըսերով թէ «ծեռքով շինուածները աստուածներ չեն»: 27 Ուստի վտանգ կայ, որ ոչ միայն այս մեր կողմը անարգուի, այլ մեծ աստուածուիկին՝ Արտեմիսի տաճարն ալ ոչինչ սեպուի, եւ խորտակուի մեծափառութիւնը անոր՝ որ ամբողջ Ասիան ու Երկրագունդը կը պաշտեն»: 28 Երբ լսեցին ասիկա, զայրոյթով լեցուած կ'աղաղակէին. «Մնձ է Եփեսացիներուն Արտեմիսը»: 29 Ամբողջ քաղաքը լեցուեցաւ խառնաշփոթութեամբ, ու յափշտակելով Գայիոս եւ Արիստարքոս Մակեդոնացիները՝ Պօղոսի ճամբորդակիցները՝ բոլորը

միաբանութեամբ վազեցին թատրոնը: 30 Իսկ երբ Պօղոս ուղեց մտնել ամբոխին մեջ, աշակերտները չթյլատրեցին իրեն: 31 Ասիապետներէն ունանք ալ, որ իր բարեկամներն են, մարդ դրկելով իրեն՝ կ'աղաջէին որ յանողնի երթալ թատրոնը: 32 Ուստի ունանք բան մը կ'աղաղակէին, ուրիշներ՝ ուրիշ բան, որովհետեւ համախմբումը շփոթած էր. շատեր ալ չէին գիտեր թէ ինչո՞ւ համախմբուած են: 33 Ապա բազմութեան մեջն ողուրս քաշեցին Աղեքսանդրոսը, որ Յրեաները յառաջ քեցին. Աղեքսանդրոս ալ՝ ձեռքը շարժելով՝ կ'ուղեց շատագովել ինքինք ամբոխին առջեւ: 34 Երբ գիտցան թէ ան Յրեայ է, բոլորը միաբերան՝ գրեթէ երկու ժամ աղաղակեցին. «Մնձ է Եփեսացիներուն Արտեմիսը»: 35 Սակայն ատենաղպիրը՝ հանդարտեցնելով բազմութիւնը՝ ըսաւ. «Եփեսացի մարդիկ, ովք է այն մարդը որ չի գիտեր թէ Եփեսացիներուն քաղաքը՝ պահապանն է մեծ Արտեմիսի ու Դիոս ինկած կուռքին տաճարին: 36 Ուրեմն, նկատելով որ այս բաները անվիճելի են, դուք պէտք է հանդարտ կենաք եւ յանդգնութեամբ ոչինչ ընէք: 37 Քանի որ դուք հոս բերիք այդ մարդիկը, որոնք ոչ տաճար կողոպտողներ են, ոչ ալ ձեր աստուածուիկին հայիոյողներ: 38 Ուրեմն, եթէ Դեմետրիոս եւ իրեն հետ եղող արհեստաւորները բան մը ունին ուեւ մեկուն դէմ, դատի օրեր կան ու փոխ-հիւլապատոսներ. թող ամբաստանեն գիրար: 39 Իսկ եթէ ձեր պահանջը ուրիշ բանի մը մասին է, թող բացատրուի օրինաւոր համախմբումի մեջ: 40 Որովհետեւ մենք ալ այսօրուան եղածին համար՝ իբր ապաստամբ ամբաստանուելու վտանգին մեջ ենք, քանի որ պատճառ մը չկայ՝ որով կարենանք հաշիւ տալ այս խառնիճաղանճին համար»: 41 Ու երբ այսպէս խօսեցաւ՝ արծակեց համախմբումը:

**20** Աղմուկին դադրելէն ետք՝ Պօղոս իրեն կանչեց աշակերտները, ու բարեւելով զանոնք՝ մեկնեցաւ որ Մակեդոնիա երթայ: 2 Վյո վայրերը շրջելէ եւ շատ խօսքերով զանոնք յորդորելէ ետք՝ Յունաստան գնաց, 3 ու երեք ամիս հոն կեցաւ: Երբ պատի նաւարկէր դեպի Սուրիա՝ Յրեաները դաւադրեցին իրեն դէմ.

Ուստի որոշեց վերադառնալ՝ Մակեդոնիային անցնելով: **4** Բերիացի (Պիոռոսի որդին) Սոպատրոս՝ միշեւ Ասիա իրեն հետ գնաց, նաեւ Թեսարոնիկեցիներէն՝ Արխտարքոս ու Սեկունդոս, Գայիոս Դերբացին, Տիմոթէոս, իսկ Ասիային՝ Տիլքիկոս եւ Տրոփիմոս: **5** Ասոնք նախապէս գացին ու Տրովադայի մէջ սպասեցին մեզի: **6** Մենք ալ՝ Բաղարջակերքի օրերէն ետք՝ Փիլիպպէն նաւարկեցինք, իինդ օրուան մէջ հասանք Տրովադա՝ անոնց քով, ու հոն կեցանք եօթը օր: **7** ՄԵկշաբթի օրը, երբ հաւաքուած էինք՝ հաց կտրելու, Պօղոս կը քարոզէր անոնց, որովհետեւ հետեւեալ օրը պիտի մեկնէր. ու խօսքը երկարեց միշեւ կէս գիշեր: **8** Ծատ լապտերներ կային այն վերնատունը՝ ուր մենք հաւաքուած էինք: **9** Երիտասարդ մը՝ Եւտիփոս անունով, որ պատուհանին մէջ նստած էր, մտա խորունկ քունի մէջ: Երբ Պօղոս երկարեց քարոզը, ան՝ տարուած քունէն՝ ինկաւ երրորդ յարկէն վար, ու մեռած վերցուցին զայն: **10** Պօղոս վար իջաւ, ինկաւ անոր վրայ, գրկեց զայն եւ քսաւ. «Մի վրդովիք, որովհետեւ անոր հոգին իր մէջն է»: **11** Ուստի՝ երբ վեր ելաւ՝ կտրեց հացը, ճաշակեց, ու երկար խօսեցաւ՝ միշեւ առտու. յետոյ մեկնեցաւ: **12** Իսկ այդ պատանին ողջ բերին, եւ չափազանց միշիթարուեցան: **13** Իսկ մենք՝ նախապէս նաւ մտնելով՝ մեկնեցանք դէպի Ասոս, ուրկէ պիտի առնէինք Պօղոսը, որովհետեւ այնպէս պատուիրած էր. քանի որ ինք պիտի երթար ցամաքով: **14** Երբ Ասոսի մէջ միացաւ մեզի, առինք զինք եւ գացինք Միտիլին: **15** Անկէ ալ նաւարկելով՝ հետեւեալ օրը հասանք Քիոսի դիմաց. միևս օրը հասանք Սամոս, ու գիշերը մնալով Տրովիլին՝ յաշորդ օրը գացինք Միլետոս: **16** Արդարեւ Պօղոս որոշած էր նաւարկել Եփեսոսի քովէն, որովհետեւ չէր ուզեր ժամանակ անցրնել Ասիայի մէջ, քանի որ կ'աճապարէր Երուսաղէմ ըլլալ Պենտեկոստէ օրը՝ եթէ կարելի ըլլար իրեն: **17** Ուստի Միլետոսին մարդ դրկեց Եփեսոս, ու կանչեց Ելենեցիին երեսները: **18** Երբ եկան իր քով, քսաւ անոնց. «Դուք գիտէք թէ ինչպէս վարուեցայ ձեզի հետ ամբողջ ժամանակը, առաջին օրէն ի վեր երբ Ասիա եկայ, **19** ծառայելով Տէրոց

լման խոնարհութեամբ, եւ շատ արցունքով ու փորձութիւններով՝ որոնք պատահեցան ինծի Յրեաներուն դաւադրութիւններով: **20** Ինչպէս չընկրկեցայ օգտակար քաներէն որեւէ մէկը հաղորդելէ եւ սորվեցնելէ ձեզի՝ հրապարակաւ ու տուներու մէջ, **21** վկայելով թէ Յրեաներուն եւ թէ Յոյներուն՝ դէպի Աստուած ապաշխարութեան ու մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի հանդէա հաւատքին մասին: **22** Եւ իիմա ահա կ'երթամ Երուսաղէմ հոգիով կապուած, ու չեմ գիտեր թէ հոն ինչ պիտի պատահի ինծի: **23** Ասկայն Սուլր Յոգին կը վկայէ ամէն քաղաքի մէջ, եւ կ'ըսէ թէ կապէր ու տառապանքներ կը սպասեն ինծի: **24** Բայց ես ոչ մէկ բան կը հաշուեմ, ոչ ալ ինծի համար պատուական կը նկատեմ՝ իմ անձս, որպէսզի ուրախութեամբ աւարտեմ ընթացքս, նաեւ այն սպասարկութիւնը որ ստացայ Տէր Յիսուսէն՝ վկայ ըլլալու Աստուծոյ շնորհիքի աւետարանին: **25** Ու իիմա ահա ես գիտեմ թէ դուք բոլորդ՝ որոնց մէջ շրջեցայ Աստուծոյ թագաւորութիւնը քարոզելով, ալ իմ երեսս պիտի չտեսնէք: **26** Ուստի այսօր կը վկայեմ ձեզի թէ ես անպարտ եմ բոլորին արիւնեն. **27** Որովհետեւ չընկրկեցայ Աստուծոյ ամրողջ ծրագիրը հաղորդելէ ձեզի: **28** Ուրեմն ուշադիր եղէք դուք ձեզի եւ ամբողջ հօտին, որուն վրայ Սուլր Յոգին տեսուչ դրաւ ձեզ՝ հովուելու Աստուծոյ Եկեղեցին, որ ստացաւ իր արիւնով: **29** Քանի որ գիտեմ թէ իմ մեկնումես ետք՝ ծեր մէջ պիտի մտնեն յափշտակոր զայլէր, որոնք պիտի շխնայեն հօտին: **30** Ու ձեզմէ ալ պիտի Ելլէն այնպիսի մարդիկ, որոնք պիտի խօսին խոտոր քաներ՝ քաշելու համար աշակերտները իրենց ետեւեն: **31** Ուստի արթոնն կեցեք, եւ յիշեցէք թէ երեք տարի, գիշեր ու ցերեկ, չդադրեցայ ձեզմէ իւրաքանչիւրը արցունքով խրատելէ: **32** Եւ իիմա, Եղբայրներ, կը յանձնեմ ձեզ Աստուծոյ ու անոր շնորհիք խօսքին, որ կարող է շինել եւ ձեզի ժառանգութիւն տալ՝ բոլոր սրբացածներուն հետ: **33** Ո՛չ մէկուն արծաթին, կամ ուկիին, կամ պատմուճանին ցանկացի: **34** Դուք ձեզմէ գիտեր թէ այս ձեռքբարս հոգացին իմ ու ինծի հետ Եղողներուն կարիքները: **35** Ամէն բան ցոյց տուի ձեզի, թէ այսպէս պէտք է աշխատիլ եւ օգնել տկարներուն, ու յիշել

Տեր Յիսուսի խօսքը՝ որ ինք ըսաւ. “Աւելի երանելի է տայլ՝ քան ստանալը”»: 36 Երբ այսպէս խօսեցաւ, ծնրադրեց եւ բոլորին հետ աղօթեց: 37 Բոլորն ալ շատ լացին, ու Պօղոսի վիզին վրայ իշալով՝ համբուրեցին զայն: 38 Կը մորմոքէին մանաւանդ այն խօսքին համար, որ ըսաւ թէ ալ պիտի չտեսնէին իր երեսը: Եւ ուղեկցեցան անոր մինչեւ նաւը:

**21** Երբ անջատուեցանք անոնցմէ ու մեկնեցանք, ուղիղ ընթացքով գացինք կով, ու միւս օրը՝ Յոռդոն, անկէ ալ՝ Պատարա: 2 Եւ գոնելով նաւ մը՝ որ Կ'երթար Փիլնիկէ, մտանք անոր մէջ ու մեկնեցանք: 3 Երբ Կիպրոս երեւցաւ, թողուցինք զայն ձախ կողմը, նաւարկեցինք դէպի Սուրբիա ու հասանք Տիւրոս, որովհետեւ նաւը հին պիտի պարպէր իր ապրանքը: 4 Գտնելով աշակերտները՝ եօթը օր մնացինք հոն. անոնք Սուրբ Յոզիիվ Կ'ըսէին Պօղոսի՝ որ չբարձրանայ Երուսաղէմ: 5 Բայց երբ այդ օրերը լրացան, մեկնեցանք. երբ Կ'երթայինք՝ բոլորն ալ, կիներով ու զաւակներով, ուղեկցեցան մեզի մինչեւ քաղաքին դուրս, եւ ծնրադրելով ծովեզերքը՝ աղօթեցինք: 6 Ապա հրաժեշտ առնելով իրարմէ մենք նաւ ելանք, անոնք ալ վերադարձան իրենց տուները: 7 Իսկ մենք՝ աւարտելով Տիւրոսէն սկսած նաւարկութիւնը՝ հասանք Պտողեմայիս, բարեւեցինք եղբայրները, եւ օր մը մնացինք անոնց քով: 8 Յետեւեալ օրը՝ մեկնեցանք ու եկանք Կեսարիա, եւ մտնելով Փիլիպապոս աւետարանիշին տունը՝ որ եօթը սարկաւագներէն մէկն էր՝ մնացինք անոր քով: 9 Ան ունէր չորս կոյս աղջիկներ, որոնք կը մարգարեանային: 10 Քանի որ շատ օրեր մնացինք հոն, Յրեաստանէն մարգարէ մը իջաւ՝ Ազարոս անունով. 11 Երբ եկաւ մեզի, առաւ Պօղոսի գօտին, կապեց իր ձեռքերն ու ոտքերը, եւ ըսաւ. «Սա կը յայտարարէ Սուրբ Յոզին. “Երուսաղէմի մէջ, Յրեաները այսպէս պիտի կապեն այն մարդը՝ որունն է այս գօտին, ու պիտի մատնեն հեթանոսներուն ձեռքը”»: 12 Երբ լսեցինք այս քաները, աղաչեցինք՝ մենք ալ, տեղացիներն ալ, որ չբարձրանայ Երուսաղէմ: 13 Իսկ Պօղոս պատասխանեց. «Ինչ կ'ընէք. ինչո՞ւ կու լաք ու կը ճմլէք իմ սիրտս. քանի որ ես պատրաստ

եմ Երուսաղէմի մէջ ոչ միայն կապուելու, հապա նաեւ մեռնելու՝ Տեր Յիսուսի անունին համար»: 14 Երբ ինք չհամոզուեցաւ, հանդարտ կեցանք եւ ըսինք. «Տերոց կամքը թող ըլլայ»: 15 Այդ օրերէն ետք՝ պատրաստուեցանք ու բարձրացանք Երուսաղէմ: 16 Կեսարացի աշակերտներէն ալ ունանք եկան մեզի հետ, ու տարին մեզ առաջին օրերէն աշակերտ եղած՝ Կիպրոսի Մսասոնի, որուն քով պիտի հիւրընկալուեինք: 17 Երբ մտանք Երուսաղէմ, եղբայրները ուրախութեամբ ընդունեցին մեզ: 18 Յետեւեալ օրը Պօղոս մեզի հետ գնաց Յակոբոսի քով, ու բոլոր երեցներն ալ եկան: 19 Բարեւելիշ ետք զանոնք՝ մէկ առ մէկ կը պատմէր ինչ որ Աստուած ըրաւ հեթանոսներուն մէջ՝ իր սպասարկութեամբ: 20 Անոնք ալ լսելով՝ փառաւորեցին Տերը, եւ ըսին իրեն. «Կը տեսնեն, եղբայր, քանի բիւրաւոր հաւատացեալ Յրեաներ կան: Բոլորն ալ Օրէնքին նախանձախնոյիր են, 21 բայց տեղեկացան քու մասիդ՝ թէ հեթանուներուն մէջ եղրոյ բոլոր Յրեաներուն կը սորվեցնես հրաժարի Մովսէսն, լսելով որ չթիւխատեն իրենց զաւակները եւ չընթանան սովորութիւններուն համաձայն: 22 Ուրեմն ինչ պիտի ըլլայ. անշուշտ բազմութիւն պիտի համախմբուի, որովհետեւ պիտի լսեն թէ եկած ես: 23 Ուստի ըրէ ինչ որ կ'ըսենք քեզի: Մեր քով չորս մարդիկ կան՝ որոնք ուխտ ըրած են. 24 առ զանոնք, մաքրագործ դուն քեզ՝ իրենց հետ, եւ վճարէ անոնց ծախսը՝ որ ածիլեն իրենց գլուխը. որպէսզի բոլորն ալ գիտնան թէ սիսալ են քու մասիդ իրենց ստացած տեղեկութիւնները, հապա դուն ալ մեզի հետ կ'ընթանաս՝ պահելով Օրէնքը: 25 Բայց հաւատքը ընդունող հեթանուներուն մասին՝ մենք գրեցինք, եզրակացնելով որ անոնք բնաւ չպահեն այսպիսի բաներ, բայց միայն գգուշանան կուռքերու զոհուածէ, արիւնէ, խեղդուածէ ու պոռնկութենէ»: 26 Այն ատեն Պօղոս առաւ այդ մարդիկը, եւ հետեւեալ օրը՝ անոնց հետ մաքրագործուելի ետք՝ մտաւ տաճարը իրենց մաքրագործումի օրերուն ամբողջացումը յայտարաբելու համար, թէ երբ ընծայ պիտի մատուցանուէր իրենցմէ իւրաքանչիւրին համար: 27 Եօթը

օրերը լրանալու մօտ էին, երբ ասիացի Յրեաները՝ տեսնելով զայն տաճարին մէջ՝ խարնակեցին ամբողջ բազմութիւնը, եւ անոր վրայ ձեռք բարձրացնելով՝ կ'աղաղակէին. **28** «Խսրայելացի մարդիկ, օգնութեամն հասէք: Այս է այն մարդը, որ ամենուրեք կը սորվեցնէ բոլորին՝ ժողովուրդին, Օրենքին եւ այս տեղին դէմ. նոյնիսկ Ցոյներ ալ մտցուց տաճարին մէջ ու պյտեց այս սուրբ տեղը» **29** (որովհետեւ նախապէս տեսեր էին Եփսացի Տրոփիմոսը իրեն հետ՝ քաղաքին մէջ, ու կը կարծէին թէ Պողոս տաճարը մտցուցած էր զայն): **30** Ամբողջ քաղաքը շարժեցաւ ու ժողովուրդը խոնուեցաւ. Պողոսը բռնելով՝ քաշեցին տաճարին դուրս, եւ իսկոյն դրսերը գոցուեցան: **31** Երբ անոնք կը ջանային սպաննել զայն, լուր հասաւ գունդին հազարապետին թէ ամբողջ Երուսաղեմը խառնաշփոթութեան մէջ է: **32** Ան ալ անյապաղ զինուրներ եւ հարիւրապետներ առած՝ վազեց անոնց քով: Անոնք ալ տեսնելով հազարապետն ու զինուրները՝ դարրեցան Պողոսը ծեծէլ: **33** Ան ատեն հազարապետը մօտեցաւ, բռնեց զայն, ու հրամայեց որ կապեն կրկին շղթայով պապ հարցափորձեց թէ ով էր ան եւ ինչ ըրած էր: **34** Սակայն բազմութեան մէջն՝ մէկը բան մը կը գոռար, միւսը՝ ուրիշ բան: Երբ չկրցաւ գիտնալ ստոյգը աղմուկին մասին, հրամայեց որ բերդը տանին զայն: **35** Երբ սանդուխը հասաւ, այնպէս պատահեցաւ որ զինուրները կրեցին զայն՝ բազմութեան բռնութեան համար. **36** որովհետեւ ժողովուրդին բազմութիւնը կը հետեւէր՝ աղաղակելով. «Կերցնիր զայն»: **37** Երբ Պողոս կը մտնէր բերդը՝ ըսաւ հազարապետին. «Ալորեօք արտօնուած է որ բան մը ըսեմ քեզի»: Ան ալ ըսաւ. «Ցունարէն գիտն»: **38** Դուն շնու այն Եգիպտացին, որ ասկէ օրեր առաջ չորս հազար սրիկայ մարդիկ ապստամբեցուց եւ դուրս տարաւ՝ անապատը»: **39** Պողոս ալ ըսաւ. «Ես հրեայ մարդ մըն եմ՝ Կիլիկիայի Տարսոնէն, ոչ աննշան քաղաքի մը քաղաքացի. կ'աղերսն քեզի, արտօնէ ինծի՝ որ խօսիմ ժողովուրդին»: **40** Երբ ան արտօնեց, «Պողոս՝ սանդուխին վրայ կայնելով՝ ձեռքը շարժեց ժողովուրդին: Երբ խոր լրութիւն եղաւ, երայական բարբառով խօսեցաւ անոնց եւ ըսաւ.

**22** «Մարդիկ եղբայրներ եւ հայրեր, լսեցէք իմա իմ ջատագովականս՝ ուղղուած ծեզի»: **2** (Երբ լսեցին թէ եղբայական բարբառով կը խօսէր իրենց, ալ աւելի հանդարտ կեցան: ) **3** Եւ ան ըսաւ. «Ես հրեայ մարդ մըն եմ՝ ծնած Կիլիկիայի Տարսոնին մէջ, բայց մեծցած հոս՝ այս քաղաքին մէջ՝ Գամաղիելի ոտքը, եւ ճգրտապէս կրթուած մեր հայրերու Օրենքին համաձայն: Նախանձախնդիր էի Աստուծոյ, ինչպէս այսօր դուք բոլորդ: **4** Այր մարդիկ ու կիներ կապելով եւ բանտերու մատնելով՝ այս ճամբան հալածեցի մինչեւ մահ, **5** ինչպէս քահանայապետն ալ կը վկայէ իմ մասիս, եւ ամբողջ երեցներու ժողովը. նաեւ անոնցմն նամակներ ընդունելով՝ Դամասկոս կ'երթայի, որպէսզի հոն եղածներն ալ կապուած բերեմ Երուսաղէմ՝ որ պատժուին»: **6** «Սինչ կ'երթայի ու մօտեցայ Դամասկոսի, կէսօրուան ատենները յանկարծ երկինքեն մեծ լրս մը փայլատակեց իմ շուրջս, **7** եւ գետին ինկայ ու լսեցի ծայն մը՝ որ կ'ըսէր ինծի. «Սաւուլ, Սաւուլ, ինչնի կը հալածես զիս»: **8** Ես ալ պատասխանեցի. «Դուն ով ես, Տէր»: Ան ալ ըսաւ ինծի. «Ես Ցիսու Նազովրեցին եմ, որ դուն կը հալածես»: **9** Անոնք որ ինծի հետ էին՝ արդարեւ տեսան լրսը ու վախցան, սակայն չլսեցին ինծի խօսողին ծայնը: **10** Իսկ ես ըսի. «Բնչ ընեմ, Տէր»: Տէրը ըսաւ ինծի. «Կանզնէ, զնայ Դամասկոս, ու հոն պիտի խօսուի քեզի այն բոլոր բաներուն մասին, որոնք որոշուած են քեզի համար՝ որպէսզի ընես»: **11** Քանի չէի տեսներ՝ այդ լոյսին փախաւորութեան պատճառով, ինծի հետ եղողներուն ձեռքին բռնելով՝ մտայ Դամասկոս: **12** Անանիա անունով մարդ մը. Օրենքին համեմատ բարեպաշտ, եւ բարի վկայուած Դամասկոս բնակող բոլոր Յրեաներէն, **13** եկալ ինծի ու կայնելով բովս՝ ըսաւ ինծի. «Սաւուլ եղբայր, վերստացիր տեսողութիւնդ»: **14** Նոյն ժամուն վերստացայ տեսողութիւնս եւ նայեցայ իրեն. ինք ալ ըսաւ. «Մեր հայրերուն Աստուածը նախապէս սահմանեց քեզ որ գիտնաս իր կամքը, տեսնես այն Արդարը եւ լսես անոր ծայնը՝ իր բերանէն. **15** Քանի որ բոլոր մարդոց առշեւ պիտի ըլլաս իր վկան այն բաներուն մասին՝ որ տեսար ու լսեցիր: **16** Եւ իմա ալ ինչնի կը յամենաս.

կանգնէ, մկրտուելու լուած մեղքերդ՝ կանչելով իր անունը»: 17 Երբ վերադարձայ Երուսաղեմ, մինչ կ'աղօթէի տաճարին մէջ՝ վերացում ունեցայ 18 ու տեսայ զինք՝ որ կ'ըսէր ինծի: «Աճապարէ, շուտով դուրս եկիր Երուսաղեմն, որովհետեւ պիտի չընդունին քու վկայութիւնդ՝ իմ մասիս»: 19 Ես ալ ըսի. «Տէր, իրենք լաւ գիտեն թէ ես էի՝ որ կը բանտարկէի քեզի հաւատացողները եւ կը ծնծէի ժողովարաններուն մէջ. 20 Երբ քու Ստեփանոս վկայի արինը կը բափուե՞ր՝ ես ինքս ալ ներկայ էի, կամակից ըլլալով անոր սպաննուելուն», ու ես կը պահէի զայն սպաննողներուն հանդերձներու»: 21 Բայց ըսաւ ինծի. «Գնա, որովհետեւ ես պիտի դրկեմ քեզ հեռաւոր հեթանոսներուն»: 22 Անոնք մտիկ ըրին իրեն մինչեւ այս խօսքը, յետոյ բարձրացուցին իրենց ձայները եւ ըսին. «Վերցնր աշխարհէն այդպիսի մարդ մը, քանի որ չի պատշաճիր անոր ապրիլք»: 23 Մինչ կը պոռային, իրենց հանդերձները կը նետէին ու փողի կը ցանէին օդին մէջ, 24 հազարապետը հրամայեց որ բերդը մտցնեն զայն, եւ ըսաւ որ խարազանելով հարցաքննեն զայն, որպէսզի գիտնայ թէ ինչն այդպէս կը գոչէին անոր դէմ: 25 Երբ կապեցին զինք փողերով, Պողոս ըսաւ վերակացու հարիւրապետին. «Արտօնուած է ձեզի՝ խարազանել մարդ մը, որ Հոռմայեցի է ու դատապարտուած ալ չէ»: 26 Երբ հարիւրապետը լսեց ասիկա, մօտեցաւ ու պատմեց հազարապետին՝ ըսելով. «Ի՞նչ պիտի ընես, որովհետեւ այս մարդը Հոռմայեցի է»: 27 Ուստի հազարապետը գնաց անոր քով եւ ըսաւ. «Ըսէ ինծի, դուն Հոռմայեցի ես»: Ան ալ ըսաւ. «Վյո՞»: 28 Հազարապետը պատասխանեց. «Ես մեծ գումարով տիրացայ այս քաղաքացիութեան»: Պողոս ըսաւ. «Իսկ ես ծնունդին եմ»: 29 Ուստի անոնք որ պիտի հարցաքննեին զինք՝ իսկոյն հեռացան իրմէ. հազարապետն ալ վախցաւ՝ երբ գիտցաւ թէ Հոռմայեցի է, որովհետեւ կապած էր զայն: 30 Հետեւեալ օրը, ուզելով գիտնալ ստոյգը՝ թէ ինչո՞ւ ան ամբաստանուած էր Հոռմաներէն, արձակեց զայն եւ հրամայեց որ քահանայապետներն ու ամբողջ ատեանը զայն. եւ իշեցնելով Պողոսը՝ ներկայացուց անոնց:

**23** Պողոս՝ ակնապիշ նայելով ատեանին՝ ըսաւ. «Մարդիկ եղբայրներ, ես մինչեւ այսօր քոյրովին բարի խղճմտանքով կեանք վարեր եմ Աստուծոյ առջեւ»: 2 Անանիա քահանայապետն ալ հրամայեց իր քով կայնողներուն՝ որ զարնեն անոր բերանին: 3 Այն ատեն Պողոս ըսաւ անոր. «Աստուծած պիտի զարնէ քեզի, ծեփուած պատ: Դուն բազմած ես՝ դատելու զիս Օրէնքին համաձայն, եւ կը հրամայեմ Օրէնքին հակառակ՝ որ զարնեն ինծի»: 4 Շուրջը կայնողները ըսին. «Աստուծոյ քահանայապետը կը հեզնես»: 5 Պողոս ալ ըսաւ. «Եղբայրներ, չէի գիտեր թէ քահանայապետ է, որովհետեւ գրուած է. «Քու ժողովուրդիդ պետին դէմ չարախսութիւն միք ըներ»»: 6 Երբ Պողոս գիտցաւ թէ մէկ մասը Սադուկեցիներ էին, ու միւսը՝ Փարիսեցիներ, աղաղակեց ատեանին մէջ. «Մարդիկ եղբայրներ, ես Փարիսեցի եմ, Փարիսեցի որդի. կը դատուիմ մեռելիներու յարութեան յոյսին համար»: 7 Երբ ըսաւ ասիկա, ընդզորում մը ծագեցաւ Փարիսեցիներուն եւ Սադուկեցիներուն միջնեւ, ու բազմութիւնը բաժնուեցաւ. 8 քանի որ Սադուկեցիները կ'ըսեն թէ ոչ յարութիւն կայ, ոչ ալ հրեշտակ կամ հոգի, իսկ Փարիսեցիները կը դաւանին երկութիւն ալ: 9 Յօր գոչիւն մը բարձրացաւ, եւ Փարիսեցիներու կողմէն եղող դպիրները կանգնեցան ու մաքառեցան՝ ըսելով. «Մենք ոչ մէկ չարութիւն կը գտնենք այս մարդուն վրայ. հապա եթէ հոգի մը կամ հրեշտակ մը խօսած է անոր, ինչ կրնանք ընել»»: 10 Երբ աղմուկը սաստկացաւ՝ հազարապետը՝ վախնալով որ Պողոս բգրտուի անոնցմէ՝ հրամայեց զօրքերուն որ իշնեն, յափշտակեն զայն անոնց մէջն ու բերեն բերը: 11 Հետեւեալ գիշերը Տէրը կայնեցաւ անոր քով եւ ըսաւ. «Քաջալերուէ, Պողոս, որովհետեւ ինչպէս վկայեցիր ինծի համար Երուսաղեմի մէջ, այնպէս ալ պէտք է վկայես Հոռմի մէջ»: 12 Երբ առտու եղաւ, Հրեաներէն ումանք միաբանեցան եւ նզովեցին իրենք զիրենք, ըսելով թէ ոչ պիտի ուտեն, ոչ ալ խմեն՝ մինչեւ որ սպաննեն Պողոսը: 13 Այս երդումը ընդուները՝ քառասունէ աւելի էին: 14 Անոնք գացին քահանայապետներուն ու երեցներուն, եւ ըսին. «Սաստիկ նզովեցինք մենք մեզ, որ

ոչ մէկ բան ճաշակենք՝ մինչեւ որ սպաննենք Պողոսը: 15 Ուստի դուք հիմա՝ ատեանին հետ՝ յնդրանք յայտնեցք հազարապետին, որ վաղ իշեցնէ զայն ձեզի, իբր թէ կ'ուզէք աւելի ճշգրիտ տեղեկութիւն ունենալ անոր մասին. իսկ մննք՝ անոր մօտենալէն առաջ՝ պատրաստ ենք սպաննել զայն»: 16 Բայց Պողոսի քրոջ որդին՝ լսերվ այս դարանակալութիւնը՝ գնաց, մտաւ քերդը, ու պատմեց Պողոսի: 17 Պողոս ալ կանչեց հարիւրապետներէն մէկը եւ ըսաւ. «Տար այս երիտասարդը հազարապետին, որովհետեւ լուր մը ունի՝ տալու անոր»: 18 Ան ալ առաւ զայն, տարաւ հազարապետին եւ ըսաւ. «Բանտարկեալ Պողոսը կանչեց զիս ու խնդրեց՝ որ քերեմ քեզի այս երիտասարդը, քանի որ ըսելիք ունի քեզի»: 19 Հազարապետը անոր ձեռքեն քռնելով՝ մէկոյի քաշուեցաւ եւ հարցուց. «Ինչ լուր ունի՞ տալու ինծի»: 20 Ան ալ ըսաւ. «Յրեանները միաձայնեցան թախանձել քեզի՝ որ վաղը ատեանին առջեւ իշեցնես Պողոսը, որպէս թէ կ'ուզեն աւելի ճշգրտութեամբ հարցաքննել զայն»: 21 Բայց դրւն մտիկ մի՛ ըներ անոնց, որովհետեւ անոնցմէ քառասուն աւելի մարդիկ դարան մտած են անոր համար, եւ իրենք զիրենք նզոված՝ որ ոչ ուտեն, ոչ ալ խմեն, մինչեւ որ սպաննեն զայն. ու հիմա պատրաստ են, եւ կը սպասեն քու խոստումիոց»: 22 Յետեւաբար հազարապետը արձակեց երիտասարդը՝ պատուիրելով անոր. «Ո՛չ մէկուն ըստ թէ այս քանները յայտնեցիր ինծի»: 23 Ապա կանչերվ հարիւրապետներէն երկութք՝ ըսաւ. «Պատրաստեցք երկու հարիւր զինուոր, եօթանասուն ծիաւոր ու երկու հարիւր գեղարդաւոր, որպէսզի երթան մինչեւ Կեսարիա՝ զիշերուան երրորդ ժամուն»: 24 Նաեւ հայթայթեցք գրաստներ, որպէսզի հեծցնեն Պողոսը եւ ապահովութեամբ տախին Փելիքս կառավարիչին»: 25 Նամակ մըն ալ գրեց՝ սայ տիպարին համաձայն. 26 «Կողոփիս Լիւսիա՝ պատուական Փելիքս կառավարիչին. ողջոյն: 27 Այս մարդը քռնուած էր Յրեաններէն եւ պիտի սպաննուէր անոնցմէ. իսկ ես վրայ հասայ գօրքերով եւ ազատեցի զայն, հասկնալով որ Յոռմայեցի է: 28 Ուզերվ գիտնալ պատճառը՝ որուն համար կ'ամբաստանէին զինք, տարի զինք անոնց ատեանին առջեւ, 29 եւ

գտայ թէ ամբաստանուած էր իրենց Օրէնքին վերաբերեալ հարցերու համար, բայց մահուան կամ կապերու արժանի ոչ մէկ յանցանք ունէր: 30 Երբ տեղեկացայ թէ Յրեանները կը դաւադրեն այդ մարդուն դէմ, անյապաղ դրկեցի քեզի, պատուիրելով ամբաստանոյներուն ալ՝ որ խօսին քու առջեւ անոր դէմ: Ո՞ղջ եղիր»: 31 Զինուորներն ալ առին Պողոսը եւ գիշերուան մէջ տարին Անտիպատրոս, իրենց հրամայուածին համաձայն: 32 Յետեւեալ օրը՝ թողուցին ծիաւորները որ երթան անոր հետ, իսկ իրենք վերադարձան բերդը: 33 Անոնք ալ մտան Կեսարիա, տուին նամակը կառավարիչին ու ներկայացուցին Պողոսը անոր: 34 Երբ կարդաց, հարցուց թէ որ գաւառուն է, եւ հասկնալով թէ Կիլիկիային է՝ 35 ըսաւ. «Մտիկ պիտի ընեմ քեզի՝ երբ զան քեզ ամբաստանոյներն ալ»: Ու հրամայեց որ պահեն զայն Յերովիշսի պալատին մէց:

**24** Յինգ օր ետք, Անանիա քահանայապետը՝ երեցներուն եւ Տերտիլոս անունով ճարտասանի մը հետ իշաւ, ու յայտնեցին կառավարիչին իրենց ամբաստանութիւնը՝ Պողոսի դէմ: 2 Երբ կանչեցին զայն, Տերտիլոս սկսաւ ամբաստանել եւ ըսել. «Որովհետեւ խոր խաղաղութիւնն կը վայելենք քու միջոցով, ու բարեբաստիկ կարգադրութիւններ եղած են այս ազգին՝ քու կանխամտածութեամբ, 3 ամեն ատեն եւ ամեն տեղ կ'ընդունինք զանոնք ամբողջ շնորհակալութեամբ, պատուական Փելիքս: 4 Բայց որպէսզի ալ աւելի շանձրացնեն քեզ, կ'աղաչնմ, քու ներողամտութեամբդ մտիկ ըրէ մեզի. համառօտարար պիտի խօսինք: 5 Մենք գտանք թէ այս մարդը ժանտախտ մըն է. ապստամբութեան կը մղէ ամբողջ երկրագունդին բոլոր Յրեանները, ու պարագլիմն է Նազովիշներու աղանդին: 6 Ան նոյնիսկ փորձեց տաճարը սրբապղծել, ուստի քռնեցինք զայն եւ ուզեցինք դատել մեր Օրէնքին համաձայն: 7 Բայց Լիւսիա հազարապետը եկաւ, մեծ քռնութեամբ առաւ զայն մեր ձեռքեն, 8 ու հրամայեց զայն ամբաստանոյներուն որ զան քեզի: Դուն ինքդ հարցաքննելով զինք՝ պիտի կարենաս գիտնալ այն բոլոր բանները,

որոնց համար մենք կ'ամբաստանենք զայն»: 9 Յրեաներն ալ միաձայնեցան, հաւաստելով թէ այդ բաները այդպէս են: 10 Երբ կառավարիչը նշան ըրաւ իրեն՝ որ խօսի, Պողոս պատասխանեց. «Գիտնալով որ շատ տարիներէ ի վեր դուն այս ազգին դատաւորն ես, աւելի սիրայօժարութեամբ կը ջատագովեմ զիս. 11 որովհետեւ կրնան գիտնալ թէ ես տասներկու օրեն աւելի չէ որ բարձրացայ Երուսաղեմ՝ երկրագելու: 12 Չիս երբեք չգտան՝ ուեւ մէկուն հետ վիճարաներլու կամ բազմութիւն մէկտեղերլու ատեն, ոչ տաճարին, ոչ ժողովարաններուն, 13 ոչ քաղաքին մէջ. ոչ ալ կրնան ապացուցանել այն բաները, որոնց համար հիմա կ'ամբաստանեն զիս: 14 Բայց սա կը դաւանիմ քու առջեւ”, թէ կը պաշտեմ իմ հայրերուս Աստուածը այն ճամբային համաձայն՝ որ իրենք կը կոչեն հերծուած, հաւատալով Օրէնքին ու Մարգարէներուն մէջ գրուած բոլոր բաներուն: 15 Յոյս ունիմ Աստուծոյ վրայ, ինչպէս ասոնք ալ ավնկարութիւն ունին, թէ մերկներուն յարութիւն պիտի ըլլայ, թէ արդարներուն եւ թէ անարդարներուն: 16 Ուստի այս բանին համար ես ճիզ կը թափեմ, որ ամեն ատեն ունենամ անսայշաք խոճնտանք մը՝ Աստուծոյ ու մարդոց առջեւ: 17 Ուրեմն ես՝ շատ տարիներ ետք՝ եկայ ողորմութիւններ բերելու իմ ազգին, նաեւ ընծաներ: 18 Այսպէս՝ քանի մը ասիացի Յրեաներ գտան զիս տաճարին մէջ՝ մաքրագործուած, առանց բազմութեան կամ աղմուկի. 19 պէտք եր որ աննոք զային առջեւ եւ ամբաստանէին, եթէ ունէին ինծի դէմ ըսելիք բան մը: 20 Կամ թէ աստոն՝ իրէնք թող ըսեն, ինչ անիրառութիւն գտան իմ վրաս՝ երբ կայնած էի ատեանին առջեւ: 21 Թերեւս միայն սա մէկ աղաղակս, որ բարձրացուցի երբ իրենց մէջ կայսած էի. «Մեռեներու յարութեան համար ես այսօր ծեզմէ կը դատուիմ»: 22 Փելիքս յետաձեց անոնց հարցը, որովհետեւ ճշգրիտ տեղեկութիւն ուներ այդ ճամբային մասին, եւ ըսաւ. «Երբ Լիւսիաս հազարապետը հոս իշնէ, պիտի քննեմ ձեր գործը»: 23 Ու հրամայեց հարիւրապետին որ պահէ զայն, բայց անդրդրութիւն տայ եւ իրեններէն ոչ մէկը արգիլ՝ սպասաւորելու անոր կամ երթալու

անոր քով: 24 Քանի մը օր ետք, Փելիքս եկաւ իր Դրուսիդա կնոջ հետ՝ որ Յրեայ էր, կանչեց Պողոսը, եւ լսեց անկէ Ջրիստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատքի մասին: 25 Երբ ան կը խօսէր արդարութեան, ժուժկալութեան ու գալիք դատաստանին մասին, Փելիքս՝ ահարեկած՝ պատասխանեց. «Գնայ հիմա, ու երբ ատեն ունենամ կը կանչեմ քեզ»: 26 Նաեւ յոյս ունէր որ Պողոս իրեն դրամ տայ, ուստի յաճախ կը կանչէր զայն եւ կը խօսակցէր անոր հետ: 27 Բայց երբ երկու տարի անցաւ, Փելիքսի յաջորդեց Պորկիոս Փեստոս. Փելիքս ալ՝ ուզելով շնորհք ընել Յրեաներուն՝ կապուած ձգեց Պողոսը:

**25** Երբ Փեստոս հասաւ իր իշխանութեան գաւառը, երեք օր ետք բարձրացաւ Կեսարիային Երուսաղեմ: 2 Քահանայապետն ու Յրեաներուն զիսաւորներն ալյայտնեցին անոր իրենց ամբաստանութիւնը՝ Պողոսի դէմ, 3 եւ աղաչեցին իրեն ու շնորհք խնդրեցին անոր դէմ որ Երուսաղեմ կանչէ զայն. մինչ իրենք դարան կը պատրաստէին՝ ճամբան սպաննելու համար զայն: 4 Սակայն Փեստոս պատասխանեց թէ Պողոս պահուելու էր Կեսարիա, եւ թէ ինք շուտով պիտի մնենք հոն: 5 Ուստի ըսաւ. «Զեզմէ անոնք որ կարող են՝ թող իշնեն ինծի հետ, ու եթէ յանցանք մը կա այդ մարդուն վրայ՝ թող ամբաստանեն զինք»: 6 Յոն ուղթ կամ տասը օրէ աւելի չկեցաւ”, յետոյ իշաւ Կեսարիա. հետեւեալ օրը դատարանը բազմեցաւ եւ հրամայեց որ բերեն Պողոսը: 7 Երբ ան եկաւ, Երուսաղեմն իշնող Յրեաները անոր շուրջը կայնեցան ու Պողոսի վրայ բարդեցին բազմաթիւ եւ ծանր ամբաստանութիւններ, որ չէին կրնար ապացուցանել: 8 Արդարեւ Պողոս կը ջատագովէր ինքզինք՝ ըսելով. «Ես ոչ Յրեաներու Օրէնքին, ոչ տաճարին, ոչ ալ կայսրին դէմ մեղանչած եմ»: 9 Բայց Փեստոս, ուզելով Յրեաներուն շնորհք ընել, պատասխանեց Պողոսի. «Կ'ուզեմն բարձրանալ Երուսաղեմ ու հոն դատուիլ իմ առջեւս՝ այդ բաներուն համար»: 10 Պողոս ալ ըսաւ. «Կայսրին դատարանը կայնած եմ, ուր պէտք է դատուիմ: Յրեաները անիրաւած չեմ, ինչպէս դուն ալլաւ գիտես: 11 Արդարեւ եթէ անիրաւած

Եմ կամ ըրած եմ մահուան արժանի բան մը, չեմ մերժեր մեռնիլի: Բայց եթէ իմ վրաս ոչ մեկը կայ այն բաներէն՝ որոնց համար ասոնք կ'ամբաստանեն զիս, ոչ մեկը կրնայ յանձնել զիս ատոնց: Կայսրին կը բողոքեմ»: 12 Այն ատեն Փեստոս՝ խօսակցելէ Ետք խորհրդականներուն հետ՝ պատասխանեց. «Կայսրին բողոքեցիր. կայսրին պիտի երթաս»: 13 Քանի մը օր անցնելէ Ետք, Ազրիպապա թագաւորը եւ Բերինիկէ Եկան Կեսարիա՝ բարեւելու Փեստոսը: 14 Երբ շատ օրեր մնացին հոն, Փեստոս ներկայացուց թագաւորին Պօղոսի պարագան՝ ըսելով. «Հոս մարդ մը կայ՝ որ Փելիքս բանտարկուած ծգած է: 15 Երբ Երուսաղէմ գացի, քահանայապետներն ու Յրեաներուն Երեցները յայտնեցին ինծի իրենց ամբաստանութիւնը, դատապարտութեան վճիռ ինորելով անոր դէմ: 16 Անոնց պատասխանեցի թէ Յոռմայեցիներուն սովորութիւնը չէ մահուան մատնել մարդ մը, մինչեւ որ ամբաստանեալը իր դիմաց չունենայ ամբաստանորները, եւ պատեհութիւն չտրուի իրեն՝ ջատագովելու ինքինսք այդ յանցանքին դէմ: 17 Ուստի երբ անոնք համախմբուեցան հոս, առանց որեւէ յետագումի՝ հետեւեալ օրը դատարանը բազմելով հրամայեցի որ բերեն մարդը: 18 Անոր ամբաստանորներն ալ ներկայանալով՝ իմ ենթադրած ամբաստանութիւններէս ոչ մեկը յառաջ բերին. 19 Յապա անոր հետ ունեին քանի մը հարցեր՝ իրենց կրօնին վերաբերեալ, ու Յիսուս անունով մեռածի մը մասին, որուն համար Պօղոս կը հաւաստէր թէ ողջ է: 20 Մինչ կը վարանէի այսպիսի հարցերու քննութեան համար, ըստ իրեն թէ կ'ուզէր երթալ Երուսաղէմ եւ հոն դատուիլ այս բաներուն համար: 21 Բայց երբ Պօղոս բողոքեց որ վերապահուի՝ Օգոստափառ կայսրին դիմաց ելլելու, հրամայեցի որ պահեն զինք՝ մինչեւ որ դրկեմ կայսրին»: 22 Ազրիպապա ըսաւ Փեստոսի. «Ես ալ կ'ուզէի մտիկ ընել այդ մարդուն»: Ան ալ ըսաւ. «Կաղը մտիկ կ'ընես»: 23 Յետեւեալ օրը, երբ Ազրիպապա ու Բերինիկէ Եկան մեծ հանդէսով եւ մտան ունկնդրութեան տեղը՝ հազարապետներուն ու քաղաքին պատուալոր մարդոց հետ, Փեստոս

հրամայեց որ Պօղոսը բերուի: 24 Փեստոս ըսաւ. «Ազրիպապան թագաւոր, եւ դնիք ալ՝ բոլոր մարդիկ՝ որ մեզի հետ ներկայ էք, կը տեսնէք ասիկա՝ որուն մասին Յրեաներուն ամբողջ թազմութիւնը գանգատեցաւ ինծի Երուսաղէմի մէջ եւ հոս ալ, ու կը գոռային թէ «ալ պէտք չէ որ ան ապրի»: 25 Բայց ես ըմբռնեցի թէ ան մահուան արժանի ոչինչ ըրած է. եւ քանի որ ինք բողոքեց Օգոստափառ կայսրին, որոշեցի որ դրկեմ զայն: 26 Անոր մասին ստոյդ բան մը չունիմ գրելու իմ տիրոջս. ուստի ներկայացուցի զայն ձեզի, եւ մանաւանդ քեզի, Ազրիպապան թագաւոր, որպէսզի ունենամ գրելիք բան մը՝ հարցաքննելէ Ետք. 27 որովհետեւ ինծի անտրամարանական կը թուի դրկել բանտարկեալ մը՝ առանց նաեւ մատնանշելու անոր վրայ բարդուած յանցանքները»:

## 26 Այն ատեն Ազրիպապա ըսաւ Պօղոսի.

«Արտօնուած է քեզի՝ խօսիլ դուն քեզի համար»: Պօղոս ալ՝ երկարելով ձեռքը՝ ջատագովեց ինքիննք. 2 «Ազրիպապան թագաւոր, ես երանելի կը համարեմ զիս, որ այսօր քու առջեւդ պիտի ջատագովեմ զիս՝ Յրեաներուն ինծի դէմ ըրած բոլոր ամբաստանութիւններուն համար. 3 մանաւանդ որ դուն լաւ գիտես Յրեաներուն բոլոր սովորութիւններն ու հարցերը: Ուստի կ'աղերսէմ որ համբերատարութեամբ մտիկ ընես ինծի: 4 Բոլոր Յրեաները տեղեակ են իմ կենցաղիս՝ պատանութենես ի վեր, սկիզբէն Երուսաղէմ իմ ազգիս մէջ ըլլալու համար. 5 անոնք սկիզբէն ի վեր կը ճանչնան զիս, (եթէ ուզեն վկայել, ) գիտնալով թէ ապրած եմ մեր կրօնին ամենեն իխստ աղանդին համածայն՝ իբր Փարիսեցի: 6 Եւ իհիմա դատարան ներկայացած եմ ու կը դատուիմ՝ Աստուծմ մեր հայրերուն եղած իխսուումի յոյսին համար, 7 որուն կը յուսան հասնիլ մեր տասներկու տոհմերը՝ շերմեռանդութեամբ պաշտելով Աստուծ գիշեր ու ցերեկ: Ես կ'ամբաստանուիմ Յրեաներէն այս յոյսին համար, Ազրիպապան թագաւոր: 8 Ինչո՞ւ անհաւատալի կը թուի ձեզի՝ թէ Աստուծ կը յարուցանէ մեռելները: 9 Ես ինքս ալ կը կարծէի թէ շատ բաներ պէտք եր ընել Յիսուս

Նազովրեցի անունին դէմ. 10 Եւ ըրի ալ Երուսաղեմի մէջ, ու քահանայապետներէն իրաւասութիւն ստացած՝ քանտարկեցի սուրբերէն շատերը, եւ հաւանութիւն տուի անոնց մերցուած ատենը: 11 Բոլոր ժողովարաններուն մէջ յաճախ պատժելով զանոնք՝ կը հարկադրէի որ հայիոյեն, եւ սաստիկ խելագարած անոնց դէմ՝ կը հալածէի զանոնք մինչեւ անզամ օտար քաղաքներու մէջ»: 12 «Այսպէս, երբ Դամասկոս ալ կ'երթայի՝ քահանայապետներուն իրաւասութեամբ ու հրահանգով, 13 կէսօրին, ով թագաւոր, ճամբան տեսա արեւէն աւելի պայծառ լոյս մը՝ որ երկինքէն փայլեցաւ իմ շուրջու, նաեւ ինծի հետ գացողներուն շուրջը: 14 Երբ մենք բոլորս գետին ինկանք, լսեցի ձայն մը՝ որ կ'ըսէր ինծի երթայական քարբառով. «Սաւուդ, Սաւուդ, ինչո՞ւ կը հալածես զիս. տաժանելի է քեզի՝ աքացել խթանի դէմ»: 15 Ես ալ ըսի. «Դուն ով ես, Տէ՛ր»: Եւ ան ըսաւ. «Ես Յիսուսն եմ, որ դուն կը հալածես: 16 Բայց կանգնէ ու կցեցի ոտքերուդ վիայ. որովհետեւ երեւցայ քեզի՝ որպէսզի կարգեմ քեզ սպասաւոր եւ վկայ թէ այն բաններուն՝ որ տեսար, թէ ալ այն բաններուն՝ որոնցմով պիտի երեւնամ քեզի: 17 Պիտի ազատեմ քեզ այդ ժողովուրդէն ու հեթանոսներէն, որոնց հիմա կը դրկեմ քեզ՝ 18 անոնց աչքերը բանալու, խաւարէն՝ լոյսի, եւ Սատանայի իշխանութենէն՝ Աստուծոյ դարձնելու, որպէսզի անոնք ստանան մեղքերու ներում, նաեւ ժառանգութիւն անոնց հետ՝ որ սրբացած են հաւատալով ինծի»: 19 «Ուստի, Ազրիպայն թագաւոր, ես անհնազանդ չենայ այդ երկնային տեսիլիքն: 20 Յապա՝ նախ Դամասկոս երողներուն, յետոյ Երուսաղեմ, ամբողջ Յրեաստանի երկիրը ու հեթանոսներուն քարոզեցի որ ապաշխարեն, դառնան Աստուծոյ, եւ ապաշխարութեան արժանավայել գործեր կատարեն: 21 Վյո պատճառով Յրեաները բռնեցին զիս տաճարին մէջ, ու կը ծգուին սպաննել: 22 Սակայն Աստուծմէ հասած օգնութեամբ՝ մինչեւ այսօր ողջ մնացի, պղտիկին թէ մեծին վկայելով, ոչինչ ըսելով այն բաններէն դրւու՝ որ մարգարէները եւ Մովսէս խօսեցան թէ պիտի ըլլային. 23 թէ Քրիստոս պիտի չարչարուէր, ինք պիտի ըլլար

առաջինը՝ որ մեռելներէն յարութիւն պիտի առնէր, ու լոյս պիտի քարոզէր ժողովուրդին եւ հեթանոսներուն»: 24 Մինչ ան այսպէս կը շատագովէր ինքզինք, Փեստոս քարձրածայն ըսաւ. «Կը ցնորիս, Պողոս. շատ կարդացած ըլլալդ քեզ կը խելագարեցնէ»: 25 Պողոս ալ ըսաւ. «Ես չեմ խելագարիր, պատուական Փեստոս, հապա կ'ըսէմ ճշմարտութեան ու խոհեմութեան խօսքեր. 26 քանի որ թագաւորը զիտէ այս բանները, եւ անոր առջեւ ալ համարձակութեամբ կը խօսիմ: Արդարեւ համոգուած եմ թէ ասոնցմէ ոչինչ թաքուն մնացած է իրմէ, որովհետեւ այս բանը անկիւնի մը մէջ եղած չէ: 27 Մարգարէներուն կը հաւատամ, Ազրիպայն թագաւոր: Գիտեմ թէ կը հաւատաս»: 28 Ազրիպայն ըսաւ Պողոսի. «Քիչ մնաց որ համոզես զիս քրիստոնեայ ըլլալու»: 29 Պողոս ալ ըսաւ. «Աստուծմէ պիտի խնդրէի որ ոչ միայն դուն, այլ նաեւ բոլոր անոնք՝ որ այսօր կը լսեն զիս, բոլորովին ինծի պիտի ըլլան, այս կապերէն զատ»: 30 Թագաւորը, կառավարիչը, Քերինիկէ, եւ անոնք՝ որ բազմա էին իրենց հետ՝ կանգնեցան. 31 ու երբ առանձնացան՝ իրարու հետ խօսակցեցան եւ ըսին. «Վյո մարդը մահուան կամ կապերու արժանի ոչինչ կ'ընէ»: 32 Ազրիպայն ալ ըսաւ Փեստոսի. «Կարելի էր արձակել այս մարդը, եթէ բողոքած ըլլալը կայսրին»:

**27** Երբ որոշուեցաւ նաւարկել դէպի հտայիա, Պողոսը եւ ուրիշ քանի մը բանտարկեալներ յանձնեցին հարիւրապետի մը՝ որուն անունը Յուլիոս էր, Սեբաստեան գունդին: 2 Մտնելով աղրամինտական նաւ մը՝ մեկնեցանք, եւ պիտի նաւարկեինք Ասիայի ծովեզերքեն. մեզի հետ էր նաեւ Արիստարքոս Մակեդոնացին՝ թեսարոնիկէն: 3 Յետեւեալ օրը իշանք Սիրոն. Յուլիոս՝ մարդասիրութեամբ վարուելով Պողոսի հետ՝ արտօնեց որ երթայ քարեկամներուն եւ վայելէ անոնց ինսամքը: 4 Մեկնելով անվէ՝ նաւարկեցինք Կիպրոսի վարի կրումն, քանի որ հովերը հակառակ էին: 5 Յետոյ՝ նաւարկելով Կիլիկիայի ու Պամփիլիայի ծովուն մէջէն՝ իշանք Լիկիայի Միւռա քաղաքը: 6 Յարիւրապետը գտաւ հոն

աղեքսանդրիական նաւ մը՝ որ կ'երթար Խտայիա, ու մեզ մտցուց անոր մեց: 7 Շատ օրեր դանդաղօրեն նաւարկելէ Ետք՝ հազիւ հասանք Կնիդոսի դիմաց. քանի հովը չէր թոյլատրեր, Կրետէի վարի կողմէն՝ Սաղմոնայի դիմացեն նաւարկեցինք, 8 եւ դժուարութեամբ անկէ անցնելով՝ Եկանք տեղ մը, որ կը կոչուէր Գեղեցիկ նաւահանգիստ. անոր մօտ էր Ղասեա քաղաքը: 9 Երբ բաւական ժամանակ անցաւ, ու նաւարկութիւնը արդէն վտանգաւոր էր՝ քանի որ ծոմին ատենն ալ արդէն անցած էր, Պօղոս յորդորեց զանոնք՝ 10 ըսելով. «Մարդիկ, ես կը նշմարեմ թէ այս նաւարկութիւնը պիտի ըլլայ վնասով ու կորուստով, ոչ միայն բեռին եւ նաւուն՝ հապա մեր անձերուն ալ»: 11 Բայց հարիւրապետը կ'անսար աւելի նաւավարին ու նաւատիրոց՝ քան Պօղոսի խօսքերուն: 12 Եւ քանի որ այդ նաւահանգիստը անյարմար էր ձմերելու, շատեր կը թելադրէին մեկնի անկէ, որպէսզի ջանային հասնիլ Փիլնիկէ, որ Կրետէի մեկ նաւահանգիստն է ու կը նայի դեպի հարուա-արեւմուտք եւ հիւսիս-արեւմուտք, ու հոն ձմերեց: 13 Երբ հարաւային հովը մեղմութեամբ փշեց, կարծելով թէ հասած են իրենց առաջադրութեան՝ թուլցուցին խարիսխը ու նաւարկեցին Կրետէի քովէն: 14 Բայց թիշ Ետք՝ անոր դէմ ելաւ մրրկալից հով մը, որ կը կոչուէր Եւրակիկլոն: 15 Երբ նաւը յափշտակուեցաւ եւ չկրցաւ դիմադրել հովին, թողուցինք որ քշուի: 16 Սուրալով Կոյօդա կոչուող փոքր կողմի մը վարի կողմէն՝ հազիւ կրցանք բռնել մակոյվը: 17 Երբ վերցուցին զայն, օգնութեան միջոցներ գործածելով՝ տակէն կապեցին նաւը: Վախնալով որ իյնան յորդանուտք՝ իջեցուցին առազաստք, եւ այնպէս կը քշուէին: 18 Քանի սաստիկ մրրիկի մեջ Եինք, յաջորդ օրը դուրս նետեցին բեռները: 19 Իսկ երրորդ օրը՝ մենք մեր ձեռքերով դուրս նետեցինք նաւուն գործիքները: 20 Երբ շատ օրեր՝ ոչ արեւ, ոչ ալ սաստիկ երեւցան, ու սաստիկ մրրիկ կար մեզի դէմ, այ փրկուելու ամէն յոյս կտրուեցաւ մեզմէ: 21 Քանի որ շատ օրերէ ի վեր անօթի Եին, Պօղոս՝ կայսերկ անոնց մեջ՝ ըսաւ. «Մարդիկ, պէտք էր որ մտիկ ընէիթ ինծի ու չսաւարկէիթ Կրետէեն, եւ չկրէիթ այս վնասն ու կորուստը: 22 Իսկ

հիմա կը յորդորեմ ձեզ որ ոգեւորուիք, քանի որ ձեզմէ ոչ մէկուն անձը պիտի կորսուի, բայց միայն նաւը: 23 Արդարեւ այս գիշեր քովս կայնեցաւ հրեշտակը այն Աստուծոյն, որուն կը պատկանիմ եւ որ կը պաշտեմ, 24 ու ըսաւ. «Մի վախնար, Պօղոս. դուն պէտք է որ կայսրին ներկայանաս. եւ ահա Աստուած շնորհեց քեզի բոլոր անոնք՝ որ կը նաւարկեն քեզի հետ»: 25 Ուստի, մարդիկ, ոգեւորուեցէք, որովհետեւ ես կը հաւատամ Աստուծոյ. պիտի ըլլայ այնպէս՝ ինչպէս ըսուեցաւ ինծի: 26 Սակայն պէտք է որ նաւը կողմի մը առջեւ իրի»: 27 Երբ տասնչորրորդ գիշերն էր՝ որ կը տարուքերուէինք Աղրիական ծովուն մեջ, կես գիշերին նաւաստիները ենթադրեցին թէ մօտեցած են ցամաքի մը: 28 Զգելով խորաչափը՝ գտան քսան գրկաչափ. թիշ մը յառաջ երթալով՝ դարձեալ ձգեցին, ու գտան տասնինգն գրկաչափ: 29 Վախնալով որ գուցէ զարնուինք խարակներու, ետեւի կողմէն ձգեցին չորս խարիսխ, եւ կ'ըղձային որ առտու ըլլայ: 30 Իսկ նաւաստիները կը ջանային փախչիլ նաւեն, ու ծովը իջեցուցին մակոյկը՝ պատրուակելով թէ առջեւի կողմէն ալ պիտի ձգեն խարիսխներ: 31 Բայց Պօղոս ըսաւ հարիւրապետին ու գինուորներուն. «Եթէ ասոնք չմնան նաւուն մեջ՝ դուք չէք կրնար փրկուիլ»: 32 Այն աստեն գինուորները կտրեցին մակոյկին չուանները, եւ թողուցին որ դուրս իյնայ: 33 Մինչ աստուն կը մօտենար, Պօղոս կ'աղաչէր բոլորին որ կերակուր ուտեն՝ ըսելով. «Այսօր տասնչորս օր է՝ որ դուք սպասելով անօթի մնացած էք, ու ոչինչ կերած էք: 34 Ուստի կ'աղաչէմ ձեզի՝ որ կերակուր ուտեք, որովհետեւ ասիկա ալ ձեր փրկութեան համար է. քանի որ ձեզմէ ոչ մէկուն գլուխին մազ մը պիտի իյնայ»: 35 Այսպէս խօսելէ Ետք՝ հաց առաւ, բոլորին առջեւ շնորհակալ եղաւ Աստուծմ, ու կտրելով սկսաւ ուտեք: 36 Բոլորն ալ ոգեւորուեցան, եւ իրենք ալ կերակուր կերան: 37 Նաւուն մեջ՝ բոլորս երկու հարիւր եօթանասունվեց անձ Եինք: 38 Երբ կշտացան կերակուրով, թերեւցուցին նաւը՝ ծովը թափելով ցորենք: 39 Երբ առտու եղաւ՝ չին ճանչնար ցամաքը. բայց նշմարելով ծոց մը՝ որ ծովեզերք ուներ,

ծրագրեցին նաւը խրել անոր մէջ՝ եթէ կարելի մլար: 40 Ուստի ծովը թողուցին խարիսխները՝ կտրելով պարաները, թուլցուցին դեկերուն պարաները, եւ հովին բանալով առազաստը՝ ուղղուեցան դէպի այդ ծովեգերը: 41 Չարնուելով աւազակոյտի մը՝, խրեցին նաւը. առջեւի կողմը միաբոււելով՝ մնաց անշարժ, իսկ ետեւի կողմը կը քակուէր ալիքներուն սաստկութենմէ: 42 Չինուլորներն ալ ծրագրեցին սպաննել բանտարկեալները, որպէսզի անոնցմէ ոչ մէկը լողալով փախչի: 43 Բայց հարիւրապետը, որ կը փափաքէր փրկել Պօղոսը, արգելք եղաւ անոնց ծրագիրին: Յրամայեց որ լողալ գիտցողները նախ ծով նետուին ու ցամաք ելլեն. 44 իսկ միւսները հետեւին՝ ոմանք տախտակներով, եւ ոմանք՝ նաւուն ուրիշ բաներով: Այսպէս՝ բոլորը ազատելով ցամաք հասան:

**28** Երբ փրկուեցան, գիտցան թէ այդ կոզիին անունը Մեկիտէ Եր: Բնիկ ժողովուրդը արտասովոր մարդասիրութիւն ցոյց տուաւ մեզի. 2 որովինետեւ կրակ վառեցին եւ մեզ բոլորս ալ ընդունեցին՝ եկած անձեւին ու ցուրտին պատճառով: 3 Երբ Պօղոս առաւ խոյի ժողվեց եւ դրաւ կրակին վրայ, շերմութենմէն իժ մը եկաւ ու կառչեցաւ անոր ձեռքին: 4 Երբ բնիկները տեսան այդ անասունը՝ կախուած անոր ձեռքեն, ըսին իրարու. «Անշուշտ ասիկա մարդասպան մըն է. թէպէտ փրկուեցաւ ծովէն, արդարութիւնը շրոյլատրեց որ ան ապրի»: 5 Իսկ ինք թօթուեց անասունը կրակին մէջ, եւ ոչ մէկ վնաս կրեց: 6 Անոնք ալ կը սպասէին որ ան ուրի, կամ յանկարծ մեռած իյնայ. բայց երբ շատ սպասեցին ու տեսան թէ ոչ մէկ անտեղի բան եղաւ անոր, իրենց կարծիքը փոխելով ըսին թէ «աստուած մըն Է»: 7 Այդ տեղին շրջակայքը կը գտնուէին ազարակները կոզիին գիխաւոր մարդուն, որուն անունը Պոպիիոս Եր: Ան ընդունեց մեզ, եւ բարեսրութեամբ հիւրընկալեց մեզ երեք օր: 8 Պոպիիոսի հայրը կը պառկէր՝ տենդով ու թանջրով հիւանդացած: Պօղոս մտաւ անոր քով, եւ աղօթելով՝ ձեռքերը դրաւ անոր վրայ ու բժշկեց զայն: 9 Երբ ասիկա պատահեցաւ, ուրիշ հիւանդներ ալ՝ որ այդ կոզիին մէջ կը գտնուէին՝ եկան եւ բուժուեցան:

10 Ասոնք ալ մեծապէս պատուեցին մեզ, ու երբ կը մեկնէինք՝ հայրայթեցին մեզի պէտք եղած բաները: 11 Երեք ամիս ետք՝ մեկնեցանք աղեքսանդրիական նաւով մը, որ ձմերած եր այդ կոզիին եւ ուներ Դիոսկուրացիներուն զինանշանը: 12 Սիրակուսա իշնելով՝ երեք օր մնացինք հոն. 13 անկէ ալ շրջագայելով՝ հասանք Յուգիոն: ՄԵկ օր ետք, երբ հարաւային հովը փշեց, երկրորդ օրը հասանք Պատեռոս: 14 Յոն գտանք Եղբայրներ, որոնք աղացեցին որ եօթը օր մնանք իրենց քով. եւ այսպէս զացինք Յոոմ: 15 Երբ Եղբայրները լաեցին մեր մասին, անկէ եկան մինչեւ Ապփիոսի Յրապարակը ու Երեք Պանդրկները՝ դիմաւորելու մեզ: Պօղոս ալ տեսնելով զանոնք՝ շնորհակալ եղաւ Աստուծմէ եւ քաջալերուեցաւ: 16 Երբ մտանք Յոոմ, հարիւրապետը յանձնեց բանտարկեալները զօրագյուղին. իսկ Պօղոսի արտօնուեցաւ որ առանձին բնակի՝ զինք պահող զինուորի մը հետ: 17 Երեք օր ետք ան հրաւիրեց Յրեաններուն գիխաւորները, ու երբ համախմբուեցան՝ ըսաւ անոնց. «Մարդիկ Եղբայրներ, թէպէտ ես ժողովուրդին կամ հայրենական սովորութիւններուն դէմ ոչինչ ըրեր Եի, Երուսաղեմի մէջ Յոոմայեցիներուն ձեռքը մատնուեցայ իբր բանտարկեալ: 18 Երբ անոնք հարցարնեցին զիս՝ ուզեցին արձակել, որովհետեւ իմ վրաս մահուան արժանի ոչ մէկ պատճառ կար: 19 Բայց երբ Յրեանները հակածառեցին, հարկադրուեցայ բողոքել կայսրին, սակայն առանց որեւէ ամբաստանութիւն ունենալու ազգին դէմ: 20 Ուրեմն ասոր համար կանչեցի ձեզ՝ որպէսզի տեսնեմ ձեզ եւ խօսիմ ձեզի. որովհետեւ Խսրայիլ յոյսին համար կը կրեմ այս շղթան»: 21 Անոնք ալ ըսին իրեն. «Մենք քու մասիդ Յրեաստաննէն ոչ գրութիւն ընդունեցինք, ոչ ալ Եղբայրներէն մէկը հոս զալով՝ շարութիւն մը պատմեց կամ խօսեցաւ քու մասիդ: 22 Բայց արժանավայել է լսել քեզմէ թէ դուն ինչ կը մտածես. որովհետեւ մենք տեղեկացած ենք այդ աղանդին մասին՝ թէ ամէնուրեք ատոր դէմ կը խօսին»: 23 Երբ որոշեցին օր մը անոր հետ, շատեր զացին անոր քով՝ իր հիւրանոցը: Անոնց կը բացատրէր Աստուծոյ թագաւորութիւնը եւ կը վկայէր անոր

մասին. առտուընէ մինչեւ իրիկուն կը համոզէր զանոնք՝ փաստարկելով Յիսուսի մասին թէ՛ Սովուսի Օրէնքէն, թէ՛ ալ Մարգարէներէն: 24 Ոմանք անսացին ըսածներուն, ոմանք ալ չհաւատացին: 25 Իրարու հետ չհամաձայնած՝ բաժնուեցան, երբ Պօղոս խօսք մըն ալ ըսաւ. «Սուրբ Յոզին ճիշդ խօսեցաւ մեր հայրերուն՝ Եսայի մարգարէին միջոցով, 26 ըսելով. «Գնայ այս ժողովուրդին եւ ըսէ. «Շատ պիտի լսէք՝ բայց պիտի չհասկնաք, շատ պիտի տեսնէք՝ բայց պիտի չըմբռնէք: 27 Որովհետեւ այս ժողովուրդին սիրտը թանձրացաւ. իրենց ականջներով ծանր լսեցին եւ իրենց աչքերը գոցեցին, որպէսզի իրենց աչքերով չտեսնեն, ականջներով չլսեն, սիրտով չհասկնան եւ դարձի չզան, ու ես չբժշկեմ զանոնք»: 28 Ուրեմն գիտցէք թէ Աստուծոյ փրկութիւնը դրկուեցաւ հեթանոսներուն, եւ անոնք մտիկ պիտի ընեն»: 29 Ու երբ ըսաւ ասիկա, Յրեաները մեկնեցան՝ սաստիկ վիճարանելով իրարու հետ: 30 Պօղոս լման երկու տարի բնակեցաւ իր վարձած տունը, 31 ու կ'ընրունէր բոլոր իրեն եկողները՝ քարոզելով Աստուծոյ թագաւորութիւնը եւ սորվեցնելով Տէր Յիսուս Քրիստոսի մասին՝ ամբողջ համարձակութեամբ, առանց արգելքի:

# ՀՌՈՎՄԱՅԵՑԻՍ

**1**Պոյոս, ծառայ Յիսուս Քրիստոսի,  
կանչուած՝ առաքեալ ըլլալոր, նշանակուած՝  
քարոզելոր Աստուծոյ աւետարանը, **2** (որ  
նախապէս խոստացած էր իր մարգարեմերուն  
միջոցով՝ Սուլր գիրքերուն մէջ, ) **3** որ իր  
Որդիին՝ մեր Տերոց Յիսուս Քրիստոսի մասին  
է - ան մարմինի համեմատ՝ եղալ Դաւիթի  
զարմէն, **4** ու սրբութեան Յոգիին համեմատ՝  
զօրութեամբ սահմանուեցալ իբր Աստուծոյ  
Որդի՝ մեռեմներէն յարութիւն առնելով-, **5** որուն  
միջոցով շնորհի եւ առաքելութիւն ստացանք՝  
որպէսզի բոլոր ազգերը առաջնորդենք իր  
անունին հաւատքի հնազանդութեան **6**  
(անոնց մէջ դուք ալ կանչուած էք Յիսուս  
Քրիստոսէ). **7** ձեր բոլորին՝ որ Յօնմի մէջ էք,  
Աստուծոյ սիրելիներուդ ու սուլր ըլլալոր  
կանչուածներուդ, շնորհի եւ խաղաղութիւն  
ձեզի Աստուծմ՝ մեր Յօրմէն, ու Տեր Յիսուս  
Քրիստոսէ: **8** Նախ շնորհակալ եմ ձեր բոլորին  
համար իմ Աստուծմէն՝ Յիսուս Քրիստոսի  
միջոցով, որ ձեր հաւատքը կը պատմուի  
ամբողջ աշխարհի մէջ: **9** Քանի որ վկայ է  
ինծի Աստուծած, որ ես կը պաշտեմ հոգիով՝  
անոր Որդիին աւետարանը քարոզելով, **10**  
թէ ինչպէս անդադար կը յիշեմ ձեզ ամէն  
ատեն՝ աղօթքներուս մէջ, աղերսելով որ  
վերջապէս անգամ մը յաջողիմ գալ ձեզի  
Աստուծոյ կամքով: **11** Որովհետեւ կը տենչամ  
տեսնել ձեզ՝ որ փոխանցեմ ձեզի հոգեւոր  
շնորհ մը, որպէսզի ամրանաք. **12** այսինքն  
ես ալ միսիթարուիմ ձեզի հետ՝ ձեր եւ իմ  
փոխադարձ հաւատքին միջոցով: **13** Սակայն  
չեմ ուզեր որ անգիտանաք, եղայրներ,  
որ յաճախ առաջադրեցի գալ ձեզի, (եւ  
մինչեւ հիմա արգիլուեցայ, ) որպէսզի ձեր  
մէջ ալ պտուդ մը ունենամ, ինչպէս միւս  
հեթանոսներուն մէջ: **14** Ես պարտական  
եմ թէ Յոյներուն եւ թէ օտարներուն, թէ  
իմաստուններուն եւ թէ անմիտներուն: **15**  
Ուստի, ինչ կը վերաբերի ինծի, յօժար ես  
աւետարաներու նաեւ ձեզի՝ որ Յօնմի մէջ էք: **16**  
Արդարեւ ես ամօթ չեմ սեպեր աւետարանը,  
քանի որ ան Աստուծոյ զօրութիւնն է՝ ամէն  
հաւատացեալի փրկութեան համար, նախ

Յրեային եւ ապա Յոյնին. **17** որովհետեւ անով  
Աստուծոյ արդարութիւնը՝ որ հաւատքով  
է՝ կը յայտնուի հաւատքի համար, ինչպէս  
գրուած է. «Արդարը պիտի ապրի հաւատքով»:

**18** Արդարեւ Աստուծոյ բարկութիւնը  
երկինքին կը յայտնուի մարդոց ամբողջ  
ամբարշտութեան եւ անիրաւութեան վրայ,  
քանի անոնք անիրաւութեամբ գերի բռնած  
են ճշմարտութիւնը: **19** Որովհետեւ ինչ որ  
կարելի է զիտնալ Աստուծոյ մասին՝ բացայայտ  
է իրենց մէջ, քանի Աստուծած բացայայտեց  
զայն անոնց: **20** Արդարեւ անոր անտեսանելի  
բաները, այսինքն՝ իր յաւերժական զօրութիւնը  
եւ աստուծածութիւնը, կը տեսնուին աշխարհի  
արարչութենէն ի վեր ու կը հասկցուին անոր  
ստեղծածներով, որպէսզի անարդարանալի  
ըլլան: (ածօն ց126) **21** Թէպէտ իրենք կը ճանչնային  
Աստուծած, Աստուծոյ պիտի չփառաւորեցին  
կամ շնորհակալ չեղան. հապա ունայնացան  
իրենց մտածումներուն մէջ, եւ իրենց  
սիրտը անխելքութեամբ” խաւարեցաւ:  
**22** Յաւաստելով թէ իրենք իմաստուն են՝  
յիմարացան, **23** ու փոխեցին անեղծ Աստուծոյ  
փառքը՝ նմանցնելով եղծանելի մարդու,  
թռչուններու, չորրոտանիներու եւ սողուններու  
պատկերին: **24** Յետեւաբար Աստուծած ալ  
մատնեց զանոնք անմաքրութեան՝ իրենց  
սիրտի ցանկութիւններուն համաձայն,  
որպէսզի իրենց մարմինները անպատուեն  
իրենք իրենց մէջ. **25** Քանի որ Աստուծոյ  
ճշմարտութիւնը փոխեցին սուսի հետ, եւ  
ակնածեցան արարածն ու պաշտեցին զայն  
քան Արարիշը, որ օրինեալ է յալիտեան:  
Ամէն: (ածօն ց165) **26** Այս պատճառով Աստուծած  
մատնեց զանոնք անպատի կիրքերու.  
Քանի որ իրենց եգերն անգամ բնական  
յարաբերութիւնը՝ իրենց տռվանքով վառեցան  
իրարու հետ. արուները արուներու հետ  
անվայելչութիւն կը գործադրէին, եւ իրենց  
մոլորութեան արժանի հաստուցումը կը  
ստանային իրենց վրայ: **28** Քանի չզնահատեցին  
պահել Աստուծած իրենց գիտակցութեան  
մէջ, Աստուծած ալ մատնեց զանոնք խոտելի

միտքի մը՝ ընելու անպատշաճ բաներ: 29 Լեցուած ամէն տեսակ անիրաւութեամբ, պղոնկութեամբ, չարութեամբ, ազահութեամբ եւ չարամտութեամբ, լի նախանձով, մարդասպանութեամբ, հակամարտութեամբ, նենգութեամբ ու չարասրտութեամբ, եւ ըլլարվ բանսարկու, 30 բամբասող, Աստուած ատող, նախատող, ամբարտաւան, պղոտախօս, չար բաներ հնարող, ծնողներու անհնազանդ, 31 անխելք, ուխտադրուժ, անգութ, անհաջոտ եւ անողորմ, 32 անոնք՝ գիտնալով հանդերձ Աստուծոյ դատապիհոք, թէ այսպիսի բաներ ընողները արժանի են մահուան, ոչ միայն կ'ընեն այդ բաները, այլ նաեւ բարեացակամ կ'ըլլան զանոնք ընողներուն հանդէա:

**2** Ուստի, ով մարդ, ով ալ ըլլաս, դուն որ կը դատես՝ չունիս արդարացում. քանի որ ինչ բանով որ կը դատես ուրիշը, անով կը դատապարտես դուն քեզ. որովհետեւ դուն որ կը դատես՝ կ'ընես նոյն բաները: 2 Բայց գիտենք թէ Աստուծոյ դատաստանը կը կիրարկուի ճշմարտութեամբ անոնց հանդէա՝ որ կ'ընեն այսպիսի բաներ: 3 Ուստի, ով մարդ, դուն որ կը դատես այսպիսի բաներ ընողները, բայց կ'ընես նոյն բաները, կը կարծես թէ գերծ պիտի մնաս Աստուծոյ դատաստանէն: 4 Կամ թէ կ'արհամարհենս անոր բաղցրութեան, հանդուրժողութեան ու համբերատարութեան ճոխութիւնը, անգիտանալով թէ Աստուծոյ բաղցրութիւնը կ'առաջնորդէ քեզ ապաշխարութեան: 5 Բայց դուն՝ խստութեամբ եւ անզեղ սիրտով՝ բարկութիւն կը կուտակես քու վրաղ բարկութեան օրուան համար, երբ Աստուծոյ արդար դատաստանը յայտնուի: 6 Ան պիտի հատուցանէ իւրաքանչիւրին՝ իր գործերուն փոխարէնք. 7 յաւիտնական կեանք անոնց՝ որ համբերութեամբ յարատելերվ բարի գործերու մէջ՝ կը փնտուեն փառք, պատիւ եւ անմահութիւն. (այօնոս ց166) 8 իսկ սրդողում ու բարկութիւն անոնց՝ որ հակառակող են, չեն անսար ճշմարտութեան բայց կ'անսան անիրաւութեան. 9 տառապանք եւ տագնապ ամէն մարդու անձին վրայ՝ որ չարիք կը գործէ, 10 նախ Յրեային, ապա՝ Ցոյնին. իսկ փառք, պատիւ ու խաղաղութիւն ամէն մէկուն՝ որ

բարիք կը գործէ, նախ Յրեային, ապա՝ Ցոյնին. 11 որովհետեւ Աստուծոյ քով աշառութիւն չկայ: 12 Բոլոր անոնք որ մեղանչեցին առանց Օրէնքի՝ պիտի կորսուին առանց Օրէնքի, եւ անոնք որ մեղանչեցին Օրէնքի տակ՝ պիտի դատուին Օրէնքով, 13 (որովհետեւ Աստուծոյ առջեւ ոչ թէ Օրէնքը լսողները արդար են, հապա Օրէնքը գործադրողները պիտի արդարանան. 14 քանի որ հեթանոսները՝ որոնք Օրէնք չունին, երբ բնութեամբ կը գործադրեն Օրէնքին պարունակած բաները, Օրէնք չունենալով՝ բուն իրենք կ'ըլլան իրենց Օրէնքը. 15 անոնք ցոյց կու տան թէ Օրէնքին գործը իրենց սիրտին մէջ գրուած է, իրենց խճմտանքին միաժամանակ վկայութեամբ, ու իրենց մտածումներուն գիրար ամբաստանելով եւ կամ շատագովելով, ) 16 այն օրը՝ երբ Աստուած պիտի դատէ մարդոց զաղտնիքները Ցիսուս Զրիստոսի միջոցով, իմ քարոզած աւետարանիս համաձայն: 17 Ահա դուն Յրեայ կը կոչուիս, կոթնած ես Օրէնքին, եւ կը պարծենաս Աստուծմով. 18 գիտես անոր կամքը, կը զատորոշես տարբեր բաները՝ խրատուած ըլլարվ Օրէնքէն, 19 ու համոզուած ես՝ թէ առաջնորդ ես կոյրերուն, լոյն՝ յաւարի մէջ եղողներուն, 20 կոթիչ՝ անմիտներուն եւ վարժապետ՝ երախսաներուն, Օրէնքին մէջ ունենալով գիտութեան ու ճշմարտութեան արտայայտութիւնը: 21 Ուրեմն դուն՝ որ ընկերիդ կը սորվեցնես՝ դուն քեզի չես սորվեցներ: Կը քարոզես չգոյնայ, բայց դուն կը գոյնաս: 22 Կ'ըսես՝ շնուրիւն մի ըներ, սակայն դուն շնուրիւն կ'ընես: Կը զգուիս կուռքերէն, բայց դուն տաճար կը կողոպտես: 23 Օրէնքով կը պարծենաս, եւ դուն Օրէնքը բեկանելով՝ Աստուած կ'անպատուես: 24 Որովհետեւ ծեր պատճառով Աստուծոյ անոնը կը հայոյուի հեթանոսներուն մէջ, ինչպէս գրուած է: 25 Արդարեւ թլփատութիւնը շահ կ'ունենայ՝ եթէ կիրարկես Օրէնքը. իսկ եթէ յանցաւոր ես Օրէնքին դէմ, քու թլփատութիւնդ կ'ըլլայ անթլփատութիւն: 26 Ուրեմն եթէ անթլփատը պահէ Օրէնքին արդարութիւնը, միթէ թլփատութիւն պիտի չսեպուի անոր անթլփատութիւնը, 27 եւ բնիկ անթլփատը՝ Օրէնքը գործադրելով՝ պիտի շղատապարտէ

քեզ, որ զիրով ու թվատութեամբ զանց կ'ընես Օրենքը: 28 Որովհետեւ Յրեայ չէ այն՝ որ երեւոյթով է, եւ թվատութիւն չէ այն՝ որ երեւոյթով է, մարմինով: 29 Յապա Յրեայ է այն՝ որ ծածուկ է, ու իսկական թվատութիւնը՝ սիրտին է, հոգիրվ եւ ոչ թէ զիրով. ու անոր գովեստը ոչ թէ մարդոցմէ է, հապա՝ Աստուծմէ:

**3** Ուրեմն ինչ առաւելութիւն ունի Յրեան, կամ ինչ շահ կայ թվատութեամբ. 1 շատ՝ ամեն կերպով: Նախ այն՝ որ Աստուծոյ պատզամները վստահուեցան անոնց: 2 Ուրեմն ինչ. եթէ անոնցմէ ոմանք հաւատարիմ չեղան, միթէ անոնց անհաւատարմութիւնը ոչնչացնց Աստուծոյ հաւատարմութիւնը. ամենեւին: 3 Յապա Աստուած ճշմարտախօս պիտի ճանչցուի՝, եւ բոլոր մարդիկ՝ ստախօս. ինչպէս գրուած է. «Յետեւաբար դուն արդար պիտի ըլլաս խօսքերուդ մէջ, եւ յաղթես՝ երր դատուիս»: 5 Ուրեմն եթէ մեր անիրաւութիւնը կ'ապացուցանէ Աստուծոյ արդարութիւնը, ինչ ըսենք. միթէ անիրամ է Աստուած, որ բարկութիւն կը ցուցաբերէ 6 (մարդկօրէն կ'ըսեն). ամենեւին: Վյլապէս՝ Աստուած ինչպէս պիտի դատէ աշխարիդ: 7 Որովհետեւ եթէ Աստուծոյ ճշմարտութիւնը կը ճնիսանյ իմ ստութեամբ՝ իր փառքին համար, այ ես ինչո՞ւ կը դատուիմ իրը մեղաւոր: 8 Եւ ինչո՞ւ պատշաճ չէ ըսել. «Զարիք գործենք՝ որ բարիք յառաջ գայ», ինչպէս ոմանք մեզի հայինյելով կը գրպարտեն՝ թէ մենք այդպէս կ'ըսենք: Վտոնց դատապարտութիւնը արդարացի է: 9 Ուրեմն այ ինչ ըսենք, գերազանց ենք հերանոսներէն: Ո՞չ մէկ կերպով. որովհետեւ նախապէս մեղադրեցինք Յրեաները եւ Յոյները, թէ բոլորը մեղիք տակ են, 10 ինչպէս գրուած է. «Ո՞չ մէկ արդար կայ, ոչ իսկ մէկ հատ: 11 Ո՞չ մէկը կայ որ հասկնայ, ոչ մէկը կայ որ փնտու Աստուած: 12 Բոյրոր խոտորեցան, միապին անպէտ դարձան. ոչ մէկ բարիք ըսող կայ, ոչ իսկ մէկ հատ:» 13 «Անոնց կոկորդը բաց գերեզման է, իրենց լեզուով նենգաւոր եղան»: «Իժերու թոյն կայ անոնց շրջունքներուն տակ»: 14 «Անոնց բերանը լեցուն է անեծքով ու դառնութեամբ»: 15 «Անոնց ուտերը կ'աճապարեն արիւն թափելու. 16 կործանում եւ թշուառութիւն կայ անոնց ճամբաներուն մէջ: 17 Չճանչցան

իսաղաղութեան ճամբան»: 18 «Աստուծոյ վախը չկայ անոնց աչքերուն առջեւ»: 19 Բայց զիտենք թէ ինչ որ կ'ըսէ Օրենքը, կ'ըսէ անմնց՝ որ Օրենքին տակ են, որպէսզի ամեն բերան գոցով եւ ամբողջ աշխարիդ դատապարտով Աստուծոյ առջեւ: 20 Ուստի ոչ մէկ մարմին պիտի արդարանայ անոր առջեւ Օրենքին գործերով, քանի որ Օրենքին միջոցով կ'ըլլայ մեղքի գիտակցութիւնը: 21 Բայց հիմա՝ առանց Օրենքին Աստուծոյ արդարութիւնը բացայատ եղած է, վկայուած ըլլալով Օրենքէն ու Մարգարեներէն. 22 այսինքն Աստուծոյ արդարութիւնը՝ որ Յիսուս Քրիստոսի վրայ եղած հաւատքով է բոլոր հաւատացողներուն համար, քանի որ խտրութիւն չկայ: 23 Արդարեւ բոլոր մեղանչեցին, եւ զրկուած են Աստուծոյ փառքէն. 24 Բայց ծրի կ'արդարանան անոր շնորհբով, Քրիստոս Յիսուսով եղած ազատագրութեամբ: 25 Աստուած նախապէս սահմանեց զայն՝ բաւութիւն ըլլալու անոր արիւնին հաւատացողներուն, որպէսզի ցոյց տայ իր արդարութիւնը՝ ներելով նախապէս - Աստուծոյ հանդուրժողութեան ժամանակ - գործուած մեղքերը: 26 Վյինքն՝ իր արդարութիւնը այս ատեն ցոյց տալու համար, որպէսզի ինք արդար ըլլայ եւ արդարացնէ Յիսուսի հաւատացողը: 27 Ուրեմն նէր մնաց պարծանքը. բացառուեցաւ: Ո՞ր Օրենքէն, գործերով Օրենքէն: Ո՞չ, հապա հաւատքի Օրենքէն. 28 որովհետեւ մենք կը հետեւցնենք թէ մարդ կ'արդարանայ հաւատքով՝ առանց Օրենքին գործերուն: 29 Միթէ Աստուած միայն Յրեաներովնն է ու հեթանոսներունը չէ. այն, նաեւ հեթանոսներունը: 30 Քանի որ մէկ Աստուած կայ, որ թվատութիւնը կ'արդարացնէ հաւատքով, նաեւ անթվատութիւնը՝ նոյն հաւատքով: 31 Ուստի մենք կ'ոչնչացնենք Օրենքը հաւատքով: Ամենեւին. նոյնիսկ կը հաստատենք Օրենքը:

**4** Ուրեմն ինչ պիտի ըսենք թէ գտաւ Աքրահամ՝ մարմինի համեմատ մեր նախահայրը. 2 որովհետեւ եթէ Աքրահամ արդարացած ըլլար գործերով՝ պիտի պարծենար անոնցմով, բայց ոչ Աստուծոյ առջեւ: 3 Արդարեւ ինչ կ'ըսէ

Գիրքը. «Աքրահամ հաւատաց Աստուծոյ, եւ ատիկա արդարութիւն սեպուեցաւ իրեն»: **4** Բայց ան որ կը գործէ, անոր վարձատրութիւնը շնորհեք եղած չի սեպուիր, հապա՝ պարտքէ: **5** Իսկ ան որ չի գործեր, բայց կը հաւատայ անոր՝ որ կ'արդարացնէ ամբարիշտը, իր հաւատքը արդարութիւն կը սեպուի իրեն: **6** Ինչպէս Դաւիթ ալ կը խօսի երանութեան մասին այն մարդուն, որուն Աստուած արդարութիւն կը սեպէ՝ առանց գործերու: **7** «Երանի անոնց, - կ'ըսէ, - որոնց անօրէնութիւնները ներուեցան, եւ որոնց մերքերը ծածկուեցան: **8** Երանի այն մարդուն, որուն մեղք չի սեպէր Տէրը»: **9** Ուրեմն այս երանութիւնը միայն թլփատուածներն իւամար է, թէ անթլփատուներուն համար ալ. քանի որ կ'ըսենք թէ “հաւատքը արդարութիւն սեպուեցաւ Աքրահամի”: **10** Ուրեմն ինչպէս սեպուեցաւ. թլփատութեան մէջ եղած ատենք, թէ անթլփատութեան մէջ: **ՈՇ** թէ թլփատութեան մէջ, հապա՝ անթլփատութեան: **11** Եթեոյ թլփատութեան նշանը ստացաւ՝ իրը կնիք անթլփատութեան ատենք ունեցած հաւատքին արդարութեան, որպէսզի ինք ըլլայ հայրը այն բոլոր հաւատացողներուն՝ որոնք անթլփատ են (անոնց ալ արդարութիւն սեպուելու համար), **12** նաեւ հայրը թլփատութեան՝ անոնց համար, որոնք ոչ միայն թլփատուած են, այլ նաեւ կ'ընթանան մեր հօր Աքրահամի անթլփատութեան ատեն ունեցած հաւատքին հետքերով: **13** Արդարեւ Աքրահամի եւ անոր զարմին՝ աշխարհը ժառանգելու համար տրուած խոստումը ոչ թէ Օրէնքով եղաւ, հապա հաւատքին արդարութեամբ: **14** Բանի որ եթէ Օրէնքեն եղողները ժառանգորդ ըլլային, հաւատքը պիտի փճանար, եւ խոստումը ոչնչանար: **15** Որովհետեւ Օրէնքը բարկութիւն կը գործադրէ. քանի որ ուր Օրէնք չկայ, օրինազանցութիւն ալ չկայ: **16** Ուստի ժառանգորդ ըլլայը հաւատքէն է, որ շնորհը պիտի թլլայ, որպէսզի խոստումը մնայուն ըլլայ ամբողջ զարմին. ոչ միայն անոր՝ որ Օրէնքեն է, այլ նաեւ անոր՝ որ Աքրահամի հաւատքէն է: Ան մեր բոլորին հայրն է **17** (ինչպէս գորուած է. “Քեզ շատ ազգերու հայր ըրի” Աստուծոյ առջեւ՝ որուն ինք հաւատաց, որ կեանք կու

տայ մեռելներուն ու չեղած բաները կը կոչէ եղածներու պէս: **18** Չյուսացուած բանին՝ յյոսով հաւատաց, թէ ինք շատ ազգերու հայր պիտի ըլլայ (ինչպէս ըսուեցաւ ալ թէ “քու զարմդ այսպէս պիտի ըլլայ”). **19** Եւ հաւատքի մէջ չտկարանալով՝ ուշադիր չեղած իր մարմինին, որ արդէն մեռածի պէս էր, (որովհետեւ ինք հարիւր տարեկանի չափ էր, ) ոչ ալ Սատայի արգանդին մեռած ըլլայուն: **20** Անհաւատութեամբ չտատամանեցաւ Աստուծոյ խոստումին հանդէպ, հապա հաւատքով զօրացած՝ փառք տուալ Աստուծոյ, **21** եւ լման համոզուեցաւ թէ ինչ որ ան խոստացաւ՝ կարող է նաեւ իրագործէլ: **22** Ուստի արդարութիւն սեպուեցաւ իրեն: **23** Բայց գրուեցաւ ոչ միայն անոր համար՝ թէ “սեպուեցաւ իրեն”, **24** այլ նաեւ մեզի համար, որոնց պիտի սեպուի՝ քանի որ կը հաւատանք անոր՝ որ մեռելներէն յարուցանեց Յիսուսը՝ մեր Տէրը, **25** որ մատնուեցաւ մեր յանցանքներուն համար ու յարութիւն առաւ մեզ արդարացնելու համար:

**5** Ուրեմն մենք՝ հաւատքով արդարացած ըլլալով՝ խաղաղութիւն ունինք Աստուծոյ հետ մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: **2** Անով նաեւ արտօնութիւն ունեցանք հաւատքով մօտենալու այս շնորհին՝ որուն մէջ կեցած ենք, եւ կը պարծենանք Աստուծոյ փառքին յյոսով: **3** ՈՇ միայն այսքան, հապա կը պարծենանք տառապանքներու մէջ ալ. որովհետեւ գիտենք թէ տառապանքը կ'իրագործէ համբերութիւն, **4** համբերութիւնը՝ փորձառութիւն, ու փորձառութիւնը՝ յոյս. **5** Եւ յոյսը ամօթահար չ'ըներ, որովհետեւ Աստուծոյ սերը մեր սիրտերուն մէջ սփռուած է Սուլք Յոգիին միջոցով՝ որ տրուեցաւ մեզի: **6** Արդարեւ մինչ մենք տակալին տկար Եինք, յարմար ժամանակին՝ Քրիստոս մեռաւ ամբարիշտներուն համար. **7** հազիւ թէ արդարի մը համար մէկը ուղէ մեռնիւ (թերեւս բարի մարդու մը համար մէկը յօժարի մեռնիւ, ) **8** մինչդեռ Աստուած մեզի հանդէպ ունեցած իր սերը ապացուցանեց այն իրողութեամբ, որ երբ տակալին մեղաւոր Եինք՝ **9** Քրիստոս մեռաւ մեզի համար. ուրեմն հիմա որ արդարացանք իր արիմնով, որչափ աւելի բարկութեամբն պիտի փրկութինք իրմով: **10** Որովհետեւ եթէ մեր

թշնամի եղած ատենք հաշտուեցանք Աստուծոյ հետ իր Որդիին մահով, որչափ աւելի մեր հաշտուած ատենք պիտի փրկուինք անոր կեանքով: Ա Եւ ոչ միայն ասիկա, այլ նաեւ կը պարծենանք Աստուծմով՝ մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, որով հիմա ստացանք հաշտութիւնը: Ուստի ինչպէս մեկ մարդով մեղքը աշխարհ մտաւ, ու մեղքով՝ մահը, եւ այսպէս՝ մահը փոխանցուեցաւ բոլոր մարդոց, քանի որ բոլորն ալ մեղանչեցին. 13 (որովհետեւ մինչեւ Օրենքին տրուիլը, աշխարհի մէջ մեղք կար, բայց մեղք չէր վերագրուեր՝ երբ Օրենք չկար: 14 Սակայն մահը թագաւորեց Ադամին մինչեւ Մովսէս, նոյնիսկ Ադամի օրինազանցութեան նման չմեղանչողներուն վրայ. ինք նախատիպն էր անոր՝ որ յետոյ պիտի գար: 15 Բայց շնորհը յանցանքին պէս չէ. որովհետեւ եթէ մէկին յանցանքով շատեր մեռան, այ որչափ աւելի շատերուն վրայ առատացաւ Աստուծոյ շնորհը, եւ պարզեւը՝ որ շնորհուեցաւ մեկ մարդու՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: 16 Եւ պարզեւը այսպէս չէ, ինչպէս մեկ մեղանչողին պատահածք. որովհետեւ դատաստանը մէկին մեղքով դատապարտութեան մատնեց, բայց շնորհը շատ յանցանքներէ արդարութեան առաջնորդեց: 17 Քանի որ եթէ մեկ մարդու յանցանքով՝ մահը թագաւորեց այդ մէկով, որչափ աւելի անոնք՝ որ կը ստանան շնորհի ու արդարութեան պարզեւին առատութիւնը, կեանքի մէջ պիտի թագաւորեն միակ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: ) 18 Ուրեմն, ինչպէս բոլոր մարդոց դատապարտութեան վիճու տրուեցաւ մէկին յանցանքով, այնպէս այ բոլոր մարդոց կեանք տուող արդարութիւն շնորհուեցաւ մէկին արդարութեամբ: 19 Որովհետեւ ինչպէս շատեր մեղաւոր եղան մեկ մարդու անհնազանդութեամբ, այնպէս շատեր արդար պիտի ըլլան մէկին հնազանդութեամբ: 20 Սակայն Օրենքը ներս սպրեցաւ՝ որպէսզի յանցանքը աւելնայ. բայց հոն՝ ուր մեղքը աւելցաւ, շնորհքը չափազանց առատացաւ: 21 Որպէսզի՝ ինչպէս մեղքը թագաւորեց մինչեւ մահ, այնպէս ալ շնորհքը թագաւորէ արդարութեամբ՝ մինչեւ յախտենական կեանք,

մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: (αισθίος ց166)

6 Ուրեմն ինչ պիտի ըսենք. արդեօք յարատելնք մեղքի մէջ՝ որպէսզի շնորհքը աւելնայ: 2 Ամեննեկն: Մենք՝ որ մեռած ենք մեղքին հանդեպ, ինչպէս տակալին ապրինք անոր մէջ: 3 Չէք գիտեր թէ մենք բոլորս՝ որ մկրտուեցանք Յիսուս Քրիստոսով, մկրտուեցանք անոր մահին: 4 Ուրեմն անոր հետ թաղուեցանք մկրտութեամբ՝ մահուան համար. որպէսզի ինչպէս Քրիստոս մեռեներէն յարութիւն առաջ՝ Յօրը փառքով, այնպէս ալ մենք ընթանանք նոր կեանքի մէջ: 5 Որովհետեւ եթէ մենք տնկակից եղանք անոր մահուան նմանութեամբ, նաեւ կցորդ պիտի ըլլանք անոր յարութեան նմանութեամբ: 6 Սա գիտնանք՝ թէ մեր հին մարդոց խաչուեցաւ անոր հետ, որ մեղքի մարմինը ոչնչանայ, որպէսզի այլեւս մեղքին ստրուկը չըլլանք: 7 Որովհետեւ ան որ մեռած է մեղքին, արդարացած է մեղքէն: 8 Ուրեմն եթէ մենք մեռանք Քրիստոսի հետ, կը հաւատանք թէ պիտի ապրինք ալ անոր հետ: 9 Քանի որ գիտենք թէ Քրիստոս մեռեներէն յարութիւն առած ըլլալով՝ այլեւս չի մեռնիր. այ մահը չի տիրեր անոր վրայ: 10 Որովհետեւ երբ ան մեռաւ, մեղքի համար մեռաւ՝ մէկ անզամ ընդմիշտ, եւ հիմա որ կ'ապրի՝ Աստուծոյ համար կ'ապրի: 11 Նոյնպէս դուք ձեզ մեռած սեպեցէք մեղքին, բայց ողջ՝ Աստուծոյ, մեր Տերոց՝ Քրիստոս Յիսուսի միջոցով: 12 Ուրեմն ալ մեղքը թող չթագաւորէ ձեր մահկանացու մարմինին վրայ, որ հնազանդիք անոր ցանկութիւններուն. 13 ու ձեր մարմինին անդամները մի յանձնէք մեղքին՝ անդրաւութեան գործիքներ: 14 Արդարեւ մեղքը պիտի չիշխէ ձեր վրայ. որովհետեւ ոչ թէ Օրենքի տակ էք, հապա՝ շնորհքի տակ: 15 Ուրեմն ինչ մեղանչնք, քանի որ Օրենքի տակ չենք, հապա՝ շնորհքի տակ: Ամեննեկն: 16 Չէք գիտեր թէ որոնքն որ դուք ձեզ իրը ստրուկ յանձնէք՝ հնազանդելու համար, ստրուկ կ'ըլլաք անոր՝ որուն կը հնազանդիք, թէ մեղքին՝ որ կ'առաջնորդէ մահուան,

Եւ թէ հնազանդութեան՝ որ կ'առաջնորդէ արդարութեան: 17 Բայց շնորհակալութիւն Աստուծոյ, որ մեղքին ստրուկ ըլլալէ ետք՝ սրտանց հնազանդեցաք այն ուսուցումի տիպարին՝ որ աւանդուեցաւ ծեզի: 18 Ուստի դուք՝ ազատած ըլլալով մեղքէն՝ ստրուկ եղաք արդարութեան. 19 (մարդկային կերպով կը խօսիմ՝ ծեր մարմինին տկարութեան պատճառով) քանի որ ինչպէս յանձնեցիք ծեր անդամները անօրէնութեան՝ ստրուկ ըլլալու անմաքրութեան եւ անօրէնութեան, այնպէս այ հիմա ընծայեցէք ծեր անդամները սրբութեան՝ ստրուկ ըլլալու արդարութեան: 20 Որովհետեւ երբ դուք ստրուկ էիք մեղքին՝ ազատ էիք արդարութենէն: 21 Ուրեմն այն ատեն ինչ պտուղ ունէիք այն քաներէն՝ որոնց համար հիմա կ'ամչնաք. որովհետեւ անոնց վախճանը մահ է: 22 Իսկ հիմա, մեղքէն ազատած եւ Աստուծոյ ստրուկ եղած ըլլալով, ծեր պտուղը ունիք՝ սրութեամբ, ու վախճանը՝ յախտենական կեանքը: (աթոնու ց166) 23 Որովհետեւ մեղքին վարձաստրութիւնը մահ է, բայց Աստուծոյ շնորհ՝ յախտենական կեանք է, Յիսուս Քրիստոսի՝ մեր Տերոց միջոցով: (աթոնու ց166)

7 Միթէ չէք գիտեր, եղբայրներ, (քանի որ ես Օրէնքը գիտցողներուն կը խօսիմ, ) թէ Օրէնքը կը տիրէ մարդուն վրայ՝ այնքան ատեն որ ան կ'ապրի: 2 Որովհետեւ ամուսին ունեցող կինը Օրէնքով կապուած է իր ամուսինին՝ քանի դեռ ան կ'ապրի. բայց եթէ ամուսինը մեռնի, արծակուած է ամուսինին Օրէնքէն: 3 Ուրեմն, քանի դեռ ամուսինը կ'ապրի, շնացող պիտի կոչուի՝ եթէ ուրիշ մարդու մը կին ըլլայ. բայց եթէ ամուսինը մեռնի՝ ազատ կ'ըլլայ այդ Օրէնքէն, այնպէս որ շնացող չըլլար՝ եթէ ուրիշ մարդու մը կին ըլլայ: 4 Յետեւաբար դուք այ, եղբայրներս, Օրէնքին մեռաք Քրիստոսի մարմինով, որպէսզի ըլլաք ուրիշի մը, անոր՝ որ մեռեներէն յարութիւն առաւ, որպէսզի պտուղ արտադրենք Աստուծոյ: 5 Քանի որ երբ մենք մարմինով էինք, մեղքերու կիրքերը՝ որոնք կը դրդուէին Օրէնքէն՝ կը ներգործէին մեր անդամներուն մէջ, որպէսզի պտուղ արտադրենք մահուան: 6 Իսկ հիմա արծակուեցանք Օրէնքէն. որովհետեւ մենք

մեռանք անոր՝ որ գերի բռնած էր մեզ, որպէսզի ծառայենք նորոգուած հոգիով, եւ ոչ թէ հնամաշ գիրին համաձայն: 7 Ուրեմն ինչ ըսենք. Օրէնքը մեղք է: Ամենեւին: Նոյնիսկ ես պիտի չգիտնայի մեղքը, եթէ Օրէնքը չըլլար. նաեւ պիտի չգիտնայի ցանկութիւնը, եթէ Օրէնքը ըսած չըլլար. «Մի ցանկար»: 8 Բայց մեղքը՝ առիթ առնելով պատուիրաննէն՝ մէջս իրագործեց ամէն տեսակ ցանկութիւն, որովհետեւ մեղքը մեռած էր առանց Օրէնքին: 9 Արդարեւ ես ժամանակ մը ողջ էի՝ առանց Օրէնքին. բայց երբ պատուիրանը եկաւ՝ մեղքը վերապրեցաւ, 10 ու ես մեռայ. եւ այն պատուիրանը՝ որ կեանքի համար էր, նոյնը ինծի մահուան համար եղաւ: 11 Որովհետեւ մեղքը՝ պատուիրաննէն առիթ առնելով՝ խարեց զիս, եւ սպաննեց անով: 12 Յետեւաբար Օրէնքը սուրբ է, ու պատուիրանը՝ սուրբ, արդար եւ բարի: 13 Ուրեմն ինչ որ բարի է՝ մահ պատճառեց ինծի: Ամենեւին: Յապա մեղքն էր որ մահ իրագործեց իմ մէջս՝ բարին միջոցով, որպէսզի մեղքը գերազանցօրէն մեղաւոր երեւնա՝ պատուիրանին միջոցով: 14 Արդարեւ գիտենք թէ Օրէնքը հոգեւոր է, բայց ես մարմնաւոր եմ՝ ծախուած մեղքին հպատակութեան. 15 որովհետեւ ինչ որ կը գործադրեմ չեմ ըմբռներ: Ոչ թէ ինչ որ կ'ուզեմ՝ զայն կ'ընեմ, հապա ինչ որ կ'ատեմ՝ զայն կ'ընեմ: 16 Ուրեմն եթէ չուզածն կ'ընեմ, հաւանութիւն կու տամ Օրէնքին՝ թէ բարի է: 17 Իսկ հիմա՝ ոչ թէ ես կը գործադրեմ զայն, հապա մեղքը՝ որ կը բնակի իմ մէջս: 18 Քանի որ գիտեմ թէ իմ մէջս, այսինքն մարմինի մէջ, ոչ մէկ բարի բան կը բնակի. որովհետեւ կամենալը քովս է, բայց չեմ զտներ բարին գործադրելը: 19 Արդարեւ բարին որ կ'ուզեմ չեմ ըներ, հապա չարը որ չեմ ուզեր, զայն կ'ընեմ: 20 Իսկ եթէ կ'ընեմ ինչ որ չեմ ուզեր, այ ոչ թէ ես կը գործադրեմ զայն, հապա մեղքը՝ որ իմ մէջս կը բնակի: 21 Ուրեմն ես կը զտնեմ օրէնք մը, որ երբ կամենամ բարին ընելը, չարը քովս կ'ըլլայ: 22 Որովհետեւ ներքին մարդուն համաձայն՝ կը հաւնիմ Աստուծոյ Օրէնքը. 23 բայց անդամներուս մէջ կը տեսնեմ ուրիշ օրէնք մը, որ կը մարտնչի միտքիս Օրէնքին դէմ եւ գերի կը դարձնէ զիս մեղքի օրէնքին՝ որ անդամներուս մէջ է: 24 Ինչ թշուառ մարդ եմ. ով պիտի ազատէ զիս այս

մահկանացու մարմիննեն: **25** Ծնորհակալութիւն Աստուծոյ՝, մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: Ուրեմն ես ինքս միտքով կը ծառայեմ Աստուծոյ Օրէնքին, իսկ մարմինով՝ մեղքի օրէնքին:

## **8** Ուրեմն իիմա դատապարտութիւն չկայ

Քրիստոս Յիսուսով եղողներուն, որոնք մարմինին համաձայն չեն ընթանար. **2** քանի որ կեանքի Յոգիին Օրէնքը՝ Քրիստոս Յիսուսով ազատեց զիս մեղքի եւ մահուան օրէնքն: **3** Արդարեւ ինչ որ Օրէնքը անկարող էր ընել, որովհետեւ մարմինը տկարացուցած էր զայն, Աստուած իրագործեց. իր Որդին դրկեց՝ մեղանչական մարմինի նմանութեամբ եւ մեղքին պատճառով, ու դատապարտեց մեղքը այդ մարմինին մէջ, **4** որպէսզի Օրէնքին արդարութիւնը գործադրուի մեր մէջ՝ որ չենք ընթանար մարմինին համաձայն, այլ՝ Յոգիին: **5** Արդարեւ մարմինին համաձայն ապրողները՝ կը մտածեն մարմինին բաները, իսկ Յոգիին համաձայն ապրողները՝ Յոգիին բաները. **6** նաեւ մարմնաւոր մտածումը մահ է, իսկ հոգեւոր մտածումը՝ կեանք ու խաղաղութիւն: **7** Արդարեւ մարմնաւոր մտածումը Աստուծոյ դէմ թշնամութիւն է, քանի Աստուծոյ Օրէնքին չի հպատակիր. մանաւանդ չի կրնար այ, **8** որովհետեւ մարմինին համաձայն ապրողները չեն կրնար հաճեցնել Աստուած: **9** Բայց որով չէր ապրիր մարմինին համաձայն, հապա՞ Յոգիին համաձայն, եթէ իսկապէս Աստուծոյ Յոգիին բնակած է ծեր մէջ, իսկ եթէ մէկը Քրիստոսի Յոգին չունի, ինք անորը չէ: **10** Սակայն եթէ Քրիստոս ծեր մէջ է, մարմինը մեռած է մեղքին պատճառով, իսկ Յոգին կեանք կը պարզէւ արդարութեան պատճառով: **11** Ու եթէ Յիսուսը մեռելներէն յարուցանողին Յոգին բնակած է ծեր մէջ, ուրեմն ան՝ որ մեռելներէն յարուցանեց Քրիստոսը, կեանք պիտի տայ նաեւ ծեր մահկանացու մարմիններուն՝ իր Յոգիով, որ կը բնակի ծեր մէջ: **12** Ուրեմն, եղբայրներ, պարտական ենք, բայց ոչ մարմինին՝ մարմինին համաձայն ապրելու համար: **13** Որովհետեւ եթէ մարմինին համաձայն ապրիր՝ պիտի մեռնիք, իսկ եթէ Յոգիով մարմինին գործերը մերցնէր՝ պիտի ապրիք: **14** Արդարեւ բոլոր անոնք որ

կ'առաջնորդուին Աստուծոյ Յոգիով, անոնք են Աստուծոյ որդիները. **15** քանի որ դուք չստացաք ստրկութեան հոգին՝ դարձեալ վախնալու համար, հապա ստացաք որդեգրութեան Յոգին, որուն միջոցով կը գոչենք”. «Աբբա, Յայր»: **16** Նոյնինքն Յոգին վկայութիւն կու տայ մեր հոգիին հետ թէ մենք Աստուծոյ զաւակներն ենք. **17** ու եթէ զաւակներ՝ ուրեմն ժառանգորդներ, Աստուծոյ ժառանգորդներ եւ Քրիստոսի ժառանգակիցներ, որպէսզի եթէ չարչարութիւնը իրեն հետ, նաեւ փառաւորութիւնը իրեն հետ: **18** Արդարեւ ես այնպէս կը սեպեմ թէ այս ներկայ ժամանակին չարչարանքները՝ արժանի չեն բաղդատուելու գալիք փառքին հետ, որ պիտի յայտնուի մեր մէջ: **19** Քանի որ արարածները եռանդուն ակնկալութեամբ կը սպասեն Աստուծոյ որդիներուն յայտնութեան: **20** Որովհետեւ արարածները հպատակեցան ունայնութեան, (ոչ թէ իրենց կամքով, հապա անոր պատճառով՝ որ հպատակեցուց գիրենք, ) **21** այն յոյսով՝ որ արարածները իրենք այ, ազատելով ապականութեան ստրկութենէն, հասկին Աստուծոյ զաւակներուն փառաւոր ազատութեան: **22** Քանի որ գիտենք թէ բոլոր արարածները միասին կը հառաջեն ու երկունքի ցաւ կը բաշեն մինչեւ հիմա: **23** Եւ ոչ միայն անոնք, հապա մենք ալ՝ որ ունինք Յոգիին երախսայրիքը, նոյնիսկ մենք մեր մէջ կը հառաջենք՝ սպասելով որդեգրութեան, այսինքն մեր մարմինին ազատագրութեան: **24** Որովհետեւ մենք յոյսով փրկուեցանք. բայց այն յոյսը որ կը տեսնուի՝ յոյս չէ. քանի որ ինչո՞ւ մէկը տակալին յուսայ այն բանին՝ որ արդէն կը տեսնէ: **25** Իսկ եթէ կը յուսանք մեր չտեսած բանին, ալ համերութեամբ սպասենք անոր: **26** Նոյնպէս Յոգին ալ կ'օգնէ մեր տկարութիւններուն մէջ. քանի որ չենք գիտեր ինչ բանի համար աղօթելու ենք՝ ինչպէս պէտք է. բայց Յոգին ինք կը բարեխօսէ մեզի համար՝ անբարբար հառաջանքներով: **27** Եւ ան՝ որ կը զննէ սիրտերը, գիտէ Յոգիին ինչ մտածելը, քանի որ կը բարեխօսէ սուրբերուն համար Աստուծոյ կամքին համաձայն: **28** Նաեւ գիտենք թէ բոլոր բաները բարիին գործակից կ'ըլլան անոնց՝ որ կը սիրեն Աստուած, անոնց՝ որ կանչուած են իր առաջադրութեան համաձայն:

29 Որովհետեւ անոնք՝ որ նախապէս ճանչցաւ, նաեւ նախասահմանեց՝ կերպարանակից ըլլալու իր Որդիին պատկերին, որպէսզի ան ըլլայ անդրանիկը բազմաթիւ եղբայրներու մեջ: 30 Եւ անոնք որ նախասահմանեց՝ նաեւ կանչեց, անոնք որ կանչեց՝ նաեւ արդարացուց, եւ անոնք որ արդարացուց՝ նաեւ փառաւորեց: 31 Ուրեմն ինչ ըսենք այս քաներուն մասին. եթէ Աստուած մեր կողմն է, ով հակառակ է մեզի: 32 Ա՞ն՝ որ չխնայեց իր իսկ Որդիին, հապա մատնեց զայն մեր բոլորին համար, ինչպէս անոր հետ նաեւ պիտի չպարգևէ մեզի բոլոր քաները: 33 Ո՞վ պիտի մեղադրէ Աստուծոյ ընտրածները. Աստուած է արդարացնողը: 34 Ուրեմն ով է դատապարտողը. Քրիստոս որ մեռաւ, մամաւանդ յարութիւն առաւ եւ Աստուծոյ աջ կողմն է, ան կը բարեխօսէ մեզի համար: 35 Ուրեմն ով պիտի զատէ մեզ Քրիստոսի սերեն. տառապանքը, կամ տագնապը, կամ հալածանքը, կամ սովոր, կամ մերկութիւնը, կամ վտանգը, կամ սուրը: 36 (Ինչպէս գրուած է. «Քեզի համար ամբողջ օրը կը մեռցուինք. սպանդանոցի ոչխարի պէս կը սեպուինք»:) 37 Նոյնիսկ այս բոլոր քաներուն մեջ աւելի քան յաղթող կ'ըլլանք անո՞վ՝ որ սիրեց մեզ: 38 Որովհետեւ ես համոզուած եմ թէ ոչ մահը, ոչ կեանքը, ոչ հրեշտակները, ոչ իշխանութիւնները, ոչ գօրութիւնները, ոչ ներկայ քաները, ոչ գալիք քաները, 39 ոչ բարձրութիւնը, ոչ խորունկութիւնը, ոչ ալ ուել ուրիշ արարած պիտի կարենայ զատել մեզ Աստուծոյ սերեն, որ Քրիստոս Յիսուսով՝ մեր Տերոջմով է:

9 ճշմարտութիւնը կ'ըսեմ Քրիստոսով ու չեմ ստեր, (իմ խիճմտանքս ալ կը վկայէ ինծի Սուլը Յոգիով, ) 2 թէ մեծ տրտմութիւն ունիմ, եւ սիրուիս մեջ՝ յարատեւ ցաւ: 3 Քանի որ կ'ըլլայի ես ինքս նզովուած ըլլայ Քրիստոսէ, իմ եղբայրներուս՝ մարմինի կողմէն ազգականներուս համար, 4 որոնք Իսրայելացի են: Անոնցն են որդեգրութիւնը, փառքը, ուխսերը, օրէնսդրութիւնը, պաշտամունքն ու խոստումները: 5 Իրենցն են նախահայրերը. իրենցմէ ալ մարմինի կողմէն եկաւ Քրիստոս, որ բոլորին փրայ է, յախտեան օրինեալ Աստուած: Ամէն: (այս ց165) 6 Բայց Աստուծոյ

խօսքը ապարդիւն նկատուելու չէ. քանի որ բոլոր Իսրայէլ եղողները Իսրայելացի չեն, 7 ոչ ալ բոլորը զաւակներ են՝ քանի որ Աքրահամի զարմն են. հապա ըսուեցաւ. «Իսահակի անունով պիտի կոչուի քու զարմոյ»: 8 Այսինքն անոնք որ մարմինի զաւակներն են՝ Աստուծոյ զաւակները չեն. հապա խոստումին զաւակները զարմ կը սեպուին: 9 Որովհետեւ խոստումին խօսքը սա եր. «Այս ատեն պիտի գամ, ու Սառա որդի մը պիտի ունենայ»: 10 Եւ ոչ միայն այդ, այլ նաեւ երբ Ոերեկա յղացաւ մէկէն՝ մեր Իսահակ հօրմէն, 11 (քանի որ զաւակները դեռ չծնած, ոչ ալ որեւէ բարիք կամ չարիք գործած, որպէսզի Աստուծոյ առաջադրութիւնը հաստատ մնայ՝ ընտրութեան համաձայն, 12 այսինքն ոչ թէ գործերէն ըլլայ, հապա անկէ որ կանչեց, ) անոր ըսուեցաւ. 13 «Երեցը պիտի ծառայէ կրտսերին», ինչպէս գրուած է. «Յակըրը սիրեցի, իսկ Եսաւը ատեցի»: 14 Ուրեմն ինչ ըսենք. միթէ Աստուծոյ քով անիրաւութիւն կայ: Ամէնսեւին: 15 Որովհետեւ ան Մովսէսի կ'ըսէ. «Անոր որ պիտի ողորմի՞ւ կ'ողորմիմ, եւ անոր վրայ որ պիտի գթամ՝ կը գթամ»: 16 Ուրեմն ոչ մարդուն ուղելէն, ոչ ալ վազելէն՝ կախեալ է, հապա Աստուծմէ՝ որ կ'ողորմի: 17 Քանի որ Գիրքը կ'ըսէ Փարաւոնի. «Բարձրացուցի քեզ, որպէսզի իմ գօրութիւնս ցոյց տամ քու միջոցով, եւ իմ անունս հօչակուի ամբողջ երկրին մեջ»: 18 Ուրեմն կ'ողորմի որոն որ ուզէ, եւ կը խստացն զայն որ ուզէ: 19 Յետեւաբար դուն պիտի ըսես ինծի թէ “այինչո՞ւ կը մեղադրէ, որովհետեւ ով կրնայ ընդդիմանալ անոր ծրագիրին”: 20 Բայց դուն ով ես, ով մարդ, որ կը դիմարարծես Աստուծոյ: Միթէ Կերտուած ը կրնայ ըսել զինք կերտողին. «Ինչո՞ւ այսպէս շինեցիր զիս»: 21 Միթէ բրուտը իրաւասութիւն չունի կաւին վրայ, որ նոյն զանգուածին շինէ անօթ մը՝ պատիւի համար, իսկ ուրիշ մը՝ անպատութեան համար: 22 Ինչ կրնանք ըսել՝ եթէ Աստուած, ուղելով ցոյց տալ իր բարկութիւնը եւ զիտցնել իր գօրութիւնը, շատ համբերատարութեամբ տոկաց կորսուելու պատրաստուած բարկութեան անօթներուն, 23 որպէսզի գիտցնէ իր փառքին ճիխութիւնը՝ ողորմութիւնն գտնող անօթներուն, որ

նախապէս պատրաստեց փառքի համար, 24 այսինքն՝ մեզի, որ կանչեց ոչ միայն Յրեաներեն, այլ նաեւ հեթանոսներեն, 25 ինչպէս Ովսէեի մէջ ալ կ'ըսէ. «Իմ ժողովուրդս չեղողը՝ ‘իմ ժողովուրդս’» պիտի կոչեմ, ու սիրելի չեղողը՝ “սիրելի”: 26 Եւ այն տեղը՝ ուր անոնց ըստած էր. “Դուք իմ ժողովուրդս չեք”, իոն անոնք պիտի կոչուին “ապրող Աստուծոյ որդիները”: 27 Եսայի ալ Խրայելի մասին կ'աղաղակէ. «Նոյնիսկ եթէ Խրայելի որդիներուն թիւը ծովու աւագին չափ ըլլայ, միայն մնացորդ մը պիտի փրկուի: 28 Քանի որ ան պիտի կատարէ իր խօսքը, կտրուկ կերպով եւ արդարութեամբ. Տերը կտրուկ կերպով պիտի իրագործէ իր խօսքը երկրի վրայ»: 29 Եւ ինչպէս Եսայի նախապէս ըսաւ. «Եթէ զօրքերու Տերը զարմ մը թողուցած չըլլար մեզի, մենք պիտի ըլլայինք Սողոմի պէս, ու պիտի նմանեինք Գոմորի»: 30 Ուրեմն ինչ ըսենք: Յետեւեալը, թէ հեթանոսները՝ որոնք հետամուտ չէին արդարութեան՝ հասան արդարութեան, այն արդարութեան՝ որ հաւատքէն է. 31 իսկ Խրայել՝ որ հետամուտ էր արդարութեան Օրենքին՝ չհասաւ արդարութեան Օրենքին: 32 Ինչո՞ւ որովհետեւ ուզեց արդարանալ ոչ թէ հաւատքով, հապա որպէս թէ Օրենքին գործերով: Արդարեւ անոնք գայթեցան սայթաբումի քարին վրայ, 33 ինչպէս գրուած է. «Ահա Սիոնի մէջ կը դնեմ սայթաբումի քար մը ու գայթակղութեան ժայռ մը, եւ ով որ հաւատայ անոր՝ ամօթահար պիտի չըլլայ»:

**10** Եղայրներ, սիրտիս բաղդանքն է, նաեւ Աստուծոյ ուղղած աղերսանքս՝ Խրայելի համար, որ անոնք փրկուին: 2 Որովհետեւ ես անոնց համար կը վկայեմ թէ նախանձախնդրութիւն ունին Աստուծոյ հանդեպ, բայց ոչ թէ գիտակցութեամբ: 3 Քանի որ՝ անգիտանալով Աստուծոյ արդարութիւնը եւ ջանալով հաստատել իրենց արդարութիւնը՝ անոնք չիպատակեցան Աստուծոյ արդարութեան: 4 Որովհետեւ Քրիստոս է Օրենքին վախճանը՝ ամեն հաւատացեալի արդարութեան համար: 5 Արդարեւ Մովսէս Օրենքէն եղող արդարութեան մասին կը գրէ. «Այն մարդը որ կը գործադրէ այդ քաները՝ պիտի ապրի

անոնցմով»: 6 Բայց հաւատքէն եղող արդարութիւնը սայ կ'ըսէ. «Մի ըսեր սիրտիդ մէջ, “Ո՞վ պիտի բարձրանայ երկինքը”, (այսինքն՝ Քրիստոսը վար իշեցնելու, ) 7 կամ. “Ո՞վ պիտի իշնէ անդունդը” (այսինքն՝ Քրիստոսը մեռեներեն վեր հանելու»): (Abyssos ց12) 8 Յապա ինչ կ'ըսէ ան. «Խօսքը մօտ է քեզի, բերանիդ եւ սիրտիդ մէջ է». այսինքն հաւատքին խօսքը՝ որ մենք կը քարոզենք: 9 Որովհետեւ եթէ բերանովդ Տէր դաւանիս Յիսուսը, ու սիրտիդ մէջ հաւատաս թէ Աստուծած մեռեներեն յարուցանեց զայն՝ պիտի փրկուիս. 10 (որովհետեւ սիրտով կը հաւատայ մէկը՝ արդարանալու համար, ու բերանով կը դաւանի՝ փրկուելու համար: ) 11 Քանի որ Գիրքը կ'ըսէ. «Ո՞վ որ անոր հաւատայ՝ ամօթահար պիտի չըլլայ»: 12 Արդարեւ խտրութիւն չկայ Յրեային ու Յոյնին միջեւ, որովհետեւ բոլորին վրայ եղող նոյն Տերը ճոխութեամբ կը հասնի բոլոր անոնց՝ որ զինք կը կանչեն: 13 Քանի որ “ով որ Տերոց անունը կանչէ՝ պիտի փրկուի”: 14 Ուրեմն ինչպէս պիտի կանչեն զայն՝ որուն հաւատացած չեն. կամ ինչպէս պիտի հաւատան անոր՝ որուն մասին լսած չեն. կամ ինչպէս պիտի լսեն՝ առանց քարոզիչի: 15 Կամ ինչպէս պիտի բարոզեն՝ եթէ չղրկուին, ինչպէս գրուած է. «Ինչ գեղեցիկ են ոտքերը անոնց՝ որոնք խաղաղութիւն կ'աւետեն, բարի բաներ կ'աւետեն»: 16 Բայց բոլոր ջինազանդեցան աւետարանին, քանի որ Եսայի կ'ըսէ. «Տէր, ով հաւատաց մեր տուած լուրին»: 17 Ուրեմն հաւատքը կու գայ լսելին, ու լսել՝ Աստուծոյ խօսքէն: 18 Բայց կ'ըսեմ. «Միթէ չլսեցին: Անկասկած. “Անոնց հնչիւնը զնաց ամբողջ երկիրը, եւ անոնց խօսքը՝ մինչեւ երկրագունդին ծայրերը”»: 19 Բայց կ'ըսեմ. «Միթէ Խրայել չգիտցամ»: Նախ Մովսէս կ'ըսէ. «Ես պիտի գրգռեմ ձեր նախանձը անպիտան ազգով” մը, պիտի բարկացնեմ ձեզ անխելք ազգով մը»: 20 Բայց Եսայի շատ յանդուզն է, ու կ'ըսէ. «Ես գտնուեցայ անոնցմ՝ որոնք չէին փնտոեր զիս, յայտնուեցայ անոնց՝ որոնք չէին հարցներ իմ մասիս»: 21 Սակայն Խրայելի համար կ'ըսէ. «Ամբողջ օրը երկարեցի իմ ձեռքերս՝ չանսացող եւ հակածառող ժողովուրդի մը»:

**11** Ուրեմն կ'ըսեմ. «Միթե Աստուած վանեց իր ժողովուրդը»: Ամենեւին. որովհետեւ ես ալ Խրայելացի եմ, Աքրահամի զարմեն, Բենիամինի տոհմեն: **2** Աստուած չվանեց իր ժողովուրդը, որ նախապէս ճանչած էր: Միթե չէք գիտեր թէ Գիրքը ինչ կ'ըսէ Եղիայի մասին, թէ ինչպէս ան կը գանգատէր Աստուծոյ՝ Խրայելի դէմ, ըսելով. **3** «Տէր, քու մարգարէներդ սպաննեցին ու քու զոհասեղաններդ փյցուցին. ես մինակ մնացած եմ, եւ իմ անծ ալ կը փնտռեն»: **4** Բայց ինչ կ'ըսէ անոր Աստուծոյ պատզամը. «Ինծի պահեցի եօթը հազար մարդ, որոնք Բահայի ծննդադրտեցին»: **5** Նոյնպէս ալ այս ներկայ ատենք մնացորդ մը կայ՝ շնորհիք ընտրութեան համաձայն: **6** Եւ եթէ շնորհքով է, ուրեմն ալ գործերէն չէ. այլապէս՝ շնորհքը ալ շնորհիք չ'ըլլար: Իսկ եթէ գործերէն է, ալ շնորհիք չէ. այլապէս՝ գործ ալ գործ չ'ըլլար: «**7** Ուրեմն ինչ, Խրայել չհասաւ այն բանին՝ որ կը փնտռէր. սակայն ընտրուածները հասան անոր, իսկ միւսները կուրցան չինչպէս գրուած է. «Աստուած անոնց տուաւ թմրութեան ոգի. աշքեր՝ որ չտեսնեն, եւ ականջներ՝ որ չլեն».) մինչեւ այսօր: **8** Ու Դաւիթ կ'ըսէ. «Անոնց սեղանը վարմ, որոգայթ, գայթակղութիւնն եւ հատուցում թող ըլլայ իրենց: **9** Անոնց աշքերը թող խաւարին՝ որպէսզի չտեսնեն, եւ անոնց կրնակը ամէն ատեն վար ծուե»: **10** Ուրեմն կ'ըսեմ. «Միթե անոնք սայթաքեցան՝ որպէսզի իյնան»: Ամենեւին: Յապա՝ փրկութիւնը հասաւ հեթանոսներուն անոնց անկումով, որպէսզի գոգու անոնց նախանձը: **11** Ուստի եթէ անոնց անկումը աշխարհի հարստութիւն եղաւ, եւ անոնց նուաստացումը՝ հեթանոսներուն հարստութիւն, ալ որչափ աւելի՝ անոնց լիութիւնը: **12** Բայց ձեզի՝ հեթանոսներուդ կ'ըսեմ. «Քանի որ հեթանոսներուն առաքեալն եմ կը փառաւորեմ իմ սպասարկութիւնս, **13** յուսալով բարի նախանձը գրգռել իմ մարմինն եղողներուն, եւ փրկել անոնցմէ ոմանք»: **14** Որովհետեւ եթէ անոնց մեկուսացուիլը աշխարհի հաշտութիւն եղաւ, հապա ինչ պիտի ըլլայ անոնց վերստին ընդունուիլը, եթէ ոչ՝ կեանք մեռելներէն: **15** Ուրեմն՝ եթէ երախայրիքը սուլք է, նոյնն է նաեւ զանգուածը. ու եթէ արմատը սուլք է,

ուրեմն ճիւղերն ալ: **16** Եթէ այդ ճիւղերէն ոմանք կտրուեցան, ու դրւն՝ որ վայրի ծիթենի Եիր, պատուաստուեցար անոնց մեջտեր եւ հաղորդակից եղար անոնց հետ ծիթենիին արմատին ու պարարտութեան, **17** մի պարծենար ճիւղերուն դէմ: Իսկ եթէ պարծենաս, գիտցիր թէ դրւն չես որ կը կրես արմատը, հապա արմատը՝ քեզ: **18** Ուրեմն պիտի ըսես. «Ճիւղերը կտրուեցան՝ որպէսզի ես պատուաստուիմ»: **19** Լաւ. անոնք կտրուեցան անհաւատութեան պատճառով, ու դուն հաստատ մնացած ես հաւատքով: Մեծամիտ մի ըլլար, հապա վախցիր. **20** Որովհետեւ եթէ Աստուած չինչպէց բնական ճիւղերուն, գուցէ չինչպէ նաեւ քեզի: **21** Ուրեմն տես Աստուծոյ քաղցրութիւնն ու խստութիւնը. խստութիւն՝ ինկածներուն հանդէպ, իսկ բարութիւն՝ քեզի հանդէպ, եթէ յարատեւես անոր քաղցրութեան մէջ. այլապէս՝ դրւն ալ պիտի կտրուիս: **22** Իսկ անոնք ալ պիտի պատուաստուին՝ եթէ չմնան իրենց անհաւատութեան մէջ, որովհետեւ Աստուած կարող է դարձեալ պատուաստել զանոնք: **23** Քանի որ եթէ դուն կտրուեցար այն ծիթենիին՝ որ բնութեամբ վայրի եր, եւ հակառակ բնութեան՝ պատուաստուեցար լաւ ծիթենիի մը վրայ, ալ որչափ աւելի ասոնք՝ որ բնական ճիւղերն են, պիտի պատուաստուին իրենց սեփական ծիթենիին վրայ: **24** Որովհետեւ չեմ ուզեր, եղբայրներ, որ անգիտանաք սա խորհուրդին, (որպէսզի դուք ձեզ իմաստուն չսեպէք, ) թէ մասնակի կուրութիւն պատահեցաւ Խրայելի, մինչեւ որ ներս մտնէ հեթանոսներուն լիութիւնը: **25** Եւ այսպէս՝ ամբողջ Խրայելը պիտի փրկուի, ինչպէս գրուած է. «Ազատարարը Սիրոնէն պիտի զայ, ու Յակոբէն պիտի հեռացնէ ամբարշտութիւնը: **26** Եւ այսպէս՝ ամբողջ Խրայելը պիտի փրկուի, ինչպէս գրուած է. «Ազատարարը Սիրոնէն պիտի զայ, ու Յակոբէն պիտի հեռացնէ ամբարշտութիւնը: **27** Եւ այս է իմ ուխտս անոնց հետ, երբ քաւեմ անոնց մեղքերը»: **28** Աւետարանին համածայն՝ անոնք թշնամիներ են ձեր պատճառով. բայց ընտրութեան համաձայն՝ սիրելի են իրենց հայրերուն պատճառով, **29** քանի որ Աստուծոյ շնորհներն ու կոչումը անդառնայի են: **30** Որովհետեւ ինչպէս ժամանակին դուք ալ չէիք ինազանդեր Աստուծոյ, բայց իհմա որդորմութիւն գուաք անոնց անհնազանդութեամբ, **31** նոյնպէս

անոնք ալ հիմա չինազանդեցան, որպեսզի անոնք ալ ողորմութիւն գտնեն ձեր գտած ողորմութեամբ": **32** Որովհետեւ Աստուած ներփակեց բոլորը անհնազանդութեան մէջ, որպեսզի ողորմի բոլորին: (ելեհեց ց1653) **33** «Ով Աստուծոյ ճոխութեան, իմաստութեան ու գիտութեան խորութիւնը. ինչպէս անքննելի են իր դատաստանները, եւ անզննելի՝ իր ճամբանները: **34** Որովհետեւ նվ գիտցա Տէրոց միտքը, կամ նվ անոր խորհրդատու եղաւ: **35** Կամ նվ նախապէս անոր տուաւ բան մը, որ հատուցանուի իրեն»: **36** Որովհետեւ անկէ, անով եւ անորն են բոլոր բանները, որուն փառք յալիտեան: Ամէն: (այօն ց165)

**12** Ուրեմն կ'աղաքն ձեզի, եղբայրներ, Աստուծոյ կարեկցութեամբ, որ ձեր մարմինները ներկայացնէք որպէս ապրող զոհ մը՝ սուրբ, աստուածահանոյ. այդ է ձեր բանական պաշտամունքը: **2** Եւ մի համակերպիք այս աշխարհին, հապա փոխակերպութեցէք ձեր միտքին նորոգութեամբ, որպէսզի քննէք թէ ինչ է Աստուծոյ կամքը, որ բարի, հաճելի եւ կատարեալ է: (այօն ց165) **3** Քանի որ իսծի տրուած շնորհբով կ'ըսեմ ձեզմէ ամէն մէկուն, որ իր մասին աւելի բարձր համարում չունենայ՝ քան ինչ որ պէտք է մտածէ, հապա խոհենութեամբ մտածէ, հաւատքի չափին համեմատ՝ որ Աստուած բաշխած է իւրաքանչիւրին: **4** Որովհետեւ ինչպէս մէկ մարմինի մէջ ունինք շատ անդամներ, եւ այդ բոլոր անդամները միեւնոյն պաշտօնը չունին, **5** նոյնպէս մենք՝ շատ ըլլալով՝ մէկ մարմին ենք Քրիստոսով, եւ իւրաքանչիւր՝ իւրարու անդամներ: **6** Ուստի՝ ունենալով շնորհներ, որոնք կը տարբերին այն շնորհին համեմատ՝ որ մեզի տրուած է, եթէ մարգարեւութիւնն է՝ մարզարեաննը հաւատքին համեմատութեամբ, **7** եթէ սպասարկութիւն՝ սպասարկենք. ան որ կը սորվեցնէ՝ թող յարատեւ սորվեցնելով, **8** ան որ կը յորդորէ՝ յորդորելով. ան որ կը բաշխէ՝ թող յարատեւ պարզանութեամբ, ան որ վերակացու է՝ փութաջանութեամբ, ան որ կ'ողորմի՝ ուրախութեամբ: **9** Սէրը թող ըլլայ առանց կեղծիքի. չարէն զգութեցէք, բարիին յարեցէք: **10** Իրարու հանդեպ գորովալից եղէք,

եղբայրական սիրով. պատուելու մէջ՝ զիրար գերադասեցէք: **11** Փութաջանութեան մէջ ծոյլ մի ըլլաք. եռանդրն հոգիով Տէրոց ծառայեցէք: **12** Յոյսնվ ուրախացէք. տառապանքի մէջ համբերեցէք. աղօթքի մէջ յարատեւեցէք: **13** Սուլրերու կարիքներուն հաղորդակից եղէք. իւրասիրութեան հետամնուն եղէք: **14** Ձեզ հալածողները օրինեցէք. օրինեցէք եւ մի անիծէք: **15** Ուրախացողներուն հետ ուրախացէք, ու լացողներուն հետ լացէք: **16** Իրարու հանդեպ միեւնյն մտածումը ունեցէք: Բարձր բաներու վրայ մի մտածէք, հապա խոնարհեցէք դէպի նուատները. դուք ձեզ իմաստուն մի սեպէք: **17** Զարիքի փոխարէն չարիք մի հատուցանեցէք ուեւ մէկուն. մտադրեցէք ընել ինչ որ պարկեցտ է բոլոր մարդոց առջեւ: **18** Որչափ կարելի է ձեզի՝ խաղաղութիւն պահեցէք ամէն մարդու հետ: **19** Սիրելիներ, վրէժիննդիր մի ըլլաք դուք ձեզի համար, հապա տեն տուէք Աստուծոյ բարկութեան. որովհետեւ գրուած է. «Վրէժիննդրութիւնը ինս է, ես պիտի հատուցանեմ, - կ'ըսէ Տէրը»: **20** Ուրեմն «Եթէ քու թշնամիդ անօթեցած է՝ սնուցանէ զայն, ու եթէ ծարաւցած է՝ խմցուր անոր. քանի որ այսպէս ընելով՝ կրակի կայծեր պիտի կուտակես անոր գլուխին վրայ»: **21** Զարէն մի յաղթուիր, հապա բարինվ յաղթէ չարին:

**13** Ամէն անձ թող հպատակի իր վրայ եղած իշխանութիւններուն. որովհետեւ չկայ իշխանութիւն մը՝ որ Աստուծմէ չըլլայ, եւ անոնք որ կան՝ կարգուած են Աստուծմէ: **2** Յետեւարար ով որ կ'ընդդիմանայ իշխանութեան, կը դիմադրէ Աստուծոյ կարգադրութեան. եւ անոնք որ կը դիմադրէն՝ իրենք գիրենք կը դատապարտեն»: **3** Քանի որ իշխաններ՝ բարի գործերու համար վախ չեն ազդեր, հապա՝ չար գործերու: Ուստի կ'ուղեն չվախնալ իշխանութենէն. բարին գործէ, եւ գովեստ պիտի ընդունիս անկէ: **4** Որովհետեւ ան Աստուծոյ սպասարկուն է քեզի համար՝ որ բարին գործես. բայց եթէ չարը գործես՝ վախցիր, քանի որ գուր տեղը չէ որ սուր կը կրտ մէջքը. որովհետեւ Աստուծոյ սպասարկուն է, եւ վրէժիննդիր՝ բարկութիւն հասցնելու անոր

վրայ՝ որ չարիք կը գործէ: 5 Ուստի հարկ է հպատակիլ. ոչ միայն բարկութեան համար, այլ նաեւ խոնմտանքի համար: 6 Այս պատճառով է որ տուրք ալ կը վճարէք. որովհետեւ Աստուծոյ պաշտօնեաներն են՝ բուն այս բանին յատկացուած: 7 Ուրեմն հատուցանեցէք բոլորին ինչ որ կը պարտիք. որոն որ տուրք տրուելու Ե՝ տուրքը, որոն որ մաքս՝ մաքսը, որոն որ վախ՝ վախը, որոն որ պատի՛ պատիւը: 8 Ո՛չ մէկ պարտք ունեցէք ուեւ մէկուն, բացի զիրար սիրել: որովհետեւ ով որ կը սիրէ ընկերը՝ գրծադրած կ'ոլլայ Օրէնքը: 9 Արդարեւ այն ըստւածը. «Ծնութիւն մի ըներ, սպանութիւն մի ըներ, գողութիւն մի ըներ, սուտ վկայութիւն մի տար, մի ցանկար», եւ եթէ կայ ուրիշ որեւէ պատուիրան՝ համաօստաբար կը բովանդակուի սայ խօսքին մԵզ. «Սիրէ ընկերոյ քու անձի՞ն պԵս»: 10 ՍԵրը ոչ մէկ չարիք կը գործէ իր ընկերին. ուրեմն սէրն է Օրէնքին գործադրութիւնը: 11 Նաեւ գիտնանք ատեն՝ թէ արդէն ժամն է բունեն արթննալու, որովհետեւ հիմա մեր փրկութիւնը աւելի մօտ Ե՝ բան երբ հաւատացինք: 12 Գիշերը շատ յառաջացած է, ու ցերեկ՝ մօտեցած. ուրեմն թօթափենք խաւարին գործերը, ու հազնինք լոյսին գրահը: 13 Վայելչութեանմը ընթանանք, ինչպէս ցերեկ ատեն, ոչ թէ զեխութեամբ ու արբեցութեամբ, ոչ թէ խառնակ անկողինով եւ ցոյնութեամբ, ոչ թէ կոյիւով ու նախանձով. 14 հապա հագէք Տեր Յիսուս Քրիստոսը, եւ մի մտադրէք մարմինին ցանկութիւնները գոհացնել:

**14** Ընդունեցէք հաւատքի մԵզ տկար եղող՝ առանց քննադատելու կարծիքները. 2 բանի որ մէկը կը հաւատայ թէ ամէն բան կրնայ ուտել, իսկ ուրիշ մը՝ որ տկար Ե՝ բանջարեղին կ'ուտե: 3 Ան որ կ'ուտե՝ թող չանարգէ չուտողը, եւ ան որ չ'ուտեր՝ թող չրատէ ուտողը, որովհետեւ Աստուծո ընդունած է զայն: 4 Դուն ով ես՝ որ կը դատես ուրիշին ծառան. հաստատուն կենայ կամ իյնայ՝ իր իսկական Տերոց համար Ե: Բայց կանգուն պիտի պահուի, որովհետեւ Աստուծո կարող է կանգուն պահել զայն: 5 ՄԵկը կը նկատէ օր մը ուրիշէ մը գերադաս, միւսն ալ կը նկատէ բոլոր օրերը հաւասար. իւրաքանչիւրը լման համոզուած

թող ըլլայ իր միտքին մԵզ: 6 Ան որ համարում կ'ընծայէ մէկ օրուան՝ Տերոց համար համարում կ'ընծայէ, իսկ ան որ համարում չ'ընծայեր մԵզ օրուան, Տերոց համար համարում չ'ընծայեր: Ան որ կ'ուտե՝ Տերոց համար կ'ուտե, բանի որ Աստուծոն շնորհակալ կ'ոլլայ. 7 Արդարեւ մեզմն ոչ մէկը ինքնիրեն համար կ'ապրի, կամ ինքնիրեն համար կը մեռնի. 8 բանի որ եթէ ապրինք՝ Տերոց համար կ'ապրինք, ու եթէ մեռնինք՝ Տերոց համար կը մեռնինք: Ուրեմն թէ ապրինք եւ թէ մեռնինք՝ մենք Տերոցն ենք: 9 Որովհետեւ Քրիստոս սայ նպատակով մեռաւ ու վերապեցաւ, որպէսի Տեր ըլլայ թէ մեռեներուն եւ թէ ողջերուն: 10 Իսկ դուն ինչո՞ւ կը դատես եղայրոյ, կամ ինչո՞ւ կ'անարգէս եղայրոյ, բանի բոլորս ալ պիտի ներկայանանք Քրիստոսի դատարանը: 11 Արդարեւ գրուած է. «Ես կ'ապրիմ, - կ'ըսէ Տերը. ամեն ծունկ պիտի կրի իմ աջջեւս, եւ ամեն լեզու պիտի դաւանի զիս իր Աստուծած»: 12 Ուրեմն մեզմն իւրաքանչիւրը հաշիւ պիտի տայ Աստուծոյ՝ ինքնիրեն համար: 13 Ուստի այ չդատենք զիրար. այլ մանաւանդ սայ վճռեցէք, որ ոչ մէկը սայթաքում կամ զայթակութիւն դնէ իր եղրօր առջեւ: 14 Գիտեն, ու համոզուած եմ Տեր Յիսուսով, թէ ոչինչ ինքնիրմն պիղծ է. բայց ով որ պիղծ կը սեպէ որեւէ բան, անոր համար պիղծ է ատիկա: 15 Սակայն եթէ եղայրոյ տրտմի կերակուրի համար, այ սիրով չես ընթանար. բոլ կերակուրովս մի կորսնցներ ան՝ որուն համար Քրիստոս մեռաւ: 16 Ուրեմն հայիոյութիւն թող չըլլայ ծեր բարիին համար, 17 բանի որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը կերակուր ու խմելիք չէ, հապա արդարութիւն, խաղաղութիւն եւ ուրախութիւն՝ Սուրբ Յովհով: 18 Արդարեւ ով այս կերապով Քրիստոսի կը ծառայէ՝ Աստուծոյ հաճելի ու մարդոցմէ զնահատուած է: 19 Ուրեմն հետամնւտ ըլլանք այն բաներուն՝ որոնք խաղաղութիւն կը հայթայթեն, եւ այն բաներուն՝ որոնցմով շխնութիւն կ'ոլլայ իրարու: 20 Մի քանդէք Աստուծոյ գործ կերակուրի համար: Արդարեւ բոլոր բաները մաքուր են. սակայն զԵշ են այն մարդուն համար՝ որ կ'ուտէ

գայթակղեցնելով: 21 Լաւ է ոչ միս ուտել, ոչ զինի խմել, ոչ ալ որեւէ բան ընել՝ որով եղբայրդ կը սայթաքի, կը գայթակղի կամ կը տկարանայ: 22 Դուն հաւանոք ունիս. քեզի վերապահէ զայն՝ Աստուծոյ առջեւ. երանի անոր, որ չի դատապարտեր ինքզինք անով՝ որ ինք կը զնահատէ: 23 Բայց ան որ կը տատամսի, եթէ ուտէ՝ կը դատապարտուի, քանի որ հաւատքով չէ որ կ'ուտէ. արդարեւ ամեն ինչ որ հաւատքով չէ՝ մեղք է:

## 15 Ուստի մենք, որ գօրաւոր ենք, պարտաւոր

Ենք կրել տկարներուն տկարութիւնը, եւ ոչ թէ հաճեցնել մենք մեզ: 2 Մեզմէ իւրաքանչիւրը թող հաճեցնէ իր ընկերը՝ շինութեան համար, անոր բարիքին համար: 3 Քանի որ Քրիստոս ալ չհաճեցուց ինքզինք, հապա՝ ինչպէս գրուած է. «Քեզ անարգողներուն նախատինքները ինկան իմ վրաս»: 4 Որովհետեւ նախապէս գրուած ամեն ինչ՝ գրուեցաւ որ մենք սորվինք, որպէսզի յոյս ունենանք՝ համբերութեամբ ու Գիրքերուն միխթարութեամբ: 5 Ուրեմն համբերութեան ու միխթարութեան Աստուածը թող շնորհէ ծեզի համախոհ ըլլալ իրարու հետ՝ Քրիստոս Յիսուսի համաձայն, 6 որպէսզի միաբան ու միաբերան փառարանէք Աստուած, մեր Տերոց Յիսուս Քրիստոսի Յայրը: 7 Ուստի ընդունեցէք զիրար, ինչպէս Քրիստոս ալ ընդունեց մեզ՝ Աստուծոյ փառքին համար: 8 Աղոյարեւ կ'սեն թէ Յիսուս Քրիստոս սպասարկու եղաւ թլիքատութեան՝ Աստուծոյ ճշմարտութեան համար, որպէսզի հաստատէ նախահայրերուն տրուած խոստումները 9 եւ հեթանոսները Աստուած փառարանեն՝ իր ողորմութեան համար, ինչպէս գրուած է. «Ասոր համար պիտի ներռողեմ քեզ հեթանոսներուն մէջ, եւ սաղմոս պիտի երգեմ քու անունիդ»: 10 Դարձեալ կ'ըսէ. «Յեթանոսներ, ուրախացէք անոր ժողովուրդին հետո»: 11 Եւ դարձեալ «Գովարանեցէք Տերը, բոլոր հեթանոսներ, ու գովեցէք զայն, բոլոր ժողովուրդներ»: 12 Դարձեալ Եսայի կ'ըսէ. «Յեսսէի մէկ արմատը պիտի ըլլայ, եւ կանգնելով՝ հեթանոսներուն վրայ պիտի իշխէ. անոր պիտի յուսան հեթանոսները»: 13 Ուրեմն յոյսի Աստուածը թող լեցնէ ծեզ ամեն ուրախութեամբ ու

խաղաղութեամբ՝ ծեր հաւատքին համեմատ, որպէսզի ծեր յոյսը առատանայ Սուրբ Յոզիին գօրութեամբ: 14 Ես ինքս ալ համոզուած եմ ծեր մասին, իմ եղբայրներս, թէ դուք ալ լի եք բարութեամբ, ամեն գիտութեամբ լեցուած, եւ կրնաք զիրար խրատել: 15 Սակայն, եղբայրներ, կերպով մը աւելի յանդգնութեամբ գրեցի ծեզի, իբր թէ յիշեցնելով ծեզի, Աստուծմէ ինծի տրուած շնորհքին պատճառով՝ 16 որ Յիսուս Քրիստոսի պաշտօնեան ըլլամ հեթանոսներուն մէջ, Աստուծոյ աւետարանին քահանայութիւնը կատարելով, որպէսզի հեթանոսները ըլլան ընդունելի ընծայ՝ Սուրբ Յոզիով սրբացած: 17 Ուրեմն Քրիստոս Յիսուսի միջոցով պատճառ ունիմ պարծենալու Աստուծոյ վերաբերող բաներուն մէջ: 18 Բայց չեմ յանդգնիր խօսիլ այն բաներէն որեւէ մէկուն մասին, որ Քրիստոս ինձմով գործադրած չէ հեթանոսները հնազանդեցնելու համար, խօսքով ու գործով, 19 գօրաւոր նշաններով ու սրբանչելիքներով, Աստուծոյ Յոզիին գօրութեամբ. այնպէս որ, սկսելով Երուսաղեմին եւ անոր շրջակայքէն՝ մինչեւ Ելլիրիկում, լիովին քարոզեցի Քրիստոսի աւետարանը: 20 Կյապէս, պատիւ համարեցի աւետարանէլ իհն՝ ուր Քրիստոս քարոզուած չէր, որպէսզի ուրիշի մը դրած հիմին վրայ չկառուցանեմ, հապա՝ ինչպէս գրուած է. 21 «Անոնք՝ որոնց չէր պատմուած անոր մասին՝ պիտի տեսնեն, եւ անոնք որ չէին լսած՝ պիտի հասկնան»: 22 Ասոր համար ալ շատ անգամ արգիլուեցայ ծեզի գալէ: 23 Իսկ հիմա, այս կողմերը այլեւս քարոզելու տեղ չունենալով, ու շատ տարիներէ ի վեր տենչալով ծեզի գայ, 24 երբ դեպի Սպանիա ճամբորում՝ կը յուսամ ճամբորդութեանս ընթացքին ծեզի հանդիպի, ու ծեզմէ ուղարկուած հոն երթաւ, անշուշտ նախ ծեզմով մասամբ յագենալէ ետք: 25 Իսկ հիմա Երուսաղեմ կ'երթամ սուրբերուն սպասարկելու: 26 Որովհետեւ Մակեդոնացիներն ու Աբայիացիները բարեհանցան հաղորդակիցնեցան անոնց պարտական ալ են: Որովհետեւ եթէ հեթանոսները հաղորդակցեցան անոնց

հոգեւոր բաներուն, պարտաւոր են նաեւ օգնել անոնց՝ մարմնաւոր բաներուն մեջ: **28** Ուրեմն երբ կատարեմ ասիկա եւ կնքեմ անոնց այս պտուղը, Սպանիա պիտի երթամ ձեր քովեն անցներով: **29** Եւ գիտեմ թէ երբ զամ ձեզի՝ պիտի զամ Քրիստոսի աւետարանին օրինութեան լիութեամբ: **30** Կ'աղաչն ձեզի, Եղայրներ, մեր Տերոջմով՝ Ցիտու Քրիստոսով ու Յոզիին սիրով, որ պայքարիք ինծի հետ ձեր աղօթքներուն մեջ՝ որոնք Աստուծոյ ուղղուած են ինծի համար, **31** որպէսզի ազատիմ Յրեաստանի անհնազանիներէն, եւ սուրբերէն ընդունուի Երուսաղէմի մեջ ընելիք իմ սպասարկութիւնս, **32** ու ես ուրախութեամբ զամ ձեզի Աստուծոյ կամքով, եւ հանգստանամ ձեզի հետ: **33** Խաղաղութեան Աստուածը ձեր բոլորին հետ: Ամէն:

**16** Ձեզի կը յանձնարարեմ մեր Փիրէ քոյրը, որ Կենքրեայի Եկեղեցին սարկաւագուիին է. **2** որպէսզի ընդունիք զինք Տերոջմով՝ ինչպէս արժանավայել է սուրբերուն, եւ օգներ անոր՝ ինչ բանի մեջ որ պէտք ունենայ ձեզի. բանի որ ինք շատերու հոգատար եղաւ, նաեւ ինծի: **3** Բարեւեցէք Պրիսկէն եւ Ակիւլասը, Քրիստոս Ցիտուսով իմ գործակիցներս, **4** (որոնք Վտանգի մեջ դրին իրենց վիզերը՝ իմ անձիս համար. որոնցմէ ոչ միայն ես շնորհակալ եմ, հապա նաև հեթանոսներուն բոլոր Եկեղեցիները), **5** նմանապէս Եկեղեցին՝ որ անոնց տան մեջ է: Բարեւեցէք Եպէնետոսը՝ իմ սիրելիս, որ Աքայիայի Երախայրիքն է Քրիստոսի համար: **6** Բարեւեցէք Մարիամը, որ շատ աշխատեցաւ մեզի համար: **7** Բարեւեցէք Անդրոնիկոսն ու Յունիան, իմ ազգականներս ու գերութեան ընկերներս, որոնք երեւելի են առաքեալներուն մեջ եւ Քրիստոսի պատկանեցան ինձմէ ալ առաջ: **8** Բարեւեցէք Ամալիյան՝ իմ սիրելիս Տերոջմով: **9** Բարեւեցէք Ուրբանոսը՝ մեր գործակիցը Քրիստոսով, եւ Ստաքէսը՝ իմ սիրելիս: **10** Բարեւեցէք Ապէղեսը, որ զնահասուած է Քրիստոսով: **11** Բարեւեցէք անոնք՝ որ Արիստարուղոսի տունն են: Բարեւեցէք Յերովոյնը՝ իմ ազգականս: Բարեւեցէք Նարկէսի տունն եղողները՝ որոնք Տերոջն

են: **12** Բարեւեցէք Տրիփոնը եւ Տրիփոսը, որոնք կ'աշխատին Տերոջմով: Բարեւեցէք սիրելի Պերախիէն, որ շատ աշխատեցաւ Տերոջմով: **13** Բարեւեցէք Ռուփոսը՝ Տերոջմով ընտրեալը, եւ անոր մայրը՝ որ իմս ալ է: **14** Բարեւեցէք Ասինկրիտոսը, Փղեգոնը, Յերմասը, Պատրորան, Յերմէսն ու անոնց հետ եղող Եղայրները: **15** Բարեւեցէք Փիլոդոգոսը եւ Յուլիան, Ներեռսն ու անոր քոյրը, Ողիմպասը եւ անոնց հետ եղող քոյրը սուրբերը: **16** Բարեւեցէք զիրար սուրբ համբոյրով: Քրիստոսի (քոյրը) Եկեղեցիները կը բարեւեն ձեզ: **17** Կ'աղաչն ձեզի, Եղայրներ, ուշագիր եղէք անոնց՝ որ կը գոյացնեն բաժանումներ եւ գայթակղութիւններ, հակառակ ձեր սորված ուսուցումին, ու հեռացէք անոնցմ: **18** Որովհետեւ այդպիսիները կը ծառայեն ոչ թէ մեր Տերոց՝ Քրիստոսի, հապա իրենց որովայնին, եւ անմեղներուն սիրտերը կը խարեն բարի խօսքերով ու գովեստներով: **19** Քանի որ ձեր հնազանդութիւնը բոլորին ծանօթ է, ես ալ ձեզի համար ուրախ եմ. բայց նաեւ կ'ուզեմ՝ որ դուք իմաստուն ըլլաք բարիին հանդեպ, եւ աննենգ՝ չարին: **20** Եւ խաղաղութեան Աստուածը շուտով պիտի շախչախւ Սատանան ձեր ոտքերուն տակ: Մեր Տերոց՝ Ցիտու Քրիստոսի շնորհը ձեզի հետ: **21** Տիմոթէոս՝ իմ գործակիցս, եւ Ղուկիոս, Յասոն ու Սոփապատրոս՝ իմ ազգականներս, կը բարեւեն ձեզ: **22** (Ես ալ՝ Տերտիփոս, որ գրեցի այս նամակը, կը բարեւեմ ձեզ Տերոջմով: ) **23** Գայիոս՝ իմ եւ ամբողջ Եկեղեցին հիւրենկալը՝ կը բարեւէ ձեզ: Երաստոս՝ քաղաքին գանձապետը՝ կը բարեւէ ձեզ, նաեւ Կուլարտոս Եղայրը: **24** Մեր Տերոց՝ Ցիտու Քրիստոսի շնորհը ձեր բոլորին հետ: Ամէն: **25** Եւ հիմա՝ անոր, որ կարող է ձեզ ամրացնել՝ իմ աւետարանիս ու Ցիտու Քրիստոսի քարոզութեան համածայն, այն խորհուրդին յայտնութեան համածայն՝ որ լուրթեան մեջ մնացած եր դարերու ժամանակներէն ի վեր, (անոն ց166) **26** բայց հիմա բացայացի եղաւ ու Մարգարեներուն գիրքերով - յալիտենական Աստուծոյ հրամանին համածայն - բոլոր հեթանոսներուն գիտուեցաւ՝ հաւատթի հնազանդութեան համար, (անոն ց166) **27** միանկար



# ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ

**1** Պողոս, կանչուած Աստուծոյ կամբով՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ ըլլալու, ու Սոսթենես եղբայրը, **2** Կորնթոսի մէջ եղած Աստուծոյ եկեղեցին, անոնց՝ որ Քրիստոս Յիսուսով սրբացած են, կանչուած՝ սուրբեր ըլլալու բոյր անոնց հետ, որ ամէն տեղ կը կանչեն մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի անունը, թէ իրենց եւ թէ մեր Տէրոց. **3** շնորհիք ու խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմ՝ մեր Յօրմէն, եւ Տէր Յիսուս Քրիստոսի՛: **4** Ամէն ատեն շնորհակալ կ'ըլլամ իմ Աստուծմ՝ ձեզի համար, քանի որ Աստուծոյ շնորհը տրուած է ձեզի Քրիստոս Յիսուսով, **5** ու դուք ամէն քանի մէջ հարստացած էք անով՝ ամէն խօսրով եւ ամէն զիտութեամբ: **6** Այսպէս՝ Քրիստոսի վկայութիւնը հաստատուեցաւ ձեր մէջ, **7** որպէսզի ոչ մէկ շնորհ պակսի ձեզի, մինչ կը սպասէք մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի յայտնութեան: **8** Ինք նաեւ պիտի հաստատէ ձեզ մինչեւ վախճանը, որ անմեղադրելի ըլլաք մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի օրը: **9** Հաւատարիմ է Աստուծած, որու միջոցով կանչուեցաք հաղորդակից ըլլալու իր Որդիին, մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի: **10** Կ'աղաշէն ձեզի, եղբայրներ, մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի անունով, որ դուք բոլորդ ունենաք նոյն խօսքը, ու պառակտումներ չըլլան ձեր մէջ. հապա հաստատուած ըլլաք նոյն միտքով ու նոյն դատումնով: **11** Որովհետեւ, եղբայրներս, ձեր մասին բացայատուեցաւ ինծի Քրուէի տունեն եղողներէն՝ թէ կրիւներ կան ձեր մէջ: **12** Յիմա սա կ'ըսեմ ձեզի. իբր թէ ձեզմէ իւրաքանչիւր կ'ըսէ. «Ես Պողոսեան եմ», կամ. «Ես Ապողոսեան եմ», կամ. «Ես Կենիասեան եմ», կամ. «Ես Քրիստոսեան եմ»: **13** Միթէ Քրիստոս բաժնուած է. միթէ Պողոն խաչուեցաւ ձեզի համար, կամ թէ Պողոսի անունով մկրտուեցաք: **14** Շնորհակալ կ'ըլլամ Աստուծմ, որ ձեզմէ ոչ մէկը մկրտեցի, քայլ միայն Կրիստոսը եւ Գայիոսը. որպէսզի ոչ մէկը ըսէ **15** թէ ես մկրտած եմ իմ անունովս: **16** Ստեփանասի ընտանիքն ալ մկրտեցի: Չեմ զիտեր ամենեւին՝ թէ այ ուրիշ մէկը մկրտեցի: **17** Որովհետեւ Քրիստոս դրկեց զիս ոչ թէ մկրտելու, հապա աւետարանելու.

բայց ոչ խօսքերու իմաստութեամբ, որպէսզի Քրիստոսի խաչը ընդունայն չըլլայ: **18** Արդարեւ խաչին քարոզութիւնը յիմարութիւն է անոնց համար՝ որ կը կորսուին, իսկ մեզի համար՝ որ փրկուած ենք՝ Աստուծոյ գօրութիւնն է: **19** Որովհետեւ գրուած է. «Իմաստուններուն իմաստութիւնը պիտի կորսնցնեմ, ու խելացիններուն խելքը պիտի ջնշեմ»: **20** Ո՞ւր է իմաստունը, ո՞ւր է դայիրը, ո՞ւր է այս աշխարհի վիճաբանողը. միթէ Աստուծած շիմարացնց այս աշխարհի իմաստութիւնը: (անո ց165) **21** Արդարեւ՝ քանի աշխարհը իր իմաստութեամբ չճանչցաւ Աստուծած՝ անոր իմաստութեան մէջ, Աստուծած բարեհանցաւ քարոզութեան յիմարութեամբ փրկել անոնք՝ որ կը հաւատան. **22** Որովհետեւ Յրեանները նշան կը պահանջեն, եւ Յոյները յիմաստութիւն կը փնտռեն, **23** իսկ մենք կը քարոզենք խաչեալ Քրիստոսը, զայրակղութիւն՝ Յրեաններուն, ու յիմարութիւն՝ Յոյներուն. **24** բայց անոնց որ կանչուած են, թէ Յրեաններուն եւ թէ Յոյներուն, Քրիստոսը՝ Աստուծոյ գօրութիւնը եւ Աստուծոյ իմաստութիւնը. **25** Որովհետեւ Աստուծոյ յիմարութիւնը մարդոցմէ աւելի իմաստուն է, եւ Աստուծոյ տկարութիւնը մարդոցմէ աւելի ուժեղ է: **26** Արդարեւ դուք կը տեսնէք ձեր կոչումը, եղբայրներ, թէ ինչպէս ոչ թէ շատ իմաստուններ՝ մարմինի համեմատ, շատ զօրաւորներ, շատ ազնուականներ կանչուեցան, **27** հապա Աստուծած ընտրեց աշխարհի յիմարները՝ որպէսզի ամօթահար ընէ իմաստունները: Աստուծած ընտրեց աշխարհի տկարները՝ որպէսզի ամօթահար ընէ հզօրները. **28** Աստուծած ընտրեց աշխարհի ստորինները, անարգուածներն ու բան մը չեղողները, որպէսզի ոչնչացնէ բան մը եղողները. **29** որպէսզի ոչ մէկ մարմին պարծենայ Աստուծոյ առջեւ: **30** Բայց դուք Քրիստոս Յիսուսով անկէ եք, որ Աստուծմ՝ մեզի համար իմաստութիւն, արդարութիւն, սրբութիւն եւ ազատագրութիւն եղաւ. **31** որպէսզի, ինչպէս գրուած է. «Ո՞վ որ պարծենայ, թող պարծենայ Տէրոցմնվ»:

**2** Ու ես, եղբայրներ, երբ եկայ ձեզի, չեկայ խօսքի կամ իմաստութեան գերազանցութեամբ՝ հոչակելու ձեզի Աստուծոյ

վկայութիւնը. 2 որովհետեւ որոշեցի ուրիշ որեւէ բան չգիտնալ մեջ, բայց միայն Յիսուս Քրիստոսը, եւ զայն՝ խաչուած: 3 Ես ձեզի հետ եղայ տկարութեամբ, ահով ու շատ դրով. 4 Եւ իմ խօսքս ու քարոզութիւնս՝ ոչ թէ մարդկային իմաստութեան համոզիչ խօսքերով էին, հապա՝ Հոգիին եւ զօրութեան ապացոյցով. 5 որպէսզի ձեր հաւատքը ըլլայ ոչ թէ մարդոց իմաստութեամբ, հապա՝ Աստուծոյ զօրութեամբ: 6 Սակայն կատարեալներուն կը խօսինք իմաստութեան մասին. բայց ոչ այս աշխարհի, ոչ այս աշխարհի ոչնչացող իշխաններուն իմաստութեան մասին, (այօն ց165) 7 հապա՝ Աստուծոյ խորիրդաւոր եւ ծածկուած իմաստութեան մասին կը խօսինք, որ Աստուծած դարերէն առաջ սահմանեց մեր փառքին համար: (այօն ց165) 8 Այս աշխարհի իշխաններէն ոչ մէկը ճանչցաւ զայն. բանի որ եթէ ճանչցած ըլլային, չէին խաչեր փառքի Տէրը: (այօն ց165) 9 Բայց ինչպէս գրուած է. «Աչք չէ տեսեր, ականջ չէ լսեր, ոչ ալ մարդու սիրտին մէջ մտեր են այն բաները, որ Աստուծած պատրաստած է զինք սիրողներուն»: 10 Սակայն Աստուծած զանոնք յայտնած է մեզի իր Հոգիով, որովհետեւ Հոգին կը զննէ բոլոր բաները, մինչեւ անզամ Աստուծոյ խորունկ բաները: 11 Արդարեւ ովկ գիտէ մարդուն բաները, բայց միայն մարդուն հոգին՝ որ իր մէջն է. նոյնպէս ալ ոչ մէկը գիտէ Աստուծոյ բաները, այլ միայն Աստուծոյ Հոգին: 12 Իսկ մենք ստացանք ոչ թէ այս աշխարհի հոգին, հապա այն Հոգին՝ որ Աստուծմէ է. որպէսզի մենք գիտնանք այն բաները՝ որ Աստուծած շնորհեց մեզի. 13 նաեւ անոնց մասին կը խօսինք, ոչ թէ այն խօսքերով՝ որ մարդկային իմաստութիւնը կը սորվեցնէ, հապա Հոգիին սորվեցուցածներով, համեմատելով հոգեւոր բաները հոգեւորի հետ: 14 Իսկ շնչաւոր մարդը շընդունիր Աստուծոյ Հոգիին բաները, որովհետեւ անոնք իրեն համար յիմարութիւն են, ոչ ալ կրնայ հասկնալ, բանի որ կը զննուին հոգեւոր կերպով: 15 Բայց ան որ հոգեւոր է՝ կը զննէ ամեն բան, սակայն ինք կը զննուի ոչ մէկն: 16 Որովհետեւ ովկ գիտցաւ Տէրոց միտքը, որ սորվեցնէ անոր. բայց մենք ունինք Քրիստոսի միտքը:

**3** Բայց ես, եղբայրներ, չկրցայ խօսիլ ձեզի՝ որպէս հոգեւորներու, հապա որպէս մարմնաւորներու, նոյնիսկ որպէս Քրիստոսով երախաններու: 2 Ձեզ սնուցանեցի կաթոնվ, ոչ թէ կերակուրով. որովհետեւ մինչեւ հիմա չէիք կրնար հանդուրժել, եւ ոչ իսկ ներկայիս կրնաք, բանի որ տակաւին մարմնաւոր էք: 3 Արդարեւ, բանի տակաւին նախանձ, կրի եւ բաժանումներ կան մտեր մէջ, միթէ մարմնաւոր չէք ու մարդկօրէն չէք ընթանար: 4 Որովհետեւ երբ ձեզմէ մէկը ըսէ. «Ես Պողոսեան եմ», եւ միւսը. «Ես Ապօռուսեան եմ», միթէ մարմնաւոր չէք: 5 Իսկ ովկ է Պողոս, կամ ովկ է Ապօռոս. լոկ սպասարկուներ, որոնցմով դուք հաւատացիք՝ ինչպէս Տէրը տուաւ անոնցմէ իւրաքանչիւրին: 6 Ես տնկեցի, Ապօռոս ջրեց, բայց Աստուծած աճեցուց: 7 Ուստի ոչ տնկողը բան մըն է, եւ ոչ ջրողը, հապա Աստուծած՝ որ աճեցուց: 8 Ուրեմն տնկողն ու ջրողը մէկ են, եւ իւրաքանչիւրը պիտի ստանայ իր վարձատրութիւնը՝ իր աշխատանքին համեմատ. 9 որովհետեւ մենք Աստուծոյ գրծակից ենք. որով Աստուծոյ մշակութիւնն էք, Աստուծոյ շինուածքն էք: 10 Աստուծոյ շնորհին համեմատ՝ որ տրուեցաւ ինծի, հիմ որի իմաստուն ճարտարապետի մը պէս, բայց ուրիշ մը կը շինէ անոր վրայ. սակայն իւրաքանչիւրը թող զգուշանայ թէ ինչպէս կը շինէ անոր վրայ: 11 Արդարեւ ոչ մէկը այլ ուրիշ հիմ կրնայ դնել՝ դրուածէն զատ, որ Յիսուս Քրիստոսն է: 12 Եթէ մէկը այս հիմին վրայ շինէ ոսկիով, արծաթով, պատուական քարերով, փայտով, խարով, խոզանով, 13 իւրաքանչիւրին գործը բացայաց պիտի ըլլայ. բանի որ օրը պիտի բացայացտէ, որովհետեւ կրակով պիտի յայտնուի եւ իւրաքանչիւրին գործին ինչպէս ըլլալը կրակը պիտի փորձարկէ: 14 Եթէ մէկուն գործը՝ որ շինած է անոր վրայ՝ մնայ, ինք վարձատրութիւն պիտի ստանայ. 15 Եթէ մէկուն գործը այրի՝ պիտի կորսնցնէ, իսկ ինք պիտի փրկուի, սակայն իբր թէ կրակի մէջէն: 16 Չէք գիտեր թէ դուք Աստուծոյ տաճարն էք, եւ Աստուծոյ Հոգին կը բնակի ձեր մէջ: 17 Եթէ մէկը ապականէ Աստուծոյ տաճարը, Աստուծած ալ պիտի բանդէ զինք. որովհետեւ Աստուծոյ տաճարը սուլը է, եւ դուք էք այդ տաճարը: 18 Ոչ մէկը թող խարէ ինքզինք: Եթէ ձեզմէ

մԵկը կը կարծէ իմաստուն ըլլալ այս աշխարհի մԵց, թող յիմար դաշնայ՝ որպեսզի իմաստուն ըլլայ: (այս ց165) 19 Որովհետեւ այս աշխարհի իմաստութիւնը՝ Աստուծոյ քով յիմարութիւն է. քանի որ գորուած է. «Ան իմաստունները կը քոնԵ իրենց խորամանկութեան մԵց»: 20 Եւ դարձեալ. «ՏԵրը գիտէ իմաստուններուն մտածումները՝ որ փուռ են»: 21 Յետեւաբար ոչ մԵկը թող պարծենայ մարդոցմով. 22 որովհետեւ ամեն քան ձերն է. թ՛ Պողոս, թ՛ Ապողոս, թ՛ Կեփաս, թ՛ աշխարհը, թ՛ կեանքը, թ՛ մահը, թ՛ ներկայ քանները եւ թ՛ գալիքները: Ամեն քան ձերն է. 23 դուք ալ Քրիստոսին եք, ու Քրիստոս՝ Աստուծոյ:

**4** Մարդիկ թող սեպեն մեզ՝ որպես Քրիստոսի սպասաւորներն ու Աստուծոյ խորհուրդներուն տնտեսները: 2 Իսկ տնտեսէ մը կը պահանջուի որ հաւատարիմ գտնուի: 3 Բայց ինծի համար չնշին քան է որ դատուիմ ձեզմէ, կամ մարդոց դատաստաննեն. նոյնիսկ ես չեմ դատեր զիս. 4 (որովհետեւ ես ոչինչնվ գիտակից եմ իմ մասին. բայց ոչ թէ ասով կ'արդարանամ) հապա զիս դատողը՝ Տէրն է: 5 Յետեւաբար ատենէն առաջ մի դատէք՝ մինչեւ որ Տէրը գայ. ինք պիտի լուսաւորէ խաւարին գաղտնիքը ու երեւան պիտի հանէ սիրտերուն ծրագիրները, եւ այն ատեն իւրաքանչիւրը գովեստ պիտի ունենայ Աստուծմէ: 6 Այս քանները, եղբայրներ, օրինակով մը կիրարկեցի՝ ինծի եւ Ապողոսի՝ ձեզի համար, որ դուք մԵզմով սորվիք գորուածէն աւելի քան մը շմտածել մարդոց մասին, որպեսզի ձեզմէ ոչ մԵկը հպարտանայ մԵկուն համար ուրիշի մը դէմ: 7 Որովհետեւ ովէ ան՝ որ տարբեր կ'ընԵ քեզ ուրիշներն, եւ ինչ ունիս՝ որ չես ստացած. ու եթէ ստացար, ինչո՞ւ կը պարծենաս՝ իբր թէ ստացած չըլլաս: 8 Արդեն յագեցած եք, արդէն հարուստ եք, առանց մեզի թագաւորեցիք. ու երանի թէ թագաւորեիք, որպեսզի մԵնք ալ թագաւորեինք ձեզի հետ, 9 քանի որ կը կարծեմ թէ Աստուած յետիններ ըրաւ մԵզ՝ առաքեաներս, մահապարտներու պէս. որովհետեւ տեսարան եղանք աշխարհին, իրեշտակներուն ու մարդոց: 10 Մենք յիմարներ ենք Քրիստոսի համար, իսկ դուք՝ իմաստուններ Քրիստոսով: Մենք՝ տկար,

բայց դուք՝ ուժեղ: Դուք՝ փառաւորուած, իսկ մԵնք՝ անպատուուած: 11 Մինչեւ այս ժամը թ՛ կ'անօթենանք, թ՛ կը ծարաւանանք, թ՛ մերկ կը մնանք, թ՛ կը կրփահարուինք, թ՛ որոյ բնակավայր չունինք, 12 թ՛ ալ կը տքնինք՝ մեր ձեռքերով գործելով: Երբ մեզ հեզնեն՝ կ'օրինենք. երբ հալածն՝ կը հանդուրժենք. 13 Երբ հայիոյեն՝ կ'աղաչենք: Աշխարհի ալտեղութիւնը դարձանք, բոլորին աւելցուք՝ մինչեւ հիմա: 14 Այս քանները կը գրեմ՝ ոչ թէ ձեզ ամշցնելու համար, հապա կը խրատեմ ձեզ՝ սիրելի զաւակներուս պէս: 15 Որովհետեւ՝ նոյնիսկ եթէ դուք տասը հազար վարժապետներ ունենաք Քրիստոսով, ոչ թէ շատ հայրեր ունիք. քանի որ Քրիստոս Յիսուսով ես ծնայ ձեզ՝ աւետարանին միջոցով: 16 Ուրեմն կ'աղաչեմ ձեզի, նմանեցէք ինծի: 17 Ասոր համար ձեզի դրկեցի Տիմոթեոսը, որ սիրելի զաւակս է, ու հաւատարիմ է Տէրոշմով. ան պիտի վերյիշեցնէ ձեզի իմ ճամբաներս՝ որ Քրիստոսի մԵց են, ինչպէս ամենուեք բոլոր եկեղեցիներուն մԵց կը սորվեցնեմ: 18 Ոմանք հպարտացան, որպես թէ ես պիտի չզամ ձեզի: 19 Բայց շուտով պիտի զամ ձեզի, եթէ Տէրը կամենայ, եւ պիտի հասկնամ ոչ թէ հպարտացողներուն խօսքերը, հապա զօրութիւնը: 20 Որովհետեւ Աստուծոյ թագաւորութիւնը ոչ թէ խօսքով է, հապա զօրութեամբ: 21 Ինչպէս կ'ուզէք. զաւազանով զամ ձեզի, թէ սիրով եւ հեզութեան հոգիով:

**5** Առհասարակ կը լսուի թէ ձեր մԵց պոռնկութիւն կայ. եւ այնպիսի պոռնկութիւն՝ որ հեթանոսներուն մԵց իսկ չկայ, որպես թէ մԵկը ունենայ իր հօր կինը: 2 Ու դուք հպարտացած եք, փոխանակ սզալու, որպեսզի ձեր մԵշտն վերցուի ան՝ որ այս արարքը կատարեց: 3 Արդարեւ ես - թէպէտ մարմինով բացակայ եմ, բայց հոգիով՝ ներկայ - արդէն իսկ դատեցի այսպիսի արարք գործողը, որպես թէ ներկայ ըլլարով: 4 Մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի անունով, երբ հաւաքուիք՝ դուք եւ իմ հոգիս, մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի զօրութեամբ, 5 մատնեցէք այդպիսի մԵկը Սատանային՝ մարմինին աւերումին համար, որպէսզի հոգին փրկուի Տէր Յիսուսի օրը: 6 Այդ ձեր պարծանքը լաւ չէ: Չըք գիտեր թէ քիչ

մը խմորը՝ կը խմորէ ամբողջ զանգուածը: 7 Ուրեմն մաքրուեցէք իին խմորէն՝ որպէսզի ըլլաք նոր զանգուած մը, քանի որ անխմոր էք: Որովհետեւ Քրիստոս՝ մեր զատիկը՝ զոհուեցաւ մեզի համար. 8 հետեւաբար տօն կատարենք՝ ոչ թէ իին խմորով, ոչ ալ չարամտութեան եւ չարութեան խմորով, հապա անկեղծութեան ու ճշմարտութեան անխմոր հացով: 9 Գրեցի ձեզի նամակին մէջ, որ չարաբերիք պոռնկողներուն հետ: 10 Սակայն ոչ անշուշտ այս աշխարհի պոռնկողներուն, կամ կրապաշտներուն հետ. այլապէ՝ պարտաւոր պիտի ըլլայիք աշխարհէն դուրս ելլեք: 11 Իսկ իհմա գրեցի ձեզի որ չարաբերիք, եթէ ոեւէ մէկը՝ որ եղայր կը կոչուի՝, ըլլայ պոռնկոդ, կամ ազահ, կամ կրապաշտ, կամ հեզնոդ, կամ արբեցոյ, կամ յափշտակոդ այդպիսի մարդու հետ մի ուտէք անգամ: 12 Որովհետեւ ինչ պէտք ունիմ դատելու դուրսիները. միթէ դուք չէք դատեր ներսինները. 13 իսկ Աստուած պիտի դատէ դուրսինները: Ուստի վերցուցէք չարը ձեր մէշեն:

6 Եթէ ձեզմէ մէկը իսնդիր մը ունենայ ուրիշի մը հետ, միթէ կը յանդգնի անարդարներուն առջեւ դատուիլի, եւ ոչ թէ սուլրբերուն առջեւ: 2 Չէք գիտեր թէ սուլրբերը պիտի դատեն աշխարհը. ու եթէ աշխարհը կը դատուի ձեզմէ, դուք արժանի չէք դատելու չնչին իսնդիրները: 3 Չէք գիտեր թէ մենք պիտի դատենք հրեշտակները. հապա որչափ աւելի այս կեանքին բաները: 4 Ուրեմն եթէ դատեր ունիք, այս կեանքի բաներուն համար, դատաւոր նշանակեցէք եկեղեցին անարգները: 5 Ձեզ ամշցնելու համար կ'ըսեմ. իրաւ իմաստուն մը չկայ ձեր մէջ, ոչ իսկ մէկ հատ, որ կարենայ վճռել իր եղբայրներուն միջեւ: 6 Յապա եղբայր՝ եղբօր հետ դատ կը վարէ, այն ալ՝ անհաւատներուն առջեւ: 7 Ուրեմն արդէն ծանր յանցանք մը կայ ձեր մէջ, քանի որ իրարու հետ դատեր ունիք. ինչո՞ւ փոխարէնը դուք չէք անիրաւուիր. ինչո՞ւ փոխարէնը դուք գրկանք չէք կրեր: 8 Նոյնիսկ դուք կ'անիրաւէք ու կը գրկէք, այն ալ՝ եղբայրներուն. 9 չէք գիտեր թէ անիրաւները պիտի չժառանգեն

Աստուծոյ թագաւորութիւնը: Մի մոլորիք. ոչ պոռնկողները, ոչ կրապաշտները, ոչ շնացողները, 10 ոչ իգացեալները, ոչ արուագետները, ոչ զողերը, ոչ ազահները, ոչ արբեցողները, ոչ հեզնողները, ոչ ալ յափշտակողները պիտի ժառանգեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը: 11 Եւ ձեզմէ ոմանք այդպիսիներ էին. բայց լուացուեցաք, բայց սրբացաք, բայց արդարացաք Տէր Յիսուսի անունով ու մեր Աստուծոյն Յոգիով: 12 Ամէն բան ինծի արտօնուած է, բայց ամէն բան օգտակար չէ: Ամէն բան ինծի արտօնուած է, բայց ես ոչ մէկուն իշխանութեան տակ պիտի ըլլամ: 13 Կերակուրները փորին համար են, փորն ալ՝ կերակուրներուն. բայց Աստուած ասիկայ այ, անոնք ալ պիտի ոչնչացնէ: Իսկ մարմինը պոռնկութեան համար չէ, հապա՝ Տէրոց, ու Տէրը՝ մարմինին համար: 14 Եւ Աստուած՝ որ յարուցանեց Տէրը, պիտի յարուցանե նաեւ մեզ՝ իր զօրութեամբ: 15 Չէք գիտեր թէ ձեր մարմինները Քրիստոսի անդամներն են: Ուրեմն Քրիստոսի անդամները առնելով պոռնիկի անդամներ ընեմ: Ամենեւին: 16 Չէք գիտեր թէ ան որ պոռնիկի կը միանայ, անոր հետ մէկ մարմին կ'ըլլայ. քանի որ Գիրքը կ'ըսէ. «Երկութք պիտի ըլլան մէկ մարմին»: 17 Իսկ ան որ Տէրոց կը միանայ, անոր հետ մէկ հոգի կ'ըլլայ: 18 Փախէք պոռնկութենեն: Ամէն մեղք՝ որ մարդ կը գործէ, իր մարմիննեն դուրս է. բայց ան որ կը պոռնիկի, կը մեղանչէ իր մարմինին դէմ: 19 Չէք գիտեր թէ ձեր մարմինը տաճարն է Սուլր Յոգիին՝ որ ձեր մէջն է. զայն Աստուծմէ ստացաք, եւ դուք ձեզի չէք պատկանիր, 20 քանի որ մեծ գինով մը գնուեցաք. ուստի փառաւորեցէք Աստուած ձեր մարմինին ու ձեր հոգիին մէջ, որոնք կը պատկանին Աստուծոյ:

7 Ուրեմն, ինչ կը վերաբերի այն բաներուն՝ որոնց մասին գրեցիք ինծի, լաւ է մարդուն համար՝ որ կնոջ չմերձենայ: 2 Բայց պոռնկութենեն խուսափելու համար՝ իւրաքանչիւրը թող ունենայ իր կինը, եւ ամէն կին թող ունենայ իր ամուսինը: 3 Ամուսինը թող հատուցան կնոջ ինչ որ կը պարտի, նմանապէս կինն ալ՝ իր ամուսինին: 4 Կինը իշխանութիւն չունի իր մարմինին վրայ,

հապա՝ ամուսինը. նմանապէս ամուսինն ալ իշխանութիւն չունի իր մարմինին վրայ, հապա՝ կինը: 5 Մի զրկէք զիրար, բայց միայն համաձայնութեամբ՝ ատենի մը համար, որ դուք ձեզ աղօթքի յատկացնէք ու դարձեալ գաք իրարու քով, որպէսզի Սատանան չփորձէ ձեզ՝ ձեր անժուժկալութեան համար: 6 Ասիկա կ'ըսեմ՝ արտօնելով, ոչ թէ հրամայելով: 7 Որովհետեւ կ'ուզէի որ բոլոր մարդիկ ըլլային ինծի պէս. բայց իրաքանչիւրը ունի իր յատուկ շնորհը Աստուծմէ, մէկը՝ այսպէս, իսկ միւրը՝ այնպէս: 8 Ուստի կ'ըսեմ ամուրիներուն եւ այրիներուն. «Լաւ կ'ըլլայ անոնց համար՝ եթէ մնան ինծի պէս»: 9 Բայց եթէ ժուժկալութիւն չունին՝ թող ամուսնանան. որովհետեւ աւելի լաւ է ամուսնանալ՝ քան բորբոքիլ: 10 Իսկ ամուսնացածներուն կը հրամայեմ, ոչ թէ ես, հապա՝ Տէրը. «Կինը թող չզատուի իր ամուսինն, 11 (իսկ եթէ զատուի ալ՝ թող մնայ անամուսին, կամ հաշտուի իր ամուսինին հետ, ) եւ ամուսինը թող չզգէ իր կինը»: 12 Բայց միւսներուն նս կ'ըսեմ, ոչ թէ Տէրը. «Եթէ երբայ մը ունենայ անհաւատ կին մը եւ անոր հաճելի ըլլայ բնակիլ իրեն հետ, թող չզգէ զայն»: 13 Եւ կին մը որ ունի անհաւատ ամուսին մը, եթէ անոր հաճելի ըլլայ բնակիլ իրեն հետ, թող չզգէ զայն»: 14 Որովհետեւ անհաւատ ամուսինը սրբացած է կնոշմով, եւ անհաւատ կինը սրբացած է ամուսինով: Այլապէս՝ ձեր զաւակները անմաքուր պիտի ըլլային. բայց հիմա սուրբ են: 15 Իսկ եթէ անհաւատը զատուի՝ թող զատուի: Եղբայր մը կամ քոյր մը ստրուկ չէ այդպիսի պարագաներու մէջ. սակայն Աստուծ կանչեց մեզ խաղաղութեան: 16 Որովհետեւ դուն ինչ գիտես, կին. թերեւս պիտի փրկես ամուսինը: Կամ դուն ինչ գիտես, մարդ. թերեւս պիտի փրկես կինը: 17 Այլապէս՝ ինչպէս Տէր բաշխեց իրաքանչիւրին, ինչպէս Աստուծ կանչեց իրաքանչիւրը, այնպէս թող ընթանայ: Ես այսպէս կը պատուիրեմ բոլոր նկեղեցիներուն մէջ: 18 Եթէ թլփատուած մէկը կանչուեցաւ հաւատքի, թող անթլփատ չդառնայ: Եթէ մէկը կանչուեցաւ անթլփատութեան մէջ, թող չթլփատուի: 19 Որովհետեւ թլփատութիւնը բան մը չէ, եւ անթլփատութիւնն ալ բան մը չէ, հապա Աստուծոյ պատուիրաններուն

պահպանումն է Եականը: 20 Իւրաքանչիւրը ինչ կոչումի մէջ որ կանչուեցաւ, թող մնայ անոր մէջ: 21 Ստրուկ Եիր երբ կանչուեցար. հոգ մի ըներ այդ մասին. բայց եթէ կրնաս ազատագրուիլ, առաւելապէս օգտուէ առիթն: 22 Որովհետեւ նվ որ կանչուած է Տէրոջմով՝ ստրուկ ըլլալով, Տէրոց ազատագրեալն է. նմանապէս նվ որ կանչուած է՝ ազատ ըլլալով, Քրիստոսի ստրուկն է: 23 Դուք գնուեցաք մեծ գինով մը. մի ըլլաք մարդոց ստրուկ: 24 Եղբայրներ, իրաքանչիւրը ինչ վիճակի մէջ որ կանչուեցաւ, թող մնայ անոր մէջ՝ Աստուծոյ հետ: 25 Կոյսերուն մասին Տէրոջմն հրաման մը չունիմ. սակայն կը յայտնեմ իմ դատումս, իբր մէկը՝ որ ողորմութիւն գտած է Տէրոջմն՝ հաւատարիմ ըլլալու: 26 Ուրեմն ես կը կարծեմ թէ սա լաւ է ներկայ հարկադրանքին պատճառով, այսինքն լաւ է մարդու մը՝ որ մնայ ինչպէս որ է»: 27 Կապուած ես կնոշմէ մը. մի փնտռեր կին: 28 Իսկ եթէ ամուսնանաս՝ չեն մեղանչեր. ու եթէ կոյսը ամուսնանայ՝ չի մեղանչեր: Բայց այդպիսիները մարմինի մէջ տառապանք պիտի ունենան. իսկ ես կ'ուզեմ ինայել ձեզի: 29 Բայց սա կ'ըսեմ, եղբայրներ, թէ ժամանակը կարծ է: Ալ անոնք որ կին ունին, այնպէս ըլլան՝ որպէս թէ չունին. 30 անոնք որ կու լան՝ որպէս թէ չեն լար. անոնք որ կ'ուրախանան՝ որպէս թէ չեն ուրախանար. անոնք որ կը գնեն՝ որպէս թէ ոչ մէկ բանի տիրացած են. 31 Եւ անոնք որ այս աշխարհը կ'օգտագործն՝ որպէս թէ չեն չարաշահեր. որովհետեւ այս աշխարհի կերպարը կ'անցնի: 32 Բայց ես կ'ուզէի որ դուք անհոգ ըլլաք. որովհետեւ ամուրին կը հոգայ Տէրոց բաները, թէ ինչպէս հաճեցնէ Տէրը: 33 Իսկ ամուսնացածը կը հոգայ աշխարհի բաները, թէ ինչպէս հաճեցնէ իր կինը: 34 Նոյնպէս տարբերութիւն կայ ամուսնացած կնոշ եւ կոյսին միջեւ. չամուսնացած կինը կը հոգայ Տէրոց բաները, որպէսզի ինք սուրբ ըլլայ մարմինով ու հոգիով. իսկ ամուսնացած կինը կը հոգայ աշխարհի բաները, թէ ինչպէս հաճեցնէ իր ամուսինը: 35 Ասիկա կ'ըսեմ ձեր օգուտին համար. ոչ թէ ծուղակ ձգելու ձեր վրայ՝ հապա վայելչութեան համար, որպէսզի

ձեր ուշադրութիւնը դարձնեք Տէրոց՝ առանց մտացիր ոլլալու: **36** Իսկ եթէ մեկը կը կարծէ թէ անվայելութեամբ կը վերաբերի իր կոյսին հանդեպ, եթէ անցնի անոր ամուսնութեան տարիքը, եւ պարտաւոր է, թող ընէ ինչ որ կ'ուզէ, չի մեղանչեր. թող ամուսնանան: **37** Սակայն ան որ հաստատ կը կենայ իր սիրտին մէջ ու հարկադրանք չունի, հապա կ'իշխէ ինքնիր կամքին վրայ եւ վճռած է իր սիրտին մէջ՝ որ պահէ իր կոյսը, լայ կ'ընէ: **38** Ուստի ան որ կ'ամուսնացնէ իր կոյսը”, լայ կ'ընէ. իսկ ան որ չ'ամուսնացներ, աւելի լայ կ'ընէ: **39** Կինը կապուած է այնքան ատեն որ իր ամուսինը կ'ապրի. բայց եթէ իր ամուսինը մեռնի, ազատ է ամուսնանալը՝ որու հետ որ ուզէ, միայն թէ՛ Տէրոջմով: **40** Սակայն իմ դատումնվ՝ ան աւելի երջանիկ կ'ոլլայ եթէ մնայ այդպէս. եւ կը կարծեմ թէ ես ալ ունիմ Աստուծոյ Յոգին:

**8** Այժմ, ինչ կը վերաբերի կուռքերուն զոհուած քաններուն, գիտենք թէ բոլորս ալ գիտութիւն ունինք: Գիտութիւնը կը հպարտացնէ, բայց սէրը կը շինէ: **2** Եթէ մեկը կը կարծէ թէ բան մը գիտէ, դեռ ոչինչ գիտէ այնպէս՝ ինչպէս պէտք է գիտնալ: **3** Սակայն եթէ մեկը կը սիրէ Աստուած, ինք ճանչցուած է անվէ: **4** Ուրեմն, ինչ կը վերաբերի կուռքերուն զոհուած քանները ուտելու, գիտենք թէ կուռքը ոչինչ է աշխարիի մէջ, եւ թէ ուրիշ ուել Աստուած չկայ՝ մէկէն զատ: **5** Քանի որ՝ թէեւ ըլլան աստուած կոչուածներ, թէ երկինքը եւ թէ երկրի վրայ, (ինչպէս կան շատ աստուածներ ու շատ տէրեր, ) **6** մենք ունինք մէկ Աստուած՝ Յայրը, որմէ են բոլոր քանները, եւ մենք՝ անոր կը պատկանինք”, ու մէկ Տէր՝ Յիսուս Քրիստոս, որով գոյութիւն ունին” բոլոր քանները, եւ մենք՝ անով կամք: **7** Բայց բոլորը չունին այս գիտութիւնը. որովհետեւ ոմանք՝ մինչեւ իհմա խղճմանքի հարց ունենալով կուռքի մասին՝ կ'ուտեն զանոնք որպէս կուռքի զոհուած քան. եւ իրենց խղճմանքը կը պիծուի՝ քանի որ տկար է: **8** Սակայն կերակուրը չէ որ կը մօտեցնէ մեզ Աստուծոյ”. քանի որ ոչ առաստութեան մէջ կ'ըլլանք՝ եթէ ուտենք, ոչ ալ կարօտութեան մէջ կ'ըլլանք՝ եթէ չուտենք: **9** Բայց զգուշացէք որ ձեր այս ազատութիւնը տկարներուն սայթաբում չըլլայ: **10** Քանի որ եթէ

մէկը տեսնէ քեզ՝ որ գիտութիւն ունիս, սեղան նստած” կոհատունի մէջ, այդ տկար եղողին խղճմանքը պիտի չխրախուսուի՝ ուտել այն բաները՝ որ կուռքերուն զոհուած են. **11** Եւ քու գիտութեամբ՝ այդ տկար եղբայրը պիտի կորսուի, որուն համար Քրիստոս մեռաւ: **12** Իսկ երբ այսպէս կը մեղանչէք եղբայրներուն դէմ ու կը վիրաւորէք անոնց տկար խղճմանքը, կը մեղանչէք Քրիստոսի դէմ: **13** Ուստի եթէ կերակուրը կը գայթակղեցնէ եղբայրս, յաւէտ միս պիտի չուտեմ” որպէսզի չգայթակղեցնեմ եղբայրս: (աժօն ց165)

**9** Միթէ ես առաքեալ չեմ. միթէ ես ազատ չեմ.

միթէ աչքերովս չտեսայ Յիսուս Քրիստոսը՝ մեր Տէրը. դուք իմ գործս չէք Տէրոջմով: **2** Նոյնիսկ եթէ ուրիշներուն առաքեալ չըլլամ, գոնէ ծեզի համար՝ եմ. որովհետեւ իմ առաքելութեանս կնիքը դուք եք Տէրոջմով: **3** Սա է իմ ջատագովականս անոնց՝ որ կը հարցաքննեն զիս. **4** «Միթէ մենք իրաւունք չունինք ուտելու եւ խմելու: **5** Միթէ մենք իրաւունք չունինք Քրիստոսով քոյր եղող կին մը ծեզի հետ տանելու, ինչպէս միւս առաքեալները, Տէրոջ եղբայրներն ու Կեփաս կ'ընեն: **6** Կամ միայն ես ու Բայնարան իրաւունք չունինք աշխատելէ զերծ ըլլալու: **7** Ո՞վ երբեք մարտնչելու կ'երթայ իր սեփական ծախսով. ո՞վ այգի կը տնկէ եւ անոր պտուղէն չ'ուտեր. կամ ո՞վ կը հովուէ ու հօտին կաթով չի սնանիր”: **8** Միթէ մարդկօրէն կ'ըսեմ այս քանները, կամ արդեօք Օրէնքն ալ նոյնը չ'ըսեր: **9** Քանի որ Մովսէսի Օրէնքին մէջ գրուած է. «Մի կապեր կայի մէջ աշխատող” եզին դունչը»: Միթէ Աստուած եզները կը հոգայ, **10** թէ ոչ անշուշտ մեզի համար կ'ըսէ: Անկասկած մեզի համար գրուած է. որովհետեւ ան որ կը հերկէ՝ պարտաւոր է յոյսով հերկել, եւ ան որ կը կամսէ՝ քամին առնելու յոյսով”: **11** Եթէ մենք ձեր մէջ հոգեւոր քաններ սերմանեցինք, մէծ քան է՝ եթէ ծեզմէ մարմնաւոր քաններ հնձենք: **12** Եթէ ուրիշներ քամին ունին այս իրաւունքին՝ ձեր վրայ, առաւելապէս մենք չունինք. բայց մենք այս իրաւունքը չօգտագործեցինք, հապա ամեն քանի կը դիմանանք, որպէսզի արգելք չըլլանք Քրիստոսի աւետարանին: **13** Չէք գիտեր թէ սուրբ քաններուն պաշտօնեաները՝

տաճարէն կ'ուտեն, եւ անոնք որ զրհասեղանին կը սպասաւորեն՝ զրհասեղանէն բաժին կ'արնեն: 14 Նոյնպէս ալ Տէրը պատուիրեց որ աւետարանը հոչակողները՝ աւետարանէն ապրին: 15 Բայց ես ասոնցմէ ոչ մէկը օգտագործեցի, ոչ ալ այս բաները գրեցի՝ որ այդպէս ըլլայ ինծի հանդէա. որովհետեւ աւելի լաւ է ինծի՝ որ մեռնիմ, քան թէ մէկը իմ պարծանքս ոչչացն: 16 Արդարեւ եթէ աւետարանէմ՝ պարծենալիք ոչինչ ունիմ, որովհետեւ իմ վրաս դրուած հարկ մըն է. մանաւանդ վայ է ինծի՝ եթէ չաւետարանէն: 17 Քանի որ եթէ ասիկա կամովին ընեմ, վարձատրութիւն կ'ունենամ. իսկ եթէ ակամայ՝ այդ ինծի վստահուած տնտեսութիւն մըն է: 18 Ուրեմն ինչ է իմ վարձատրութիւնս. այն՝ որ աւետարանէլու ատենս ծրի տամ Քրիստոսի աւետարանը, որպէսզի չարաչար չգործածեմ աւետարանէն ստացած իմ իրաւունքս: 19 Քանի որ՝ թեպէտ բոլորէն ազատ էի՝ ես զիս բոլորին ծառայ ըրի, որպէսզի շատերը շահիմ: 20 Յրեաներուն հետ Յրեայի պէս եղայ, որպէսզի Յրեաները շահիմ: 21 Օրէնքի տակ եղողներուն հետ՝ իբր թէ Օրէնքի տակ, (ոչ թէ ես Օրէնքի տակ էի, ) որպէսզի Օրէնքի տակ եղողներն ալ շահիմ: Առանց Օրէնքի եղողներուն հետ՝ իբր թէ առանց Օրէնքի, (ոչ թէ ես Աստուծմէ օրէնք չունէի, հապա Քրիստոսի օրէնքին տակ էի, ) որպէսզի առանց Օրէնքի եղողներն ալ շահիմ: 22 Տկարներուն հետ տկարի պէս եղայ, որպէսզի տկարները շահիմ. բոլորին հետ ամէն ինչ եղայ, որպէսզի անպայման ոմանք փրկեն: 23 Եւ ասիկա կ'ընեմ աւետարանին համար, որ հաղորդակից ըլլամ անոր: 24 Չէք գիտեր թէ ասպարէզին մէջ վագողները՝ բոլորը կը վազեն, բայց մէկը կը ստանայ մրցանակը: Ուստի այնպէս վազեցէք՝ որ ստանաք: 25 Ո՞վ որ կը մրցի՝ չափաւորութիւն կը պահէ ամէն բանի մէջ, անոնք՝ եղծանելի պասկը ստանալու համար, իսկ մէնք՝ անեղծանելին: 26 Ուստի ես այդպէս կը վազեմ, ոչ թէ անստուգութեամք. ես այդպէս կոփամարտ կ'ընեմ, ոչ թէ հովը ծեծելով. 27 բայց կը ճնշեմ ու կը նուաճեմ մարմինս, որպէսզի՝ ուրիշներուն քարոզել ետք՝ ես ինքս խոտեմի չըլլամ:

**10** Եղբայրներ, չեմ ուզեր որ անգիտանաք թէ մեր հայրերը՝ բոլորն ալ ամպին տակ էին, բոլորն ալ ծովվէն անցան, 2 ու բոլորն ալ Մովսէսով մկրտուեցան ամպին եւ ծովուն մէջ: 3 Բոլորն ալ կերան նոյն հոգեւոր կերակուրը, 4 ու բոլորն ալ խմեցին նոյն հոգեւոր խմելիքը, որովհետեւ կը խմեին այս հոգեւոր վեմէն՝ որ իրենց կը հետեւեր, եւ այդ վեմը՝ Քրիստոսն էր: 5 Բայց անոնցմէ շատերը համելի չեղան Աստուծոյ, քանի որ անապատին մէջ փռուած ինկան: 6 Ուրեմն այդ բաները մեզի տիպար եղան, որպէսզի չցանկանք չար բաներու, ինչպէս անոնք ցանկացին: 7 Ո՞չ ալ կորապաշտ ըլլաք՝ անոնցմէ ոմանց պէս, ինչպէս գրուած է. «Ժողովուրդը նստալ ուտելու եւ խմելու, յետոյ կանգնեցան գրօննելու»: 8 Ո՞չ ալ պոռնկինք՝ ինչպէս անոնցմէ ոմանք պոռնկեցան, ու մէկ օրուան մէջ քսաներեք հազար հոգի ինկան: 9 Ո՞չ ալ փորձենք Քրիստոսը՝ ինչպէս անոնցմէ ոմանք փորձեցին, եւ օձերէն ջարդուեցան: 10 Ո՞չ ալ տրտնջեցէք՝ ինչպէս անոնցմէ ոմանք տրտնջեցին, ու ջարդուեցան բնաշնչողին: 11 Իսկ այդ բոլոր բաները կը պատահէին անոնց՝ իբր տիպար, եւ գրուեցան խրատելու համար մեզ՝ որ հասած ենք դարերու վախճանին: (աթոն ց165) 12 Յւտենարար ան որ կը կարծէ թէ հաստատուն կեցած է, թող զգուշանայ՝ որ չինայ: 13 Զեզի պատահած չէ փորձութիւն մը՝ որ մարդկային չըլլայ. բայց Աստուծ հաւատարիմ է, եւ պիտի չթոյլատրէ որ փորձուկիք ձեր կարողութենեն աւելի, հապա փորձութեան հետ ելք մըն ալ պիտի տայ, որպէսզի կարենաք կրել: 14 Ուստի, սիրելիներս, փախէք կորապաշտութենեն: 15 Կը խօսիմ որպէս թէ իմաստուններու հետ. դուք դատեցէք ինչ որ կ'ըսեմ: 16 Օրինութեան բաժակը՝ որ մենք կ'օրինենք, միթէ Քրիստոսի արիւնին հաղորդութիւնը չէ. հացը՝ որ մենք կը կտրենք, միթէ Քրիստոսի մարմինին հաղորդութիւնը չէ: 17 Արդարեւ մենք՝ շատ ըլլալով՝ մէկ հաց, մէկ մարմին ենք, որովհետեւ բոլորս ալ բաժնեկից ենք այդ մէկ հացին: 18 Նայեցէք մարմնաւոր խրայէլին. անոնք որ զոհերէն կ'ուտեն՝ զրհասեղանին հաղորդակից չին ըլլար: 19 Ուրեմն ինչ կ'ըսեմ. կուռքը բան մըն է, կամ կուռքերու զրհուածը բան մըն

Ե: 20 Բայց սա կ'ըսեմ, թէ այն բաները՝ որ հեթանոսները կը զոհեն, կը զոհեն դեւերուն, եւ ոչ թէ Աստուծոյ. ուստի չեմ ուզեր որ դուք հաղորդակից ըլլաք դեւերուն: Չէք կրնար խմել Տերոց բաժակը ու դեւերուն բաժակը. 21 չէք կրնար բաժնեկցիլ Տերոց սեղանին եւ դեւերու սեղանին: 22 Նախանձի՞ գրգռենք Տերը. միթէ մենք իրմէ ուժե՞ն ենք: 23 Ամեն բան ինծի արտօնուած է, բայց ամեն բան օգտակար չէ. ամեն բան ինծի արտօնուած է, բայց ամեն բան շինչ չէ: 24 Ո՞չ մէկը թող փնտուէ միայն իր շահը, հապա ամեն մէկը՝ ուրիշինն ալ: 25 Կերէք ամեն ինչ որ կը ծախուի վաճառանցը, առանց զննելու՝ խղճմտանքի պատճառով. 26 որովհետեւ «Տերոցն է երկիրը եւ անոր լիութիւնը»: 27 Եթէ անհաւատներէն մէկը ճաշի հրավիրէ ձեզ ու տրամադիր ըլլաք երթալու, կերէք ամեն ինչ՝ որ կը հրամցուի ձեզի, առանց հարցնելու՝ խղճմտանքի պատճառով: 28 Բայց եթէ մէկը ըսէ ձեզի. «Ատիկա կուռքերու զոհուած է», անոր պատճառով՝ որ ցոյց տուած ձեզի, եւ խղճմտանքի պատճառով՝ միշ ուտէք: 29 Սակայն երբ խղճմտանք կ'ըսեմ՝ ոչ թէ քուկի է, հապա՝ ուրիշինը: Բայց ինչո՞ւ իմ ազատութիւնս կը դատուի ուրիշի մը խղճմտանքէն: 30 Եթէ ես շնորհակալութեամբ կը բաժնեկցիմ, ինչո՞ւ հայիոյուիմ այն բանին պատճառով՝ որուն համար ես շնորհակալ կ'ըլլամ: 31 Ուրեմն՝ թէ ուտէք, թէ խմէք, եւ թէ ինչ որ ընէք, ամենը ըրէք Աստուծոյ փառքին համար: 32 Մի սայթաբեցնէք ոչ Յրեաները, ոչ Յոյները, ոչ ալ Աստուծոյ Եկեղեցին: 33 Ինչպէս ես ալ կը հաճեցնեմ բոլորը՝ ամեն բանի մէջ, փնտուելով ոչ թէ իմ օգուտս, հապա՝ շատերունը, որպէսզի փրկուիմ:

**11** Ինծի նմանեցէք, ինչպէս ես ալ՝ Թրիստոսի: 2 Կը գովեմ ձեզ, եղբայրներ, որ ամեն բանի մէջ կը յիշէք զիս ու կը պահէք սորվեցուցածներս՝ ինչպէս ես աւանդեցի ձեզի: 3 Բայց կ'ուզեմ որ գիտնաք թէ ամեն այր մարդու գլուխը Թրիստոսն է, ու կնոց գլուխը՝ այր մարդը, եւ Թրիստոսի գլուխը՝ Աստուծած: 4 Ամեն այր մարդ՝ որ կ'աղօթէ կամ կը մարգարեանայ ծածկուած գլուխով, կ'անպատուէ իր գլուխը: 5 Իսկ ամեն կին՝ որ

կ'աղօթէ կամ կը մարգարեանայ չծածկուած գլուխով, կ'անպատուէ իր գլուխը. բանի որ միեւնոյնն է՝ որպէս թէ ածիլուած ըլլար: 6 Որովհետեւ եթէ կինը չի ծածկուիր, թող կտրէ իր մազերն ալ. իսկ եթէ ամօթ է կնոց մը՝ իր մազերը կտրելը կամ ածիլուիլը, թող ծածկուիլ: 7 Արդարեւ այր մարդը պարտաւոր չէ ծածկել գլուխը, բանի որ Աստուծոյ պատկերն ու փառքն է. բայց կինը՝ մարդուն փառքն է: 8 Որովհետեւ ոչ թէ այր մարդը կնոշմէն է, հապա՝ կինը այր մարդէն. 9 ոչ ալ այր մարդը ստեղծուեցալ կնոց համար, հապա՝ կինը մարդուն համար: 10 Յետեւաբար կինը պարտաւոր է շուք դնել իր գլուխին՝ հեշտակներուն պատճառով: 11 Սակայն ոչ այր մարդը առանց կնոց է, ոչ ալ կինը առանց այր մարդու՝ Տերոցմով: 12 Որովհետեւ ինչպէս կինը այր մարդէն է, նոյնպէս ալ այր մարդը կնոց միջոցով. բայց ամեն բան՝ Աստուծով: 13 Դուք ձեզմէ դատեցէք. պատշաճ է որ կին մը աղօթէ Աստուծոյ՝ ծածկուած գլուխով: 14 Նոյնինքն բնութիւնն ալ չի սորվեցներ ձեզի, թէ այր մարդ մը եթէ երկար մազեր ունի, ատիկա անպատութիւնն է իրեն: 15 Իսկ կին մը եթէ երկար մազեր ունի, ատիկա փառք է իրեն. որովհետեւ մազերը ծածկոցի տեղ տրուած են իրեն: 16 Սակայն եթէ մէկուն յարնար թուի հակառակի, ոչ մենք այդպիսի սովորութիւն ունինք, ոչ ալ Աստուծոյ Եկեղեցիները: 17 Բայց ասիկա պատուիրելով՝ չեմ գովեր ձեզ, որովհետեւ ձեր համախմբումը ոչ թէ աւելի լաւ՝ հապա աւելի գեշ արդիւնք կ'ունենայ. 18 Բանի որ նախ՝ երբ կը համախմբուիք Եկեղեցին մէջ, կը լեմ թէ պառակտումներ կ'ըլլան ձեր մէջ, եւ մասամբ կը հաւատամ: 19 Արդարեւ պէտք է որ հերձուածներ ալ ըլլան ձեր մէջ, որպէսզի երեւան ելլեն անընք՝ որ գնահատեցի են ձեր մէջ: 20 Ուրեմն երբ դուք կը համախմբուիք տեղ մը, ատիկա Տերոց ընթրիքը ուտել չէ. 21 որովհետեւ՝ ուտելու ատեն՝ իւրաքանչիւր նախ կ'ուտէ իր ընթրիքը. մէկը անօթի կը մնայ, իսկ միւսը կ'արբենայ: 22 Միթէ տուն չունիք՝ ուտելու եւ խմելու համար. կամ կ'արհամարհէք Աստուծոյ Եկեղեցին, եւ կ'անցցնէք չքաւորները: Ինչ ըսեմ ձեզի, գովեմ ձեզ այս բանին համար. չեմ գովեր: 23 Արդարեւ

Ես Տերոջմէն ընդունեցի զայն՝ որ ձեզի ալ աւանդեցի, թէ Տեր Յիսուս՝ իր մատնուած գիշեր՝ հաց առաւ, **24** ու շնորհակալ ըլլալէ Ետք՝ կտրեց եւ ըսաւ. «Առէք ու կերէք, այս է իմ մարմինս՝ որ կը կտրուի ձեզի համար. ըրէք ասիկա՝ իմ յիշատակիս համար»: **25** Նոյնպէս ալ՝ ընթրիքէն Ետք՝ բաժակը առաւ ու ըսաւ. «Այս բաժակը նոր ուխտն է՝ իմ արինովս. ըրէք ասիկա՝ քանի անգամ որ խմէք՝ իմ յիշատակիս համար: **26** Որովհետեւ քանի անգամ որ ուտէք այս հացը եւ խմէք այս բաժակը, Տերոց մահը կը պատմէք՝ մինչեւ որ ինք գայ»: **27** Յետեւաբար ով որ ուտէ այս հացը կամ խմէ Տերոց բաժակը անարժանաբար, պարտապան պիտի ըլլայ Տերոց մարմինին եւ արինին: **28** Ուրեմն իւրաքանչիւրը թող քննէ ինքինք, ու այդպէս ուտէ հացէն եւ խմէ բաժակէն: **29** Որովհետեւ ան որ կ'ուտէ ու կը խմէ անարժանաբար, կ'ուտէ ու կը խմէ ինքսիր դատապարտութիւնը, քանի որ չի զատորոշեր Տերոց մարմինը: **30** Այս պատճառով շատեր ձեր մէջ տկար եւ հիւանդ են, ու շատեր ալ կը ննչեն: **31** Որովհետեւ եթէ մենք մեզ դատէինք՝ չէինք դատուեր: **32** Իսկ երբ կը դատուինք՝ կը պատժուինք Տերոջմէն, որպէսզի չդատապարտուինք աշխարհի հետ: **33** Յետեւաբար, եղբայրներս, երբ կը համախմբուիք ուտելու համար՝ սպասեցէք իրարու: **34** Իսկ եթէ մեկը անօթի է՝ թող ուտէ իր տան մէջ, որպէսզի չհամախմբուիք դատապարտութեան համար: Մնացածը պիտի պատուիրեն՝ երբ գամ:

## 12 Յոգեւոր պարգեներուն մասին չեմ ուզեր

որ անգէտ ըլլաք, եղբայրներ: **2** Դուք գիտէք թէ երբ հեթանոս էիք, կը տարուէիք դէպի մոլնջ կուռքերը՝ ինչպէս որ կ'առաջնորդուէիք: **3** Ուստի սա կը հասկցնեմ ձեզի, թէ Աստուծոյ Յոգիով խօսող ոչ մէկը կ'ըսէ. «Նզովեալ ըլլայ Յիսուս»: Եւ ոչ մէկը կրնայ ըսել. «Յիսուս Տեր է», բայց միայն՝ Սուլր Յոգիով: **4** Ուրեմն շնորհները զանազան են՝ բայց նոյն Տերն է, **6** ներգործութիւնները զանազան են՝ բայց նոյն Տերն է, **7** Սակայն Յոգիին յայտնաբերումը իւրաքանչիւրին տրուած է՝ բոլորին օգուտին համար: **8**

ՄԵկուն տրուած է իմաստութեան խօսք՝ Յոգիով. ուրիշին՝ գիտութեան խօսք, նոյն Յոգիով. **9** ուրիշին՝ հաւատք, նոյն Յոգիով. ուրիշին՝ բժկելու շնորհներ, նոյն Յոգիով. **10** ուրիշին՝ իրաշագրործութիւններ, ուրիշին՝ մարգարեւութիւն, ուրիշին՝ հոգիներու զատորշութիւն, ուրիշին՝ զանազան լեզուներու տեսակներ, ուրիշին՝ լեզուներու թարգմանութիւն: **11** Այս ամենը՝ միեւնոյն Յոգին կը ներգործէ, եւ իւրաքանչիւրին կը բաժնէ զատ-զատ՝ ինչպէս որ ինք փափաքի: **12** Արդարեւ՝ ինչպէս մարմինը մէկ է բայց շատ անդամներ ունի, եւ այն մարմինին բոլոր անդամները՝ թէպէտ շատ՝ մէկ մարմին են, նոյնպէս ալ Քրիստոս: **13** Քանի որ մենք բոլորս մկրտուեցանք մէկ Յոգիով՝ մէկ մարմին ըլլալու, թէ Յրեաներ, թէ Յոյներ, թէ Ստրուկներ, թէ ազատներ, եւ բոլորս ալ մէկ Յոգին խմեցինք: **14** Որովհետեւ մարմինը մէկ անդամ չէ, հապա՝ շատ: **15** Եթէ ոտքը ըսէ. «Քանի ես ծեռք չեմ մարմիննեն չեմ», հետեւաբար ալ մարմիննեն չէ: **16** Ու եթէ ականջը ըսէ. «Քանի ես աչք չեմ մարմիննեն չեմ», հետեւաբար ալ մարմիննեն չէ: **17** Եթէ ամբողջ մարմինը աչք ըլլար, ուր պիտի ըլլար լսելիքը. եւ եթէ ամբողջը լսելիքը. **18** Բայց Աստուծուած անդամներ դրաւ մարմինին մէջ, անոնցմէ իւրաքանչիւրը՝ ինչպէս ինք կամեցաւ: **19** Եթէ ամբողջը ըլլար միայն մէկ անդամ, ուր պիտի ըլլար մարմինը: **20** Բայց անդամները շատ են, իսկ մարմինը՝ մէկ: **21** Աչքը չի կրնար ըսել ծեռքին. «Պէտք չունիմ բեզի», եւ ոչ ալ գլուխը՝ ոտքերուն. «Պէտք չունիմ ձեզի»: **22** Նոյնիսկ մարմինին այն անդամները՝ որ աւելի տկար կը թուին, շատ աւելի հարկաւոր են. **23** ու մարմինին այն անդամները՝ որ նուազ պատուալոր կը համարենք, անոնց աւելիք մեծ պատիւ կ'ընճայենք: Այսպէս՝ մեր անվայելու անդամները աւելիք շատ վայելչութիւն ունին. **24** իսկ մեր վայելուց անդամներուն բան մը պէտք չէ: Բայց Աստուծուած մարմինը յօրինեց՝ աւելիք մեծ պատիւ տալով անկէ զրկուածին, **25** որպէսզի պառակսում չըլլայ մարմինին մէջ, հապա անդամները միեւնոյն խնամքը տանին իրարու: **26** Եթէ մէկ անդամը չարչարուի, բոլոր անդամները կը չարչարուին անոր

հետ, ու եթե մեկ անդամը պատուուի, բոլոր անդամները կ'ուրախանան անոր հետ: **27** Ուրեմն դուք Քրիստոսի մարմինն եք, եւ անհատաբար՝ անոր անդամները: **28** Աստուած նշանակեց ձեզմէ ոմանք Եկեղեցին մէջ, նախ՝ առաքեալներ, երկրորդ՝ մարգարէններ, երրորդ՝ վարդապետներ, յետոյ՝ հրաշքներ գործողներ, ապա՝ թժկելու, օգնելու, դեկապարելու, զանազան լեզուներու շնորհներ ունեցողներ: **29** Միթե բոլորը առաքեալ են. միթե բոլորը մարգարէ են. միթե բոլորը վարդապետ են. միթե բոլորը հրաշքներ կը գործեն. **30** միթե բոլորը թժկելու շնորհներ ունին. միթե բոլորը լեզուներ կը խօսին. միթե բոլորը կը թարգմանեն: **31** Բայց դուք նախանձախնդիր եղէք լաւագոյն շնորհներուն, ու ես տակալին ցոյց պիտի տամ ձեզի գերազանց ճամբայ մը:

**13** Եթե խօսիմ մարդոց եւ հրեշտակներուն լեզուները՝ բայց սէր չունենամ, ես հնչող պղինձի պէս կ'ըլլամ, կամ դողանջոր ծնծղայի պէս: **2** Ու եթե ունենամ մարգարէութեան պարզել, հասկնամ բոլոր խորհուրդները եւ ամբողջ գիտութիւնը, ու եթե ունենամ ամբողջ հաւատքը՝ որ կարենամ լեռներ տեղափոխել, բայց սէր չունենամ, ես ոչինչ եմ: **3** Եւ եթե սնուցանեմ աղբատները՝ իմ ամբողջ ինչքովս, ու մարմինս այրուելու ընծայեմ, բայց սէր չունենամ, ես օգուտ մը չեմ ունենար: **4** Սէրը համբերատար է, քաղց է. սէրը չի նախանձիր. սէրը չի գոռզանար, չի հպարտանար. **5** անվայել վարմունք չ'ունենար, իրենը չի փնտուեր, չի գրգռուիր, չարութիւն չի մտածեր. **6** անիրաւութեան համար չ'ուրախանար, հապա ճշմարտութեան ուրախակից կ'ըլլայ. **7** ամեն բանի կը հանդուրժէ, ամեն բանի կը հաւատայ, ամեն բանի կը յուսայ, ամեն բանի կը տոլկայ: **8** Սէրը բնաւ չ'իմսար. բայց եթե մարգարէութիւններ ըլլան՝ պիտի ոչչանան, եթե լեզուներ՝ պիտի դադրին, եթե գիտութիւն՝ պիտի ոչչանայ: **9** Վրդարեւ հիմա մասսամբ գիտենք ու մասամբ կը մարգարէանանք. **10** բայց երբ կատարեալ գայ, մասնակին պիտի ոչչանայ: **11** Երբ մանուկ էի, մանուկի պէս կը խօսէի, մանուկի պէս կը մտածէի, մանուկի կարծիք ունէի. բայց երբ այր մարդ եղայ,

մանկական բաները մէկ կողմ դրի: **12** Յիմա կը տեսնենք հայելիի մը մէջն՝ այօս կերպով, բայց այն ատեն՝ պիտի տեսնենք երես առ երես: Յիմա ես մասսամբ կը ճանչնամ, բայց այն ատեն պիտի ճանչնամ այնպէս՝ ինչպէս ես ճանչցուած եմ: **13** Իսկ հիմա սա երեքը կը մասն՝ հաւատքը, յոյսը, սէրը. բայց սէրն է ասոնց մեծագոյնը:

**14** Սիրոյ հետամուտ եղէք, ու նախանձախնդիր եղէք հոգեւոր պարզեներու, մանաւան՝ մարգարէանալու: **2** Որովհետեւ ան որ կը խօսի անծանօթ լեզուով, կը խօսի ոչ թէ մարդոց՝ հապա Աստուծոյ, քանի որ ոչ մէկը կը հասկնայ զինք. սակայն ան խորհուրդներ կ'արտայալու հոգիով: **3** Իսկ ան որ կը մարգարէանայ, կը խօսի մարդոց՝ շինութիւն, յորդոր եւ սփոփանք տալու: **4** Ան որ անծանօթ լեզուով կը խօսի՝ ինքզինք կը շինէ. բայց ան որ կը մարգարէանայ՝ Եկեղեցին կը շինէ: **5** Կ'ուզեմ որ դուք բոլորդ լեզուներ խօսիք, մանաւան՝ մարգարէանաք. որովհետեւ ան որ կը մարգարէանայ, աւելի մեծ է քան ան որ լեզուներ կը խօսի, բացի եթե ինք թարգմանէ՝ որպեսզի Եկեղեցին շինութիւն ստանայ: **6** Իսկ հիմա, եղայրներ, եթե ես գամ ձեզի՝ լեզուներ խօսելով, ինչ օգուտ պիտի ստանաք ինձմէ, եթե չխօսիմ ձեզի կամ յայտնութեամբ, կամ գիտութեամբ, կամ մարգարէութեամբ եւ կամ ուսուցումով: **7** Զայն տուող անշունչ բաներն անզամ, ըլլայ սրինգ թէ քնար, եթե հնչիւններու զանազանութիւն չտան, ինչպէս պիտի ճանչցուի սրինգով կամ քնարով նուլագուածը: **8** Որովհետեւ եթե փողն ալ անորոշ ձայն տայ, ովկ պիտի պատրաստուի պատերազմի: **9** Նոյնպէս ալ դուք, եթե լեզուով դիւրահասկնայի խօսքեր չարտաբերէք, ինչպէս պիտի հասկցուի խօսուածը. որովհետեւ խօսած պիտի ըլլաք օղին: **10** Զայներու որբան տեսակներ ալ ըլլան աշխարհի մէջ, անոնցմէ ոչ մէկը անըմբոնելի է: **11** Ուրեմն եթե զգիտնամ ձայնին իմաստը, ես օտարական մը պիտի ըլլամ խօսողին, խօսողն ալ օտարական մը պիտի ըլլայ ինծի: **12** Նոյնպէս ալ դուք, քանի նախանձախնդիր էք հոգեւոր պարգևներու, զանացէք գերազանց ըլլալ՝ Եկեղեցին շինութեան համար: **13** Ուստի ան որ կը խօսի անծանօթ լեզուով, թող աղօթէ՝

որ կարենայ թարգմանել: 14 Քանի որ եթե ես աղօթեմ անծանօթ լեզուով, հոգիս կ'աղօթէ, բայց միտքս անպտուղ է: 15 Ուրեմն ինչ ընելու եմ: Դիտի աղօթեմ հոգիով, պիտի աղօթեմ միտքնվ ալ. սաղմոս պիտի երգեմ հոգիով, սաղմոս պիտի երգեմ միտքնվ ալ: 16 Այլապէս, երբ դուն օրինարանես հոգիով, ինչպէս ան որ տգետի տեղը գրաւած է՝ «ամէն» պիտի ըստ շնորհակալութեանդ ատեն, քանի որ չի հասկնար քու ըսածդ: 17 Արդարեւ դուն լաւ շնորհակալ կ'ըլլաս, բայց միւսը չի շինուիր: 18 Շնորհակալ եմ Աստուծմէ, որ ձեր բոլորէն աւելի լեզուներ կը խօսիմ. 19 սակայն կը նախընտրեմ Եկեղեցին մէջ հինգ խօսք ըսել միտքնվս, որպէսզի ուրիշներուն ալ սորվեցնեմ, քան բիւրաւոր խօսքեր՝ անծանօթ լեզուով: 20 Եղբայրներ, ըմբռնումով մանուկ մի ըլլաք, հապա չարամութեան մէջ մանուկ եղէք, իսկ ըմբռնումով՝ չափահաս: 21 Օրէնքին մէջ գրուած է. «Ուրիշ լեզուներով եւ ուրիշ շրջունքներով պիտի խօսիմ այս ժողովուրդին, սակայն այդպէս ալ մտիկ պիտի չխնեն ինծի, - կ'ըսէ Տերը»: 22 Յետեւարար լեզուները նշանի համար են, ոչ թէ հաւատացեամներուն՝ հապա անհաւատներուն. իսկ մարգարեւութիւնը՝ ոչ թէ անհաւատներուն, հապա՝ հաւատացեամներուն: 23 Ուրեմն, եթե ամբողջ Եկեղեցին համախմբուի տեղ մը եւ բոլորն ալ խօսին անծանօթ լեզուներ, ու հոն մտնեն տգետներ կամ անհաւատներ, պիտի շրսն թէ դուք խելագարած էք: 24 Իսկ եթե բոլորն ալ մարգարեանան, ու հոն մտնե անհաւատ մը կամ տգետ մը, բոլորէն ալ կը դատուի: 25 Եւ այսպէս՝ անոր սիրտին գաղտնիքները երեւան կ'ելլեն, ու երեսի փրայ իյնալով պիտի երկրպագէ Աստուծոյ, եւ յայտարարէ թէ իրապէս Աստուծած ձեր մէջ է: 26 Ուրեմն ինչ, Եղբայրներ: Երբ կը համախմբուիք, եթե ձեզմէ իւրաքանչիւրը ունի սաղմոս մը, ուսուցում մը, լեզու մը, յայտնութիւն մը, մեկնութիւն մը”, ամէն քան թող ըլլայ շինութեան համար: 27 Եթե մէկը խօսի անծանօթ լեզուով, երկու կամ ամենէն շատը՝ երեք հոգի թող ըլլան, եւ խօսին կարգով, մէկն ալ թող թարգմանէ: 28 Բայց եթե թարգմանող չըլլայ, թող լրտ եկեղեցին մէջ,

ու թող խօսի ինքնիրեն եւ Աստուծոյ հետ: 29 Մարգարէները թող խօսին՝ երկու կամ երեք հոգի, ու միւսները վճռեն: 30 Իսկ եթե ուրիշի մը՝ որ նստած է՝ քան մը յայտնուի, առաջինը թող լրտ: 31 Որովհետեւ բոլորդ ալ կրնաք մէկ առ մէկ մարգարէանայ, որպէսզի բոլորն ալ սորվին, եւ բոլորն ալ միւթարուին: 32 Եւ մարգարէներուն հոգիները մարգարէներուն կը հպատակին. 33 Քանի որ Աստուծած խառնակութեան Աստուծած չէ, հապա՝ խաղաղութեան, ինչպէս սուրբերուն բոլոր Եկեղեցիներուն մէջ: 34 Եկեղեցիներուն մէջ՝ ձեր կիները թող լրեն, որովհետեւ անոնց արտօնուած չէ խօսիլ, հապա՝ հպատակի, ինչպէս կ'ըսէ Օրէնքն ալ: 35 Իսկ եթե ուղեն որեւէ քան սորվիլ, թող հարցնեն տամ մէջ՝ իրենց ամուսիններուն. քանի որ կիներուն ամօթ է Եկեղեցին մէջ խօսիլ: 36 Միթէ Աստուծոյ խօսքը ձեզմէ Ելաւ, կամ միայն ձեզի հասաւ: 37 Եթէ մէկը կը կարծէ թէ ինք մարգարէ է, կամ հոգեւոր, թող գիտակցի թէ ձեզի գրած քաներս՝ Տերոց պատուիրաններն են: 38 Բայց եթէ մէկը անգէտ ըլլայ: 39 Յետեւարար, Եղբայրներ, նախանձախնդիր Եղէք մարգարէանարու, ու մի արգիլք լեզուներ խօսին ալ: 40 Ամէն քան թող ըլլայ վայելչութեամբ եւ կարգով:

**15** Եղբայրներ, կը գիտցնեմ ձեզի այն աւետարանը՝ որ քարոզեցի ձեզի, ու դուք ալ ընդունեցիք եւ անոր մէջ հաստատ կը կենաք: 2 Անով նաեւ կը փրկուիք, եթէ յիշողութեան մէջ պահէր ինչ որ աւետեցի ձեզի. այլապէս՝ զուր տեղը հաւատացած կ'ըլլաք: 3 Որովհետեւ նախ աւանդեցի ձեզի այն՝ որ ես ալ ընդունեցի, թէ Քրիստոս մեռաւ մեր մեղքերուն համար՝ Գիրքերուն համաձայն, 4 թաղուեցաւ, յարութիւն առաւ երրորդ օրը՝ Գիրքերուն համաձայն, 5 ու երեւցաւ Կեփասի, ապա տասներկութին: 6 Յետոյ միաժամանակ երեւցաւ հինգ հարիւրէ աւելի Եղբայրներու, որոնց մեծ մասը կը մնայ մինչեւ այժմ, իսկ ոմանք ալ ննշեցին: 7 Ապա երեւցաւ Յակոբոսի, յետոյ՝ բոլոր առաքեալներուն: 8 Բոլորէն ետք՝ երեւցաւ նաեւ ինծի, որպէս թէ վիժածի մը: 9 Որովհետեւ ես առաքեալներուն փոքրագոյնն եմ, եւ արժանի ալ չեմ առաքեալ կոչուելու, քանի որ հալածեցի Աստուծոյ

Եկեղեցին: **10** Բայց Աստուծոյ շնորհբնվն եմ ինչ որ եմ: Եւ անոր շնորհքը՝ որ իմ վրաս է, ընդունայն չեղաւ. հապա ես անոնց բոլորին շատ աւելի աշխատեցայ. սակայն ոչ թէ ես, հապա Աստուծոյ շնորհքը՝ որ ինծի հետ էր: **11** Ուստի՝ թէ ես, թէ անոնք այսպէս կը քարոզենք, ու դուք այսպէս հաւատացիք: **12** Ուրեմն եթէ կը քարոզովի թէ Քրիստոս մեռելներէն յարութիւն առած է, ինչպէս ծեզմէ ոմանք կ'ըսեն թէ “մեռելներու յարութիւն չկայ”:

**13** Բայց եթէ մեռելներու յարութիւն չկայ, ուրեմն Քրիստոս այլ յարութիւն առած չէ: **14** Ու եթէ Քրիստոս յարութիւն առած չէ, ուրեմն մեր քարոզութիւնը ունայն է, ու ձեր հաւատքն այ ունայն է: **15** Իսկ մենք այլ Աստուծոյ սուտ վկաները կ'ըլլանք, որովհետեւ Աստուծոյ համար վկանեցինք թէ մեռելներէն յարուցանեց Քրիստոսը. մինչդեռ յարուցանած չէ զայն, եթէ իրապէս մեռելները յարութիւն չեն առներ:

**16** Բանի որ եթէ մեռելները յարութիւն չեն առներ, Քրիստոս այլ յարութիւն առած չէ. **17** ու եթէ Քրիստոս յարութիւն առած չէ, ձեր հաւատքը փուճ է, եւ տակաւին ձեր մերերուն մէջ էր. **18** ուրեմն Քրիստոսով ննջեցեալներն այ կորսուած են: **19** Եթէ միայն այս կեանքին համար Քրիստոսի յուսացած ենք, մենք բոլոր մարդոցմէն աւելի խնդայի ենք: **20** Իսկ հիմա՝ Քրիստոս մեռելներէն յարութիւն առած է, ու եղած երախայրիքը անոնց՝ որ ննջեցին:

**21** Որովհետեւ՝ քանի մարդով եղաւ մահը, մարդով այ եղաւ մեռելներու յարութիւնը: **22** Որովհետեւ ինչպէս Աղամով բոլորը կը մեռնին, նոյնպէս այ Քրիստոսով բոլորը կեանք պիտի ստանան: **23** Բայց իւրաքանչիւրը իր կարգով նախ երախայրիքը՝ Քրիստոս, յետոյ Քրիստոսի պատկանողները՝ իր գալուստին: **24** Ապա պիտի գայ վախճանը, երբ թագաւորութիւնը պիտի յանձնէ Աստուծոյ՝ Յօրը, ոչչացնելէ ետք ամեն պետութիւն, ամեն իշխանութիւն ու զօրութիւն: **25** Որովհետեւ ան պէտք է թագաւորէ, մինչեւ որ բոլոր թշնամիները դնէ իր ոտքերուն տակ: **26** Վերջին թշնամին որ պիտի ոչչացուի՝ մահն է, որովհետեւ Գիրքը կ'ըսէ. «Ամեն բան դրաւ անոր ոտքերուն տակ».

**27** Բայց երբ կ'ըսէ թէ “ամեն բան դրուած է անոր տակ”, բացայստ է թէ բացի անկէ՝ որ

ամեն բան դրաւ անոր տակ: **28** Ու երբ ամեն բան հպատակի անոր, այն ատեն Որդին՝ ինք ալ՝ պիտի հպատակի անոր՝ որ ամեն բան դրաւ իրեն տակ, որպէսզի Աստուծած ըլլայ ամեն ինչ՝ բոլորին մէջ: **29** Այլապէս, ինչ պիտի ընեն անոնք՝ որ կը մկրտուին մեռելներուն համար, եթէ մեռելները երբեք յարութիւն չեն առներ: Ուրեմն ինչո՞ւ կը մկրտուին անոնց համար. **30** Եւ ինչո՞ւ մենք այլ վտանգի մէջ ենք ամեն ժամ: **31** Ես ամեն օր կը մեռնիմ. վկայ կը բերեմ այն պարծանքը՝ որ ունին ձեր վրայ Քրիստոս Յիսուսով՝ մեր Տէրոջնուկ: **32** Եթէ Եփեսոսի մէջ կրուած ըլլայի գազաններու դէմ՝ մարդոց նման, ինչ օգուտ էր ինծի, եթէ մեռելները յարութիւն չեն առներ. ուտենք՝ ու խմենք, որովհետեւ վաղը պիտի մեռնինք:

**33** Միլորիք. չար ընկերակցութիւնները կ'ապականեն բարի բարքը: **34** Սթափեցէք արդարութեամբ ապրելու համար, ու մի մեղանչէք. որովհետեւ ծեզմէ ոմանք չունին Աստուծոյ գիտութիւնը. ասիկա կ'ըսե՞մ ծեզ ամցնելու համար: **35** Բայց մէկը պիտի ըսէ. «Ինչպէս մեռելները յարութիւն կ'առնեն, եւ ինչ մարմինով կու զան»: **36** Անմիտ, ինչ որ դուն կը սերմանես՝ կեանք չի ստանար եթէ չմեռնի: **37** Իսկ ինչ որ կը սերմանես, ոչ թէ այն մարմինը որ պիտի բուսնի՝ կը սերմանես, հապա մերկ հատիկը, ըլլայ ան ցորենի թէ ուրիշ սերմի: **38** Բայց Աստուծած մարմին կու տայ անոր՝ ինչպէս կը կամենայ, եւ իւրաքանչիւր սերմին՝ իր յատուկ մարմինը: **39** Ամեն մարմին նոյն մարմինը չէ. հապա ուրիշ է մարդոց մարմինը, ուրիշ՝ անասուններուն մարմինը, ուրիշ՝ ծովկերունը, եւ ուրիշ՝ թօչուններունը: **40** Կան նաեւ երկնաւոր մարմիններ ու երկրաւոր մարմիններ. բայց երկնաւորներուն փառքը ուրիշ է, երկրաւորներունը՝ ուրիշ: **41** Արեւին փառքը ուրիշ է, լուսինին փառքը՝ ուրիշ, եւ աստղերուն փառքը՝ ուրիշ. որովհետեւ մէկ աստղը փառքով կը տարբերի միւս աստղին: **42** Այսպէս է նաեւ մեռելներուն յարութիւնը: Մարմինը կը սերմանուի ապականութեամբ, եւ յարութիւն կ'առնէ անապականութեամբ. **43** կը սերմանուի անպատութեամբ, ու յարութիւն կ'առնէ փառքով. կը սերմանուի տկարութեամբ,

Եւ յարութիւն կ'առնէ զօրութեամբ: 44 Կը սերմանուի իբր շնչաւոր մարմին, ու յարութիւն կ'առնէ իբր հոգեւոր մարմին: Շնչաւոր մարմին կայ, նաեւ հոգեւոր մարմին կայ, 45 Եւ սա գրուած է. «Առաջին մարդ՝ Ադամ՝ եղաւ ապրող անձ»: իսկ Վերջին Ադամը՝ ապրեցնող հոգի: 46 Բայց ոչ թէ նախ հոգեւորը, հապա՝ շնչաւորը, ու յետոյ՝ հոգեւորը: 47 Առաջին մարդը երկրէն Ե՝ հողեղին, բայց երկրորդ մարդը Տէրն Ե՝ երկինքն: 48 Ինչպէս հողեղինն Ե՝ նոյնպէս ալ հողեղիններն են, եւ ինչպէս երկնաւորն Ե՝ նոյնպէս ալ երկնաւորներն են: 49 Ինչպէս կը կրենք հողեղինին պատկերը, նաեւ պիտի կրենք երկնաւորին պատկերը: 50 Ուրեմն սա կ'ըսեմ, եղրայրներ, թէ մարմին եւ արիւն չեն կրնար ժառանգել Աստուծոյ թագաւորութիւնը, ոչ ալ ապականութիւնը կը ժառանգէ անապականութիւն: 51 Ահա կը յայտնեմ ձեզի խորհուրդ մը. «Բոլորս պիտի չնշշենք, բայց բոլորս ալ պիտի փոխուինք. 52 անմիջապէս, ակնթարթի մը մէջ, Վերջին փողին հնչերլ ատենք. որովհետեւ փողը պիտի հնչէ, մեռելները յարութիւն պիտի առնեն՝ առանց ապականութեան, ու մեռք ալ պիտի փոխուինք»: 53 Որովհետեւ պէտք է որ այս ապականացու մարմինը հազնի անապականութիւն, եւ այս մահկանացուն հազնի անմահութիւն: 54 Ուստի երբ այս ապականացու մարմինը հազնի անապականութիւն, եւ այս մահկանացուն հազնի անմահութիւն, այն ատեն պիտի իրագործուի այս խօսքը՝ որ գրուեցա. «Մահը ընկղուեցա յաղթութեան մէց»: 55 «Մահի, ուր Ե խայթոցդ. դժոխք, ուր Ե յաղթութիւնը»: (Hadēs ց86) 56 Մահուան խայթոցը մեղքն է, ու մեղքին զօրութիւնը՝ Օրենքը: 57 Բայց շնորհակալութիւնն Աստուծոյ, որ մեզի յաղթութիւն կու տայ մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: 58 Յետեւարար, սիրելի եղրայրներս, հաստատոն եւ անշարժ եղէք, ու ամեն ատեն յառաջդիմեցք Տէրոց գործին մէջ, գիտնալով թէ ձեր աշխատանքը ընդունայն չէ Տէրոցնով:

**16** Ինչ կը վերաբերի սուրբերուն համար ըլլալիք հանգանակութեան, ինչպէս պատուիրեցի Գաղատացիներու

եկեղեցիներուն, դուք ալ այնպէս ըրէք: 2 Ամեն ՄԵկաբթ՝ ձեզմէ իւրաքանչիւրը թող մեկի դնէ իր քով ինչ որ յաջողած է ինայել, 3 որպէսզի հանգանակութիւններ չըլլան երը ես զամ: Ու երբ գամ, անոնք որ զատորոշէք՝ զիրենք պիտի դրկեմ նամակներով», որպէսզի Երուսաղեմ տանին ձեր պարգևները: 4 Եթէ իմ երթալս ալ արժանապայել ըլլայ, անոնք պիտի երթան ինձի հետ: 5 Ուրեմն ես պիտի զամ ձեզի՝ երբ անցնիմ Մակեդոնիայէն. (քանի որ պիտի անցնիմ Մակեդոնիայէն,) 6 Եւ թերեւս մնամ ձեր քով ու ձմերեմ ալ ձեզի հետ. որպէսզի դուք ուղարկէք զիս՝ ուր որ երթամ: 7 Որովհետեւ չեմ ուզեր տեսնել ձեզ հիմա՝ անցած ատենս, բայց կը յուսամ որ ժամանակ մը մնամ ձեր քով, եթէ Տէրը արտօնէ: 8 Սակայն Եփեսոս պիտի մնամ մինչեւ Պենտեկոստէ. 9 որովհետեւ մեծ եւ արդիւնաւոր դուր մը բացուած է ինձի, ու բազմաթիւ հակառակորդներ կան: 10 Ուրեմն եթէ Տիմոթէոս գայ, ուշադիր եղէք որ մնայ ձեր քով առանց վախի. քանի որ ան կ'ընէ Տէրոց գործը, ինչպէս ես այ: 11 Ուստի ոչ մէկը թող անարգէ զայն. հապա խաղաղութեամբ ուղարկեցէք զայն՝ որ ինձի գայ, որովհետեւ անոր կը սպասեմ եղրայրներուն հետ: 12 Իսկ ինչ կը Վերաբերի Ապողոս Եղբօր, շատ աղաչեցի անոր՝ որ ձեզի գայ եղրայրներուն հետ, բայց բնաւ փափաք չունեցա որ հիմա գայ. սակայն պիտի գայ՝ երբ պատեհութիւն ունենայ: 13 Արթոնն մնացէք, հաւատքի մէջ հաստատոն կեցէք, բաջ եղէք, զօրացք: 14 Ձեր բոլոր բաները սիրով ըլլան: 15 Կ'աղաքմ ձեզի, եղրայրներ, (դուք կը ճանչնար Ստեփանասի ընտանիքը, որ Աքայիսի երախայրիքն է, եւ իրենք զիրենք նուիրեցին սուրբերուն սպասարկութեան,) 16 որ հապատակիք այդպիսիներուն եւ բոլորին՝ որ կը գործակցին մեզի ու կ'աշխատին: 17 Ուրախ եմ Ստեփանասի, Փորտունաստոսի եւ Աքայիկոսի գալրւստին համար, որովհետեւ իրենք լրացուցին ձեր պակասը, 18 քանի որ հանգստացուցին իմ հոգիս ու ձերը. ուրեմն ճանչցէք այդպիսիները: 19 Ասիայի եկեղեցիները կը բարեւեն ձեզ. Տէրոջմով շատ կը բարեւեն ձեզ Ակիւղաս եւ Պրիսկիուա՝ իրենց տան մէջ եղող եկեղեցին հետ: 20 Բոլոր

Եղբայրները կը բարեւեն ձեզ. բարեւեցէք  
զիրար սուրբ համբոյրով: 21 Ես՝ Պողոս, իմ  
ձեռքովս կը գրեմ այս բարեւը: 22 Եթէ մեկը չի  
սիրեր Տեր Յիսուս Քրիստոսը, նզովեալ ըլլայ  
երք մեր Տերը գայ”: 23 Տեր Յիսուս Քրիստոսի  
շնորհիք ձեզի հետ: 24 Իմ սերս ձեր բոլորին  
հետ՝ Քրիստոս Յիսուսով: Ամեն:

# ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ

**1** Պողոս, Աստուծոյ կամքով Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը, ու Տիմոթեոս մեր եղայրը, Կորնթոսի մեջ եղած Աստուծոյ եկեղեցին եւ Աքայիայի մեջ եղող բոլոր սուրբերուն. **2** Հնորհք ու խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմն՝ մեր Յօրմէն, եւ Տէր Յիսուս Քրիստոս: **3** Օրինեալ ըլլայ Աստուծած, մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի Յայր, արգահատանքի Յայր եւ ամէն միսիթարութեան Աստուծածը, **4** որ կը միսիթարէ մեզ ամբողջ տառապանքին մեջ, որպէսզի մենք կարենանք միսիթարեանոնք՝ որ որեւէ տառապանքի մեջ են, այն միսիթարութեամբ՝ որով մենք կը միսիթարուլինք Աստուծմն. **5** Որովհետեւ ինչպէս Քրիստոսի չարչարանքները կ'առատանան մեր մեջ, նմանապէս մեր միսիթարութիւնն ալ կ'առատանայ Քրիստոսի միջոցով: **6** Եթէ տառապինք՝ ձեր միսիթարութեան եւ փրկութեան համար է, որ արդինաւոր կ'ըլլայ՝ համբերելով այն նոյն չարչարանքներուն, որոնցմով մենք ալ կը չարչարուինք. ու եթէ միսիթարուլինք՝ ձեր միսիթարութեան եւ փրկութեան համար է: **7** Մեր յոյսը հաստատուն է ձեր վրայ, որովհետեւ գիտենք թէ ինչպէս հաղորդակից էք մեր չարչարանքներուն, նոյնպէս ալ միսիթարութեան պիտի ըլլաք: **8** Որովհետեւ չենք ուզեր, եղայրներ, որ անգիտանաք Ասիայի մեջ մեզի պատահած տառապանքը. չափէն աւելի ծանրաբեռնուեցանք, մեր կարողութենեն աւելի, այնքան՝ որ նոյնիսկ յուսահատեցանք կեանքնեն: **9** Բայց մահուան վճիռը ունենք մեր վրայ, որպէսզի վստահինք ոչ թէ մենք մեզի, հապա Աստուծոյ՝ որ մեռենանք կը յարուցանք: **10** Ան այդպիսի մեծ մահէ մը ազատեց մեզ, ու կ'ազատէ. **11** Եւ կը յուսանք թէ ան տակաւին պիտի ազատէ: Դուք ալ կը գործակցիք՝ մեզի համար աղերսելով, որպէսզի շատեր շնորհակալ ըլլան մեր պատճառով՝ շատ անձերու աղօթին միջոցով մեզի եղած շնորհին համար: **12** Վրդարեւ սա է մեր պարծանքը՝ մեր խղճմտանքին

վկայութիւնը, թէ մենք՝ պարզամտութեամբ եւ Աստուծոյ անկեղծութեամբ, ոչ թէ մարմնաւոր իմաստութեամբ՝ հապա Աստուծոյ շնորհքով վարուեցանք աշխարիի մեջ, եւ այ աւելի ձեզի հանդէս: **13** Որովհետեւ ուրիշ բան չենք գրեր ձեզի, քան ինչ որ դուք կը կարդաք ու կը հաւաքնաք. եւ կը յուսամ թէ մինչեւ վախճանն ալ պիտի հասկնաք, **14** ինչպէս նաեւ մասամբ հասկցաք մեզ, թէ մենք ձեր պարծանքն ենք, ինչպէս դուք ալ մերը՝ Տէր Յիսուսի օրը: **15** Այս վստահութեամբ կը փափաքէի նախ գալ ձեզի, որպէսզի դուք երկրորդ շնորհք մը ընդունիք, **16** անցնիլ ձեզմէ դէպի Մակեդոնիա, եւ Մակեդոնիային դարձեալ գալ ձեզի, ու ձեզմէ ուղարկուած՝ երթալ Յրէաստան: **17** Ուրեմն երբ այսպէս փափաքեցայ, միթէ թեթեւութեամբ վարուեցայ. եւ կամ՝ ինչ որ ես կը ծրագրեմ, մարմնաւորապէս կը ծրագրեմ, որպէսզի իմ քովս «այն»՝ այն ըլլայ, եւ «ոչ»ը՝ ոչ»: **18** Սակայն Աստուծած հաւատարիմ է, որ ձեզի հասած մեր խօսքը «այն» եւ «ոչ» չէր. **19** Քանի որ Աստուծոյ Որոխն՝ Յիսուս Քրիստոս, որ քարոզուեցաւ ձեզի մեր միջոցով, (ինձմով, Սիղուանոսով ու Տիմոթեոսով, ) «այն» եւ «ոչ» չեղաւ, հապա իր մեջ եղած «այն»ն: **20** Վրդարեւ Աստուծոյ բոլոր խոստումները՝ իր մեջ «այն» են, եւ իր մեջ «ամէն» են՝ Աստուծոյ փառքին համար մեր միջոցով: **21** Ուրեմն ան որ հաստատեց մեզ Քրիստոսով՝ ձեզի հետ, եւ օծեց մեզ՝ Աստուծած է, **22** որ նաեւ կնքեց մեզ ու տուալ մեզի Յոզիին գրաւականը՝ մեր սիրտերուն մեջ: **23** Բայց ես Աստուծած վկայ կը կանչեմ իմ անձիս, թէ տակաւին Կորնթոս չեկայ՝ խնայելու համար ձեզի: **24** Ոչ թէ կը տիրենք ձեր հաւատքին վրայ, հապա գործակիցներ ենք ձեր ուրախութեան. որովհետեւ դուք հաւատքով կը կենաք:

**2** **2** Որովհետեւ եթէ ես տրտմեցնեմ ձեզ, այ ով է որ պիտի ուրախացնէ զիս, եթէ ոչ ան՝ որ տրտմեցաւ ինձմէ: **3** Ասիկա գրեցի, որ երբ զամ՝ տրտմութիւն մը չկրեմ անոնցմն՝ որ պէտք է ուրախացնեն զիս. Քանի որ ձեր բոլորին մասին համոզուած եմ թէ իմ ուրախութիւնն ձեր բոլորին է: **4** Որովհետեւ շատ տառապանքի մեջ եւ սիրտի կսկիծով գրեցի ձեզի՝ շատ արցունքով. ոչ թէ՝ որպէսզի տրտմիք, հապա գիտնաք այն յորդառատ սէրը՝ որ ունիմ ձեզի

հանդեպ: 5 Իսկ եթէ մեկը տրտմեցուց, ոչ թէ տրտմեցուց զիս, հապա մասամբ (որպեսզի չծանրաբեռնեն) ծեզ բոլորդ": 6 Բաւական է այդպիսի մարդուն այն պատիժը՝ որ տրուեցաւ շատերէ: 7 Յետեւաքար՝ ընդհակառակը՝ պէտք է փոխարէնը ներել անոր ու միմիթարել զայն, որպեսզի այնպիսին չյուսալքուի չափազանց տրտմութենն: 8 Ուստի կ'աղաչն ծեզի, որ անոր հանդէվ վաերացնէր ծեր սէրդ. 9 (քանի որ սա նպատակով ալ գրեցի, որպեսզի ծեզ փորձելով գիտնամ թէ ամեն բանի մէջ հնազանդ էք: 10 Անոր՝ որուն դուք որեւէ բան ներէք, ես ալ կը ներեմ. որովհետեւ եթէ որեւէ բան ներած եմ, ծեր պատճառով անոր ներած եմ Քրիստոսի անձով.) 11 որպեսզի Սատանան մեզ չկեղեք, քանի որ չենք անգիտանար անոր դիտաւորութիւնները: 12 Ուրեմն երբ հասայ Տրովադա՝ Քրիստոսի աւետարանը քարոզելու, թէպէտ Տէրը դուռ մը բացած էր ինծի, 13 անդորրութիւն չունեցայ հոգիին մէջ, որովհետեւ հոն չզտայ եղբայր՝ Տիտոսը. հապա իրաժէշտ առնելով անոնցմ՝ մեկնեցայ Մակեդոնիա: 14 Ծնորհակալութիւն Աստուծոյ, որ ամեն ատեն մեզի յաղթութիւն կը պատճառէ Քրիստոսով, ու զինք ճանչնայուն հոտը մեզմով կը յայտնաբերէ ամեն տեղ: 15 Որովհետեւ մենք՝ Աստուծոյ համար՝ Քրիստոսի անոյշ հոտն ենք, թէ փրկուածներուն եւ թէ կորսուողներուն մէջ: 16 Ոմանց՝ մահուան հոտ դէպի մահ, ոմանց ալ կեանքի հոտ դէպի կեանք: Եւ ովք ընդունակ է ընելու այս բաները: 17 Քանի որ մենք շատերուն պէս չենք, որոնք կը խարդախեն Աստուծոյ խօսքը. հապա անկեղծութեամբ, Աստուծմ դրկուած եւ Աստուծոյ առջեւ կը խօսինք՝ Քրիստոսով:

**3** Սկսինք դարձեալ մենք մեզ յանձնարարել. կամ թէ՝ ոմանց պէս՝ պէտք են մեզի յանձնարարական նամակներ ծեզի, կամ յանձնարարութիւն ծեզմէ: 2 Դուք եք մեր նամակը՝ մեր սիրտերուն մէջ գրուած, ճանչցուած ու կարդացուած բոլոր մարդոցմէն: 3 Բացայատ ըլլալով որ դուք Քրիստոսի նամակն եք՝ մեր սպասարկութեամբ, ոչ թէ մելանով գրուած, հապա՝ ապրող Աստուծոյ Հոգիով. ոչ թէ քարեղին տախտակներու վրայ,

հապա՝ սիրտին մարմնեղին տախտակներուն վրայ: 4 Մենք այսպիսի վստահութիւն ունինք Աստուծոյ վրայ՝ Քրիստոսի միջոցով: 5 Ո՛չ թէ մենք մեզմէ ընդունակ ենք մտածել որեւէ բան՝ որպէս թէ մեզմէ, հապա մեր ընդունակութիւնը Աստուծմն է: 6 Ան նաեւ ընդունակ ըրաւ մեզ Նոր Կոտակարանին սպասարկուներ ըլլալու. ոչ թէ գիրին, հապա՝ Հոգիին, որովհետեւ գիրը կը սպաննէ, բայց Հոգին կեանք կու տայ: 7 Իսկ եթէ քարերու վրայ փորագրուած մահուան սպասարկութիւնը այնքան փառաւոր եղաւ, որ Խարայելի որդիները չէին կրնար ակնապիշ նայի Մովսէսի երեսին՝ անոր դեմքին պայծառութեան պատճառով, որ պիտի ոչնչանար, 8 ուրեմն որբան աւելի փառաւոր պիտի ըլլայ հոգիին սպասարկութիւնը. 9 Քանի որ եթէ դատապարտութեան սպասարկութիւնը փառաւոր էր, մրշափ աւելի գերազանց պիտի ըլլայ արդարութեան սպասարկութեան փառքը. 10 որովհետեւ ինչ որ փառաւոր եղած էր՝ ալ փառք չունէր այս կապակցութեամբ, զինք գերազանցող փառքին պատճառով: 11 Արդարեւ եթէ այն որ պիտի ոչնչանար՝ փառաւոր էր, որչափ աւելի փառաւոր պիտի ըլլայ այն՝ որ մնայուն է: 12 Ուրեմն, նկատելով որ ունինք այսպիսի յոյս մը, մեծ համարձակութեամբ կը վարուինք մեր խօսքին մէջ. 13 ոչ թէ ինչպէս Մովսէս, որ ծածկոց կը դնէր իր երեսին վրայ՝ որպեսզի Խարայելի որդիները ակնապիշ չնայեին ոչնչանալու սահմանուածին վախճանին: 14 Սակայն անոնց միտքերը կուրցան. որովհետեւ՝ մինչեւ այսօր՝ նոյն ծածկոցը ծգուած կը մնայ Հին Կոտակարանի ընթերցումին վրայ, (ան Քրիստոսով կ'ոչնչանայ, ) 15 հապա մինչեւ այսօր, երբ Մովսէսի գիրքը կը կարդացուի, ծածկոցը դրուած կը մնայ անոնց սիրտին վրայ: 16 Բայց երբ Տէրոց դառնան, ծածկոցը պիտի վերցուի: 17 Ուրեմն Տէրը այդ Հոգին է, եւ ուր Տէրոց Հոգին կայ, հոն ազատութիւն կայ: 18 Իսկ մենք բոլորս, բաց երեսով Տէրոց փառքը տեսնելով՝ որպէս թէ հայելիի մէջ, կը փոխուինք նոյն պատկերին՝ փառքէ փառք, որպէս թէ Տէրոց Հոգիին միջոցով:

**4** Οιστή, βανή οινήνρ αյս սպասարկութիւնը, ηηρούμութիւն զտած ըլլալով՝ ζենρ δանδրանար. շհապա հրամարեցանք ամօթափ ծածուկ բաներեն, խորամանկութեամբ ζենր ընթանար եւ Աստուծոյ խօսքը ζենր խարդախեր. այլ ճշմարտութիւնը բացայատերով մենք մեզ կը յանձնարարենք ամեն մարդու խոճմտանքին! Աստուծոյ առջեւ: **3** Իսկ եթէ մեր աւետարանը ծածկուած է, կորսուածներուն համար ծածկուած է. **4** որոնց մեջ այս աշխարհի աստուածը կուրցուց անհաստաներուն միտքերը, որպեսզի Քրիստոսի՝ Աստուծոյ պատկերին՝ փառքի աւետարանին լոյսը անոնց վրայ չշողայ: (այօն ց165) **5** Արդարեւ մենք մեզ չեւ որ կը քարոզենք, հապա՞ Քրիստոս Յիսուս Տէրը, ու մեզ՝ ձեր ծառաները Յիսուսի համար. **6** որովհետեւ Աստուած, որ հրամայեց լոյսին՝ փայլի խաւարին մեջեն, ինք փայլեցաւ մեր սիրտերուն մեջ՝ Աստուծոյ փառքին գիտութեան լոյսը տայլու համար Յիսուս Քրիստոսի դեմքին վրայ: **7** Բայց մենք ունինք այս գանձը հորդէ անօթներու մեջ, որպեսզի զօրութեան գերազանցութիւնը ըլլայ Աստուծմէ, եւ ոչ մեզմէ: **8** Ամեն կողմէ կը տառապինք, բայց տագնապած չենք. Վարանումի մեջ ենք, բայց յուսահատած չենք. **9** հալածուած ենք, բայց լքուած չենք. խորտակուած ենք, բայց կորսուած չենք: **10** Ամեն ատեն Յիսուսի մահը կը կրենք մեր մարմինին մեջ, որպեսզի Յիսուսի կեանքն ալ յայտնաբերուի մեր մարմինին մեջ: **11** Որովհետեւ մենք որ կ'ապրինք՝ ամեն ատեն Յիսուսի համար մահուան կը մատնուինք, որպեսզի Յիսուսի կեանքն ալյայտնաբերուի մեր մահկանացու մարմինին մեջ: **12** Ուստի՝ մահը կը ներգործէ մեր մեջ, իսկ կեանքը՝ ձեր մեջ: **13** Բայց հաւատքին նոյն հոգին ունինք, ինչպէս գրուած է. «Հաւատացի, ուստի խօսեցայ»: Մենք ալ կը հաւատանք, ուստի կը խօսինք: **14** Գիտենք թէ ան՝ որ յարուցանեց Տէր Յիսուսը, մեզ ալ պիտի յարուցանէ Յիսուսի միջոցով, եւ անոր պիտի ներկայացնէ ձեզի հետ: **15** Որովհետեւ ամեն բան ձեզի համար է, որպեսզի այն շնորհք՝ աւելցած շատերու շնորհակարութեամբ՝ նոխանայ Աստուծոյ փառքին համար: **16** Յետեւաբար

չենք ծանձրանար. եւ թէպէտ մեր արտաքին մարդը կ'ապականի, ներքին մարդը օրէ օր կը նորոգուի: **17** Արդարեւ մեր թեթեւ, վայրկենական տառապանքը՝ մեզի համար կը պատրաստէ գերազանց ու յալիտենական կշիռը ունեցող փառք մը. (այօն ց166) **18** Բանի որ մենք կը նայինք ոչ թէ տեսանելի բաներուն, հապա՝ անտեսանելիներուն. որովհետեւ տեսանելի բաները ժամանակաւոր են, իսկ անտեսանելիները՝ յալիտենական: (այօն ց166)

**5** Արդարեւ գիտենք թէ եթէ մեր վրանի նման երկրային տունը քակուի, շինուածք մը ունինք Աստուծմէ, անձեռակերտ յալիտենական տուն մը՝ երկինքի մեջ. (այօն ց166) **2** Եւ իրապէս ասոր մեջ կը հառաչենք՝ տենչալով հազնի մեր երկնաւոր բնակութիւնը. **3** սակայն երբ զայն հազնինք՝ մերկ չզտուինք: **4** Որովհետեւ մենք՝ որ այս վրանին տակն ենք, ծանրութեան տակ կը հառաչենք. ոչ թէ կ'ուզենք հանուիլ, հապա՝ հազնի զայն ասոր վրայ, որպեսզի մահկանացութիւնը ընկրմի կեանքին մեջ: **5** Ուրեմն ան՝ որ պատրաստեց մեզ այդ նոյն բանին համար՝ Աստուած է, որ նաեւ տուալ մեզի Հոգիին գրաւականը: **6** Ուստի ամեն ատեն վստահութիւն ունինք, գիտնալով թէ մինչ մարմինի մեջ ենք՝ հեռու ենք Տէրոջմէն. **7** (որովհետեւ հաւատքնվ կ'ընթանանք, եւ ոչ թէ տեսողութեամբ.) **8** Վստահութիւն ունինք, եւ առաւելապէս կ'ուզենք հեռանալ մարմինէն ու մօտ ըլլալ Տէրոց: **9** Ուստի պատի կը համարենք ընդունելի ըլլալ անոր, մօտ թէ հեռու: **10** Որովհետեւ պէտք է որ բոլորս ալ ներկայանանք Քրիստոսի դատարանին առջեւ, որպեսզի իւրաքանչիւրը ստանայ այն բաներուն համեմատ՝ որ իր մարմինին մեջ եղած ատեն ըրած է, բարի կամ չար: **11** Ուրեմն՝ գիտնալով Տէրոց վախը՝ կը համոզենք մարդիկ. սակայն մենք բացայացտ ենք Աստուծոյ առջեւ, եւ կը յուսամ թէ բացայացտ ենք նաեւ ձեր խոճմտանքին մեջ: **12** Որովհետեւ մենք մեզ դարձեալ չենք յանձնարարեր ձեզի, հապա առիթ կու տանք ձեզի՝ մեզմով պարծենալու. որպեսզի բան մը ունենաք պատասխանելու անոնց՝ որ կը պարծենան երեւոյթով, եւ ոչ թէ սիրտով: **13** Բանի որ եթէ ցնորած ենք՝

ատիկա Աստուծոյ համար է, ու եթե խոհեմ ենք՝ ատիկա ձեզի համար է: **14** Որովհետեւ Քրիստոսի սէրը կը պարտադրէ մեզ, ու մեր դատումը սա է, թե եթե մէկը մեռաւ բոլորին համար, ուրեմն բոլորն ալ մեռան: **15** Ան բոլորին համար մեռաւ, որպէսզի ապրողները այլևս չապրին իրենք իրենց համար, հապա անոր համար՝ որ մեռաւ իրենց համար, եւ յարութիւն առաւ: **16** Հետեւարար ասկէ եսք մենք ոչ մէկը կը ճանչնանք մարմինով. թէպէտ Քրիստոսը ճանչցանք մարմինով, հիմա այ այնպէս չենք ճանչնար: **17** Ուրեմն եթե մէկը Քրիստոսի մէջ է, ան նոր արարած մըն է. նախկին բաները անցան, եւ ահա ամեն բան նոր եղաւ: **18** Եւ ամեն բան Աստուծուն է, որ հաշտեցուց մեզ իրեն հետ՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, ու տուաւ մեզի հաշտութեան սպասարկութիւնը. **19** այսինքն Աստուած էր, որ Քրիստոսով հաշտեցուց աշխարհը իրեն հետ՝ անոնց յանցանքները չվերագրելով իրենց, ու յանձնեց մեզի հաշտութեան խօսքը: **20** Ուրեմն մենք դեսպաններ ենք Քրիստոսի համար, որպէս թէ Աստուած կ'աղաչէր ձեզի մեր միջոցով. կ'աղերսենք ձեզի Քրիստոսի կողմէն, հաշտուեցէք Աստուծոյ հետ: **21** Որովհետեւ Աստուած մեզի համար մեղալոր համարեց՝ ան՝ որ մեղք չէր գիտեր, որպէսզի մենք Աստուծոյ արդարութիւնը ըլլանք անով:

**6** **2** Որովհետեւ կ'ըսէ. «Պատեհ ժամանակին պատախանեցի քեզի, եւ փրկութեան օրը օգնեցի քեզի»: Ահա հիմա է պատեհ ժամանակը, ահա հիմա է փրկութեան օրը: **3** Բնաւ սայթաքում չենք պատճառեր՝ որեւէ բանի մէջ, որպէսզի մեր սպասարկութիւնը չարատաւորուի: **4** Հապա ամեն բանի մէջ մենք մեզ կը հաստատենք որպէս Աստուծոյ սպասարկուներ, շատ համբերութեամբ, տառապանքներու մէջ, հարկադրանքներու, տագնապներու, **5** ծեծերու, բանտերու, խառնակութիւններու, աշխատանքներու, հսկումներու, ծոմերու մէջ, **6** մաքրակեցութեամբ, գիտութեամբ, համբերատարութեամբ, քաղցրութեամբ, Սուլը Յօդիով, անկեղծ սիրով, **7** ճշմարտութեան խօսքով, Աստուծոյ

զօրութեամբ, արդարութեան զրահով՝ որ աջ կողմէն ու ձախ կողմէն է. **8** փառքով եւ անպատուլքեամբ, վատ համբաւով թէ բարի համբաւով, մոլորեցուցիչներու պէս՝ բայց ճշմարտախօսներու պէս՝ անծանօթներու պէս՝ սակայն յաւ ճանչցուածներ. մահամերձի պէս՝ եւ ահա կ'ապրինք, պատժուածներու պէս՝ ու չենք մեռցուած. **10** տրտմածներու պէս՝ բայց միշտ կ'ուրախանանք, ադրատներու պէս՝ սակայն կը հարստացնենք շատերը, ոչինչ ունեցողներու պէս՝ մինչդեռ տիրացած ենք ամեն բանի: **11** Կորնթացիներ, մեր բերանը բացուած է ձեզի, եւ մեր սիրտը՝ լայնցած: **12** Դուք մեր մէջ նեղը ինկած՝ չէր, հապա ձեր սիրտին մէջ՝ նեղը ինկած էք: **13** Ուրեմն, փոխարէնդ հատուցանելու համար (կը խօսիմ ձեզի՝ իբր զաւակներու), զնլք ալ ձեր սիրտը լայնցուցէք”: **14** Անհաւատներուն հետ անյարի լծակից՝ մի՛ ըլլաք. բանի որ ինչ ընկերակցութիւն ունի արդարութիւնը անօրենութեան հետ, ինչ հաղորդութիւն ունի լոյսը խաւարին հետ, **15** եւ ինչ միաբանութիւն ունի Քրիստոս Բելիարի հետ. կամ ինչ բաժին ունի հաւատացեալը անհաւատին հետ, **16** եւ ինչ համաձայնութիւն ունի Աստուծոյ տաճարը կուռքերուն հետ, որովհետեւ դուք ապրոյ Աստուծոյ տաճարն էք՝ ինչպէս Աստուած ըսաւ. «Անոնց մէջ պիտի բնակիմ եւ անոնց մէջ պիտի շրջիմ. անոնց Աստուած պիտի ըլլամ ու անոնք ինձի ժողովուրդ պիտի ըլլան: **17** Ուստի եկէք անոնց մէջէն եւ զատուեցէք, - կ'ըսէ Տէրը: - Անսաքուր բանի մի՛ դպչիք, **18** ու ես պիտի ընդունիմ ձեզ. ես Յայր պիտի ըլլամ ձեզի, ու դուք՝ իմ որդիներս եւ աղջիկներս պիտի ըլլաք, - կ'ըսէ Ամենսակալ Տէրը»:

**7** Ուրեմն, սիրելիներ, այս խոստումները ունենալով՝ մաքրենք մենք մեզ մարմինի ու հոգի ամեն տեսակ պղծութենէ, եւ կատարելագործնք սրբացումը Աստուծոյ վախով: **2** Ընդունեցէք մեզ”: Ոչ մէկը անիրաւեցինք, ոչ մէկը ապականեցինք եւ ոչ մէկը կեղեքեցինք: **3** Չեմ ըսեր ասիկա՝ դատապարտելու համար ձեզ, որովհետեւ նախապէս ըսեր եմ թէ դուք մեր սիրտին մէջ՝ միասին մեռնելու եւ ապրելու: **4**

Մեծ է խօսքի համարձակութիւնս ձեզի հանդեպ, մեծ է ձեզմով պարծանքս, լեցուած եմ միշիթարութեամբ, չափազանց ուրախ եմ մեր ամբողջ տառապանքին մէջ: 5 Որովհետեւ՝ երբ մենք Մակեդոնիա հասանք՝ մեր մարմնը բնաւ անդրութիւն չունեցաւ, այլ ամեն կողմէ կը տառապէինք. դուրսէն կրիւներ կային, իսկ ներսէն՝ վախեր: 6 Բայց Աստուած, որ խոնարհները կը միշիթարէ, մեզ միշիթարեց Տիտոսի գալուստով: 7 Եւ ոչ միայն անոր գալուստով, այլ նաեւ այն միշիթարութեամբ՝ որով ինք միշիթարուսած էր ձեզմով, երբ պատմեց մեզի ձեր տեսչանքը, ձեր կոծը, ինծի հանդեպ ձեր ունեցած նախանձախնդրութիւնը, այնպէս որ այլ աւելի ուրախացայ: 8 Որովհետեւ, թէպէտ տրտմեցուցի ձեզ այդ նամակով, չեմ զղաքր, (թէպէտ զղացեր էի, ) քանի որ կը նշմարեմ թէ այդ նամակը տրտմեցուց ձեզ, թէպէտ միայն ժամանակ մը: 9 Ուրեմն կ'ուրախանամ, ոչ թէ քանի որ տրտմեցաք, հապա՝ որովհետեւ տրտմեցաք ապաշխարութեան համար. քանի որ տրտմեցաք Աստուծոյ ուզած կերպով, որպէսզի ոչինչ կորսնցուցած ըլլաք մեր միջոցով: 10 Արդարեւ Աստուծոյ ուզած տրտմութիւնը կը պատճառէ՝ ապաշխարութիւն՝ փրկութեան համար, որ չի զղացներ. քայլ աշխարհի տրտմութիւնը կը պատճառէ մահ: 11 Քանի դուք տրտմեցաք Աստուծոյ ուզած կերպով, ահա այդ քանը ձեր մէջ ինչ փութաջանութիւն գոյացուց, նոյնիսկ ջատագովութիւն, ընդվորում, վախ, տենչանք, նախանձախնդրութիւն, վրէժինդրութիւն. ամեն կերպով դուք ձեզի հաւանութիւն տուիք թէ այդ ինդիրին մէջ անկեղծ էք: 12 Ուրեմն ինչ որ գրեցի ձեզի, ոչ թէ անիրաւութիւնը ընողին պատճառով էր, եւ ոչ ալ անիրաւութիւնը կրողին պատճառով, հապա՝ որպէսզի երեւնայ ձեզի Աստուծոյ առջեւ մեր ունեցած փութաջանութիւնը ձեզի հանդեպ: 13 Ուստի ձեր միշիթարութեամբ մենք միշիթարուեցանք. եւ այլ աւելի ուրախացանք Տիտոսի գալուստով: 14 քանի որ ամօթահար չեմ ըլլաք՝ ձեզմով որեւէ քանի մէջ պարծենալուս համար անոր առջեւ

հապա, ինչպէս ամեն բան ճշմարտութեամբ խօսեցանք ձեզի, նոյնպէս Տիտոսի արջեւ մեր պարծանքն ալ ճշմարիտ գտնուեցաւ: 15 Նաեւ իր գորովը աւելի առատ է ձեզի հանդեպ, մինչ կը վերյիշէ ձեր բոլորին հնազանդութիւնը, թէ ինչպէս ահով ու դողով ընդունեցիք զինք: 16 Ուստի կ'ուրախանամ որ ամեն բանի մէջ վստահութիւն ունիմ ձեր վրայ:

**8 Եղբայրներ,** ձեզի կը տեղեկացնենք

Աստուծոյ շնորհիքն մասին, որ տրուած է Մակեդոնիայի եկեղեցիներուն. 2 թէ ինչպէս՝ տառապանքի մեծ փորձի մը մէջ իրենց առատ ուրախութիւնը եւ իրենց ծանր աղքատութիւնը ճոխացան իրենց հարուստ առատաձեռնութեամբ: 3 Որովհետեւ ես կը վկայեմ թէ իրենց կարողութեան համեմատ, ու կարողութենեն ալ աւելի յօժարակամ ըլլալով, 4 շատ անդումով կ'աղերսէին մեզի՝ որ ընդունիք շնորհը եւ սուրբերուն համար եղած սպասարկութեան հաղորդակցութիւնը: 5 Ո՛չ թէ ինչպէս մենք կը յուսայինք, հապա իրենք գիրենք ալ տուին՝ նախ Տերոց, ու յետոյ մեզի՝ Աստուծոյ կամքով: 6 Այնքան՝ որ աղաչեցինք Տիտոսի, որ ինչպէս ան նախապէս սկսաւ, նոյնպէս նաեւ ալարտէ ձեր մէջ այդ շնորհիքն ալ: 7 Յետեւաբար, ինչպէս դուք ճոխացած եք ամեն քանով, (հաւատքով, խօսքով, գիտութեամբ, ամբողջ փութաջանութեամբ եւ մեզի հանդեպ ձեր տածած սիրով, ) ճոխացէք նաեւ այս շնորհիքով: 8 Կը խօսիմ ոչ թէ հրամայելով, հապա՝ ուրիշներուն փութաջանութեան արիթով, ու փորձարկելու համար ձեր սիրոյն անկեղծութիւնը: 9 Քանի որ դուք գիտէք մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի շնորհը, որ թէպէտ հարուստ էր՝ ձեզի համար աղքատ եղաւ, որպէսզի դուք հարստանաք անոր աղքատանալով: 10 Եւ այս մասին կարծիք մը կու տամ, որովհետեւ ասիկա օգտակար է ձեզի, ինու՞ որ նախապէս սկսաք՝ անցեալ տարուընէ՝ ոչ միայն ընել, այլ նաեւ կամենալ: 11 Իսկ հիմա ընկն ալ կատարեցէք, որպէսզի՝ ինչպէս յօժարութիւն կար, նոյնպէս ալ կատարում ըլլայ՝ ձեր ունեցածն: 12 Որովհետեւ եթէ նախապէս յօժարութիւն ըլլայ, տալը ընդունելի է՝ մէկու մը ունեցածին համեմատ, եւ ոչ թէ չունեցածին համեմատ: 13 Քանի որ ես չեմ

ուզեր որ ուրիշները անդորր ըլլան ու դուք տառապիք. 14 հապա հաւասարութեամբ՝ հիմա, այս ատեն, ձեր լիութիւնը լրացն անոնց պակասը, որպէսզի անոնց լիութիւնն ալ օր մը լրացնէ ձեր պակասը, եւ այսպէս հաւասարութիւն ըլլայ: 15 Ինչպէս գրուած է. «Անոր որ շատ ժողվեց՝ ոչինչ աւելցաւ, իսկ անոր որ թիշ ժողվեց՝ ոչինչ նուազեցաւ»: 16 Բայց շնորհակալութիւն Աստուծոյ, որ այս նոյն անձկալից փութաջանութիւնը դրաւ Տիտոսի սիրտին մէջ՝ ձեզի համար: 17 Արդարեւ ան ընդունեց մեր յորդորը. բայց աւելի փութաջան ըլլալով՝ իր իսկ համաձայնութեամբ զնաց ձեզի: 18 Անոր հետ դրկեցինք նաեւ այն եղբայրը, որուն գրովեստը կ'ըլլայ բոլոր եկեղեցիներուն մէջ՝ աւետարանին համար: 19 Եւ ոչ միայն այսքան, հապա նաեւ եկեղեցիներէն ընտրուեցաւ իբր մեզի ճամբորդակից՝ այս շնորհին հետ, որ մենք կը սպասարկենք նոյն Տէրոց փառքին համար, ու ձեր յօժարութեամբ: 20 Կը զգուշանայինք որ ոչ մէկը մեզ արատաւորէ այս ճոխութեան մէջ, որ կը սպասարկուի մեր միջոցով. 21 Քանի որ կը մտադրէինք ոչ միայն Տէրոց առջեւ, հապա մարդոց առջեւ ալ ընել ինչ որ պարկէշտ է: 22 Անոնց հետ դրկեցինք մեր եղբայրը, որուն փութաջանութիւնը յաճախ փորձարկած ենք շատ բաներու մէջ, իսկ հիմա այլ աւելի փութաջան է, քանի որ մեծ վստահութիւն ունի ձեր վրայ: 23 Ինչ կը վերաբերի Տիտոսի, ան հայորդակիցս է ու ձեր մօտ իմ գործակիցս. իսկ մեր եղբայրները՝ եկեղեցիներէն դրկուածներն են, եւ Ջրիստոսի փառքը: 24 Ուրեմն աստոն ու եկեղեցիներուն առջեւ ցոյց տուեք ձեր սիրոյն եւ ձեզի հանդեպ մեր պարծանքին ապացոյցը:

**9** Արդարեւ աւելորդ է որ գրեմ ձեզի՝ սուրբերուն սպասարկութեան մասին, 2 քանի գիտեմ ձեր յօժարութիւնը. անոր մասին կը պարծենամ ձեզով Մակեդոնացիներուն առջեւ, բսելով թէ Աքայիացիները անցեալ տարուընէ պատրիաստուած էին. ու ձեր նախանձախնդրութիւնը դրդեց շատ շատերը: 3 Սակայն դրկեցի եղբայրները, որպէսզի ձեզի հանդեպ մեր պարծանքը ընդունայն չըլլայ այս մասին, հապա՝ ինչպէս բսեր

եմ՝ պատրաստուած ըլլաք. 4 որպէսզի՝ երբ Մակեդոնացիները զան ինծի հետ եւ անպատրաստ գտնեն ձեզ՝ մենք (որ չըսենք՝ դուք) ամօթահար չըլլանք այս նոյն պարծանքին վստահութեան համար: 5 Ուրեմն հարկաւոր համարեցիյորդորել եղբայրները, որ նախապէս զան ձեզի ու կանխա համախմբեն ձեր նախապէս ծանուցանած առատաձեռնութիւնը, որպէսզի ան պատրաստ ըլլայ իբր առատաձեռնութիւն, ոչ թէ իբր ազահութիւն: 6 Բայց սա զիտցէք, թէ ան որ ինայելով կը սերմանէ՝ ինայելով ալ պիտի հնձէ: 7 Իւրաքանչիւրը թող տայ՝ ինչպէս որոշած է իր սիրտին մէջ, ոչ թէ տրտմութեամբ կամ հարկադրաբար. որովհետեւ Աստուած կը սիրէ ցնծութեամբ տուողը: 8 Եւ Աստուած կարող է բոլոր շնորհիներով ճոխացնել ձեզ, որպէսզի դուք՝ ամէն բանի մէջ ամէն ատեն լման ինքնարբաւութիւն ունենալով՝ ճոխանաք ամէն բարի գործով, 9 ինչպէս գրուած է. «Սիրեց եւ աղքատներուն տուաւ. անոր արդարութիւնը յալիտեան կը մնայ»: (այսո ց165) 10 Ուրեմն ան՝ որ սերմ կը հայթայթէ սերմնացանին, կերակուրի համար հաց հայթայթէ ձեզի ու բազմացնէ ձեր հունտը», եւ աճեցնէ ձեր արդարութեան պտուղները: 11 Ամեն բանի մէջ հարստացած էք ամէն տեսակ առատաձեռնութեամբ, ինչ որ մեր միջոցով շնորհակալութիւն կը գոյացնէ Աստուծոյ հանդեպ. 12 որովհետեւ այս պաշտօնին սպասարկումը ոչ միայն կը լրացնէ սուրբերուն պակասը, այլ նաեւ կը ճոխանայ շատ շնորհակալութիւններով՝ ուղրուած Աստուծոյ: 13 Այս սպասարկութեան փորձառութեամբ անոնք պիտի փառաւորեն Աստուած՝ Ջրիստոսի աւետարանին ձեր դաւանած ենթարկումին համար, նաեւ ձեր առատաձեռն հայորդակցութեան համար՝ անոնց եւ բոլորին հետ. 14 ու պիտի աղերսեն ձեզի համար, կարօտնալով ձեզ Աստուծոյ գերազանց շնորհին համար՝ որ ձեր մէջ է: 15 Շնորհակալութիւն Աստուծոյ՝ իր անպատմելի պարգեւին համար:

**10** Ես ինք՝ Պողոս՝ կ'աղաշնմ ձեզի Ջրիստոսի հեգութեամբ եւ

ազնուութեամբ, ես՝ որ ծեր ներկայութեան մէջ խոնարի եմ, բայց բացակայ ըլլալով՝ խիզախ եմ ծեզի հանդէպ: 2 Կ'աղերսեմ որ ներկայ եղած ատենս խիզախ ըլլամ այն վստահութեամբ՝ որով կը մտածեմ յանդուգն ըլլալ ումանց դէմ, որոնք մեր մասին կը մտածեն այնպէ՛ իբր թէ կ'ընթանանք մարմնաւորապէս: 3 Քանի որ՝ թէպէտ մարմինով կ'ընթանանք, ոչ թէ մարմինին համաձայն կը մարտնչինք. 4 որովհետեւ մեր մարտին գէնքերը մարմնաւոր չեն, բայց Աստուծոյ միջոցով զօրաւոր են՝ ամրոցներու քանդումին համար: 5 Մենք կը քանդենք տրամարանութիւններ եւ Աստուծոյ գիտութեան դէմ ինքզինք պանծացնող ամեն բարձր քան, ու Քրիստոսի հնազանդութեան գերի կը դարձնենք ամեն մտածում: 6 Եւ պատրաստ ենք վրէժ առնելու ամեն անհնազանդութեան համար, երբ ծեր հնազանդութիւնը լման ըլլայ: 7 Քաներու արտաքին երեւոյթին կը նայիք: Եթէ ունեւ մէկը կը վստահի ինքնիր վրայ՝ թէ ինք Քրիստոսինն է, դարձեալ թող մտածէ ինքնիրմէ՝ թէ ինչպէս ինք Քրիստոսինն է, նոյնպէս ալ՝ մենք: 8 Քանի որ նոյնիսկ եթէ աւելի պարծենայի մեր իշխանութեան վրայ, որ Տէրը տուած է մեզ՝ շինուութեան համար, եւ ոչ թէ ծեր քանդումին համար, պիտի չամչնայի: 9 Որպէսզի չթուի թէ ես կ'ուզեմ զարհութեցնել ծեզ նամակներով. 10 Քանի որ կ'ըսեն. «Անոր նամակները ծանր ու հզօր են, բայց անոր մարմնական ներկայութիւնը տկար է, եւ իր խօսքը՝ անարգ»: 11 Վյոպիսին թող մտած թէ ինչպէս որ ենք խօսքով՝ նամակներուն մէջ, երբ բացակայ ենք, նոյնպէս ալ պիտի ըլլանք գործով՝ երբ ներկայ ըլլանք: 12 Որովհետեւ մենք չենք յանդզնիր մենք մեզ դասել կամ բաղդատել ունաց հետ՝ որ իրենք զիրենք կը յանձնարարեն. անոնք չեն հասկնար թէ իրենք իրենցմով կը չափուին եւ իրարու միշեւ կը բաղդատուին. 13 իսկ մենք չափէ դուրս պիտի չպարծենանք, հապա չափին համեմատ այն սահմանին՝ որ Աստուծած բաշխեց մեզի, որպէսզի հասնինք մինչեւ ծեզ: 14 Արդարեւ մենք մեզ չենք ընդարձակեր մեր չափէն աւելի, որպէս թէ հասած ըլլայինք ծեզի. Քանի որ իրապէս հասանք մինչեւ ծեզ՝ Քրիստոսի

աւետարանով: 15 Մեր չափէն դուրս պիտի չպարծենանք՝ ուլիշներուն աշխատանքներով, հապա յոյս ունինք որ՝ երբ ծեր հաւատքը աճի՝ առատօրէն մեծարուինք ծեզմով, մեր սահմանին համեմատ. 16 որպէսզի ծեզմէ անդին ալաւետարանենք, եւ ոչ թէ պարծենանք ուրիշի սահմանին մէջ եղած պատրաստ քաներով: 17 Բայց ովք որ պարծենայ՝ Տէրոջմնիվ թող պարծենայ. 18 որովհետեւ գնահատելի է ոչ թէ ան՝ որ ինքզինք կը յանձնարարէ, հապա ան՝ որ Տէրը կը յանձնարարէ:

## 11 Երանի թէ կարենայիք քիչ մը հանդուրժել

իմ անմտութեանս. եւ իսկապէս՝ հանդուրժեցէք ինծի: 2 Որովհետեւ նախանձախնդիր են ծեզի հանդէպ՝ Աստուծոյ նախանձախնդրութեամբ. քանի որ մէկ ամուսինի նշանեցի ծեզ, որպէսզի Քրիստոսի ներկայացնեմ ծեզ՝ մաքրավենցաղ կոյսի մը պիտի: 3 Բայց կը վախնամ որ, ինչպէս օծը խաբեց Եւան իր խորամանկութեամբ, նոյնպէս ծեր միտքերը ապականին Քրիստոսի հանդէպ եղած պարզամտութենեն: 4 Որովհետեւ եթէ մէկը գար եւ քարոզէր ուրիշ Յիսուս մը՝ որ մենք չենք բարոզած, կամ ստանայիք ուրիշ հոգի մը՝ որ չէք ստացած, կամ ուրիշ աւետարան՝ որ չէք ընդունած, լաւ կը հանդուրժեիք այդպիսին: 5 Քանի որ ես կը սեպեմ թէ ոչինչնիվ եւ մնացած եմ գերազոյն առաքեալներեն. 6 ու թէպէտ անվարժ եմ խօսքի մէջ, բայց ոչ՝ գիտութեամբ. սակայն ամեն քանի մէջ մենք մեզ ամբողջովին բացայացտեցինք ծեզի: 7 Միթէ սիսմ գործած եղայ ես զիս խոնարիեցնելով՝ որպէսզի հոնութ բարձրանաք, քանի որ ծրի բարոզեցի ծեզի Աստուծոյ աւետարանը. 8 Կողոպտեցի ուրիշ Եկեղեցիներ՝ թոշակ առնելով անոնցմէ, որպէսզի սպասարկեմ ծեզի: 9 Զեր մէջ ներկայ եղած ատենս՝ երբ կարօտութեան մէջ էի, ծեզմէ ոչ մէկուն թեռ եղայ. որովհետեւ Մակեղոնիային եկող եղբայրները լրացուցին ինչ որ կը պակսէր ինծի. եւ ամեն կերպով զգուշացայ ծեզի ծանրութիւն ըլլալէ, ու դարձեալ պիտի զգուշանամ: 10 Քանի որ Քրիստոսի ճշմարտութիւնը իմ մէջս է, ոչ մէկը պիտի արգիլ զիս այս պարծանքէն՝ Աքայիայի շրջանները: 11 Ինչո՞ւ. Քանի որ չէմ

սիրեր ծեզ: Աստուած գիտէ: 12 Բայց ինչ որ որի՝ դարձեալ պիտի ընեմ զայն, որպեսզի առիթը զլանամ անոնց՝ որ առիթ կ'ուզեն, որպեսզի իրենք ալ մեզի պէս գտնուին ինչո՞վ որ կը պարծենան: 13 Որովհետեւ այդպիսիները սուտ առաքեալներ են, նենգ գործաւորներ, որ իրենք գիրենք կը կերպարանափոխեն Քրիստոսի առաքեալներու: 14 Եւ զարմանայի չե, որովհետեւ նոյնինքն Սատանան լուսաւոր հրեշտակի կը կերպարանափոխուի: 15 Ուրեմն մեծ քան մը չե, որ անոր սպասարկուներն ալ արդարութեան սպասարկուներու կերպարանափոխուին: Անոնց վախճանը պիտի ըլլայ իրենց գործերուն համեմատ: 16 Դարձեալ կ'ըսեմ, ոչ մեկը թող կարծ թէ ես անմիտ եմ. այլապէս՝ գոնէ անմիտի մը պէս ընդունեցէք զիս, որպեսզի ես ալ քիչ մը պարծենամ ինձմով: 17 Ինչ որ կը խօսիմ, կը խօսիմ ոչ թէ Տէրոց կողմէն, հապա՝ որպէս թէ անմտութեամբ, այս պարծանքին վստահութեամբ: 18 Բանի շատեր կը պարծենան մարմինի համեմատ, ես ալ պիտի պարծենամ. 19 Քանի որ դուք հաճոյքով կը հանդուրժէք անմիտներուն, դուք ծեզ իմաստուն նկատելով: 20 Որովհետեւ կը հանդուրժէք, եթէ մեկը ստրուկ ընէ ծեզ, եթէ մեկը լափէ ծեր ստացուածքը, եթէ մեկը քան մը առնէ ծեզմէ, եթէ մեկը պանծացնէ ինքզինք, եթէ մեկը զարնէ ծեր երեսին: 21 Կը խօսիմ որպէս անպատութիւն, իբր թէ մենք տկար եղած ըլլայինք. բայց ինչ քանի մէջ որ մեկը յանդուզն է, (անմտութեամբ կը խօսիմ, ) ես ալ յանդուզն եմ: 22 Անոնք Եբրայեցի են. ես ալ: Իսրայելացի են. ես ալ: 23 Աբրահամի զարմէն են. ես ալ: Քրիստոսի սպասարկուներ են. (անմտութեամբ կը խօսիմ) ալ աւելի ես: Աշխատանքներով՝ աւելի շատ, ծեծերով՝ չափէն աւելի, բանտերու մէջ՝ աւելի շատ, մահուան վտանգներով՝ յաճախ: 24 Յրեաներէն իինգ անգամ քառասունեն մեկ պակաս ծեծ ստացայ: 25 Երեք անգամ ձաղկով ծեծուեցայ. մեկ անգամ քարկոծուեցայ. Երեք անգամ նաև եկութիւն կրեցի. գիշեր մը ու ցերեկ մը մնացի ծովու անդունդին մէջ: 26 Յաճախ չարչարուեցայ ճամբորդութիւններու մէջ. կրեցի վտանգներ գետերէն, վտանգներ

աւազակներէն. վտանգներ իմ ցեղէս, վտանգներ հեթանոսներէն. վտանգներ քաղաքի մէջ, վտանգներ անապատի մէջ. վտանգներ ծովու վրայ, վտանգներ սուտ եղբայրներու մէջ: 27 Աշխատանքի ու տաժանքի մէջ էի, յաճախ՝ հսկումներու մէջ, անօրութեան եւ ծարաւի մէջ, շատ անգամ՝ ծովապահութեան, ցուրտի ու մերկութեան մէջ: 28 Բայց այդ արտաքին բաներէն, բոլոր եկեղեցիներուն հոգը կը բարդուեր վրաս ամէն օր: 29 Ո՞վ տկար է, ու ես ալ տկար չեմ. ով կը գայթակի, եւ իմ սիրու չի վարիր: 30 Եթէ պէտք ըլլայ պարծենայ, պիտի պարծենամ իմ տկարութիւններուս վերաբերեալ բաներով: 31 Մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի Աստուածը եւ Յայրը, որ յախտեան օրինեալ է, գիտէ թէ չեմ ստեր: (այս ց165) 32 Դամասկոսի մէջ, Արետա թագաւորին ազգապետը՝ Դամասկոսցիներուն քաղաքը կը պահպանէր պահակազօրքով, ուզելով ծերբակալել զիս: 33 Բայց պարիսպէն վար իշեցուցին զիս՝ պատուհանն մը, զամբիւղի մը մէջ, ու խուսափեցայ անոր ծեռքերէն:

**12** Պարծենալ՝ իրապէս օգտակար չէ ինծի. սակայն պիտի զամ Տէրոց տեսիլքներուն եւ յայտնութիւններուն: 2 Կը ճանչնամ մարդ մը Քրիստոսով՝ աւելի քան տասնչորս տարի առաջ. (արդեօք մարմինիվ էր, չեմ գիտեր. արդեօք մարմինն որմէս էր, չեմ գիտեր. Աստուած գիտէ) այդպիսի մեկը յափշտակուեցաւ մինչեւ երրորդ երկինքը: 3 Եւ գիտեմ թէ այդպիսի մարդ մը, (արդեօք մարմինիվ էր թէ մարմինն որուրս էր, չեմ գիտեր, Աստուած գիտէ,) 4 յափշտակուեցաւ դրախտը ու լսեց անճառելի խօսքեր, որոնց մասին մարդու մը համար արտօնուած չէ խօսիլ: 5 Ես պիտի պարծենամ այդպիսի մեկով. սակայն պիտի չպարծենամ ես ինձմով, բայց միայն իմ տկարութիւններովս: 6 Որովհետեւ նոյնիսկ եթէ ուզեմ պարծենալ՝ անմիտ պիտի չըլլամ, քանի որ պիտի ըսեմ ճշմարտութիւնը. բայց կը ինսայեմ խօսքս՝ որ ոչ մեկը իմ վրաս աւելի համարում ունենայ, քան ինչ որ կը տեսնէ իմ վրաս կամ կը լսէ իմ մասիս: 7 Եւ որպէսզի չափէն աւելի չպանծամ յայտնութիւններուն գերազանցութեամբ,

մարմինի փուշ մը տրուեցաւ ինծի, Սատանայի պատգամաւոր մը՝ կրփահարելու համար զիս, որպեսզի չպանծամ չափէն աւելի: 8 Ասոր համար երեք անգամ աղաշեցի Տէրոց, որ հեռանայ ինձմէ: 9 Բայց ըստ ինծի. «Իմ շնորհքս կը բաւէ քեզի, որովհետեւ իմ գօրութիւնս կ'իրագործուի տկարութեան մէց»: Ուրեմն մեծ հաճոյքով պիտի պարծենամ առաւելապէս իմ տկարութիւններնվա, որպեսզի Թրիստոսի գօրութիւնը հանգչի իմ վրաս: 10 Ուստի կը յօժարիմ տկարութիւններու, արհամարհանքներու, հարկադրանքներու, հալածանքներու եւ տագնապիներու՝ Քրիստոսի համար, որովհետեւ երբ տկար եմ՝ այն ատեն գօրաւոր եմ: 11 Ես անմիտ եղայ պարծենալով, դուք հարկադրեցիք զիս. որովհետեւ ես պարտաւոր էիյանձնարարուած ըլլալ ձեզմէ, քանի որ ոչինչնվ ետ կը մնամ գերազոյն առաքեալներէն, թեպէտ ես ոչինչ եմ: 12 Կրապէս առաքեալի մը նշանները գործուեցան ծեր մէջ՝ ամբողջ համբերութեամբ, նշաններով, սքանչելիքներով եւ հրաշքներով: 13 Որովհետեւ ինչնվ ետ մնացիք միւս եկեղեցիներէն, բացի անով՝ որ ես քեռ չեղայ ձեզի: Ներեցէք ինծի այս անիրաւութիւնը: 14 Ահա այս երրորդ անգամն է որ պատրաստ եմ գալու ձեզի. բայց քեռ պիտի չըլլամ ձեզի, որովհետեւ կը փնտռեմ ոչ թե ծեր ունեցածը, հապա՝ ձնզ: Քանի որ զաւակները պարտաւոր չեն գանձ դիզել ծնողներուն համար, հապա ծնողները՝ զաւակներուն համար: 15 Ու ես մեծ հաճոյքով պիտի ծախսեմ եւ ծախսուիմ ալ ձեզի համար, թեեւ նուազ սիրուիմ ձեզմ՝ մինչ շատ աւելի կը սիրեմ ձեզ: 16 Սակայն այնպէս թող ըլլայ, ես ձեզ չծանրաբեռնեցի. բայց թերեւս մէկը ըստ թե խորամանկ ըլլալով՝ նենգութեամբ քրնեցի ձեզ: 17 Միթէ ձեզ կեղեքեցի ունեմ մէկուն միջոցով՝ որ դրկեցի ձեզի: 18 Աղաշեցի Տիտոսի, ու եղբայր մը դրկեցի անոր հետ. միթէ Տիտոս կեղեքեց ձեզ: Մենք նոյն հոգիով չընթացանք, նոյն հետքերով չքայեցինք: 19 Դարձեալ՝ կը կարծէք թե մենք մեզ կը ջատագովենք ձեր առջեւ: Մենք Քրիստոսնվ կը խօսինք՝ Աստուծոյ առջեւ. բայց ամեն բան կ'ընենք, սիրելիներ, ձեր շինութեան համար: 20 Որովհետեւ կը վախնամ որ երբ գամ՝ գործէ չգտնեմ

ձեզ ուզածիս պէս, ու ես ալ՝ ձեզի համար՝ գտնուիմ ծեր չուզածին պէս. թերեւս ծեր մէջ ըլլան հակամարտութիւններ, նախանձններ, զայրոյթներ, հակառակութիւններ, բամբասանքներ, բանսարկութիւններ, յոխորտանքներ, խառնակութիւններ: 21 Թերեւս երբ դարձեալ գամ՝ իմ Աստուծուն նուաստացնէ զիս ծեր քով, ու սգամ շատերուն համար՝ որ նախապէս մեղանչած են բայց ապաշխարած չեն իրենց գործած անմարդութենէն, պոռնկութենէն ու ցոփութենէն:

**13** Այս երրորդ անգամն է որ կու գամ ձեզի. ամէն խօսք պիտի հաստատուի երկու կամ երեք վկաններու թերանով: 2 Նախապէս ըսի, ու երկրորդ անգամ կանխաւ կ'ըսեմ (որպէս թէ ներկայ ըլլամ). թէպէտ հիմա բացակայ եմ, կը գրեմ առաջուան մեղանչողներուն եւ բոլոր միւսներուն, որ եթէ դարձեալ գամ՝ պիտի չխնայեմ. 3 որովհետեւ ապացոյց կը փնտռէք թէ Քրիստոս կը խօսի ինձմով: Ան տկար չէ ձեզի հանդէպ, հապա հզօր է ծեր մէջ. 4 Քանի որ՝ թէպէտ խաչուեցաւ տկարութեամբ՝ կ'ապրի Աստուծոյ գօրութեամբ. մենք ալ տկար ենք անով, բայց պիտի ապրինք անոր հետ՝ Աստուծոյ գօրութեամբ, ձեզի սպասարկելու համար: 5 Փորձեցէք դուք ձեզ՝ թէ հաւատքին մէջն եք. քննեցէք դուք ձեզ: Չէք գիտեր դուք ձեզմ՝ թէ Յիսուս Քրիստոս ծեր մէջն է, եթէ խոտելի չըլլաք: 6 Բայց կը յուսամ թէ պիտի գիտնաք՝ թէ մենք խոտելի չենք: 7 Կ'աղօթեմ Աստուծոյ՝ որ դուք ոչ մէկ չարիք ընէք. ոչ թէ՝ որպէսզի մենք զնահատելի երեկինք, հապա՝ որպէսզի դուք ընէք ինչ որ պարկեցտ է, թեեւ մենք խոտելի թուխնք: 8 Որովհետեւ ծշմարտութեան դէմ ոչինչ կրնանք ընել, հապա՝ ծշմարտութեան համար: 9 Քանի որ կ'ուրախանանք՝ երբ մենք տկար ենք, իսկ դուք՝ զօրաւոր էք. սայ կ'ըղջանք նաեւ - ծեր կատարելութիւնը: 10 Ուստի կը գրեմ ձեզի այս բաներ՝ բացակայ ըլլալով, որպէսզի երբ ներկայ ըլլամ՝ սաստկութեամբ չվարուիմ այն իրաւասութեան համեմատ, որ Տէրը տուաւ ինծի՝ շինելու, եւ ոչ թէ քանդելու համար: 11 Վերջապէս, եղբայրներ, ողջ եղէք: Կատարեալ եղէք, լայ միսիթարուեցէք, միաբան

եղէք, խաղաղութեամբ ապրեցէք. Եւ սիրոյ ու  
խաղաղութեան Աստուածը ձեզի հետ պիտի  
ըլլայ: 12 Բարեւեցէք զիրար սուրբ համբոյրով.  
13 բոլոր սուրբերը կը բարեւեն ձեզ: 14 Տեր  
Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը, Աստուծոյ սերը  
Եւ Սուրբ Յոգիին հաղորդութիւնը ձեր բոլորին  
հետ: Ամէն:

# ԳԱՂԱՏԱՑԻՒ

**1** Պոլոս, առաքեալ եղած՝ ոչ մարդոցմէ, ոչ ալ մարդու միջոցով, հապա Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, եւ Յայր Աստուծոյ՝ որ մենաներէն յարուցանեց զայս, 2 ու բոլոր եղայրները՝ որ ինծի հետ են, Գաղատիայի եկեղեցիներուն. 3 շնորհի եւ խաղաղութիւն ձեզի Յայր Աստուծմէ, ու մեր Տերոջմէն՝ Յիսուս Քրիստոսէ, 4 որ ընծայեց ինքինք մեր մեղքերուն համար, որպէսզի ազատէ մեզ այս ներկայ չար աշխարհէն՝ Աստուծոյ եւ մեր Յօր կամքին համաձայն, (այօն ց165) 5 որուն փանք դարէ դար՝: Ամէն: (այօն ց165) 6 Կը զարմանամ որ այնչափ շուտ անցած էք այն աւետարաննէն՝ որ կանչեց ձեզ Քրիստոսի շնորհիքին, ուրիշ աւետարանի մը. 7 ան ուրիշ աւետարան մը չէ, այլ կան ոմանք՝ որ կը վրդովէն ձեզ, ու կ'ուզեն խեղաթիւրել Քրիստոսի աւետարանը: 8 Բայց նոյնիսկ եթէ մենք, կամ երկինքէն հրեշտակ մը, քարոզէ ձեզի ուրիշ որեւէ աւետարան՝ քան զայն որ մենք քարոզեցինք ձեզի, նզովեալ ըլլայ: 9 Ինչպէս նախապէս ըսինք, հիմա ալ ես դարձեալ կ'ըսեմ. «Եթէ մէկը քարոզէ ձեզի ուրիշ որեւէ աւետարան՝ քան զայն որ դուք ընդունեցիք, նզովեալ ըլլայ»: 10 Որովհետեւ հիմա մարդիկ կը համոզեմ թէ Աստուած. կամ մարդիկ կը ջանամ հաճեցնէ: Քանի որ եթէ ես տակալին մարդիկ հաճեցնէի, ալ Քրիստոսի ծառայ չէի ըլլար: 11 Բայց ձեզի կը ծանուցանեմ, երբայրներ, թէ ինձմէ քարոզուած աւետարանը՝ մարդու համաձայն չէ: 12 Որովհետեւ ես զայն ոչ մարդէ ընդունեցի, ոչ ալ մէկէ մը սորվեցայ, հապա՝ Յիսուս Քրիստոսի յայտնութեան միջոցով: 13 Բանի որ դուք լսած էք իմ նախկին վարքիս մասին՝ իրեւուեան մէջ, թէ ինչպէս չափէն աւելի կը հալածէի Աստուծոյ եկեղեցին, ու կը տապալէի զայն: 14 Եւ իրեւութեան մէջ կը յառաջդիմէի՝ աւելի քան իմ ցեղիս մէջ եղած շատ մը հասակակիցներս, գերազանցօրէն աւելի նախանձախնդիր ըլլայով հայրերուս աւանդութիւններուն: 15 Բայց երբ Աստուած, (որ զատեց զիս մօրս որովայննեն եւ կանչեց իր շնորհիքին միջոցով, ) 16 բարեհանցաւ իր Որդին յայտնելի ինծի, որպէսզի աւետեն զայն հեթանոսներուն մէջ, իսկոյն՝ մարմինին

եւ արիւնին հետ չխորհրդակցեցայ, 17 ոչ ալ Երուսաղէմ ելայ՝ ինձմէ առաջ առաքեալ եղողներուն քով, հապա Արարիա գացի, ապա դարձեալ Դամասկոս վերադարձայ: 18 Յետոյ՝ Երեք տարի ետք՝ Երուսաղէմ ելայ Պետրոսը տեսնելու, եւ տասնինզ օր անոր հետ կեցայ: 19 Սակայն առաքեալներէն ուրիշ ոչ մէկը տեսայ, այլ միայն Յակոբոսը՝ Տերոջ եղայրը: 20 Ինչ որ կը գրեմ ձեզի, ահա Աստուծոյ առջեւ կը հաստատեմ, թէ չեմ ստեր: 21 Ապա գացի Սուլրիայի ու Կիլիկիայի շրջանները: 22 Ես դէմքով անծանօթ էի Յրեաստանի մէջ եղած Քրիստոսի եկեղեցիներուն. 23 անոնք միայն լսած էին թէ «ան որ ժամանակին կը հալածէր մեզ, հիմա կ'աւետ այն հաւատքը՝ որ ատենօք կը տապալէր», 24 եւ ինձմով կը փառաւորէին Աստուած:

**2** Յետոյ, տասնչորս տարի ետք, դարձեալ բարձրացայ Երուսաղէմ՝ Բառնաբասի հետ, Տիտոսն ալ միասին առնելով: 2 Բարձրացած էի յայտնութեամբ, եւ անոնց ներկայացուցի այն աւետարանը՝ որ հեթանոսներուն մէջ կը քարոզեմ. բայց առանձին անոնց՝ որ երեւելիներ էին, որպէսզի ընդունայն չվագեմ կամ վազած ըլլամ: 3 Բայց ոչ իսկ ինծի հետ եղող Տիտոսը, որ Յոյն Էր, հարկադրուեցաւ թլիքատուի՝ գաղտնի ներս բերուած սուտ եղայրներուն պատճառով, որոնք ներս սպրոտած էին՝ լիտեսելոր համար Քրիստոս Յիսուսով մեր ունեցած ազատութիւնը, որպէսզի ստրուկ ընեն մեզ. 5 անոնց տեղի չտուինք՝ նոյնիսկ քիչ մը ատեն՝ ենթարկուելով, որպէսզի աւետարանին ճշմարտութիւնը ձեր մէջ մնայ: 6 Իսկ անոնք որ կը կարծուեին քան մը ըլլալ - ինչ որ Էր՝ ատիկա ինծի հարց չէ, քանի որ Աստուած մարդոց աշառութիւն չ'ըներ՝, այնպէս կարծուածները աւելի ոչինչ հաղորդեցին ինծի. 7 հապա՝ ընդհակառակը, երբ տեսան թէ անթիփատներուն աւետարանը ինծի վստահուած է, ինչպէս Պետրոսի ալ՝ թլիքատուածներունը, 8 (որովհետեւ ան որ ներգործեց Պետրոսի մէջ՝ թլիքատուածներուն առաքելութեան համար, նոյնպէս ներգործեց իմ մէջ՝ հեթանոսներուն հանդէպ, ) 9 ու երբ Յակոբոս, Կեփաս եւ Յովիաննէս, որոնք

սիւներ կարծուած էին, գիտակցեցան ինծի տրուած շնորհիքն, իրենց աջ ձեռքը տուլին ինծի ու Բառնաբասի՝ իքր նշան հաղորդակցութեան, որպէսզի մենք քարոզենք հեթանոսներուն, իսկ իրենք՝ թլիատուածներուն: **10** Միայն թէ կ'ուղելին որ աղքատները յիշենք, ինչ որ ես ալ փութացի ընել: **11** Սակայն երբ Պետրոս եկաւ Աստիոք՝ ես դիմադարձեցի անոր, որովհետեւ պարսաւելի եր: **12** Արդարեւ Յակոբոսի բովէն ոմանց գալէն առաջ՝ ինք հեթանոսներուն հետ անխտրաբար կ'ուտեր. բայց երբ եկամ՝ ընկրկեցաւ եւ ինքինք զատեց, թլիատուածներէն վախնալով: **13** Միւս Յրեաներն ալ նոյնպէս անոր հետ կեղծեցին, այնքան՝ որ Բառնաբաս ալ անոնց կեղծիքէն տպաւորուեցաւ: **14** Բայց երբ տեսայ թէ ուղիղ չեն ընթանար՝ աւետարանին ճշմարտութեան համաձայն, բոլորին առջեւ Պետրոսի ըսի. «Եթէ դուն՝ որ Յրեայ ես՝ հեթանոսներու պէս կ'ապրիս, եւ ոչ թէ Յրեաներու պէս, ինչո՞ւ կը հարկադրես հեթանոսները՝ որ Յրեաներու պէս ապրին»: **15** Մենք՝ որ բնիկ Յրեաներ ենք, եւ ոչ թէ հեթանոս մեղաւորներ, **16** գիտնալով թէ մարդ Օրէնքին գործերով չէ որ կ'արդարանայ, հապա Յիշուլ Քրիստոսի հաւատքով, մենք ալ հաւատացինք Քրիստոս Յիշուլի՝ որպէսզի արդարանանք Քրիստոսի հաւատքով, ոչ թէ Օրէնքին գործերով. որովհետեւ Օրէնքին գործերով ոչ մեկը պիտի արդարանայ: **17** Իսկ եթէ մենք ալ՝ Քրիստոսով արդարանալու մեր ջանքին մէջ մեղաւոր գտնուիմք, ուրեմն Քրիստոս մեղքի սպասարկին՝ կ'ըլլայ: Ամենեւին: **18** Քանի որ եթէ իմ քակած քաներս դարձեալ կառուցանեմ, ես զիս օրինազանց կը դարձնեմ: **19** Որովհետեւ ես՝ Օրէնքին միշոցով՝ մեռայ Օրէնքին, որպէսզի ապրիմ Աստուծոյ համար: **20** Քրիստոսի հետ խաչուեցայ. սակայն կ'ապրիմ, բայց ալ ոչ թէ ես՝ հապա Քրիստոս կ'ապրի իմ մէջս: Իսկ այն կեանքը որ իիմա մարմինովս կ'ապրիմ՝ Աստուծոյ Որդիին հաւատքով կ'ապրիմ, որ սիրեց զիս եւ ինքինք ընծայեց ինծի համար: **21** Ես Աստուծոյ շնորհիք չեմ ջնջեր. որովհետեւ եթէ արդարութիւնը Օրէնքին է, ուրեմն Քրիստոս ընդունայն մեռաւ:

**3** Ով անմիտ Գաղատացիներ, ով ծեզ հմայեց, մինչդեռ ձեր մէջ, ձեր աչքերուն առջեւ Յիշուլ Քրիստոս նախապէս նկարագրուեցաւ՝ խաչուած: **2** Սա միայն կ'ուղեմ սորվի ծեզմեդուք Յոզին ստացաք Օրէնքին գործերով թէ հաւատքին հնազանդելով: **3** Վլդրան անմիտ էք. Յոզին սկսաք, եւ իիմա մարմիննվ կ'աւարտէք: **4** Չնո՞ւր տեղը այդքան չաշչարուեցաք (եթէ զուր տեղն ալ ըլլար): **5** Ուրեմն ան՝ որ ծեզի Յոզին կը հայթայայէ ու ձեր մէջ հրաշքներ կը գործէ, միթէ ձեր կատարած Օրէնքի գործերով համար կ'ընէ, թէ հաւատքի հնազանդութեան համար. **6** ինչպէս Աբրահամ հաւատաց Աստուծոյ, եւ ատիկա արդարութիւն սեպուեցաւ անոր: **7** Ուրեմն գիտցէք թէ անոնք որ հաւատքէն են՝ անոնք են Աբրահամի որդիները: **8** Գիրքը, նախատեսելով թէ Աստուծո հեթանոսները պիտի արդարացնէ հաւատքի միշոցով, նախապէս աւետեց Աբրահամի՝ ըսելով. «Քեզմնվ պիտի օրինուին բոլոր ազգերը»: **9** Ուստի անոնք որ հաւատքէն են՝ կ'օրինուին հաւատացնալ Աբրահամի հետ: **10** Որովհետեւ բոլոր անոնք որ Օրէնքին գործերէն են՝ անեծքի տակ են, քանի որ գրուած է. «Ամիծեալ ըլլայ ով որ չի յարատեւե Օրէնքի գիրքին բոլոր գորուածներուն մէջ՝ զանոնք գործադրելու համար»: **11** Իսկ բացայատ է թէ ոչ մէկը կ'արդարանայ Աստուծոյ առջեւ Օրէնքով, քանի որ “արդար հաւատքով պիտի ապրի”: **12** Բայց Օրէնքը հաւատքէն չէ, հապա՝ “այն մարդը որ կը գործադրէ զանոնք՝ պիտի ապրի անոնցնով”: **13** Քրիստոս փրկանքով զնեց մեզ Օրէնքի անեծքէն՝ մեզի համար անիծուելով, (որովհետեւ գրուած է. «Ամիծեալ է ով որ փայտէն կը կախուի») **14** որպէսզի Աբրահամի օրինութիւնը գայ հեթանոսներուն վրայ՝ Քրիստոս Յիշուլի միշոցով. որպէսզի մենք ալ ստանանք Յոզիին խոստումը՝ հաւատքի միշոցով: **15** Մարդոց ստորութեան համաձայն կը խօսիմ, եղբայրներ: Նոյնիսկ մարդուն մը վաւերացուցած կտակը ոչ մէկը կը ջնջէ, կամ ալ անոր վրայ ուրիշ բան մը կ'աւելցնէ: **16** Ուրեմն խոստումները եղան Աբրահամի եւ անոր զարմին: Չ'ըսեր. «Եւ քու զարմենուի», այսինքն՝ շատերին: Նապա կը խօսի մըկ զարմի մասին. «Եւ քու զարմիդ», որ Քրիստոս է: **17** Բայց սա

կ'ըսեմ. այն ուխտը՝ որ նախապէս Աստուծմէ վաւերացուեցաւ Քրիստոսով, չի կրնար չորս հարիւր երեսուն տարի ետք անվաւեր դառնալ Օրէնքին՝ խոստումը ոչնչացնելով: **18** Որովհետեւ եթէ ժառանգութիւնը Օրէնքին է, ուրեմն այ խոստումն չէ. բայց Աստուած խոստումնվ շնորհեց զայն Աբրահամի: **19** Հապա ինչո՞ւ տրուեցաւ Օրէնքը: Ան աւելցաւ օրինազանցութիւնները յայտնելու համար, (մինչեւ որ գար այն զարմը՝ որուն եղած էր խոստումը, ) եւ հրեշտակներու կողմէ պատուիրուեցաւ միջնորդի մը ձեռքով: **20** Իսկ միջնորդը՝ միայն մէկ անձի միջնորդ չէ. սակայն Աստուած մէկ է: **21** Ուրեմն Օրէնքը հակառակ է Աստուծոյ խոստումներուն: Ամեննելին. քանի որ եթէ տրուած ըլլար այնպիսի Օրէնք մը՝ որ կարենար կեանք տայ, այն ատեն իրապէս արդարութիւնը Օրէնքով կ'ըլլար: **22** Բայց Գիրքը բոլորը փակեց մեղքի տակ, որպէսզի Յիսուս Քրիստոսի հաւատքով եղած խոստումը տրուի հաւատացեալներուն: **23** Բայց հաւատքին զալէն առաջ՝ Օրէնքին տակ պահպանուած էինք, փակուած այն հաւատքէն՝ որ յետազային պիտի յայտնուէր: **24** Հետեւարար Օրէնքը եղաւ մեր դաստիարակը՝ մեզ առաջնորդելու Քրիստոսի, որպէսզի մենք հաւատքնվ արդարանանք: **25** Բայց հաւատքին զալէն ետք՝ այլեւս դաստիարակի տակ չենք, **26** որովհետեւ դուք բոլորդ Աստուծոյ որդիներ եք՝ Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատքով. **27** Քանի որ դուք բոլորդ՝ որ Քրիստոսով մկրտուեցաք, Քրիստոնը հազար: **28** Ալ ոչ Յոթեայ կայ, ոչ Յոյն. ոչ ստրուկ կայ, ոչ ազատ. ոչ արու կայ, ոչ էգ. որովհետեւ դուք բոլորդ մէկ էք Քրիստոս Յիսուսով: **29** Իսկ եթէ դուք Քրիստոսին եք, ուրեմն Աբրահամի զարմն եք, եւ խոստումին համաձայն՝ ժառանգորդներ:

**4** Բայց այնքան ատեն որ ժառանգորդը մանուկ է, կ'ըսեմ թէ ոչինչով կը տարբերի ստրուկ մը, թէպէտ բոլորին տերն է. **2** Հապա ինամակապներու եւ հոգատարներու հեղինակութեան տակ է՝ մինչեւ հօրը ճշդած պայմանաժամը: **3** Նոյնպէս ալ մենք, երբ մանուկ էինք, աշխարհի սկզբունքներուն տակ ստրուկ էինք: **4** Բայց երբ ժամանակը լրումին հասաւ, Աստուած դրկեց իր Որդին՝

որ կնոջմէ ծնաւ եւ Օրէնքին տակ մտաւ, **5** որպէսզի փրկանքով զմէ Օրէնքին տակ եղողները. որպէսզի մենք որդեգրութիւնը ստանանք: **6** Եւ քանի որ դուք որդիներ եք, Աստուած ձեր սիրտերուն մէջ դրկեց իր Որդիին Յոզին, որ կ'աղաղակէ. «Աքքա, Յայր»: **7** Հետեւարար այ ստրուկ չես, հապա՝ որդի. ու եթէ որդի, ուրեմն՝ Աստուծոյ ժառանգորդը Քրիստոսի միջոցով: **8** Ուրեմն այն ատեն երբ չէիք ճանչնար Աստուած, կը ծառայէիք անոնց՝ որ բնութեամբ աստուածներ չէին: **9** Սակայն իիմա որ ճանչցար Աստուած, կամ մանաւանդ՝ ճանչցուեցաք Աստուծմէ, միչպէս կը վերադառնաք այն տկար եւ աղքատ սկզբունքներուն, որոնց դարձեալ կ'ուզէք ստրուկ ըլլայ: **10** Կը պահէք օրերը, ամիսները, ժամանակներն ու տարիները. **11** Կը վախնամ ձեզի համար, որ գուցէ գուր տեղը աշխատած ըլլամ ձեր վրայ: **12** Եղբայրներ, կ'աղերանմն ձեզի, ինծի պէտ եղէք, որովհետեւ ես ալ ձեզի պէտ եղայ. դուք բնայ վնասած չէք ինծի: **13** Դուք գիտէք թէ ինչպէս՝ մարմինիս տկարութեամբ՝ աւետարանեցի ձեզի արաջին անզամ. **14** Բայց մարմինիս վրայ կրած փորձութիւնս չանարգեցիք, ոչ ալ պժգացիք. հապա Աստուծոյ հրեշտակի մը պէս ընդունեցիք զիս, Քրիստոս Յիսուսի պէս: **15** Ուստի ո՞ւ է՝ ձեր այդ ատենուան երանութիւնը. քանի որ ես կը վկայեմ ձեզի թէ եթէ կարելի ըլլար՝ ձեր աշքընը պիտի իսլէիք եւ զանոնք ինծի տայիք: **16** Միթէ ձեր թշնամին եղայ՝ ձեզի ճշմարտութիւնը խօսելով: **17** Անոնք նախանձախմնդիր են ձեզի հանդէայ, բայց ոչ բարի նպաստակով. նոյնիսկ կ'ուզէն մեզ վտարե, որպէսզի նախանձախմնդիր ըլլար իրենց հանդէայ: **18** Սակայն լաւ է նախանձախմնդիր ըլլալ բարիին հանդէայ՝ ամէն ատեն, եւ ոչ թէ միայն երբ ձեր մէջ ներկայ եմ: **19** Որդեակներս, ձեզի համար դարձեալ երկունքի ցաւ կը քաշեմ, մինչեւ որ Քրիստոս ձեր մէջ կերպաւորուի: **20** Կ'ուզէի իիմա ձեր մէջ ներկայ ըլլալ ու շեշտո փոխել, որովհետեւ ձեր մասին վարանումի մէջ եմ: **21** Ըսէք ինծի, դուք որ կ'ուզէք Օրէնքին տակ ըլլայ, Օրէնքը չէք լսեր. **22** որովհետեւ գրուած է թէ Աբրահամ երկու որդի ուներ, մէկը՝ աղախինէն, միւսը՝ ազատ կնոջմէն: **23** Բայց ան

որ աղախինն էր՝ մարմինին համեմատ ծնած էր, իսկ ան որ ազատ կնոշմէն էր՝ խոստումով։ 24 Ասոնց մեկնութիւնը այլաբանօրին կ'ըլլայ, քանի որ ասոնք երկու Ուխտերն են. մեկը՝ Սինա լեռնն, որ Յագարն է, ստրկութեան համար կը ծնանի. 25 որովհետեւ Յագար՝ Սինա լեռն է, Արաբիայի մէջ, ու կը համապատասխանէ այժմու Երուսաղէմին, եւ ստրկութեան մէջ է իր զաւակներուն հետ։ 26 Բայց վերին Երուսաղէմը, որ մեր բոլորին մայրն է, ազատ է։ 27 Արդարեւ գրուած է. «Ուրախացիր, ծնանող ամոնկ պոռթկա ցնծութեամբ եւ գոչէ, երկունքի ցաւ չքաշնդ. որովհետեւ լքեալին զաւակները շատ աւելի են՝ քան ամուսին ունեցողին զաւակները»։ 28 Ուրեմն մենք, եղբայրներ, Խսահակի պէս խոստումի զաւակներ ենք։ 29 Բայց ինչպէս այս ատեն մարմինին համեմատ ծնածը կը հալածէր ան՝ որ Յոզիին համեմատ ծնած էր, նոյնպէս ալ իիմա։ 30 Սակայն ինչ կ'ըսէ Գիրքը. «Վտարէ այդ աղախինը եւ անոր որդին, քանի որ աղախինին որդին ժառանգորդ պիտի չըլլայ ազատ կնոց որդիին հետ»։ 31 Ուրեմն, եղբայրներ, մենք աղախինին զաւակները չենք, հապա՝ ազատ կնոց։

**5** Ուստի հաստատուն կեցէք այն ազատութեամբ՝ որով Քրիստոս ազատեց մեզ, եւ դարձեալ ստրկութեան յլուծին տակ մի կաշկանդութիք։ 2 Ահա ես՝ Պողոս, ձեզի կ'ըսեմ. «Եթէ թլփատուիք, Քրիստոս ոչ մեկ օգուտ կ'ունենայ ձեզի»։ 3 Եւ ամեն թլփատուող մարդու դարձեալ կը վկայեմ թէ պարտաւոր է գործադրել ամբողջ Օրէնքը։ 4 Քրիստոս ոչինչ դարձած է ձեզի համար, այսինքն ձեզմէ բոլոր անոնց՝ որ Օրէնքնվ արդարանալ կ'ուզեն։ Դուք շնորհեն ինկած էք, 5 որովհետեւ մենք Յոզիին միշոցով կը սպասենք հաւատքով եղած արդարութեան յոյսին։ 6 Արդարեւ Քրիստոս Յիսուսի մէջ եղողին՝ ոչ թլփատութիւնը որուել ազդեցութիւն ունի, ոչ ալ անթլփատութիւնը, հապա հաւատքը՝ որ կը ներգործ սիրով։ 7 Դուք լաւ կը վազէիք. ով կասեցուց ձեզ՝ որ ճշմարտութեան չանսաք։ 8 Վս դրդումը անկէ չէ՝ որ ձեզ կանչեց։ 9 Քիչ մը խմորը ամբողջ զանգուածը կը խմորէ։ 10 Բայց ես ձեր մասին համոզուած եմ Տէրոշմով, թէ բնաւ ուրիշ կերպ պիտի չմտածէք։ Խսկ ան որ ձեզ կը վրդովէ՝ ով

որ ըլլայ՝ պիտի կրէ իր դատապարտութիւնը։ 11 Սակայն, եղբայրներ, այ ինչն կը հայծուիմ, եթէ ես տակաւին թլփատութիւն կը քարոզեմ. ուրեմն խաչին գայթակղութիւնը ոչնչացած է։ 12 Երանի թէ նոյնիսկ կտրուեին անոնք՝ որ ձեզ տակնուվիրայ կ'ընեն։ 13 Որովհետեւ դուք ազատութեան կանչուած էք, եղբայրներ. միայն թէ ձեր ազատութիւնը մարմինի ցանկութիւններու առիթ չըլլայ, հապա սիրով իրարու ծառայեցէք։ 14 Քանի որ ամբողջ Օրէնքը սա մեկ խօսքին մէջ կը գործադրուի. «Սիրէ ընկերո քու անձիդ՝ պէս»։ 15 Բայց եթէ զիրար խածնէք եւ լափէք, զգուշացէք որ իրարմէ չսպառիք։ 16 Ուստի սա կ'ըսեմ. «Յոզինվ ընթացէք, ու մարմինին ցանկութիւնը պիտի չգործադրէք»։ 17 Որովհետեւ մարմինը կը ցանկայ Յոզիին հակառակ, ու Յոզին՝ մարմինին հակառակ. եւ ասոնք իրարու հակառակ են, որպէսզի չընէք ինչ որ ուզէք։ 18 Բայց եթէ Յոզիին առաջնորդուիք, այ Օրէնքին տակ չէք ըլլար։ 19 Մարմինին գործերը բացայատ են. անոնք են՝ շնորհիւն, պոռնկութիւն, անմաքրութիւն, ցոփութիւն, 20 կռապաշտութիւն, կախարդութիւն, թշնամութիւն, երկպառակութիւն, մրցակցութիւններ, զայրոյթ, հակառակութիւն, խոռվութիւն, հերձուածներ, 21 չար նախանձներ, մարդասպանութիւններ, արբեցութիւններ, զեխութիւններ եւ ինչ որ ասոնց նման է. որոնց մասին կանխաւ կ'ըսեմ ձեզի, ինչպէս ժամանակին ալ ըսած եմ, թէ այսպիսի բաներ ընողները պիտի չժառանգեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը։ 22 Բայց Յոզիին պտուղն է՝ սէր, ուրախութիւն, խաղարդութիւն, համբերատարութիւն, 23 քաղցրութիւն, բարութիւն, հաւատարմութիւն, հեզութիւն, ժուժկալութիւն. այսպիսի բաներու դէմ Օրէնք չկայ։ 24 Անոնք որ Քրիստոսիններն են, իրենց մարմինը խաչեցին՝ բնական կիրքերուն ու ցանկութիւններուն հետ։ 25 Եթէ Յոզիով կ'ապրինք՝ նաեւ ընթանանք Յոզիին համաձայն։ 26 Սնափառ չըլլանք՝ զիրար գրգռելով եւ իրարու նախանձելով։

**6** Եղբայրներ, եթէ մարդ մը որեւէ յանցանքի մէջ բռնուի, դուք որ հոգեւոր էք՝ այդպիսին հեզութեան հոգիով ուղղեցէք. ուշադիր եղիր

դուն քեզի, որ դուն ալ չփորձուիս: 2  
Կրեցէք իրարու ծանրութիւնները, եւ այդպիս  
գործադրեցէք Թրիստոսի օրէնքը: 3 Արդարեւ  
եթէ մէկը՝ որ ոչինչ է՝ կարծէ թէ ինք բան մըն  
է, ինքինք կը խարէ: 4 Բայց իւրաքանչիւրը  
թող քննէ իր գործը, եւ այն ատեն պարծենայ՝  
միայն ինքնիր վրայ, ոչ թէ ուրիշի վրայ. 5  
որովհետեւ իւրաքանչիւրը պիտի կրէ իր բեռը:  
6 Խոսքին աշակերտը հաղորդակից թող ընէ իր  
վարդապետը ամէն բարի բանի: 7 Մի խաբուիք,  
Աստուած չի ծաղրուիր. որովհետեւ ինչ որ  
մարդ կը սերմանէ, զայն ալ պիտի հնձէ: 8  
Ան որ իր մարմինին համար կը սերմանէ,  
այդ մարմինն ապականութիւն պիտի հնձէ.  
իսկ ան որ Յոզիին համար կը սերմանէ, այդ  
Յոզիին յաւիտենական կեանք պիտի հնձէ: (αισηνος  
ց166) 9 Ուստի բարիք գործելէ չծանծրանանք,  
քանի որ յատուկ ատենին պիտի հնձենք՝ եթէ  
չպարտասինք: 10 Ուրեմն, քանի պատեհութիւն  
ունինք, բարիք ընենք բոլորին, մանաւանդ՝  
հաւատքի ընտանիքն եղողներուն: 11  
Նայեցէք, որդան մեծ զիրերով գրեցի ձեզի՝ ին  
ձեռքովս: 12 Բոլոր անոնք՝ որ կ'ուզեն մարմինին  
համեմատ լաւ երեւնայ կը հարկադրեն ձեզ  
որ թվատուիք, միայն՝ որպէսզի չհայածուին  
Թրիստոսի խաչին համար: 13 Արդարեւ ոչ  
իսկ իրենք՝ թվատուածները կը պահեն  
Օրէնքը. բայց կ'ուզեն որ դուք թվատուիք,  
որպէսզի պարծենան ձեր մարմինով: 14 Բայց  
ես ամեննեւին պիտի չպարծենամ, այլ միայն  
մեր Տէրոց՝ Յիսուս Թրիստոսի խաչով. անով  
աշխարհը խաջուած է ինծի համար, ես ալ՝  
աշխարհի: 15 Որովհետեւ Թրիստոս Յիսուսով  
ոչ թվատութիւնը որեւէ ազդեցութիւն ունի,  
ոչ անթվատութիւնը, հապա՞նոր արարած  
ուլալը: 16 Խաղաղութիւնը ու ողորմութիւնը  
բոլոր անոնց վրայ՝ որ այս կանոնին համաձայն  
կ'ընթանան, ես Աստուծոյ ԽսրայԵլին վրայ: 17  
Ասկէ ետք ոչ մէկը թող անհանգստացնէ զիս.  
որովհետեւ ես մարմինիս վրայ կը կրեմ Տէր  
Յիսուսի վերքին սպիները: 18 Եղբայրներ, մեր  
Տէրոց՝ Յիսուս Թրիստոսի շնորհքը ձեր հոգիին  
հետ: Ամէն:

# ԵՓԵՍԱՑԻՒ

**1** Պողոս, Աստուծոյ կամքով Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ Եփեսոսի մէջ եղած սուրբերուն ու Քրիստոս Յիսուսով հաւատարիմներուն. **2** Հնորիք եւ խաղաղութիւն ճեզի Աստուծմ՝ մեր Յօրմէն, ու Տէր Յիսուս Քրիստոս: **3** Օրինեալ ըլլայ Աստուած եւ մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի Յայրը, որ Քրիստոսով օրինեց մեզ ամեն տեսակ հոգեւոր օրինութիւններով՝ երկնային վայրերու մէջ, **4** ինչպէս անով ընտրեց մեզ աշխարիի հիմնադրութենէն առաջ, որպէսզի մենք իր առջեւ սուրբ եւ անարատ ըլլանք սիրոյ մէջ: **5** Նախասահմանեց մեզ իր որդեգրութեան Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, իր կամքին բարեհանութեան համաձայն, **6** որպէսզի գովաբանենք իր շնորհիքն փառքը. անով ընդունելի դարձուց մեզ՝ Սիրելիին միջոցով: **7** Իրմով մենք ունինք ազատագրութիւն՝ իր արիւնին միջոցով, ու մեղքերու ներում՝ իր շնորհիքն ճոխութեան համեմատ. **8** անով ճոխացուց մեզ՝ ամբողջ իմաստութեամբ եւ ուշիմութեամբ: **9** Գիտցուց մեզի իր կամքին խորհուրդը՝ իր բարեհանութեան համաձայն, որ իր մէջ՝ առաջադրած էր. **10** որպէսզի ժամանակներու լրումին տնտեսութեան մէջ՝ Քրիստոսով համախմբէ ամեն բան, անոր մէջ միացնէ թէ երկինքի մէջ եղողները, թէ երկրի վրայ եղողները: **11** Անով ստացանք նաեւ ժառանգութիւն մը, նախասահմանուած ըլլալով համաձայն առաջադրութեան անի՛ որ կը ներգործէ ամեն բան իր կամքին ծրագիրին համաձայն, **12** որպէսզի մենք՝ նախապէս Քրիստոսի ապահովներու՝ գովութիւն ըլլանք իր փառքին: **13** Դուք ալ ապահնեցաք անոր՝ երբ լսեցիք ճշմարտութեան խօսքը, ձեր փրկութեան աւետարանը, եւ հաւատալէ ետք անոր՝ կնքուեցաք խստացեալ Սուրբ Յոզիկը, **14** որ մեր ժառանգութեան գրաւականն է մինչեւ ստացուածքին ազատագրութիւնը՝ իր փառքին գովութեան համար: **15** Ուստի ես այ, լսելէ ետք Տէր Յիսուսի վրայ ձեր ունեցած հաւատքին ու բոլոր սուրբերուն հանդէած ձեր ունեցած սիրոյն մասին, **16** չես դադրիր շնորհակալ ըլլալէ ճեզի համար՝

յիշելով ծեզ իմ աղօթքներուս մէջ. **17** որպէսզի մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի Աստուածը, փառքի Յայրը, տայ ծեզի իմաստութեան եւ յայտնութեան հոգին՝ իր գիտակցութեամբ: **18** Որպէսզի ծեր միտքին աչքերը լուսաւորուելով՝ գիտնաք թէ ինչ է անոր կոչումին յոյսը, ինչ է անոր ժառանգութեան փառքին ճոխութիւնը՝ սուրբերուն մէջ, **19** եւ ինչ է իր գօրութեան գերազանց մեծութիւնը հաւատացեաներու մէջ՝ գործադրութեան համեմատ իր ուժեղ գօրութեան, **20** որ ներգործէց Քրիստոսի մէջ՝ երբ մեռենիներէն յարուցանեց զայն ու բազմեցուց իր աջ կողմը՝ երկինքի մէջ, **21** ամեն պետութենէ, իշխանութենէ, գօրութեան եւ տէրութենէ շատ աւելի վեր, ու ամեն անուննե վեր՝ որ կ'անուանուի, ոչ միայն այս աշխարիին մէջ, հապա նաեւ զայիքին մէջ: (այս ց165) **22** Դրաւ ամեն բան անոր ոտքերուն տակ, ու տուալ զայն՝ իր գլուխ ամեն բանի վրայ՝ եկեղեցիին, **23** որ անոր մարմինն է, լրումը անոր՝ որ կը լեցնէ ամեն ինչ՝ բոլորին մէջ:

**2** Դուք մեռած էիք յանցանքներու եւ մեղքերու մէջ, բայց ինք ճեզ ապրեցուց: **2** Անոնց մէջ ժամանակին կ'ընթանայիք՝ այս աշխարիի ընթացքին համաձայն, ողի իշխանութեան իշխանին համաձայն, այն ողին՝ որ հիմա կը ներգործէ անհնազանդութեան որդիներուն մէջ: (այս ց165) **3** Անոնցմով մենք բոլորս ալ ժամանակին կը վարուէինք՝ մեր մարմինին ցանկութիւններով, մարմինին ու միտքին փափաքները գործադրելով. բնութեամբ բարկութեան զաւակներ էինք՝ ուրիշներու նման: **4** Բայց Աստուած՝ որ հարուստ է ողորմութեամբ, իր մեծ սիրոյն համար՝ որով սիրեց մեզ, **5** երբ մեռած էինք մեղքերու մէջ՝ կեանք տուալ մեզի Քրիստոսի հետ, (դուք շնորհիրկ փրկուած էք.) **6** անոր հետ յարուցանեց մեզ եւ անոր հետ բազմեցուց մեզ երկնային վայրերու մէջ՝ Քրիստոս Յիսուսով, **7** որպէսզի զայիք դարերուն մէջ ցոյց տայ իր շնորհիքն գերազանց ճոխութիւնը՝ Քրիստոս Յիսուսի միջոցով մեզի հանդէած ցոյց տուած քաղցրութեամբ: (այս ց165) **8** Որովհետեւ դուք շնորհիքն փրկուած էք՝ հաւատքի միջոցով, եւ ատիկա ոչ թէ ճեզմէն է՝ հապա Աստուծոյ ընծանն է. **9** ոչ թէ գործերէն

Ե, որպեսզի ոչ մեկը պարծենայ: 10 Քանի որ մենք անոր ձեռակերտն ենք, Քրիստոս Յիսուսով ստեղծուած՝ բարի գործերու համար. Աստուած նախապէս պատրաստեց զանոնք, որպեսզի մենք ընթանանք անոնց մէջ: 11 Ուստի յիշեցք թէ դուք ժամանակին մարմինով հեթանոսներ եիք, (որոնք անթվատ կը կոչուին անոնցմէ՝ որ թլփատուած կը կոչուին, մարմինի մէջ՝ ձեռքով եղած.) 12 այդ ատեն դուք առանց Քրիստոսի եիք, ուծացած ըլլալով Կորայիշի հասարակութենեն, եւ օտարացած՝ խոստումին ուխտերեն. ոչ յոյս ունէիք, ոչ ալ Աստուած՝ աշխարհի մէջ: 13 Իսկ հիմա՝ Քրիստոս Յիսուսով՝ դուք որ ժամանակին հեռաւոր եիք, մերձաւոր եղաք Քրիստոսի արինով: 14 Որովհետեւ ան է մեր խաղաղութիւնը. ինք երկուքը՝ մէկ քրաւ, ու քակեց մէջտեղի անջատող պատր, իր մարմինին մէջ ոչնչացնելով իրարու միջեւ եղած թշնամութիւնը, 15 այսինքն՝ հրամաններով եղած պատուիրաններուն Օրէնքը. որպեսզի իրմով այդ երկութեն ստեղծենոր մարդ մը՝ այսպէս խաղաղութիւն ընելով, 16 ու երկուքն ալ հաջտեցն Աստուծոյ հետ մէկ մարմինի մէջ՝ խաչին միջոցով: Անով սպաննեց թշնամութիւնը, 17 եւ եկաւ խաղաղութիւն աւետեց ձեզի՝ որ հեռաւոր եիք, ու անոնց՝ որ մերձաւոր եին: 18 Քանի որ անոր միջոցով մենք բոլորս ալ արտօնութիւն ունինք մօտենալու Յօրը՝ մըկ Յոգիով: 19 Ուրեմն հիմա դուք այլեւս օտարականներ ու պանդուխտներ չէք, հապա տուրերուն քաղաքակիցմերը, եւ Աստուծոյ ընտանիքը, 20 շինուած առաքեալներուն ու մարգարեններուն հիմին վրայ, որուն ծայրագոյն անկիւնաքարը՝ նոյնինքն Յիսուս Քրիստոս է: 21 Անով ամբողջ շէնքը՝ յարմարութեամբ միասին կազմուած՝ կ'աճի, սուրբ տաճար մը ըլլալու Տէրոջմով. 22 անով դուք ալ միասին կը շինուիք՝ Աստուծոյ բնակավայր ըլլալու Սուրբ Յոգիին միջոցով:

**3** Ուստի ես՝ Պողոս, Յիսուս Քրիստոսի բանտարկեալը ձեզի՝ հեթանոսներու համար, 2(Եթէ գրնէ լսած եք Աստուծոյ շնորհիին տնտեսութեան մասին՝ որ տրուած է ինձի ձեզի համար, 3 թէ ինչպէս ան յայտնութեամբ

գիտցուց ինձի այն խորհուրդը - ինչպէս նախապէս այ համառօտարար գրեցի ձեզի, 4 որպէսզի՝ երբ կարդաք՝ կարենաք հասկնալ իմ ըմբռնումս Քրիստոսի խորհուրդին մասին -, 5 որ ուրիշ սերունդներու մէջ մարդոց որդիներուն չգիտցուեցաւ, ինչպէս ան հիմա՝ Սուրբ Յոգիին միջոցով՝ յայտնուած է իր սուրբ առաքեալներուն ու մարգարեններուն, 6 թէ հեթանոսները Քրիստոսով պիտի ըլլան ժառանգակից, մարմնակից, եւ իր խոստումին բաժնեկից՝ աւետարանին միջոցով, 7 որուն ես սպասարկու եղայ Աստուծոյ շնորհիին պարզելին համենատ՝ որ տրուեցաւ ինձի իր գօրութեան ներգործութեամբ: 8 Ինձի՝ որ բոլոր սուրբերուն ամենափոքրէն աւելի փոքր եմ՝ տրուեցաւ այս շնորհը, որպէսզի հեթանոսներուն մէջ աւետեմ Քրիստոսի անզննելի ճոխութիւնը, 9 եւ բոլորին տեսնել տամ թէ ինչ է հաղորդակցութիւնը այն խորհուրդին, որ դարերու սկիզբէն ի վեր ծածկուած էր Աստուծոյ մէջ, որ ստեղծեց ամեն բան. (այօն ց165) 10 որպէսզի Աստուծոյ բազմակողմանի իմաստութիւնը՝ եկեղեցին միջոցով հիմա գիտցուի երկնային վայրերու մէջ եղող պետութիւններուն եւ իշխանութիւններուն, 11 իր յալիտենական առաջարութեան համաձայն, որ իրագործեց մեր Տէրոջմով՝ Քրիստոս Յիսուսով: (այօն ց165) 12 Անով մենք ունինք համարձակութիւն ու վստահութեամբ մօտենալու արտօնութիւն՝ հաւատալով իրեն: 13 Ուստի կը խնդրեմ որ չծանծրանաք ձեզի համար կրած տառապանքներուս պատճառով, ինչ որ ձեր վառքն է: ) 14 Ուստի կը ծնրադրեմ մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի Յօր առջեւ, 15 որիմէ կ'անուանուի ամեն գերդաստան՝ երկինքի մէջ ու երկրի վրայ, 16 որպէսզի շնորհէ ձեզի՝ իր վառքին ճոխութեան համենատ՝ գօրութեամբ ուժովնալ ներքին մարդուն մէջ, իր Յոգիին միջոցով. 17 որպէսզի Քրիստոս բնակի ձեր սիրտերուն մէջ՝ հաւատքով, եւ դուք՝ սիրոյ մէջ արմատանալով ու հիմնուելով՝ 18 կարողանաք ըմբռնել բոլոր սուրբերուն հետ թէ ինչ է լայնութիւնը, երկայնութիւնը, խորութիւնը եւ բարձրութիւնը. 19 այսինքն գիտնալ Քրիստոսի սէրբ, որ գիտութենն գերազանց է, որպէսզի

լեցուիք Աստուծոյ ամբողջ լիութեամբ: 20 Ուրեմն անոր, որ կարող է գերազանցօրէն աւելի ընել՝ քան ամէն ինչ որ մենք կը խնդրենք կամ կ'ըմբռնենք, այն գորութեան համեմատ՝ որ կը ներգործէ մեր մէջ, 21 իրեն փանք եկեղեցին մէջ՝ Թրիստոս Յիսուսով, բոլոր սերունդներուն մէջ՝ դարձ դար:՝ Ամէն: (աթող ց165)

#### 4 Ուստի ես՝ Տերոց բանտարկեալ՝ կ'աղաչեմ

Ճեզի, որ ձեր ընթացքը արժանավայել ըլլայ այն կոչումին՝ որով կանչուեցաք, 2 լման խոնարհութեամբ ու հեղութեամբ, համբերատարութեամբ, սիրով իրարու հանդուրժելով, 3 ջանալով պահել Սուլը Յոդիին միաբանութիւնը՝ խաղաղութեան կապով: 4 ՄԷԿ մարմին կայ, եւ մԷԿ Յոդի, ինչպէս մԷԿ յոյսով կանչուեցաք ձեր կոչումին: 5 Տեր մԷԿ է, հաւատքը՝ մԷԿ, մկրտութիւնը՝ մԷԿ: 6 ՄԷԿ է Աստուած եւ բոյորին Յայրը, որ բոլորն վեր, բոլորին հետ եւ ձեր բոլորին մէջն է: 7 Բայց մեզմէ իւրաքանչիւրին շնորհը տրուած է՝ Թրիստոսի պարզեւին չափին համեմատ: 8 Ուստի կ'ըսէ. «Երբ ելաւ բարձր տեղը՝ գերեվարեց գերութիւնը եւ նուերներ տուալ մարդոց»: 9 (Խսկ այդ «Ելաւ»ը ինչ ըստէ է, եթէ ոչ նշանակել՝ թէ ինք նաեւ նախապէս իջաւ երկրի ստորին մասերը: 10 Ա՛Ն՝ որ իջաւ, նաեւ նոյնն է՝ որ ելաւ բոլոր երկինքներէն աւելի վեր, որպէսզի լեցնէ ամէն բան: ) 11 Եւ ինք տուալ ոմանք՝ առաքեալներ ըլլայու, ոմանք՝ մարգարէներ, ոմանք՝ աւետարանիչներ, ոմանք՝ հովիւներ ու վարդապետներ, 12 սուրբերուն կատարելութեան համար, սպասարկութեան գործին համար, Թրիստոսի մարմինին շինութեան համար. 13 մինչեւ որ բոլորս հասնինք հաւատքին եւ Աստուծոյ Որդին ճանչնալու միաբանութեան, կատարեալ մարդու վիճակին, Թրիստոսի լիութեան հասակի չափին: 14 Որպէսզի ալ ասկէ ետք մանուկ չըլլանք, տարուբերած ու վարդապետութեան ամէն հովէ հոս-հոն քշուած՝ մարդոց խարեբայութեամբ, որոնք կը մոլորեցնեն խորամանկութեան հնարքներով. 15 հապա՝ ծշմարտութիւնը խօսելով սիրոյ մէջ, ամէն բանի մէջ աճինք անոնք՝ որ գլուխին է, այսինքն՝ Թրիստոսով: 16 Անով է որ ամբողջ մարմինը, յարմարութեամբ

միասին կազմուած եւ իրարու կցուած ամէն յօդի օժանդակութեամբ՝ ամէն մասի ներգործութեան չափին համեմատ, կ'աճի սիրոյ մէջ՝ իր շինութեան համար: 17 Ուրեմն սա կը յայտարարեմ ու Տերոջմով կը վկայեմ, որ դուք այլևս չընթանաք այնպէս՝ ինչպէս ուրիշ հեթանոսները կ'ընթանան, իրենց միտրին ունայնութեան մէջ: 18 Անոնց միտքը խաւարած է, եւ իրենք ուծացած են Աստուծոյ կեանքէն՝ իրենց մէջ եղած անգիտութեան եւ իրենց սիրտին կուրութեան պատճառով: 19 Անզգայ դարձած՝ անձնատուր եղան ցոփութեան, որպէսզի ամէն տեսակ անմաքրութիւն գործեն ազահութեամբ: 20 Բայց դուք այսպէս չսորվեցաք Թրիստոսը, 21 եթէ իսկապէս լեցիք զինք եւ սորվեցաք իրմէ՝ Յիսուսի մէջ եղող ծշմարտութեան համաձայն՝ 22 որպէսզի թօթափէք ձեր նախկին վարքին վերաբերող իին մարդը, - որ ապականած է խարեբայ ցանկութիւններով, - 23 նորոգուիք ձեր միտրին հոգիով, 24 ու հազնիք նոր մարդը, որ ստեղծուած է արդարութեամբ եւ ծշմարիտ սրբութեամբ՝ Աստուծոյ պատկերին համաձայն: 25 Ուստի՝ թօթափէլով ստելք՝ ծշմարտութիւնը խօսեցէք իրարու հետ”, որովհետեւ մենք իրարու անդամներ ենք: 26 Բարկացէք, բայց մի մեղանչէք. արեւը թող մայր շնտնէ ձեր բարկացած վիճակին վրայ, 27 ու տեղ մի տաք Չարախիսուխն: 28 Ա՛Ն որ կը գողնար՝ ալ թող չգողնայ. այլ մանաւանդ թող աշխատի՝ իր ձեռքերով գործելով ինչ որ բարի է, որպէսզի բան նը ունենայ տալու կարօտեալին: 29 Ո՛՛ մէկ վատ խօսք թող ելլէ ձեր բերանեն, հապա՝ ինչ որ բարի է, շինութեան կարիքին համեմատ, որպէսզի շնորհը տայ լսողներուն: 30 Եւ մի տրտմեցնէք Աստուծոյ Սուլը Յոդին, որով դուք կնքուեցաք ազատազրութեան օրուան համար: 31 Ամէն տեսակ դառնութիւն, զայրոյթ, բարկութիւն, գոչիւն ու հայիութիւն թող վերցուին ձեզմէ՝ ամէն տեսակ չարամտութեան հետ: 32 Եւ բայցը եղէք իրարու հանդէպ, գթած, ներելով իրարու, ինչպէս Աստուած Թրիստոսով ներեց ձեզի:

5 Ուրեմն նմանեցէք Աստուծոյ՝ սիրելի զաւակներու պէս, 2 եւ ընթացէք սիրոյ

մԵջ, ինչպէս Քրիստոս ալ մեզ սիրեց ու մեզի համար ընծայեց ինքզինք Աստուծոյ՝ որպէս պատարագ ու զոհ, անուշաբոյր հոտ ըլլալով: 3 Բայց պոռնկութեան եւ ամեն տեսակ անմարդութեան կամ ազահութեան անունն իսկ թող չիշուի ձեր մԵջ, (ինչպէս կը պատշաճ սուրբերուն, ) 4 ոչ ալ լրբութեան, յիմար խօսակցութեան կամ խեղկատակութեան, որոնք չեն պատշաճիր. այլ փոխարենը շնորհակալութիւն յայտնեցէք: 5 Քանի որ գիտէք՝ թէ ոչ մէկ պոռնկոհ, կամ անմարդուր, կամ ազահ, որ կոապաշտ է, ունի որեւէ ժառանգութիւն Քրիստոսի եւ Աստուծոյ թագաւորութեան մԵջ: 6 Ոչ մէկը թող իսաբէ ծեզ ունայն խօսքերով, որովհետեւ այս բաներուն պատճառով Աստուծոյ բարկութիւնը կու գայ անհնազանդութեան որդիներուն վրայ: 7 Ուրեմն բաժնեկից մի ըլլաք անոնց, 8 որովհետեւ ժամանակին դուք խաւար եիք, բայց իման լոյս էք ՏԵրոշմով. ուստի ընթացէք լոյսի զաւակներու պէս, 9 բանի որ Յոդին պսուլը ամէն տեսակ բարութեամբ, արդարութեամբ ու ճշմարտութեամբ է: 10 Քննեցէք թէ ինչ է ՏԵրոջ հաճեին, 11 եւ ընկերակից մի ըլլաք խաւարին անպտուլ գործերուն, այլ փոխարենը կշտամբեցէք զանոնք: 12 Որովհետեւ անոնց ըրած զաղտնի բաներուն մասին խօսիլն իսկ ամօյթ է. 13 բայց ամեն բան որ կշտամբուած է՝ կը յայտնաբերուի լոյսին միջոցով, որովհետեւ լոյսն է որ կը յայտնաբերէ ամեն ինչ: 14 Ուստի կ'ըսէ. «Արթնցիր, դուն որ կը քնանսաս, ու կանգնէ մեռեներէն, եւ Քրիստոս պիտի փայլի քու վրադ»: 15 Ուրեմն զգուշացէք որ ընթանաք շրջահայեցութեամբ. ոչ թէ անխոհենմերու պէս, 16 հապա՝ իմաստուններու պէս: Գնեցէք ժամանակը, որովհետեւ օրերը չար են: 17 Ուստի անմիտ մի ըլլաք, հապա հասկցէք թէ ինչ է ՏԵրոջ կամքը: 18 Մի արքենաք զինիով՝ որուն մԵջ անառակութիւն կայ, հապա Յոդինվ լեցուեցէք: 19 Սաղմոններով, օրիներգերով եւ հոգեւոր երգերով դուք ձեր մԵջ խօսակցելով՝ երգեցէք ու սաղմոն ըսէք ՏԵրոջ ձեր սիրտերուն մԵջ: 20 Ամեն ատեն՝ ամեն բանի համար շնորհակալ եղէք Աստուծուն եւ Յօրմէն, մեր ՏԵրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի անունով: 21

Իրարու հպատակեցէք Աստուծոյ վախով: 22 Կիներ, հպատակեցէք ձեր ամուսիններուն՝ որպէս թէ ՏԵրոջ. 23 որովհետեւ ամուսինը կնոջ գլուխն է, ինչպէս Քրիստոս ալ եկեղեցին գլուխն է, եւ ինքն է մարմինին Փրկիչը: 24 Յետեւաբար, ինչպէս եկեղեցին հպատակ է Քրիստոսի, նոյնպէս ալ կիները թող ըլլան իրենց ամուսիններուն՝ ամեն բանի մԵջ: 25 Ամուսիններ, սիրեցէք ձեր կիները, ինչպէս Քրիստոս ալ սիրեց եկեղեցին եւ ընծայեց ինքզինք անոր համար, 26 որպէսզի սրբացնէ զայն ու մաքրէ ցորի լրացումով՝ խօսքին միջոցով. 27 որպէսզի ներկայացնէ զայն իրեն՝ իբր փառաւոր եկեղեցի մը, որ չունենայ բիծ, կամ կնծիո, կամ նման որեւէ բան, հապա ըլլայ սուրբ եւ անարատ: 28 Նոյնպէս ալ ամուսինները պարտաւոր են սիրել իրենց կիները՝ իրենց մարմիններուն պէս. ան որ կը սիրէ իր կինը՝ կը սիրէ ինքզինք: 29 Վրդարեւ ոչ մէկը երբէք ատած է իր մարմինը, հապա կը կերակրէ զայն ու կը փայփայէ, ինչպէս ՏԵրն ալ՝ եկեղեցին. 30 բանի որ մենք անոր մարմինին անդամներն ենք, անոր միսեն եւ անոր ուկորներէն: 31 «Ատոր համար մարդը պիտի թողու հայրն ու մայրը, եւ պիտի յարի իր կնոջ, ու երկուքը պիտի ըլլան մԷկ մարմին»: 32 Ասիկա մեծ խորհուրդ մըն է. բայց ես կը խօսիմ Քրիստոսի եւ եկեղեցին մասին: 33 Սակայն ձեզմէ իւրաքանչիւրը թող սիրէ իր կինը այսպէս՝ ինչպէս ինքզինք, ու կինը թող ակնածի իր ամուսինէն:

6 Զաւակներ, հնազանդեցէք ձեր ծնողներուն՝ ՏԵրոշմով, որովհետեւ այդ է իրաւացին: 2 Պատուէ հայրդ ու մայրդ, (որ առաջին պատուիրանն է խոստումով, ) 3 որպէսզի բարիք ըլլայ քեզի, ու երկար ապրիս երկրի վրայ: 4 Եւ դուք, հայրէր, մի բարկացնեք ձեր զաւակները, հապա մեծցուցէք զանոնք ՏԵրոջ կրթութեամբ ու խրատով: 5 Ստրուկներ, հնազանդեցէք ձեր մարմնաւոր տերերուն՝ ահով ու դողով, ձեր սիրտին պարզամտութեամբ, որպէս թէ Քրիստոսի. 6 ոչ թէ ծառայելով աչքի առջեւ՝ մարդահաճոններու պէս, հապա Քրիստոսի ստրուկներու պէս՝ սրտանց գործադրելով Աստուծոյ կամքը: 7 Ծառայեցէք յօժարութեամբ, որպէս թէ

Տերոց եւ ոչ թէ մարդոց, և զիտնալով թէ իւրաքանչիւրը՝ ինչ բարիք որ գործէ, նոյնը պիտի ստանայ Տերոջմեն, ստրուկ ըլլայ թէ ազատ: 9 Իսկ դուք, տերեր, ըրէք անոնց նոյն քաները, հրաժարելով սպառնալիքն: Գիտցէք թէ անոնց ալ, ձեր ալ Տերը երկինքն է, ու աշառութիւն չկայ անոր քով: 10 Վերջապէս, եղբայրներս, զօրացէք Տերոջմով եւ անոր հզօր կարողութեամբ: 11 Հազէք Աստուծոյ ամբողջ զրահը, որպէսզի կարենաք դիմադրել Զարախիսին հնարքներուն: 12 Որովհետեւ մեր գոտեմարտը մարմինի եւ արինի հետ չէ, հապսակ պետութիւններու, իշխանութիւններու, այս խաւար աշխարհին՝ իշխանաւորներուն հետ, երկնաւոր վայրերու մէջ եղող չար ոգիներուն հետ: (ածն ց165) 13 Ուստի առէք ձեր վրայ Աստուծոյ ամբողջ զրահը, որպէսզի կարենաք դիմադրել չար օրը, 14 ու ամեն քան կատարել ետք՝ հաստատուն կայնիլ: Ուստի կայնեցէք ձեր տեղը՝ ձեր մէջքը գոտեպնդած ծշմարտութեամբ եւ հազած արդարութեան զրահը, 15 ու ձեր ոտքերուն իբր կօշիկ անցուցած խաղաղութեան աւետարանին պատրաստութիւնը: 16 Բոլորին վրայ՝ առէք հաւատքին վահանը, որով պիտի կարենաք մարել Զարին բոլոր հրավառ նետերը. 17 եւ առէք փրկութեան սաղաւարտն ու Յոգիին սուլը՝ որ Աստուծոյ խօսքն է: 18 Ամեն ատեն աղօթեցէք Յոգիով՝ ամեն տեսակ աղօթքով եւ աղերսանքով: Յսկեցէք ասոր վրայ բոլորովին յարատեւութեամբ ու աղերսանքով՝ բոլոր տուրբերուն համար. 19 ինծի համար ալ, որպէսզի խօսք տրուի ինծի, որ համարձակութեամբ քանամ թերան՝ գիտցնելու խորհուրդը աւետարանին, 20 որուն համար ես դեսպան մըն եմ՝ շղթաներով. որպէսզի անով համարձակութեանմբ խօսիմ՝ ինչպէս պէտք է խօսիմ: 21 Բայց որպէսզի դուք ալ գիտնաք իմ մասին՝ թէ ինչ կ'ընեմ, ամեն քան պիտի գիտցնէ ձեզի Տիւքիկոս սիրելի եղբայրն ու Տերոջմով հաւատարիմ սպասարկուն: 22 Զինք յատկապէս դրկեցի ձեզի, որպէսզի գիտնաք մեր մասին, եւ ինք մխիթարէ ձեր սիրտերը: 23 Խաղաղութիւնն եղբայրներուն, ու սէյ՝ հաւատքով միասին՝ Հայր Աստուծմը ու Տեր Յիսուս Քրիստոսը: 24 Ծնորհիք բոլոր

անոնց հետ՝ որ անկեղծութեամբ կը սիրեն մեր Տերը՝ Յիսուս Քրիստոսը: Ամեն:

# ՓԻԼԻՊՊԵՑԻԱ

17 իսկ ասոնք՝ սիրոյ համար, որովհետեւ զիտեն թէ ես սահմանուած եմ աւետարանին շատագովութեան համար: 18 Սակայն ինչ փոյթ, ամէն կերպով, թէ պատրուակով եւ թէ ճշմարտութեամբ, Քրիստոս կը հոչակուի, ու կ'ուրախանամ ասոր համար, եւ պիտի ուրախանամ ալ: 19 Քանի որ գիտեմ թէ ասիկա պիտի յանգի իմ վրկութեանս՝ ձեր աղերսանքներով ու Յիսուս Քրիստոսի Յօդիին օժանդակութեամբ, 20 իմ եռամսղուն ակնկալութեանս եւ յոյսին համեմատ՝ թէ բնաւ պիտի չամչնամ. հապա՝ բոլորովին համարձակութեամբ, ինչպէս ամէն ատեն՝ նոյնպէս ալ հիմա, Քրիստոս պիտի մեծարուի մարմինիս մէջ, կամ կեանքով, կամ մահով. 21 որովհետեւ ինծի համար՝ ապրիլ Քրիստոս է, ու մեռնիլ՝ շահ: 22 Բայց եթէ մարմինի մէջ ապրիլս պտուղ կը բերէ իմ զործիս, ալ չեմ գիտեր որ մեկը ընտրեմ: 23 Երկութեն ալ պարտադրուած եմ. ցանկութիւն ունիմ մեկնելու եւ Քրիստոսի հետ ըլլալու, ինչ որ շատ աւելի լաւ է. 24 սակայն մարմինի մէջ մնալը աւելի հարկաւոր է ձեզի համար: 25 Այս համոզումը ունենալով՝ գիտեմ թէ պիտի մնամ ու ձեր բոլորին հետ կենամ, որ դուք յառաջդիմեք եւ ուրախ ըլլալք հաւատքով. 26 որպէսզի իմ վրաս ձեր ունեցած պարձանքը ճոխանայ Քրիստոս Յիսուսով՝ դարձեալ ձեզի գալուս պատճառով: 27 Սակայն ապրեցք Քրիստոսի աւետարանին արժանավայել կերպով. որպէսզի եթէ զամ ու տեսնեմ ձեզ, եւ կամ բացակայ ըլլալ, ձեր մասին լինմ թէ հաստատուն կը կենաք՝ մէկ հոգիով, ու միասին կը մարտնչիք՝ իբր մէկ անձ՝ աւետարանի հաւատքին համար, 28 ոչ մէկ բանով սոսկալով հակառակորդներեն: Ատիկա անոնց համար ապացոյ մըն է կորուստի, իսկ ձեզի համար՝ վրկութեան, 29 որ Աստուծմէ է. որովհետեւ՝ Քրիստոսի պատճառով՝ ձեզի շնորհուեցալ ոչ միայն հաւատալ անոր, այլ նաեւ չարչարուիլ անոր համար, 30 մերելք նոյն պայքարը՝ որ տեսար իմ մէտք ու ինձնական անունը է:

**2** Ուրեմն՝ եթէ մխիթարութիւն կայ Քրիստոսով, եթէ կան սիրոյ սփոփանք, Յոզիի հաղորդութիւն, գութ ու կարեկցութիւն, 2 լիացուցէք իմ ուրախութիւնն՝ ըլլալով

համախոհ եւ ունենալով միեւնոյն սերը, մեկ անձ ու մեկ մտածում: 3 Ո՞չ մեկ բան ըրեք հակառակութեամբ կամ սնափառութեամբ, հապա՝ խոնարհութեամբ ուրիշը ձեզմէ գերազանց համարեցէք: 4 Իւրաքանչիւրը թող նկատի չառնէ միայն իր շահը, այլ նաեւ ուրիշներոնւնը: 5 Ունեցէք այն մտածումը՝ որ Քրիստոս Յիսուսի մէջ էր. 6 Աստուծոյ կերպարանքը ունենալով ան յափշտակութիւն մը չհամարեց Աստուծոյ հաւասար ըլլալը, 7 հապա ունայնացուց ինքզինք, իր վրայ առաջ ծառայի մը կերպարանքը եւ նմանեցալ մարդոց. գտնուելով մարդկային կերպարով՝ 8 խոնարհեցուց ինքզինք ու հնազանդ եղաւ մինչեւ մահ, նոյնիսկ՝ խաչին մահը: 9 Ուստի Աստուծած ալ մեծապէս բարձրացուց զայն եւ շնորհեց անոր անուն մը՝ որ ամեն անունէ գերազանց է, 10 որպէսզի Յիսուսի անունին ծնրադրեն բոլորը՝ երկնաւորները, երկրաւորներն ու սանդարամետականները, 11 եւ ամեն լեզու դաւանի թէ Յիսուս Քրիստոս Տէր Է՝ Յայր Աստուծոյ փառքին համար: 12 Յետեւաբար, սիրելիներս, ինչպէս ամեն ատեն հնազանդեցաք, ոչ միայն իմ ներկայութեանս մէջ, հապա այլ աւելի հիմա՝ իմ բացակայութեանս ատեն, գործադրեցէք ձեր փրկութիւնը՝ ահով ու դողով. 13 որովհետեւ Աստուծած է որ ձեր մէջ կը ներգործէ թէ կամենալը եւ թէ ընելը՝ իր բարեհանութեան համաձայն: 14 Ըրէք ամեն ինչ՝ առանց տրտունչներու եւ առարկութիւններու, 15 որպէսզի ըլլաք անմեղադրելի ու ամմենգ, Աստուծոյ անարատ զաւակներ՝ կամակոր եւ խոտորեալ սերունդի մը մէջ: Դուք կը փայլիք անոնց մէջ՝ որպէս լուսաւորներ աշխարհի մէջ, 16 ամուր բռնելով կեանքին խօսքը, որպէսզի կարենամ պարծենալ Քրիստոսի օրը՝ թէ ընդունայն չեմ վազած, ոչ այլ ընդունայն աշխատած: 17 Նոյնիսկ եթէ ընծայուիմ ձեր գորիին ու հաւատքի պաշտօնին համար, կ'ուրախանամ եւ ուրախակից կ'ըլլամ ձեր բոլորին: 18 Նոյնպէս ալ դուք ուրախացէք եւ ուրախակից եղէք ինծի: 19 Տէր Յիսուսով կը յուսամ շուտով ձեզի դրկել Տիմոթեոսը, որպէսզի իմ սիրտս ալ հանգչի՝ երբ գիտնամ ձեր վիճակը: 20 Որովհետեւ անոր նման

ոչ մեկ սրտակից ունիմ, որ անկեղծաբար հոգայ ձեզ. 21 քանի որ բոլորը կը փնտուն իրենց շահը, ոչ թէ Յիսուս Քրիստոսինը: 22 Բայց դուք փորձով գիտէք թէ ան ծառայեց աւետարանին ինծի հետ՝ ինչպէս զաւակ մը հօրը հետ: 23 Ուստի կը յուսամ ձեզի որկել զինք անյապաղ, երբ տեսնեմ թէ ինչ պիտի ըլլայ վիճակս: 24 Սակայն վատահութիւն ունիմ Տէրոշմով՝ թէ ես ալ շուտով պիտի գամ: 25 Բայց հարկաւոր համարեցի հիմա ձեզի դրկել Եպափրոդիտոսը, իմ եղբայրս, գործակիցս ու գինակիցս, որ դուք դրկած էիք իրը կարիքներուս պաշտօնեան: 26 Որովհետեւ ինք ալ կարօտցած է բոլորը, եւ կը վշտանար որ լսեր էիք թէ հիւանդացեր էր: 27 Արդարեւ ինք հիւանդացաւ ու շատ մօտեցաւ մահուան, բայց Աստուծած ողորմեցաւ անոր. ոչ միայն անոր՝ հապա ինծի ալ, որպէսզի չունենամ տրտմութիւն տրտմութեան դրկեցի, որպէսզի՝ տեսներվ զայն՝ դարձեալ ուրախանաք ու ես նուազ տրտումիմ: 28 Ուրեմն ընդունեցէք զայն Տէրոշմով՝ բոլորովին ուրախութեամբ, եւ պատուեցէք այդպիսիները. 29 Քանի որ մահուան մօտեցաւ Քրիստոսի գործին համար՝ Վտանգելով իր անձը, որպէսզի լրացնէ ինչ որ կը պակսէր ձեր կատարելիք պաշտօնին՝ ինծի հանդիպ:

**3** Վերջապէս, եղբայրներս, ուրախացէք Տէրոշմով: Արդարեւ նոյն բաները գրել ձեզի՝ ձանձրոյթ չէ ինծի, բայց ապահովութիւն է ձեզի: 2 Զգուշացէք շուներեն, զգուշացէք շար գործաւորներեն, զգուշացէք թլփատութենեն. 3 որովհետեւ թլփատութիւնը մենք ենք, որ կը պաշտենք Աստուծած Յոզեփին եւ կը պարծենանք Քրիստոս Յիսուսնի, ու վստահութիւն չունինք մարմինի վրայ. 4 թէեւ ես ալ ունենալու Էի նոյն վստահութիւնը մարմինի վրայ: Եթէ ուրիշ մէկը կը կարծէ թէ վստահութիւն ունի մարմինի վրայ, այլ աւելի ես՝ 5 ութերորդ օրը թլփատուած, հսրայելի ցեղեն, Բենիամինի տոհմեն, Եբրայեցի մը՝ Եբրայեցիներեն, Օրէնքին համեմատ՝ Փարիսեցի, 6 նախանձախնդրութեան համեմատ՝ Եկեղեցին կը հալածէի, Օրէնքին

Եղած արդարութեան համեմատ՝ անմեղադրելի էին: 7 Բայց ինչ որ շահ էր ինծի, վնաս համարեցի զայն՝ Քրիստոսի համար: 8 Ու նոյնիսկ բոլոր բաներն ալ վնաս կը համարեմ՝ իմ Տերոց Քրիստոս Յիսուսի գիտութեան գերազանցութեան համար: Բոլոր բաներն զրկուեցայ անոր համար, եւ աղը կը համարեմ զանոնք, որպեսզի շահիմ Քրիստոսը 9 ու գտնուիմ իր մեջ, ունենալով ոչ թէ իմ արդարութիւնս՝ որ Օրենքեն է, հապա այն՝ որ Քրիստոսի հաւատքին միջոցով է, արդարութիւնը՝ որ Աստուծմ է՝ հաւատքով. 10 որպեսզի ճանչնամ զինք եւ իր յարութեան զօրութիւնը, ու հաղորդակից ըլլամ իր չարչարանքներուն՝ կերպարանակից դառնալով իր մահուան, 11 որպեսզի կարենամ հասնի՝ մեռելներուն յարութեան: 12 Ո՛չ թէ ես արդեն ստացած եմ մրցանակը, կամ արդեն կատարեալ եղած եմ. հապա հետամուտ եմ քոնելու զայն, որուն համար ալ քոնուեցայ Քրիստոս Յիսուսը: 13 Եղբայրներ, ես չեմ սեպեր թէ քոնած եմ: Յապա կ'ընեմ սա մեկ բանը. մոռցած եմ ետեւի եղածները, եւ կը դիմեմ առջեւի եղածներուն: 14 Կը հետապնդեմ նպատակակետը՝ Քրիստոս Յիսուսի գերազանցութեամբ միասին, որ ամեն միտքը գերիշեր է, պիտի պահպանէ ձեր սիրտերն ու մտածումները՝ Յիսուս Քրիստոսով: 15 Ուրեմն մենք բոլորս՝ որ կատարեալ ենք՝ մտածենք այսպէս. իսկ եթէ տարբեր կերպով մտածեք բանի մը մասին, Աստուած զայն ալ պիտի յայտնէ ձեզի: 16 Սակայն ինչ աստիճանի որ հասած ենք՝ ընթանանք նոյն կանոնին համաձայն, մտածենք նոյնպէս: 17 Եղբայրներ, բոլորը միասին նմանեցէք ինծի, եւ ուշադիր եղեք անոնց՝ որ կ'ընթանան այնպէս՝ ինչպէս մենք, որ ունիք իր տիպար: 18 Որովհետեւ շատեր կ'ընթանան, որոնց մասին յաճախ կ'ըսէի ձեզի եւ հիմա կ'ըսէմ նոյնիսկ յալով, այսինքն՝ Քրիստոսի խաչին թշնամիները. 19 անոնց վախճանը կորուստ է, անոնց աստուածը՝ իրենց որովպայնն է, ու անոնց փառքը՝ իրենց ամօթն է: Անոնք կը մտածեն միայն երկրային բաներու մասին. 20 իսկ մեր քաղաքացիութիւնը երկինքն է, ուրկէ կը սպասենք Փրկիչին՝ Տեր Յիսուս Քրիստոսի, 21 որ պիտի կերպարանափոխէ մեր նուաստացած մարմինը՝ կերպարանակից

ըլլալու իր փառաւոր մարմինին, այն ներգործութեան համեմատ՝ որ կարող է նաեւ ամեն ինչ հպատակեցնել իրեն:

4 Յետեւաբար, սիրելի ու կարօտալի եղբայրներս, իմ ուրախութիւնս ու պսակս, այսպէս հաստատուն կեցէք Տերոջմով, սիրելիներս: 2 Կ'աղաջնմ Եւողիայի ու կ'աղաջնմ Սիւնտիթի, որ ունենան միեւնոյն մտածումը Տերոջմով: 3 Եւ կը խնդրեմ քեզմէ ալ, իմ հարազատ լծակիցս, օգնէ ասոնց՝ որ աւետարանին համար մարտնչեցան ինծի հետ, նաեւ Կումեսի եւ միւս գործակիցներուս հետ, որոնց անունները կեանքի գիրքին մեջ են: 4 Ամեն ատեն ուրախացէք Տերոջմով. դարձեալ կ'լսեմ, ուրախացէք: 5 Ձեր ազնուութիւնը թող յայտնի ըլլայ բոլոր մարդոց. Տերը մօտ է: 6 Մի մտահոգութիք որեւէ բանի համար. հապա ամեն բանի մեջ՝ աղօքառով ու աղերսանքով, շնորհակալութեամբ միասին, գիտուցէք ձեր խնդրանքները Աստուծոյ. 7 Եւ Աստուծոյ խաղաղութիւնը, որ ամեն միտքը գերիշեր է, պիտի պահպանէ ձեր սիրտերն ու մտածումները՝ Յիսուս Քրիստոսով: 8 Վերջապէս, եղբայրներ, ինչ որ ճշմարիտ է, ինչ որ՝ պատկառելի, ինչ որ՝ արդար, ինչ որ՝ անկենծ, ինչ որ՝ սիրալիր, ինչ որ՝ բարի համբաւով, ինչ որ առաքինութեամբ եւ ինչ որ գրվելի է, ասոնց մասին մտածեցէք: 9 Ինչ որ սորվեցաք, ընդունեցիք, լսեցիք ու տեսաք իմ վրաս՝ զանոնք քրէք, եւ խաղաղութեան Աստուծօք պիտի ըլլայ ձեզի հետ: 10 Մեծապէս ուրախացայ Տերոջմով, որ հիմա վերջապէս նորոգուեցաւ իմ վրաս ձեր ունեցած մտածունքը, ինչպէս կը մտածեիք ալ, սակայն պատեհութիւն չունիիք: 11 Կարօտութեան համար չէ որ կ'ըսէմ. որովհետեւ ես սորվեցայ ինքնարաւ ըլլալ իմ եղած վիճակիս մեջ: 12 Թէ՛ գիտեմ նուաստանայ, թէ ալ գիտեմ առատութեան մեջ ըլլալ: Ամեն բանի մեջ՝ ամեն կերպով վարժուած եմ թէ՛ կշտանայ, թէ ալ անօթենայ, թէ՛ առատութեան եւ թէ կարօտութեան մեջ ըլլալ: 13 Ամեն բանի կարող եմ անով՝ որ զօրացուց գիս: 14 Սակայն լաւ ըրիք՝ որ հաղորդակից եղաք տառապանքիս: 15 Դուք ալ գիտէք, Փիլիպպացիներ, թէ աւետարանին քարոզութեան սկիզբը, երբ

մեկնեցայ Մակեղոնիային, ոչ մեկ եկեղեցի հաղորդակից եղաւ ինծի՝ տայլու եւ ընդունելու համար, հապա միայն դուք. 16 որովհետեւ նոյնիսկ մինչեւ Թեսաղոնիկէ դրկեցիք ինծի պէտք եղածը՝ մեկ-երկու անգամ: 17 Ես կը փնտռեմ ոչ թէ նուէր, հապա կը փնտռեմ պտուղ, որ աւելնայ ձեր հաշիւին վրայ: 18 Իսկ ես ամէն բան ունիմ, եւ առատօրէն. լիացած եմ՝ ստանայով Եպափրոդիտոսի միջոցով ձեր որկածները, որ անուշաբոյր հոտ մըն է, ընդունելի զոհ մը, հաճելի՝ Աստուծոյ: 19 Եւ իմ Աստուածս պիտի լեցնէ ձեր բոլոր կարիքները՝ իր ճոխութեան համեմատ, փառքով՝ Քրիստոս Յիսուսի միջոցով: 20 Ուրեմն փառք Աստուծոյ ու մեր Յօր՝ դարե դար՝: Ամէն: (ածո ց165) 21 Բարեւեցէք բոլոր սուրբերը Յիսուս Քրիստոսով: 22 Կը բարեւեն ձեզ ինծի հետ եղող եղայրները: 23 Կը բարեւեն ձեզ բոլոր սուրբերը, մանաւանդ անոնք՝ որ Կայսրին տունեն են: Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր բոլորին հետ: Ամէն:

# ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ

**1** Պողոս, Աստուծոյ կամքով Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը, եւ Տիմոթեոս Եղբայրը՝ 2 Կողոսայի մեջ եղող սուրբերուն ու Քրիստոսի հաւատարիմ Եղբայրմերուն. 3 շնորհի եւ խաղաղութիւն ծեզի Աստուծմ՝ մեր Յօրմեն, ու Տէր Յիսուս Քրիստոս։ Ամեն ատեն աղօթելով ծեզի համար՝ շնորհակալ կ'ըլլանք Աստուծմ ու մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի Յօրմեն, 4 լսելով Քրիստոս Յիսուսի վրայ ձեր ունեցած հաւատքին եւ բոլոր սուրբերուն հանդեպ ձեր տածած սիրոյն մասին, 5 այն յոյսին պատճառով՝ որ երկինքը վերապահուած է ծեզի համար։ Անոր մասին նախապէս լսեցիք՝ աւետարանին ճշմարտութեան խօսքով, 6 որ հասաւ ծեզի՝ ինչպէս ամբողջ աշխարհի, ու պտուլ կ'արտադրէ (եւ կ'ածի) նոյնպէս ձեր մեջ այ, այն օրէն ի վեր՝ երբ լսեցիք ու ճշմարտութեամբ գիտցաք Աստուծոյ շնորհքը, 7 ինչպէս սորվեցաք մեր սիրելի ծառայակիցէն՝ Եպափրասէն։ Ան Քրիստոսի հաւատարիմ սպասարկու մըն է ծեզի համար, 8 եւ ինք ալ բացայայտեց մեզի ձեր սէրը՝ Յոզիով։ 9 Յետեւաքար մենք ալ՝ այն օրէն երբ լսեցինք՝ չենք դադրիր աղօթելէ ծեզի համար, եւ խնդրելէ որ լեցուած ըլլաք անոր կամքին գիտակցութեամբ՝ ամբողջ իմաստութեամբ ու հոգեւոր ըմբռնումով, 10 որպէսզի ընթանաք Տէրոց արժանավայել կերպով՝ համեցներով զինք ամեն բանի մեջ, պտղաբեր ըլլալով ամեն տեսակ բարի գործով, եւ աճելով Աստուծոյ ճանաչումով։ 11 ու զօրացած ամբողջ ոյժով՝ իր փառաւոր զօրութեան համեմատ, ուրախութեամբ համբերոյ եւ համբերատար ըլլաք, 12 շնորհակալ ըլլալով Յայր Աստուծմ, որ արժանացուց մեզ մասնակից ըլլալու լոյսի մեջ բնակող սուրբերու ժառանգութեան, 13 եւ ազատեց մեզ խաւարի իշխանութենէն ու փոխադրեց իր սիրեկի Որդիին թագաւորութեան։ 14 անով մենք ազատագրութիւն ունինք՝ իր արիւնով, այսինքն՝ մեղքի ներում։ 15 Ան անտեսանելի Աստուծոյ պատկերն է, բոլոր արարածներուն անդրանիկը, 16 որովհետեւ անով ստեղծուեցաւ ամեն բան, ինչ որ երկինքի

մեջ է եւ ինչ որ երկրի վրայ կայ, տեսանելի կամ անտեսանելի. թէ զահերը, թէ տէրութիւնները, թէ պետութիւնները, թէ իշխանութիւնները։ Բոլոր բաները ստեղծուեցան անով եւ անոր համար։ 17 Ան ամեն բանէ առաջ է, ու անով ամեն բան հաստատ կը կենայ։ 18 Ան է մարմինին, այսինքն՝ Եկեղեցին գլուխը. ան է սկիզբը, մեռելներէն անդրանիկը, որպէսզի նախապատի ըլլայ ամեն բանի մեջ։ 19 որովհետեւ Յայրը բարեհաճեցաւ որ Աստուծութեան ամբողջ լիութիւնը բնակի անոր մեջ, 20 եւ անով հաշտեցնէ իրեն հետ բոլորը, թէ երկրի վրայ ու թէ երկինքի մեջ եղողները, խաղաղութիւն ընելով անոր արիւնով, որ թափուեցաւ խաչին վրայ։ 21 Եւ ծեզ այ, որ ժամանակին ուծացած ու ձեր միտքով թշնամիներ Եիք՝ չար գործերով, 22 հիմա հաշտեցուց անոր բուն մարմինով՝ մահուան միջոցով, որպէսզի անոր առջեւ սուրբ, անարատ եւ անմեղադրելի ներկայացնէ ծեզ, 23 եթէ հիմնուած ու հաստատուած մնաք հաւատքին վրայ, առանց խախտելու յոյսին այն աւետարանին՝ որ դուք լսեցիք. ան բարողուեցաւ երկինքի տակ եղած բոլոր արարածներուն, ու եւ՝ Պողոս՝ սպասարկու եղայ անոր։ 24 Յիմա ուրախ եմ ծեզի համար կրած չարչարանքներուս մեջ, ու Քրիստոսի կրած տառապանքներուն պակասը կը լրացնեմ իմ մարմինիս մեջ՝ անոր մարմինին համար, որ Եկեղեցին է։ 25 Ես սպասարկու եղայ անոր Աստուծոյ տնտեսութեամբ՝ որ տրուեցաւ ինծի ծեզի համար, որպէսզի լիովին բարողեմ Աստուծոյ խօսքը, 26 այն խորհուրդը՝ որ ծածկուած եր բոլոր դարերէն ու սերուններէն, իսկ հիմա յայտնաբերուեցաւ իր սուրբերուն, (այս ց165) 27 որոնց Աստուծած ուզեց գիտցնել թէ ինչ է այս խորհուրդին փառքին ճոխութիւնը հեթանոսներուն մեջ, այսինքն՝ Քրիստոս ծեր մեջ, փառքի յոյսը։ 28 Մենք կը հոչակենք զինք, խրատելով ամեն մարդ եւ սորվեցնելով ամեն մարդու՝ ամբողջ իմաստութեամբ, որպէսզի ներկայացնենք ամեն մարդ կատարեալ՝ Քրիստոս Յիսուսով։ 29 Ասքը համար ես կ'աշխատախմ, պայքարելով իր ներգործութեան համեմատ՝ որ զօրութեամբ կը գործէ իմ մեջս։

**2** Արդարեւ կ'ուզեմ որ գիտնաք թէ ինչպէս մեծ պայքար կը մնեմ ծեզի, Լաւոդիկեցիներուն ու բոլոր անոնց համար՝ որ չեն տեսեր իմ երեսս մարմինով, 2 որպէսզի անոնց սիրտերը միշիքարուխն՝ սիրով իրարու կցուած, եւ ըմբռնեն լման վստահութեան ամբողջ ճոխութիւնը, այսինքն գիտակցին Յայր Աստուծոյ ու Քրիստոսի խորհուրդին, 3 որուն մէջ պահուած են իմաստութեան եւ գիտութեան բոլոր գանձերը: 4 Կ'ըսեմ ասիկա՝ որպէսզի ոչ մէկը խարէ ծեզ հրապորիչ խօսքերով. 5 որովինետեւ թէպէս բացակայ եմ մարմինով, ծեզի հետ եմ հոգիով, ու կ'ուրախանամ՝ տեսնելով ծեր կարգապահութիւնը եւ ծեր հաւատքին ամրութիւնը՝ Քրիստոսի վրայ: 6 Ուրեմն, ինչպէս ընդունեցիք Քրիստոս Յիսուս Տէրը՝ այնպէս ընթացէք անով, 7 արմատացած ու շինուած անոր վրայ, եւ հաստատուած հաւատքին մէջ՝ ինչպէս սորվեցաք, ու ճոխացէք անոր մէջ շնորհակալութեամբ: 8 Զգուշացէք որ ոչ մէկը որսայ ծեզ փիլիսոփայութեամբ եւ ունայն խարբեւթեամբ, մարդոց աւանդութեան ու աշխարիի սկզբունքներուն համաձայն, եւ ոչ թէ Քրիստոսի վարդապետութեան համաձայն. 9 որովինետեւ Աստուածութեան ամբողջ լիութիւնը կը բնակի անոր մէջ մարմնապէս, 10 ու դուք ալ ամբողջացած եք անով՝ որ գլուխն է ամեն պետութեան եւ իշխանութեան: 11 Անով ալ թլիքատուեցաք՝ անձեռակերտ թլիքատութեամբ, մերկանալով մեղերու մարմինէն՝ Քրիստոսի թլիքատութեամբ: 12 Անոր հետ թաղուեցաք մկրտութեամբ, նաեւ անով եւ անոր հետ յարութիւն առիք՝ հաւատարով Աստուծոյ ներգործութեան, որ մեռեմներէն յարուցանեց զայն, 13 եւ ծեզի ալ՝ որ ժամանակին մեռած էիք յանցանքներու մէջ ու ծեր մարմինին անթլիքատութեան մէջ՝ կեանք տուաւ անոր հետ: Մեր բոլոր յանցանքները ներեց մեզի, 14 եւ մեզի դէմ հրամաններով եղած պարտամուրիհակը՝ որ հակառակ էր մեզի՝ ջնջեց, ու մէջտեղին վերցուց զայն զամերով խաչափայտին վրայ. 15 եւ մերկացուց պետութիւններն ու իշխանութիւնները, եւ հանրութեան նշաւակ դարձուց՝ անովյաղեկով անոնց: 16 Ուրեմն ալ ոչ մէկը թող դատէ

ծեզ կերակուրի կամ խմելիքի համար, կամ տօներու, ամսագրուխներու կամ Շաբաթներու կապակցութեամբ, 17 որոնք գալիք բաներուն շուլքն են. բայց մարմինը Քրիստոսի է: 18 Ո՛չ մէկը ծեզ թող զրկէ ծեր մրցանակէն՝ յօժարակամ խոնարիութեամբ ու հրեշտակներու կրօնով, միջամուխ ըլլալով չտեսած բաներուն, զուր տեղը հապարտանալով իր մարմնաւոր միտքով, 19 եւ չքոնելով գլուխը՝ որմէ ամբողջ մարմինը, յօդերով ու յօդակապերով հայթայթուած եւ իրարու կցուած, կ'աճի Աստուծոյ աճումով: 20 Ուրեմն, եթէ դուք մեռաք Քրիստոսի հետ՝ այս աշխարիի սկզբունքներուն հանդէպ, այլ ինչո՞ւ՝ աշխարիի մէջ ապրողներու նման՝ ենթակայ կ'ըլլաք հրամաններու, ինչպէս՝ 21 «մի մերձնար, մի՛ համտեսեր, մի՛ դպչիր», 22 (ասոնք՝ բոլորը գործածութեամբ սահմանուած են ապականութեան, ) մարդոց պատուէրներուն ու վարդապետութիւններուն համաձայն: 23 Ասոնք արդարեւ իմաստութեան կերպարանք մը ունին՝ ինքնակամ կրօնով, խոնարիութեամբ եւ մարմինին չինայելով. բայց արժանի են ոչ մէկ պատիւի, հապա կը ծառայեն մարմինը գոհացնելու:

**3** Ուրեմն, եթէ յարութիւն առիք Քրիստոսի հետ, փնտռեցէք այն բաները՝ որ վերն են, ուր Քրիստոս կը բազմի՝ Աստուծոյ աջ կողմը: 2 Մտածեցէք վերի բաներուն մասին, ոչ թէ երկրի վրայ եղող բաներուն մասին. 3 որովինետեւ դուք մեռաք, ու ծեր կեանքը պահուած է Քրիստոսի հետ՝ Աստուծոյ մէջ: 4 Երբ Քրիստոս՝ մեր կեանքը՝ երեւնայ, այն ատեն դուք ալ փառքով պիտի երեւնաք՝ անոր հետ: 5 Ուրեմն մեռցուցէք ծեր երկրաւոր անդամները. պոռնկութիւնը, անմաքրութիւնը, անսանձ կիրքը, չար ցանկութիւնը եւ ազահութիւնը, որ կրապաշտութիւն է: 6 Ասոնց համար Աստուծոյ բարկութիւնը կու գայ անհնազանդութեան որդիներուն վրայ, 7 որոնց մէջ դուք ալ ժամանակին կ'ընթանայիք, երբ կ'ապրէի անոնց մէջ: 8 Բայց իհմա դուք ալ թօթափեցէք սա ամենը. բարկութիւնը, զայրոյթը, չարամտութիւնը, հայիոյութիւնը, լիրք խօսքերը՝ ծեր բերանէն: 9 Մի ստեք իրարու. հանեցէք ծեր վրայէն իին մարդը՝ իր գործերով, 10 ու հազէք այն նորը, որ նորոգուած

Ե գիտակցութեամբ՝ իր Արարիշին պատկերին համաձայն, 11 Եւ որուն մեջ ոչ Յոյն կայ, ոչ այ Յրեայ, թլիքատութիւն կամ անթլիքատութիւն, օտար, Սկիւթացի, ստրուկ կամ ազատ, հապա Թրիստոս Ե ամեն ինչ, Եւ բոլորին մեջ: 12 Ուրեմն, որպէս Աստուծոյ ընտրեաներ՝ սուրբ ու սիրելի, հազէք գութք, կարեկցութիւնը, քաղցրութիւնը, խոնարհութիւնը, հեզութիւնը, համբերատարութիւնը, 13 հանդուրժելով իրարու Եւ ներերվ իրարու՝ եթէ մեզ տրտունց մը ունենայ միւսին դէմ. ինչպէս Թրիստոս ներեց ծեզի, նոյնպէս ալ դուք ներեցէք: 14 Եւ այս բոլոր բաներուն վրայ՝ հազէք սէրը, որ կատարելութեան կապն Ե: 15 Զեր սիրտերուն մեջ թող հովանաւորէ Աստուծոյ խաղաղութիւնը, որուն ալ կանչուեցաք՝ մեկ մարմինով, ու շնորհակալ եղէք: 16 Թրիստոսի խօսքը ճոխութեամբ թող ընակի ձեր մեջ, որպէսզի ամբողջ իմաստութեամբ սորվեցնէք իրարու Եւ խրատէք զիրար՝ սաղմոսներով, օրիներգերով ու հոգեւոր երգերով, շնորհակալութեամբ երգելով Աստուծոյ՝ ձեր սիրտերուն մեջ: 17 Եւ ամեն ինչ որ կ'ընէք, թէ խօսքով Եւ թէ գործով, ըրէք Տէր Յիսուսի անունով, շնորհակալ ըլլալով Աստուծմ ու Յօրմէն՝ անոր միջոցով: 18 Կինքր, հպատակեցէք ձեր ամուսիններուն, ինչպէս կը պատշաճի Տէրոջմով: 19 Ամուսիններ, սիրեցէք ձեր կիները Եւ մի դառնանար անոնց դէմ: 20 Զաւակներ, հնազանդեցէք ձեր ծնողներուն ամեն բանի մեջ, որովհետեւ այդ Ե Տէրոջ հաճելին: 21 Յայրեր, մի գրգուէք ձեր զաւակները, որպէսզի չփասին: 22 Ստրուկներ, հնազանդեցէք ձեր մարմնաւոր տէրերուն ամեն բանի մեջ, ոչ թէ աչքի առջեւ ծառայելով՝ մարդահաճոններու պէս, հապա՝ պարզամտութեամբ, Տէրոջմն վախնալով: 23 Ինչ որ կ'ընէք՝ սրտանց ըրէք, որպէս թէ Տէրոջ Եւ ոչ թէ մարդոց, 24 գիտնալով թէ Տէրոջմն պիտի ստանաք ժառանգութեան հատուցումը, որովհետեւ Տէր Թրիստոսի կը ծառայէք: 25 Բայց անիրաւը պիտի ստանայ իր անիրաւութեան պատիժը, Եւ աշառութիւն չկայ:

**4** Տէրեր, հատուցանեցէք ձեր ստրուկներուն՝ իրաւունքով ու հաւասարութեամբ,

գիտնալով թէ դուք ալ ունիք Տէր մը՝ երկինքը: 2 Յարատեւեցէք աղօթքի մեջ, Եւ արթուն կեցէք անոր մեջ՝ շնորհակալութեամբ: 3 Միաժամանակ աղօթեցէք նաեւ մեզի համար, որ Աստուած խօսքի դուր մը բանայ մեզի՝ խօսելու Թրիստոսի խորհուրդին մասին, որուն համար կապուած ալ եմ, 4 որպէսզի յայտնաբերեմ զայն այնպէս՝ ինչպէս պէտք է խօսիմ: 5 Իմաստութեամբ վարուեցէք դուրսիններուն հետ՝ գնելով ժամանակը: 6 Զեր խօսքը ամեն ատեն շնորհերն թող ըլլայ, աղով համեմուած, որ գիտնաք թէ ինչպէս պէտք է պատասխանէք իւրաքանչիւրին: 7 Իմ մասիս ամեն ինչ պիտի զիտցնէ ծեզի Տիւքիկոս՝ սիրելի եղբայրը, հաւատարիմ սպասարկուն Եւ ծառայակիցը Տէրոջմով: 8 Չինք սա նպատակով որկեցի ծեզի, որպէսզի զիտնայ ձեր մասին՝ ու միսիթարէ ձեր սիրտերը, 9 Ոնեսիմոս հաւատարիմ Եւ սիրելի եղբօր հետ՝ որ ծեզմէ Ե. իրենք պիտի զիտցնեն ծեզի ամեն ինչ որ կայ հոս: 10 Կը բարեւէ ծեզ Արիստարքու՝ գերութեան ընկերու. նաեւ Մարկոս՝ Բառնաբասի եղբօրորդին, (որուն մասին պատուելուն ստացաք. ընդունեցէք զինք՝ եթէ զայ ծեզի, ) 11 Եւ Յիսուս՝ որ Յուլսուն կը կոչուի, որոնք թլիքատութենեն Են: Միայն ասոնք գործակցեցան ինծի՛ Աստուծոյ թագաւորութեան մեջ, Եւ միսիթարութիւն եղան ինծի՛: 12 Կը բարեւէ ծեզ Եպափրաս՝ Թրիստոսի ծառան, որ ծեզմէ Ե. ամեն ատեն աղօթքի մեջ կը պայքարի ծեզի համար, որպէսզի դուք կատարեալ ու լման կենաք՝ Աստուծոյ ամբողջ կամքին մեջ: 13 Անոր համար կը վկայեմ թէ շատ նախանձախնդրութիւն ունի՛ ծեզի, ինչպէս նաեւ Լաւողիկէի ու Յերապոլիսի մեջ եղողներուն համար: 14 Կը բարեւէն ծեզ Ղուկաս՝ սիրելի բժիշկը, Եւ Դեմաս: 15 Բարեւեցէք եղբայրները՝ որ Լաւողիկէ Են, ու Նիմփաս Եւ անոր տան մեջ եղող եկեղեցին: 16 Երբ այս նամակը կարդացուի ձեր մեջ, կարդայ տուեք նաեւ Լաւողիկեցիններու եկեղեցին մեջ: Դուք ալ կարդացէք Լաւողիկէ Են եկած նամակը, 17 Եւ ըսէք Արքիպապոսի. «Զգուշացիր քու սպասարկութեանդ համար՝ որ ստացար Տէրոջմով, որպէսզի գործադրես զայն»: 18

Ես՝ Պողոս, իմ ծեռքովս կը գրեմ այս բարեւը։  
Ցիշեցիք կապերս։ Շնորհքը ձեզի հետ։ Ամեն։

# ԱՌԱՋԻՆ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՄ

**1** Պողոս, Սիղուանոս եւ Տիմոթեոս, Թեսաղոնիկեցիներու եկեղեցին՝ Յայր Աստուծով ու Տէր Յիսուս Քրիստոսով. 2 շնորհի եւ խաղաղութիւն ճեզի Աստուծմ՝ մեր Յօրմէն, ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ: Ամէն ատեն շնորհակալ կ'ըլլանք Աստուծմ՝ ճեր բոլորին համար, յիշելով ճեզ մեր աղօթքներուն մէջ, 3 անդադար յիշելով ճեր հաւատքին գործը, սիրոյ աշխատանքը, եւ մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի յոյսին համբերութիւնը՝ Աստուծոյ ու մեր Յօր առջեւ, 4 գիտնալով՝ սիրելի Եղբայրներ՝ թէ Աստուած ընտրեց ճեզ: 5 Որովհետեւ մեր աւետարանը քարոզուեցաւ ճեզի ոչ միայն խօսքով, այլ նաև զօրութեամբ, Սուլր Յոգիով ու լման վստահութեամբ: Դնւք ալ գիտէք թէ ինչպէս կեցանք ճեր մէջ ճեզի համար, 6 եւ դուք նմանեցաք մեզի ու Տէրոց, ընդունելով խօսքը շատ տառապանքի մէջ՝ Սուլր Յոգիին ուրախութեամբ: 7 Յետեւաքար դուք տիպար եղաք բոլոր հաւատացեալներուն՝ որ Մակեդոնիայի եւ Աքայիայի մէջ են, 8 որովհետեւ ոչ միայն Մակեդոնիայի եւ Աքայիայի մէջ հոչակուեցաւ Տէրոց խօսքը ճեզմէ, այլ նաև ամէն տեղ տարածուեցաւ Աստուծոյ վրայ ճեր ունեցած հաւատքը, այնպէս որ պէտք չունինք որեւէ քան խօսելու. 9 Քանի որ իրենք իրենցմէ կը պատմեն մեր մասին, թէ ինչպիսի մուտք ունեցանք ճեր մէջ, եւ ինչպէս դուք կուռքերէն դարձաք Աստուծոյ՝ ապրող ու ծշմարիտ Աստուծոյ ծառայելու համար, 10 եւ Երկինքէն սպասելու անոր Որդիին՝ որ ինք մենամերէն յարուցանեց, այսինքն Յիսուսի, որ կ'ազատէ մեզ գալիք քարկութենեն:

**2** Եղբայրներ, դուք ճեզմէ գիտէք թէ մեր մուտքը ընդունայն չեղաւ ճեր մէջ. 2 հապա՝ նախապէս Փիլիպպէի մէջ չարչարուելէ եւ նախատուել ետք, ինչպէս գիտէք, Աստուծով համարձակեցանք քարոզել ճեզի Աստուծոյ աւետարանը՝ շատ պայքարելով: 3 Որովհետեւ մեր յորդորը ոչ մոլորութենէ եր, ոչ անմաքրութենէ, ոչ ալ նենգութեամբ.

**4** այլ կը խօսինք այնպէս՝ ինչպէս մենք զատորոջուեցանք Աստուծմ, որպէսզի աւետարանը վստահուի մեզի, ոչ թէ մարդիկ հաճեցնելու համար, հապա Աստուած՝ որ կը քննէ մեր սիրտերը: 5 Քանի որ մենք քնաւ չգործածեցինք շողոքորթութեան խօսքեր, - ինչպէս գիտէք, - ոչ ալ ազահութեան պատրուակ մը, - Աստուած վկայ Ե- 6 եւ փառք չինտուեցինք մարդոցմէ, - ոչ ճեզմէ, ոչ ալ ուրիշներէն: - 7 Թեեւ կրնայինք՝ իբր Քրիստոսի առաքեալներ՝ ծանրութիւն ըլլալ ճեզի, մենք հեզահամբոյր եղանք ճեր մէջ: 8 Ինչպէս դայեակ մը կը փայփայէ իր զաւակները, նոյնպէս մենք՝ գորովագութ ըլլալով ճեզի հանդէա՝ կը յօժարէինք տալ ճեզի ոչ միայն Աստուծոյ աւետարանը, հապա մեր անձերն այ, որովհետեւ դուք սիրելի եղաք մեզի: 9 Կը յիշէք, Եղբայրներ, մեր աշխատանքն ու տաժանքը, գիշեր ու ցերեկ գործելով քարոզեցինք ճեզի Աստուծոյ աւետարանը, ծծնրաբեռնելու համար ճեզմէ ուեւ մէկը: 10 Դուք վկայ Եք, եւ Աստուած այ, թէ ինչպէս սրբութեամբ, արդարութեամբ ու անմեղադրելի կերպով վարուեցանք ճեզի հետ՝ որ կը հաւատաք: 11 Նոյնպէս գիտէք թէ ճեզմէ իւրաքանչիւրը՝ ինչպէս հայր մը իր զաւակները՝ ւշորդորեցինք եւ սփոփեցինք, ու վկայեցինք որպէսզի ճեր ընթացքը արժանավայել ըլլայ Աստուծոյ՝ որ կանչեց ճեզ իր թագաւորութեան եւ փառքին: 12 Յետեւաբար մենք ալ անդադար շնորհակալ կ'ըլլանք Աստուծմ, որովհետեւ երբ ընդունեցիք Աստուծոյ խօսքը՝ որ մեզմէ լսեցիք, ընդունեցիք զայն ոչ թէ իբր մարդոց խօսք, հապա - ինչ որ ան ծշմարտապէս է - որպէս Աստուծոյ խօսք. եւ ան կը ներգործէ նաև ճեր մէջ՝ որ կը հաւատաք: 13 Արդարեւ դուք, Եղբայրներ, նմանեցաք Աստուծոյ Եկեղեցիներուն՝ որ Յրեաստանի մէջ են Քրիստոս Յիսուսով, որովհետեւ դուք ալ կրտեցիք նոյն չարչարանքները ճեր տոհմակիցներէն, ինչպէս անոնք՝ Յրեաներէն, 14 որ սպաննեցին թէ Տէր Յիսուսը, թէ ալ մարգարէները, ու հալածեցին մեզ: Աստուծոյ անհաճոյ եւ բոլոր մարդոց հակառակ են, 15 ու կ'արգիլեն մեզ խօսիլ հեթանոսներուն՝ անոնց փրկութեան մասին, որպէսզի լեցնեն

իրենց մեղքերուն չափը՝ ամեն ատեն. բայց բարկութիւնը հասած է անոնց վրայ՝ մինչեւ վախճանը: **17** Իսկ մենք, եղբայրներ, քիչ մը ատեն ձեզմէ որք մնացած ըլլալով, - երեսով եւ ոչ թէ սիրտով, - այ աւելի փութացինք տեսնել ձեր երեսը՝ մեծ ցանկութեամբ: **18** Ուստի ուզեցինք գալ ձեզի - ես ինքս՝ Պօղոս՝ մեկերկու անգամ -, բայց Սատանան արգիլեց մեզ: **19** Քանի որ ինչ է մեր յոյսը, կամ ուրախութիւնը, կամ մեր պարծանքին պասկը: Միթէ դրւք չքը, մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի առջեւ, անոր գալրւստին ատենը. **20** որովհետեւ դուք էք մեր փառքը եւ ուրախութիւնը:

**3** Ուստի, չկարենալով այ աւելի դիմանայ, յօժարեցանք առանձին մնալ Աթէնք, 2 եւ որկեցինք Տիմոթէնոց - մեր եղբայր, Աստուծոյ սպասարկուն ու մեր գործակիցը Քրիստոսի աւետարանին մէջ -, ամրացնելու ձեզ եւ յորդորելու ձեր հաւատքին մէջ. 3 որպէսզի այս տառապանքներուն մէջ ձեզմէ ոչ մեկը խախտի, որովհետեւ դուք ձեզմէ գիտէք թէ մենք սահմանուած նոք ատոնց համար: 4 Քանի որ երբ մենք ձեր քով էինք, կանխաւ կ'ըսէինք ձեզի թէ տառապանքներ պիտի կրենք, ինչպէս եղաւ այ ու դուք գիտէք: 5 Յէտեւարար ես այ, չկարենալով աւելի դիմանայ, մարդ որկեցի՝ գիտնալու ձեր հաւատքը, թէ արդեօք Փորձիչ փորձած է ձեզ, ու մեր աշխատանքը ընդունայն եղած է: 6 Բայց հիմա Տիմոթէոս ձեզմէ եկաւ մեզի եւ ձեր հաւատքին ու սիրոյն աւետիսը տուաւ մեզի, եւ ըսաւ թէ ամեն ատեն յաւ յիշատակ ունիք մեզմէ՝ տենչալով տեսնել մեզ, ինչպէս մենք այ՝ ձեզ: 7 Յէտեւարար, եղբայրներ, ձեր մասին միմիթարուեցանք մեր բոլոր տառապանքներուն ու հարկադրանքներուն մէջ՝ ձեր հաւատքով. 8 որովհետեւ հիմա մենք կ'ապրինք՝ եթէ դուք հաստատուն կենար Տէրոջնու: 9 Քանի որ ինչպէս կրնանք շնորհակալ ըլլալ Աստուծուն՝ ձեզի համար, այս ամբողջ ուրախութեան համար՝ որ ձեր պատճառով կ'ուրախացնէ մեզ մեր Աստուծոյն առջեւ. 10 գիշեր ու ցերեկ չափազանց կ'աղերսենք, որպէսզի տեսնենք ձեր երեսը եւ լրացնենք ինչ որ կը պակսի ձեր հաւատքին: 11 Նոյնինքն Աստուծուն՝ մեր Յայրը, ու մեր Տէրը՝ Յիսուս Քրիստոս, թող ուղղեն մեր ճամբան

դէպի ձեզ: **12** Տէրը թող աճեցնէ եւ առատացնէ ձեր սէր իրարու հանդէպ ու բոլորին հանդէպ, ինչպէս մենք ունինք ձեզի հանդէպ, **13** որպէսզի ամրացնէ ձեր սիրտերը՝ սրբութեան մէջ անմեղադրեի ըլլալու Աստուծոյ եւ մեր Յօր առջեւ, մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի գալրւստին ատենք՝ իր բոլոր սուրբերուն հետ:

**4** Ուրեմն, եղբայրներ, կը թախանձենք ձեզի ու

կը յորդորենք ձեզ Տէր Յիսուսով, որպէսզի՝ ինչպէս ընդունեցիք մեզմէ թէ ինչպէս պէտք է ընթանար եւ հանցնէք Աստուծուն՝ այ աւելի ճոխանար անոր մէջ, **2** քանի որ գիտէք թէ ինչ պատուերներ տուինք ձեզի՝ Տէր Յիսուսով: **3** Որովհետեւ Աստուծոյ կամքքը՝ ձեր սրբացումն է, որ ես կենար պոռնկութենէ, **4** ու ձեզմէ իւրաքանչիւրը գիտնայ իր անօրին տիրանալ սրբութեամբ եւ պատիւով. **5** ոչ թէ ցանկութեան կիրքով, ինչպէս հեթանոսները՝ որ չեն ճանչնար Աստուծուն: **6** Ո՛չ մէկը թող չափազանցէ այդ բանին՝ մէջ ու կեղեքէ իր եղբայրը, քանի որ Տէրը վրէժինսիր է այդ բոլորին համար, ինչպէս մենք այ նախապէս ըսինք ձեզի եւ վկայեցինք. **7** որովհետեւ Աստուծուն կանչեց մեզ ոչ թէ անմաքրութեան, հապա՝ սրբութեան: **8** Ուստի ան որ կ'անարգէ՝ կ'անարգէ ոչ թէ մարդ մը, հապա Աստուծուն՝ որ իր Սուրբ Յօդին ալ տուաւ մեզի: **9** Իսկ եղբայրսիրութեան մասին պէտք չունիք որ գրեմ ձեզի, որովհետեւ դուք արդէն Աստուծուն՝ սորված եք սիրել գիրար, **10** եւ արդարեւ ատիկա կ'ընէք ամբողջ Մակեդոնիայի մէջ եղող բոլոր եղբայրներուն հանդէպ: Սակայն կ'աղաշենք ձեզի, եղբայրներ, որ այ աւելի ճոխանար, **11** ու պատիւ համարէք հանդարտ կենայ, ձեր գործերով գրաղի եւ ձեր ձեռքերով աշխատի, (ինչպէս պատուիրեցինք ձեզի, ) **12** որպէսզի դուրսիններուն հետ վարուիք վայեկութեամբ ու ոչ մէկ բանի՝ պէտք ունենաք: **13** Եղբայրներ, չենք ուզեր որ անգէտ ըլլալ ննջեցեալներուն մասին, որպէսզի չսրտմիք ինչպէս ուրիշները՝ որ յոյ չունին: **14** Արդարեւ եթէ կը հաւատանք թէ Յիսուս մեռաւ եւ յարութիւն առաւ, նոյնպէս այ հաւատանք թէ Աստուծուն պիտի բերէ Յիսուսով ննջողները՝ անոր հետ: **15** Որովհետեւ սա կը յայտարարենք ձեզի՝ Տէրոց խօսքով, թէ մենք՝ մինչեւ Տէրոց

գալուստը ողջ մնացողներս՝ բնաւ պիտի չկանխենք ննջեցեալները: **16** Քանի որ նոյնինքն Տերը պիտի իշն երկինքն՝ ազդարարութեան հրամանով, հրեշտակապետին ձայնով եւ Աստուծոյ փողով, ու նախ Քրիստոսով մեռածները յարութիւն պիտի առնեն: **17** Ազա մենք, ողջ մնացողներս, անոնց հետ պիտի յափշտակուինք ամպերով՝ Տերը դիմաւորելու օդին մէջ, եւ այդպէս Տերոց հետ պիտի ըլլանք յալիտեան: **18** Չետեւաքար միմիթարեցնք զիրար այս խօսքերով:

**5** Բայց, Եղբայրներ, պէտք չունիք որ գրեմ ձեզի այդ ժամանակներուն եւ ատեններուն մասին, **2** քանի որ դուք իսկ ճգրտութեամբ գիտեք թէ Տերոց օրը կու գայ գիշերուան գոյին պէս: **3** Երբ մարդիկ ըսեն թէ “խաղաղութիւն եւ ապահովութիւն Ե”, այն ատեն աւերումը անակնկալորն պիտի հասնի անոնց վրայ՝ յոիին երկունքին պէս, ու զերծ պիտի չմնան: **4** Բայց դուք, Եղբայրներ, խաւարի մէջ չէք, որ այդ օրը գողի մը պէս հասնի ձեր վրայ. **5** որովհետեւ դուք բոլոր լոյսի որդիներ եք, եւ ցերեկուան որդիներ. **6** գիշերուան որդիներ չենք, ոչ ալ խաւարի: Ուրեմն չքնանանք ուրիշներու նման, հապա ըլլանք արթուն ու զգաստ. **7** Քանի որ անոնք որ կը քնանամ՝ գիշերը կը քնանան, եւ անոնք որ կ'արթենամ՝ գիշերը կ'արթենան: **8** Իսկ մենք՝ որ ցերեկուան որդիներն ենք, զգաստ ըլլանք՝ հազնելով հաւատքի ու սիրոյ զրահը, եւ իրը սաղաւարտ՝ փրկութեան յոյսը: **9** Որովհետեւ Աստուած որոշեց մեզ ոչ թէ բարկութեան համար, հապա՝ փրկութեան տիրանալու մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: **10** Ան մեռաւ մեզի համար, որպէսզի մենք ապրինք իրեն հետ, արթուն ըլլանք թէ քնացած: **11** Ուստի յորդորեցնք զիրար եւ շինեցնք զիրար, ինչպէս արդեն կ'ընէք: **12** Կը թախսանձենք ձեզի, Եղբայրներ, որ ճանչնաք ձեր մէջ աշխատողները, Տերոջնով վերակացուներն ու ձեզ խաստողները: **13** Պատուեցնք զանոնք մեծ սիրով՝ իրենց գործին համար: Խաղաղութիւնն ունեցնք իրարու հետ: **14** Կը յորդորենք ձեզ, Եղբայրներ, խրատեցնք անկարգները, սփոփեցնք թուլասիրտները, ձեռնտու Եղէք

տկարներուն, համբերատար Եղէք բոլորին հանդէպ: **15** Զգուշացնք, ոչ մէկը չարիքի փոխարէն չարիք հատուցանէ ունէ մէկուն. հապա՝ ամէն ատեն հետամնւտ Եղէք բարիին, թէ ձեր միջեւ, թէ բոլորին հանդէպ: **16** Ամէն ատեն ուրախ Եղէք: **17** Անդադար աղօթեցնք: **18** Ամէն քանի մէջ չնորհակայ Եղէք, որովհետեւ այս Ե Աստուծոյ կամքը ձեզի հանդէպ՝ Քրիստոս Յիսուսով: **19** Մի մարեք Սուլր Յոգին: **20** Մի անարգէք մարգարեւութիւնները: **21** Քննեցնք ամէն քան, բարին ամուր բռնեցնք: **22** Ես կեցէք ամէն տեսակ չարութենէ: **23** Նոյնինքն խաղաղութեան Աստուածը ամբողջովին սրբացնէ ձեզ, եւ ձեր հոգին, անձն ու մարմինը ամբողջութեամբ անմեղադրելի պահուին մինչեւ մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի գալուստը: **24** Ան որ կանչեց ձեզ՝ հաւատարիմ Ե. նաեւ ինք պիտի կատարէ ատիկա: **25** Եղբայրներ, աղօթեցնք մեզի համար: **26** Բարեւեցնք բոլոր Եղբայրները սուլր համբոյրով: **27** Կը պարտադրեմ՝ ձեզ Տերոջնով, որ կարդաք այս նամակը բոլոր սուլր Եղբայրներուն: **28** Մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի չնորհքը ձեզի հետ: Ամէն:

# ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ

**1** Պողոս, Սիղուանոս ու Տիմոթեոս, Թեսաղոնիկեցիներու Եկեղեցին՝ մեր Յար Աստուծով ու Տէր Յիսուս Քրիստոսով. **2** Հնորիք եւ խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմ՝ մեր Յօրմէն, ու Տէր Յիսուս Քրիստոսւ: **3** Պարտական ենք ամէն ատեն Աստուծմ՝ շնորհակալ ըլլալ ձեզի համար, եղբայրներ, ինչպէս որ արժանավայել է. քանի որ ձեր հաւատքը շատ կ'ամի, եւ ձեզմէ իւրաքանչիւրին սէրը կ'աւելնայ իրարու հանդէա: **4** Ուստի մէնք ալ կը պարծենանք ձեզմով Աստուծոյ Եկեղեցիներուն մէջ, ձեր համբերութեան ու հաւատքին համար՝ ձեր բոլոր հայածանքներուն եւ տառապանքներուն մէջ, որոնց կը հանդուրժէք: **5** Ասիկա Աստուծոյ արդար դատաստանին ապացոյցն Ե՛ որպէսզի դուք արժանանաք Աստուծոյ թագաւորութեան, որուն համար կը չարչարուիք ալ: **6** Քանի որ Աստուծոյ քով արդարութիւն է տառապանք հասուցանել ձեզ տառապեցնողներուն, **7** իսկ ձեզի՝ տառապանք կրողներուո՛ անդրորութիւն մեզի հետ, երբ Տէր Յիսուս յայտնուի Երկինքն՝ իր հզօր իրեշտակներով, **8** բոցավար կրակով վրէժ առնելու անոնցմ՝ որ չեն ճանչնար Աստուծած, ու չեն հնազանդիր մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի աւետարանին: **9** Անոնք պիտի պատժուին յաւիտենական աւերումով՝ վտարուելով Տէրոց ներկայութենեն եւ անոր ոյժին փառքն, (այօն ց166) **10** Երբ ինք գայ փառաւորուելու իր սուլքերուն մէջ, ու այդ օրը սբանչացումի առարկայ ըլլալու բոլոր հաւատացեալներուն մէջ (որովհետեւ դուք հաւատացիք ձեր մէջ տրուած մեր վկայութեան): **11** Յետեւաբար ամէն ատեն կ'այօթենք ձեզի համար, որ մեր Աստուծոր արժանացնէ ձեզ ձեր կոչումին, եւ զօրութեամբ իրագործէ իր բարութեան ամբողջ բարեհանութիւնն ու հաւատքին գործը. **12** Որպէսզի մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի անունը փառաւորուի ձեր մէջ, եւ դուք ալ անոր մէջ, մեր Աստուծոյն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհին համաձայն:

**2** Կը թախանձենք ձեզի, եղբայրներ, մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի գալուստին եւ անոր քով մեր հաւաքուելուն մասին, **3** որ շուտով չսարսիք ձեր միտքին մէջ, ու չլոդովիք՝ ոչ հոգիով, ոչ խօսքով, ոչ ալնամակով մը՝ իբր թէ մեզմէ գրուած, որպէս թէ Քրիստոսի օրը Եկած հասած ըլլայ: **4** Ո՞չ մէկը թող խարէ ձեզ որեւէ կերպով. որովհետեւ այդ օրը պիտի չզայ՝ եթէ նախ չզայ ուխտադրժումը ու չյայտնուի մեղքի մարդը, կորուստի որդին, **5** որ պիտի հակառակի եւ պանծացնէ ինքզինք ամէն բանէ վեր՝ որ Աստուծած կը կոչուի կամ կը պաշտուի. մինչեւ անգամ պիտի բազմի Աստուծոյ տաճարին մէջ՝ ներկայացնելով ինքզինք իբր Աստուծած: **6** Չը յիշեր թէ երբ տակաւին ձեր քով էի, կ'ըսէի ձեզի այս բաները: **7** Եւ հիմա դուք ձեզմէ գիտէք թէ ինչը կը զսպէ՝ որ ինք յայտնուի իր ատենին: **8** Որովհետեւ անօրէնութեան խորհուրդը արդէն կը ներգործէ. բայց ան որ հիմա կը զսպէ, պիտի զսպէ՝ մինչեւ որ ինք վերցուի մէջտեղին: **9** Այս ատեն պիտի յայտնուի այդ անօրէնը, որ Տէր (Յիսուս) պիտի սպառէ իր բերանին շունչով եւ պիտի ոչնչացնէ իր գալուստին փայլով: **10** Անօրէնը պիտի գայ Սատանային ներգործութեամբ՝ ամէն տեսակ հրաշքներով, նշաններով ու սուս սբանչելիքներով, **11** եւ անիրաւութեան ամբողջ խարեւութեամբ, անոնց համար՝ որ կը կորսուին, քանի որ անոնք չնդունեցին ճշմարտութեան սէրը՝ որպէսզի փրկուին: **12** Այս պատճառով Աստուծած ալ պիտի դրկէ անոնց ազդեցիկ մոլորութիւն մը՝ որ հաւատան ստութեան, **13** որպէսզի դատապարտուին բոլոր անոնք՝ որ չհաւատացին ճշմարտութեան, հապա յօժանացան անիրաւութեան: **14** Բայց մէնք պարտական ենք ամէն ատեն շնորհակալ ըլլալ Աստուծմ՝ ձեզի համար, Տէրոջմէն սիրուած եղբայրներ, քանի որ Աստուծած սկիզբէն ընտրեց ձեզ փրկութեան համար՝ Յոզիին սրբացումով եւ ճշմարտութեան հաւատքով, **15** որուն կանչեց ձեզ մեր աւետարանով, որպէսզի տիրանաք մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի փառքին: **16** Ուրեմն, եղբայրներ, հաստատուն կեցեք, ու պահեցք այն աւանդութիւնները՝ որ սորվեցար կամ խօսքով, կամ մեր նամակով: **17** Եւ մեր Տէրը՝ նոյնինքն Յիսուս Քրիստոս, ու

մեր Յայր՝ Աստուած, որ սիրեց մեզ եւ տուալ մեզի յալիտենական միսիթարութիւն ու բարի յոյս՝ շնորհով, (առնօտ ց166) 17 թող միսիթարեն ձեր սիրտերը եւ ամրացնեն ձեզ ամեն բարի խօսքի ու գործի մէջ:

**3** Վերջապէս, եղբայրներ, աղօթեցք մեզի համար, որպէսզի Տերոց խօսքը արագ ընթանայ ու փառաւորուի ամեն տեղ՝ ինչպէս ձեր մէջ, 2 եւ մենք ազատինք վատ ու չար մարդոցմէ. որովհետեւ բոլորը հաւատը չունին: 3 Բայց Տերը հաւատարիմ է. ան պիտի ամրացնէ ձեզ եւ պահէ Զարէն: 4 Ու մենք համոզում ունինք ձեր վրայ Տերոջմով, թէ ինչ որ պատուիրեցինք ձեզի՝ կ'ընէք եւ պիտի ընէք ալ: 5 Տերը թող ուղղէ ձեր սիրտերը դէպի Աստուծոյ սէրն ու Քրիստոսի համբերութիւնը: 6 Կը պատուիրենք ձեզի, եղբայրներ, մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի անունով, որ զգուշանաք ամեն եղբօրմէ՝ որ կ'ընթանայ անկարգութեամբ, եւ ոչ թէ այն աւանդութեան համաձայն՝ որ ընդունեցիք մեզմէ: 7 Որովհետեւ դուք ձեզմէ գիտէք թէ ինչպէս պէտք է նմանիք մեզի. քանի որ մենք անկարգութեամբ չընթացանք ձեր մէջ, 8 ոչ ալ ձրի կերանք մէկուն հացը, այլ գիշեր ու ցերեկ կը գործէինք՝ աշխատանքով եւ տաժանքով, ձեզմէ ոչ մէկը ծանրաբեռնելու համար: 9 Ո՛չ թէ իրաւունք չունեինք, հապա մենք մեզ տիպար դարձուցինք ձեզի՝ որպէսզի նմանիք մեզի: 10 Որովհետեւ երբ ձեր քով եինք, սա կը պատուիրեինք ձեզի, թէ “մն որ չ'ուգեր գործել, հաց ալ թող չուտէ”: 11 Արդարեւ կը լսենք թէ ձեր մէջէն ոմանք կ'ընթանան անկարգութեամբ, բնաւ չեն գործեր, հապա հետաքրքրամոլ կ'ըլլան: 12 Այդպիսիներուն կը պատուիրենք ու կը յորդորենք մեր Տերոջմով՝ Յիսուս Քրիստոսով, որ գործեն հանդարտութեամբ եւ ուտեն իրենց հացը: 13 Իսկ դուք, եղբայրներ, մի ձանձրանաք բարիք գործելէ: 14 Եթէ ոեւլէ մէկը չինազանդի այս նամակին մէջ մեր ըսած խօսքին, նշանակեցք զայն ու մի յարաբերիք անոր հետ, որպէսզի ամչնայ: 15 Բայց թշնամի մի համարէք զինք, հապա իրաւուցք իբր եղբայր: 16 Նոյնինքն խաղաղութեան Տերը խաղաղութիւն տայ ձեզի, ամեն ատեն եւ ամեն

կերպով. Տերը ձեր բոլորին հետ: 17 Ես՝ Պօղոս, իմ ձեռքովս կը գրեմ այս բարեւը, որ ամեն նամակի մէջ իմ նշանն է. ես այսպէս կը գրեմ: 18 Մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի շնորհըք ձեր բոլորին հետ: Ամեն:

# ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՍ

**1** Պողոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ մեր Փրկիչ Աստուծոյ եւ մեր յոյսը եղող Քրիստոս Յիսուսի՝ հրամանով, 2 Տիմոթեոսի՝ հաւատքով հարազատ զաւակիս. Հնորիք, ողորմութիւն ու խաղաղութիւն Աստուծմ՝ մեր Յօրմէն, եւ Քրիստոս Յիսուս՝ մեր Տէրոջմէն: 3 Քեզի առաջեցի որ Եփեսոս մնաս, երբ ես Մակեդոնիա կ'երթայի, որպէսզի պատուիրես ոմանց՝ ուրիշ կերպով չսորվեցնել, 4 ոչ այ ուշադրութիւն դարձնել առասպեսներու եւ անվերջանալի ազգաբանութիւններու, որոնք կը պատճառեն վեճեր՝ փոխանակ Աստուծոյ հաճելի շինութեան, որ կ'ըլլայ հաւատքով: 5 Իսկ պատուերին վախճանը սէրն Ե՝ բիսած սուրբ սիրտէ, բարի խոճնտանք եւ անկեղծ հաւատքէ: 6 Ասոնցմ վրիփելով՝ ոմանք խոտրեցան փուժ խօսքերու մէջ. 7 կ'ուզեն Օրէնքի վարդապետ ըլլալ, բայց չեն հասկնար ոչ ինչ որ կը խօսին, ոչ այ բաները՝ որոնց վրայ կը պնդեն: 8 Սակայն գիտենք թէ Օրէնքը լաւ է, եթէ մէկը գործած զայն օրինաւոր կերպով, 9 սա գիտնալով թէ Օրէնքը տրուած է ոչ թէ արդարներուն համար, հապա՝ անօրէններուն եւ ըմբռատներուն, ամբարիշտներուն ու մեղաւորներուն, անսուրբերուն եւ սրբապիղներուն, հայր զարնողներուն, մայր զարնողներուն, մարդապապներուն, 10 պոռնկողներուն, արուազետներուն, մարդ գողցողներուն, ստախօսներուն, երդմնազանցներուն, եւ ուրիշ որեւէ բանի համար՝ որ հակառակ է ողջամիտ վարդապետութեան, 11 համաձայն երանելի Աստուծոյ փառաւոր աւետարանին՝ որ Վատահուեցալ ինծի: 12 Ծնորհապարտ եմ զիս գօրացնող Քրիստոս Յիսուսի՝ մեր Տէրոց, քանի որ հաւատարիմ համարեց զիս ու դրաւ այս սպասարկութեան մէջ: 13 Նախապես հայիոյիշ էի, հալածող եւ նախատող. բայց ողորմութիւն գտայ, որովհետեւ անգիտանալով ըրի՝ անհաւատութեան մէջ. 14 եւ մեր Տէրոց շնորհքը յորդեցալ ինծի հանդէպ՝ հաւատքով ու սիրով, որ Քրիստոս Յիսուսով է: 15 Սա վստահելի եւ բոլորովին ընդունուերու արժանի խօսք մըն է, թէ Քրիստոս Յիսուս

աշխարհ եկա՝ փրկելու մեղաւորները, որոնց գլխաւորը ես եմ: 16 Բայց ողորմութիւն գտայ սա պատճառով, որ Յիսուս Քրիստոս նախ իմ վրա ցոյց տայ իր համբերատարութիւնը, տիպար ըլլալու անոնց որ պիտի հաւատային իրեն՝ յալիտենական կեանքի համար: (այօնոս ց166) 17 Ուրեմն յալիտենական մազգաւորին՝ որ անեղծ եւ անտեսանելի է, միամկ Աստուծոյն՝ պատին ու փանք դարէ դար՝: Ամէն: (այօն ց165) 18 Սա պատուերը կ'աւանդեմ քեզի, որդեական Տիմոթեոս, քեզի համար նախապես եղած մարգարեւութիւններուն համաձայն, որ անոնցմով մարտնչիս բարի մարտը, 19 պահելով հաւատքն ու բարի խղճմտանքը, որ ոմանք վանեցին իրենցմ եւ հաւատքի վերաբերեալ նաւակոծութիւն կրեցին: 20 Ասոնցմ են Յիմենոս եւ Աղեքսանդրոս, որ մատնեցի Սատանային՝ որպէսզի վարժուին շիայիոյել:

**2** Ուրեմն կը յորդորեմ որ ամէն բանէ առաջ աղերսանք, աղօթք, պաղատանք ու շնորհակալութիւն մատուցանէք բոլոր մարդոց համար, 2 մանաւանդ թագաւորներուն եւ իշխանաւորներուն համար, որպէսզի խաղաղ ու հանդարտ կեանք վարենք՝ ամբողջ բարեապաշտութեամբ ու պատկառանքով. 3 որովհետեւ այդ է բարին եւ ընդունելին մեր Փրկիչ Աստուծոյն առջեւ: 4 Ան կ'ուզէ որ բոլոր մարդիկը փրկուին ու զան ճշմարտութեան գիտակցութեան. 5 քանի որ մէկ Աստուծուած կայ եւ մէկ միջնորդ Աստուծոյ ու մարդոց միջեւ, Քրիստոս Յիսուս մարդը, 6 որ ինքնինք իբր փրկանք ընծայեց բոլորին տեղը՝ յատուկ ատենին վկայութիւն ըլլալու: 7 Ես անոր բարողիշ եւ առաքեալ նշանակուեցայ, (ճշմարտութիւնը կ'ըսեմ Քրիստոսով, չեմ ստեր, ) ու հեթանոսներուն վարդապետ եղայ՝ հաւատքով եւ ճշմարտութեամբ: 8 Ուրեմն կը փափաթիմ որ այր մարդիկ ամէն տեղ աղօթեն՝ սուրբ ծեռքեր վերցնելով, առանց բարկութեան եւ առարկութեան: 9 Նոյնպես ալ կիները իրենք գիրենք զարդարեն համեստ տարագով, ամօթխածութեամբ եւ խոհեմութեամբ, ոչ թէ հիւտուածքներով, ոսկիով, մարգարիտներով կամ մեծածախս պատմուճաններով, 10 հապա բարի գործերով՝ ինչպես կը պատշաճի

աստուածպաշտութիւն դաւանող կիներուն: **11** Կինը թող սորվի՝ հանդարտ կենալով, բոլորովին ենթարկուելով: **12** Բայց կնոց չեմ արտօներ որ սորվեցնէ, ոչ ալ իշխէ այր մարդուն. հապա թող հանդարտ կենայ: **13** Որովհետեւ նախ Աղամ կերտուեցաւ, ու յետոյ՝ Եւա. **14** Եւ Աղամ չխարբուեցաւ, հապա կինը խարբուելով օրինազանց եղաւ: **15** Սակայն ան պիտի փրկուի որդենութեամբ, եթե խոհեմութեամբ յարատեւ հաւատքի, սիրոյ ու սրբութեան մեջ:

**3** Սա խօսքը վստահելի է. եթե մեկը եպիսկոպոսութեան կը բաղդայ, բարի գործի կը ցանկայ: **2** Ուստի եպիսկոպոսը պետք է ըլլայ անարատ, մեկ կնոց ամուսին, զգաստ, խոհեմ, համեստ, հիւրասէր, սորվեցնելու ընդունակ, **3** ոչ զինեմոյ, ոչ զարնող, հապա՝ ազնիւ, ոչ կրուազան, ոչ արծարասէր, **4** իր տան լաւ վերակացու եղող, ենթարկուած զաւակներ ունեցող՝ ամբողջ պատկառանքով. **5** (քանի որ եթե մեկը չզիտնայ վերակացու ըլլալ իր տան, ինչպէս հոգ պիտի տանի Աստուծոյ եկեղեցին.) **6** ոչ ալ նորահաւատ, որ հպարտանալով չինայ Չարախօսին սահմանուած դատապարտութեան մեջ: **7** Նաեւ պետք է ունենայ բարի վկայութիւն դուրսիներէն այ, որպէսզի չինայ նախատինքի ու Չարախօսին թակարդին մեջ: **8** Նմանապէս սարկաւագները պետք է ըլլան պատկառելի, ոչ երկեզու, ոչ զինեմոյ, ոչ ամօթալի շահախնդրութեան հետամուտ եղող, **9** հապա հաւատքին խորհուրդը պահոյ՝ մաքուր խոճմտանքով: **10** Ասոնք ալ նախ թող փորձարկուին, ու յետոյ կատարեն սարկաւագութիւն՝ եթե անմեղադրելի գտնուին: **11** Նոյնպէս ալ անոնց կիները պետք է ըլլան պատկառելի, ոչ չարախօս, հապա զգաստ, հաւատարիմ՝ ամէն բանի մեջ: **12** Սարկաւագները թող ըլլան մեկ կնոց ամուսին, եւ լաւ վերակացու իրենց զաւակներուն ու տան. **13** որովհետեւ աննոք որ լաւ կը կատարեն սարկաւագութիւնը՝ կը տիրանան բարի աստիճանի մը, ու շատ համարձակութեան՝ Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատքին մեջ: **14** Կը գրեմ քեզի այս բաները, թեպէտ

կը յուսամ շուտով գալ քեզի, **15** որպէսզի՝ եթե յապաղիմ՝ գիտնաս թէ ինչպէս պէտք է վարուիս Աստուծոյ տան մէջ, որ ապրոյ Աստուծոյ եկեղեցին է, ճշմարտութեան սիւնն ու խարիսխը: **16** Անվիճելիօրէն մեծ է բարեպաշտութեան խորհուրդը. Աստուած երեւցաւ մարմինով, արդարացաւ Յոզիով, տեսնուեցաւ հրեշտակներէն, քարոզուեցաւ հեթանոսներուն մէջ, հաւատացուեցաւ աշխարհի մէջ, եւ համբարձաւ վառքով:

**4** Յոգին յատկապէս կ'ըսէ թէ վերջին ատեններ՝ ոմանք պիտի հեռանան հաւատքէն, ուշադրութիւն դարձնելով մոլորեցուցիչ ոգիներու եւ դեւերու վարդապետութիւններու: **2** Կեծառորութեամբ սուտ պիտի խօսին, խանձուած խոճմտանք պիտի ունենան, **3** պիտի արգիլեն ամուսնանալ ու ետ պիտի պահեն կերակուրներէն, որ Աստուած ստեղծեր է որպէսզի հաւատացեալները եւ ճշմարտութիւնը գիտցոյները շնորհակալութեամբ ընդունին. **4** որովհետեւ ամէն ինչ որ Աստուած ստեղծած է՝ բարի է, ու ոչինչ մերժուելու է՝ եթե ընդունուի շնորհակալութեամբ, **5** քանի որ կը սրբացուի Աստուծոյ խօսքով եւ աղօթքով: **6** Եթե թելադրեն այս բաները եղբայրներուն, պիտի ըլլաս Յիսուս Քրիստոսի բարի սպասարկու մը, սնած խօսերով հաւատքին ու բարի վարդապետութեան՝ որուն հետեւեցար: **7** Բայց մերժէ սրբապիղծ ու պառաւական առասպեկները, եւ դուն քեզ վարժեցուր բարեպաշտութեան. **8** որովհետեւ մարմինին վարժութիւնը օգտակար է քիչ բանի, բայց բարեպաշտութիւնը օգտակար է ամէն բանի, ունենալով թէ ներկայ եւ թէ ապազյ կենարին խոստումը: **9** Վյ խօսքը վստահելի է ու բոլորովին ընդունուելու արժանի: **10** Արդարեւ մենք կ'աշխատինք եւ կը նախատուինք սա նպատակով, որովհետեւ կը յուսանք ապրոյ Աստուծոյ, որ Փրկիչն է բոլոր մարդոց, մանաւանդ՝ հաւատացեալներուն: **11** Պատուիրէ եւ սորվեցնը այս բաները: **12** Ո՛չ մեկը թող արհամարհէ քու երիտասարդութիւնդ, հապա տիպար եղիր հաւատացեալներուն՝ խօսքով, վարքով,

սիրով, հաւատքով ու մաքրակեցութեամբ: 13 Մինչեւ որ գամ՝ ուշադիր եղիր կարդալու, յորդորելու, սորվեցնելու: 14 Անհոգ մի ըլլար քու մէջ եղած շնորհին հանդէա, որ մարգարեութեամբ տրուեցաւ քեզի՝ երեցներուն ձեռնադրութեամբ: 15 Խոկայ այդ բաներուն մասին եւ գրադէ ատոնցմով, որպէսզի քու յառաջդիմութիւնդ երեւնայ ամենուն: 16 Ուշադիր եղիր դուն քեզ ու վարդապետութեան, եւ միշտ յարատեւ ատոնց մէջ. քանի որ այդպէս ընելով՝ պիտի փրկես թէ քեզ, թէ քեզ լսողները:

**5** Մի սաստեր տարեցը, հապա յորդորէ զայն՝ հօր մը պէս. երիտասարդները՝ երբայրներու պէս, 2 տարեց կիները՝ մայրերու պէս, դեռահասակները՝ քոյրերու պէս, բոլորովին մաքրակեցութեամբ: 3 Պատուէ այն այրիները՝ որ իրապէս այրի են: 4 Բայց եթէ այրի մը ունի զաւակներ կամ թոռներ, անոնք թող սորվին նախ իրենց տան մէջ բարեպաշտութիւն ցոյց տայ, ու փոխարենը հասուցանել իրենց ծնողներուն. որովհետեւ այդ է բարին եւ ընդունելին Աստուծոյ առջեւ: 5 Խոկ ան որ իրապէս այրի է ու մինակ մնացած, կը յուսայ Աստուծոյ, եւ գիշեր-ցերեկ կը յարատեւ աղերսանքի ու աղօթքի մէջ. 6 մինչդեռ փափկասէր այրին մեռած է, թէպէտ կ'ապրի: 7 Պատուիրէ այս բաները, որպէսզի անարատ ըլլան: 8 Բայց եթէ մէկը չի հոգար իրենները ու մանաւանդ իր ընտանիքը, ան ուրացած է հաւատքը, եւ աւելի գէշ է՝ քան անհաւատ մը: 9 Իբր այրի թող դասուի ան՝ որ վաթսուն տարեկանն կրտսեր չէ, մէկ մարդու կին եղած է, 10 ու բարի գործերով վկայուած. եթէ զաւակներ մեծուցած է, հիլեր ընդունած, սուրբերուն ոտքերը լուացած, տառապեալներուն նպաստած, ամէն բարի գործի հետամուտ եղած: 11 Բայց մերժէ դեռահասակ այրիները. քանի որ երբ պերճանքը հեռացնէ գիրենք Քրիստոսէ, կ'ուզեն ամուսնանայ 12 եւ դատապարտութիւն կը կրեն”, որովհետեւ կ'անարգեն իրենց առաջին հաւատքը: 13 Նաեւ կը սորվին դատարկապորտ ըլլալ՝ շրջերով տունէ տուն. եւ ոչ միայն դատարկապորտ, այլ նաեւ շաղակատ ու հետաքրքրամոլ՝ խօսելով

անպատեհ բաներ: 14 Ուրեմն կը փափաքիմ որ դեռահասակ կիները ամուսնանան, զաւակներ ծնանին, իրենց տունը կառավարեն”, եւ հեգնելու առիթ չտան հակառակորդին, 15 քանի որ արդէն ոմանք խոտորեցան՝ երալով Սատանայի ետեւեն: 16 Եթէ հաւատացեալ այր մարդ մը կամ կին մը ունի այրիներ, ինք թող նպաստէ անոնց, որպէսզի եկեղեցին ծանրաբեռնուի ու կարենայ նպաստել իրական այրիներուն: 17 Հաւ վերակացու եղող երեցները, մանաւանդ անոնք՝ որոնց աշխատանքն է խօսքը քարոզել եւ սորվեցնել, թող արժանանան կրկնապատիկ պատիւ, 18 որովհետեւ Գիրքը կ'ըսէ. «Մի կապեր կայի մէջ աշխատող՝ եզին դունչը»: Նաեւ. «Գործաւոր արժանի է իր վարձքին»: 19 Երեցի հեմ ամբաստանութիւն մի ընդունիր, բայց միայն երկու կամ երեք վկայի առջեւ: 20 Անոնք որ կը մեղանչեն՝ կշտամքը բոլորին առջեւ, որպէսզի միւսներն ալ վախնան: 21 Կը վկայեմ Աստուծոյ, Յիսուս Քրիստոսի եւ ընտրեալ հրեշտակներուն առջեւ, որ պահես այս բաները առանց նախընտրանքի, ոչինչ ընելով կողմնակալութեամբ: 22 Աճապարելով ձեռք մի դներ ունեւ մէկուն վրայ, եւ մի հաղորդակցիր ուրիշներուն մեղքերուն: Դուն քեզ մաքրակենցան պահէ: 23 Այլեւս միայն ջուր մի խմեր, հապա քիչ մըն ալ գինի գործած՝ ստամբսիդ ու յաճախսադէա հիւանդութիւններուդ համար: 24 Կարգ մը մարդոց մեղքերը առաջուրնէ յայտնի են, նախքան իրենց դատաստանը. իսկ ոմանց մեղքերը յետոյ կը յայտնուին”: 25 Նոյնպէս ալ ոմանց բարի գործերը յայտնի են. իսկ անոնք որ տարեր են՝ չեն կրնար պահուիլ:

**6** Լուծի տակ եղող բոլոր ստրուկները թող արժանի համարեն իրենց տէրերը ամէն պատիւ, որպէսզի Աստուծոյ անունն ու վարդապետութիւնը չհայինյուին: 2 Խոկ անոնք որ հաւատացեալ տէրեր ունին՝ թող չարհամարհեն զանոնք՝ որովհետեւ երբայրներ են. այլ մանաւանդ թող ծառայեն անոնց յօժարութեամբ, քանի բարերարութենեն օգտուողները հաւատացեալ են ու սիրելի: Սորվեցնիր այս բաները եւ յորդորէ: 3 Եթէ մէկը

սորվեցնէ ուրիշ կերպով, ու չարի մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի ողջամիտ խօսերուն եւ այն վարդապետութեան՝ որ համաձայն է բարեպաշտութեան, 4 այդպիսին հայրտացած է ու ոչինչ գիտէ, հապա վարակուած է վեճերու եւ բանակրիւներու ախտէն, որոնցմէ կը յառաջանան նախանձ, կոին, հայիութիւններ, չար ենթադրութիւններ, 5 զրաբանութիւններ՝ միտքով ապականած ու ճշմարտութեննէն զրկուած մարդոց, որ կը կարծեն թէ բարեպաշտութիւնը շահավաճառութիւն է. հեռացիր այդպիսիններէն: 6 Սակայն բարեպաշտութիւնը՝ ինքնաբաւութեամբ միասին՝ մեծ շահավաճառութիւն մըն է. 7 որովհետեւ ոչինչ բերինք աշխարհ, եւ բացայայտ է թէ ոչինչ կրնանք դուրս հանել անկէ. 8 ուստի կերակուր ու հագնելիք ունենալով՝ բաւարարուինք անոնցմով: 9

Բայց անոնք որ կը փափաքին հարստանալ՝ կ'իյնան փորձութեան եւ թակարդի, ու շատ անմիտ եւ վնասակար ցանկութիւններու մէջ, որոնք կ'ընկրմնն մարդիկը աւերումի կամ կորուստի մէջ. 10 որովհետեւ բոլոր շարիքներուն արմատը՝ արծաթսիրութիւնն է, որուն բաղձալով՝ ոմանք մոլորեցան հաւատքէն եւ իրենք զիրենք խոցեցին շատ ցաւերով: 11 Բայց դուն, ով Աստուծոյ մարդ, փախիր այս բաններէն, եւ հետամուտ եղիր արդարութեան, բարեպաշտութեան, հաւատքի, սիրոյ, համբերութեան ու հեղութեան: 12 Պայքարէ հաւատքին բարի պայքարը, բռնէ՛ յաւիտենական կեանքը՝ որուն համար կանչուեցար եւ տուիր բարի դաւանութիւնը շատ վկաններու առջեւ: (այօնոս ց166) 13 Կը պատուիրեմ քեզի՝ Աստուծոյ առջեւ, որ կեանք կու տայ բոլոր բաններուն, ու Քրիստոս Յիսուսի առջեւ, որ վկայեց բարի դաւանութիւնը Պոնտացի Պիդատոսի առջեւ, 14 որ պահես այս պատուէրը՝ ապրելով անրիծ, անարատ, մինչեւ մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի երեւումը: 15 Չայն իր ատենին ցոյց պիտի տայ Երանելին եւ միակ Յզօրը, Թագաւորներուն թագաւորն ու Տէրերուն տէրը: 16 Միայն ինք ունի անմահութիւն, եւ կը բնակի անմերձենալի լրյսի մէջ: Մարդոցմէ ոչ մէկը տեսեր է զինք, ոչ ալ կրնայ տեսնել:

Իրեն պատիւ ու զօրութիւն յաւիտեան: Ամէն: (այօնոս ց166) 17 Պատուիրէ այս աշխարհի մէջ հարուստ եղողներուն՝ որ մեծամիտ չըլլան, ոչ ալյուսան անստոյդ հարստութեան, հապա՝ ապրող Աստուծոյ, որ ամէն բան կու տայ մեզի ճոխութեամբ՝ վայելլու համար: (այօն ց165) 18 Բարիփ թող գործեն, բարի գործերով թող հարստանան, առատածեռն եւ ուրիշին կարիքներուն հաղորդակից ըլլան, 19 ապագային համար իրենք իրենց լաւ հիմ դնելով իբր պահեստ՝ որպէսզի բռնեն յաւիտենական կեանքը: 20 Ո՛վ Տիմոթէոս, պահէ քեզի յանձնուած աւանդը, խուսափելով սրբապիդ ունայնաբանութիւններէն ու սուտանուն զիտութեան հակառակութիւններէն. 21 ոմանք վրիպեցան հաւատքէն՝ դաւանելով զանոնք: Ծնորհքը քեզի հետ: Ամէն:

# ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԵՈՍ

**1** Պողոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ Աստուծոյ կամքով, կեանքի խոստումին համաձայն՝ որ Քրիստոս Յիսուսով է, **2** Տիմոթեոսի՝ սիրելի գաւակիս. շնորհը, ողորմութիւն ու խաղաղութիւն Յայր Աստուծմն, եւ Քրիստոս Յիսուս՝ մեր Տերոջմն: **3** Ծնորհապարտ եմ Աստուծոյ, որ կը պաշտեմ նախնիքներուս նման՝ մաքուր խղճմտանքով, (անդադար կը յիշեմ քեզ իմ աղերսանքներուս մէջ՝ գիշեր ու ցերեկ, **4** տենչալով տեսնել քեզ, եւ յիշելով արցունքներդ, որպէսզի լեցուիմ ուրախութեամբ,) **5** երբ կը մտարերեմ քու մէջդ եղած անկեղծ հաւատքը, որ նախ բնակեցալ մեծ մօրդ՝ Լաւողեայի ու մօրդ՝ Ենիկէի մէջ, եւ համոզուած եմ թէ քու մէջդ ալ կայ: **6** Ուստի կը վերյիշեցնեմ քեզի՝ որ արծարծես Աստուծոյ շնորհը, որ տրուեցալ քեզի՝ երբ ծեռնադրեցի քեզ. **7** որովհետեւ Աստուած տուաւ մեզի ոչ թէ երկշոտութեան՝ այլ գօրութեան, սիրոյ ու խոհեմութեան Յոզիին: **8** Ուրեմն մի ամշնար մեր Տերոց վկայութեան համար, ոչ ալ ինծի՝ անոր բանտարկեալին համար. հապա մասնակցէ աւետարանին չարչարանքներուն՝ Աստուծոյ գօրութեան համեմատ: **9** Ան փրկեց մեզ եւ կանչեց սուրբ կոչումով, ոչ թէ մեր գործերուն համեմատ, հապա՝ իր առաջադրութեան ու շնորհքին համաձայն, որ Քրիստոս Յիսուսով տրուեցալ մեզի՝ դարերու ժամանակներէն առաջ, (այօնios g166) **10** բայց իհմա բացայայտուեցաւ՝ մեր Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի երեւումով: Ան ոչնչացուց մահը, եւ լուսաւորեց կեանքն ու անմահութիւնը՝ աւետարանով, **11** որուն նշանակուեցայ բարոզիչ, առաքեալ, եւ հեթանոսներու վարդապետ: **12** Այս պատճառով ալ կը կրեմ այս չարչարանքները. բայց չեմ ամշնար, որովհետեւ գիտեմ թէ որոն հաւատացած եմ, ու համոզուած եմ թէ ան կարող է պահել իմ իրեն յանձնած աւանդս մինչեւ այն օրը: **13** Ամոնք բռնէ տիպարը այն ողջամիտ խօսքերուն՝ որ լսեցիր ինձմէ, հաւատքով եւ Քրիստոս Յիսուսի մէջ եղած սիրով: **14** Պահէ այդ բարի աւանդը Սուրբ Յոզիին միջոցով՝ որ կը բնակի մեր մէջ: **15**

Սա գիտես, թէ ինձմէ երես դարձուցին բոլոր անոնք՝ որ Ասիա էին. աստնցմէ են Փիգեռոս եւ Յերմոնքենն: **16** Տերը ողորմութիւն շնորհէ Ոնեսիփորոսի տան, որովհետեւ յաճախ կազդուրեց զիս եւ ամօթ չսեպեց շղթաս, **17** հապա՝ երբ եկալ Յոռմ՝ փութաջանութեամբ փնտոեց զիս եւ գտաւ: **18** (Տերը շնորհէ իրեն՝ որ այն օրը ողորմութիւն գտնէ Տերոջմնն) ու դուն շատ լաւ գիտես թէ որչափ սպասարկեց ինծի Եփեսոսի մէջ ալ:

**2** Ուրեմն դուն, որդեակս, գօրացիր այն շնորհքով՝ որ Քրիստոս Յիսուսի մէջ է, **2** եւ ինչ որ լսեցիր ինձմէ շատ վկաներով՝ աւանդի հաւատարիմ մարդոց, որոնք ընդունակ ըլլան սորվեցնել նաև ուրիշներուն: **3** Չարչարանք կրէ Յիսուս Քրիստոսի բարի գինուորի մը պէս: **4** Ոչ մէկ զինուորագրեալ կը կաշկանդուի այս կեանքին գործանութիւններով, որպէսզի հաճեցնէ իր գօրավարը. **5** եւ մարզիկ մը պսակ չի ստանար, եթէ չմրցի օրինաւոր կերպով: **6** Աշխատող մշակը պէտք է առաջնը ըլլայ՝ պտուղներէն բաժին ստանալու: **7** Յասկցիր ինչ որ կ'ըսեմ. Տերը թող տայ քեզի ըմբռնում ամէն բանի մէջ: **8** Յիշէ թէ Դաւիթի գարմէն եղող Յիսուս Քրիստոս՝ մեռեմներէն յարութիւն առած է, համաձայն իմ բարողած աւետարանիս, **9** որուն մէջ կը չարչարուիմ չարագրոծի մը պէս՝ մինչեւ անգամ կապերով. բայց Աստուծոյ խօսքը կապուած չէ: **10** Ուստի կը տոլկամ ամէն բանի՝ ընտրեաններուն համար, որպէսզի անոնք ալ հասկին այն փրկութեան՝ որ Քրիստոս Յիսուսի մէջ է՝ յալիտենական փառքով: (այօնios g166) **11** Այս խօսքը վստահելի է. որովհետեւ եթէ մեռանք անոր հետ, պիտի ապրինք ալ անոր հետ. **12** Եթէ տոլկանք, պիտի թագաւորենք ալ անոր հետ: Եթէ ուրանանք զինք, ինք ալ պիտի ուրանայ մեզ. **13** Եթէ հաւատարիմ չըլլանք՝ ինք հաւատարիմ կը մնայ, չի կրնար ուրանալ ինքզինք: **14** Յիշեցնլր անոնց այս բաները, Տերոց առջեւ վկայերով որ բանակրի չընեն, ինչ որ պիտանի չէ, հապա միայն կը կործանէ լսողները: **15** Զանան դուն քեզ գնահատելի ցոյց տալ Աստուծոյ առջեւ, ըլլալով այնպիսի գործարելով մը՝ որ պիտի չամշնայ, շիտակ բացատրելով

ճշմարտութեան խօսքը: **16** Բայց հեռու կեցիր սրբապիղ ունայնարանութիւններէն, քանի որ անոնք աւելի պիտի յարաջդիմեն ամբարշտութեան մէջ, **17** եւ անոնց խօսքը պիտի ճարակէ քաղցկեղի պէս: Ասոնցմէ են Յիմենոս եւ Փիդետոս, **18** որոնք Վրիպած են ճշմարտութեննէն՝ ըսելով թէ մեռեներուն յարութիւնը արդէն եղած է, եւ կը կործանեն ունանց հաւատքը: **19** Սակայն Աստուծոյ հիմք ամուր կը կենայ եւ ունի սա կնիքը. “Տէրը կը ճանչնայ անոնք որ իրն են”, նաեւ. “Ով որ կ'արտասանէ Քրիստոսի անունը՝ թող հեռանայ անիրաւութենէ”: **20** Մեծ տան մը մէջ կան ոչ միայն ոսկիէ ու արծաթէ անօթներ, այլ նաեւ փայտէ եւ հողէ անօթներ: Ունանք պատիլի համար են, ու ոմանք՝ անպատուութեան համար: **21** Ուստի եթէ մէկը մաքրէ ինքզինք ասոնցմէ, պիտի ըլլայ պատիլի անօթ մը՝ սրբացած եւ պիտանի իր Տէրոց, պատրաստուած ամեն բարի գործի համար: **22** Փախիր նաեւ երիտասարդական ցանկութիւններէն, ու հետամնուտ եղիր արդարութեան, հաւատքի, սիրոյ, խաղաղութեան, անոնց հետ՝ որ կը կանչեն Տէրոց անունը մաքուր սիրտով: **23** Բայց հրաժարէ յիմար եւ անիմաստ վէճերէն, գիտնալով որ կոհիւներ կը ծնին անոնցմէ: **24** Տէրոց ծառան պէտք չէ կռուի, հապա՝ ըլլայ հեզահամբոյր բոլորին հանդէա, սորվեցնելու ընդունակ, անոխակայ, **25** ընդիմացողները հեզութեամբ կրթող, որ թերեւս Աստուծու պաշխարութիւն տայ անոնց՝ ճշմարտութիւնը գիտնալու համար, **26** ու սթափին Չարախոսին թակարդէն, որմէ բռնուած են՝ անոր կամքին ծառայելու:

**3** Գիտցիր թէ վերջին օրերը դաժան ժամանակներ պիտի գան. **2** որովհետեւ մարդիկ պիտի ըլլան անձնասէր, արծաթասէր, պոռոտախօս, ամբարտաւան, հայիոյիշ, ծնողներու անհնազանդ, ապերախտ, անսուրբ, **3** անգույթ, անհաշտ, չարախօս, անժուժկայ, դաժանաբարոյ, բարին չսիրող, **4** մատնիշ, յանդուզն, հպարտ, աւելի հաճոյասէր քան աստուածասէր: **5** Անոնք ունին բարեպաշտութեան դրսերեւոյթը, բայց

ուրացած են անոր զօրութիւնը: Դուն հեռացիր անոնցմէ. **6** որովհետեւ ասոնցմէ են անոնք՝ որ կը մտնեն տուներէն ներս, եւ կը գերեվարեն մեղրով բեռնաւորուած տկարամիտ կիները՝ զանազան ցանկութիւններէ դրդուած, **7** որոնք միշտ կը սորվին բայց բնաւ չեն կրնար հասնիլ ճշմարտութեան գիտակցութեան: **8** Յապա, ինչպէս Յանէս ու Յամրէս ընդիմացան Մովսէսի, նոյնպէս ասոնք ալ կ'ընորդիմանան ճշմարտութեան: Միտքով ապականած մարդիկ, որ խոտելի են հաւատքի մէջ. **9** բայց աւելի պիտի չարաջդիմեն, որովհետեւ իրենց անմտութիւնը բացայայտ պիտի ըլլայ բոլորին, ինչպէս եղաւ անոնց երկութիւնը: **10** Խսկ դուն հետեւեցար իմ վարդապետութեանս, ապրելակերպիս, առաջադրութեանս, հաւատքիս, համբերատարութեանս, սիրոյս, համբերութեանս, **11** հալածանքներուս եւ չարչարանքներուս, որոնք պատահեցան ինծի Անտիոքի, Իկոնիոնի ու Լիստրայի մէջ: Ինչ հալածանքներ կրեցի. բայց Տէրը ազատեց զիս բոլորէն: **12** Եւ բոլոր անոնք՝ որ կ'ուզեն բարեպաշտութեամբ ապրիլ Քրիստոս Յիսուսով, պիտի հալածուին: **13** Բայց չար ու զեղծարար մարդիկ աւելի պիտի յառաջանան չարութեան մէջ՝ մոլորեցնելով եւ մոլորելով: **14** Սակայն դուն հաստատ կեցիր այն բաներուն մէջ՝ որ սորվեցար ու որոնց հաւատքիր, որովհետեւ գիտես թէ որմէ սորվեցար: **15** Նաեւ մանկութենէ ի վեր գիտես Սուլը Գիրքերը, որոնք կրնան իմաստուն ընելքեց՝ փրկուելու Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատքով: **16** Ամբողջ Գիրքը աստուածաշունչ է, եւ օգտակար՝ սորվեցնելու, կշտամբելու, ուղղելու եւ արդարութեան մէջ կրթելու համար. **17** որպէսզի Աստուծոյ մարդը ըլլայ կատարեալ, պատրաստուած ամեն բարի գործի համար:

**4** Ուրեմն կը վկայեմ Աստուծոյ եւ Տէր Յիսուս Քրիստոսի առջեւ, որ պիտի դատէ ողջերն ու մեռելները իր երեւումին եւ թագաւորութեան աստենը. **2** Քարոզէ խօսքը, պնդէ ժամանակին թէ անժամանակ, կշտամբէ, յանդիմանէ, յորդորէ ամբողջ համբերատարութեամբ եւ ուսուցումով: **3** Ուրովհետեւ պիտի գայ ատենը՝ երբ պիտի չիանդուրժեն ողջամիտ վարդապետութեան.

հապա՝ իրենց ականջներուն մարմաջով ու ցանկութիւններուն համաձայն վարդապետներ պիտի կուտակեն իրենց համար. 4 իրենց ականջները պիտի դարձնեն ճշմարտութենեն, եւ պիտի խոտորին՝ հետեւելով առասպելներու: 5 Բայց դուն արթնն եղիր ամեն բանի մեջ, տոկա չարչարանքներու, աւետարանիչի գործ ըրէ, լման կատարէ քու սպասարկութիւնդ. 6 որովհետեւ ես արդին ընծայուած եմ զոհ ըլլալու, եւ իմ մեկնումիս ատենը հասած է: 7 Պայքարեցայ բարի պայքարը, աւարտեցի ընթացքը, պահեցի հաւատքը: 8 Ասկէ ետք վերապահուած է ինծի արդարութեան պսակը, որ Տէրը՝ արդար Դատաւորը՝ պիտի տայ ինծի այն օրը. եւ ոչ միայն ինծի, այլ նաեւ բոլոր անոնց՝ որ կը սիրեն անոր երեւում: 9 Զանա շուտով զալ ինծի. 10 որովհետեւ Դեմաս լրեց զիս՝ սիրելով այս ներկայ աշխարհը, ու մեկնեցալ մթսաղոնիկ: Կրէսկէս զնաց Գաղատիա, Տիտոս՝ Դաղմատիա. (այսո ց165) 11 միայն Դուկաս ինծի հետ է: Առ Մարկոսը եւ բնը քեզի հետ, որովհետեւ պիտանի է ինծի՝ սպասարկութեան համար: 12 Տիւքիկոսը դոկեցի Եփեսոս: 13 Այն վերարկուն, որ ձգեցի Տրովադա՝ Կարպոսի քով, բնը՝ երբ զաս, նաեւ զիրերը, մանաւանդ մագաղաթները: 14 Դարբին Աղեքսանդրոսը շատ չարիք ըրաւ ինծի. Տէրը անոր հատուցանէ իր արարքներուն համեմատ: 15 Դուն ալ զգուշացիր անկէ, որովհետեւ մեծապէս ընդդիմացաւ մեր խօսքերուն: 16 Առաջին անգամ, երբ դատարանին առջեւ կը ջատագովէի զիս, ոչ մէկը եկաւ հետս, հապա բոլորն ալ լրեցին զիս. ատիկա յանցանք թող չվերագրուի իրենց: 17 Սակայն Տէրը կայնեցաւ քովս ու զօրացուց զիս, որպէսզի քարոզութիւնը լման ըլլայ իմ միջոցովս եւ բոլոր հեթանոսները լսեն, ու ես ազատեցայ առիծին երախէն: 18 Տէրը պիտի ազատէ զիս ամեն չար գործէ, եւ պիտի փրկէ՝ իր երկնային թագաւորութեան հասցնելով: Իրեն փանք դարէ դար”: Ամէն: (այսո ց165) 19 Բարեւէ՛ Պրիսկէն եւ Ակիւդասը, ու Ոնսիփիորոսի ընտանիքը: 20 Երաստոս մնաց Կորնյոս, իսկ Տրոփիմոսը ձգեցի Միլեսու՝ հիւանդացած: 21 Զանա ձմեռէն առաջ զալ:

Եւբուղոս, Պուդէս, Լինոս, Կողոփիա ու բոլոր եղբայրները կը բարեւեն քեզ: 22 Տէր Յիսուս Քրիստոս քու հոգիիդ հետ: Ծնորհքը ձեզի հետ: Ամէն:

# ՏԻՏՈՒ

**1** Պողոս, Աստուծոյ ծառայ եւ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ՝ համաձայն Աստուծոյ ընտրեալներուն հաւատքին ու բարեպաշտութեամբ եղած ճշմարտութեան գիտակցութեան, **2** յալիտենական կեանքի յոյսով՝ որ անսուտն Աստուած խոստացաւ դարերու ժամանակներն առաջ (այօնios ց166) **3**՝ բայց յատուկ ատենին իր խօսքը բացայատեց բարոգութեամբ՝ որ վստահութեցաւ ինծի մեր Փրկիչ Աստուծոյ հրամանով, **4** Տիտոսի հարազատ զաւակիս հասարակաց հաւատքին համեմատ. շնորհիք եւ խաղաղութիւն Յայր Աստուծմե ու Տէր Յիսուս Քրիստոսւմեր Փրկիչն: **5** Ես ձգեցի քեզ Կրետէ, որպէսզի ուղղես բոլոր պակաս մնացած բաները ու Երեցներ նշանակես ամէն քարաքի մէջ՝ ինչպէս պատուիրեցի քեզի. **6** Եթէ մէկը ըլլայ անմեղադրելի, մէկ կնոշ ամուսին, եւ ունենայ հաւատարիմ զաւակներ, որոնք անառակութեան համար ամբաստանուած կամ ըմբոստ չըլլան: **7** Որովհետեւ եպիսկոպոսը՝ իբր Աստուծոյ տնտես՝ պէտք է ըլլայ անմեղադրելի. ոչ ինքնահաւան, ոչ բարկացող, ոչ գինեմոյ, ոչ զարնոյ, ոչ ամօթալի շահախնդրութեան հետամուտ եղող, **8** հապա՝ իիւրասէր, բարեսէր, խոհեմ, արդար, սուրբ, ժուլժկայ, **9** հաստատ բռնելով վարդապետութեամբ, թէ կշտամբել հակաճառողները: **10** Քանի որ շատ են ըմբոստները, դատարկախօսներն ու հրապուրողները, մաննաւանդ անոնք՝ որ թլիքատութենեն են: **11** Պէտք է պապանձեցնել զանոնք. անոնք կը կործանեն ամբողջ տուներ, եւ կը սորվեցնեն անպատեհ բաներ՝ ամօթալի շահախնդրութեան համար: **12** Անոնցմե մէկը՝ իրենց սեփական մարգարեն՝ ըսած է. «Կրետացիները միշտ ստախոս են, չար գազամներ, դատարկապորտներ»: **13** Այս վկայութիւնը ճշմարիտ է. ուստի սաստիկ կշտամբէ զանոնք, որպէսզի առողջանան հաւատքին մէջ, **14** ուշադրութիւն չդարձնելով հրեական առասպեկներուն ու ճշմարտութենեն

խոտորող մարդոց պատուերներուն: **15** Մաքուրներուն՝ ամէն բան մաքուր է. բայց պիղծերուն եւ անհաւատներուն՝ ոչինչ մաքուր է, հապա անոնց միտքն ալ, խղճնտանքն ալ պղծուած են: **16** Կը դաւանին թէ կը ճանչնան Աստուած. բայց կ'ուրանան զայն իրենց գործերով ըլլալով գարշելի եւ անհնազանդ, ու խոտելի՝ ամէն բարի գործի հանդէպ:

**2** Իսկ դուն խօսէ ինչ որ կը պատշաճի ողջամիտ վարդապետութեան: **2** Տարեցները թող ըլլան զգաստ, պատկառելի, խոհեմ, եւ ողջամիտ՝ հաւատքով, սիրով ու համբերութեամբ: **3** Տարեց կիներն ալ թող վարուին այնպէս՝ ինչպէս կը վայլէ սրբութեան, եւ ըլլան ոչ չարախօս, ոչ գինեմոյ, հապա՝ բարի բաներ սորվեցնոյ. **4** որպէսզի սորվեցնեն դեռահասակ կիներուն՝ սիրել իրենց ամուսինները, սիրել իրենց զաւակները, **5** եւ ըլլալ խոհեմ, մաքրակենցադ, տնաշէն, բարեգործ, իրենց ամուսիններուն հպատակ, որ Աստուծոյ խօսքը չհայիսուի: **6** Նոյնպէս յորդորէ երիտասարդները որ ըլլան խոհեմ: **7** Ամէն բանի մէջ դուն քեզ ցոյց տուր իբր տիպար՝ բարի գործերու. վարդապետութեան մէջ ցոյց տուր անեղծութիւն, պատկառանք, **8** ողջամիտ եւ անպարսաւելի խօսք, որպէսզի հակառակողը ամչնայ՝ մեր մասին չարախօսելիք ոչինչ ունենալով: **9** Ցորդորէ ստրուկները՝ որ հպատակին իրենց տէրերուն ու հաճելի ըլլան անոնց՝ ամէն բանի մէջ. չիակաճառեն, **10** չխորեն, հապա բոլորովին բարի հաւատարմութիւն ցոյց տան, որպէսզի զարդարեն մեր Փրկիչ Աստուծոյ վարդապետութիւնը՝ ամէն բանի մէջ: **11** Քանի որ Աստուծոյ փրկարար չնորհքը երեւցաւ բոլոր մարդոց, **12** կրթելով մեզ՝ որ ուրանանք ամբարշտութիւնն ու աշխարհային ցանկութիւնները, եւ ապրինք խոհեմութեամբ, արդարութեամբ ու բարեպաշտութեամբ՝ այս ներկայ աշխարհին մէջ, **13** սպասելով այն երանելի յօյսին եւ մեծ Աստուծոյ ու մեր Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի փառքին երեւումին: **14** Ան ընծայեց ինքզինք մեզի համար, որպէսզի ազատագրէ մեզ ամէն անօրէնութենէ, եւ մաքրելով՝ ընէ իր սեփական ժողովուրդը, նախանձախնդիր բարի գործերու: **15** Ըսէ

այս բաները, յորդորի՛ ու կշտամբէ՛ ամբողջ մեջ մեզ սիրողները: Ծնորհքը ձեր բոլորին հետ: հեղինակութեամբ: Ո՞չ մեկը թող արհամարիէ Ամեն:

քեզ:

**3** Յիշեցնւր անոնց՝ որ հապատակին պետութիւններուն եւ իշխանութիւններուն, անսան պետութեան, ու պատրաստ ըլլան ամեն բարի գործի. 2 ո՞չ մեկուն հայիոյեն, ըլլան ո՞չ թէ կռուազան, հապա՝ ազնիւ, բոլորովին հեգութիւն ցոյց տալով ամեն մարդու: 3 Որովհետեւ մենք ալ ժամանակին անմիտ էինք, անհնազանդ, մոլորեալ, ու կը ծառայէինք զանազան ցանկութիւններու եւ հաճոյքներու. կը վարուէինք չարամտութեամբ ու նախանձով, հակակրեյի էինք եւ կ'ատէինք զիրար: 4 Բայց երբ մեր Փրկիչ Աստուծոյ քաղցրութիւնն ու մարդասիրութիւնը երեւցան, 5 ան փրկեց մեզ - ո՞չ թէ մեր ըրած արդարութեան գործերով, հապա իր ողորմութեան համաձայն - աւազանին վերստին ծնունդով եւ Սուլը Յոզիին նորոգութեամբ: 6 Չայն ճոխութեամբ թափեց մեր վրայ՝ մեր Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, 7 որպէսզի՝ անոր շնորհեք արդարացած ըլլալով՝ ժառանգորդ դառնանք, յաւիտենական կեանքի յոյսին համաձայն: (աթոնոս ց166) 8 Այս խօսքը վստահելի է, եւ կը փափաքիմ որ պնդես այս բաներուն վրայ, որպէսզի Աստուծոյ հաւատացողները ճիզ թափեն մատակարար ըլլալու բարի գործերու. այս բաները բարի են, ու մարդոց օգտակար: 9 Բայց հեռոն կեցիր յիմար վեճերէն, ազգարանութիւններէն, հակառակութիւններէն եւ Օրէնքին շուրջ եղած կոհիւներէն, որովհետեւ անօգուտ են ու փուճ: 10 Յրաժարէ հերձուածող մարդէն՝ առաջին եւ երկրորդ խրատէն ետք, 11 գիտնալով թէ այդպիսին խոտորած է ու կը մեղանչ՝ դատապարտելով ինքզինք: 12 Երբ Արտեման կամ Տիւքիկոսը որկեմ քեզի, փութեազ գալ ինծի՝ Նիկոպոլիս, որովհետեւ որոշեցի հոն ձմերել: 13 Փութաջանութեամբ ուղարկէ Զենաս օրինականը եւ Ապողոսը, իոզ տանելով որ ոչինչ պակսի անոնց: 14 Մերիններն ալ թող սորվին մատակարար ըլլալ բարի գործերու՝ հարկաւոր կարիքներու համար, որպէսզի անպտուղ չըլլան: 15 Կը բարեւեն քեզ բոլոր անոնք՝ որ ինծի հետ են. բարեւէ հաւատքին

# ՓԻԼԻՍՈՆ

**1** Պողոս՝ Յիսուս Քրիստոսի քանտարկեալը,  
եւ Տիմոթեոս Եղբայրը, Փիլիմոնի՝ մեր  
սիրելին ու գործակիցին, 2 Ապփիա սիրելիին,  
Արքիպպոսի՝ մեր զիսակիցին, ու բու տանդ  
մէջ հաւաքուող Եկեղեցիցին. 3 Հնորհք եւ  
խաղաղութիւն ծեզի Աստուծմէ՝ մեր Յօրմէն, ու  
Տէր Յիսուս Քրիստոսէ: 4 Ծնորհակալ Կ'ըլլամ  
իմ Աստուծմէս՝ ամէն ատեն յիշելով քեզ իմ  
աղօթքներուս մէջ, 5 երբ կը լսեմ քու սիրոյդ  
եւ հաւատքիդ մասին՝ որ ունիս Տէր Յիսուսի  
ու բոլոր սուրբերուն հանդէպ, 6 որպէսզի քու  
հաւատքիդ հաղորդակցութիւնը արդիւնաւոր  
ըլլայ՝ Քրիստոս Յիսուսով ծեր մէջ եղած ամէն  
բարիքի գիտակցութեամբ: 7 Քանի որ մեծ  
ուրախութիւն եւ միխթարութիւն ունինք քու  
սիրոյդ համար, որովհետեւ սուրբերուն սիրոտք  
քեզնով հանգստացած է, Եղբայր: 8 Ուստի,  
թեալետ Քրիստոսով շատ համարձակութիւն  
ունիմ հրամայելու քեզի ինչ որ պատշաճ  
է, 9 փոխարէնը կ'աղաչնմ՝ սիրոյ համար,  
ըլլալով այնպիսի մէկը, ինչպէս եմ ես՝ Պողոս,  
ծերացած, եւ հիմա՝ նաեւ Յիսուս Քրիստոսի  
քանտարկեալը: 10 Կ'աղաչնմ քեզի զաւակին՝  
Ոնեսիմոսի համար, որ ծնայ իմ կապերուս  
մէջ: 11 Ան ժամանակին անպէտ էր քեզի. իսկ  
հիմա պիտանի է թէ քեզի, թէ ինծի: 12 Ետ  
որկեցի զայն քեզի. իսկ դուն ընդունէ զինք  
իբր իմ սիրոտ: 13 Կ'ուզէի իմ քովս պահել  
զայն, որպէսզի քու կողմէն սպասարկէ ինծի՝  
աւետարանի կապերուն մէջ. 14 բայց ուզեցի  
ոչինչ ընել առանց քու կարծիքիդ, որպէսզի  
քու բարիքդ չըլլայ որպէս թէ հարկադրաբար,  
հապս՝ ըլլայ կամովին: 15 Թերեւս ան ժամանակ  
մը զատուեցաւ, որպէսզի յաւիտեան ունենաս  
զինք. (αισոնος ց166) 16 ալ ոչ թէ ստրուկի մը պէս,  
հապս ստրուկէ մը գերիվեր՝ սիրելի եղբօր  
մը պէս: Ու եթէ սիրելի է մանաւանդ ինծի,  
որչափ աւելի պիտի ըլլայ քեզի՝ թէ մարմինի  
համեմատ, թէ ալ Տէրոջմով: 17 Ուրեմն եթէ զիս  
հաղորդակից կը նկատես՝ քեզի, ընդունէ զայն՝  
որպէս թէ զիս: 18 Ու եթէ անիրաւած է քեզ կամ  
պարտք մը ունի, անցնուր զայն իմ հաշիւիս: 19  
Ես՝ Պողոս՝ գրեցի իմ ծերքովս. Ես կը վճարեմ,  
որ չըսեմ քեզի թէ դուն ալ՝ դուն քեզ կը պարտիս

ինծի: 20 Այն, Եղբայր, քեզմէ այս օգուտը թող  
ունենամ Տէրոջմով. հանգստացնր իմ սիրոտ  
Տէրոջմով: 21 Վստահելով հնազանդութեանդ՝  
գրեցի քեզի, քանի որ գիտեմ թէ ըսածես այ  
աւելի պիտի ընես: 22 Միաժամանակ ինծի  
ալ պատրաստէ հիւրանոց մը, որովհետեւ  
կը յուսամ թէ պիտի շնորհուիմ ծեզի՝ ծեր  
աղօթքներուն միջոցով: 23 Կը բարեւէ քեզ  
Եպափրա՝ գերութեան լնկերս Քրիստոս  
Յիսուսով. 24 նաեւ Մարկոս, Արիստարքոս,  
Դեմաս, Ղուկաս՝ գործակիցներս: 25 Մեր Տէրոջ՝  
Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ծեր հոգիին հետ:  
Ամէն:

# ԵԲՐԱՅԵՑԻՍ

**1** Աստուած, որ վաղուց՝ շատ անգամներ ու շատ կերպերով՝ խօսած եր հայրերուն մարգարեներով, 2 այս վերջին օրերը խօսեցաւ մեզի իր Որդիով, որ ժառանգորդ նշանակեց ամեն բանի եւ տիեզերքն ալ ստեղծեց անով: (այս ց165) 3 Ան իր վառքին շողն է ու իր եռութեան նկարագրութիւնը, եւ իր գորութեան խօսքով հաստատ կը բռնէ ամեն բան: Իսք եր որ՝ մաքրելէ ետք մեր մեղքերը՝ բազմեցաւ բարձրերը, Աստուծոյ մեծափառութեան աջ կողմը, 4 այնչափ գերադաս ըլլալով հրեշտակներէն, բանի որ անոնցմէ գերազանց անուն մը ժառանգեց: 5 Արդարեւ հրեշտակներէն որո՞ն ըսաւ երբեք. «Դուն իմ Որդիս ես, այսօր ծնայ քեզ»: Եւ դարձեալ. «Ես Յայր պիտի ըլլամ անոր, ան ալ Որդի պիտի ըլլայ ինձի»: 6 Դարձեալ՝ երբ Անդրանիկը կը մտցնէ երկրագունդը՝ կ'ըսէ. «Աստուծոյ բոլոր հրեշտակներն ալ թող երկրապագեն անոր»: 7 Նաեւ հրեշտակներուն մասին կ'ըսէ. «Դիր հրեշտակները հոգիներ կ'ընէ, եւ իր պաշտօնեաները՝ կրակի բոց»: 8 Իսկ Որդիին կ'ըսէ. «Քու գահի, ով Աստուած, կը կենայ դարէ դար»: քու թագաւորութեանդ մականը ուղղամտութեան մական է: (այս ց165)

9 Դուն սիրեցիր արդարութիւնը եւ ատեցիր անօրէնութիւնը. հետեւաբար, ով Աստուած, քու Աստուածոյ օծեց քեզ ցնծութեան իւղով՝ ընկերակիցներէն աւելի»: 10 Նաեւ. «Տէ՛ր, դուն սկիզբէն որիր երկրի հիմերը, ու քու ծեռքերուդ գործն է երկինքը: 11 Անոնք պիտի կորսուին, բայց դուն կը մնաս. բոլորը պիտի մաշին հանդերձի պէս: 12 Պիտի ոլորես զանոնք ծածկոցի պէս, եւ պիտի փոխուին. իսկ դուն՝ միշտ նոյնն ես, ու քու տարիներդ պիտի չպակսին»: 13 Եւ հրեշտակներէն որո՞ն ըսաւ երբեք. «Բազմէ իմ աջ կողմս, մինչեւ որ քու թշնամիներդ պատուանդան դնեմ ուտքերուդ»: 14 Միթե անոնք բոլորը պաշտօն կատարող հոգիներ չն, դրկուած սպասարկելու անոնց՝ որ պիտի ժառանգեն փրկութիւնը:

**2** Ուստի պէտք է ալ աւելի ուշադիր ըլլանք մեր լսած բաներուն, որպէսզի չզրկուինք անոնցմէ: 2 Որովհետեւ եթե հրեշտակներուն

ըսած խօսքը հաստատուեցաւ, եւ որեւէ օրինազանցութիւն ու անհնազանդութիւն՝ ստացաւ արդար վարձատրութիւն, 3 մենք ինչպէս զերծ պիտի մնանք՝ եթե անհոգ ըլլանք այնպիսի մեծ փրկութեան մը հանդէպ, որ սկիզբ առաւ Տերոց խօսքով ու մեր մէջ հաստատուեցաւ լողոներուն միջոցով. 4 Աստուած ալ վկայեց նշաններով եւ սքանչելիքներով, ու զանազան հրաշքներով եւ Սոլր Յոգիին բաշխումներով՝ իր կամքին համաձայն: 5 Արդարեւ հրեշտակներուն չհպատակեցուց այն գալիք երկրագունդը՝ որուն մասին մենք կը խօսինք, 6 հապա մէկը տեղ մը վկայեց եւ ըսաւ. «Մարդո ինչ է՝ որ կը յիշես զայն, կամ նարդու որդին՝ որ կ'այցելես անոր: 7 Յրեշտակներէն քիչ մը վար ըրիր զայն. Փառքով ու պատիւով պսակեցիր զայն, եւ քու ձեռքերուդ գործերուն վրայ նշանակեցիր զայն. 8 ամեն բան հպատակեցուցիր անոր ուտքերուն ներբեւ: Քանի որ բոլորը հպատակեցուց անոր, անոր դէմ ըմբռստացող ոչինչ թողուց. բայց հիմա բոլորը անոր հպատակած չնք տեսներ: 9 Սակայն փառքով ու պատիւով պսակուած կը տեսնենք Յիսուսը, որ հրեշտակներէն քիչ մը վար եղած եր մահուան չարչարանքին համար, որպէսզի Աստուծոյ շնորհիք մահ համտեսէ բոլորին համար: 10 Որովհետեւ կը պատշաճէր անոր, - որուն համար է ամեն բան, եւ անոնք եղած է ամեն բան, - որ շատ որդիներ փառքի մէջ մտցնելու համար՝ չարչարանքներինք կատարեալ ընէ անոնց փրկութեան Շահավիրան: 11 Արդարեւ ան որ կը սրբացնէ եւ անոնք որ կը սրբանան՝ բոլորն ալ մէկէ մըն են: Այս պատճառով ինք ամօթ չի սեպեր երբայր կոչել զանոնք՝ ըսելով. 12 «Քու անունդ պիտի հաղորդեմ երբայրներուս, համախմբումին մէջ պիտի օրիներգեմ քեզի»: 13 Եւ դարձեալ. «Ես պիտի վստահիմ անոր»: Ու դարձեալ. «Ահանասիկ ես եւ այն զաւակները՝ որ Աստուած տուաւ ինձի»: 14 Ուրեմն, բանի որ զաւակները հաղորդակցեցան մարմինին ու արիւնին, ինք ալ նմանապէս բաժնեկից եղաւ անոնց, որպէսզի իր մահով ոչնչացնէ ան՝ որ մահուան իշխանութիւնը ունէր, այսինքն՝ Չարախսօսը, 15 եւ ազատէ անոնք՝ որ, մահուան վախով, ենթակայ էին ստրկութեան՝ իրենց

ամբողջ կեանքի ընթացքին: **16** Արդարեւ ան կը բռնէ ոչ թէ հրեշտակներուն ձեռքը, հապա կը բռնէ Աքրահամի զարմին ձեռքը: **17** Ուստի պարտաւոր էր բոլորովին նմանիլ իր Եղբայրներուն, որպէսզի ըլլար ողորմած ու հաւատարիմ քահանայապետ մը Աստուծոյ քով՝ քաւելու համար ժողովուրդին մեղքերը: **18** Յետեւարար կարող է օգնել անոնց՝ որ կը փորձուին, որովհետեւ ինք իսկ չարչարուեցա՝ փորձուելով:

**3** Ուստի, սուրբ Եղբայրներ, երկնային կոչումին բաժնեկիցներ, ուշադիր եղեք մեր դաւանութեան Առաքեալին ու Քահանայապետին՝ Քրիստոս Յիսուսի, **2** որ հաւատարիմ էր զինք նշանակողին, ինչպէս Մովսէս ալ՝ անոր ամբողջ տան մէջ: **3** Որովհետեւ ինք արժանացաւ Մովսէսին այնքան աւելի փառքի, որքան աւելի պատի կ'ունենայ տուն կառուցանողը՝ քան տունը: **4** Քանի որ ամեն տուն ունի կառուցանող մը. քայց ան որ կառուցանեց բոլոր քաները՝ Աստուծած է: **5** Արդարեւ Մովսէս անոր ամբողջ տան մէջ հաւատարիմ էր իբր ծառայ ըսուելիքներուն վկայ ըլլալու համար. **6** քայց Քրիստոս՝ իբր որդի կը տիրէ իր իսկ տան վրայ: Մենք ենք անոր տունը, եթէ գեր մինչեւ վախճանը ամուլ բռնենք համարձակութիւնը եւ յոյսին պարծանքը: **7** Ուստի, ինչպէս Սուրբ Յոգին կ'ըսէ. «Վյոր, եթէ պիտի լսէր անոր ձայնը, **8** մի խստացնէր ձեր սիրտերը՝ ինչպէս դառնութեան ատեն, փորձութեան օրը՝ անապատին մէջ, **9** ուր ձեր հայրերը փորձեցին ու քննեցին զիս, թէպէտ քառասուն տարի տեսան իմ գործերս: **10** Ուստի զգուեցայ այդ սերունդին եւ ըսի. «Անոնք միշտ մոլորած են իրենց սիրտով, ու չգիտցան իմ ճամբաներս»: **11** Յետեւարար երդում ըրի իմ բարկութեանս մէջ. «Անոնք պիտի չմտնեն իմ հանգստավայրս»: **12** Ոգուշացք, Եղբայրներ, որպէսզի ձեզմէ ոչ մէկուն ներսը անհաւատութեան չար սիրտ մը ըլլայ՝ հեռանալով ապոռող Աստուծմէն: **13** Յապա ամեն օր յորդորեցէք զիրար, քանի «այսօր» կ'ըսուի, որպէսզի ձեզմէ ոչ մէկը խստանայ մերին խարեւութեամբ: **14** Արդարեւ մենք բաժնեկից եղած ենք Քրիստոսի, եթէ

գեր մինչեւ վախճանը հաստատ բռնենք մեր սկիզբի վստահութիւնը, **15** մինչ կ'ըսուի. «Վյոր, եթէ պիտի լսէր անոր ձայնը, մի խստացնէր ձեր սիրտերը՝ ինչպէս դառնութեան ատեն»: **16** Քանի որ ոմանք՝ լսելէ ետք՝ դառնացուցին. սակայն ոչ՝ բոլորը՝ որ Եգիպտոսւն ելած էին Մովսէսի միջոցով: **17** Իսկ որոնցմէ զգուեցա քառասուն տարի. մեղանչողներէն չէր, որոնց դիակները ինկան անապատին մէջ: **18** Եւ որինց երդում ըրալ՝ թէ պիտի չմտնեն իր հանգստավայրը, եթէ ոչ՝ անհնազանդներուն: **19** Ու կը տեսնենք թէ չկրցան մտնել՝ իրենց անհաւատութեան պատճառով:

**4** Ուրեմն վախճանք, որպէսզի ձեզմէ ոչ մէկը գրկուած թոլի անոր հանգստավայրը մտնելու խոստումէն, որ մնացած է մեզի: **2** Որովհետեւ մեզի ալ աւետուած էր՝ ինչպէս անոնց. քայց անոնց օգտակար չեղաւ այդ խօսքը լսելը, քանի որ հաւատքի միացած չէր լսողներուն մէջ: **3** Իսկ մենք՝ որ հաւատացինք, պիտի մտնենք հանգիստը, ինչպէս ըսաւ. «Յետեւարար երդում ըրի իմ բարկութեանս մէջ. «Անոնք պիտի չմտնեն իմ հանգստավայրս», թէպէտ իր գործերը աշխարհի հիմնադրութենէն ի վեր եղած էին: **4** Որովհետեւ Գիրքը սա կ'ըսէ տեղ մը՝ Եօթներորդ օրուան համար. «Եւ Աստուծած Եօթներորդ օրը հանգստացաւ իր բոլոր գործերէն»: **5** Ու հոս դարձեալ կ'ըսէ. «Անոնք պիտի չմտնեն իմ հանգստավայրս»: **6** Ուրեմն, քանի որ ոմանց կը մնայ հոն մտնել, իսկ անոնք որ նախապէս ստացած էին աւետիսը՝ անհնազանդութեան պատճառով չմտան, **7** դարձեալ օր մը կը սահմանէ՝ այնքան ժամանակէ ետք, եւ Դաւիթի բերանով կ'ըսէ՝ «այսօր», ինչպէս ըսուեցա. «Վյոր, եթէ պիտի լսէր անոր ձայնը, մի խստացնէր ձեր սիրտերը»: **8** Որովհետեւ եթէ Յեսու հանգստացուցած ըլլար զանոնք, այ անկէ ետք պիտի չխօսէր ուրիշ օրուան մասին: **9** Ուրեմն դեռ հանգիստի Շաքար մը կը մնայ Աստուծոյ ժողովուրդին. **10** որովհետեւ ան որ մտաւ անոր հանգստավայրը, ինք ալ հանգստացաւ իր գործերէն, ինչպէս Աստուծած՝ իրեններէն: **11** Ուրեմն ջանանք մտնել այդ հանգստավայրը, որպէսզի ոչ մէկը իյսայ՝ նոյն անհնազանդութեան օրինակին

պես: **12** Որովհետեւ Աստուծոյ խօսքը կենարար է, ազդու, եւ ամեն երկասարի սուրէ կտրուկ: Ան թափանցելով կը բաժնէ անձն ու հոգին, յօդերը եւ ծուծը. կը քննարկէ սիրտին մտածումներն ու մտադրութիւնները: **13** Չկայ արարած մը՝ որ աներեւոյթ ըլլայ անոր առջեւ, հապա ամեն բան մերկ ու բաց է անոր աչքերուն առջեւ՝ որուն պիտի տանք մեր հաշիւլը: **14** Ուրեմն, քանի որ ունինք երկինքը անցած մեծ Քահանայապետ մը, Յիսուսը՝ Աստուծոյ Որդին, ամուր բռնենք մեր դաւանութիւնը: **15** Վրդարեւ մենք չունինք քահանայապետ մը՝ որ անկարոր ըլլայ կարեցիլ մեր տկարութիւններուն, հապա ինք ամեն բանի մեջ փորձուած է մեզի նման, սակայն առանց մեղքի: **16** Ուրեմն համարձակութեամբ մօտենանք շնորհիք գահին, որպէսզի ողորմութիւն ստանանք եւ շնորհիք գտնենք՝ պատեհ ատեն օգնելու մեզի:

**5** Վրդարեւ, մարդոց մեջէն առնուած ամեն քահանայապետ՝ նշանակուած է մարդոց համար, որպէսզի Աստուծոյ մատուցան ենծաներ ու մեղքերու համար զոհեր: **2** Ան կրնայ հասկացող ըլլալ անտոն՝ որ անգետ եւ մոլորեալ են, որովհետեւ ինք ալ համակուած է տկարութեամբ. **3** Եւ այս պատճառով պարտաւոր է մեղքի պատարագ մատուցանել՝ ինչպէս ժողովուրդին համար, նոյնպէս ալ իրեն համար: **4** Ո՛չ մեկը ինքնիրեն կ'առնէ այս պատիւր, հապա միայն ան՝ որ կանչուած է Աստուծմէ, ինչպէս Ահարոն: **5** Նոյնպէս ալ ոչ թէ Ջրիստոս փառաւորեց ինքզինք՝ քահանայապետ ըլլալու համար, հապա ան՝ որ ըսաւ իրեն. «Դուն իմ Որդիս ես, այսօր ծնայ քեզ»: **6** Ինչպէս ուրիշ տեղ մըն ալ կ'ըսէ. «Դուն յալիտեան քահանայ ես՝ Մելքիսեդեկի կարգին համեմատ»: (այօն ց165) **7** Ան՝ իր մարմինին օրերը, սաստիկ գոյշիւնով եւ արցունքով, աղերսանք ու պատճառք մատուցանեց անոր՝ որ կարող էր մահեն փրկել զինք. Եւ ընդունուեցաւ՝ իր բարեպաշտութեան պատճառով»: **8** Թեպէտ ինք Որդի էր, հնազանդութիւն սորվեցաւ իր չարչարանքներէն. **9** ու երբ կատարեալ եղաւ, յալիտեանկան փրկութիւն պատճառեց բոլոր իրեն հնազանդողներուն, (այօն ց166) **10** Եւ Աստուծմէ յորջորջուեցաւ՝ Քահանայապետ Մելքիսեդեկի կարգին

համեմատ: **11** Անոր մասին ունինք շատ ըսելիք, որ դժուար է մեկնարանել, քանի որ յսելու մեջ անփոյթ էք: **12** Վրդարեւ, մինչ ժամանակին համեմատ պարտաւոր էիք վարժապետ ըլլալ, դուք պէտք ունիք դարձեալ սորվելու թէ որոնք են Աստուծոյ պատգամներուն նախարայիերը: Դուք պէտք ունիք կաթիք, ոչ թէ ամուր կերակուրիք: **13** Քանի որ ամեն կաթնեկե՛ արդարութեան խօսքին անհմուտ է, որովհետեւ երախայ է. **14** բայց ամուր կերակուրը չափահաններուն համար է, որոնց գգայարանքները սովորութեամբ վարժուած են զատորոշել բարին ու չարը:

**6** Ուստի՝ ձգենք Քրիստոսի վերաբերեալ նախարանը ու յառաջանանք դեպի կատարելութիւն, փոխանակ դարձեալ հիմք դնելու մեռած գործերէն ապաշխարութեան եւ Աստուծոյ հանդեպ հաւատքին, **2** մկրտութիւններու ուսուցումին ու ձեռնադրութեան, մեռելսներու յարութեան եւ յալիտեանական դատաստանին. (այօն ց166) **3** այս է որ պիտի ընենք՝ եթէ գեր Աստուծած արտօնէ: **4** Վրդարեւ անկարեկի է անոնց՝ որոնք անզամ մը լուսաւորուեցան, համտեսեցին երկնային պարզեց, բաժնեկից դարձան Սուլր Յոզիին, **5** եւ համտեսեցին Աստուծոյ բարի խօսքն ու գալիք աշխարհին սքանչելիքները, (այօն ց165) **6** որ վերանորոգուին ապաշխարութեամբ՝ եթէ սայշաբին. քանի որ կրկին կը խաչեն Աստուծոյ Որդին իրենք իրենց համար, ու կը խայտառակեն զայն: **7** Որովհետեւ այն երկիրը՝ որ կը խմէ իր վրայ յաճախ եկած անձրեւը, եւ կ'արտադրէ յարմար բոյսեր անոնց՝ որոնց համար կը մշակուի, օրինութիւն կը ստանայ Աստուծմէ. **8** բայց ան որ կ'արտադրէ փուշեր ու տատասկներ՝ անպէտ է եւ անխօնուելու մօտ. անոր վախճանն է այրուիլ: **9** Թէպէտ այսպէս կը խօսինք, ծեր մասին՝ սիրելինք՝ մենք համոզում ունինք լաւագոյն բաներու, որոնք կը վերաբերին փրկութեան: **10** Քանի որ Աստուծած անիրաւ չէ՝ որ մոռնայ ծեր գործը, եւ այն սէրը՝ որ ցոյց տուիք իր անունին համար, երբ սպասարկեցիք սուրբերուն ու կը սպասարկէք ալ: **11** Սակայն կը ցանկանք որ ձեզմէ իւրաքանչիւրը ցոյց տայ նոյն փութաջանութիւնը՝ մինչեւ վախճանը պահելու

համար յոյսի լման վստահութիւնը. 12 որպէսզի դուք անփոյթ չըլլաք, հապա նմանիք անոնց՝ որ հաւատքով ու համբերատարութեամբ ժառանգեցին խոստումները: 13 Արդարեւ, երբ Աստուած խոստում ըրաւ Աբրահամի, քանի որ իրմէ մեծը չկար՝ որ երդում ընէր անոր վրայ, 14 երդում ըրաւ ինքնիր վրայ եւ ըսաւ. «Այն, մեծապէս պիտի օրինենք քեզ ու մեծապէս պիտի բազմացնեմ քեզ»: 15 Եւ այսպէս՝ ան համբերատարութեամբ հասաւ խոստումնին: 16 Արդարեւ մարդիկ երդում կ'ընեն իրենցմէ մեծին վրայ, ու իրենց համար՝ երդումը կը հաստատէ ամեն հականառութեան աւարտը: 17 Ուստի Աստուած, փափաքելով աւելի ճոխութեամբ ցոյց տալ իր ծրագիրին անփոփոխ ըլլալը խոստումի ժառանգորդներուն, միջնորդեց երդումով մը, 18 որպէսզի երկու անփոփոխելի բաներով - որոնց մէջ անկարելի է որ Աստուած ստէ - հզօր միշխարութիւն ունենանք մենք՝ որ իբր ապաստան ամուր բռնեցինք մեզի առաջարկուած յոյսը: 19 Մենք ունինք զայն որպէս ապահով եւ հաստատ խարիսխ մեր անձին. ան կը մտնէ վարագոյրին ներսի կողմն այ, 20 հոն ուր Յիշուլ՝ իբր յառաջնթաց՝ մտաւ մեզի համար, յալիտենական Քահանայապետ եղած՝ Մելքիսեդեկի կարգին համեմատ: (անց ց165)

7 Արդարեւ այս Մելքիսեդեկն էր, Սաղեմի թագաւորն ու Ամենաբարձր Աստուծոյ քահանան, որ դիմաւորեց Աբրահամը՝ երբ ան կը վերադանար թագաւորներու կոտորածին, եւ օրինեց զայն. 2 Աբրահամ ալ տասանորդ տուաւ անոր իր բոլոր բաներէն: Ան նախ Արդարութեան թագաւոր է՝ թարգմանութեան համաձայն, ու յետոյ՝ նաեւ Սաղեմի թագաւոր, այսինքն՝ Խաղաղութեան թագաւոր: 3 Առանց հօր, առանց մօր, առանց ազգաբանութեան, ան ունի ոչ օրերու սկիզբ, ոչ ալ կեանքի վախճան. բայց նմանցուած է Աստուծոյ Որդիին եւ մշտնշենապէս կը մնայ քահանայ: 4 Ուրեմն տեսէք թէ ինչ մեծ մէկն էր ան՝ որուն Աբրահամ նահապետն ալ տուաւ աւարին տասանորդը: 5 Արդարեւ Ղեւիի որդիներէն եղողները, որոնք քահանայութիւն

կը ստանան, Օրէնքին համաձայն պատուեր ունին տասանորդ առնելու ժողովուրդին, այսինքն՝ իրենց եղբայրներէն, թէպէտ անոնք Աբրահամի մէջքէն ելած են: 6 Բայց ան՝ որուն ազգաբանութիւնը անոնցմէ չէր, տասանորդ ստացաւ Աբրահամին եւ օրինեց խոստումները ունեցողը: 7 Իսկ առանց որեւէ հականառութեան՝ կրտսերը կ'օրինուի գերադասէն: 8 Յու՝ մահկանացու մարդիկ տասանորդ կը ստանան, բայց հոն կը ստանայ ան՝ որուն համար վկայուած է թէ կ'ապրի: 9 Նաեւ կրնայ ըստի թէ Ղեւի ալ որ տասանորդ կը ստանայ, տասանորդ տուաւ Աբրահամի միջոցով. 10 որովհետեւ տակալին իր հօր մէշքն էր՝ երբ Մելքիսեդեկ դիմաւորեց զայն: 11 Ուրեմն, եթէ կատարելութիւնը Ղեւտացիներու քահանայութեամբ ըլլար, (քանի որ ժողովուրդը Օրէնքին տակ դրուեցաւ անոր ատենը, ) ալ ինչ պէտք կար որ ուրիշ քահանայ մը ելլէր՝ Մելքիսեդեկի կարգին համեմատ, եւ չկոչուէր Ահարոնի կարգին համեմատ: 12 Արդարեւ՝ քահանայութեան փոփոխումով՝ հարկ էր որ փոփոխութիւն ըլլար նաեւ Օրէնքին: 13 Եւ իրաւ եղաւ, որովհետեւ ան՝ որուն մասին կ'ըստին այս բաները, կը պատկանէր ուրիշ տոհմի, որմէ ոչ մէկը մօտեցած էր զոհասեղանին. 14 քանի որ յայտնի է թէ մեր Տերը սերած է Ցուդայի տոհմին: Իսկ այդ տոհմին մասին Մովսէս ոչինչ ըսաւ՝ քահանայութեան վերաբերեալ: 15 Ասիկա ալ աւելի յայտնի է, քանի որ Մելքիսեդեկի նմանութեամբ ուրիշ քահանայ մը կ'ելլէ, 16 որ եղած է ոչ թէ մարմնաւոր պատուէրի մը Օրէնքին համաձայն, հապա՝ անքակտելի կեանքի մը զօրութեան համեմատ: 17 Որովհետեւ կը վկայէ. «Դուն յալիտեան քահանայ ես՝ Մելքիսեդեկի կարգին համեմատ»: (անց ց165) 18 Արդարեւ նախկին պատուէրը կը ջնջուի իր տկարութեան ու անշահեկանութեան համար, 19 (որովհետեւ Օրէնքը ոչինչ կատարեալ ըրաւ, ) եւ անոր տեղ կը մտնէ լաւագոյն յոյս մը՝ որով կը մօտենանք Աստուծոյ: 20 Եւ քանի որ ասիկա շեղաւ արանց երդումի, (որովհետեւ անոնք քահանայ եղած են առանց երդումի, 21 իսկ ասիկա՝ երդումով, անոր միջոցով՝

որ ըսաւ իրեն. «Տերը երդում ըրեր է ու պիտի չզղայ. “Դուն յալիտեան քահանայ ես՝ Մելքիսեդեկի կարգին համեմատ”»,»), (այս ց165) 22 Յիսուս երաշխաւոր եղաւ լաւագոյն ուխտի մը: 23 Իրապէս շատ եղած են քահանաները, քանի որ մահը կ'արգիլը որ անոնք միշտ մնան: 24 Բայց ասիկա ունի անփոփոխ քահանայութիւն, որովհետեւ յալիտեան կը մնայ: (այս ց165) 25 Ուստի կարող ալ է կատարելապէս փրկել անոնք՝ որ իրմով կու գան Աստուծոյ. որովհետեւ ինք միշտ կ'ապրի՝ անոնց բարեխօս ըլլալու համար: 26 Արդարեւ ճիշդ այսպիսի քահանայապէտ մը կը պատշաճեր մեզի, սուրբ, անմեղ, անարատ, մեղաւորներէն զատուած ու երկինքէն աւելի վեր բարձրացած: 27 Անոր հարկաւոր չէ ամէն օր զոհ մատուցանել՝ միւս քահանայապէտներուն պէս, նախ իր մեղքերուն համար, յետոյ ժողովուրդին մեղքերուն համար. որովհետեւ ինք ըրաւ ասիկա մէկ անգամ ընդմիշտ՝ մատուցաներով ինքզինք: 28 Արդարեւ՝ Օրէնքը քահանայապէտ կը նշանակէ տկարութիւն ունեցող մարդիկ, բայց երդումին խօսքը՝ որ Օրէնքէն ետք էր՝ Որդին, որ կատարեալ եղած է յալիտեան: (այս ց165)

**8** Ահանասիկ մեր ըսած խօսքերուն գլխաւորը. մենք ունինք այնպիսի քահանայապէտ մը, որ բազմած է երկինքը՝ Աստուծոյ մեծափառութեան գահին աջ կողմը, 2 իբր պաշտօնեայ սրբարանին ու ճշմարիտ խորանին՝ որ ՏԵՇը կանգնեց, եւ ոչ թէ մարդը: 3 Քանի որ ամէն քահանայապէտ նշանակուած է ընծաներ ու զոհեր մատուցանելու համար, հարկ էր որ ասիկա ալ ունենար մատուցանելիք բան մը: 4 Ան քահանայ անգամ պիտի չըլլար՝ եթէ երկրի փրայ ըլլար, որովհետեւ կան քահանաներ՝ որ ընծաներ կը մատուցանեն Օրէնքին համաձայն: 5 (Անոնք պաշտամունք կը կատարեն երկնային բաներուն օրինակով եւ շուլքով, ինչպէս Աստուած պատգամ տուալ Մովսէսի՝ եթէ պիտի շինէր խորանը, քանի որ ըսաւ. «Տես, որպէսզի ամէն բան ընես լեռը քեզի ցոյց տրուած տիպարին համաձայն»:) 6 Իսկ հիմա Յիսուս հասաւ գերազանց պաշտօնի մը, քանի որ միջնորդ է լաւագոյն ուխտի մը՝ որ օրինադրուած է լաւագոյն խոստումներու

փրայ: 7 Արդարեւ եթէ առաջինը անմեղադրելի ըլլար, բնաւ տեղ չէր փնտոռուեր երկորորդին համար: 8 Որովհետեւ կ'ըսէ՝ մեղադրելով զանոնք. «Ահա կու զան օրերը, - կ'ըսէ ՏԵՇը, - երբ նոր ուխտ մը պիտի կնքեմ հսրայէի տան հետ ու Յուղայի տան հետ: 9 Սակայն ոչ այն ուխտին պէս՝ որ կնքեցի անոնց հայրերուն հետ, այն օրը երբ բռնեցի անոնց ձեռքէն՝ Եգիպտոսի երկրէն հանելու համար զանոնք. քանի անոնք չարատեւեցին իմ ուխտիս մէջ, ես ալ անհոգ եղայ անոնց հանդէա, - կ'ըսէ ՏԵՇը: - 10 Արդարեւ սայ է այն ուխտը՝ որ պիտի հաստատեմ հսրայէի տան հետ այդ օրերէն ետք, - կ'ըսէ ՏԵՇը. իմ օրէնքներս պիտի դմեմ անոնց միտքին մէջ, զանոնք պիտի գրեմ անոնց սիրտին փրայ, ու ես պիտի ըլլամ անոնց Աստուածը, անոնք ալ պիտի ըլլան իմ ժողովուրդս: 11 Աշ իւրաքանչիւրը պիտի չսորվեցնէ իր ընկերին, ոչ ալ իւրաքանչիւրը իր եղրօր՝ ըսելով. “Ճանչցիր ՏԵՇը”, քանի որ անոնց պատիկէն մինչեւ մեծը՝ պիտի ճանչնան զիս. 12 արդարեւ ես պիտի քաւեմ անոնց անիրաւութիւնները, եւ ալ պիտի չյշեմ անոնց մեղքերն ու անօրէնութիւնները»: 13 “Նոր ուխտ” կոչելով հինցուց առաջինը. իսկ ինչ որ կը հիննայ եւ կը ծերանայ՝ մօտ է աներեւութանալու:

**9** Արդարեւ առաջին ուխտն ալ ունէր պաշտամունքի կանոններ, նաեւ աշխարհային սրբարան մը. 2 որովհետեւ խորան մը կառուցանուած էր: Առաջինը, որուն մէջ կային աշտանակը, սեղանը եւ առաջադրութեան հացը, Սրբութիւն կը կոչուէր: 3 Իսկ երկրորդ վարագոյրին ետեւ կար խորան մը՝ որ Սրբութիւններու սրբութիւն կը կոչուէր. 4 անոր մէջ էին ոսկիէ բուրգար եւ ամէն կողմէն ոսկեպատ ուխտին տապանակը, որուն մէջ կային ոսկիէ սափորը՝ մանանայով լեցուն, Ահարոնի զաւազանը՝ որ ծաղկեցաւ, եւ ուխտին տախտակները: 5 Անոր փրայ ալ՝ փառքի բերովքները, որ հովանի կ'ընէին Քաւութեան փրայ: Այս մասին հիմա մանրամասն խօսելու կարիք չկայ: 6 Ասոնք այսպէս կառուցանուած ըլլալով, քահանաները ամէն ատեն կը մտնէին առաջին խորանը՝ պաշտամունք կատարելու:

7 Իսկ միայն քահանայապետը կը մտներ երկրորդին մեջ, տարին մեկ անգամ. բայց ոչ առանց արիւնի, որ կը մատուցաներ իրեն համար, նաեւ ժողովուրդին անգիտութեան մեղքերուն համար: 8 Սուրբ Յոգին սա կը բացայատէր, թէ սրբարանին ճամբան յայտնաբերուած չէր, քանի դեռ կը կենար առաջին խորանը, 9 որ նախատիպար մըն էր ներկայ ատենին համար: Անոր մեջ կը մատուցանուեին ընծաներ ու զոհեր, որոնք չեին կրնար կատարեալ ընել պաշտամունք կատարող՝ խոճնտանքին հանդեպ. հապա՝ կերակուրներով, խմելիքներով 10 եւ տարբեր լուացումներով՝ միայն մարմնաւոր կանոններ էին, որոնք կը պարտադրուեին մինչեւ ուղղումի ատենը: 11 Բայց երբ Քրիստոս եկաւ իր գալիք բարիքներու Քահանայապետ, անցաւ աւելի մեծ ու կատարեալ խորանին մեջն՝ որ անձեռակերտ է, (այսինքն՝ այս արարչութենեն չե,) 12 եւ իր իսկ արիւնով - ոչ թէ նոխազներուն արիւնով - մէկ անգամ ընդմիշտ մտաւ սրբարանը, յալիտենական ազատագրութիւն ստանալով: (աթոնոս ց166) 13 Որովհետեւ եթե ցուլերուն ու նոխազներուն արիւնը, եւ պիհծերուն վրայ սրսկուող երինչին մոխիրը, կը սրբացնէին՝ մարմինի մաքրութեան համար, 14 այ որչափ աւելի Քրիստոսի արիւնը, որ յալիտենական Յոգիին միջոցով մատուցանեց ինքզինք Աստուծոյ՝ իր անարատ զոհ, պիտի մաքրէ ճեր խոճնտանքը մեռած գործերն՝ պաշտելու համար ապրող Աստուծոյ: (աթոնոս ց166) 15 Յետեւաբար ինք նոր ուխտին միջնորդն է, քանի որ իր մահը եղաւ առաջին ուխտին ժամանակ գործուած օրինազանցութիւններուն ազատագրութեան համար, որպէսզի կանչուածները ստանան յալիտենական ժառանգութեան խոստումը: (աթոնոս ց166) 16 Որովհետեւ ինը՝ ուր կտակ մը կայ, հարկ է որ կտակարարը մեռնի: 17 Արդարեւ կտակը կը հաստատուի մահեն ետք. այլապէս ոյժ չունի՝ այնքան ատեն որ կտակարարը ողջ է: 18 Յետեւաբար առաջին ուխտն ալ չէր կրնար հաստատուի՝ “առանց արիւնի. 19 քանի որ երբ Մովսէս մաքրող ժողովուրդին հաղորդեց Օրէնքին բոլոր պատուիրները, ցուլերուն եւ նոխազներուն արիւնը առաւ ու

նոյնինքն Գիրքին եւ ամբողջ ժողովուրդին վրայ սրսկեց՝ ջուրով, որդան կարմիր բուրդով ու զռապայով, 20 եւ ըսաւ. «Այս է արիւնը այն ուխտին՝ որ Աստուծած հրահանգեց ձեզի»: 21 Ու խորանին վրայ, եւ պաշտօնին բոլոր առարկաներուն վրայ նոյնպէս սրսկեց արիւնը: 22 Օրէնքին համածայն՝ գրեթէ ամեն բան կը մաքրուի արիւնով. Եւ առանց արիւն թափելու՝ ներում չ'ըլլար: 23 Ուրեմն հարկ էր որ երկնային բաներուն օրինակները մաքրուեին ասոնցմով, իսկ նոյնինքն երկնաւորները՝ ասոնցմէ լաւագոյն զոհերով: 24 Թանի որ Քրիստոս մտաւ ոչ թէ ձեռակերտ սրբարանը, որ ճշմարիտին կրկնատիպն էր, հապա նոյնինքն երկինքը, որպէսզի հիմա Աստուծոյ առցել երեւնայ մեզի համար. 25 ոչ այ մտաւ, ինքզինք յաճախ իրը զոհ մատուցանելու համար, ինչպէս քահանայապետը՝ որ ամեն տարի սրբարանը կը մտնէ ուրիշին արիւնով. 26 այլապէս, պէտք էր որ յաճախ չարչարուեր՝ աշխարհի հիմնադրութենեն ի վեր: Բայց հիմա, դարերու վախճանին, մէկ անգամ երեւցաւ՝ ջնջելու համար մեղքը ինքզինք զոհելով: (աթոնոս ց165) 27 Եւ ինչպէս մարդոց վերապահուած է մէկ անգամ մեռնի, իսկ անկէ ետք՝ դատաստանը, 28 նոյնպէս ալ Քրիստոս մէկ անգամ իրը զոհ մատուցանուեցաւ՝ քաւելու համար շատերու մեղքերը, ու երկրորդ անգամ պիտի երեւնայ՝ առանց մեղքի, փրկելու համար անոնք՝ որ կը սպասեն իրեն:

**10** Արդարեւ Օրէնքը, ունենալով գալիք բարիքներուն շուլքը, ոչ թէ այդ բաներուն բոլուն պատկերը, երբեք չի կրնար կատարեալ ընել անոնք՝ որ կը մօտենան, շարունակ ամեն տարի մատուցանուած նոյն զոհերով: 2 Այլապէս՝ պիտի չդադրէին մատուցանուելէ, քանի որ պաշտամունք կատարողները՝ մէկ անգամ մաքրուելին ետք՝ այ խոճահարութիւն պիտի չունենային մեղքերու համար: 3 Բայց ամեն տարի մեղքերու յիշատակութիւն կ'ըլլայ անոնցմով. 4 որովհետեւ նոխազներուն ու ցուլերուն արիւնը անկարող է քաւել մեղքերը: 5 Ուստի երբ մտաւ աշխարհ՝ ըսաւ. «Զոհ եւ ընծայ չուզեցիր, հապա մարմին մը պատրաստեցիր ինծի: 6 Ողջակէզներու եւ մեղքի պատարազներու չբարեհաճեցար: 7

Այն ատեն ըսի. «Ահա կու գամ (իմ մասիս գրուած է Գիրքի պատուին մեջ) քու կամքդ գործադրելու, ով Աստուած»: 8 Վերը կ'ըսէ. «Չոհ, ընծայ, ողջակեզներ ու մեղքի պատարագներ չուզեցիր եւ անոնց չքարեհանցար», (որոնք կը մատուցանուեն Օրէնքին համաձյան), 9 յետոյ կ'ըսէ. «Ահա կու գամ քու կամքդ գործադրելու, ով Աստուած»: Կը վերցնէ առաջինը, որպէսզի հաստատէ երկրորդը: 10 Վոյ կամքով է որ մենք սրբացանք՝ Յիսուս Քրիստոսի մարմինին մէկ անգամ ընդմիշտ պատարագուելով: 11 Ամէն քահանայ ամէն օր կը կայնի՝ պաշտօն կատարելու եւ նոյն զոհերը յաճախ մատուցանելու, որոնք երբեք չեն կրնար քաւել մեղբերը: 12 Մինչդեռ ասիկա մշտնշենապէս Աստուծոյ աջ կողմը բազմեցաւ՝ մեղբերու համար մէկ զոհ մատուցանելով, 13 եւ անկէ ետք կը սպասէ, մինչեւ որ իր թշնամիները պատուանդան դրուին իր ոտքերուն. 14 որովհետեւ մէկ պատարագով մշտնշենապէս կատարեալ դրաւ սրբացաները: 15 Սուլը Յոզիին ալ կը վկայէ մեզի, քանի որ նախապէս ըսելին ետք. 16 «Սա է այն ուխտը՝ որ պիտի հաստատեմ անոնց հետ այդ օրերէն ետք, - կ'ըսէ Տէրը. - իմ օրէնքներս պիտի դնեմ անոնց սիրտին մեջ, եւ զանոնք պիտի գրեմ անոնց միտրին մեջ. 17 անոնց մեղբերն ու անօրէնութիւնները ալ պիտի շիշեմ»: 18 Ուստի, ուր որ ասոնց ներում տրուեցաւ, ալ մեղքի համար պատարագ պէտք չէ: 19 Ուրեմն, Եղբայրներ, համարձակութիւն ունինք սրբարանը մտնելու՝ Յիսուսի արիւնով, 20 նոր ու կենարար ճամբայով մը - որուն բացումը կատարեց մեզի համար - վարագոյրին մէջեն, որ իր մարմինն է. 21 նաեւ ունինք մեծ քահանայ մը՝ նշանակուած Աստուծոյ տան վրայ: 22 Ուստի մօտենանք ճշմարիտ սիրտով, հաւատքի լման վստահութեամբ, մեր սիրտերը սրսկումով մաքրուած չար խոճմտանքէն, եւ մեր մարմինները մաքուր ջուրով լուացուած: 23 Ամուր բռնենք մեր յոյսին դաւանութիւնը՝ առանց երերայլու, որովհետեւ հաւատարիմ է ան՝ որ խոստացաւ: 24 Ուշադիր ըլլանք գիրար հրահրելու սիրոյ ու բարի գործերու: 25 Եւ չլրենք մեր հաւաքոյթմերը, ինչպէս ումանց սովորութիւնն է. հապա

յորդորենք գիրար, այնչափ աւելի՝ որչափ կը տեսնէք այն օրուան մօտենալը: 26 Արդարեւ եթէ կամովին մեղանչենք՝ ճշմարտութեան գիտակցութիւնը ստանալէ ետք, ալ ուրիշ զոհ չի մնար մեղբերու համար, 27 հապա կը մնայ դատաստանի ահարկու սպասում մը ու նախանձախնդրութեան կրակ մը, որ պիտի լսիք հակառակորդները: 28 Ան՝ որ կ'անարգէր Մովսէսի Օրէնքը, կը մեռնէք առանց արգահատանքի, երկու կամ երեք վկաներով: 29 Ալ որչափ աւելի խիստ պատիժի կը կարծէք թէ պիտի արժանանայ ան՝ որ ունակոխ ըրած է Աստուծոյ Որդին, պիղծ համարած է ուխտին արիւնը՝ որով ինք սրբացաւ, եւ նախատած է չնորհիք Յոգին: 30 Քանի որ կը ճանչնանք ան՝ որ ըսաւ. «Վրէժիսնդրութիւնը իմս է, նս պիտի հատուցանեմ, - կ'ըսէ Տէրը»: Եւ դարձեալ. «Տէրը պիտի դատէ իր ժողովուրդը»: 31 Վիհարկու քան է ինալ ապրոյ Աստուծոյ ձեռքը: 32 Ուրեմն վերյիշեցէր նախկին օրերը, երբ՝ լուսաւորուելէ ետք՝ սոլկացիք չարչարանքներու մեծ մարտի մը. 33 Երեմն տեսարան եղաք՝ նախատինքներով ու տառապանքներով, երեմն ալ հաղորդակցեցաք այդպիսի վիճակի մէջ եղողներուն հետ: 34 Որովհետեւ իմ կապերուս մէջ ինծի՝ կարեկցեցաք, եւ ձեր ինչքին յափշտակուլիք ընդունեցիք ուրախութեամբ, գիտնալով թէ ձեզի համար լաւագոյն ու մնայուն ինչքեր ունիք երկինքը: 35 Ուրեմն միք լրէք ձեր համարձակութիւնը, որ ունի մեծ վարձատրութիւն: 36 Որովհետեւ համբերութիւնն պէտք է ձեզի, որպէսզի ստանաք խոստումը՝ գործադրած ըլլալով Աստուծոյ կամքը: 37 Քանի որ «Քի մը ատենէն պիտի գայ ան՝ որ գալիք է, ու պիտի չուշանայ: 38 Եւ արդարը հաւատքրն պիտի ապրի. իսկ եթէ մէկը ընկրկի, իմ անձս պիտի չքարեհանի անոր»: 39 Բայց մենք անոնցմէ չենք՝ որ կ'ընկրկին կորուստի համար, հապա անոնցմէ՝ որ կը հաւատան, իրենց անձին փրկութեան համար:

**11** Իսկ հաւատքը՝ յուսացուած բաներուն խարիսխն է, եւ անտեսանելի բաներուն ապացոյցը. 2 որովհետեւ անոնք նախնիները ընդունեցին բարի վկայութիւն մը: 3 Հաւատքրն

կ'ըմբռնենք թէ տիեզերքը կազմուեցաւ Աստուծոյ խօսքով, այնպէս որ տեսանելի բաները գոյացան աներեւոյթ բաներէն: (այօն ց165) 4 Յաւատքնվ ԱրԵլ աւելի լաւ զոհ մատուցանեց Աստուծոյ՝ բան ԿայԷն, որով վկայուեցաւ թէ արդար էր, բանի որ Աստուած վկայեց իր ընծաներուն մասին. Եւ անով՝ թէպէտ մեռաւ՝ տակաւին կը խօսի: 5 Յաւատքնվ Ենովք փոխադրուեցաւ Երկրէն՝ որպէսզի մահ չտեսնէ, ու ոչ մԵկ տեղ կը գտնուեր, որովհետեւ Աստուած փոխադրեց զայն, բանի որ անոր փոխադրուելն առաջ վկայուեցաւ թէ հաճելի էր Աստուծոյ: 6 Սակայն առանց հաւատքի անկարելի է հաճելի ըլլալ Աստուծոյ. որովհետեւ ան՝ որ կը մօտենայ Աստուծոյ, պԵտք է հաւատայ թէ Աստուած կայ, Եւ կը վարձատրէ անոնք՝ որ կը փնտուն զինք: 7 Յաւատքնվ Նոյ, պատգամ ստանալով Աստուծմ՝ տակաւին անտեսանելի բաներու մասին, Երկիւղածութեամբ կերտեց տապան մը՝ իր ընտանիքին փրկութեան համար, որով դատապարտեց աշխարհը Եւ ժառանգորդ եղաւ այն արդարութեան՝ որ կ'ըլլայ հաւատքով: 8 Յաւատքնվ Արքահամ հնազանդեցաւ, Երբ կանչուեցաւ մեկնելու տեղ մը՝ որ պիտի ստանար իր ժառանգութիւն, ու մեկնեցաւ՝ առանց գիտնալու թէ ուր կ'երթար: 9 Յաւատքնվ պանդիտացաւ խոստացուած Երկրին մԵջ՝ որպէս թէ օտարութեան մԵջ, վրաններու մԵջ բնակելով Խսահակի Եւ Յակորի հետ, որոնք ժառանգակիցներն Եին նոյն խոստումին. 10 որովհետեւ ինք կը սպասէր իիմեր ունեցող քաղաքի մը, որուն ճարտարապետն ու կառուցանողը Աստուած է: 11 Յաւատքնվ Սառա ինք ալ կարողութիւն ստացաւ սերնդագործելու, ու հասունութեան մԵջ զաւակ ծնաւ, բանի որ հաւատարիմ համարեց ան՝ որ խոստացած էր: 12 Ուստի այդ մԵկն - որ մեռածի պէս էր - ծնան այնքան բազմաթիւ՝ որքան Երկինքի աստղերը, Եւ անհամար՝ ինչպէս ծովեզերքի աւազը: 13 Ասոնք բոլորն ալ մեռան հաւատքով՝ առանց ստացած ըլլայու խոստումները, բայց հեռուէն տեսան զանոնք Եւ բարեւեցին, ընդունելով թէ իրենք օտարականներ ու գաղթականներ Են Երկրի վրայ. 14 որովհետեւ

անոնք որ կը խօսին այսպիսի բաներ, կը յայտնեն թէ կը փնտուն բնագաւառ մը: 15 Արդարեւ, Եթէ յիշԵն այն հայրենիքը՝ ուրկէ դուրս Ելած Էին, պատեհութիւն կ'ունենային հոն վերադառնալու: 16 Իսկ իիմա կը բաղձան լաւագոյն հայրենիքի մը, այսինքն՝ Երկնայինին. ուստի Աստուած ամօր չի սեպէր անոնց Աստուածը կոչուիլի, որովհետեւ ինք քաղաք մը պատրաստեց անոնց: 17 Յաւատքնվ Արքահամ, Երբ կը փորձուեր, Խսահակը զոհ մատուցանեց: Ինք՝ որ ընդունած էր խոստումները՝ մատուցանեց իր մԵկ հատիկ որդին, - 18 որուն համար ըսուած էր. «Խսահակի անունով պիտի կոչուի քու զարմո՞», - 19 որովհետեւ կը մտածէր թէ Աստուած կարող է յարուցանել զայն, նոյնիսկ մեռելներէն. ուրկէ ալ ստացաւ զայն՝ որպէս նախատիպար: 20 Յաւատքնվ Խսահակ, մարգարեանալով զայիք բաններուն մասին, օրինեց Յակորն ու Եսաւը: 21 Յաւատքնվ Յակոր, Երբ մահամերձ էր, օրինեց Յովսէփի որդիներէն իւրաքանչիւրը, ու Երկրպագէց՝ յեներվ իր զաւազանին ծայրին վրայ: 22 Յաւատքնվ Յովսէփ, Երբ կը վախճանէր, յիշեց Խարայէլի որդիներուն մեկնումը Եզիփսոսէն, ու պատուեր տուալ իր ուկորներուն համար: 23 Յաւատքնվ Մովսէս, Երբ ծնաւ, Երեք ամիս պահուեցաւ իր ծնողներուն կողմէ, որովհետեւ տեսան գեղեցիկ մանուկը, ու չվախցան թագաւորին իրամանն: 24 Յաւատքնվ Մովսէս, Երբ մեծցաւ, մերժեց Փարաւոնի աղջիկին որդի կոչուիլ, 25 նախմնտրելով չարչարուիլ Աստուծոյ ժողովուրդին հետ՝ բան վայելել մԵղքին ժամանակաւոր զուարճութիւնը: 26 Աւելի մեծ հարստութիւն համարեց Քրիստոսի նախատինքը՝ բան Եզիփսոսի զանձերը, որովհետեւ կը դիտէր վարձատրութիւնը: 27 Յաւատքնվ ձգեց Եզիփսոսը՝ առանց վախնալու թագաւորին զայրոյթէն, որովհետեւ հաստատ մնաց որպէս թէ տեսնելով Անտեսանելին: 28 Յաւատքնվ կատարեց զատիկը Եւ արիւնին հեղումը, որպէսզի անդրանիկները բնաշնօղը չդպչի իրենց: 29 Յաւատքնվ Կարմիր ծովէն անցան՝ որպէս թէ ցամաքէ, ինչ որ Եզիփտացիները փորձեցին՝ սակայն ընկղմեցան: 30 Յաւատքնվ Երիքովի

պարիսպները ինկան, երբ հսրայելացիները եօթը օր դարձան անոնց շուրջը: **31** Հաւատքնվ Ռախար պոռնիկը չկորսուեցաւ անհնազանդներուն հետ, խաղաղութեամբ ընդունած ըլլալով լրտեսները: **32** Եւ այ ինչ ըսեմ. որովհետեւ ժամանակը պիտի պակսի՝ պատմելու Գեղենի, Բարակի, Սամփոնի, Յեփայեի, Դաւիթի, Սամուելի եւ ուրիշ մարգարեներու մասին, **33** որոնք հաւատքնվ պայքարեցան թագաւորութիւններու դեմ, արդարութիւն գործեցին, խոստումներու հասան, առիծներու երախներ գոցեցին, **34** կրակի զօրութիւն մարեցին, սուրբի բերանէ խուսափեցան, տկարութենէ զօրացան, պատերազմի մէջ ուժեղացան, օտարներու բանակներ ընկճեցին: **35** Կիներ ընդունեցին իրենց մեռելմերը՝ յարութիւն առած. իսկ ուրիշներ գանակոծուեցան՝ չընդունելով ազատագրութիւնը, որպէսզի հասնին լաւագոյն յարութեան մը: **36** Ուրիշներ ալ փորձառութիւնը ունեցան ծաղրանքի եւ խարազանի, նաև կապերու ու բանտերու. **37** Քարկոծուեցան, սղոցուեցան, տանջուեցան, սուրով սպաննուեցան, ոչխարի մորթերով եւ այծի մորթերով շրջեցան, զրկուելով, տառապելով, չարչարուելով, **38** (որոնց արժանի չէր աշխարհը, ) մոլորելով անապատներու, լեռներու, քարայրներու եւ երկրի խոռոչներուն մէջ: **39** Ասոնք բոլորն ալ ընդունեցին բարի վկայութիւն մը իրենց հաւատքին համար, սակայն խոստումը չստացան, **40** բանի որ Աստուած մեզի համար նախատեսած եր աւելի լաւ բան մը, որպէսզի անոնք չիասնին խոստումին իրագործումին՝ առանց մեզի:

**12** Ուստի մէնք ալ քանի որ շրջապատուած ենք այսչափ շատ վկաներու բազմութեամբ, թօթափենք ամեն ծանրաբեռնում, եւ մեղքը՝ որ դիւրաւ կը պաշարէ մեզ, ու համբերութեամբ վազենք մեզի առաջարկուած մրցարշալը՝ շնայելով Յիսուսի, մեր հաւատքի ուահվիրային եւ իրագործողին. իրեն առաջարկուած ուրախութեան համար՝ ան տոկաց խաչին, արհամարհեց ամօթը, ու բազմեցաւ Աստուծոյ գահին աջ կողմը: **3** Արդարեւ մտածեցք անոր մասին, որ

տոկաց մեղաւորներուն իրեն դէմ այսպէս հականառելուն, որպէսզի ձեր անձերը շթունան ու չպարտասին: **4** Տակաւին արիւն թափելու չափ չիմադրեցիք՝ պայքարելով մեղքին դէմ, **5** եւ մոռցաք այն յորդորը որ կը խօսի ձեզի հետ՝ որպէս թէ որդիներու հետ. «Որդեակա, մի անտեսեր Տէրոց պատիժը, ու մի պարտասիր՝ երբ կշտամբուիս իրմէ: **6** Որովհետեւ Տէրը կը պատժէ իր սիրածը, եւ կը խարազանէ ամեն որդի՝ որ կ'ընդունին»: **7** Եթէ տոկաք պատիժի, Աստուած կը վերաբերի ձեզի հետ՝ իրը որդիներ. բանի որ մվ է այն որդին՝ որուն հայրը չի պատժեր զինք: **8** Իսկ եթէ ըլլաք առանց պատիժի՝ որուն բոլորը բաժնեկից են, ուրեմն ապօրինի զաւակ էք, եւ ոչ թէ հարազատ որդի: **9** Յետոյ՝ երբ մեր մարմնաւոր հայրերը կը պատժեին մեզ, կը պատկառէինք անոնցմէ. շատ աւելի պիտի չիպատակինք հոգիներուն Յօր՝ որ ապրինք: **10** Արդարեւ անոնք քիչ օրեր կը պատժեին մեզ՝ իրենց դաստումին համածայն. բայց Աստուած՝ մեր օգուտին համար, որպէսզի բաժին ստանանք իր սրբութենէն: **11** Ո՛չ մէկ պատիժ նոյն պահուն կը թուի ուրախարար, հապա՝ տրտմարար. բայց յետոյ կու տայ արդարութեան խաղաղարար պտուլը՝ անով կրթուածներուն: **12** Ուստի հաստատեցք թուցած ձեռքերն ու կթոստ ծունկերը, **13** եւ պատրաստեցք ուղիղ արահետներ՝ ձեր ոտքերուն համար, որպէսզի ով որ կաղ Ե՝ չխոտորի, այլ փոխարէնք թժկուիք: **14** Յետամնւտ եղէր խաղաղութեան՝ բոլորին հետ, եւ սրբութեան՝ առանց որուն ոչ մէկը պիտի տեսնէ Տէրը: **15** Ուշադիր եղէր՝ որ ոչ մէկը գրկուի Աստուծոյ շնորհքեն. դառնութեան արմատ մը բուսնելով՝ թող չվրդովէ ձեզ, եւ շատեր չպղծուին անով: **16** Ո՛չ մէկը թող ըլլա պոռնկող, կամ սրբապիջ՝ Եսաւի պէս, որ մէկ կերակուրի համար ծախեց իր անդրանկութեան իրաւունքը: **17** Քանի որ գիտէք թէ յետոյ՝ երբ ուզեց ժառանգել օրինութիւնը՝ մերժուեցաւ, թէպէտ վնսորեց զայն արցունքով, որովհետեւ իր պապախարութիւնը անօգուտ եղաւ: **18** Արդարեւ դուք մօտեցած չէք շօշափելի լեռան՝ որ կը վառէր կրակով, ոչ ալ մթութեան,

խաւարին ու մրրիկին, **19** եւ փողին շառաչին ու խօսքերուն ձայնին. զայն յսողները իննդեցին որ այդ խօսքը այլեւս չըսուի իրենց: **20** (Արդարեւ չէին կրնար տոկալ այդ պատուերին. «Եթե նոյնիսկ անասուն մը դպչի լերան՝ պիտի քարկոծուի»: **21** Այնպէս ահարկու էր երեւոյթը՝ որ Մովսէս ըսաւ. «Սաստիկ կը զարհուրիմ ու կը դողամ»:) **22** Բայց դուք մօտեցած էք Սիոն լերան, ապրող Աստուծոյ քաղաքին՝ Երկնային Երուսաղէմին, բիւրաւոր իրեշտակներու համաժողովին, **23** երկինքը արծանագրուած անդրանիկներու համախմբումին, Աստուծոյ՝ որ բոլորին Դատաւորն է, արդարներուն հոգիներուն՝ որոնք կատարելութեան հասած” են, **24** Յիսուսի՝ որ նոր ուխտի միջնորդն է, եւ սրսկումի արիւնին՝ որ կը խօսի Աքէի արիւնեն աւելի լաւ: **25** Չգուշացէք որ չմերժէք ան՝ որ կը խօսի ձեզի. որովհետեւ եթե պատիժէ շխուսափեցան անոնք՝ որ մերժեցին Երկրի վրայ Աստուծոյ պատգամները տուրող, որչափ աւելի մենք՝ եթե երես դարձնենք Երկինքն խօսողն: **26** Այն ատեն անոր ձայնը շարժեց Երկիրը, իսկ իիմա խոստացած Է՝ ըսելով. «Անգամ մըն ալ պիտի շարժեմ. ոչ միայն Երկիրը, այլ նաև Երկինքը»: **27** Այս «անգամ մըն ալ» խօսքը կը բացայատէ շարժուած բաներուն փոփոխութիւնը՝ իբր շինուած բաներ, որպէսզի անշարժ բաները մնան հաստատուն: **28** Ուստի՝ ընդունած ըլլալով անշարժ թագաւորութիւն մը՝ շնորհական ըլլանք, եւ պաշտենք Աստուած իրեն հաճելի կերպով, ակնածանքով ու բարեպաշտութեամբ. **29** Որովհետեւ մեր Աստուածը սպառող կրակ է:

## **13** Յարատեւեցէք Եղբայրսիրութեան մէջ:

Մի մոռնաք հիւրասիրութիւնը, որովհետեւ ոմանք անով իրեշտակներ իիւրընկալեցին թաքուն կերպով: **3** Յիշեցէք բանտարկեալները՝ որպէս թէ դուք ալ կապուած եք անոնց հետ, եւ չաշչարուղները՝ որպէս թէ դուք ալ մարմինի մէջ եք: **4** Ամուսնութիւնը թող պատուական համարուի բոլորէն, ու անկողինը՝ անարատ պահուի, քանի որ Աստուած պիտի դատէ պոռնկողներն ու շնացողները: **5** Զեր վարուելակերպը թող ըլլայ առանց արծաթսիրութեան. բաւարարուեցէք ձեր ունեցածով, որովհետեւ ինք ըսաւ.

«Բնան պիտի չթողում քեզ, ոչ ալ պիտի լրեմ քեզ»: **6** Յետեւարար վստահութեամբ ըսենք. «Տէրը իմ օգնականս է, ուստի պիտի չվախնամ. մարդը ինչ պիտի ընէ ինծի»: **7** Յիշեցէք ձեզ կառավարողները՝ որ Աստուծոյ խօսքը բարողեցին ձեզի, եւ հետեւեցէք անոնց հաւատքին՝ զննելով անոնց վարքին աւարտը: **8** Յիսուս Քրիստոս նոյնն Է՝ Երեկ, այսօր ու յախտեամ: (առ ց165) **9** Մի տարուիք բազմազան եւ օտարուի ուսուցումներէ, քանի որ լաւ է որ սիրու հաստատուի շնորհքինք, եւ ոչ թէ կերակուրներով, որոնք օգտակար չեղան անոնց համաձայն ընթացողներուն: **10** Մենք ունինք զոհասեղան մը, որմէ ուտելու իրաւունք չունին անոնք՝ որ կը ծառայեն խորանին. **11** Քանի որ բանակավայրէն դուրս կ'այրուին մարմինները այն կենդանիներուն, որոնց արիւնը կը տարուի սրբարանը՝ քահանայապետին միջոցով, մեղքի քաւութեան համար: **12** Ուստի Յիսուս ալ չարչարուեցաւ դրսէն դուրս, որպէսզի իր արիւնով սրբացնէ ժողովուրդը: **13** Ուրեմն երթանք անոր՝ բանակավայրէն դուրս, կրելով իր նախատինքը. **14** Որովհետեւ մնենք հոս չունինք մնայուն քաղաք, հապա կը փնտուենք գալիք քաղաքը: **15** Ուստի՝ անոր միջոցով ամեն ատեն զովաբանութեան զոհ մատուցանենք Աստուծոյ, այսինքն՝ իր անունը դաւանող շրթունքներուն պտուղը: **16** Բայց մի մոռնաք բարեգործութիւնն ու կարօտեալներուն հաղորդակցութիւնը, քանի որ այդպիսի զոհեր հաճելի են Աստուծոյ: **17** Անսացէք ձեզ կառավարողներուն եւ ենթարկուեցէք անոնց, որովհետեւ անոնք կը հսկեն ձեր անձերուն վրայ՝ որոնց համար հաշի պիտի տան. որպէսզի ուրախութեամբ ընեն այդ գործը, եւ ոչ թէ հառաջելով, քանի որ ատիկա օգտակար չէ ձեզի: **18** Աղօթեցէք մեզի համար, որովհետեւ համոզուած ենք թէ ունինք բարի խղճնտանք ու կ'ուզենք ամեն բանի մէջ վարուիլ պարկեշտութեամբ: **19** Բայց առաւելապէս կ'աղաչէմ որ ընէք ատիկա, որպէսզի աւելի շուտ վերադարձուիմ ձեզի: **20** Խաղաղութեան Աստուածը, որ մեռենիրէն վեր համեց մեր Տէրը՝ Յիսուսը - ոչսարներուն մեծ Յովիւը՝ յախտենական ուխտին արիւնով

- , (aiōnios g166) 21 ամէն բարի գործի մէջ հաստատէ ձեզ՝ իր կամքը գործադրելու, ձեր մէջ իրագործելով իր առջեւ հաճելի եղածը՝ Ցիսուս Քրիստոսի միջոցով, որուն փայռք դարէ դար՝: Ամէն: (aiōn g165) 22 Կ'աղաչնմ ձեզի, Եղայրնէր, որ հանդուրժէք այս յորդորական խօսքիս, որովհետեւ համաօտարար գրեցի ձեզի: 23 Գիտցէք թէ մեր Եղայրը՝ Տիմոթէոս արձակուած է. եթէ շուտով զայ՝ անոր հետ պիտի տեսնեմ ձեզ: 24 Բարեւեցէք բոլոր ձեզ կառավարողներն ու բոլոր սուրբերը. կը բարեւեն ձեզ անոնք՝ որ Իտալիային են: 25 Ծնորհիքը ձեր բոլորին հետ: Ամէն:

# ՅԱԿՈԲՈՒ

**1** Յակոբոս, Աստուծոյ ու Տեր Յիսուս Քրիստոսի ծառայ, տամներկու տոհմերուն՝ որ ցրուած են ամեն կողմ. ողջըն: **2** Եղբայրներս, բոլորովին ուրախութիւնն համարեցեք՝ երբ զանազան փորձութիւններու մէջ իյնաք, **3** գիտնալով թէ ձեր հաւատքին փորձը համբերութիւն կ'իրագործէ: **4** Բայց համբերութիւնը թող ունենայ իր կատարեալ գործը, որպէսզի կատարեալ եւ ամբողջ ըլլաք, եւ ոչինչ պակսի ձեզի: **5** Իսկ եթէ իմաստութիւն կը պակսի ձեզմ մէկուն, թող ինդրէ Աստուծմ՝ որ բոլորին կու տայ առատապէս՝ առանց կշտամբելու, եւ պիտի տրուի անոր: **6** Բայց հաւատքն թող ինդրէ, առանց տատամսելու. որովհետեւ ան որ կը տատամսի՝ նման է ծովուն հողմակոծեալ ու տատանեալ ալիքներուն: **7** Այդ մարոք թող չկարծէ թէ որեւէ բան պիտի ստանայ Տերոջմն. **8** Երկմիտ մարդը անհաստատ է իր բոլոր ճամբաներուն մէջ: **9** Նուասս եղբայրը թող պարծենայ իր բարձրացումով, **10** իսկ հարուստը՝ իր նուաստացումով, որովհետեւ ինք պիտի անցնի խոտի ծաղիկին պես. **11** Բանի որ արեւը կը ծագի այրող տաքութեամբ ու կը չորցնէ խոտը, անոր ծաղիկը կը թափի, եւ անոր տեսքին վայելչութիւնն ալ կը կորսուի: Վյոպէս ալ հարուստը պիտի թառամի իր ճամբաներուն մէջ: **12** Երանի այն մարդուն՝ որ կը տոկայ փորձութեան. որովհետեւ երբ փորձարկուի եւ ընսիր գտնուի՝ պիտի ստանայ կեանքի պսակը, որ Տերը խոստացաւ զինք սիրողներուն: **13** Ոչ մէկը թող ըստ՝ երբ կը փորձուի. «Աստուծմ կը փորձուիմ». որովհետեւ Աստուծած չարեն չի փորձուիր, ոչ ալ ինք կը փորձէ ուեւէ մէկը: **14** Սակայն իւրաքանչիւրը կը փորձուի՝ հրապուրուած ու խարուած իր ցանկութենեն. **15** Յետոյ՝ ցանկութիւնը յիանալով մեղք կը ծնանի, իսկ երբ մեղքը կատարուի՝ մահ կը ծնանի: **16** Մի մոլորիք, սիրելի Եղբայրներս. **17** ամեն բարի նուեր եւ ամեն կատարեալ պարզեւ՝ վերեն է, ու կ'իջնէ լոյսի Յօրմն, որուն մէջ բնաւ փոփոխութիւն չկայ, ոչ ալ դառնալու շուք: **18** Ան իր փափաքով ծնաւ մեզ՝ ճշմարտութեան

խօսքով, որպէսզի մենք երախայրիք մը ըլլանք իր արարածներուն: **19** Յետեւարար, սիրելի Եղբայրներս, ամէն մարդ թող արագ ըլլայ՝ լսելու մէջ, դանդաղ՝ խօսելու մէջ, դանդաղ՝ բարկանալու մէջ. **20** որովհետեւ մարդուն բարկութիւնը չ'իրագործեր Աստուծոյ արդարութիւնը: **21** Ուստի, թօթափելով ամէն աղտեղութիւն ու չարամտութեան աւելցուք, հեզութեամբ ընդունեցէք ձեր մէջ տնկուած խօսքը, որ կարող է փրկել ձեր անձերը: **22** Սակայն խօսքը գործադրողներ եղէք, եւ ոչ թէ միայն լսողներ՝ դուք ձեզ խարելով: **23** Արդարեւ, եթէ մէկը միայն լսէ խօսքը ու չգործադրէ, կը նմանի մարդու մը՝ որ հայելիի մէջ կը դիտէ իր բնական երեսը, **24** որովհետեւ կը դիտէ ինքզինք ու կ'երթայ, եւ խկոյն կը մոռնայ թէ ինչպէս եր: **25** Բայց ան որ ակնկառոյց կը նայի ազատութեան կատարեալ Օրենքին ու կը կենայ անոր մէջ, - ոչ թէ մոռացկոտ լսող մը ըլլալով, հապա՝ գործը կատարող մը, - երանեի պիտի ըլլայ իր ըրածին մէջ: **26** Եթէ մէկը կը կարծէ կրօնասէր ըլլալ ու չի սամձեր իր լեզուն, այլ կը խարէ իր սիրտը, անոր կրօնասիրութիւնը փուճ է: **27** Աստուծոյ եւ Յօրը առցեւ՝ մաքուր ու անարատ կրօնասիրութիւնը սա է. այցելի որբերուն եւ այրիներուն՝ իրենց տառապանքին մէջ, ու ինքզինք անբիծ պահել աշխարհին:

**2** Եղբայրներս, առանց աշառութեան թող ըլլայ մեր Տերոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի՝ փառքի Տերոջ հաւատքը: **2** Արդարեւ եթէ ձեր ժողովարանին մէջ մտնէ մարդ մը՝ ոսկիէ մատանիով ու փայլուն տարագով, եւ մտնէ նաեւ աղքատ մը՝ աղտոտ տարագով, չու նայիք անոր՝ որ փայլուն տարագ կը կրէ, եւ ըսէք. «Յո՞ն նստէ՝ պատիւով», իսկ աղքատին ըսէք. «Յո՞ն ոտքի կայնէ, կամ հո՞ն նստէ՝ պատուանդանիս քով», **4** միթէ ձեր մէջ խտրութիւն դրած չ'ը ըլլար, ու չար մտածումներու դատաւոր եղած: **5** Լսեցէք, սիրելի Եղբայրներս. միթէ Աստուծած չընտրեն այս աշխարհի աղքատները՝ որոնք հարուստ են հաւատքով, ու ժառանգորդ աղքատութեան՝ որ խոստացաւ զինք սիրողներուն: **6** Բայց դուք անպատուեցիք աղքատները: Յարուստները չ'են՝ որ կը հարստահարեն ձեզ

ու դատարանները կը քաշեն: 7 Անոնք չեն որ կը հայիոյն այն բարի անունը՝ որով կոչուած էք: 8 Ուրեմն՝ եթէ դուք կը գործադրէք արքայական Օրէնքը՝ Գիրքին ըսածին համաձայն. «Միրէ ընկերո քու անձիդ՝ պէս», լաւ կ'ընէք: 9 Բայց եթէ աշառութիւն կ'ընէք՝ մեղք կը գործէք, եւ կը կշտամբուիք Օրէնքն՝ օրինազանցներու պէս. 10 բանի որ նվ որ պահէ ամբողջ Օրէնքը սակայն սայթարի մէկ բանի մէջ, պարտապան կ'ըլլայ բոլորին: 11 Վրդարեւ ան որ ըսաւ. «Ծնութիւն մի ըներ», ըսաւ նաեւ. «Մի սպաններ»: Ուստի եթէ շնութիւն չընես բայց սպաննեա, օրինազանց կ'ըլլաս: 12 Այնպէս խօսեցէք եւ այնպէս գործեցէք՝ որպէս թէ պիտի դատուիք ազատութեան Օրէնքով: 13 Որովհետեւ դատաստանը անողորմ պիտի ըլլայ անոր՝ որ չէ ողորմած. սակայն ողորմութիւնը կը պարծենայ դատաստանին դիմաց: 14 Ինչ օգուտ ունի, եղբայրներս, եթէ մէկը ըսէ թէ հաւատք ունի սակայն գործեր չունենայ. միթէ հաւատքը կրնայ փրկել գինք: 15 Եթէ եղբայր մը կամ քոյր մը մերկ ըլլայ եւ օրուան կերակութիւն կարօտ, 16 ու ձեզմէ մէկը ըսէ անոնց. «Գացէք խաղաղութեամբ, տաքցէք եւ կշտացէք», բայց մարմինին հարկաւոր բանները չտայ անոնց, ինչ օգուտ ունի: 17 Այդպէս ալ հաւատքը՝ եթէ գործեր չունենայ իրեն հետ՝ մեռած է ինքնիր մէջ: 18 Նոյնիսկ մէկը կրնայ ըսել. «Դուն հաւատք ունիս, ես ալ գործեր ունիմ. ցյց տուր ինծի քու հաւատք՝ առանց գործերու, իսկ ես ցոյց պիտի տամ քեզի իմ հաւատքը՝ գործերնկը»: 19 Դուն կը հաւատաք թէ Աստուած մէկ է. լաւ կ'ընէս: Դեւերն ալ կը հաւատան ու կը սարսուան: 20 Բայց կ'ուղես գիտնայ, նվ սնուի մարդ, թէ հաւատքը մեռած է առանց գործերու: 21 Աբրահամ՝ մեր հայրը՝ գործերով չարդարացան, երբ իր որդին՝ Իսահակը մատուցանեց զոհասեղանին վրայ: 22 Կը տեսնես թէ հաւատքը գործակից եղաւ անոր գործերուն, ու գործերնկ հաւատքը կատարեալ եղաւ, 23 եւ իրագործուեցաւ Գիրքին խօսքը՝ որ կ'ըսէ. «Աբրահամ հաւատաց Աստուծոյ, ու ատիկա արդարութիւն սեպուեցաւ անոր, եւ ինք Աստուծոյ բարեկամ կոչուեցաւ»: 24 Կը նկատմէք թէ մարդ կ'արդարանայ գործերով, ու ոչ թէ՝ միայն հաւատքով: 25 Նմանապէս

Ռախար պոռնիկն ալ չարդարացան գործերով, եթէ ընդունեց պատգամաւորները եւ ուրիշ ճամբարով ուղարկեց զանոնք: 26 Վրդարեւ ինչպէս մարմինը մեռած է առանց հոգիի, այդպէս ալ հաւատքը մեռած է առանց գործերու:

**3 Եղբայրներս, ձեր մէջ շատ վարդապետներ թող չըլլան, գիտնալով թէ աւելի խստութեամբ պիտի դատուինք»: 2 Որովհետեւ բոլորս ալ կը սայթաքինք շատ բաններու մէջ. եթէ մէկը չի սայթաքիր խօսքով՝ կատարեալ մարդ է, կարող՝ սանձելու նաեւ ամբողջ մարմինը: 3 Ահա ձիերուն բերանը սանձ կը դնենք՝ որպէսզի հնազանդին մեզի, եւ կը կառավարենք անոնց ամբողջ մարմինը: 4 Ահա նաւերն ալ, որ այդշափ մեծ են ու կը քշուին սաստիկ հովերէն, կը կառավարուին ամենափոքր դէկով մը՝ ինչպէս նաւուղիղը փափաքի: 5 Այդպէս ալ լեզուն պատիկ անդամ մըն է, բայց կը պարծենայ մեծ բաններով: Ահա որչափ նիւթ կը վառուի թիչ մը կրակով: 6 Լեզոն ալ կրակ մըն է, անիրաւութեան աշխարհ մը: Լեզուն այնպէս դրուած է մեր անդամներուն մէջ, որ կ'ապականէ ամբողջ մարմինը ու կը բռնկեցնէ բնութեան շրջանը, իսկ ինք կը բռնկի գեհեննէն: (Geenna 9:1067) 7 Գազաններու, թռչուններու, սողուններու եւ ծովային արարածներու ամեն բնուգին՝ կը նուաճուի ու նուաճուած է մարդկային բնութեննէն: 8 Բայց ոչ մէկը կրնայ նուաճել լեզուն. ան անզուսպ չար է, յի մահաբեր թոյնով: 9 Անով կ'օրինաբաններ Աստուած ու Յայրը, եւ անմի կ'անիծներ մարդիկ՝ որ ստեղծուած են Աստուծոյ նմանութեամբ: 10 Միեւնոյն բերաննեն կ'նլլեն օրինաբանութիւն եւ անեծք: Եղբայրներս, պէտք չէ որ այս այսպէս ըլլայ: 11 Միթէ աղբիւր մը միեւնոյն ավելն կը բիւեցնէ անոյշ ու դարն ջուր: 12 Եղբայրներս, թօենին կրնայ ձիթապտուդ տայ, կամ որթատունկը՝ թուգ: Նմանապէս ոչ մէկ աղրիւր կրնայ տայ թէ աղի, թէ անոյշ ջուր: 13 Ով որ իմաստուն ու խելացի է ձեր մէջ, բարի վարքնկ թող ցոյց տայ իր գործերը՝ իմաստութեան հեզութեամբ: 14 Բայց եթէ դառն նախանձ եւ հակառակութիւն ունենաք ձեր սիրտերուն մէջ, ճշմարտութեան դէմ մի**

պարծենաք ու մի ստեք: 15 Այս իմաստութիւնը չ'իցներ վերեն, հապա՝ երկրային, շնչաւոր եւ դիւական է: 16 Որովհետեւ ուր կայ նախանձ ու հակառակութիւն, ինն կայ խառնակութիւն եւ ամեն տեսակ չար բան: 17 Բայց վերեն եղող իմաստութիւնը՝ նախ անկեղծ է, յետոյ՝ խաղաղարար, ազնիւ, հլու, լի ողորմութեամբ ու բարի պտուղներով, անկողմնակալ եւ անկեղծ: 18 Արդարութեան պտուղը խաղաղութեամբ կը սերմանուի անոնց միջոցով՝ որ խաղաղութիւն կ'ընեն:

**4** Ուրկը կը ծագին պատերազմներն ու կրիւները ձեր մէջ: Միթէ չեն ծագիր ձեր կիրքերեն, որոնք կը մարտնչին ձեր անդամներուն մէջ: 2 Կը ցանկաք, բայց չունիք. կը սպաննէք ու կը նախանձիք, սակայն չեք կրնար հասնի ձեր ուղածին: Կը կոռուիք եւ կը պատերազմիք, բայց չունիք՝ որովհետեւ չեք խնդրեր: 3 Կը խնդրէք՝ սակայն չեք ստանար, որովհետեւ կը խնդրէք չարամտօրեն՝ որպեսզի վատնէք ձեր կիրքերուն համար: 4 Ծնացողներ, չեք գիտեր թէ այս աշխարհի բարեկամութիւնը՝ Աստուծոյ դէմ թշնամութիւն է. ուրեմն ով որ կը փափաքի բարեկամ ըլլալ աշխարհի, ինքինք թշնամի կ'ընէ Աստուծոյ: 5 Կամ կը կարծէք թէ Գիրքը ընդունայն կ'ըսէ. «Նախանձի կը տենչայ մեր մէջ բնակող հոգին»: 6 Սակայն աւելի մեծ շնորհիք մը կու տայ, ուստի կ'ըսէ. «Աստուած կ'ընդդիմանայ ամբարտաւաններուն, բայց շնորհիք կու տայ խոնարիներուն»: 7 Ուրեմն հպատակցէք Աստուծոյ: Դիմադրեցէք Զարախոսին, եւ ան պիտի փախչի ձեզմէ: 8 Մօտեցէք Աստուծոյ, եւ ան պիտի մօտենայ ձեզի: Մաքրեցէք ձեր ձեռքերը, մեղաւորներ, ու սրբացուցէք ձեր սիրտերը, երկմիտոննը: 9 Զգացէք ձեր թշուառութիւնը, սգացէք եւ լացէք. ձեր խնդրուքը թող փոխուի սուզի, ու ձեր ուրախութիւնը՝ տրտութեան: 10 Խոնարիցէք Տերոց առջեւ, եւ ան պիտի բարձրացնէ ձեզ: 11 Մի բամբասէք գիրար, եղբայրներ: Ան որ կը բամբասէ իր եղբայրը կամ կը դատէ իր եղբայրը, կը բամբասէ Օրէնքը եւ կը դատէ Օրէնքը: Խսկ եթէ դատես Օրէնքը, այ Օրէնքը գործադրող չես, հապա՝ դատաւոր: 12 Միայն

միկ Օրէնսդիր (ու Դատաւոր) կայ, որ կարող է փրկել եւ կորսնցնել: Դուն ով ես՝ որ կը դատես ուրիշը: 13 Յիմա զանք ձեզի՝ որ կ'ըսէք. «Այսօր կամ վաղը պիտի երթանք այսինչ քաղաքը, իոն տարի մը պիտի կենանք, առեւտուր պիտի ընենք ու պիտի շահինք»: 14 (Դնիք՝ որ չէք գիտեր թէ ինչ պիտի ըլլայ վաղը: 15 Քանի որ ինչ է ձեր կեանքք. արդարեւ շոգի մըն է, որ թիչ մը ատեն կ'երեւնայ, յետոյ կ'ամերեւութանայ: ) Փոխարէնը ըսելու էիք. «Եթէ Տերը կամենայ, պիտի ապրինք եւ պիտի ընենք այս կամ այն բանը»: 16 Բայց հիմա կը պարծենաք ձեր պոռոտախօսութեամբ. այդպիսի ամեն պարծանք չար է: 17 Ուրեմն ով որ գիտէ բարին ընել՝ բայց չ'ըներ, ատիկա մեղը է իրեն համար:

**5** Յիմա զանք ձեզի՝ հարուստներ. լացէք եւ վայեցէք այն թշուառութիւններուն համար՝ որ պիտի պատահին ձեզի: 2 Զեր հարստութիւնը փոտած է, ու ձեր հանդերձները ցեցի կեր եղած են: 3 Զեր ուսկին եւ արծաթը ժանգոտած են. անոնց ժանգը վկայ պիտի ըլլայ ձեզի դէմ ու կրակի պէս պիտի ուտէ ձեր մարմինը: Գանձ դիգեցիք վերջին օրերուն համար. 4 Սակայն ահա ձեր արտերը քաղող գործաւորներուն վարձքը՝ որմէ գրկեցիք զանոնք՝ կ'աղաղակէ, եւ հնդուորներուն կանչը հասաւ գորեներու Տերոց ականջներուն: 5 Նեշտանքով ու ցովութեամբ ապրեցաք երկրի վրայ, կերակրեցիք ձեր սիրտերը՝ որպէս թէ մորթուելու օրուան համար: 6 Դատապարտեցիք, սպաննեցիք արդարը՝ որ չը ընդդիմանար ձեզի: 7 Ուրեմն համբերատար եղէք, եղբայրներ, մինչեւ Տերոց գալուստը: Ահա մշակը կը սպասէ երկրի պատուական պտուղն՝ համբերատար ըլլալով անոր համար, մինչեւ որ ստանայ առաջին անձեւն ու վերջին անձրեւը: 8 Դնիք ալ համբերատար եղէք եւ ամրացուցէք ձեր սիրտերը, որովհետեւ Տերոց գալուստը կը մօտենայ: 9 Մի հառաչէք իրարու դէմ, եղբայրներ, որպէսզի չդատապարտուիք: Ահա Դատաւորը կայնած է դրան առջեւ: 10 Եղբայրներս, չարչարանքներու եւ համբերատարութեան համար օրինակ առէք մարգարեներէն, որոնք խօսեցան Տերոց անունով: 11 Ահա երանելի կը կոչենք տոկացողները: Դուք լսեցիք Յորի

համբերութեան մասին, եւ տեսաք Տէրոց անոր շնորհած վախճանը, որովհետեւ Տէրը բազմագույք է, եւ արգահատող: 12 Բայց ամէն բանէ առաջ, Եղբայրներս, երդում մի ընէք, ոչ Երկինքի վրայ, ոչ Երկրի վրայ. ոչ ալ ուրիշ որեւէ երդում: Յապա ձեր «այն»ն՝ այն ըլլայ, ու «ոչ»ը՝ ոչ, որպէսզի չիյնաք դատապարտութեան տակ: 13 Ձեզմէ մէկը կը չարչարուի. թող աղօթէ: Մէկը ոգեւորուած է. թող սաղմոս երգէ: 14 Ձեզմէ մէկը հիւանդ է. թող կանչ Եկեղեցիին ԵրԵցները, եւ անոնք թող աղօթեն իր վրայ՝ իւղով օծելով գինք Տէրոց անունով: 15 Յաւատքով Եղած աղօթքը պիտի փրկէ հիւանդը, եւ Տէրը ոտքի պիտի հանէ զայն. ու եթէ մեղք ալ գործած է, պիտի ներուի անոր: 16 Խոստովանեցէք իրարու ձեր յանցանքները, եւ աղօթեցէք իրարու համար, որպէսզի բժկուիք: Արդարին ներգործող աղերսանքը շատ ազդեցիկ է: 17 Եղիա կիրքերու Ենթակայ մարդ մըն Եր՝ մեզի նման: Ան աղօթեց որ անձրեւ չտեղայ, ու Երկրի վրայ անձրեւ չտեղաց Երեք տարի եւ վեց ամիս: 18 Ապա դարձեալ աղօթեց, ու Երկինք անձրեւ տուաւ եւ Երկիր ծաղկեցուց իր պտուղը: 19 Եղբայրներ, եթէ ձեզմէ ունէ մէկը մոլորի ճշմարտութենէն, ու մէկը վերադարձնէ զայն, 20 թող գիտնայ թէ ան՝ որ կը վերադարձնէ մեղաւորը իր մոլորութեան ճամբայէն, կը փրկէ անձ մը մահէն, ու կը ծածկէ մեղքերու բազմութիւն մը:

# ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՍԻ

**1** Պետրոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ, Պոնտոսի, Գաղատիայի, Կապաղովկիայի, Ասիայի ու Բիլթանիայի մէջ ցրուած գաղթականմերուն, շորոնք ընտրուած են Յայր Աստուծոյ կանխագիտութեան համաձայն՝ Յոդիին սրբացումով, Յիսուս Քրիստոսի հնազանդութեան եւ արիւնին սրսկումին համար. շնորհք ու խաղաղութիւն թող շատնան ձեր վրայ: Յ Օրինեալ ըլլայ Աստուած, մեր Տէրոյ Յիսուս Քրիստոսի Յայրը, որ իր առատ ողորմութեան համաձայն վերստին ծնաւ մեզ կենարար յյոսի մը համար՝ Յիսուս Քրիստոսի մեռեներէն յարութեամբ, գ եւ անեղծանելի, անարատ ու անթառամ ժառանգութեան մը համար՝ որ երկինքը վերապահուած է ձեզի: 5 Դուք Աստուծոյ գօրութեամբ ու հաւատքով պահպանուած էք փրկութեան համար, որ պատրաստ է յայտնուելու վերջին ատենը. 6 Ուստի ցնծացէք անով, թէպէտ հիմա՝ քիչ մը ատեն, եթէ պէտք ըլլայ, կը տրտմիք բազմազան փորձութիւններով, 7 որպէսզի ձեր հաւատքին փորձը (որ կորստական ոսկին շատ աւելի պատուական է, թէպէտ ան կը փորձարկուի կրակով, ) գտնուի գովեստով, պատիւով եւ փառքով՝ Յիսուս Քրիստոսի յայտնութեան ատենը: 8 Դուք կը սիրէք զայն՝ չտեսած. կը հաւատաք անոր՝ թէպէտ հիմա չէք տեսներ զայն, եւ կը ցնծաք անպատճելի ու փառաւոր ուրախութեամբ, 9 ստանալով ձեր անձերուն փրկութիւնը՝ որպէս վախճանը ձեր հաւատքին: 10 Վյո փրկութիւնը փնտռեցին եւ զննեցին մարգարէները, որոնք մարգարէացան ձեզի սահմանուած շնորհքին մասին: 11 Կը զննեին թէ ինչ կամ ինչպիսի ատեն կը բացայացէր իրենց մէջ եղած Քրիստոսի Յոդին, երբ կանխաւ կը վկայէր Քրիստոսի չարչարանքներուն եւ անոնց հետեւող փառքին մասին: 12 Անոնց յայտնուեցաւ թէ ոչ թէ իրենց՝ հապա մեզի կը սպասարկէին այն բաները, որոնք հիմա հաղորդուեցան ձեզի անոնց միջոցով՝ որ աւետարանեցին ձեզի երկինքէն դրկուած Սուլը Յոդիով: Վյո բաներնն է որ իրեշտակաները կը ցանկան ակնկառոյց նայիլ: 13 Ուստի գօտեպնեցէք ձեր

միտքին մէջքը, զգաստ եղէք, ու կատարելապէս յուսացէք այն շնորհքին՝ որ պիտի տրուի ձեզի Յիսուս Քրիստոսի յայտնութեան ատենը: 14 Յնազանդ զաւակներու պէս՝ մի համակերպիք ձեր անգիտութեան ատենուան նախկին ցանկութիւններուն: 15 Յապա, ինչպէս ձեզ կանչողը սուլրը է, դուք ալ սուլրը եղէք ձեր ամքող վարքին մէց: 16 Որովհետեւ գրուած է. «Սնւրը եղէք, քանի որ ես սուլր եմ»: 17 Եթէ Յայր կը կոչէք ան՝ որ առանց աշառութեան կը դատէ իւրաքանչիւրին արարքին համեմատ, երկիւղածութեամբ ընթացէք հոս՝ ձեր պանդիստութեան ժամանակ: 18 Որովհետեւ դուք գիտէք թէ ոչ թէ ապականացու արծարով կամ ոսկիով ազատագրուեցաք ձեր հայրերէն աւանդուած փուճ վարքէն, 19 հապա Քրիստոսի պատուական արիւնով՝ որպէս անարատ եւ անբիծ գառի մը արիւնը: 20 Արդարեւ ան նախապէս ճանչցուած եր՝ աշխարհի հիմնադրութենէն առաջ, բայց այս վերջին ժամանակները երեւցաւ ձեզի համար: 21 Անոր միջոցով հաւատացիք Աստուծոյ, որ մեռեներէն յարուցանեց զայն եւ փառաւորեց զայն, որպէսզի ձեր հաւատքըն ու յյոսը ըլլան Աստուծոյ վրայ: 22 Մաքուր սիրտով՝ ջերմեռանդութեամբ սիրեցէք գիրար, քանի որ մաքրագործեցիք ձեր անձերը անկեղծ եղբայրսիրութեան համար՝ ճշմարտութեան հնազանդելով Յոդիին միջոցով, 23 ու վերստին ծնած ըլլալով՝ ոչ թէ ապականացու հունտեն, հապա՝ անապականէն - Աստուծոյ յօսքով՝ որ կ'ապրի ու կը մնայ յալիտեան: (այօն ց165) 24 Արդարեւ «ամէն մարմին խոտի պէս է, ու մարդուն ամքող փառքը՝ խոտի ծաղիկի պէս. խոտը կը չորնայ եւ անոր ծաղիկը կը թափի, 25 բայց Տէրոյ յօսքը կը մնայ յալիտեան»: Եւ այս յօսքն է՝ որ աւետարանուեցաւ ձեզի: (այօն ց165)

**2** Ուրեմն, թօրափելոյ ամէն չարամտութիւն եւ ամէն նենգութիւն, կեղծաւորութիւնները, նախանձներն ու բոլոր բամբասանքները, 2 նորածին երախաներու պէս տենչացէք Աստուծոյ յօսքին անխարդախ կաթին, որպէսզի անիք անով (մինչեւ փրկութիւնը), 3 եթէ համտեսած էք Տէրոյ քաղցր ըլլալը: 4 Մօտեցէք անոր՝ ապրող քարին, որ արդարեւ մարդոցմէ մերժուած է, բայց Աստուծմէ

ընտրուած ու պատուական է: 5 Դուք ալ՝ ապրող քարերու պես՝ կը շինուիք իբր հոգեւոր տաճար մը, սուրբ քահանայութիւն մը, որպէսզի մատուցանէք հոգեւոր զոհեր, Աստուծոյ ընդունելի՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: 6 Որովհետեւ Գիրքին մէջ ալ կայ. «Ահա Սիրոնի մէջ կը դնեմ ծայրագոյն անկիլնաբար մը, ընտիր ու պատուական, եւ ով որ հաւատոյ անոր՝ քնար ամօթահար պիտի չըլլայ»: 7 Ուրեմն ձեզի՝ որ կը հաւատաք՝ պատուական է ան, իսկ անհնազանդներուն համար՝ «այն քարը՝ որ կառուցանողները մերժեցին, անիկա եղաւ անկիլնաբարը, 8 ու սայթաբումի քար եւ գայթակղութեան ժայռ» անոնց՝ որ խօսքին անհնազանդ ըլլալով կը գայթին, որուն համար ալ որոշուած էին: 9 Բայց դուք ընտրուած ցեղ մըն եք, թագաւորական քահանայութիւն մը, սուրբ ազգ մը, սեփական ժողովուրդ մը, որպէսզի հոչակէք առաքինութիւնները անոր՝ որ կանչեց ձեզ խաւարէն իր սրանչելի լրսին: 10 Ժամանակին ժողովուրդ չէիք, բայց հիմա Աստուծոյ ժողովուրդն եք. առանց ողորմութեան էիք, բայց հիմա ողորմութիւն գտաք: 11 Սիրելինք, կ'աղաջն ձեզի, պանդուխտներու եւ գայթականներու պես՝ ետ կեցէք մարմնաւոր ցանկութիւններէն, որոնք կը մարտնչին անձին դէմ: 12 Պարկէշտ վարք ունեցէք հեթանոսներուն մէջ, որպէսզի՝ այն բանին համար որ կը բամբասեն ձեզ իբր չարագործներ, այցելութեան օրը փառաւորեն Աստուած՝ տեսնելով ձեր քարի գործերը: 13 Ուստի հպատակեցէք ամէն մարդկային հաստատութեան՝ Տերոց համար. ըլլայ թագաւորին՝ որպէս քարձրագոյնին, 14 ըլլայ կառավարիչներուն՝ որպէս անոր կողմէն որկուածներու, վրէժ առնելու չարագործներէն եւ գովելու քարեգործները: 15 Որովհետեւ Աստուծոյ կամքն է որ պապանձեցնէք անմիտ մարդոց անգիտութիւնը՝ քարիք գործելով, 16 ըլլալով ազատ բայց գործածելով ձեր ազատութիւնը ոչ թէ որպէս չարամտութեան ծածկոց, հապա՝ իբր Աստուծոյ ծառաներ: 17 Պատուեցէք բոլորը. սիրեցէք եղբայրները. վախցէք Աստուծուն. պատուեցէք թագաւորը: 18 Ծառաներ, հպատակեցէք ձեր տերերուն

ամբողջ երկիւղածութեամբ. ոչ միայն քարիներուն եւ ազնիւներուն, այլ նաեւ կամակրոներուն: 19 Քանի որ եթէ մէկը՝ Աստուծոյ հանդէա քարի խղճնտանքով՝ տոկայ անիրաւորէն չարչարուելու տրտմութեան, ասիկա շնորհի մըն է: 20 Արդարեւ գովեստի արժանի ինչ կայ, եթէ տոկաք՝ մինչ կը կրփահարուիք մեղանչած ըլլալով: Բայց եթէ տոկաք՝ մինչ կը չարչարուիք քարիք գործած ըլլալով, ասիկա շնորհի մըն է Աստուծոյ քով: 21 Քանի որ դուք կանչուեցաք այս բանին համար, որովհետեւ Քրիստոս ալ չարչարուեցալ ձեզի համար եւ օրինակ թողուց ձեզի՝ որպէսզի հետեւիք իր հետքերուն: 22 Ան մեղք չգրծեց, ոչ ալ նենգութիւն գտնուեցալ անոր բերախն մէշ: 23 Երբ կը հեգնուելը, փոխարէնը չէր հեգներ. կը չարչարուելը, բայց չէր սպառնար, հապա կը յանձնէր ինքզինք արդարութեամբ դատողին: 24 Հնք քաւեց մեր մեղքերը խաչափայտին վրայ՝ իր մարմինով, որպէսզի՝ գերծ ըլլալով մեղքէն՝ ապրինք արդարութեան համար: Դուք անոր վերերով թժկուեցաք. 25 Որովհետեւ մոլորեալ ոչխարներու պէս էիք, բայց հիմա վերադարձաք ձեր անձերուն Յովիլին եւ Տեսուչին:

**3 Նմանապէս դուք, կինք, հպատակեցէք**  
ձեր ամուսիններուն, որպէսզի եթէ նոյնիսկ ումանք չանսան խօսքին, շահուկն առանց խօսքի՝ կիններուն վարքով, 2 մինչ կը տեսնեն ձեր մաքրակենցաղ ու երկիւղած վարքը: 3 Ձեր զարդարանքը թող չըլլայ դուրսէն՝ նազերու հիւսքերով, ոսկիններու շարքերով կամ շքեղ հանդերձներ հագներով, 4 հապա ձեր զարդը թող ըլլայ սիրտին ծածուկ մարդը, հեզ եւ հանդարտ հոգիի մը անապականութեամբ, ինչ որ թանկագին է Աստուծոյ առջեւ: 5 Որովհետեւ ժամանակին սուրբ կիններն ալ, որոնք կը յուսային Աստուծոյ, այսպէս կը զարդարէին իրենք զիրենք՝ հպատակելով իրենց ամուսիններուն, 6 ինչպէս Սառա կը հնազանդէր Արքահամի՝ տէր կոչելով զայն: Դուք անոր զաւակներն եք, բանի բարիք կը գործէք ու չէք վախնար որեւէ սարսափէ: 7 Նմանապէս դուք, ամուսիններ, գիտակցելով բնակեցէք անոնց հետ, պատուելով կինները իբր աւելի տկար անօթներ եւ կեանքի

շնորհիքն ժառանգակիցներ, որպեսզի ձեր աղօթքները չընդհատուին: 8 Վերջապես, բոլոր եղեք համախոհ, կարեկից, եղբայրասէր, գթած ու բարեսիրտ: 9 Չարիքի փոխարէն չարիք մի հատուցանեք, կամ հեզնանքի փոխարէն՝ հեզնանք. այլ ընդհակառակը՝ օրինեցէք, գիտնալով թէ ատոր համար կանչուցաք, որպեսզի օրինութիւն ժառանգէք: 10 Որովհետեւ «ան որ կ'ուլցէ կեանքը սիրել ու բարի օրեր տեսնել, թող դադրեցնէ իր լեզուին չարախօսութիւնը, եւ իր շրջունքը խաբեութիւն թող չխօսի: 11 Չարութենէ թող հեռանայ ու բարիք գործէ. խաղաղութիւն թող փնտուել անոր հետամուտ ըլլայ: 12 Որովհետեւ Տերոց աչքերը արդարներուն վրայ են, ու իր ականջները բաց են անոնց աղերսանքին. բայց Տերոց երեար չարագործներուն դէմ է»: 13 Եւ ովք պիտի չարչարէ ձեզ՝ եթէ դուք նմանիք բարիին: 14 Բայց նոյնիսկ եթէ չարչարուիք արդարութեան համար՝ երանելիք էք, եւ մի վախնաք անոնց ահեն, ու մի վրդովիք: 15 Յապա սրբացուցէք Տեր Աստուածը ձեր սիրտերուն մէջ, եւ միշտ պատրանստ եղեք հեզութեամբ ու երկիւղածութեամբ չատագովական ներկայացնելու ամէն մէկուն՝ որ կը խնդրէ ձեզմէ ձեր մէջ եղած յոյսին պատճառը. 16 բարի խոհմտանք ունեցէք, որպեսզի՝ այն բանին համար որ կը բամբասեն ձեզ իբր չարագործներ, ամօթահար ըլլան աննոնք՝ որ կը պախարակեն Քրիստոսով եղած ձեր բարի վարքը: 17 Որովհետեւ աւելի լաւ է չարչարուիք - եթէ այդ է Աստուծոյ կամքը - բարիք ընելով, քան թէ չարիք մնելով: 18 Արդարեւ Քրիստոն ալ մէկ անգամ չարչարուեցաւ՝ մեղքերու համար, Արդարը՝ անարդարներուն համար, որպեսզի մօտեցնէ մեզ Աստուծոյ: Ան մարմինով մեղցուեցաւ, բայց Յոգիով կեանք ստացաւ, 19 եւ անով ալ գնաց ու բարողեց բանտի մէջ եղած հոգիներուն: 20 Անոնք ժամանակին անհնազանդ եղան, երբ Աստուծոյ համբերատարութիւնը կը սպասէր անոնց՝ Նոյի օրերը. մինչ տապանը կը կերտուէր: Անոր մէջ թիշեր, այսինքն ուրեմն անձ, փրկուեցան ջուրէն: 21 Անոր կրկնատիպը եղող մկրտութիւնն ալ հիմա կը փրկէ մեզ, (ոչ թէ մարմինին աղտոք լիելը, հապա Աստուծոյ հանդէա բարի խոհմտանքի մը յանձնառութիւնը, ) Յիսուս Քրիստոսի յարութեամբ: 22 Ան երկինք գացած՝ Աստուծոյ աջ կողմն է, եւ հրեշտակները, իշխանութիւններն ու գօրութիւնները հպատակած են իրեն:

4 Ուրեմն, քանի որ Քրիստոս չարչարուեցաւ մեզի համար՝ մարմինով, դուք ալ զինուեցէք նոյն մտադրութեամբ: Որովհետեւ ան որ չարչարուած է մարմինով՝ դադրած է մեղանչելէ, 2 որպեսզի՝ իր մարմինին մէջ մնացած ժամանակը՝ այլեւս ապրի ոչ թէ մարդոց ցանկութիւններուն համաձայն, հապա՝ Աստուծոյ կամքին համաձայն: 3 Որովհետեւ կը բաւէ մեզի գործադրած ըլլալ հեթանոսներուն կամքը՝ մեր կեանքին անցած ժամանակը, երբ կ'ընթանայինք ցոփութիւններու, ցանկութիւններու, զինեմնութիւններու, զեխութիւններու, արբեցութիւններու եւ անօրեն կրապաշտութիւններու մէջ: 4 Անոնք տարօրինակ կը սեպեն, որ դուք չէք սուրար իրենց հետ դէպի նոյն անառակութեան ծայրայեղութիւնը, ու կը հայիոյեն ձեզի: 5 Անոնք հաշիւ պիտի տան անոր՝ որ պատրաստ է դատել ողջերն ու մեռենքները. 6 Քանի որ սա նպատակով մեռենքներուն ալ աւետարանուեցաւ, որպեսզի դատուին մարմինով՝ մարդոց համեմատ, իսկ ապրին հոգիով՝ Աստուծոյ համաձայն: 7 Սակայն ամէն բանի վախճանը մօտեցած է. ուրեմն խոհեն եղեք, եւ արթոն կեցէք՝ աղօթելու համար: 8 Ամէն բանէ առաջ՝ ջերմեռանդ սէր ունեցէք իրարու հանդէա. որովհետեւ սէրը կը ծածկէ մեղքերու բազմութիւնը: 9 Յիւրասէր եղեք իրարու հանդէա՝ առանց տրտնչելու: 10 Քանի ձեզմէ յիւրաքանչիւրը ստացած է շնորի մը, սպասարկեցէք զայն իրարու՝ Աստուծոյ բազմազան շնորհիքն բարի տնտեսներուն պէս: 11 Եթէ մէկը խօսի, թող խօսի Աստուծոյ պատգամներուն պէս. եթէ մէկը սպասարկէ, թող սպասարկէ Աստուծոյ հայթայթած ոյժին համեմատ. որպեսզի ամէն բանի մէջ Աստուած փառաւորուի Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, որուն կը պատկանին փառքն ու գօրութիւնը դարէ դար: Ամէն: (այօն

ց165) 12 Սիրելիներ, տարօրինակ մի սեպէք այն փորձութեան հրդեիր, որ կ'ուլայ ձեզ փորձելու համար, որպէս թէ օտար բան մը կը պատահի ձեզի: 13 Յապա ուրախացէք՝ բանի որ կը հաղորդակցիք Քրիստոսի չարչարանքներուն, որպէսզի անոր փառքի յայտնութեան ատենն ալ ուրախանաք ցնութեամբ: 14 Եթէ նախատուիք Քրիստոսի անունին համար՝ երանելի էք, որովհետեւ փառքի (ու գորութեան) եւ Աստուծոյ Յոզին հանգած է ձեր վրայ. արդարեւ ան կը հայիովու անոնցմէ, բայց կը փառաւորուի ծեզմէ”: 15 Ձեզմէ ոչ մէկը թող չարչարուի իբր մարդասպան, կամ գող, կամ չարագործ, կամ իբր ուրիշին միջամուիս: 16 Սակայն եթէ չարչարուի իբր քրիստոնեայ՝ թող չամչնայ, հապա թող փառաւորէ Աստուած այս մասին: 17 Որովհետեւ ատենը եկած է՝ որ դատաստանը սկսի Աստուծոյ տունեն: Ու եթէ նախ սկսի մեզմէ, հապա ինչ պիտի ըլլայ վախճանը անոնց՝ որ չեն անսար Աստուծոյ աւետարանին: 18 Եթէ արդարը հազիւ կը փրկուի, ինչ պիտի ըլլան՝ ամբարիշտն ու մեղաւորը: 19 Յետեւաքար, անոնք որ կը չարչարուին Աստուծոյ կամքին համաձայն, բարիք գործելով թող աւանդեն իրենց անձերը անոր՝ իբր հաւատարիմ Արարիշին:

**5** Կը յորդորեմ ձեր մէջ եղող երեցները, ես ալ ըլլալով երեց իրենց պէս, Քրիստոսի չարչարանքներուն վկայ, նաեւ հաղորդակից այն փառքին՝ որ պիտի յայտնուի. 2 Իովուեցէք Աստուծոյ հօտը՝ որ ձեր մէջ է, տեսուչ ըլլալով՝ ոչ թէ հարկադրաբար, հապա՝ կամովին. ոչ թէ ամօթայի շահախնդրութեամբ, հապա՝ յօժարութեամբ. 3 ոչ ալ տիրապետելով թեմին վրայ, հապա՝ տիպար ըլլալով հօտին. 4 ու երբ Յովուապետը երեւնայ, պիտի ստանաք փառքի անթառամ պսակը: 5 Նմանապէս դուք, դեռատիններ, հպատակեցէք տարեցներուն: Բոլորդ իրարու հպատակելով՝ խոնարհութիւնն հագէք. որովհետեւ «Աստուած կ'ընդդիմանայ ամբարտաւաններուն, բայց շնորհք կու տայ խոնարհներուն»: 6 Ուրեմն խոնարհեցէք Աստուծոյ հզօր ձեռքին տակ, որպէսզի ժամանակին բարձրացնէ ձեզ: 7 Ձեր ամեն հոգը ձգեցէք անոր վրայ, որովհետեւ ան կը հոգայ ձեզ: 8 Զգանստ եղէք, արթոնն կեցէք.

որովհետեւ ձեր ոստիսը՝ Զարախօսը՝ կը շրջի մոնչող առիւծի պէս, փնտուելով թէ ով կլլէ: 9 Դիմադրեցէք անոր՝ ամուլր հաւատքով, գիտնալով թէ ձեր եղբայրներն ալ աշխարհի մէջ կը կրեն նոյն չարչարանքները: 10 Եւ ամեն շնորհքի Աստուածը, որ իր յալիտենական փառքին կանչեց մեզ Քրիստոս Յիսուսի միջոցով, ձեզ կատարեալ պիտի ընէ, ամրացնէ, ուժովցնէ եւ անսասան հիմերու վրայ դնէ, երբ չարչարուիք թիչ մը ատեն: (աթոն ց166) 11 Իրեն են փառքը եւ գորութիւնը դարէ դար: Ամեն: (աթոն ց165) 12 Սիրուանոսի միջոցով, որ՝ ինչպէս կը սեպէմ հաւատարիմ եղբայր մըն է, գրեցի ձեզի համառօտաբար, յորդորելով ու վկայելով թէ այս է Աստուծոյ ճշմարիտ շնորհք, որուն մէջ հաստատ կեցած էք: 13 Կը բարեւէ ձեզ Բարեկրնի մէջ եղած եկեղեցին, որ ընտրուած է ձեզի հետ, նաեւ Մարկոս՝ իմ որդիս: 14 Բարեւեցէք զիրար սիրոյ համբոյրով: Խաղաղութեամբ ձեր բոլորին՝ որ Քրիստոս Յիսուսի մէջ էք: Ամեն:

# ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՏՈՒՄԻ

**1** Սիմոն Պետրոս, ծառայ եւ առաքեալ Յիսուս Քրիստոսի, անոնց՝ որոնց վիճակուած է նոյն պատուական հաւատքը մեզի հետ, Աստուծոյ ու մեր Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի արդարութեամբ. 2 շնորհի եւ խաղաղութիւն թող շատնան ձեր վրայ Աստուծոյ եւ մեր Տէրոց՝ Յիսուսի ճանաչումով: 3 Արդարեւ իր աստուածային զօրութիւնը պարզեւեց մեզի ամէն ինչ՝ որ կը Վերաբերի կեանքի ու բարեպաշտութեան, ճանչնելով ան՝ որ կանչեց մեզ փառքի եւ առաքինութեան: 4 Ասոնցմով ամենամեծ ու պատուական խոստումներ պարգեւուած են մեզի, որպէսզի անոնցմով հաղորդակցիք աստուածային բնութեան փախչելով պավականութենեն, որ ցանկութենեն յարաջացած է աշխարհի մէջ: 5 Ասոր համար ալ՝ ամբողջ փութաջանութեամբ աւելցուցք ձեր հաւատքին վրայ առաքինութիւն, առաքինութեան վրայ՝ գիտութիւն, 6 գիտութեան վրայ՝ ժումկալութիւն, ժումկալութեան վրայ՝ համբերութիւն, համբերութեան վրայ՝ բարեպաշտութիւն, 7 բարեպաշտութեան վրայ՝ եղբայրսիրութիւն, ու եղբայրսիրութեան վրայ՝ սէր: 8 Որովհետեւ եթէ այս բաները ըլլան ձեր մէջ եւ աւենան, անգործ ու անպտուղ չեն ըներ ձեզ մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի ճանաչումով: 9 Բայց ան՝ որուն մէջ այս բաները չկան՝ կոյր է, կարճատես, եւ մոռցած է իր հին մեղեքերէն մաքրուած ըլլալը: 10 Ուստի, եղբայրներ, առանելապէս ջանացէք՝ որ հաստատէք ձեր կոչումն ու ընտրութիւնը, որովհետեւ ասիկա ընելով՝ ընան պիտի չսայթաքիք. 11 արդարեւ այսպէս է որ ճոխութեամբ պիտի հայթայթուի ձեզի մեր Տէրոց ու Փրկիչին՝ Յիսուս Քրիստոսի յախտենական թագաւորութեան մուտքը: (αιδοῖος 9:166) 12 Ուստի երբեք անհոգ պիտի չըլլամ միշտ յիշեցնելով ձեզի այս բաները, թէպէտ գիտէք եւ ամրացած էք ներկայ ճշմարտութեան մէջ: 13 Իրաւացի կը համարեմ, այնքան ատեն որ այս մարմինին մէջ եմ, յիշեցնելով ձեզ արթուն պահեմ, 14 գիտնալով թէ շուտով պիտի լքեմ այս մարմինս, ինչպէս մեր Տէրը՝ Յիսուս Քրիստոս բացայատեց ինծի:

15 Ուստի պիտի ջանամ որ միշտ յիշէք այս բաները՝ այս աշխարհին մեկնելիս ետքն ալ: 16 Արդարեւ մենք չիետեւեցանք յերիւրածոյ առասպեկներու, երբ գիտցուցինք ձեզի մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի զօրութիւնն ու գալուստը, հապա ականատես եղանք անոր մեծափառութեան: 17 Որովհետեւ ինք պատիւ եւ փառք ստացաւ Յայր Աստուծմէ, երբ այն մեծափայելուց փառքին այսպիսի ձայն մը եկաւ իրեն. «Այս է իմ սիրելի Որդիս՝ որուն ես յահնեցայ»: 18 Ու մենք լսեցինք երկինքին եկած այս ձայնը, երբ անոր հետ ինք սուրբ լերան վրայ: 19 Նաեւ ունինք մարգարեական խօսքը՝ որ աւելի հաստատուն է, ու նպաստաւոր է՝ ուշադիր ըլլալ անոր, որպէս թէ մուլթ տեղը լուսաւորող ճրագի մը, մինչեւ որ օրը լուսնայ եւ արուսեակը ծազի ձեր սիրտերուն մէշ: 20 Բայց նախ սա գիտցէք՝ թէ Գիրքերուն ոչ մէկ Մարգարեւութիւնը ունի իր յաստուկ մեկնութիւնը. 21 որովհետեւ Մարգարեւութիւնը երբեք չտրուեցաւ մարդոց կամքին համաձայն, հապա Աստուծոյ սուրբ մարդիկը խօսեցան՝ մղուած Սոներք Յոզիէն:

**2** Բայց նաեւ սուտ մարգարեներ կային ժողովուրդին մէշ, ինչպէս ձեր մէշ ալ պիտի ըլլան սուտ վարդապետներ, որոնք գաղտնի պիտի ներմուծեն կորստաբեր հերձուածներ, եւ ուրանալով գիրենք գնող Տէրը՝ արագահաս կորուստ պիտի թերեն իրենց վրայ: 2 Շատեր պիտի հետեւին անոնց կորստաբեր ճամբաներուն”, եւ անոնց պատճառով ճշմարտութեան ճամբան պիտի հայիոյուի: 3 Անոնք ազահութեամբ ու շինծու խօսքերով պիտի շահագործեն ձեզ. սակայն անոնց դատաստանը՝ վաղուց պատրաստ ըլլալով՝ անգործ չէ, եւ անոնց կորուստը չի մրափեր: 4 Արդարեւ Աստուծ չխնայեց մեղանչած հրեշտակներուն, հապա նետեց տարտարոսը ու մատնեց մթութեան կապանքներուն՝ դատաստանի վերապահելու համար: (Tartaroս ց502օ) 5 Նաեւ չխնայեց նախկին աշխարհին. բայց պահեց Նոյը՝ ուլքերորդ անձը, արդարութեան բարողիչը, երբ ջրհեղեղը բերաւ ամբարիշտներու աշխարհին վրայ: 6 Սոյսիրի վերածելով Սոդոմի ու Գոմորի

բաղաքները՝ դատապարտեց զանոնք կործանումով, եւ օրինակ դարձուց յետագայ ամբարիշտներուն. 7 սակայն ազատեց արդար Դուքոր, որ ընկնուած էր անօրէններուն շուայտ վարքն: 8 (Որովհետեւ անոնց մեջ բնակող այդ արդարը, տեսնելով ու լսելով անոնց անօրէն գործերը, օրէ օր կը տանջէր իր արդար անձը: ) 9 Տերը գիտէ բարեպաշտները ազատել փորձութենէ, եւ անարդարները վերապահել դատաստանի օրուան՝ պատուհակի համար. 10 մանաւանդ անոնք՝ որ կ'ընթանան մարմինի ետեւն՝ պիծութեան ցանկութեամբ, ու կ'արհամարհեն տերութիւնը: Ցանդուզն եւ ինքնահաւան ըլլալով՝ չեն դոդար փառաւորներուն հայիոյելով, ու մինչդեռ հրեշտակները՝ որ անոնցմէ աւելի մեծ են ոյժով ու կարողութեամբ՝ Տերոց առջեւ հայիոյալից դատավճիր չեն արձակեր՝ անոնց դէմ: 11 Իսկ ասոնք կը հայիոյեն իրենց չգիտցած քաները. սակայն բնութեան անբան կենդանիներուն պէս, (որոնք եղած են որսի եւ ապականութեան համար, ) պիտի ապականին իրենց ապականութեան մեջ, 12 ստանալով անիրաւութեան վարձատրութիւնը: Ասոնք ցերեկուան մեջ եղած հեշտանքը հաճոյը կը համարեն: Բիծ ու արատ են, զուարճանալով իրենց խարեւութիւններով՝ մինչ խրախճանք կ'ընեն ձեզի հետ: 13 Շնութեամբ լի աչքեր ունին, որոնք երբեք չեն դադրիր մեղանչել՝ խարելով անհաստատ անձերը: Ազահութեան վարժուած սիրո ունին, եւ անիծեալ զաւակներ են: 14 Շնութեամբ լի աչքեր ունին, որոնք երբեք չեն դադրիր մեղանչել՝ խարելով անհաստատ անձերը: Ազահութեան վարժուած սիրո ունին, եւ անիծեալ զաւակներ են: 15 Ուղիղ ճամբան ձգելով մոլորեցան՝ հետեւելով ԲԵՆՎՐԵԱՆ Բաղամի ճամբային, որ սիրեց անիրաւութեան վարձքը. 16 բայց կշտամբուեցալ իր օրինազանցութեան համար, երբ մունչ էշը՝ խօսելով մարդկային ձայնով՝ արգիլեց մարգարէն անմտութիւնը: 17 Ասոնք անջուր աղբիւներ են, ու փոխորիկն քշուած ամպեր, որոնց վերապահուած է խաւարին մթութիւնը յալիտեան: (questioned) 18 Քանի որ երբ կը խօսին ունայնութեան յոխորտաքանութիւններ, մարմինի ցանկութիւններով, ցոփութիւններով կը խարեն անոնք՝ որ հազիւ փախեր էին մոլորութեան մեջ ընթացողներէն: 19 Ազատութիւն կը խոստանան անոնց, մինչդեռ

իրենք ստրուկներ են ապականութեան. որովհետեւ մէկը ինչ բանէ որ պարտուի, ստրուկ կ'ըլլայ անոր: 20 Արդարեն եթէ իրենք, փախչելէ ետք աշխարհի պղծութիւններէն՝ Տեր ու Փրկիչ Ցիսուս Քրիստոսի ճանաչումով, դարձեալ կաշկանդուին ու պարտուին անոնցմէ, իրենց փախճանը աւելի գեց կ'ըլլայ առաջին վիճակն: 21 Որովհետեւ աւելի լաւ կ'ըլլար իրենց՝ որ բնաւ չգիտնային արդարութեան ճամբան, քան թէ՝ գիտնալէ ետք՝ հեռանային իրենց աւանդուած սուրբ պատուիրաննեն: 22 Սակայն իրենց պատահեցաւ ինչ որ ճշմարիտ առակը կ'ըսէ. «Ճունը կը վերադառնայ իր փսխածին, ու լուացուած խոզը՝ ցեխին մեջ թաւալելու»:

**3** Սիրելիններ, այս երկրորդ նամակն է որ կը գրեմ ձեզի: Երկութիւն մեջ ալ՝ յիշեցնելով արթուն կը պահեմ ձեր անկեղծ միտքը, 2 որպէսզի յիշեք սուրբ մարգարէներուն նախապէս ըսած խօսքերը, նաեւ մեր՝ այսինքն Տերոց ու Փրկիչին առաքեաներուն պատուեքը: 3 Նախ սա գիտցէք՝ թէ Վերջին օրերը պիտի զան ծաղրողներ, որոնք պիտի ընթանան իրենց սեփական ցանկութիւններուն համաձայն 4 եւ պիտի ըսեն. «Ո՞ւր է անոր զալրւատին խոստումը, որովհետեւ հայրերուն ննջելն ի վեր՝ ամեն քան կը մնայ այնպէս, ինչպէս որ եր արարչութեան սկիզբը»: 5 Քանի որ անոնք կ'ուղեն սա թաքրուն պահել, թէ երկինք վաղուց կար Աստուծոյ խօսքով, ու երկիր միասին կանգուն եր՝ ջուրերէն եւ ջուրերուն մէջտեղ: 6 Անոնք կիրսուեցալ այն ատենուան աշխարհը՝ ջրիեղեղով: 7 Իսկ երկինքն ու երկիրը որ կան հիմա՝ պահեստի դրուած են նոյն խօսքով, վերապահուած կրակի համար՝ մինչեւ դատաստանին եւ ամբարիտ մարդոց կորուստին օրը: 8 Բայց, սիրելիններ, սա մէկ քանը թող թաքրուն չմնայ ձեզմէ, թէ Տերոց քով՝ մեկ օրը հազար տարուան պէս է, ու հազար տարին՝ մեկ օրուան պէս: 9 Տերը չի յապահիր իր խոստումը գործադրելու մեջ, ինչպէս ոմանք յապահած կը համարեն, հապա՝ համբերատար է մեզի հանդեպ. որովհետեւ կը փափաքի որ ոչ մէկը կորսուի, հապա՝ բոլորը ընդունին ապաշխարութիւնը: 10 Սակայն

Տերոց օրը պիտի գայ գողի պէս: Վյդ ատեն երկինքը պիտի անցնի շառաչիւնով, տարրերը բռնկելով պիտի անշատուին, իսկ երկիրը եւ անոր մէջ եղող գործերը պիտի այրուին: **11** Ուրեմն, քանի որ այս բոլոր բաները պիտի լուծուին, ինչպիսի մարդիկ պէտք է ըլլաք՝ սուրբ վարքով ու բարեպաշտութեամբ, **12** սպասելով եւ փութալով Աստուծոյ օրուան գայլւստին, երբ հրավառ երկինքը պիտի լուծուի, ու տարրերը բռնկելով պիտի հային: **13** Սակայն մենք՝ իր խոստումին համաձայն՝ կը սպասենք նոր երկինքի մը եւ նոր երկրի մը, որոնց մէջ արդարութիւնը կը բնակի: **14** Ուստի, սիրելիներ, սպասելով ասոնց՝ փութացէք որ ան գտնէ ձեզ խաղաղութեան մէջ, անրիծ եւ անարատ. **15** Փրկութիւն համարեցէք մեր Տերոց համբերատարութիւնը, ինչպէս մեր սիրելի եղբայրը՝ Պօղոս ալ գրեց ձեզի, իրեն տրուած իմաստութեամբ: **16** Բոլոր նամակներուն մէջ ալ կը խօսի այս բաներուն մասին. անոնց մէջ կան քանի մը դժուարիմաց խօսքեր, որ տգէսներն ու անհաստատները կը խեղաթիւրեն՝ ինչպէս միւս Գիրքերն ալ՝ իրենց սեփական կորուստին համար: **17** Ուրեմն դրուք, սիրելիներ, կանխաւ գիտնալով այս բաները, զգուշացէք որ չինաք ձեր ամրութենեն՝ տարուած անօրէններուն մոլորութենեն: **18** Յապա աճեցէք շնորհքով, եւ մեր Տերոց ու Փրկիչին՝ Յիսուս Քրիստոսի գիտութեամբ: Անոր փանք թէ հիմա, թէ մինչեւ յաւիտենական օրը: Ամէն: (այօն ց165)

# ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆԱՈՒ

**1** Կեանքի խօսքին մասին - որ սկիզբէն էր, որ մենք լսեցինք, որ մեր աչքերով տեսանք, որ դիտեցինք ու մեր ձեռքերը շօշափեցին.

**2** (արդարեւ կեանքը յայտնուեցաւ, մենք տեսանք զայն, եւ կը վկայենք ու կը պատմենք ձեզի այդ յաւիտենական կեանքին մասին, որ Յօրը քով էր եւ յայտնուեցաւ մեզի) - (այօնոս ց166) **3** ինչ որ տեսանք ու լսեցինք՝ կը պատմենք ձեզի, որպեսզի դուք ալ հաղորդութիւն ունենաք մեզի հետ: Մեր հաղորդութիւնը Յօրը հետ է, եւ իր Որդիին՝ Յիսուս Քրիստոսի հետ: **4** Կը գրենք ձեզի այս բաները, որպեսզի ձեր ուրախութիւնը լման ըլլայ: **5** Եւ սա՞ է այն պատգամը՝ որ լսեցինք իրմէ ու կը հաղորդենք ձեզի, թէ Աստուած լոյս է, եւ անոր մեջ բնաւ խաւար չկայ: **6** Եթէ ըսենք. «Մենք հաղորդութիւն ունինք անոր հետ», սակայն խաւարի մեջ ընթանանք, կը ստենք ու չենք կիրարկեր ճշմարտութիւնը: **7** Իսկ եթէ լոյսի մեջ ընթանանք, ինչպես ան լոյսի մեջ է, հաղորդութիւն Կ'ունենանք իրարու հետ, եւ անոր Որդիին՝ Յիսուս Քրիստոսի արիւնը կը մաքրէ մեզ ամեն մեղքէ: **8** Եթէ ըսենք. «Մենք մեղք մը չունինք», կը խարենք մենք մեզ, ու ճշմարտութիւն չկայ մեր մեջ: **9** Իսկ եթէ խոստովանինք մեր մեղքերը, ան հաւատարիմ եւ արդար Է՝ ներելու մեր մեղքերը, ու մաքրելու մեզ ամեն անիրաւութեննէ: **10** Եթէ ըսենք. «Մենք մեղանչած չենք», ստախոս կը նկատենք՝ զայն, եւ անոր խօսքը մեր մեջ չէ:

**2** Որդեակներս, կը գրեմ ձեզի այս բաները՝ որպեսզի չմեղանչէք. իսկ եթէ մեկը մեղանչէ, Յօրը քով ունինք Բարեխօս մը՝ Յիսուս Քրիստոս արդարը: **2** Ան Է մեր մեղքերուն քաւութիւնը եւ ոչ միայն մեր, այլ նաև ամբողջ աշխարհի մեղքերուն: **3** Եթէ պահենք անոր պատուիրանները, ասով կը գիտնանք թէ կը ճանչնանք զայն: **4** Ո՞վ որ կ'ըսէ. «Ես կը ճանչնամ զայն», բայց չի պահեր անոր պատուիրանները, ստախոս է, եւ իր մեջ ճշմարտութիւն չկայ: **5** Բայց ով որ կը պահէ անոր խօսքը, Աստուածոյ սերը իրապես կատարեալ է իր մեջ. ասով կը գիտնանք թէ անոր մեջ ենք: **6** Ո՞վ որ կ'ըսէ թէ կը բնակի անոր մեջ, պարտաւոր Է ընթանալ այնպես՝ ինչպես ան ընթացաւ: **7** Եղբայրներ,

կը գրեմ ձեզի ոչ թէ նոր պատուիրան մը, հապա իին պատուիրան մը՝ որ սկիզբէն ունեիք: Յին պատուիրանը այն խօսքն Է՝ որ դուք սկիզբէն լսեցիք: **8** Դարձեալ՝ կը գրեմ ձեզի նոր պատուիրան մը, որ ճշմարիտ Է անոր մեջ եւ ձեր մեջ. որովհետեւ խաւարը կ'անցնի ու ճշմարիտ լոյսը արդեն կը փայլի: **9** Ան որ կ'ըսէ թէ լոյսի մեջ է եւ կ'ատէ իր եղբայրը, տակալին խաւարի մեջ է: **10** Ան որ կը սիրէ իր եղբայրը, կը բնակի լոյսի մեջ, ու գայթակղութիւն չկայ իր մեջ: **11** Բայց ան որ կ'ատէ իր եղբայրը՝ խաւարի մեջ է, խաւարի մեջ կը քայլ եւ չի գիտեր թէ ուր կ'երթայ, որովհետեւ խաւարը կուրցուցած է իր աչքերը: **12** Կը գրեմ ձեզի, որդեակներ, որովհետեւ ձեր մեղքերը ներուած են ձեզի՝ անոր անունին համար: **13** Կը գրեմ ձեզի, հայրէր, որովհետեւ դուք ճանչցաք ան՝ որ սկիզբէն է: Կը գրեմ ձեզի, երիտասարդներ, որովհետեւ դուք ճանչցաք հայրը: Գրեցի ձեզի, հայրէր, որովհետեւ դուք ճանչցաք ան՝ որ սկիզբէն է: Գրեցի ձեզի, երիտասարդներ, որովհետեւ դուք ուժեղ եք, եւ Աստուածոյ խօսքը կը բնակի ձեր մեջ, ու յաղթեցիք Զարին: **15** Մի՛ սիրէ պահարհը, ոչ ալ ինչ որ աշխարհի մեջ է: **16** Եթէ մեկը կը սիրէ պահարհը, Յօրը սերը չկայ իր մեջ. որովհետեւ ամեն ինչ որ աշխարհի մեջ Է՝ մարմինի ցանկութիւնը, աչքերու ցանկութիւնը եւ այս կեանքին ամբարտաւանութիւնը՝ Յօրմէն չէ, հապա այս աշխարհին է: **17** Աշխարհն ալ կ'անցնի, անոր ցանկութիւնն ալ. բայց ան որ կը գործադրէ Աստուածոյ կամքը՝ կը մնայ յալիտեան: (այօն ց165) **18** Զաւակներ, վերջին ժամն է. եւ ինչպես լսեցիք թէ Ները պիտի զայ, արդէն շատ ներեր կան. ատկէ կը գիտնանք թէ վերջին ժամն է: **19** Անոնք մեր մեջէն ելան, բայց մեզմէ չէնս. որովհետեւ եթէ ըլլային մեզմէ, կը մնային մեզի հետ: Բայց մեզմէ ելան, որպեսզի բացայացուի թէ անոնք բոլորն ալ մեզմէ չէնս: **20** Սակայն դուք օծութիւն ունիք Սուրբքն, ու գիտէք ամեն բան: **21** Զգրեցի ձեզի՝ որպես թէ չէք գիտեր ճշմարտութիւնը, հապա՝ որովհետեւ գիտէք զայն, եւ քանի որ սուտը ճշմարտութեննէ: **22** Ո՞վ է ստախօսը, եթէ ոչ ան՝ որ կ'ուրանայ թէ Յիսուս՝ Քրիստոն է. ները

ան Ե՛ որ կ'ուրանայ Յայրն ու Որդին: 23 Ո՞վ որ կ'ուրանայ Որդին, անիկա Յայրն ալ չունի. (բայց ան որ կը դաւանի Որդին, անիկա Յայրն ալ ունի: ) 24 Ուրեմն ինչ որ լսեցիք սկիզբէն՝ թող քնակի ձեր մէջ. Եթէ ձեր մէջ քնակի ինչ որ սկիզբէն լսեցիք, դուք ալ պիտի քնակիք Որդիին մէջ ու Յօրը մէջ: 25 Եւ սա Ե այն խոստումը՝ որ ինք տուալ ձեզի, այսինքն՝ յալիտենական կեանքը: (այօնios ց166) 26 Գրեցի ձեզի այս քաները՝ ձեզ մոլորեցնողներուն համար: 27 Այն օծութիւնը որ ստացաք իրմէ՝ կը քնակի ձեր մէջ. ուստի պէտք չկայ որ մէկը սորվեցնէ ձեզի: Իսկ քանի որ այդ նոյն օծութիւնը կը սորվեցնէ ձեզի ամէն քան, ու ճշմարիտ Ե եւ ոչ թէ սուտ, իր մէջ քնակեցէք՝ ինչպէս ան սորվեցուց ձեզի: 28 Ուրեմն հիմա, որդեակներ, քնակեցէք իր մէջ, որպէսզի երբ ինք երեւնայ՝ համարձակութիւն ունենանք, ու չամչնանք իրմէ իր գալուստին ատենը: 29 Եթէ գիտէք թէ ինք արդար Ե, կ'ըմբռնէք թէ ով որ արդարութիւն կը գործէ՝ իրմէ ծնած Ե:

**3** Տեսէք թէ Յայրը ինչպիսի սէր շնորհեց մեզի, որպէսզի մենք Աստուծոյ զաւակներ կոչուինք. ուստի աշխարհը չի ճանչնար մեզ, որովհետեւ չճանչցաւ զինք: 2 Սիրելիներ, հիմա մենք Աստուծոյ զաւակներն ենք, եւ տակաւին բացայաց չէ թէ ինչ պիտի ըլլանք. բայց զիտենք թէ երբ ինք երեւնայ՝ իրեն պէս պիտի ըլլանք, որովհետեւ պիտի տեսնենք զինք՝ ինչպէս որ Ե: 3 Ո՞վ որ այս յոյսը ունի անոր վրայ, կը մաքրագործ ինքզինք՝ ինչպէս ան մաքուր Ե: 4 Ո՞վ որ մեղք կը գործէ՝ կը գործէ նաեւ անօրէնութիւն, եւ բոլն մեղքը՝ անօրէնութիւնն Ե: 5 Եւ զիտէք թէ ան յայտնուեցա՝ որպէսզի քաւէ մեր մեղքերը. բայց անոր մէջ մեղք չկայ: 6 Ո՞վ որ կը քնակի անոր մէջ՝ չի մեղանչեր. ով որ մեղանչէ, տեսած չէ զայն ու ճանչցած չէ զայն: 7 Որդեակներ, ոչ մէկը թող մոլորեցնէ ձեզ. ով որ արդարութիւն կը գործէ՝ արդար Ե, ինչպէս ան արդար Ե: 8 Ո՞վ որ մեղք կը գործէ՝ Զարախօսւն Ե, որովհետեւ Զարախօսը կը մեղանչէ սկիզբէն ի վեր. Աստուծոյ Որդին յայտնուեցա՝ որպէսզի քանիք Զարախօսին գործերը: 9 Ո՞վ որ Աստուծմէ ծնած Ե՝ մեղք չի գործեր, որովհետեւ անոր սերմը կը մսայ իր մէջ. ու չի կրնար մեղանչեր, քանի որ Աստուծմէ ծնած Ե: 10 Ասովք բացայաց կ'ըլլան Աստուծոյ

զաւակներն ու Զարախօսին զաւակները: Ո՞վ որ արդարութիւն չի գործեր՝ Աստուծմէ չէ, ոչ ալ ան՝ որ չի սիրեր իր եղբայրը: 11 Արդարեւ սա Ե այն պատգամը՝ որ դուք լսեցիք սկիզբէն, որ սիրենք զիրար: 12 Չըլլանք Կայենի պէս, որ Զարեն Եր ու մորթեց իր եղբայրը: Եւ ինչո՞ւ մորթեց զայն. քանի որ իր գործերը չար Են, իսկ իր եղբօր գործերը՝ արդար: 13 Մի՞ զարմանաք, եղբայրներս, եթէ աշխարհը ատէ ձեզ: 14 Մենք զիտենք թէ անցանք մահեն կեանքի, որովհետեւ կը սիրենք եղբայրները. ան որ չի սիրեր եղբայրը՝ կը քնակի մահուան մէջ: 15 Ո՞վ որ կ'ատէ իր եղբայրը՝ մարդասպան Ե, եւ զիտէք թէ ոչ մէկ մարդասպանի մէջ կը քնակի յալիտենական կեանքը: (այօնios ց166) 16 Մենք զիտցանք Քրիստոսի սէրը, քանի որ ան ընծայեց իր անձը մեզի համար. մենք ալ պարտաւոր ենք ընծայել մեր անձը մեր եղբայրներուն համար: 17 Բայց եթէ մէկը՝ որ ունի այս աշխարհի ապրուստը, տեսնելով իր կարօտեալ եղբայրը՝ իր գութը գոցէ անկէ, ինչպէս անոր մէջ Աստուծոյ սէրը քնակած կ'ըլլայ: 18 Որդեակներս, սիրենք ոչ թէ խօսքով ու լեզուով, հապա՝ գործով եւ ճշմարտութեամբ: 19 Ասովք կը զիտենանք թէ ճշմարտութենէն ենք, ու մեր սիրտերը կը վստահին անոր առջեւ երեւնալու. 20 որովհետեւ եթէ մեր սիրտը պարսաւ մեզ, Աստուծած աւելի մեծ է քան մեր սիրտը եւ զիտէ ամէն քան: 21 Սիրելիներ, եթէ մեր սիրտը չպարսաւ մեզ, այն ատեն համարձակութիւն կ'ունենանք Աստուծոյ առջեւ, 22 եւ ինչ որ իննորենք՝ կը ստանանք անկէ, որովհետեւ կը պահենք անոր պատուիրանները, ու կ'ընենք անոր առջեւ հաճելի եղած քանները: 23 Աս Ե անոր պատուիրանը, որ հաւատանք իր Որդիին՝ Յիսուս Քրիստոսի անունին, ու սիրենք զիրար, ինչպէս պատուիրանները՝ կը քնակի անոր մէջ, ան ալ՝ իր մէջ. եւ ասովք զիտենք թէ ան կը քնակի մեր մէջ, այսինքն այն Յոգիով՝ որ տուալ մեզի:

**4** Սիրելիներ, մի հաւատաք ամէն հոգիի, հապա քննեցէք հոգիները՝ թէ արդեօք Աստուծմէ են. որովհետեւ շատ սուտ մարգարէներ երեւան ելած են աշխարհի մէջ: 2

Սանդու կը ճանչնաք Աստուծոյ Յոգին.- ամեն հոգի որ կը դաւանի թէ Յիսուս Քրիստոս մարմինով եկաւ, Աստուծմէ է. 3 իսկ ամեն հոգի որ չի դաւանիր թէ Յիսուս Քրիստոս մարմինով եկաւ, Աստուծմէ չէ. եւ այս Է Ների հոգին, որուն մասին լսեցիր թէ պիտի գայ, ու արդեն աշխարհի մէջ է: 4 Դուք Աստուծմէ եք, որդեակներ, եւ յաղթեցիր անոնց. որովհետեւ ան որ ձեր մէջ Ե' աւելի մեծ է, քան ան՝ որ աշխարհի մէջ է: 5 Անոնք աշխարհին են. ուստի կը խօսին աշխարհի մասին, եւ աշխարհը մտիկ կ'ընէ անտնց: 6 Իսկ մենք Աստուծմէ ենք, ան որ կը ճանչնայ Աստուծած՝ մտիկ կ'ընէ մեզի, ան որ Աստուծմէ չէ՝ մտիկ չ'ըներ մեզի: Ասով կը գիտնանք ճշմարտութեան Յոգին ու մոլորութեան հոգին: 7 Սիրելիներ, սիրենք զիրար, քանի որ սէրը Աստուծմէ է: Ո՞վ որ կը սիրէ՝ ծնած է Աստուծմէ ու կը ճանչնայ Աստուծած: 8 Ա՞ն որ չի սիրեր՝ չի ճանչնար Աստուծած, որովհետեւ Աստուծած սէր է: 9 Աստուծոյ սէրը սանդու բացայայտուեցալ մեզի հանդեպ. Աստուծած աշխարհ որկեց իր միածին Որդին, որպեսզի ապրինք անոր միջոցով: 10 Սէրը ասոր մէջ է. ոչ թէ մենք սիրեցինք Աստուծած, հապա ան սիրեց մեզ եւ որկեց իր Որդին՝ իրը քաւութիւն մեր մեղքերուն: 11 Սիրելիներ, եթէ Աստուծած այսպէս սիրեց մեզ, մենք ալ պարտաւոր ենք սիրել զիրար: 12 Ո՞չ մէկը երեք տեսած է Աստուծած: Եթէ սիրենք զիրար, Աստուծած կը բնակի մեր մէջ ու անոր սէրը կատարեալ է: 13 Ան իր Յոգին տուալ մեզի. ասով գիտենք թէ մենք կը բնակինք անոր մէջ, ան ալ՝ մեր մէջ: 14 Ու մենք տեսանք եւ կը վկայենք թէ Յայրը որկեց իր Որդին իրը աշխարհի Փրկիչ: 15 Ո՞վ որ կը դաւանի թէ Յիսուս Աստուծոյ Որդին է, Աստուծած կը բնակի անոր մէջ, ան ալ՝ Աստուծոյ մէջ: 16 Մենք զիտցանք Աստուծոյ մեզի հանդեպ ունեցած սէրը, ու հաւատացինք: Աստուծած սէր է. ան որ կը բնակի սիրոյ մէջ՝ կը բնակի Աստուծոյ մէջ, եւ Աստուծած՝ անոր մէջ: 17 Ինչպէս ինք է, նոյնպէս մենք ենք այս աշխարհի մէջ. ասով մեր սէրը կատարեալ է, որպեսզի համարձակութիւն ունենանք դատաստանին օրը: 18 Սիրոյ մէջ վախ չկայ, հապա կատարեալ սէրը կը վտարէ վախը. որովհետեւ վախը

կ'ենթադրէ պատուհաս: Ուստի ով որ կը վախնայ՝ կատարեալ չէ սիրոյ մէջ: 19 Մենք կը սիրենք զայն, որովհետեւ նախ ան սիրեց մեզ: 20 Եթէ մէկը ըսէ. «Ես կը սիրեմ Աստուծած», եւ ատէ իր եղբայրը, ստախօս է. որովհետեւ ան որ չի սիրեր իր եղբայրը՝ որ կը տեսնէ, ինչպէս կրնայ սիրել Աստուծած՝ որ չի տեսներ: 21 Եւ սա պատուիրանը ունինք անկէ. «Ո՞վ որ կը սիրէ Աստուծած, թող սիրէ նաեւ իր եղբայրը»:

**5** Ո՞վ որ կը հաւատայ թէ Յիսուս՝ Քրիստոսն անած է Աստուծմէ. եւ ով որ կը սիրէ ծնողը՝ կը սիրէ նաեւ անկէ ծնածը: 2 Երբ սիրենք Աստուծած ու պահենք անոր պատուիրանները, ատով կը գիտնանք թէ կը սիրենք Աստուծոյ զաւակները: 3 Քանի որ սա է Աստուծոյ սէրը՝ պահել անոր պատուիրանները: Իսկ անոր պատուիրանները ծանր չեն, 4 որովհետեւ ով որ Աստուծմ ծնած է՝ կը յաղթէ աշխարհին. մեր հաւատքն է որ կը յաղթէ աշխարհին»: 5 Ո՞վ կը յաղթէ աշխարհին, եթէ ոչ ան՝ որ կը հաւատայ թէ Յիսուս Աստուծոյ Որդին է: 6 Ինքն է՝ Յիսուս Քրիստոս՝ որ եկալ ջուրով ու արիւնով. ոչ միայն ջուրով, հապա՝ ջուրով եւ արիւնով. ու Յոգին է որ կը վկայէ, որովհետեւ Յոգին ճշմարտութիւն է: 7 Կրդարեւ երեք են՝ որ կը վկայեն երկինքի մէջ. Յայրը, խօսքը եւ Սուրբ Յոգին, ու այս երեքը մէկ են: 8 Նաեւ երեք են՝ որ կը վկայեն երկրի վրայ՝ Յոգին, ջուրը եւ արիւնը, ու այս երեքը միաձայն են: 9 Եթէ կ'ընդունինք մարդոց վկայութիւնը, Աստուծոյ վկայութիւնը աւելի մեծ է. որովհետեւ այս է Աստուծոյ վկայութիւնը՝ որ տուալ իր Որդիին մասին: 10 Ա՞ն որ կը հաւատայ Աստուծոյ Որդիին՝ իր մէջ ունի այս վկայութիւնը: Ա՞ն որ չի հաւատար Աստուծոյ՝ ստախօս կը նկատէ՝ զայն, որովհետեւ չի հաւատար այն վկայութեան՝ որ Աստուծած տուալ իր Որդիին մասին: 11 Իսկ սա է վկայութիւնը. Աստուծած տուալ մեզի յախտենական կեանքը, եւ այս կեանքը անոր Որդիին մէջ է: (այօնիս ց166) 12 Ա՞ն որ ունի Որդին՝ ունի կեանքը. ան որ չունի Աստուծոյ Որդին՝ չունի կեանքը: 13 Գրեցի այս բաները ծեզի՝ որ կը հաւատար Աստուծոյ Որդիին անունին, որպեսզի գիտնաք թէ ունիք յախտենական կեանքը: (այօնիս ց166) 14 Այս համարձակութիւնը որ ունինք անոր բով՝ սա է.

Եթէ որեւէ բան խնդրենք իր կամքին համաձայն,  
կը լսէ մեզ: 15 Ու եթէ գիտենք թէ կը լսէ մեզ՝ ինչ  
որ ալ խնդրենք, գիտենք նաեւ թէ կ'ունենանք  
այն բաները՝ որ կը խնդրենք իրմէ: 16 Եթէ մեկը  
տեսնէ թէ իր եղբայրը կը գործէ մեղք մը՝ որ  
մահացու չէ, թող խնդրէ, եւ Աստուած կեանք  
պիտի տայ անոր, այսինքն անոնց՝ որ մահացու  
մեղք չեն գործեր: Մեղք կայ՝ որ մահացու է.  
չեմ ըստր որ թախանձէ անոր համար: 17 Ամեն  
անիրաւութիւն մեղք է, բայց մեղք կայ՝ որ  
մահացու չէ: 18 Գիտենք թէ ով որ Աստուծմէ  
ծնած է՝ չի մեղանչեր: Ո՞վ որ Աստուծմէ ծնած  
է՝ կը պահէ ինքզինք, ու Զարք չի դպչիր  
իրեն: 19 Գիտենք թէ մենք Աստուծմէ ենք, իսկ  
ամբողջ աշխարհը Զարին մէջ միշրճուած է: 20  
Նաեւ գիտենք թէ Աստուծոյ Որդին եկաւ, եւ  
ուշիմութիւն տուաւ մեզի՝ որպէսզի ճանչնանք  
ճշմարիտը: Ու մենք այդ ճշմարիտին մէջ  
ենք, անոր Որդիին՝ Յիսուս Քրիստոսի մէջ.  
ինքն է ճշմարիտ Աստուածը եւ յաւիտենական  
կեանքը: (αισθνιος ց166) 21 Որդեակներ, զգուշացէք  
կուռքերէն:

# ԵՐԿՐՈՐԴ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ

**1** Երեցը՝ ընտրեալ տիկնոց եւ անոր զաւակներուն, որ կը սիրեմ ճշմարտութեամբ, (ոչ միայն ես, այլ նաեւ բոլոր անոնք՝ որ գիտցած են ճշմարտութիւնը, ) **2** այն ճշմարտութեան համար՝ որ կը բնակի մեր մէջ ու յաւիտեան պիտի ըլլայ մեզի հետ. (առօ ց165) **3** ձեզի հետ թող ըլլան շնորհիք, ողորմութիւն եւ խաղաղութիւն՝ Յայր Աստուծմն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ, Յօրը Որդիէն, ճշմարտութեամբ եւ սիրով: **4** Մեծապէս ուրախացայ, գտնելով թէ զաւակներէդ ոմանք կ'ընթանան ճշմարտութեամբ, այն պատուիրանին համաձայն՝ որ ստացանք Յօրմէն: **5** Յիմա կը թախանձեմ քեզի, տիկին, որ սիրենք զիրար. կը գրեմ քեզի ոչ թէ նոր պատուիրան մը, հապա ան՝ որ ունենք սկիզբէն: **6** Սերը սա՞ է.- ընթանալ անոր պատուիրաններուն համաձայն: Եւ պատուիրանը սա՞ է.- ընթանալ սկիզբէն ի վեր ձեր լսածին համաձայն: **7** Արդարեւ աշխարհ մտած են շատ մոլորեցուցիչներ, որոնք չեն դաւանիր թէ Յիսուս Քրիստոս մարմինով եկաւ: Այսպիսին մոլորեցուցիչ ու նեռ է: **8** Զգուշացէք դուք ձեզի համար, որ չկորսնցնենք մեր աշխատանքը, հապա ստանանք յման վարձատրութիւն: **9** Ո՞վ որ զանցառու կ'ըլլայ եւ չի մնար Քրիստոսի ուսուցումին մէջ, չունի Աստուած: Իսկ ան որ կը կենայ Քրիստոսի ուսուցումին մէջ, ունի թէ Յայրը, թէ ալ Որդին: **10** Եթէ մէկը զայ ձեզի ու չբերէ այս ուսուցումը, մի ընդունիք զայն ձեր տունը, եւ մի բարեւէք. **11** որովհետեւ ով որ բարեւէ զայն՝ կը հաղորդակցի անոր չար գործերուն: **12** Ձեզի գրելիք շատ բան ունէի, բայց չուզեցի գրել թուղթով ու մելանով. բանի որ կը յուսամ գալ ձեզի եւ խօսիլ դէմ առ դէմ, որպէսզի մեր ուրախութիւնը լման ըլլայ: **13** Ընտրեալ քրոջդ զաւակները կը բարեւեն քեզ:

# ԵՐՐՈՐԴ ՅՈՎՔԱՆԱՈՒ

**1** Երեցը՝ սիրելի Գայիոսին, որ կը սիրեմ ճշմարտութեամբ: **2** Սիրելինս, կ'ըղջամ որ ամեն կերպով յաջողիս եւ առողջ ըլլաս, ինչպէս քու անձու ալ յաջողութեան մեջ է: **3** Որովհետեւ մեծապէս ուրախացայ, երբ քանի մը եղբայրներ եկան ու վկայեցին քու ճշմարտութեանդ մասին, թէ կ'ընթանաս ճշմարտութեամբ: **4** Ամենամեծ ուրախութիւնս է լսել՝ թէ իմ զաւակներս կ'ընթանան ճշմարտութեամբ: **5** Սիրելինս, դուն հաւատարմաբար կ'ընես՝ ինչ որ կ'ընես եղբայրներուն եւ օտարականներուն. **6** անոնք վկայեցին քու սիրոյդ մասին եկեղեցիին առջեւ: Եթէ ուղարկես զանոնք աստուածահաճոյ կերպով՝ լսի կ'ընես. **7** որովհետեւ անոնք մեկնեցան Աստուծոյ անունին համար՝ ոչինչ առնելով հեթանոսներւն: **8** Ուրեմն մենք պարտաւոր ենք ընդունիլ այդպիսիները, որպէսզի գործակից ըլլանք ճշմարտութեան: **9** Գրեցի եկեղեցիին. բայց Դիոտրեփիս, որ կ'ուզէ անոնց մեջ առաջին ըլլայ, չ'ընդունիր մեզ: **10** Ուստի եթէ զամ՝ պիտի մտաբերեմ անոր ըրած գործերը, քանի որ կը շաղակրատէ մեզի դեմ չար խօսքերով: Չի բաւարարուիր ասով, եւ ոչ միայն չ'ընդունիր եղբայրները, հապա կ'արգիլէ ու եկեղեցին կը Վտարէ անոնք՝ որ կ'ուզեն ընդունիլ: **11** Սիրելինս, մի նմանիր չարին, հապա՝ բարիին: Ան որ բարիք կ'ընէ՝ Աստուծմն է. բայց ան որ չարիք կ'ընէ՝ տեսած չէ Աստուած: **12** Իսկ Դեմետրիոս բարի վկայուած է բոլորէն, նոյնինքն ճշմարտութենեն ալ: Մենք ալ կը վկայենք, եւ դուք գիտէք թէ մեր վկայութիւնը ճշմարիտ է: **13** Գրելիք շատ բան ունէի, բայց չեմ ուզեր մելանով ու գրիչով գոել քեզի: **14** Սակայն կը յուսամ թէ շուտով պիտի տեսնեմ քեզ, եւ պիտի խօսինք դեմ առ դէմ: Խաղաղութիւնն քեզի: Բարեկամները կը բարեւեն քեզ. բարեւէ մեր բարեկամները՝ իւրաքանչիւրը իր անունով:

# ՅՈՒՂԱՅԻ

**1** Յուղա, Յիսուս Քրիստոսի ծառան ու Յակոբոսի եղբայրը, անոնց՝ որ Յայր Աստուծով սրբացած, Յիսուս Քրիստոսով պահուած ու կամչուած են. 2 ողորմութիւն, խաղաղութիւն եւ սէր թող շատնան ձեր վրայ: Յ Սիրեիներ, երբ ամրող փութաջանութեամբ կը գրէի ձեզի հասարակաց փրկութեան համար, հարկաւոր նկատեցի գրել ձեզի եւ յորդորել՝ որպէսզի պայքարիք այն հաւատքին համար, որ մէկ անգամ աւանդուեցաւ սուրբերուն: 4 Որովհետեւ քանի մը մարդիկ - որոնց դատապարտութիւնը վաղուց արձանագրուած է՝ գաղտնի մտան ձեր մէջ, ամբարիշտներ՝ որոնք մեր Աստուծոյն շնորհը այլափոխեցին ցոփութեան, եւ ուրացան միակ Տիրակալն ու մեր Տէրը՝ Յիսուս Քրիստոսը: 5 Ուրեմն կը փափաքին յիշեցնել ձեզի, թէպէտ ժամանակին գիտէիք ասիկա, թէ Տէրը՝ որ փրկեց ժողովուրդը Եգիպտոսի Երկրեն՝ Երկրորդ անգամ կորսնցուց չհաւատացողները. 6 Եւ այն հրեշտակները, որոնք չպահեցին իրենց սկզբնական դիրքը՝ հապա ձգեցին իրենց բնակութիւնը, յաւերժական կապերով վերապահեց մեծ օրուան դատաստանին համար՝ մթութեան մէջ: (այսօս ց126) 7 Նմանապէս Սողոն ու Գոմոր, ինչպէս նաև անոնց շուրջը եղած քաղաքները, որոնք անձնատուր եղան պոռնկութեան եւ ընթացան ուրիշ մարմինի ետեւեն, իբր օրինակ որուած են մեր առջեւ, կրելով յալիտենական կրակին վճիռը: (այսօս ց166) 8 Նմանապէս այս ցնորածներն ալ կը պոծեն մարմինը, կ'անարգեն տերութիւնը ու կը հայինեն փառքերը: 9 Բայց Միքայէլ հրեշտակապետը, երբ կը վիճէր Զարախոսին հետ՝ խօսելով Մովսէսի մարմինին մասին, յանդզնեցաւ հայինյալից դատավճիռ արձակել՝ անոր դէմ, հապա քաւա. «Տէրը յանդիմանէ թեզ»: 10 Մինչդեռ ասոնք կը հայինեն այն բաները՝ որ չեն գիտեր. իսկ ինչ որ գիտեն բնականաբար, անքան կենդանիներու պէս, կ'ապականին այդ բաներուն մէջ: 11 Վայ անոնց, քանի որ գացին Կայէնի ճամբայէն, ինկան Բաղաամի մոլորութեան

մէջ՝ վարձքի համար, եւ կորսուեցան Կորիսի հականառութեամբ: 12 Ասոնք բիծեր են ձեր սիրոյ խնճոյքներուն մէջ, երբ խրախճանք կ'ընեն ձեզի հետ, իրենք զիրենք արածելով առանց վախի: Անջուր ամպեր են՝ հովերէն քշուած, աշնանային խամրած պտուղով ծառեր, անսպուղ, երկու անգամ մեռած, արմատախիլ եղած. 13 ծովու վայրագ ալիքներ, որ կը փրփրցնեն իրենց ամօթը. մոլորած աստղեր, որոնց համար վերապահուած է խաւարին մթութիւնը յալիտեան: (այսօս ց165) 14 Ենուկը այ, Եօթներորդը Աղամէն Ետք, մարգարեացաւ ասոնց համար եւ քաւ. «Ահա Տէրը կու գայ իր բիւրաւոր սուրբերով՝ 15 դատաստան կիրարկելու բոլորին հանդէպ, ու կշտամբելու անոնց մէջ Եղոյ բոլոր ամբարիշտները՝ իրենց ամբարշտութեամբ ըրած բոլոր ամբարիշտ գործերուն համար, եւ բոլոր իխստ խօսքերուն համար՝ որ ամբարիշտ մեղաւորները խօսեցան անոր դէմ»: 16 Ասոնք տրտնջողներ ու քրթմնջողներ են, որոնք կ'ընթանան իրենց ցանկութիւններուն համաձայն. իրենց բերանները կը խօսին յոխորտաքանութիւններ, ու երեսպաշտութիւն կ'ընեն օգուտի համար: 17 Բայց դնիւք, սիրելիներ, յիշեցէք այն խօսքերը՝ որ նախապէս ըսուեցան մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալներուն կողմէ: 18 Անոնք կ'ըսէին ձեզի թէ՝ «Եերջին ժամանակը ծաղորդներ պիտի ըլլան, որոնք պիտի ընթանան իրենց ամբարիշտ ցանկութիւններուն համաձայն»: 19 Ասոնք՝ իրենք զիրենք զատող, չնշառոր մարդիկ են, որոնք չունին Յոզիին: 20 Իսկ դնիւք, սիրելիներ, յինելով դուք ձեզ՝ ձեր ամենասուրբ հաւատքին վրայ, եւ աղօթելով Սուլը Յոզիով, 21 պահեցէք դուք ձեզ Աստուծոյ սիրոյն մէջ, սպասելով մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի ողորմութեան՝ յալիտենական կեանքի համար: (այսօս ց166) 22 Կարեկցեցէք ոմանց՝ զատորոշելով. 23 իսկ փրկեցէք ուրիշները, վախով յափշտակելով զանոնք կրակէն, ատելով մարմիննեն ապականած բաճկոնն ալ: 24 Անոր՝ որ կարող է զերծ պահել ձեզ անկումէ, եւ անարատ կեցնել իր փառքին առջեւ՝ ցնծութեամբ, 25 մեր Փոլիչին՝ միակ Աստուծոյ, (մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով)

փայոք ու մեծափառութիւն, զօրութիւն եւ  
իշխանութիւն (բոլոր դարերէն առաջ, ) հիմա ու  
բոլոր դարերուն մէջ: Ամէն: (ան ց165)

# ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

## ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ

**1** Յիսուս Քրիստոսի յայտնութիւնը, որ Աստուած տուաւ անոր՝ ցոյց տարլ համար իր ծառաներուն ինչ որ պէտք է շուտով ըլլայ, եւ իր հրեշտակին միջոցով դրկեց ու մատնանշեց իր Յովիաննես ծառային, շոր վկայեց Աստուծոյ խօսքին եւ Յիսուս Քրիստոսի վկայութեան մասին, ամեն ինչի մասին՝ որ տեսաւ: Յ Երանի անոր՝ որ կը կարդայ, ու անոնց՝ որ կը լսեն այս մարգարեւթեան խօսքերը, եւ կը պահեն ինչ որ անոր մէջ գրուած է. որովհետեւ ատենը մօս է: 4 Յովիաննես՝ Եօթը Եկեղեցիներուն, որոնք Ասիայի մէջ են. շնորհը ու խաղաղութիւն ձեզի անկէ՝ որ է, որ էր եւ որ պիտի զայ, ու Եօթը Հոգիներէն՝ որոնք անոր զահին առցեւ են, 5 եւ Յիսուս Քրիստոս հաւատարիմ վկայէն, որ մեռեմներուն անդրանիկն ու նրկրի թագաւորներուն իշխանը: Անոր՝ որ սիրեց մեզ, իր արիւնով լրւաց մեզ մեր մեռերէն, 6 եւ թագաւորներ ու քահանաներ քրաւ մեզ Աստուծոյ եւ իր Յօր համար, անոր փառք ու գօրութիւն դարէ դար՝: Ամեն: (այօն ց165, Hades ց86) 7 Ահա ամապերով կու զայ, եւ ամեն աչք պիտի տեսնէ զայն. նաեւ անոնք՝ որ խոցեցին զայն: Երկրի բոլոր տոհմերը պիտի հեծեծեն անոր վրայ: Վյո. ամեն: 8 «Ես եմ Ալֆան ու Օմեյան», կ'ըսէ Տէր (Աստուած), ան՝ որ է, որ էր եւ որ պիտի զայ, Ամենակալը: 9 Ես՝ Յովիաննես, ձեր Եղբայրը եւ հաղորդակիցը Յիսուս Քրիստոսի տառապանին, թագաւորութեան ու համբերութեան, Պատմոս կոչուած կղզին էի՝ Աստուծոյ խօսքին համար եւ Յիսուս Քրիստոսի վկայութեան համար: 10 Կիրակի օրը լեցուեցայ Հոգիով, ու ետեւես լսեցի հզօր ձայն մը՝ փողի ձայնի պէս, որ կ'ըսէր. 11 «Ինչ որ կը տեսնես՝ գրէ գիրքի մը մէջ, ու դրկէ զայն Եօթը Եկեղեցիներուն՝ որոնք Եփեսոսի, Զմիւռնիայի, Պերգամոնի, Թիւլատիրի, Սարդիկէի, Ֆիլատելիայի եւ Լատոնիկէի մէջ են»: 12 Դարձայ տեսնելու այն ձայնը՝ որ կը խօսէր ինծի: Երբ դարձայ տեսայ Եօթը ոսկիէ աշտանակներ, 13 ու Եօթը աշտանակներուն մէշտեղ՝ մէկը, մարդու Որդիին նման, մինչեւ ոտքերը երկարող

պատմուման մը հագած եւ կուրծքին վրայ ոսկիէ գօտի մը կապած: 14 Անոր գլուխն ու մազերը՝ բուրդի պէս ճերմակ էին, ձիւնի պէս ճերմակ. աչքերը՝ կրակի բոցի պէս էին, 15 ոտքերը՝ ոսկեպիշնձի նման, որպէս թէ հնոցի մէջ բոցավառած, ու ձայնը՝ յորդառատ ջուրերու ձայնին պէս: 16 Իր աջ ձեռքին մէջ ունէր Եօթը ասստ, բերաննեն սրած երկսայրի թուր մը կ'ելլէր, եւ դէմքը արեհ պէս էր՝ Երբ կը փայլի իր գօրութեամբ: 17 Երբ տեսայ զայն, անոր ոտքը ինկայ՝ մեռեի պէս. իսկ ան՝ իր աջ ձեռքը դրաւ իմ վրաս ու ըսաւ ինծի. «Մի Վախնար. Ես եմ Առաջինը եւ Վերջինը: 18 Ես ան եմ՝ որ կ'ապրի. Ես մեռած էի, ու ահա կ'ապրիմ դարէ դար. Ես ունիմ մահուան եւ դժոխքին բանայիները: (այօն ց165, Hades ց86) 19 (Ուստի) գրէ ինչ որ տեսար, թէ ինչ որ կայ, թէ ինչ որ պիտի ըլլայ ասկէ ետք: 20 Ահանապիկ խորհուրդը Եօթը աստղերուն՝ որ իմ աջ ձեռքին մէջ տեսար, ու Եօթը ոսկիէ աշտանակներուն. այդ Եօթը աստղերը՝ Եօթը Եկեղեցիներուն հրեշտակներն են, իսկ Եօթը աշտանակները Եօթը Եկեղեցիներն են»:

**2** «Գրէ Եփեսոսի Եկեղեցին հրեշտակին.՝ “Սա կ'ըսէ ան՝ որ իր աջ ձեռքին մէջ կը բռնէ Եօթը աստղերը, եւ կը շրջի Եօթը ոսկիէ աշտանակներուն միշտէ. 2 “Գիտենմ քու գործերո, աշխատանքու ու համբերութիւնու, եւ թէ չես կրնար հանդուրթելչարերուն: Փորձեցիր անոնք՝ որ կը հաւաստեն թէ իրենք առաքեալ են, բայց չեն, եւ գտար թէ ստախօս են: 3 Յամբերութիւն ունեցար, տառապանք կրեցիր իմ անունիս համար” ու չթուլցար: 4 Սակայն սա ունիմ քեզի իմ, որ թողուցիր առաջին սէրու: 5 Ուրեմն յիշէ թէ ուրկէ ինկար, ապաշխարէ, եւ զրէ առաջին գործերդ. այլապէս՝ շուտոնք պիտի զամ քեզի, ու աշտանակդ պիտի շարժեմ իր տեղէն՝ եթէ չապաշխարես: 6 Բայց սա ունիս.՝ կ'ատես Նիկողայոսեաններուն գործերը, որ ես ալ կ'ատեմ”»: 7 Ան որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ Եկեղեցիներուն: Ով որ յաղթէ՝ անոր ուտել պիտի տամ կեանքի ծառեն, որ Աստուծոյ դրախտին մէջ է»: 8 «Գրէ նաեւ Զմիւռնիայի Եկեղեցին հրեշտակին.՝ “Սա կ'ըսէ Առաջինը

Եւ Վերջինը, որ մեռաւ ու կ'ապրի. 9 "Գիտեմ քու գործեր, տառապանքդ եւ աղբատութիւնդ, (բայց հարուստ ես, ) ու հայոյութիւնը անոնց՝ որ կ'ըսեն թէ իրենք Յրեայ են, բայց չեն, հապա՝ Սատանայի ժողով։ 10 Բնաւ մի՛ վախնար այն չարչարանքներէն՝ որ պիտի կրես. ահա Չարախօսը քանտը պիտի նետէ ձեզմէ ոմանք՝ որպեսզի փորձուիք, եւ տասը օր տառապանք պիտի ունենար։ Մինչեւ մահ հաւատարիմ եղիր, ու պիտի տամ քեզի կեանքի պսակը"։ 11 Ան որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Յոզին ինչ կ'ըսէ Եկեղեցիներուն։ Ո՛վ որ յաղթէ՝ պիտի չվնասուի երկրորդ մահէն։ 12 «Գրէ նաեւ Պերգամոնի Եկեղեցիին հրեշտակին.՝ "Սա կ'ըսէ ան՝ որ ունի սրած երկսայրի թուրը. 13 "Գիտեմ քու գործերդ, եւ թէ ուր կը բնակիս, հին՝ ուր Սատանայի գահն է. բայց ամուր կը քռնես իմ անունս ու չուրացար իմ հաւատքս, նոյնիսկ այն օրերը՝ երբ Անթիպաս, իմ հաւատարիմ վկաս, սպաննուեցաւ ձեր մէջ՝ ուր Սատանան կը բնակի։ 14 Սակայն քեզի դէմ ունիմ քիչ բան մը, քանի որ հոր ունիս Բաղաամի ուսուցումը պահողներ. ան Բաղակի սորվեցուց գայթակղութիւն դնել Խրայէի որդիներուն առջեւ, որպեսզի անոնք ուտեն կուռքերու գոհուածներ ու պոռնկին։ 15 Այսպէս՝ դուն ալ ունիս Նիկողայոսեաններուն ուսուցումը պահողներ, որ ես կ'ատեմ։ 16 (Ուստի) ապաշխարէ. այլապէս՝ շուտով պիտի գամ քեզի, եւ պիտի պատերազմին անոնց դէմ բերանիս թուրով"։ 17 Ան որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Յոզին ինչ կ'ըսէ Եկեղեցիներուն։ Ո՛վ որ յաղթէ՝ անոր ուտել պիտի տամ պահուած մանանայէն. նաեւ պիտի տամ անոր ճերմակ խիճ մը, եւ այդ խիճին վրայ գորուած նոր անուն մը՝ որ ո՛չ մէկը գիտէ, բայց միայն զայն ստացողը»։ 18 «Գրէ նաեւ Թիւատիրի Եկեղեցիին հրեշտակին.՝ "Սա կ'ըսէ Աստուծոյ Որդին, որ ունի կրակի բոցի պէս աչքեր, եւ իր ուտքերը նման են ոսկեպիինձի. 19 "Գիտեմ քու գործերդ, սէրդ, սպասարկութիւնդ, հաւատքը ու համբերութիւնդ. եւ թէ քու Վերջին գործերդ աւելի շատ են՝ քան առաջինները։ 20 Սակայն քեզի դէմ ունիմ բան մը", որովհետեւ կը թոյլատրես Յեզարէի, - ինքզինք մարգարէուիի կոչող այդ կնօշ, - որ մոլորենն իմ ծառաներս

եւ սորվեցնէ անոնց պոռնկիլ ու կուռքերու գոհուածներ ուտեի։ 21 Ես ժամանակ տուի անոր՝ ապաշխարելու իր պոռնկութենէն, բայց չապաշխարեց։ 22 Ահա ես մահիճ պիտի նետեմ զայն, իսկ անոր հետ շնութիւն ընողները՝ մեծ տառապանքի մէջ, եթէ չապաշխարեն իրենց գործերէն։ 23 Պիտի մեռցնեմ անոր զաւակները, եւ բոլոր Եկեղեցիները պիտի գիտնան թէ ես ան եմ որ կը զննեմ խիդճենն ու սիրտերը. պիտի հասուցանեմ ձեզմէ իւրաքանչիւրին՝ ծեր գործերուն համեմատ։ 24 Բայց կ'ըսեմ ձեզի, Թիւատիրի մէջ երդոր միւս բոլորին՝ որ չունին այս ուսուցումը եւ չփոցան Սատանային խորհուրդները (ինչպէս կ'ըսեն).- ուրիշ ծանրութիւն պիտի չդնեմ ծեր Վրայ, 25 հապա ամոնր քռնեցէք ինչ որ ունիք՝ մինչեւ որ գամ։ 26 Եւ ով որ յաղթէ ու պահէ իմ գործերս մինչեւ վախճանը, անոր իշխանութիւն պիտի տամ անոր ազգերուն վրայ, 27 (Եւ պիտի հովուէ զանոնք երկարէ զաւազանով. անոնք պիտի փշրուին բրուտի անօթներու պէս)։ 28 Ինչպէս ես ալ ստացար իմ Յօրմէս, ու պիտի տամ անոր առտուան ստողը"։ 29 Ան որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Յոզին ինչ կ'ըսէ Եկեղեցիներուն։

**3** «Գրէ նաեւ Սարդիկէի Եկեղեցիին հրեշտակին.՝ "Սա կ'ըսէ ան՝ որ ունի Աստուծոյ եօթ Յոզիներն ու եօթ աստերը. "Գիտեմ քու գործերդ. դուն անուն ունիս թէ կ'ապրիս, բայց մեռած ես։ 2 Արթոնն կեցիր եւ ամրացնիր մնացած քաները՝ որ մեռնելու մօտ են, որովհետեւ կատարեալ չգուայ գործերդ Աստուծոյ առջեւ։ 3 Ուրեմն յիշէ թէ ինչպէս ընդունեցիր եւ լսեցիր, ու պահէ եւ ապաշխարէ. իսկ եթէ արթուն չկենաս, գողի պէս պիտի գամ քու վրադ, ու բնաւ պիտի չգիտնաս թէ որ ժամուն պիտի գամ վրադ։ 4 Սակայն Սարդիկէի մէջ ունիս քանի մը մարդոց անուններ, որոնք չաղծեցին իիւնց հանդերձները եւ ճերմակներով պիտի շրջին ինծի հետ, քանի որ արժանի են։ 5 Ո՛վ որ յաղթէ՝ պիտի հազնի ճերմակ հանդերձ. ու ես պիտի չզնշեմ անոր անունը կեանքի գիրքէն, հապա պիտի դաւանիմ անոր անունը իմ Յօրս առջեւ եւ անոր հրեշտակներուն առջեւ"։ 6 Ան որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Յոզին ինչ կ'ըսէ Եկեղեցիներուն։ 7 «Գրէ նաեւ Ֆիլատելքիայի

Եկեղեցին հրեշտակին. - “Սա կ’ըսէ Սուլրը, Եշմարիտը, ան՝ որ ունի Դաւիթի բանալին, ան՝ որ կը բանայ ու ոչ մէկը կը գոցէ, եւ կը գոցէ ու ոչ մէկը կը բանայ. 8 ”Գիտեմ քու գործերդ: Ահա առջեւող դրի բացուած դուռ մը՝ որ ոչ մէկը կրնայ գոցեւ, որովհետեւ դուռն քիչ գօրութիւն ունիս, բայց պահեցիր իմ խօսքս եւ չուրացար իմ անունս: 9 Ահա պիտի ստիպես Սատանայի ժողովըն եղողները, - որ կ’ըսեն թէ իրենք Յրեայ են, բայց չեն, հապա կը ստեն, - ահա պիտի ստիպեմ զանոնք՝ որ զան ու երկրպագեն ուորերուդ առջեւ, եւ գիտնան թէ ես սիրեցի քեզ: 10 Քանի որ պահեցիր իմ համբերութեան խօսքս, ես ալ պիտի պահեմ քեզ փորձութեան ժամուն, որ պիտի զայ ամբողջ երկրագունդին վրայ՝ փորձելու համար երկրի բնակիչները: 11 Ահա շուտով կու զամ: Ամուլ բռնէ ունեցածոյ, որպէսզի ոչ մէկը առնէ քու պսակը: 12 Ո՞վ որ յաղթէ, սիւն մը պիտի ընեմ զայն իմ Աստուծոյս տաճարին մէջ, եւ ալ դուրս պիտի չելլէ: Անոր վրայ պիտի գրեմ իմ Աստուծոյս անունը, ու իմ Աստուծոյս քաղաքին անունը, այսինքն՝ Նոր Երուսաղէմ, - որ կ’իշնէ երկինքեն՝ իմ Աստուծոյս քովեն, - եւ իմ նոր անունս”: 13 Ան որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Յոգին ինչ կ’ըսէ Եկեղեցիներուն: 14 ”Գրէ նաեւ Լաւոդիկէի Եկեղեցին հրեշտակին. - “Սա կ’ըսէ Ամենը, հաւատարիմ ու ճշմարիտ Վկան, Աստուծոյ արարչութեան Ակիզըքը. 15 ”Գիտեմ քու գործերդ, թէ ոչ պաղ ես, ոչ ալ տաք. Երանի թէ պաղ ըլլայիր, կամ՝ տաք: 16 Ուստի դուռն որ գաղց ես, եւ ոչ տաք, ոչ ալ պաղ, բերանես դուրս պիտի փսիսեմ քեզ: 17 Քանի որ կ’ըսես. «Ես հարուստ եմ, հարստացայ, ու ոչ մէկ քանի կարիք ունիմ»: Բայց չես գիտեր թէ դուռն թշուառ, խեղճ, աղքատ, կոյր եւ մերկ ես: 18 Կը թելադրեմ քեզի, որ զնես ինձմէ կրակի բովեն անցած ոսկի՝ որ հարստանաս, ու ճերմակ հանդերձ՝ որ հազմիս, որպէսզի մերկութեանդ ամօթք չերեւնայ. եւ դեռ դրի աչքերուդ՝ որ տեսնես: 19 Ես կը կշտամբեմ ու կը պատժեմ բոլոր սիրածներս. ուրեմն նախանձախնդիր եղիր եւ ապաշխարէ: 20 Ահա կայնած եմ դրան առջեւ ու կը բախեմ. եթէ մէկը լսէ իմ ձայնս եւ բանայ դուռը, պիտի մտնեմ անոր քով ու պիտի ընթրեմ անոր հետ, ան ալ՝ ինծի հետ: 21 Ո՞վ որ

յաղթէ, ինծի հետ բազմիլ պիտի տամ անոր՝ իմ գահիս վրայ, ինչպէս ես ալյաղթեցի ու իմ Յօրս հետ բազմեցայ իր գահին վրայ””: 22 Ան որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Յոգին ինչ կ’ըսէ Եկեղեցիներուն»:

**4 Ասկէ Ետք՝ նայեցայ, եւ ահա դուռ մը բացուած էր Երկինքի մէջ, ու ինծի հետ խօսդ առաջին ձայնը - փողի մը պէս - որ լսած էի՞ ըսալ. «Յնս բարձրացիր, եւ ցոյց պիտի տամ քեզի ինչ որ պէտք է ըլլայ ասկէ Ետք»: 2 Խսկոյն լեցուեցայ Յոգիով, եւ ահա զահ մը դրուած էր Երկինքի մէջ, ու մէկը բազմած էր գահին վրայ: 3 Բազմողին տեսքը նման էր յասպիս եւ սարդիոն քարերու, ու զահին շուրջը կար ծիածան մը՝ տեսքով զմրուխտի նման: 4 Գահին շուրջը կային քսանչորս գահեր, եւ այդ զահերուն վրայ բազմած էին՝ բասնչորս երեցներ. ճերմակ հանդերձներ հազար էին, ու ուսկէ պասկներ ունեին իրենց գլուխին վրայ: 5 Գահէն կ’ելլէին փայլակներ, ճայներ եւ որոտումներ, ու զահին առջեւ կային եօթը հրավառ շահեր, որոնք Աստուծոյ եօթը Յոգիներն են: 6 Գահին առջեւ կար ապակեղն ծով մը՝ բիւրեղի նման, իսկ զահին մէջտեղը եւ զահին շուրջը կային չորս Եակներ, աչքերով լեցուն՝ առջեւն ու Ետեւն: 7 Առաջին Եակը նման էր առիւծի, Երկրորդ Եակը նման էր գուարակի, Երրորդ Եակը ուներ մարդու Երեւոյթ, իսկ չորրորդ Եակը նման էր թօչող արծիվ: 8 Չորս Եակներէն ամեն մէկը վեց թեւ ուներ շուրջը, եւ ներսէն լեցուն էր աչքերով: Անոնք առանց հանգստանալու՝ ցերեկ ու գիշեր կ’ըսէին. «Սնլր, Սնլր, Սնլր է Տերը, Ամենակալ Աստուծածը, որ էր, որ է եւ որ պիտի զայ»: 9 Երբ այդ Եակները փառք ու պատիւ կու տային եւ շնորհակալ կ’ըլլային զահին վրայ բազմողին, որ դարէ դար՝ կ’ապրի, (այօն ց165) 10 քսանչորս երեցները կ’իյնային զահին վրայ բազմողին առջեւ ու կ’երկրպագէին անոր՝ որ դարէ դար կ’ապրի, եւ յօրնց պասկները կը ծգէին զահին առջեւ՝ ըսելով. (այօն ց165) 11 «Արժանի ես, Տէր, փառք, պատիւ ու զորութիւն ընդունելու, որովհետեւ դուռն ստեղծեցիր բոլոր բաները. քու կամքովդ անոնք գոյութիւն ունին եւ ստեղծուեցան»:**

**5** Գահին վրայ բազմողին աջ ձեռքին մեջ տեսայ գիրք մը՝ գրուած ներսէն ու դուրսէն, եւ կնքուած եօթը կնիքով: **2** Տեսայ նաեւ հզօր հրեշտակ մը, որ բարձրածայն կը յայտարարէր. «Ո՞վ արժանի է բանալու այդ գիրքը եւ քակելու ատոր կնիքները»: **3** Բայց ոչ մէկը, ոչ երկինքի մեջ, ոչ երկրի վրայ, ոչ ալ երկրի ներքեւ՝ կարող եր բանալ այդ գիրքը, ոչ ալ նայիլ անոր: **4** Ես ալ սաստիկ կու լայի՝ քանի որ ոչ մէկը արժանի գտնուեցաւ բանալու այդ գիրքը, ոչ ալ նայելու անոր: **5** Խակ երեցներէն մէկը ըսաւ ինծի. «Մի լար. ահա Յուլայի տոհմէն եղող Առիւծը, Դաւիթի Արմատը, յաղթեց՝ որպէսզի բանայ այդ գիրքը եւ քակէ ատոր եօթը կնիքները: **6** Ու տեսայ թէ գահին եւ չորս Եակներուն մէջտեղ, ու երեցներուն մէջտեղ, կայնած էր Գառնուկ մը՝ որպէս թէ մորթուած. ան ունէր եօթը եղջիւր ու եօթը աչք, որոնք Աստուծոյ եօթը Յոգիներն են՝ դրկուած ամբողջ երկիրը: **7** Ան եկաւ եւ առաւ գիրքը գահին վրայ բազմողին աջ ձեռքէն: **8** Երբ առաւ գիրքը, չորս Եակներն ու բասնչորս երեցները ինկան Գառնուկին առջեւ եւ երկրագեցին. անոնցմէ իլրաբանչիւր ունէր քնար մը, ու ուսկիէ սկաւառակ մը՝ խունկերով լեցուն, որ սուրբերուն աղօթքներն են: **9** Անոնք կ'երգէին նոր երգ մը՝ ըսելով. «Դուն արժանի ես առնելու այդ գիրքը եւ քակելու ատոր կնիքները. որովհետեւ մորթուեցար, ու քու արիւնովդ զնեցիր մեզ Աստուծոյ համար՝ ամէն տոհմէ, լեզու, ժողովուրդէ եւ ազգէ, **10** թագաւորներ ու քահանաներ ըրիր մեզ մեր Աստուծոյն, եւ երկրի վրայ պիտի թագաւորենք»: **11** Տեսայ, ու լսեցի ձայնը շատ հրեշտակներու՝ որոնք գահին, Եակներուն եւ երեցներուն շուրջն էին. անոնց թիւը թիւերով թիւր ու հազարներով հազար էր: **12** Անոնք բարձրածայն կ'ըսէին. «Վյո մորթուած Գառնուկը արժանի է ընդունելու զօրութիւն, հարստութիւն, իմաստութիւն, ոյժ, պատիւ, փառք եւ օրինաբանութիւն»: **13** Ու լսեցի բոյրը արարածները՝ երկինքի մեջ, երկրի վրայ, երկրի ներքեւ եւ ծովու մեջ եղող, ու ամէն ինչ որ անոնց մեջ կայ, որոնք կ'ըսէին. «Գահին վրայ բազմողին եւ Գառնուկին՝ օրինաբանութիւնն, պատիւն, փառք ու զօրութիւն դարէ դար”»: (այօն

**g165) 14** Եւ չորս Եակները կ'ըսէին. «Ամէն»: Ու երեցները ինկան եւ երկրագեցին:

**6** Նայեցայ՝ երբ Գառնուկը բացաւ կնիքներէն մէկը, եւ լսեցի չորս Եակներէն մէկուն ձայնը՝ որորուսմի պէս, որ կ'ըսէր. «Եկնր ու տէնս»: **2** Եւ տեսայ. ահա ճերմակ ձի մը կար, որուն վրայ հեծնողը ունէր աղեղ մը: Պասկ մը տրուեցաւ անոր, ու դուրս ելաւ իրը յաղթող՝ որպէսզի յաղթէ: **3** Երբ բացաւ երկրորդ կնիքը, լսեցի երկրորդ Եակը՝ որ կ'ըսէր. «Եկնր»: **4** Ուրիշ, շառագոյն ձի մը դուրս ելաւ, եւ անոր վրայ հեծնողին իշխանութիւն տրուեցաւ՝ որ երկրէն վերցնէ խաղաղութիւնը, որպէսզի մորթէն գիրար. ու մեծ սուր մը տրուեցաւ անոր: **5** Երբ բացաւ երրորդ կնիքը, լսեցի երրորդ Եակը՝ որ կ'ըսէր. «Եկնր ու տէնս»: Եւ տեսայ. ահա սեւ ձի մը կար, որուն վրայ հեծնողը՝ ձեռքին մէջ ունէր կշիքը մը: **6** Չորս Եակներուն մէջն լսեցի ձայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Կապիճ մը ցորենը՝ մէկ դահեկանի, ու երեք կապիճ զարին՝ մէկ դահեկանի: Մի վնասեր ձեթին եւ գինիին»: **7** Երբ բացաւ չորրորդ կնիքը, լսեցի չորրորդ Եակին ձայնը՝ որ կ'ըսէր. «Եկնր ու տէնս»: **8** Եւ տեսայ. ահա տժգոյն ձի մը կար, որուն վրայ հեծնողին անունը Մահ էր, ու դժոխքը կը հետեւէր անոր: Իշխանութիւն տրուեցաւ անոնց՝ երկրի թագորդին վրայ, որ սպաննեն թուրով, սովով, մահով ու երկրի գազաններով: (Hadēs g86) **9** Երբ բացաւ հինգերորդ կնիքը, զոհասեղանին ներբեւ տեսայ անձերը անոնց՝ որ մորթուած էին Աստուծոյ խօսքին համար, եւ իրենց տուած վկայութեան համար: **10** Անոնք բարձրածայն աղաղակեցին. «Սուրբ եւ ծշմարիտ Տիրակաւ, մինչեւ Երբ պիտի չդատես ու չառնես մեր արիւնին վրէժը երկրի բնակիչներէն»: **11** Ճերմակ պարեգօտ տրուեցաւ անոնցմէ իլրաբանչիւրին, եւ ըսուեցաւ անոնց որ համգչին թիւ մը ժամանակ այ, մինչեւ որ ամբողջանան իրենց ծառայակիցներն ու անոնց եղբայրները՝ որոնք պիտի սպաննուէին իրենց պէս: **12** Տեսայ՝ երբ բացաւ վեցերորդ կնիքը, եւ ահա մեծ երկրաշարժ մը եղաւ: Վրեւը սեւցաւ՝ մազելին բուրձի մը պէս, լրսինը (բոլորովին) արիւնի գոյնի պէս եղաւ, **13** ու երկինքի աստղերը ինկան երկրի վրայ, ինչպէս սաստիկ

հովեն շարժուած թզենին կը թափէ իր տիաս պտուլները: **14** Երկինքը կծկուեցա ոյլորուոյ մազաղաթի մը պէս, եւ բոլոր լեռներն ու կղզիները շարժեցան իրենց տեղերէն: **15** Երկրի թագաւորները, մեծամեծները, հարուստները, հազարապետները, զօրաւորները, եւ բոլոր ստրուկներն ու բոլոր ազատները պահութեցան քարայրներու եւ լեռներու ժայռերուն մէջ, **16** ու կ'լաւէն լեռներուն եւ ժայռերուն. «Ինչէք մեր վրայ ու պահեցէք մեզ զահին վրայ բազմողին երեսէն, եւ Գառնուկին բարկութենէն: **17** Որովհետեւ անոր բարկութեան մեծ օրը եկաւ, եւ ով կրնայ դիմանալ»:

**7** Ասկէ ետք տեսայ չորս հրեշտակներ, որ կայնած էին երկրի չորս անկիւնները ու քրոնած էին երկրի չորս հովերը, որպէսզի հով չփշէ՝ ոչ երկրի վրայ, ոչ ծովու վրայ, ոչ ալ ծառի մը վրայ: **2** Տեսայ նաեւ ուրիշ հրեշտակ մը, որ բարձրացաւ արեւելքէն եւ ունէր ապրող Աստուծոյ կնիքը: Ան բարձրածայն աղաղակեց այն չորս հրեշտակներուն, որոնց իշխանութիւնն տրուած էր վնասելու երկրին ու ծովուն. **3** «Մի վնասէք՝ ոչ երկրին, ոչ ծովուն, ոչ ալ ծառերուն, մինչեւ որ կսրենք մեր Աստուծոյն ծառաներուն ճակատը»: **4** Լսեցի կնքուածներուն թիւը-հարիւր քառասունչորս հազար կնքուած հսրայէի որդիներուն բոլոր տոհմերէն. **5** Յուղայի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Ռուլքէնի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Գաղի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Նեփաղայիմի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Մանասէի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, **7** Շմալոնի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Ղեփի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Խաքարի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Զաբուղոնի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Յովսէփի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Բենիամինի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած: **9** Ասկէ ետք տեսայ, եւ ահա մեծ բազմութիւն մը կար, որ ոչ մէկը կրնար համրել, բոլոր ազգերէն, տոհմերէն, ժողովուրդներէն ու լեզուներէն: Անոնք

կայնած էին զահին առջեւ եւ Գառնուկին առջեւ՝ հազար ճերմակ պարեգօտներ ու արմաւենիներ քրնած իրենց ծեռքերուն մէջ, **10** եւ բարձրածայն կ'աղաղակէին. «Փրկութիւնը մեր Աստուծոյն Ե՝ որ կը բազմի զահին վրայ, նաեւ՝ Գառնուկինը»: **11** Բոլոր հրեշտակները, որ կայնած էին զահին, երեցներուն ու չորս Եակներուն շուրջը, ինկան իրենց երեսին վրայ՝ զահին առջեւ, եւ երկրպագեցին Աստուծոյ՝ **12** ըսելով. «Ամէն. օրինաբանութիւն, փանոք, իմաստութիւն, շնորհակալութիւն, պատիւ, զօրութիւնն ու կարողութիւնն մեր Աստուծոյն՝ դարէ դար»: Ամէն»: (ածօն ց165) **13** Երեցներէն մէկը ըսաւ ինծի. «Ո՞վ են ասոնք՝ որ հազար ճերմակ պարեգօտներ, եւ ուրկէ եկած են»: **14** Ես ալ ըսի անոր. «Տէր, դո՞ւն գիտես»: Ան ալ ըսաւ ինծի. «Ասոնք մեծ տառապանքէն եկողներն են, որ լուացին իրենց պարեգօտները ու ճերմկցուցին զանոնք Գառնուկին արիւնով»: **15** Ուստի Աստուծոյ զահին առջեւ են, եւ կը պաշտեն զինք ցերեկ ու գիշեր՝ իր տաճարին մէջ. եւ զահին վրայ բազմողը պիտի բնակի անսնց մէջ: **16** Այլեւս ոչ պիտի անօթենան, ոչ պիտի ծարանան, ոչ ալ արեւը կամ որեւէ տօթ պիտի ինայ անոնց վրայ. **17** Որովհետեւ Գառնուկը՝ որ զահին մէշտեղն Ե՝ պիտի հիվուէ զանոնք, պիտի առաջնորդէ զանոնք դէպի կենարար չուրերու աղբիւները, եւ Աստուծ բոլոր արցունքները պիտի սրբէ անոնց աչքերէն»:

**8** Երբ բացաւ եօթներորդ կնիքը, լուրդիւն եղաւ երկինքը՝ կես ժամու չափ: **2** Ու տեսայ այն եօթը հրեշտակները՝ որ կայնած էին Աստուծոյ առջեւ. եօթը փողեր տրուեցան անսնց: **3** Ուրիշ հրեշտակ մը եկաւ եւ կայնեցաւ զոհասեղանին առջեւ. ան ունէր ոսկի խնկանց մը, ու շատ խունկ տրուեցաւ իրեն, որպէսզի ընծայէ բոլոր սուրբերուն աղօթներուն հետ՝ զահին առջեւ եղող ոսկի զոհասեղանին վրայ: **4** Եւ խունկերուն ծուխը՝ սուրբերուն աղօթներուն հետ՝ հրեշտակին ծեռքէն բարձրացաւ Աստուծոյ առջեւ: **5** Ապա հրեշտակը առաւ խնկանցը, լեցուց զայն զոհասեղանին կրակէն, ու նետեց երկրի վրայ. եւ ձայներ, որոտումներ, փայլակներ ու երկրաշարժ եղան: **6** Եւ եօթը հրեշտակները,

որ ունեին եօթը փողերը, պատրաստուեցան հնչեցնելու զանոնք: 7 Առաջին հրեշտակը հնչեցուց փողը, եւ արիւնով խառնուած կարկուտ ու կրակ եղաւ եւ նետուեցաւ երկրի վրայ. (Երկրի մեկ երրորդը այրեցաւ, ) ծառերուն մեկ երրորդը այրեցաւ, ու ամեն կանաչ խոտ այրեցաւ: 8 Երկրորդ հրեշտակը հնչեցուց փողը, եւ հրավար մեծ լերան պէս բան մը նետուեցաւ ծովը. ծովուն մեկ երրորդը արիւն եղաւ, 9 ծովուն մեջ ապրող արարածներուն մեկ երրորդը մեռաւ, ու նաւերուն մեկ երրորդը փնացաւ: 10 Երրորդ հրեշտակը հնչեցուց փողը, ու երկինքն մեծ աստղ մը ինկալ՝ ջահի պէս վառերկ. ան ինկալ գետերուն մեկ երրորդին եւ ջուրերու աղրիւներուն վրայ: 11 Այդ աստղին անունը Օշինդր էր, ու ջուրերուն մեկ երրորդը օշինդր եղաւ, եւ շատ մարդիկ մեռան ջուրերն քանի որ դաշնացած էին: 12 Չորրորդ հրեշտակը հնչեցուց փողը, ու արեւին մեկ երրորդը զարնուեցաւ, նաեւ լուսինին մեկ երրորդը եւ աստղերուն մեկ երրորդը. հետեւաբար անոնց մեկ երրորդը խաւարեցաւ, օրուան մեկ երրորդը չլուսաւորուեցաւ, նմանապէս՝ գիշերուան: 13 Տեսայ, ու լսեցի երկինքի մեջտեղին թշոջո հրեշտակ մը՝ որ բարձրածայն կ'ըսէր. «Վայ, վայ, վայ երկրի բնակիչներուն՝ այն միւս փողի ծայներուն համար, որ երեք հրեշտակները պիտի հնչեցնեն»:

9 Յինգերորդ հրեշտակը հնչեցուց փողը, ու տեսայ աստղ մը՝ որ երկինքն ինկալ երկրի վրայ: Անդունիք գուրքին բանային տրուեցաւ անոր. (Abyssos g12) 2 ան ալ բացաւ անդունիքն գուրք, եւ այդ գուրքն ծուխ բարձրացաւ՝ մեծ հնոցի մը ծուխին պէս: Արեւն ու օդը խաւարեցան գուրքին ծուխին: (Abyssos g12) 3 Ծուխին մարախներ ելան երկրի վրայ, եւ անոնց իշխանութիւն տրուեցաւ՝ երկրի կարիճներուն ունեցած իշխանութեան պէս: 4 Ըստեւցաւ անոնց որ վնասեն ոչ երկրի խոտին, ոչ որեւէ կանաչութեան, ոչ ալ որեւէ ծառի, հապա միայն այն մարդոց՝ որոնք չունին Աստուծոյ կնիքը իրենց ճակատին վրայ: 5 Յարաման տրուեցաւ անոնց որ չապաննեն զանոնք, հապա տանջեն զանոնք հինգ ամիս. անոնց տուած տանջանքը՝ կարիճի տուած տանջանքին պէս էր, երբ

կը խայթէ մարդը: 6 Այդ օրերը մարդիկ պիտի փնտուեն մահը, սակայն պիտի չզտնեն. պիտի ցանկան մեռնի, բայց մահը պիտի փախչի իրենցմէ: 7 Մարախները կը նմանեին պատերազմի պատրաստուած ծիերու. անոնց գլուխներուն վրայ կային որպէս թէ ուսկիէ պսակներ, եւ անոնց երեսները մարդոց երեսներուն պէս էին: 8 Ունեին մազեր՝ կիներու մազերուն պէս էին: 9 Ունեին գրահներ՝ երկաթ գրահներու պէս, իսկ անոնց թեւերուն ձայնը՝ պատերազմի վագոն բազմաթիւ ծիերէ քաշուած կառքերու ձայնին պէս էր: 10 Ունեին պոչեր՝ կարիճներու նման, ու խայթոցներ կային պոչերուն վրայ: Իշխանութիւն ունեին հինգ ամիս վնասելու մարդոց, 11 եւ իրենց վրայ բազաւոր ունեին անդունիքն հրեշտակը, որուն անունը երրայերէն Արադոն է, իսկ յունարէն՝ Ապոլլոն: (Abyssos g12) 12 Մէկ վայր անցաւ. ասկէ ետք ահա երկու վայ ալ կու գայ: 13 Վեցերորդ հրեշտակը հնչեցուց փողը, ու յսեցի ձայն մը՝ Աստուծոյ առջև եղոր ուսկիէ գոհասեղանին չորս եղջիւրներէն, 14 որ կ'ըսէր փող ունեցող վեցերորդ հրեշտակին. «Արձակէ եփրատ մեծ գետին վրայ կապուած չորս հրեշտակները»: 15 Եւ արձակուեցան այն չորս հրեշտակները, որ պատրաստուած էին ժամուան, օրուան, ամսուան ու տարուան համար՝ որպէսզի սպաննեն մարդոց մեկ երրորդը: 16 Զիաւոր գօրքերուն թիւլ երկու թիւր թիւր՝ էր. ես լսեցի անոնց թիւլը: 17 Այսպէս՝ տեսիլքին մեջ տեսայ ծիերը եւ անոնց վրայ հեծնողները, որոնք ունեին կրակի, յակինթի ու ծծումքի գոյն գրահներ: Զիերուն գլուխները աղիւծներու գլուխներու պէս էին. կրակ, ծուխ եւ ծծումք կ'ելլէին անոնց բերաննեն: 18 Այս երեք (պատուհաս) ներէն մարդոց մեկ երրորդը սպաննուեցաւ, այսինքն՝ կրակէն, ծուխէն ու ծծումքէն, որոնք կ'ելլէին անոնց բերաննեն: 19 Որովհետեւ անոնց իշխանութիւնը իրենց բերաններուն եւ պոչերուն մեջ էր, բանի որ անոնց պոչերը նման էին օձերու, եւ ունեին գլուխներ՝ որոնցմով կը վնասէին: 20 Միւս մարդիկը՝ որ չապաննուեցան այս պատուհասներէն, չապաշխարեցին իրենց ձեռքերուն գործերէն՝

որ չերկրպագեն դեւերուն, նաեւ ոսկիէ, արծաթէ, պղինձէ, քարէ ու փայտէ շինուած կուռքերուն, որոնք ոչ կրնան տեսնել, ոչ լսել, ոչ ալ քալել: 21 Նաեւ չապաշխարեցին ոչ իրենց մարդասպանութիւններէն, ոչ իրենց կախարդութիւններէն, ոչ իրենց պոռնկութենէն, ոչ ալ իրենց գողութիւններէն:

## 10 Տեսայ ուրիշ հզօր հրեշտակ մը՝ որ կ'իշնէր

Երկինքէն: Հազած էր ամպ մը, եւ ծիածան մը կար իր գլուխին վրայ: Իր երեսը արեւի պէս էր, ու ոտքերը՝ կրակէ սիւներու պէս. 2 ձեռքին մէջ ունէր բացուած գրքոյկ մը: Իր աջ ոտքը դրաւ ծովուն վրայ, իսկ ձախը՝ ցամաքին վրայ, 3 եւ բարձրածայն աղաղակեց՝ առիւծի մը մոնչիւնին պէս: Երբ աղաղակեց, եօթը որոտումները խօսեցան իրենց ձայներով: 4 Երբ եօթը որոտումները խօսեցան՝ ես պիտի գրէի, բայց լսեցի երկինքէն ձայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Կնք այն բաները՝ որ եօթը որոտումները խօսեցան, ու մի գրեր զանոնք»: 5 Այն հրեշտակը որ տեսած էի՝ կայսած ծովուն վրայ եւ ցամաքին վրայ, իր (աջ) ձեռքը բարձրացուց երկինք, 6 ու երդում ըրաւ անով՝ որ դարէ դար՝ “կ'ապրի, եւ ստեղծեց երկինքն ու ինչ որ անոր մէջ է, երկիրը եւ ինչ որ անոր մէջ է, ու ծովը եւ ինչ որ անոր մէջ է, թէ ալ ժամանակ պիտի չըլլայ»: (այօն 9:165) 7 Հապա՝ եօթներորդ հրեշտակին ձայնին օրերը, երբ սկսի փող հնչեցնել, Աստուծոյ խորհուրդը պիտի կատարուի, ինչպէս ինք աւետած էր իր ծառաներուն՝ մարգարեներուն: 8 Այն ձայնը՝ որ լսեր էի երկինքէն, դարձեալ խօսեցաւ ինծի եւ ըսաւ. «Գնայ, ան այն բաց գրքոյկը՝ որ ծովուն ու ցամաքին վրայ կայնող հրեշտակին ձեռքին մէջ է»: 9 Ես ալ զացի հրեշտակին եւ ըսի անոր. «Տնը ինծի այդ գրքոյկը»: Ան ալ ըսաւ ինծի. «Ա՛ռ ասիկա ու լափէ. պիտի դարնացն փորդ, բայց մեղրի պէս անոյշ պիտի ըլլայ բերանիդ մէց»: 10 Աղի գրքոյկը հրեշտակին ձեռքէն եւ լափեցի զայն: Մեղրի պէս անոյշ էր բերանիս մէջ, բայց երբ կերայ՝ փորս դարնացաւ: 11 Ան ալ ըսաւ ինծի. «Պէտք է որ դուն դարձեալ մարգարեանաս շատ ժողովուրդներու, ազգերու, լեզուներու եւ թագաւորներու մասին»:

**11** Ինծի տրուեցաւ եղէգ մը՝ գաւազանի նման, եւ կայսած հրեշտակը ըսաւ. «Ուտքի ելիր ու չափէ Աստուծոյ տաճարը, զրիասեղանը, եւ անոր մէջ երկրպագողները: 2 Բայց ձգէ գաւիթը՝ որ տաճարէն դուրս է, ու մի չափեր զայն, որովհետեւ ան տրուած է հեթանոսներուն. անոնք ոտնակոխ պիտի ընեն սուրբ քաղաքը՝ քառասուներկու ամիս: 3 Ես գօրութիւն պիտի տամ իմ երկու վկաներուս, եւ անոնք՝ քուրձ հազար՝ պիտի մարգարեանան հազար երկու հարիւր վաթսուն օր: 4 Ասոնք այն երկու ձիթենիներն ու երկու աշտանակներն են՝ որ կը կանգնին երկոր Տերոց առջեւ: 5 Եթէ մէկը ուզէ վնասել անոնց, կրակ պիտի ելլէ անոնց բերանեն եւ պիտի լափէ իրենց թշնամիները. Եթէ մէկը ուզէ վնասել անոնց, պէտք է որ այսպէս մեռցուի: 6 Ասոնք իշխանութիւն ունին երկինքը գոցելու, որպէսզի անձրեւ չտեղայ իրենց մարգարեութեան օրերը. իշխանութիւն ունին նաեւ ջուրերուն վրայ՝ արիւն դարձնելու զանոնք, եւ զարնելու երկիրը ամեն տեսակ պատուհաններով՝ քանի անզամ որ ուզեն: 7 Երբ աւարտեն իրենց վկայութիւնը, այն ատեն անդունդէն բարձրացող գազանը պիտի պատերազմի անոնց հետ, պիտի յաղթաւ անոնց եւ պիտի մեռցնէ զանոնք: (Abyssos 9:12) 8 Անոնց դիակները հնկած պիտի մնան հրապարակին վրայ այն մեծ բաղաքին՝ որ հոգեւորապէս Սողոմ ու Եգիպտոս կը կոչուի, ուր մեր Տէրն ալ խաչուեցաւ: 9 Եւ ժողովուրդները, տոհմերը, լեզուներն ու ազգերը պիտի տեսնեն անոնց դիակները՝ երեք ու կես օր, ու թոյլ պիտի չտան որ անոնց դիակները դրուին գերեզմանի մէջ: 10 Երկրի բնակիչները պիտի ուրախանան անոնց համար, պիտի գուարճանան, եւ մինչեւ անզամ ընծաներ պիտի դրկեն իրարու. որովհետեւ այս երկու մարգարեները տանջած էին երկրի բնակիչները: 11 Երեք ու կես օր եսթ, Աստուծուն եկող կեանքի հոգի մտաւ անոնց մէջ, կայսեցան իրենց ոտքերուն վրայ, ու մեծ վախ համակեց զիրենք տեսնողները: 12 Լսեցին երկինքէն հզօր ձայն մը՝ որ կ'ըսէր իրենց. «Հնի բարձրացէք»: Եւ ամպով մը երկինք բարձրացան, ու իրենց թշնամիներն ալ տեսան զիրենք: 13 Նոյն ժամուն հզօր երկրաշարժ մը եղաւ, եւ թաղաքին մէկ տասներորդը կործանեցաւ:

Եօթը հազար մարդիկ սպաննուեցան այդ երկրաշարժն. մնացողները վախցան ու փառք տուին երկինքի Աստուծոյն: **14** Երկրորդ վայր անցաւ. ահա երրորդ վայր շուտով կու գայ: **15** Եօթներորդ հրեշտակը հնչեցուց փողը, ու երկինքի մէջ եղան հզօր ձայներ՝ որ կ'ըսէին. «Աշխարհի թագաւորութիւնները եղան մեր Տերոց եւ իր Օծեալին, ու ան պիտի թագաւորէ դարէ դար»: (առօ ց165) **16** Քսանչորս երեցները, որոնք բազմած էին իրենց գահերուն վրայ՝ Աստուծոյ առջեւ, ինկան իրենց երեսին վրայ ու երկրապատեցին Աստուծոյ՝ ըսելով. **17** «Քեզմէ շնորհակալ ենք, ՏՇը, Ամենակայ Աստուած, որ ես եւ որ Եիր, որովհետեւ կիրարկեցիր» քու մեծ զօրութիւնդ ու թագաւորեցիր: **18** Ազգերը բարկացան. քու բարկութիւնդ եկաւ, նաեւ մեռեներուն ատենը՝ որպէսզի դատուին, եւ դուն վարձատրես քու ծառաներդ՝ մարգարէները, սուրբերն ու քու անուներ վախցողները, պատիկ թէ մեծ, եւ ապականես երկիրը ապականողները»: **19** Եւ Աստուծոյ տաճարը բացուեցաւ երկինքի մէջ. անոր ուխտին տապանակը երեւցաւ իր տաճարին մէջ, ու եղան փայլակներ, ձայներ, որոտումներ, երկրաշարժ եւ խոշոր կարկուտ:

**12** Մեծ նշան մը երեւցաւ երկինքի մէջ.- կին մը՝ արեւը հազած, լուսինը՝ իր ոտքերուն ներքեւ, եւ տասներկու աստղէ պասկ մը՝ իր գլուխին վրայ, **2** յոի ըլլալով կ'աղաղակէր. երկունքի ցաւ կը բաշէր ու կը տանջուեր ծնանելու համար: **3** Ուրիշ նշան մըն ալ երեւցաւ երկինքի մէջ. ահա մեծ շառագոյն վիշապ մը կար, որ ունէր Եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր, եւ իր գլուխներուն վրայ՝ Եօթը թագ: **4** Անոր պոչը կը բաշէր երկինքի աստղերուն մէկ երրորդը, ու նետեց զանոնք երկիր վրայ: Վիշապը կայնեցաւ այն կնոջ առջեւ՝ որ ծնանելու մօտ Եր, որպէսզի լափէ անոր զաւակը՝ Երը ծնի: **5** Կինը ծնաւ արու զաւակ մը, որ երկաթէ գաւազանով պիտի հովուէր բոլոր ազգերը: Անոր զաւակը յափշտակուեցաւ Աստուծոյ եւ անոր գահին քով: **6** Կինն ալ փախաւ անապատը, ուր Աստուծմէ տեղ պատրաստուած էր անոր, որպէսզի հոն կերակրուի հազար երկու հարիւր վաթառուն օր: **7** Ապա պատերազմ եղաւ երկինքի մէջ.

Միբայել եւ իր հրեշտակները պատերազմեցան վիշապին հետ: Վիշապն ալ պատերազմեցաւ իր հրեշտակներով, **8** բայց չկրցաւ յաղթեւ, ու երկինքի մէջ ալ տեղ չգտնուեցաւ անոնց: **9** Ուստի վտարուեցաւ մեծ վիշապը, այն նախկին օձը՝ Զարախիս ու Սատանայ կոչուած, որ մղորդեցուց ամբողջ երկրագունդը. վտարուեցաւ դէպի երկիր, եւ իր հրեշտակները վտարուեցան իրեն հետ: **10** Ու լսեցի երկինքի մէջ հզօր ձայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Ճիմա եղաւ մեր Աստուծոյն փրկութիւնը, զօրութիւնն ու թագաւորութիւնը, եւ անոր Օծեալին իշխանութիւնը. որովիհետեւ խորտակուեցաւ մեր եղբայրներուն Ամբաստանողը, որ ցերեկ ու գիշեր կ'ամբաստանէր զանոնք մեր Աստուծոյն առջեւ: **11** Ուստի ուրախացէք, երկինք, եւ դուք՝ որ կը բնակիք անոր մէջ. վայ երկրին ու ծովուն, որովիհետեւ Զարախիսոր հջաւ ձեզի՝ սաստիկ զայրոյթով, քանի որ գիտէ թէ ունի կարճ ժամանակ»: **12** Երբ վիշապը տեսաւ թէ ինք նետուեցաւ երկրի վրայ, հալածեց արու զաւակ ծնանոր կինը: **13** Մեծ արծիւի երկու թեւեր տրուեցան այդ կնոջ, որպէսզի թօչի դէպի անապատ, իր տեղը՝ ուր պիտի կերակրուէր ժամանակ մը, ժամանակներ ու կէս ժամանակ՝ հեռու օծին երեսեն: **14** Իսկ օծը իր բերանէն հեղեղի պէս ջուր թափեց կնոջ ետեւեն, որպէսզի հեղեղով ընկրմէ զայն: **15** Բայց երկիրը օգնեց կնոջ. երկիրը բացաւ իր բերանը եւ կլլեց այն հեղեղով՝ որ վիշապը թափեց իր բերանէն: **16** Վիշապն ալ բարկացաւ կնոջ դէմ, ու զնաց պատերազմելու անոր զարմէն մնացողներուն հետ, որոնք կը պահէին Աստուծոյ պատուիրանները եւ ունեին Ցիսուսի վկայութիւնը: Ապա կայնեցայ ծովու աւագին վրայ:

**13** Տեսայ թէ գագան մը կը բարձրանար ծովէն. ան ունէր Եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր: Անոր եղջիւրներուն վրայ տասը թագ կար, եւ անոր գլուխներուն վրայ՝ հայիոյութեան անուններ: **2** Այդ գագանը նման էր ընծափիծի. անոր ոտքերը՝ արջի ոտքերու պէս Եին, եւ անոր Երախը՝ աղիծի Երախի պէս: Վիշապը տուաւ անոր իր զօրութիւնը, իր գահն ու

մեծ իշխանութիւն: Յ Անոր գլուխներէն մէկը մորթուածի պէս էր. բայց անոր մահացու վէրքը բուժուեցաւ, եւ ամբողջ երկիրը սքանչանալով գազանին հետեւեցաւ<sup>6</sup>: Գ Անոնք երկրագեցին վիշապին՝ որ իշխանութիւն տուալ գազանին, ու երկրագեցին գազանին՝ ըսելով. «Ո՞վ նման է գազանին. ո՞վ կրնայ պատերազմիլ անոր հետո»: Տ Անոր տրուեցաւ բերան մը՝ մեծ բաներ եւ հայիութիւններ խօսող, ու իշխանութիւն տրուեցաւ անոր՝ ընելով իր կամքը քառասուներկու ամիս: Ե Յայիութեամբ բացաւ իր բերանը Աստուծոյ դէմ, եւ հայիուց անոր անունին, խորանին ու երկինքը բնակողներուն դէմ: Դ Անոր իշխանութիւն տրուեցաւ սուրբերուն հետ պատերազմելու եւ յաղթելու անոնց: Անոր իշխանութիւն տրուեցաւ բոլոր տոհմերուն (եւ ժողովուրդներուն) ու լեզուներուն եւ ազգերուն վրայ: Յ Անոր պիտի երկրագեն բոլոր անոնք որ կը բնակին երկրի վրայ եւ որոնց անունը աշխարհի հիմնադրութենէն ի վեր գրուած չէ մորթուած Գառնուկին կեանքի գիրքին մէջ<sup>7</sup>: Զ Ո՞վ որ ականջ ունի, թող լսէ: Ա Ան որ գերեվարէ, ինք գերի պիտի տարուի. ան որ սուրով սպաննէ, պէտք է որ սուրով սպաննուի: Յ Ան է սուրբերուն համբերութիւնն ու հաւատքը: Ա Տեսայ նաեւ ուրիշ գազան մը, որ կը բարձրանար երկրէն. ունէր երկու եղիշէր՝ գառնուկի նման, եւ կը խօսէր վիշապի պէս: Ա Կը վարէր առաջին գազանին ամբողջ իշխանութիւնը անոր առջեւ, ու կը ստիպէր երկիրը եւ անոր բնակիները՝ որ երկրագեն առաջին գազանին, որուն մահացու վէրքը բուժուած էր: Ա Մեծ նշաններ կ'ընէր, եւ մինչեւ անգամ երկինքէն կրակ կ'իշեցնէր երկրի վրայ՝ մարդոց առջեւ: Կ Կը մոլորեցնէր երկրի բնակինները այն նշաններով՝ որ ընելու կարողութիւն տրուած էր իրեն՝ գազանին առջեւ: Կ'ըսէր երկրի բնակիններուն որ շինեն պատկերը այն գազանին՝ որ սուրով վիրաւորուած էր բայց ապրեցաւ: Ա Եւ կարողութիւն տրուեցաւ իրեն՝ որ հոգի տայ գազանին պատկերին, որպէսզի գազանին պատկերը խօսի, նաեւ մեղոցնել տայ բոլոր անոնք՝ որ չեն երկրագեր գազանին պատկերին: Կ Կը ստիպէր բոլորն այ, պատիկ թէ

մեծ, հարուստ թէ աղքատ, ազատ թէ ստրուկ, որ դրոշմ ընդունին իրենց աջ ձեռքին վրայ կամ իրենց ճակատին վրայ, Շ որպէսզի ոչ մէկը կարենայ զնել կամ ծախտէ, բայց միայն ան՝ որ ունի դրոշմը, կամ գազանին անունը, կամ անոր անունին թիւլը: Ա Յ ն է իմաստութիւնը. ով որ միտք ունի, թող հաշուէ գազանին թիւլը, բանի որ մարդու մը թիւն է, եւ անոր թիւլ՝ վեց հարիւր վաթասունվեց է:

**14** Յետոյ նայեցայ, եւ ահա Գառնուկը կայնած էր Սիոն լերան վրայ, ու անոր հետ՝ հարիւր քառասունչորս հազարը, որոնց ճակատին վրայ գրուած էր (անոր անունը եւ) անոր Յօր անունը: Ե Ու լսեցի երկինքէն ձայն մը՝ յորդառատ ջուրերու ձայնի պէս, եւ հզօր որոտումի մը ձայնին պէս. լսած ձայնս կը նմանէր քնարահարներուն նուազած քնարներու ձայնին: Յ Անոնք կ'երգէին նոր երգ մը՝ գահին, չորս Եակներուն ու երեցներուն առջեւ. ոչ մէկը կրնար սորվիլ այդ երգը՝ բացի այդ հարիւր քառասունչորս հազարէն, որոնք գնոււած էին երկրէն: Ա Ասոնք անոնք են՝ որ չպղծուեցան կիներու հետ, բանի որ կոյս են: Ասոնք անոնք են՝ որ կը հետեւին Գառնուկին, ուր որ ան երթայ. ասոնք գնոււեցան մարդոց մէջէն՝ երախայրիք ըլլալոր Աստուծոյ ու Գառնուկին: Ա Նենգութիւն չգտնուեցաւ իրենց բերանը, որովհետեւ անարատ են: Ա Տեսայ նաեւ ուրիշ հրեշտակ մը, որ կը թօչէր երկինքի մէջ եւ ունէր յալիտենական աւետարանը՝ քարողելու երկրի վրայ բնակող բոլոր ազգերուն, տոհմերուն, լեզուներուն ու ժողովուրդներուն: (անօն ց166) Յ Ան բարձրածայն կ'ըսէր. «Կախցէք Աստուծմ եւ փանը տուէք անոր, որովհետեւ անոր դատաստանին ժամը հասաւ. Երկրագեցէք անոր՝ որ ստեղծես երկինքը, երկիրը, ծովս ու ջուրերուն աղբիւրները»: Յ Ուրիշ հրեշտակ մը հետեւեցաւ անոր եւ ըսաւ. «Կործանեցաւ, կործանեցաւ մեծ Բարեկոնը, որովհետեւ բոլոր ազգերուն խմցուց իր պոռնկութեան զայրոյթի գինիէն»: Ե Երրորդ հրեշտակ մըն այ հետեւեցաւ անոնց ու բարձրածայն ըսաւ. «Ո՞վ որ երկրագետ գազանին ու անոր պատկերին, եւ ընդունի անոր դրոշմը իր ճակատին կամ իր ձեռքին վրայ, Ա անիկա պիտի իսմէ

Աստուծոյ զայրոյթի գինին, որ անխառն լեցուած է անոր բարկութեան բաժակին մէջ, ու կրակով եւ ծնումբով պիտի տանջուի սուրբ հրեշտակներուն առջեւ ու Գառնուկին առջեւ: 11 Անոնց տանջանքին ծուխը պիտի բարձրանայ դարէ դար": ցերեկ ու զիշեր հանգատութիւն պիտի չունենան անոնք՝ որ կ'երկրպագեն գազանին ու անոր պատկերին, եւ ով որ կ'ընդունի անոր անունին դրոշմը": (այս ց165) 12 Յու է համբերութիւնը սուրբերուն, որոնք կը պահեն Աստուծոյ պատուիրաններն ու Յիսուսի հաւատքը: 13 Ու լսեցի երկինքին ձայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Գրէ. այժմն իսկ երանեի են այն մեռեխները՝ որ կը մեռնին Տերոջմով»: «Այն, - կ'ըսէ Յոգին, - թող հանգչին իրենց աշխատանքին, քանի որ իրենց գործերը կը հետեւին իրենց»: 14 Ազա նայեցայ, եւ ահա ճերմակ ամա մը կար, ու ամպին վրայ մէկը բազմած էր՝ մարդու Որդիին նման. իր գլուխը ուներ ոսկիէ պասկ մը, եւ իր ձեռքին մէջ՝ սուր մանգաղ մը: 15 Ուրիշ հրեշտակ մը դուրս ելաւ տաճարէն, ու բարձրածայն աղաղակեց ամպին վրայ բազմողին. «Դրկէ քու մանգաղդ եւ հնձէ, որովհետեւ հնձերու ժամը հասաւ, քանի որ երկրի հունձքը հասունցած ե»: 16 Ամպին վրայ կը բազմողն ալ դրաւ իր մանգաղը երկրի վրայ, ու երկիրը հնձուեցաւ: 17 Ուրիշ հրեշտակ մը դուրս ելաւ երկինքի մէջ եղող տաճարէն. ինք ալ ուներ սուր մանգաղ մը: 18 Նաեւ զոհասեղանն դուրս ելաւ ուրիշ հրեշտակ մը՝ որ իշխանութիւն ուներ կրակին վրայ. հզօր կանչով գոչեց անոր՝ որ ուներ սուր մանգաղը. «Դրկէ քու սուր մանգաղդ ու կըէ երկրի այգիին ողոյզները, որովհետեւ անոր խաղողները հասունցած են»: 19 Ուստի այդ հրեշտակը դրաւ իր մանգաղը երկրի վրայ, կթեց երկրի այգիին խաղողները եւ նետեց Աստուծոյ զայրոյթի մնե հնձանին մէջ: 20 Յնձանը կոխուեցաւ քաղաքին դուրս, ու արիւն ելաւ հնձանն մինչեւ ծիերուն սանձերը, հազար վեց հարիւր ասպարէզի տարածութեան վրայ:

**15** Երկինքի մէջ տեսայ ուրիշ նշան մը՝ մնե եւ զարմանալի. Եօթը հրեշտակները որոնք ունեին Եօթը վերջին պատուիհանները, որովհետեւ անոնցմնկ կ'աւարտէր Աստուծոյ

զայրոյթը: 2 Տեսայ նաեւ որպէս թէ ապակեղին ծով մը՝ կրակով խառնուած. անոնք որ յաղթած էին գազանին, անոր պատկերին եւ անոր անունին թիւին, կայնած էին ապակեղին ծովուն վրայ՝ ունենալով Աստուծոյ բնարները: 3 Անոնք կ'երգէին Աստուծոյ ծառային՝ Մովսէսի երգը, ու Գառնուկին երգը, բաերով. «Մեծ եւ սքանչելի են քու գործերդ, Տէր, Ամենակայլ Աստուծուած. արդար ու ճշմարիտ են քու ճամբաներդ, Ազգերն թագաւոր: 4 Տէր, ով պիտի չվախնայ քեզմէ եւ չփառաւորէ քու անուն, որովհետեւ միակ սուրբը դուն ես. արդարեւ բոլոր ազգերը պիտի զան ու երկրպագեն քու առջեւէ, քանի որ քու արդար դատավճիռներդ յայտնաբերուեցան»: 5 Ասկէ Եօթ նայեցայ, եւ ահա երկինքի մէջ բացուեցաւ վկայութեան խորանին տաճարը: 6 Եօթը պատուիհաններ ունեցող Եօթը հրեշտակները դուրս ելան տաճարէն, մաքուր ու փայլուն կտաւ հազար, եւ ոսկիէ զօտի կապած իրենց կուրծքին վրայ: 7 Չորս Եակներէն մէկը՝ Եօթը հրեշտակներուն տուաւ Եօթը ոսկիէ սկալառակներ, լեցուն դարէ դար": ապրոդ Աստուծոյ զայրոյթը: (այս ց165) 8 Ու տաճարը ծուխով լեցուեցաւ՝ Աստուծոյ փառքին եւ անոր զօրութեան պատճառով. ոչ մէկը կրնար մտնել տաճարը, մինչեւ որ իրագործուեին Եօթը հրեշտակներուն Եօթը պատուիհանները:

**16** Լսեցի տաճարէն հզօր ձայն մը՝ որ կ'ըսէր Եօթը հրեշտակներուն. «Գացէք, թափեցէք Աստուծոյ զայրոյթին (Եօթը) սկալառակները երկրի վրայ»: 2 Առաջին հրեշտակը գնաց եւ թափեց իր սկալառակը երկրի վրայ. գէշ ու չարորակ պալար մը եղաւ այն մարդոց վրայ՝ որ ունեին գազանին դրոշմը, եւ անոնց վրայ՝ որ կ'երկրպագէին անոր պատկերին: 3 Երկրորդ հրեշտակը թափեց իր սկալառակը ծովուն վրայ. ջուրերը մեռած մարդու մը արիւնին պէս եղան, ու ծովուն մէջի բոլոր կենդանիները մեռան: 4 Երրորդ հրեշտակը թափեց իր սկալառակը գետերուն եւ ջուրերու աղբիւներուն վրայ, ու անոնք արիւն եղան: 5 Լսեցի ջուրերուն հրեշտակը՝ որ կ'ըսէր. «Արդար ես, դուն՝ որ ես եւ որ Եիր, ու սուրբ ես՝ որ այսպէս դատեցիր, 6 որովհետեւ անոնք

թափեցին սուրբերուն եւ մարգարեներուն արիմնը. դուն արին խմել տուիր անոնց՝ քանի որ արժանի են»: 7 Ու զոհասեղանին լսեցի՝ որ կ'ըսէր. «Այս, Տէր, Ամենակայ Վստուած, բռ դատաստաններդ ճշմարիտ եւ արդար են»: 8 Չորրորդ հրեշտակը թափեց իր սկալառակը արեւին վրայ, 9 ու գօրութիւն տրուեցաւ անոր՝ որ կրակով տօթակէզ ընէ մարդիկը: Մարդիկ տօթակէզ եղան սաստիկ տօթէն, եւ հայիոյեցին անունը Վստուծոյ՝ որ իշխանութիւն ունի այս պատուհասներուն վրայ. բայց չապաշխարեցին՝ որ փառք տան անոր: 10 Յինգերորդ հրեշտակը թափեց իր սկալառակը գազանին գահին վրայ, ու անոր թագաւորութիւնը խալարեցաւ: Ցաւեն՝ մարդիկ կը ծամեին իրենց լեզուն, 11 ու հայիոյեցին երկինքի Վստուծոյն՝ իրենց ցաւերուն եւ պալարներուն պատճառով. բայց չապաշխարեցին իրենց գործերէն: 12 Վեցերորդ հրեշտակը թափեց իր սկալառակը Եփրատ մեծ գետին վրայ, ու անոր ջուրերը ցամքեցան, որպէսզի պատրաստուի արեւելքի թագաւորներուն ճամբան: 13 Տեսայ թէ վիշապին բերանէն, գազանին բերանէն եւ սուս մարգարեն բերանէն դուրս ելան երեք անմաքուր ոգիներ՝ գորտերու նմանող: 14 Արդարեւ անոնք դեւերու ոգիներ եին, որ նշաններ կ'ընեին ու կ'երթային ամբողջ երկրագունդի թագաւորներուն, որպէսզի հաւաքեն զանոնք Ամենակայ Վստուծոյ այդ մեծ օրուան պատերազմին համար: 15 (Ահա գողի պէս կու գամ. երանի անոր՝ որ արթուն կը կենայ եւ կը պահէ իր հանդերձները, որպէսզի մերկ չշրջի ու իր անվայելչութիւնը չտեսնոլի: ) 16 Եւ հաւաքեցին զանոնք տեղ մը, որ երրայերէն Արմագեդոն կը կոչուի: 17 Եօթներորդ հրեշտակը թափեց իր սկալառակը օյին մէջ, ու երկինքի տաճարէն՝ գահին հզօր ձայն մը ելաւ, որ կ'ըսէր. «Եղայ»: 18 Եւ փայլակներ, ծայներ ու որոտումներ՝ եղան: Յզօր երկրաշարժ մըն ալ եղաւ այդպիսի մեծ ու հզօր երկրաշարժ եղածչէր երկրի վրայ՝ մարդոց ըլլալին ի վեր: 19 Մեծ քաղաքը երեք մաս եղաւ, եւ ազգերուն քաղաքները կործանեցան: Մեծ Բարելոնը յիշուեցաւ Վստուծոյ առջեւ, որպէսզի տայ անոր իր զայրագին բարկութեան

գինիին բաժակը: 20 Ամեն կղզի փախաւ, ու լեռները չտնուեցան: 21 Գրեթէ տաղանդ մը կշռող խոշոր կարկուտ իշաւ երկինքէն՝ մարդոց վրայ. եւ մարդիկ հայիոյեցին Աստուծոյ՝ կարկուտի պատուհասին համար, որովհետեւ այդ պատուհասը չափազանց սաստիկ էր:

**17** Եօթը սկալառակներ ունեցող եօթը հրեշտակներէն մէկը եկաւ եւ ինծի հետ խոսեցաւ՝ ըսերով. «Եկոն. ցոյց պիտի տամ քեզի դատաստանը այն մեծ պոռնիկին, որ կը բազմի յորդառատ ջուրերու վրայ. 2 անոր հետ պոռնկեցան երկրի թագաւորները, եւ անոր պոռնկութեան գինիով արբեցան երկրի բնակիչները»: 3 Չիս առաւ՝ հոգիով տարաւ անապատը, ու տեսայ կին մը՝ որ բազմած էր որդան կարմիր գազանի մը վրայ: Այդ գազանը լեցուն էր հայիոյութեան անուններով, եւ ուներ եօթը գյուխ ու տասը եղջիւր: 4 Կինը հագած էր ծիրանի եւ որդան կարմիր, պճուած էր ոսկիով, պատուական քարերով ու մարգարիտներով, եւ ձեռքին մէջ ուներ ոսկիէ բաժակ մը՝ գարշութիւններով ու իր պոռնկութեան անմաքրութիւններով լեցուն: 5 Անոր ճակատին վրայ գրուած էր անուն մը. «Խորհուրդ, Մեծ Բարելոն, պոռնիկներուն ու երկրի գարշութիւններուն մայր»: 6 Տեսայ այդ կինը, որ արբեցած էր սուրբերուն արիւնով եւ Յիսուսի վկաններուն արիւնով: Երբ տեսայ զայն՝ մեծապէս զարմացայ: 7 Յուշտակը ըսաւ ինծի. «Խնչո՞լ զարմացար. քեզի պիտի ըսեմ խորհուրդը այդ կնոջ ու այդ գազանին՝ որ կը կրէ զայն իր վրայ, եւ ունի եօթը գյուխ ու տասը եղջիւր: 8 Այդ գազանը որ տեսար՝ կար, բայց չկայ. սակայն պիտի բարձրանայ անդունդէն ու երթայ դէպի կորուստ: Երկրի բնակիչները, որոնց անունը գրուած չէ կեանքի գիրքին մէջ՝ աշխարհի հիմնադրութենէն ի վեր, պիտի զարմանան՝ երբ տեսնեն այդ գազանը որ կար, բայց չկայ, թէպէտ կայ»: (Abyssos g12) 9 Յնու պէտք է իմաստութիւն ունեցող միտք մը: Այդ եօթը գյուխները՝ եօթը լեռներ են, որոնց վրայ կը բազմի կինը. նաեւ եօթը թագաւորներ են: 10 Յինգը ինկած են, մէկը կայ, իսկ միւսը դեռ եկած չէ. երբ գայ՝ պէտք է որ կար ատեն մը մնայ: 11 Այդ գազանը՝ որ կար, բայց չկայ, ան ալ ութերորդն է. եօթնեն է, ու

Կ'երթայ դԵպի կորուստ: 12 Տասը եղջիւրները՝ որ տեսար, տասը թագաւորներ են, որոնք դեռ թագաւորութիւն ստացած չեն. սակայն գազանին հետ մԵկ ժամու չափ թագաւորներու պես իշխանութիւն պիտի առնեն: 13 Ասոնք միեւնոյն նպատակը ունին. իրենց գորութիւնն ու իշխանութիւնը տալ գազանին: 14 Ասոնք պիտի պատերազմին Գարնուկին հետ, եւ Գառնուկը պիտի յաղթէ անոնց. քանի որ ան տէրերուն ՏԵրն է, ու թագաւորներուն թագաւորը, եւ անոր հետ եղողները՝ կանչուած, ընտրուած ու հաւատարիմ են»: 15 Նաեւ ըստ ինծի. «Այն ջուրերը՝ որ տեսար, որոնց վրայ քազմած էր պոռնիկը, ժողովուրդներ են, քազմութիւններ, ազգեր եւ լեզուներ: 16 Այն տասը եղջիւրները՝ որ տեսար գազանին վրայ, անոնք պիտի ատեն պոռնիկը. ամայի ու մերկ պիտի ընեն զայն, պիտի ուտեն անոր մարմինը եւ կրակով պիտի այրեն զայն: 17 Որովհետեւ Աստուած դրդեց զանոնք՝ գործադրելու իր նպատակը, միեւնոյն նպատակը. իրենց թագաւորութիւնը տալ գազանին, մինչեւ որ իրագործուին Աստուծոյ խօսքերը: 18 Եւ կինը՝ որ տեսար, այն մԵծ քաղաքն է՝ որ կը թագաւորէ Երկրի թագաւորներուն վրայ»:

**18** Ասկէ ետք՝ տեսայ (ուրիշ) հրեշտակ մը, որ Երկինքն կ'իշնէր եւ մԵծ իշխանութիւն ուներ, ու Երկիրը լուսաւորուեցաւ անոր փառքով: 2 Ան հզօր ձայնով աղաղակեց. «Կործանեցաւ, կործանեցաւ մԵծ Բարելոնը, եւ եղաւ դեւերու բնակավայր, ամէն անմաքուր ոգիի քանտ, ու ամէն անմաքուր եւ ատելի թռչունի քանտ. 3 Որովհետեւ բոլոր ազգերը խմեցին անոր պոռնկութեան զայրոյթի գինին, Երկրի թագաւորները պոռնկեցան անոր հետ, ու Երկրի առեւտրականները հարստացան անոր պերճանքին գորութենն»: 4 Լուցի Երկինքն ուրիշ ձայն մըն ա՝ որ կ'ըսէր. «Ելքը ատոր մԵշն, իմ ժողովուրդս, որպէսզի հաղորդակից չըլլաք անոր մեղբերուն ու քածին չստանաք ատոր պատուհաններն: 5 որովհետեւ ատոր մեղբերը կուտակուեցան մինչեւ Երկինք, եւ Աստուած յիշեց անոր անիրաւութիւնները: 6 Յատուցանեցէք անոր՝ ինչպէս ինք հատուցանեց, ու կրկնապատիկ փոխարինեցէք անոր՝ իր

արարքներուն համեմատ: Այն բաժակը որ ինք լեցուց՝ կրկնապատիկ լեցուցէք իրեն: 7 Ո՛րչափ փառաւորեց ինքինք եւ ապրեցաւ պերճանքով, այդչափ ալ տանջանք ու սուլգ տուէք անոր, որովհետեւ իր սիրտին մԵջ կ'ըսէ. «Ես կը զահակալեմ իրը թագուիի. բնաւ այրի չեմ եւ բնաւ սուլգ պիտի չտեսնեմ»: 8 Ուստի մԵկ օրուան մԵջ պիտի զան անոր պատուհանները՝ մահ, սուլգ ու սով, եւ կրակով պիտի այրուի. որովհետեւ հզօր է զայն դատող ՏԵր Աստուածը: 9 Երկրի թագաւորները, որ պոռնկեցան անոր հետ եւ ապրեցան պերճանքով, պիտի լան ու հեծեծեն անոր վրայ, երբ տեսնեն անոր հրդեհին ծուխը: 10 Անոր տանջանքին վախւն՝ հեռու պիտի կայնին եւ ըսեն. «Վայ, վայ քեզի, մնջ Բարելոն քաղաք, հզօր քաղաք, քանի որ մԵկ ժամուան մԵջ եկաւ քու դատաստանոյ»: 11 Երկրի առեւտրականներն ալ պիտի լան ու սգան անոր վրայ, որովհետեւ ալ ոչ մԵկը պիտի գնէ իրենց ապրանքը. 12 ոսկիի, արծաթի, պատուական քարերու եւ մարգարիտներու, քեհեզի, ծիրանիի, մետաքսի ու որդան կարմիրի ապրանք. ամէն տեսակ բուրումնաւէտ փայտ, ամէն տեսակ առարկայ՝ փղոսկրէ, եւ ամէն տեսակ առարկաներ՝ պատուական փայտէ, պիինձէ, երկաթէ ու մարմարէ. 13 կինամոն, (ամոմոն, ) խունկեր, օծանեխիքներ եւ կնդրուկ. գինի, ձեթ, նաշիի ու ցորեն. անասուններ, ոչխարներ, ծիեր, կառքեր, մարմիններ եւ մարդոց անձեր: 14 Քու անձիդ ցանկացած պտուղները գացին քեզմէ, բոլոր շրեն ու փայլուն քաները գացին քեզմէ, եւ այլեւս բնաւ պիտի չգտնես զանոնք»: 15 Այս քաներուն առեւտրականները՝ որ հարստացած Եին անոր միջոցով, հեռու պիտի կայնին անոր տանջանքին վախւն՝ լալով ու սգալով, 16 եւ պիտի ըսեն. «Վայ, վայ, մնջ քաղաք, ոյն որ հազար միջոցով, հեռու պիտի կայնին անոր այսչափ շատ հարստութիւնը աւերեցաւ մԵկ ժամուան մԵջ»: Ամէն նաւազար, բոլոր նաւազանցները, նաւաստինները, եւ անոնք՝ որ կ'օգտագործեն ծովը, հեռու կայնեցան 18 ու աղաղակեցին՝ երբ տեսան անոր հրդեհին

ծուխը. «Ո՞ր քաղաքը նման էր այս մեծ քաղաքին»: 19 Հոդ ցանեցին իրենց գլուխին վրայ, ու լալով եւ սգալով աղաղակեցին. «Կայ, վայ այդ մեծ քաղաքին, որուն մեջ՝ իր փարթամութենէն հարստացան բոլոր անոնք՝ որ նաւեր ունեին ծովուն վրայ. որովհետեւ մեկ ժամուան մեջ ամայացաւ: 20 Ուրախացէք անոր համար, երկնք, եւ դուք՝ սուրբ առաքեալսեր ու մարգարեներ, քանի որ Աստուած ձեր Վրեժը առաւ “անկէ»: 21 Հզօր հրեշտակ մը վերցուց քար մը՝ մեծ ջաղացքի քարի պէս, ու նետեց ծովը՝ ըսելով. «Այսպէս սաստկութեամբ պիտի խորտակուի Բարեյն մեծ քաղաքը եւ ալ բնաւ պիտի չգտնուի: 22 Զնարահարներուն, երաժշտներուն, սրնարահարներուն ու փողահարներուն ձայնը ալ բնաւ պիտի չլսուի քու մեջդ, ալ արհեստաւոր մը պիտի չգտնուի քու մեջդ, ինչ արհեստէ ալ ըլլայ. ջաղացքի քարին ձայնը ալ բնաւ պիտի չլսուի քու մեջդ. 23 ճրագին լոյսը ալ բնաւ պիտի չփայի քու մեջդ. փեսային ձայնը եւ հարսին ծայնը ալ բնաւ պիտի չլսուին քու մեջդ. քանի որ երկրի մեծամեծներն էին քու առեւտրականներոյ, ու բոլոր ազգերը մոլորեցան քու կախարդութեամբոյ»: 24 Եւ մարգարեներուն, սուրբերուն ու երկրի վրայ բոլոր մորթուածներուն արիւնը գտնուեցաւ անոր մեջ:

**19** Ասկէ ետք լսեցի երկինքին մեծ բազմութեան հզօր ձայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Ալելուիա. փրկութիւն, փառք, պատիւ ու զօրութիւն մեր Աստուծոյն. 2 որովհետեւ ծշմարիտ եւ արդար են անոր դատաստանները, քանի որ դատեց այն մեծ պոռնիկը՝ որ իր պոռնկութեամբ ապականեց երկիրը, ու վրեժը առաւ իր ծառաներուն արիւնին՝ պահանջելով զայն անոր ձեռքէն»: 3 Եւ կրկին ըսին. «Ալելուիա. անոր ծուխը կը բարձրամաս դարձ դար»: (ածօ ց165) 4 Քսանչորս երեցները եւ չորս եակները ինկան ու երկրագեցին Աստուծոյ՝ որ կը բազմի գահին վրայ, ըսելով. «Ամէն. ալելուիա»: 5 Եւ զահեն եաւ ձայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Գովարանեցէք մեր Աստուածը, դուք՝ իր բոլոր ծառաները, ու դուք որ կը վախմաք իրմէ՝ թէ պատիկներ, թէ մեծներ»: 6 Լսեցի նաեւ ձայն

մը՝ մեծ բազմութեան ձայնի պէս, յորդառատ ջուրերու ձայնի պէս եւ սաստիկ որոտումներու ձայնի պէս, որ կ'ըսէր. «Ալելուիա, որովհետեւ Տէրը, (մեր) Ամենակալ Աստուածը թագաւորեց: 7 Ուրախանանք, ցնծանք ու փառք տանք անոր, քանի որ Գառնուկին հարսանիքը հասաւ եւ իր կինը պատրաստեց ինքզինք: 8 Անոր շնորհուեցաւ հազնիլ մաքուր ու փայլուն բեհեզ, քանի որ այդ բեհեզը՝ սուլրերուն արդարութիւնն է»: 9 Նաեւ ըսաւ ինծի. «Գրէ. երանի անոնց՝ որ իրաւիրուած են Գառնուկին հարսանիքի ընթրիքին»: Ու ըսաւ ինծի. «Ասմանք են Աստուծոյ ծշմարիտ խօսքերը»: 10 Ես ալ ինկայ անոր սոտքերուն առջեւ՝ որպէսզի երկրպագեմ անոր: Բայց ըսաւ ինծի. «Զգուշացիր, մի ըներ. որովհետեւ ես ծառայակից եմ քեզի եւ եղբայրներուլ՝ որոնք ունին Յիսուսի վկայութիւնը: Աստուծոյ երկրպագէ (որովհետեւ Յիսուսի վկայութիւնը մարգարեւութեան հոգին է)»: 11 Ապա տեսայ երկինքը բացուած, եւ ահա ներմակ ծի մը կար: Անոր վրայ հեծնողը կը կոչուի Յաւատարիմ ու ճշմարիտ, եւ արդարութեամբ կը դատէ ու կը պատերազմի: 12 Անոր աչքերը կրակի բոցի պէս էին, գուշին վրայ շատ թագեր կային, եւ ուներ գրուած անուն մը՝ որ ոչ մեկը գիտէր, հապա միայն ինք: 13 Հազած էր արիւնի մեջ թայիշուած հանդերձ մը: Անոր անունը կը կոչուի՝ “Աստուծոյ Խօսքը”: 14 Երկինքի մեջ եղող գօրքերը կը հետեւեին անոր՝ ներմակ ծիերով, ներմակ ու մաքուր բեհեզներ հազած: 15 Անոր բերաննեն կ'ելլէր սրած թուր մը, որպէսզի անով զարնէ ազգերը: Ինք պիտի հովուէ զանոնք՝ երկարէ գաւազանով, եւ ինք պիտի կրիմէ Ամենակալ Աստուծոյ զայրագին բարկութեան գինիին հնծանը: 16 Եր հանդերձին վրայ ու իր ազդրին վրայ ուներ գրուած անուն մը՝ “Թագաւորներու թագաւոր եւ Տէրերու տէր”: 17 Տեսայ նաեւ հրեշտակ մը՝ որ կայնած էր արեւին մեջ: Ան բարձրածայն աղաղակեց երկինքի մեջտեղ թռչող բոլոր թռչուններուն. «Եկէք ու հաւաքուեցէք Աստուծոյ մեծ ընթրիքին», 18 որպէսզի ուտքը թագաւորներուն մարմինները, հազարապետներուն մարմինները, հզօրներուն մարմինները, ծիերուն եւ անոնց

վրայ հեծնողներուն մարմինները, ու բոլորին մարմինները, ազատներուն թէ ստրովկներուն, պատիկներուն թէ մեծերուն»: 19 Եւ տեսայ գազանը, ու երկրի թագաւորները եւ անոնց զօրքերը, հաւաքուած՝ պատերազմելու ծիուն վրայ հեծնողին հետ, ու անոր զօրքերուն հետ: 20 Գազանը բռնուեցաւ, եւ անոր հետ՝ սուտ մարգարեն, որ անոր առջեւ ըրաւ նշաններ՝ որոնցմով մոլորեցուց գազանին դրոշմը ընդունողներն ու անոր պատկերին երկրպագողները: Երկութն ալ ողջ-ողջ նեսուեցան ծծումբով վառող կրակի լիճը: (Limnē Pyr g3041 g4442) 21 Իսկ մնացողները սպաննուեցան ծիուն վրայ հեծնողին թուրեն, որ կ'ելլը անոր բերանեն. ու բոլոր թռչունները կշտացան անոնց մարմիններեն:

**20** Յետոյ տեսայ հրեշտակ մը՝ որ կ'իշնէր երկինքն. իր ձեռքին մէջ ունէր անրունից քանային եւ մեծ շղթայ մը: (Abyssos g12) 2 Ան բռնեց վիշապը, այն նախկին օձը՝ որ Չարախոսն ու Սատանան է, եւ կապեց զայն հազար տարի: 3 Անդունդը նետեց զայն, գոցեց ու կնիք դրաւ անոր վրայ, որպէսզի ալ չմոլորեցնէ ազգերը՝ մինչեւ որ աւարտի հազար տարին: Անկէ ետք՝ ան պէտք է արձակուի կարճ ժամանակուան մը համար: (Abyssos g12) 4 Տեսայ նաեւ գահեր, որոնց վրայ բազմեցան, եւ անոնց տրուեցաւ դատավարութիւնը: Տեսայ նաեւ Յիսուսի վկայութեան համար ու Աստուծոյ խօսքին համար գիշատուածներուն անձերը: Անոնք չերկրպագեցին գազանին, ոչ ալ անոր պատկերին. չընդունեցին անոր դրոշմը իրենց ճակատին կամ իրենց ձեռքին վրայ: Ուստի ապրեցան ու հազար տարի թագաւորեցին Քրիստոսի հետ: 5 Միւս մեռեները չվերապրեցան մինչեւ որ աւարտեցաւ հազար տարին: Այս է առաջին յարութիւնը: 6 Երանելի եւ սուլր են անոնք՝ որ բաժին ունին՝ առաջին յարութեան մէջ: Երկրորդ մահը իշխանութիւն չունի ասոնց վրայ. հապա անոնք պիտի ըլլաւ Աստուծոյ ու Քրիստոսի քահանաները, եւ հազար տարի պիտի թագաւորեն անոր հետ: 7 Երբ հազար տարին աւարտի, Սատանան պիտի արձակուի իր բանտեն, դուրս պիտի

ելլէ ու մոլորեցնէ երկրին չորս անկիւնները եղող ազգերը, Գոզը եւ Մազոզը, որպէսզի հաւաք զանոնք պատերազմելու. անոնց թիւը ծովու աւագին չափ է: 8 Անոնք բարձրացան երկրի լայնութեան վրայ, ու շրջապատեցին սուրբերուն բանակավայրը եւ սիրելի քաղաքը: 9 Սակայն երկինքն՝ Աստուծուն կրակ իշաւ ու լափեց զանոնք: 10 Իսկ Չարախոսը՝ որ մոլորեցուց զանոնք, նետուեցաւ կրակի եւ ծծումքի լիճին մէջ: Յուն էին գազանն ու սուտ մարգարեն, եւ պիտի տանջուին ցերեկ ու գիշեր՝ դարէ դար՝: (այն g165, Limnē Pyr g3041 g4442) 11 Յետոյ տեսայ մեծ, ճերմակ զահ մը, եւ անոր վրայ բազմողը, որուն երեսէն երկիրն ու երկինքը փախան եւ տեղ չգտնուեցաւ անոնց: 12 Տեսայ նաեւ մեռեները, պատիկ ու մեծ, որոնք կայնած էին Աստուծոյ առջեւ: Գիրքերը բացուեցան. բացուեցաւ նաեւ ուրիշ գիրք մը՝ որ կեանքի գիրքն է. ու մեռեները դատուեցան գիրքերուն մէջ գրուածներուն համաձայն, իրենց արարքներուն համեմատ: 13 Ծովը տուալ իր մէջ երդոյ մեռեները, եւ մահն ու դժոխքը տուին իրենց մէջ երդոյ մեռեները. եւ անոնք դատուեցան, իւրաքանչիւրը՝ իր արարքներուն համեմատ: (Hadēs g86) 14 Մահն ու դժոխքը նետուեցան կրակի լիճին մէջ. այս է Երկրորդ մահը: (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) 15 Ո՞վ որ կեանքի գիրքին մէջ արձանագրուած չգտնուեցաւ՝ նետուեցաւ կրակի լիճին մէջ: (Limnē Pyr g3041 g4442)

**21** Ապա տեսայ նոր երկինք մը եւ նոր երկիր մը, որովիետեւ առաջին երկինքն ու առաջին երկիրը անցան, եւ ալ ծով չկար: 2 Տեսայ սուրբ քաղաքը՝ նոր Երուսաղեմը, որ կ'իշնէր երկինքն՝ Աստուծուն, իր ամուսինին համար զարդարուած հարսի մը պէս պատրաստուած: 3 Ու լսեցի երկինքն հզօր ձայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Ահա Աստուծոյ խորանը՝ մարդոց մէջ: Կնք պիտի բնակի հոն, եւ անոնք պիտի ըլլաւ իր ժողովուրդը. Աստուծած կնք պիտի ըլլայ անոնց հետ՝ իբր անոնց Աստուծածը: 4 Կնք պիտի սրբէ անոնց աչքերէն բոլոր արցունքները. ալ մահ պիտի չըլլայ, ոչ սուզ, ոչ գոչիւն: Այլեւս բնաւ ցաւ պիտի չըլլայ, որովիետեւ առաջուան բաները անցան»: 5 Գահին վրայ բազմողը

ըսաւ. «Ահա նոր կ'ընեմ բոլոր բաները»: Եւ ըսաւ ինծի. «Գրէ, որովհետեւ այս խօսքերը ծշմարիտ ու վստահելի են»: 6 Նաեւ ըսաւ ինծի. «Եղաւ. Ես եմ Ալֆան եւ Օմեղան, Սկիզբն ու Վախճանը. Ես ծարաւին ձրի պիտի տամ կեանքի ջուրին ադրիւրէն: 7 Ան որ կը յաղթ՝ պիտի ժառանգեք բոլոր բաները, ու ես Աստուած պիտի ըլլամ անոր, ան ալ որդի պիտի ըլլայ ինծի: 8 Բայց երկշոտներուն, անհաւատներուն, գարշելիներուն, մարդասպաններուն, պոռնկողներուն, կախարդներուն, կրապաշտներուն եւ բոլոր ստախօսներուն բաժինը՝ պիտի ըլլայ կրակով ու ծծումբով վառող լիճին մեջ, որ երկրորդ մահն Ե»: (Linnē Pyr ց3041 ց4442) 9 Եօթը վերջին պատուհասներով լեցուն եօթը սկաւառակները ունեցող եօթը հրեշտակներէն մեկը եկաւ եւ ինծի հետ խօսեցաւ՝ ըսելով. «Եկո՞ւր. ցոյց պիտի տամ բեզի հարսը՝ Գառնուլին կինը»: 10 Ու հոգիով տարաւ զիս մեծ եւ բարձր լերան մը վրայ, ու ցոյց տուաւ ինծի սուրբ քաղաքը՝ Երուսաղեմը, որ կ'իջնէր երկինքին՝ Աստուծմէ, 11 եւ ունէր Աստուծոյ փառքը: Անոր լրսաւորութիւնը շատ պատուական քարի նման էր, բիւրեղեայ յասպիս քարի պէս: 12 Անոր պարիսպը մեծ ու բարձր էր, եւ ունէր տասներկու դուռ. տասներկու հրեշտակներ կային դրներուն քով, որոնց վրայ գրուած էին անուններ, այսինքն՝ Խրայէի որդիներուն տասներկու տոհմերուն անունները. 13 արեւեքըն՝ երեք դուռ, հիւսիսէն՝ երեք դուռ, հարավէն՝ երեք դուռ, արեւմուտքըն՝ երեք դուռ: 14 Քաղաքին պարիսպը ունէր տասներկու հիմ, եւ անոնց վրայ գրուած էին Գառնուլին տասներկու առաքեաններուն (տասներկու) անունները: 15 Ինծի հետ խօսողը ունէր ոսկիէ եղէգ մը, որպէսզի անով չափէ քաղաքը, անոր դրներն ու անոր պարիսպը: 16 Քաղաքը քառակուսի կառուցանուած էր, եւ անոր երկանքը լայնքին չափ էր. քաղաքը եղէգով չափեց՝ տասներկու հազար ասպարեզ: Անոր երկայնքը, լայնքն ու բարձրութիւնը նոյնչափ էին: 17 Չափեց նաեւ անոր պարիսպը՝ հարիւր քառասունչորս կանգուն, մարդու չափով, այսինքն՝ հրեշտակին չափով: 18 Անոր պարիսպը շինուած էր յասպիս քարէ, իսկ

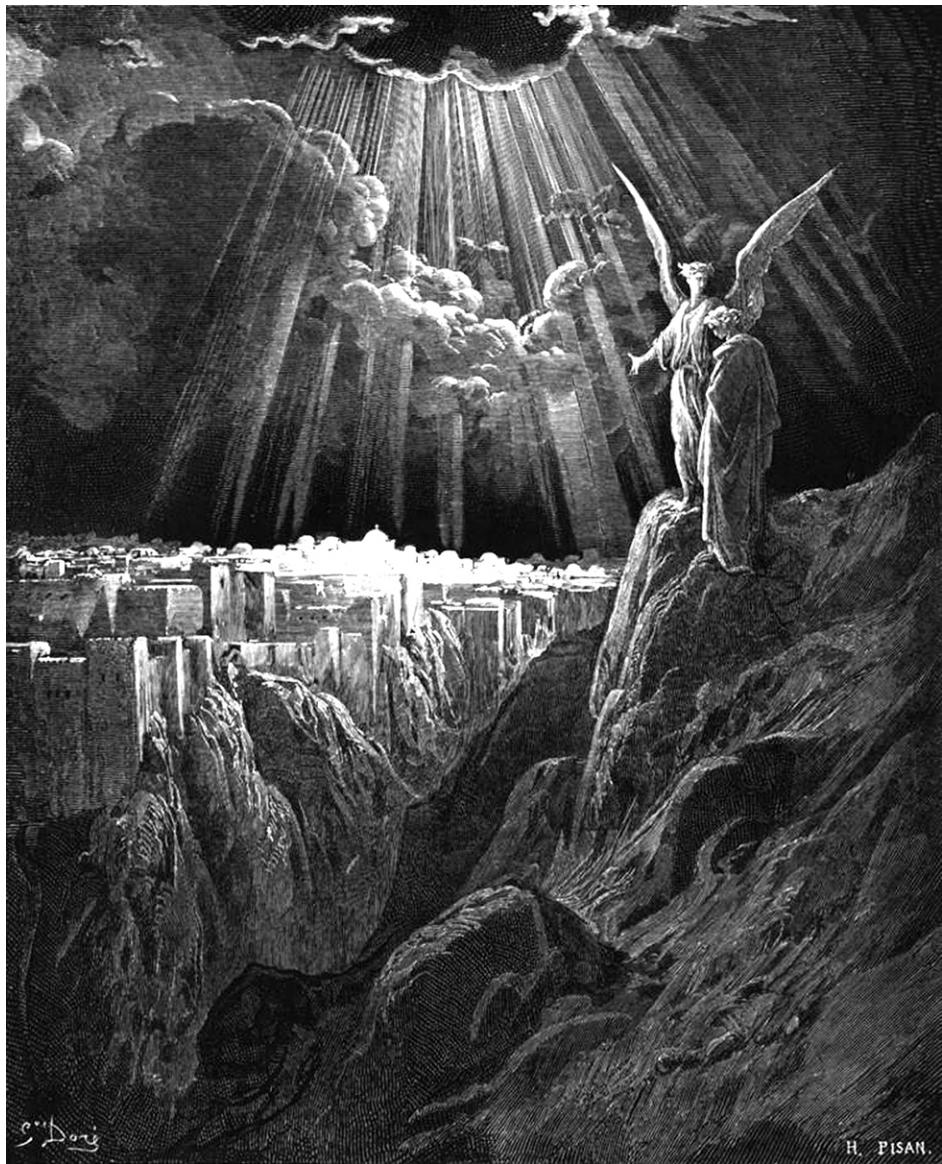
քաղաքը զուտ ոսկի էր՝ մաքուր ապակիի նման: 19 Քաղաքին պարիսպին հիմերը զարդարուած էին ամեն տեսակ պատուական քարերով. առաջին հիմքյասպին էր, երկրորդը՝ շափիւղայ, երրորդը՝ քաղկեդոն, չորրորդը՝ զմրուխտ, 20 ինչնգերորդը՝ եղնզնաբար, վեցերորդը՝ սարդին, եօթներորդը՝ ոսկեթար, ութերորդը՝ վանակն, իններորդը՝ տպագիոն, տասներորդը՝ քրիստուասոս, տասնմէկերորդը՝ յակինթ, տասներկրորդը՝ մեղեսիկ: 21 Տասներկու դրները՝ տասներկու մարգարիտ էին. իւրաքանչիւր դուռ՝ միակտուր մարգարիտ էր: Քաղաքին հրապարակը զուտ ոսկի էր՝ թափանցիկ ապակիի պէս: 22 Անոր մեջ տաճար չտեսայ, որովհետեւ Տէր՝ Ամենակալ Աստուածը, եւ Գառնուկն են անոր տաճարը: 23 Քաղաքը պէտք չունի արեւի, ոչ ալ լրսինի, որ լրսաւորեն զայն. որովհետեւ Աստուծոյ փառքը կը լրսաւորէ զայն, եւ Գառնուկն է անոր ճրագը: 24 (Փրկուած) ազգերը պիտի ընթանան անոր լրյուվ, ու երկիր թագաւորները իրենց փառքը եւ պատիւը պիտի բերեն անոր մեջ: 25 Անոր դրները բնաւ պիտի չգոցուին ցերեկը. (որովհետեւ հոն գիշեր պիտի չըլլայ.) 26 ազգերուն փառքն ու պատիւը պիտի բերեն անոր մեջ: 27 Յոն բնաւ պղծութիւն մը պիտի չմտնէ, ոչ ալ գարշութիւն գործող կամ սուս խօսող մը. հապա պիտի մտնեն միայն անոնք՝ որ արձանագրուած են Գառնուլին կեանքի գիրքին մեջ:

**22** Նաեւ ցոյց տուաւ ինծի կեանքի ջուրի գետ մը՝ բիւրեղի պէս փայլուն, որ կը բխէր Աստուծոյ ու Գառնուկին զահին: 2 Վլդ քաղաքին՝ հրապարակին մէջտեղը, եւ այդ գետին մէկ կողմն ու միւս կողմը կար կեանքի ծառը՝ որ կու տար տասներկու տեսակ պտուղ. ամեն ամիս կու տար իր պտուղը, իսկ ծառին տերեւները ազգերուն բուժումին համար էին: 3 Վլ բնաւ նզովք պիտի չըլլայ, հապա անոր մեջ պիտի չըլլայ Աստուծոյ ու Գառնուլին զայն, 4 պիտի տեսնեն անոր երեսը, եւ անոր անունը պիտի չըլլայ իրենց ճակատին վրայ: 5 Յոն այլ գիշեր պիտի չըլլայ. անոնք պէտք չունին ճրագի, ոչ ալ արեւի լրյուի, քանի որ Տէր Աստուած պիտի լրսաւորէ զանոնք, ու պիտի թագաւորեն

դարէ դար": (ածն ց165) 6 Եւ ըսաւ ինծի. «Այս խօսքերը վստահելի ու ճշմարիտ են: Տերը, սուրբ մարգարեներուն" Աստուածը, դրկեց իր հրեշտակը՝ իր ծառաներուն ցոյց տալու ինչ որ պէտք է շուտով ըլլայ»: 7 «Ահա շուտով կու գամ: Երանի անոր՝ որ կը պահէ այս գիրքին մարգարենւթեան խօսքերը»: 8 Ես՝ Յովիաննեւ՝ տեսայ այս բաները, ու լսեցի: Երբ լսեցի եւ տեսա, ինկայ որ երկրպագեմ այն հրեշտակին ոտքերուն առջեւ՝ որ ասոնք ցոյց կու տար ինծի: 9 Բայց ան ըսաւ ինծի. «Զգուշացիր, մի ըներ, որովհետեւ ես ծառայակից եմ քեզի ու երբայրներուու՝ մարգարեներուն, եւ այս գիրքին խօսքերը պահողներուն: Աստուծոյ երկրպագէ»: 10 Նաեւ ըսաւ ինծի. «Մի կնքեր այս գիրքին մարգարենւթեան խօսքերը, որովհետեւ ժամանակը մօտ է: 11 Ան որ անիրաւ Ե՝ դարձեալ թող անիրաւ ըլլայ, ան որ ալյոտ Ե՝ դարձեալ թող ալյոտ ըլլայ, ան որ արդար Ե՝ դարձեալ թող արդար ըլլայ, եւ ան որ սուրբ Ե՝ դարձեալ թող սուրբ ըլլայ»: 12 «Ահա շուտով կու գամ, ու վարձատութիւնս ինծի հետ Ե՝ իւրաքանչիւրին հատուցանելու իր արարքին համեմատ: 13 Ես եմ Ալֆան եւ Օմեդան, Սկիզբն ու Վախճանը, Առաջինը եւ Վերջինը»: 14 «Երանի անոնց՝ որ կը գործադրեն անոր պատուիրանները, որպէսզի իրաւունք ունենան ուտելու կեանքի ծառեն, ու դրներեն ներս՝ քաղաքը մտնեն: 15 Քանի որ դուրս պիտի մնան շուները, կախարդները, պոռնկողները, մարդասպանները, կրապաշտները, եւ ով որ սուսը կը սիրէ ու կը խօսի»: 16 «Ես՝ Յիսուս, դրկեցի իմ հրեշտակս՝ այս բաներուն մասին վկայելու ձեզի՝ եկեղեցիներուն մէջ: Ես եմ Դաւիթի արմատն ու ցեղը, առտուան պայծառ աստղը»: 17 Հոգին ու հարսը կ'ըսեն. «Եկնլր», եւ ան որ կը լսէ՝ թող ըսէ. «Եկնլր»: Ան որ ծարաւ Ե՝ թող գայ, եւ ով որ կ'ուզէ՝ թող ձրի առնէ կեանքի ջուրը: 18 Ես կը վկայեմ քոյլոր անոնց՝ որ կը լսեն այս գիրքին մարգարենւթեան խօսքերը. եթէ մէկը ասոնց վրայ աւելցնէ բան մը, Աստուած ալ իր վրայ պիտի աւելցնէ այն պատուհասները՝ որ գրուած են այս գիրքին մէջ: 19 Ու եթէ մէկը վերցնէ բան մը այս մարգարենւթեան գիրքին խօսքերէն, Աստուած ալ պիտի վերցնէ անոր քաժինը կեանքի գիրքէն եւ սուրբ քաղաքէն՝

որոնց մասին գրուած է այս գիրքին մէջ: 20 Այս բաները վկայողը կ'ըսէ. «Այն, շուտով կու գամ»: Ամէն. Եկնլր, Տէր Յիսուս: 21 Մեր Տէրոց Յիսուս Քրիստոսի շնորհբջ ձեր բոլորին" հետ: Ամէն:





Տեսայ սուրբ բաղադր՝ նոր Երուսաղեմը, որ կ'իջնէր Երկինքն՝ Աստուծուն՝  
իր ամուսինին համար զարդարուած հարսի մը պէս պատրաստուած:  
Ու լսեցի Երկինքն հզօր ձայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Ահա Աստուծոյ խորանը՝  
մարդոց մէջ: Ինք պիտի բնակի հոն, եւ անոնք պիտի ըլլան իր ժողովուրդը.

Աստուծ ինք պիտի ըլլայ անոնց հետ՝ իբր անոնց Աստուծը:

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ 21:2-3

# Անօթուրացնական Անուշանդինություն

Արեւմտահայելուն at [AionianBible.org/Readers-Guide](http://AionianBible.org/Readers-Guide)

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *“As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.”* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *“And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.”* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *“Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.”* 2 Timothy 2:15. *“God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,”* 2 Peter 1:4-8.

# բառեր

Արեւմտահայերեն at [AionianBible.org/Glossary](http://AionianBible.org/Glossary)

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

## **Abyssos** g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

## **aidios** g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

## **aiōn** g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

## **aiōnios** g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

## **eleēsē** g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See [ntgreek.org](http://ntgreek.org).

**Geenna** g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

**Hadēs** g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

**Limnē Pyr** g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

**Sheol** h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

**Tartaroō** g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

# բառարկություն +

[AionianBible.org/Bibles/Armenian---Armenian-Bible-Western/Noted](http://AionianBible.org/Bibles/Armenian---Armenian-Bible-Western/Noted)

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. \* The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

## **Abyssos**

ՀՈՒԿԱՍ 8:31  
ՀՅՈՒՍՎԱՑԵՑԻՒ 10:7  
ՅԱՅՏՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 9:1  
ՅԱՅՏՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 9:2  
ՅԱՅՏՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 9:11  
ՅԱՅՏՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 11:7  
ՅԱՅՏՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 17:8  
ՅԱՅՏՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 20:1  
ՅԱՅՏՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 20:3

## **aidios**

ՀՅՈՒՍՎԱՑԵՑԻՒ 1:20  
ՅՈՒՂԱՑԻ 1:6

## **aiōn**

ՄԱՏԹԵՈՆ 12:32  
ՄԱՏԹԵՈՆ 13:22  
ՄԱՏԹԵՈՆ 13:39  
ՄԱՏԹԵՈՆ 13:40  
ՄԱՏԹԵՈՆ 13:49  
ՄԱՏԹԵՈՆ 21:19  
ՄԱՏԹԵՈՆ 24:3  
ՄԱՏԹԵՈՆ 28:20  
ՄԱՐԿՈՆ 3:29  
ՄԱՐԿՈՆ 4:19  
ՄԱՐԿՈՆ 10:30  
ՄԱՐԿՈՆ 11:14  
ՀՈՒԿԱՍ 1:33  
ՀՈՒԿԱՍ 1:55  
ՀՈՒԿԱՍ 1:70  
ՀՈՒԿԱՍ 16:8  
ՀՈՒԿԱՍ 18:30  
ՀՈՒԿԱՍ 20:34  
ՀՈՒԿԱՍ 20:35  
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 4:14  
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:51  
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:58  
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 8:35  
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 8:51  
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 8:52  
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 9:32  
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 10:28  
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 11:26  
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 12:34  
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 13:8  
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 14:16

ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՋԵՄԱՆ 3:21  
ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՋԵՄԱՆ 15:18  
ՀՅՈՒՍՎԱՑԵՑԻՒ 1:25  
ՀՅՈՒՍՎԱՑԵՑԻՒ 9:5  
ՀՅՈՒՍՎԱՑԵՑԻՒ 11:36  
ՀՅՈՒՍՎԱՑԵՑԻՒ 12:2  
ՀՅՈՒՍՎԱՑԵՑԻՒ 16:27  
ԱՌԱՋԵՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 1:20  
ԱՌԱՋԵՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 2:6  
ԱՌԱՋԵՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 2:7  
ԱՌԱՋԵՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 2:8  
ԱՌԱՋԵՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 3:18  
ԱՌԱՋԵՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 8:13  
ԱՌԱՋԵՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 10:11  
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 4:4  
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 9:9  
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 11:31  
ԳԱՐԱՏԱՑԻՒ 1:4  
ԳԱՐԱՏԱՑԻՒ 1:5  
ԵՓԵՍԱՑԻՒ 1:21  
ԵՓԵՍԱՑԻՒ 2:2  
ԵՓԵՍԱՑԻՒ 2:7  
ԵՓԵՍԱՑԻՒ 3:9  
ԵՓԵՍԱՑԻՒ 3:11  
ԵՓԵՍԱՑԻՒ 3:21  
ԵՓԵՍԱՑԻՒ 6:12  
ՓԻԼԻՊՈՔԵՑԻՒ 4:20  
ԿՈՂՈՎԱՑԻՒ 1:26  
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 1:17  
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 6:17  
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 4:10  
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 4:18  
ՏԻԹՈՆ 2:12  
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 1:2  
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 1:8  
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 5:6  
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 6:5  
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 6:20  
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 7:17  
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 7:21  
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 7:24  
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 7:28  
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 9:26  
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 11:3  
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 13:8  
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 13:21  
ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՒ 1:23

ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՒ 1:25  
ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՒ 4:11  
ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՒ 5:11  
ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՒ 3:18  
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 2:17  
ԵՐԿՐՈՐԴ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 1:2  
ՅՈՒՂԱՑԻ 1:13  
ՅՈՒՂԱՑԻ 1:25  
ՅԱՅՏՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 1:6  
ՅԱՅՏՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 1:18  
ՅԱՅՏՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 4:9  
ՅԱՅՏՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 4:10  
ՅԱՅՏՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 5:13  
ՅԱՅՏՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 7:12  
ՅԱՅՏՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 10:6  
ՅԱՅՏՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 11:15  
ՅԱՅՏՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 14:11  
ՅԱՅՏՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 15:7  
ՅԱՅՏՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 19:3  
ՅԱՅՏՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 20:10  
ՅԱՅՏՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 22:5

## **aiōnios**

ՄԱՏԹԵՈՆ 18:8  
ՄԱՏԹԵՈՆ 19:16  
ՄԱՏԹԵՈՆ 19:29  
ՄԱՏԹԵՈՆ 25:41  
ՄԱՏԹԵՈՆ 25:46  
ՄԱՐԿՈՆ 3:29  
ՄԱՐԿՈՆ 10:17  
ՄԱՐԿՈՆ 10:30  
ՀՈՒԿԱՍ 10:25  
ՀՈՒԿԱՍ 16:9  
ՀՈՒԿԱՍ 18:18  
ՀՈՒԿԱՍ 18:30  
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 3:15  
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 3:16  
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 3:36  
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 4:14  
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 4:36  
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 5:24  
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 5:39  
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:27  
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:40  
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:47  
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:54  
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:68

ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 10:28  
ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 12:25  
ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 12:50  
ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 17:2  
ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 17:3  
ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՋԵԼՈՑ 13:46  
ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՋԵԼՈՑ 13:48  
ՅՈՒԿՍԱՑԵՑԻՒ 2:7  
ՅՈՒԿՍԱՑԵՑԻՒ 5:21  
ՅՈՒԿՍԱՑԵՑԻՒ 6:22  
ՅՈՒԿՍԱՑԵՑԻՒ 6:23  
ՅՈՒԿՍԱՑԵՑԻՒ 16:25  
ՅՈՒԿՍԱՑԵՑԻՒ 16:26  
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 4:17  
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 4:18  
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 5:1  
ԳՎԱԼՏԱՑԻՒ 6:8  
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱԿԱՆԻԿԵՑԻՒ 1:9  
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱԿԱՆԻԿԵՑԻՒ 2:16  
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 1:16  
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 6:12  
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 6:16  
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 1:9  
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 2:10  
ՏԻԹՈՆ 1:2  
ՏԻԹՈՆ 3:7  
ՓԻԼԻՄՈՆ 1:15  
ԵՐՐԱՑԵՑԻՒ 5:9  
ԵՐՐԱՑԵՑԻՒ 6:2  
ԵՐՐԱՑԵՑԻՒ 9:12  
ԵՐՐԱՑԵՑԻՒ 9:14  
ԵՐՐԱՑԵՑԻՒ 9:15  
ԵՐՐԱՑԵՑԻՒ 13:20  
ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՍԻ 5:10  
ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՍԻ 1:11  
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 1:2  
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 2:25  
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 3:15  
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 5:11  
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 5:13  
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 5:20  
ՅՈՒԴԱՅԻ 1:7  
ՅՈՒԴԱՅԻ 1:21  
ՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 14:6

## ***eleēsē***

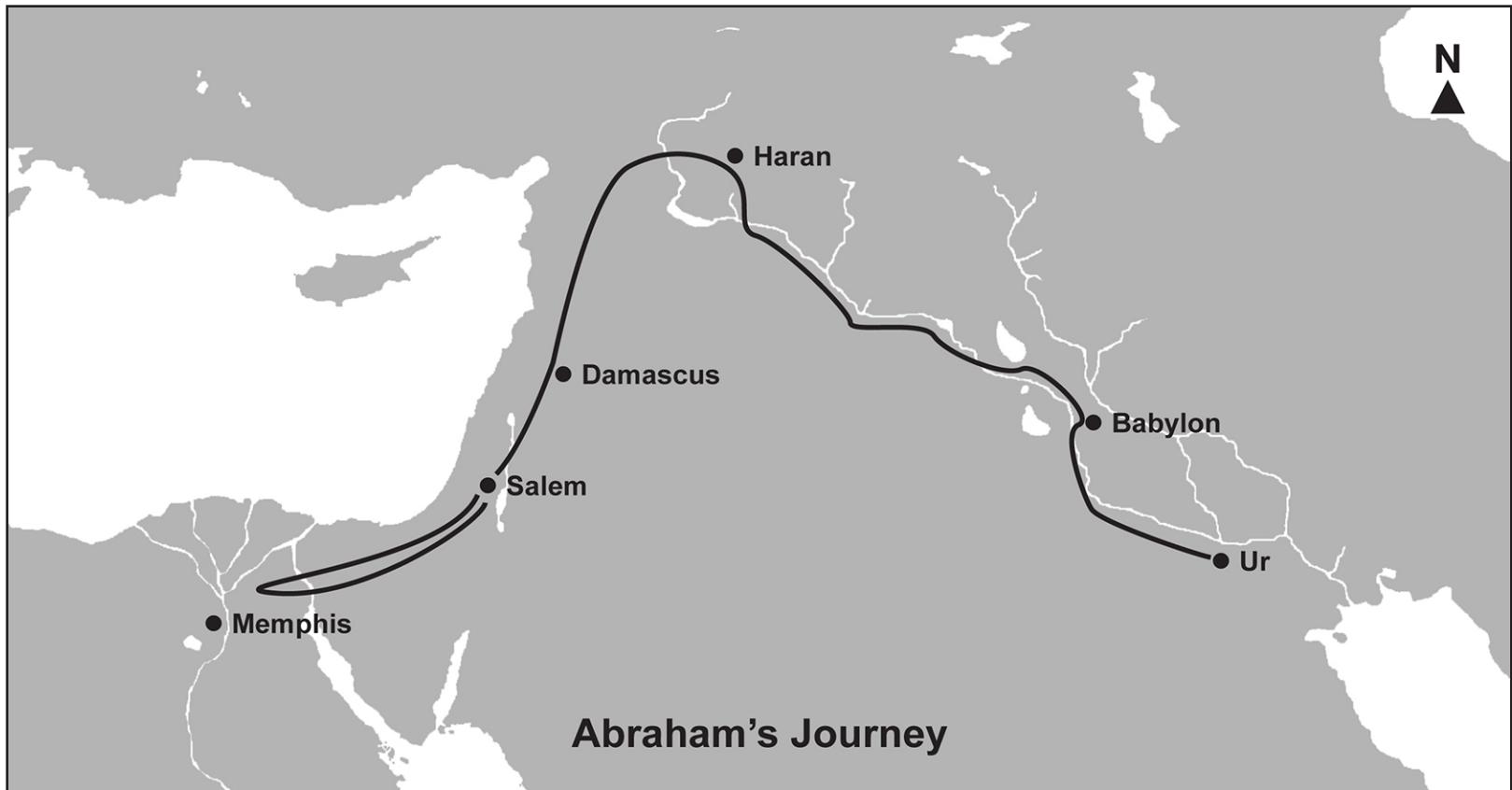
ՅՈՒԿՍԱՑԵՑԻՒ 11:32

## ***Geenna***

ՄԱՏԹԵՈՆ 5:22  
ՄԱՏԹԵՈՆ 5:29  
ՄԱՏԹԵՈՆ 5:30  
ՄԱՏԹԵՈՆ 10:28  
ՄԱՏԹԵՈՆ 18:9  
ՄԱՏԹԵՈՆ 23:15  
ՄԱՏԹԵՈՆ 23:33  
ՄԱՐԿՈՆ 9:43

ՄԱՐԿՈՆ 9:45  
ՄԱՐԿՈՆ 9:47  
ՂՈՒԿԱՍ 12:5  
ՅԱՎՈԲՈՒ 3:6  
***Hadēs***  
ՄԱՏԹԵՈՆ 11:23  
ՄԱՏԹԵՈՆ 16:18  
ՂՈՒԿԱՍ 10:15  
ՂՈՒԿԱՍ 16:23  
ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՋԵԼՈՑ 2:27  
ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՋԵԼՈՑ 2:31  
ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 15:55  
ՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 1:18  
ՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 6:8  
ՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 20:13  
ՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 20:14  
***Limnē Pyr***  
ՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 19:20  
ՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 20:10  
ՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 20:14  
ՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 20:15  
ՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 21:8  
***Sheol***  
ԾԱՇՈՑ 37:35  
ԾԱՇՈՑ 42:38  
ԾԱՇՈՑ 44:29  
ԾԱՇՈՑ 44:31  
ԹՈՒԵՐ 16:30  
ԹՈՒԵՐ 16:33  
ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՐԵՆՔ 32:22  
ԹԱԳԱՌՈՐՈՌԹԻՒՆՆԵՐ Ա 2:6  
ԹԱԳԱՌՈՐՈՌԹԻՒՆՆԵՐ Բ 22:6  
ԹԱԳԱՌՈՐՈՌԹԻՒՆՆԵՐ Գ 2:6  
ԹԱԳԱՌՈՐՈՌԹԻՒՆՆԵՐ Գ 2:9  
ՅՈՒ 7:9  
ՅՈՒ 11:8  
ՅՈՒ 14:13  
ՅՈՒ 17:13  
ՅՈՒ 17:16  
ՅՈՒ 21:13  
ՅՈՒ 24:19  
ՅՈՒ 26:6  
ՍՊՐԱՌՈՒ 6:5  
ՍՊՐԱՌՈՒ 9:17  
ՍՊՐԱՌՈՒ 16:10  
ՍՊՐԱՌՈՒ 18:5  
ՍՊՐԱՌՈՒ 30:3  
ՍՊՐԱՌՈՒ 31:17  
ՍՊՐԱՌՈՒ 49:14  
ՍՊՐԱՌՈՒ 49:15  
ՍՊՐԱՌՈՒ 55:15  
ՍՊՐԱՌՈՒ 86:13  
ՍՊՐԱՌՈՒ 88:3  
ՍՊՐԱՌՈՒ 89:48

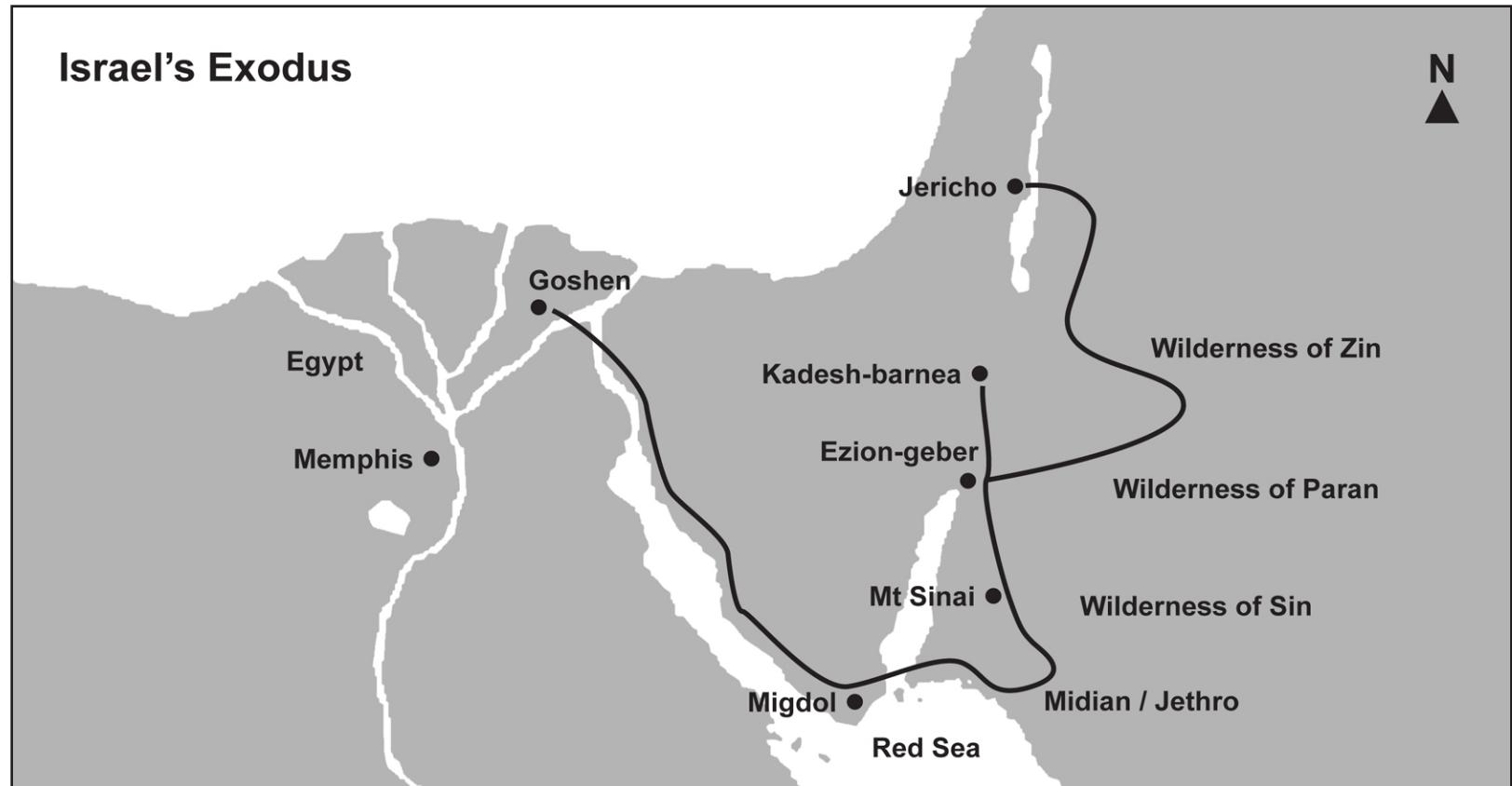
ՍՊՐԱՌՈՒ 116:3  
ՍՊՐԱՌՈՒ 139:8  
ՍՊՐԱՌՈՒ 141:7  
ԱՌԱՋԻՆԵՐ 1:12  
ԱՌԱՋԻՆԵՐ 5:5  
ԱՌԱՋԻՆԵՐ 7:27  
ԱՌԱՋԻՆԵՐ 9:18  
ԱՌԱՋԻՆԵՐ 15:11  
ԱՌԱՋԻՆԵՐ 15:24  
ԱՌԱՋԻՆԵՐ 23:14  
ԱՌԱՋԻՆԵՐ 27:20  
ԱՌԱՋԻՆԵՐ 30:16  
ԺՈՂՈՎՐԴ 9:10  
ԵՐԳ ԵՐԳՈՑ 8:6  
ԵՍԱՑԻ 5:14  
ԵՍԱՑԻ 7:11  
ԵՍԱՑԻ 14:9  
ԵՍԱՑԻ 14:11  
ԵՍԱՑԻ 14:15  
ԵՍԱՑԻ 28:15  
ԵՍԱՑԻ 28:18  
ԵՍԱՑԻ 38:10  
ԵՍԱՑԻ 38:18  
ԵՍԱՑԻ 57:9  
ԵԶԵԿԻԼ 31:15  
ԵԶԵԿԻԼ 31:16  
ԵԶԵԿԻԼ 31:17  
ԵԶԵԿԻԼ 32:21  
ԵԶԵԿԻԼ 32:27  
ՕՐԵԼ 13:14  
ԱՍՈՍ 9:2  
ՅՈՎՈՎԱՆ 2:2  
ԱՄԲԱԿՈՒՄ 2:5  
***Tartaroō***  
ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՍԻ 2:4  
***Questioned***  
ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՍԻ 2:17



Յաւատքն Աբրահամ հնապանդեցաւ, երբ կանչուեցաւ մեկնելու տեղ մը՝ որ պիտի ստանար իբր ժառանգութիւն,  
ու մեկնեցաւ՝ առանց գիտնալու թէ ով լ'եղթար: - ԵԲՌԱՅԵՑԻՒ 11:8

## Israel's Exodus

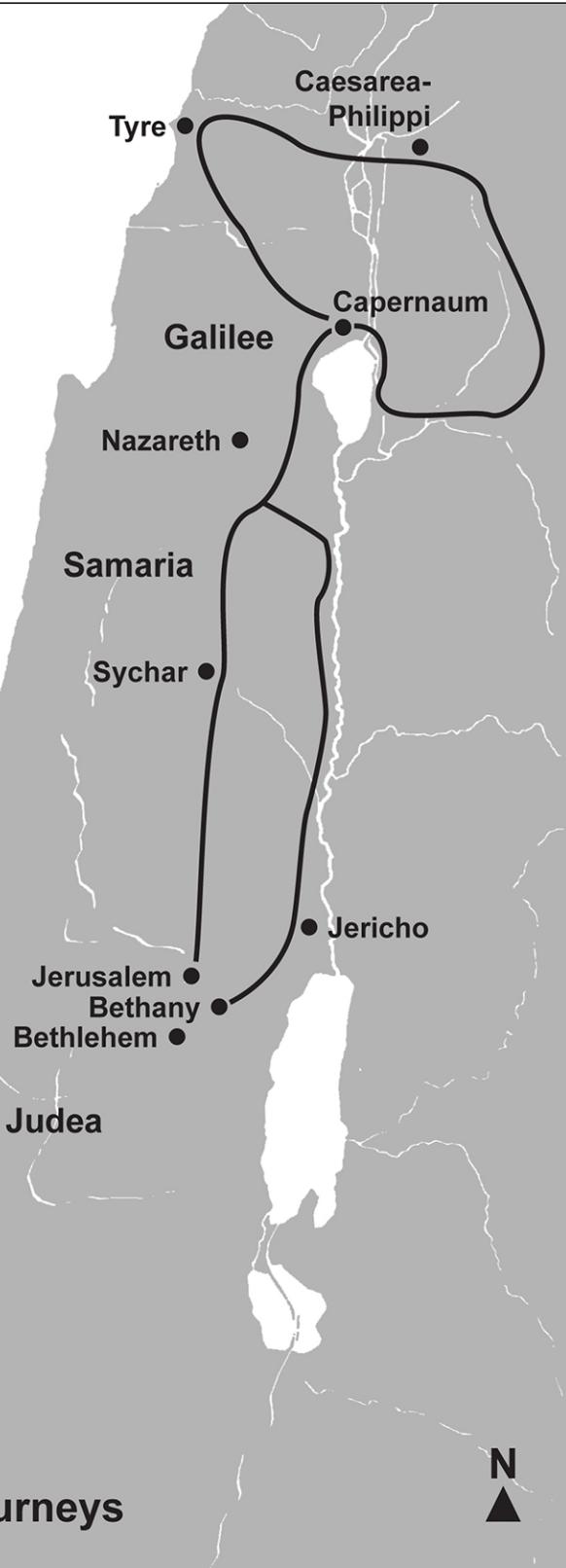
N



Երբ իսրայելն արձակեց ժողովրդին, Աստուած նրանց կարճ ճանապարհով՝ Փղշոացիների երկրով չափազնորդեց,  
որովհետեւ Աստուած մնածեց, թէ ժողովուրդը պատերազմի բռնւելով՝ գուցէ վախենայ ու Եգիպտոս վերադառնայ: - ԵԼ.Ք 13:17

Քանի որ մասրու Որդին եկամ ոչ թէ ապաստիպահին ընդունելու, Խաղող ապաստիպահին եկամ իր փոխարկելու ամառ շաբար համար:

- ԱՄ ԿՈ 10:45





Պողոս, ծառայ Յիսուս Քրիստոսի, կանչուած՝ առաքեալ ըլլակու, նշանակուած՝ քարոզելու Աստվածոյ աւետարանը, - ՀՈՒՎԱՅԵՑԻՍ 1:1

## Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

**Jesus Christ born 4 B.C.**

## New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyred in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyred in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Titus destroys the Jewish Temple
39	Thomas reaches Malabar, India
33	Peter reaches Gentile Cornelius
	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

**Resurrected 33 A.D.**

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3		Mankind is created in God's image, male and female He created us							
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19		Sin entered the world through Adam and then death through sin							
Where are we? ◀			When are we? ▼									
			Innocence		Fallen				Glory			
Who are we? ▶	God	Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth				
		Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3  God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City				
		Son			John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise					
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers						
	Mankind	Living			Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth							
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise							
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment							
	Angels	Holy	Genesis 1:1 No Creation No people		Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command			Matthew 25:41 Revelation 20:10  Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels				
		Imprisoned			2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus							
		Fugitive			Revelation 20:13 Thalaasa							
		First Beast			1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind							
		False Prophet			Revelation 19:20 Lake of Fire							
		Satan			Revelation 20:2 Abyss							
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7		For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all							

# ճակատագիր

Արեւմտահայերեն at [AionianBible.org/Destiny](http://AionianBible.org/Destiny)

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, "*You did not choose me, but I chose you*," John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.



Ուրեմն զայցէք, աշակերտնեցէք բոլոր ազգերը, մկրտնեցէք զանոնք Յօր, Որդիին եւ Սուլք Յոգիին անունով:

- ՄԱՍԹԵՈՍ 28:19